XIII. Ej. N 9

ԲՆԱՐԱԿԱՆՈՒ
ԹՈՒՆ

ԹՈՍԻԱՆԵԱՆ ԼԵԶՈՒՈՒ·

Աւանդեալ 'ի հայ լեզու հանդէպ ազգական թարգմանութիւն ։

Աբուլեալ 'ի Հայր Գրիգորէ վարդապետէ ասէպիսեան Յոյ-
սանդիոսոպոլսեցւոյ , յաջողիւքն
Մխիթարայ Ռեդի Աբբայի ։

Տպագրեալ հրամանաւ Գերապատիւ Տէր Սուք-
փանեանի վարդապետի և Աբբայի ։

Հրդեհմէ Բարձրագոյն պարոն Յովսէփին , և պարոն
Զաքարիին շահրիմանեանց ։

'Ի հայրապետութիւն Ղուկասու հայոց կիթղիկոսի ։

Յամ Տն · 1792 · 'Ի Նոյեմբերի · 7 ։
Եւ 'ի Ռէր Բոմին ամիսն ։

ՍԿԱՊԵՍԻՍՍԻ

'Ի Վենետիկ Տպարանի
'Ի վանս սրբոյն Ղազարու ։
յանուն անգանի պատուելի ։
Հրամանաւ Ռեդիսարեան ։

AL LEGGITORE ITALIANO.

Essendo desiderata, e ricercata da' molti Armeni una Grammatica Italiana spiegata in linguaggio armeno, abbiamo procurato mandar alle stampe questa Grammatica compendiosa, per istruire sufficientemente i principianti nel parlare Toscano.

Tutta l'Opera si divide quasi in tre Parti. La Prima è una Introduzione Grammaticale, in cui si parla dell'Abbiccì Italiano, delle Sillabe, e delle Voci, rispetto all'aggiunto, o troncamento di loro, dell'Apostrofo, degli Accenti, ed Articoli.

Nella Seconda Parte si tratta delle otto Parti dell'Orazione, colle rispettive loro Regole, ed osservazioni. Sotto ciascuna Declinazione si mettono varj Esempj, per più agevolarne il cambiamento, e l'uso degli Articoli. Molte parole più usuali si aggiungono alle Declinazioni de' Nomi, e alle Conjugazioni de' Verbi, per supplire con sifatta maniera allo studente Armeno, il bisogno d'un Dizionario Italiano-Armeno, che per anco vi manca.

La Terza Parte poi è un Appendice, spettante alla esecuzione degl' insegnamenti stabilitisi nelle Parti antecedenti. In questa dunque si contengono diversi Dialoghi, Proverbj, e Sentenze Italiane, alcune Favole, e Istoriette ingegnose, e finalmente le cose appartenenti alle Lettere di varia specie.

In tutta l' Opera il significato delle Voci, ed il senso de' Discorsi si esprimono, prima in Armeno Letterale, ed in appresso in Turco volgare; essendo questo usato da tutti gli Armeni Ottomani, molti de' quali sono ignari dell' Armeno letterale.

Ed avvegnachè alcuni Europei cercano di aver qualche notizia delle parole usuali, o Armene, o Turche; speriamo, che l' Opera presente servirà anche per loro di qualche vantaggio, postochè sapranno la lettura Armena. E per ciò aggiugneremo quì l' Alfabeto armeno, con alcune abbreviature.

AL-

ALFABETO ARMENO.

Majus.	Tondo.	Cors.	Nome.	Valore.
Ա	ա	ա	asp.	A
Բ	բ	բ	pièn.	P *dolce.*
Գ	գ	գ	qim.	Q
Դ	դ	դ	tà.	T *dolce.*
Ե	ե	ե	jèci.	je
Զ	զ	զ	za.	S *rimessa.*
Է	է	է	e.	E
Ը	ը	ը	jet.	
Թ	թ	թ	tuò	T *forte.*
Ժ	ժ	ժ	je.	J *francese.*
Ի	ի	ի	inì.	I
Լ	լ	լ	liùn.	L
Խ	խ	խ	chè.	*come* χ. *greco.*
Ծ	ծ	ծ	za.	Z *rimessa.*
Կ	կ	կ	ghièn.	G *rotondo.*
Հ	հ	հ	huò.	H *aspirata.*
Ձ	ձ	ձ	tzà.	Z *gagliarda.*
Ղ	ղ	ղ	ghad.	*come* γ. *grec.*
Ճ	ճ	ճ	gè.	G *dolce.*
Մ	մ	մ	mièn.	M
Յ	յ	յ	hì.	H *dolce.*
Ն	ն	ն	nù.	N
Շ	շ	շ	scià.	*come* cha *francese.*
Ո	ո	ո	uò.	*come* ouè *franc.*
Չ	չ	չ	cià.	C *aspirato.*
Պ	պ	պ	bè.	B
Ջ	ջ	ջ	cè.	C *dolce.*
Ռ	ռ	ռ	rà.	R *aspra.*
Ս	ս	ս	sè.	S *gagliarda.*
Վ	վ	վ	vièv.	V
Տ	տ	տ	diùn.	D
Ր	ր	ր	rè.	R *dolce.*
Ց	ց	ց	zzuò.	Z *più gagliarda.*
Ւ	ւ	ւ	iùn.	*come* u *francese.*
Փ	փ	փ	piùr.	P *forte.*
Ք	ք	ք	kè.	K
Օ	օ	օ	o.	O
	ֆ	ֆ	fè.	F

Abbre-

Abbreviature più usuali.

ամ.	ամենայն.	amienàjn.
ամն.	ամենայնի.	amienajni.
յամն.	յամենայնի.	hamienajnè.
ամնիւ.	ամենայնիւ.	amienajnìv.
ցս.	այսինքն.	ajsincn.
ասծ.	աստուած.	asdvàz.
ստ.	աստուծոյ.	asduzuò.
ստվ.	աստուծովք.	asduzòv.
բզմ.	բազում.	pasùm.
դր.	գորա.	tuorà.
եալ.	եալ.	jal.
և. ևն.	եւ. և այլն.	jeu. jeu ajln.
ընդ. ըստ.	ընդ. ըստ.	ynt. ysd.
թիւն.	թիւն.	tiùn.
թեան.	թեան.	tiàn.
թենի.	թենի.	tienè.
թիւամբ.	թիւամբ.	tiàmp.
'ի վեր.	'ի վերայ.	i vierà.
կամ.	կամ.	gam.
յիսուս.	յիսուս.	hisùs.
նորա.	նորա.	nuorà.
նմանի.	նմանի.	nmanè.
նոքա. նոցա.	նոքա. նոցա.	nuocà. nuozzà.
նոսա.	նոսա.	nuosà.
որբեսս.	որբեսս.	uorbès.
սորա. սմանի.	սորա. սմանի.	suorà. smanè.
սոքա. սոցա.	սոքա. սոցա.	suocà. suozzà.
սոցանի.	սոցանի.	suozanè.
սուրբ. սրբոյ.	սուրբ. սրբոյ.	surp. srpuò.
սրբոց.	սրբոց.	srpuòz.
վասն.	վասն.	vasn.
վասն որոյ.	վասն որոյ.	vasn uoruò.
տէր.	տէր.	der.
տեառն.	տեառն.	diàrn.
տերամբ.	տերամբ.	dieràmp.
տեառնի.	տեառնի.	diarnè.
քան.	քան.	can.
քրիստոս.	քրիստոս.	crisduòs.

ՅԱՌԱՋԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ.

ԲՑԵԼԻՑ ՕՐԵՆՔՈՒՆ
նուրեր 'ի խօսս մարդկան՝ ընդդէմ և առ 'ի պատրիարք բաբելոնեան աղաչարք հաշտեցուցեալ ի մոռաց յաշխարհ, ասիոյն յանցանել ժամանակաց՝ եղեալ ի 'ի վայելչութիւնս բանական բնութեան, մանաւանդ ընդ ի 'ի քաջութիւն պիտոյից մարդկայնոցն ընկերութեան. վասն որոյ հանարեցին մարդիկ աշխատութիւնս յօտարս բարբառս վարժել. և որ մարդկայնոցն ջանն պէտքանայր, 'ի պահանջել հարցին՝ առ յայս զնորահաւաք լինելոյ լեզուացն հմտութիւն. ասէ տէր ընդ յերիապուրս պարգևաւ այ՝ ի և լեզուաբանութիւնն զնորին կարգեցաւ։ (ա. Կորնթ. ժբ. 10։)

Դ՝ասայս գտանի 'ի լեզուացս զոչ խոսիր բազումք ըստ հնութեան, կամ ըստ վայելչութեան, կամ ըստ ընդարձակութեան, կամ ըստ պիտանութեան, այլ ամենեքեան հանդերձ, զոյն եղեալ մարդկան առաւել յուսումն պիտանագունեն յօժարել։ Զորոց զոչ | եղուն իսալամեան՝ ընդպէս և յեբրէն դարուց ծնունդ, ասէս բազմապատիկ պիտանութեանն 'ի գիրս և 'ի տաղտկաբան պէս, բազումս ապացոյս իւր ուսումնասէրս՝ ոչ զոյն յարնմտեայցն, այլև յարնելեայց։

Զոչ ասեալս և 'ի հայկազնեայց յօժարութեանց տաղտկանն շարեալանութիւնն յուսումն այսր լեզուի. զինչև

պէտք եղեն ունել 'ի յեռին գործի առաքելոցն
կան. այն է՝ Աբրահամոնք խաչական։ Օ որ ի
յառաջ ժամանակս համառօտ պեղեալ ենք ծայ-
բաչափ արարեալ Աբրահամս վերայն հրամանն, առա-
չեալ այսր առ մեզ՝ ուղղափրոնք 'ի փոխ արքայ-
նացուցանել. այլ մեր առաքին ըստ պանելոյ հիմանն
աշխատասիրեալ 'ի նմա, այնպէս պարտիցս.
մինչև պէտք ժամանակին 'ի խորարքելափոյնն ար-
պէսոյնն յեռանարքել. որպէս ի եղեալ էր։ Աստ
'ի սպառել այնոյ օրինակաց՝ 'ի պանալանն պեղեալ
խնդիր լինէր. որով հարկեցաք յայժմս պատաղել
կայ Աբրահամոնս նորոգ կապմանքն ի առաքել
լափոյն պեղեալքն 'ի լոյս ընծայել, պահեալ 'ի
ամս պէտք ի պիտանիանս՝ զոր հայաստեաց ուսա-
նողացն յաւելս դիպաւոր վարիցք. որպէս ի յառաջ
ՉԻՆԻՑԴ ՀԱՄԱՌՕՏ ԺԱՄԱՌԱՑՈՒՑ։

Բաժանումն Աբրահամոնք։

Բովանդակումն գործոյս յերիս հատուածս է 'ի
մասունս սրբոյն։

Առաջինն է Ելիրածումն Աբրահամական, յորում
առանդեմ պնախնի փիսելիս խաչական լեզուն.
այսինքն զայրուքեանն, ի զզօրումն նոցա, ի զպան-
դանումն վանիցն, ի զբաժանումն նոցա, զիրաճ-
սումն կամ զյաւելումն բառից, զկիրառումն ապա-
ռարցի ի զլեզուից, այլ ի զխաչական յօրս։
Երկրորդն է Հայոտարքումն ոմն մասանց բանի,
հանդերձ իւրաքանչիւր պարագաձեալ կանոնօք ի ծա-
նօթանումն։ ըստ առանդելոյ խաչական հերետոցն։
Զոր իւրաքանչիւր հոլովումն անուանանց եղուտ զա-

նաղան օրինակս . այսինքն արքայական և իշխական , յայնասորք և բաղաքայնք , առ 'ի ցուցանել զքեռ-
գեղուստն և զկիրառումն հոլովակերպ յօրէնսն : Եվ այսպէս առնէին իտալացի տերմօղք , վասն զի համբաւ-
կաց նոցա հայրենի բարբառ գոլով , զանա է նոցա մի կամ երկու օրինակ՝ վարձել նովաս յուղիղ հոլովմանն
անուանանց . բայց այլազգեղանացն քաղի յոյժ նպաստէ օրինակացն յանձնումն : Զայն զի իտալացի համբակք
առաջնորդումն ուսուցչի վարձին յայսոսիկ . որ առ մերազնեայս՝ բազում անուանաջնորդ ուսանին . վասն
հարկ էր 'ի տերականումն ընուլ և զպաշտօն
հենդանի ուսուցչի :

Զարձեալ , 'ի կարգս անուանանց և բայից՝ բազում բառս սովորականս գողեցուք՝ արդարոյ տան զսովորումն իտալացի տերմնոցաց . վասն զի առ նա համբակք 'ի բառափրոյ լեռնուսանին . բայց առ մեզ չնաս է ընդունեալ բառափերք իտալական : Լակայն 'ի նշանակումն նոցա զի կամ զերբոս ներմ դնեմք . զի զանն դնել՝ ոչ ներբ տեղին . և զի այս անկ է կապարեալ բառարանի :

Արդարդ հասուցանք տերականումն՝ է Հաւելուածք գործնական , առ 'ի գործ մատուցանել զվարդապետութեան յերբոսին նախաբարեալ հասուցանն : Հորում դնեմք նախ՝ զրոյցս զանազանս՝ առ 'ի մինչ յարմարեալս : Զայս առաքաւոր խօսս իտալական , և հանձարեղ իմաստս : Զարձեալ , առաստղեալս բարոյական , և համառօտ պատմումն : Հուսկ յետոյ ծանօթումն յղեալս Զամակագրումն , հանդերձ ինչ-
ինովք ըստ այլասայլ ներումոց . որոնք և առաքուն բա-
վանդակ Զերականումն :

Հանգամանք գործոյս։

Զ Ընդհանուր տերականութիւն՝ զամ իտալական գիր, կամ բառ՝ կամ բան՝ փոխարերեցուցէ՛ հայ գիր։ (Բայց եթէ կայն բանիցն՝ որ 'ի Հայաստանեաց անդ։) Այլ ինքեր նա զուր խորհուրդ ընդունեցի ոմանց, կամ անպէտ երկարութիւն։ Այս արդարև գրոցն՝ անախորժ աշխատութիւն և յանդգոյն, սակայն պարտաւոր դնելոյ զիրարդ, յանդգին կալաց զայն աշխատութիւն։ Այսու՝ զի բազում այնոց են, որոց ոչ ներելովն մանանն յուսումն իտալական այբուբենից, յանկան դեպն զսկզբունս ինչ կամ զբառս այնր լինելոյն ուսանել։ Վասն այնպիսեաց հայ գրով վարել խնդրեն զյանկութիւն իւրեանց։ Այս երկրորդ, զի և որք ուսանիցեն զայբուբենս, սակայն պէտս ունին գիտել զուշիկ արտասանութիւն բառից, և ինչ՝ արդեօք պարտ իցէ երկարել զբառն, կամ աղէլ։ Ապա՝ ոչ՝ բազում անգամ այլ ընդ այլոց ծիծաղելի առնոցանութիւն լինի։ Վասն այսորիկ հայ գրով եղեալ,

Նշանակիցուք և զշեշտն՝ ուր պիտոյ է։

Զ Կանոնս և զգանօթութիւս ուրն հասանց բանի՝ ձգելով աւանդեցուցէ, զսկզբունսն և զկարգսն ևս ի ակնարկելով։ և զայն ոչ այնչափ վարդապետութիւն, քան ինչ օրինակօք առելով՝ 'ի վարդապետութեան իտալական լեզուի։ քանզի օրինակք զհետևողութիւն գործեն։ իսկ մանրամասն օրինադրութիւնք զմիտս զբիոնեն, մանաւանդ զայլալեզու ուսանողաց։ Բայց որք զառաջնոյն խնդրեն, յեկ ուսանելոյ 'ի անա զկարգսն՝ այնուհետև կարող են այլուստ զինքեանս ընուլ։ Այ բացատրութիւնք իտալական բառերն

ասէին եւ բանից՝ բաց 'ի հայկական յաւելած եւ պատմական։ Այսու ոչ պիտի եւ ոչ խոստանամ մերոց ընթերցողաց՝ պերճաբան լեզուաւն դիւանագիտական ուսուցանել 'ի սակաւ ժամանակի. վասն զի առ ուսումն լեզուին բազում եւ այլ ինչ պահանջի. այլ կամիմ դիւրն յայտ առանել պնդանակուն խօսելոյն բառից. եւ զի ոչ սակաւ պիտանանան իմանալ զայն հայկական գրոց բառիւքն, այնպիսեաց վասն պատմականն եղուտ, որ բազմաց ծանօթագոյն եւ է։

Վասն տատմական բառից։

Որ դիմագամ պեղեալքն են պատմիչ բարբառոյն, կամ յաճախելիցն 'ի պատմական բառապիրս, գիտեն զբազմապատիկ այլայլութիւնս՝ որ կայ ընդ մեջ ասողքն գրոց՝ եւ 'ի մեջ ասողականին։ Զոր օրինակ ըստ ասողական սովորութեանն ասեմ, Աշտարակ, Աիւղ, Աէր, Աէօրկէ, Աուռնուսուլտ, Քրասանդ, եւ այլն. որք ըստ գրոց ասին. Աշտարակ, Աէօրկէ, Աէօրկէ, Աուռնուսուլտ, Քուրասանի. եւ այլն։ Այնպէս 'ի դեբրանուանս եւ 'ի յանարգիմանս բազում բազում իմիք խոսողքն ասողականն 'ի գրոց. եւ 'ի մեջ ասողականին դարձեալ այլափոխութիւնք բազում է ըստ այլեւայլ գաւառաց եւ տաղաւոց։

Զարդ՝ յայսոսանէ ընդարձակ ճանաչեցաւ մեզ գնել ըստ ասողական սովորութեանն, որ վարի մանաւանդ 'ի կողմանս հիւսիսայինի, եւ ոչ ըստ գրոյն սովորութեան. վասն զի յայս գործ ոչ են մեր կամք տալ ընթերցողացն զխոտարբեալ պեղեալքն պատմիչ բարբառոյն, այլ միայն զիսալական մեկնել պատմականաւն՝ այնուցիկ, որք անգիտուն են հայկականին։ Զոր դարձեալ

զի գրոցն ուղիղ սովորութիւնք սակաւուց է ծանուցեալ. վասն որ ոչ հասարակ յընթերցս գործոյս՝ զայն իսկ ելեալ էր մեր, բաղմաց անյայտ լինէր նշանակութիւնքն բառերցն. կամ գոնէ 'ի կարծիս լինէին՝ որք ելանեալս մեր վրիպակ էին. զանազի ոմանց բոյս բարուցք՝ սխալ հասարքեալ զորինչ լսեն արտաքոյ զան զի ընթերանցն սովորութիւնք. նոքին իրի ուր չիք վնաս, ընդ հասարակաց արտիւնս գնալ՝ չէ դարձելի։

Խոկս այսոցիկ պատճառաց՝ եւ ոչ զառաջի խորանն արարաւ. որպէս որ ոչ այս ինչ բառս զամենայն գրել էին լոյսն, եւ ոչ գայսն. կամ գեղեր, եւ ոչ զեղեր, կամ ելեալ եւ ոչ ելեալ, եւայլն. վասն զի որոշողքն այսպիսի ոչ հայր յառաջիկայ գործս. եւ զի 'ի բաղում բառս նոցա երկիւղանելիս գրուին եւս մարդիկ լինել հաւանեալք։ Եւ այս յառաջագոյն անոպարեալս լինել յընդերցողաց, եթէ պնդանիցեն զնոցն բառս զամենայն մերն այսու եւ մերն այնու գրովք երգեալ։

Եւ *սխալն գործոյս։*

Դիպաւորութիւն առաջնորդելոյ գործոյ գոյս ինն 'ի նախագրելոցդ յայտնեալ ցուցաւ. իբր զի ոչ ելիցէ 'ի նախայօրինս կամաց յայս գործ բառն հաւրաւ, (առ՝ զեռն ոմանելոյ զայլս կարեւորագոյն աշխատութիւնս.) այլ 'ի ընդարձակեալս եւ 'ի ապէպ խնդրելոյ լեզուաբարբարացն. վասն մեզ կամ եղեւ հաճել զայնոսիկ՝ որք ուսանելն կամիցին, եւ ոչ հարմոցել՝ զի ուսանել կամեսցին. զան զի կարեւորացն եմք յորդորեալք, իսկ պարզաճառացն՝ կամակարարք եղեմ։ Եւ ոչ ելիցէ այսու արիւնարբեմք զօրաւոր լեզուաբացն ծանօթութիւնք, որ ինչորինն 'ի զարդս է հոգեաց, եւ 'ի

գաղափարական իրա պիտանի, ոմանց և կարևոր և-
այլ ընդարձակ է և ինքն ուսանելեացն յայս առ-
նելմ, հանգամանայն և ընդարձակ կոչմանն պատշաճ։
Եղ պարտ և պատշաճ է ընդհանրական բարբառոյն
ուսումն պարագանել, և 'ի նմա ցանկալին և սմարդ-
կային գիտութիւնց մատեանս հրատարակել այ օգնա-
կանութիւնք. (որպէս և յետ ասեալ ժամանակի դա-
և նորոգ 'ի լոյս հանդիսացի. այն է Բրիտանա-
գրութիւնք։) Այս է մեզ առաջին կամաւ գործելի, և
որպէս ասել, աջու ձեռամբ պարապելի. իսկ
յայլ՝ երկրորդ կամաւ, 'ի հարկէ, և ահեկան։
Այս նմին օրինակի և մերոց հայկազանեաց արքան է
պատաջին գոյն յուսումն հայրենի բարբառոյն պա-
տրաստեցուցանել, և նուազա նախ 'ի հոգեւորսն և
ապա 'ի մարդկային իմաստս լինել մակացու. իսկ
յօտար լեզուաց ծանօթութիւնս մատչել երկրորդ կա-
մաւ և 'ի հարկէ՝ ասեալ գաղափարական օգուտ, կամ վա-
ճառականութիւն։ Իսկ որ ընդ հակառակն՝ զբնիկ բարբ-
բառսն զանց արարեալ անուսումնասիրութիւն, գուցէ և
արհամարհութիւն, և յօտարինն ջանայ կիրթ լինել,
այդ հետ է 'ի մերոց կամաց, և խորհրդոյն յուղիղ
ընդարձութիւն։ Զ՝ի զ՚ր օրինակ 'ի գիտայական ճանաչ-
մանն՝ ամ կենդանի նախ զանցն ակամն ճանաչել,
և ապա զայլս, նոյնպէս յուսանողական ճանաչման՝
նախ զիրն պարտի գիտել մարդ, և ապա զայ-
լոցն. վասն որչափ և բազմամիտութիւնք օտար լեզ-
ղութեանց ճոխացեալ ոչ էին, ինչրի գտանի՝ ոչ ու-
նելով զիւր զմտաբնականն։ Զմանեալ իմն կար-
ծիցես զայնպիսին՝ առասպելեալ ճայնն, որ սերա-
մարդի գեղարուեստն զարդարել կամէր. յորոմ գե-

ղեցին էին գիտուարքն, այլ ո՛չ որ պիտուարքն կրէր։ և ըն՛և վայելուչ երևէր, այլ ո՛չ գովելի։ Զ Իարդ գովելի ասիցես զաշխարհագիր ոչ, որ օտար աշխարհաց տաջահմուտ գոլով, պիտրոյ տաղաչի և պրուսն ոչ գիտիցեն։ և ո՛չ գարեսամ է վաճառականն՝ որ դիայն օտարի ընչիւ։ լինի վաճառական։

Լ,ան ոմանք՝ որք անչանց գաւառս համարին՝ յօտար լեզուս խօսել, գոմուսանել, և՝ ի նոցանս յորդորքին պմանիուանս իւրեանց, և կ՚ պայլս, անգիպ հալով հայկանին։ որոց յիշատակել արժան է պնէմեայ կշամբուրին առ ենբրայեցիս ոմանս, լուսեալ պի ապրիսացի խօսէին, և հրեարքն ոչ գիտէին։ (գ. եղբ. ժգ. 24։) Լ,ան՝ էն և այլ՝ ի մերաշնեաց գովելուն արժանի, որք յայժմս ժամանակիս հոգ ածին գալ պմանիուանս իւրեանց յուսուն հայկական գրականուն։ այլ երանի՛ ըն չլինէ ին ասիսաք։ Լ՚յապիսեացն բաղմանալոյ արդարեն գաղտեմ։ լիցին նախ հայրենասիրք, և ապա օտար լեզուացն ծանօթանալ։ եղիցի նոցա՝ ի գովեստան պի հաւանեալ եմ առաքելական խրատուն, (առ մերս այլաբանելով։) ըն * Զ խօսելն լեզուօք մի՛ արգելուք։ || (ա. Կորնթ. ժդ. 39։) վ՚ պի բաղում է որ՝ ի նոցանէն շահ՝ ոչ դիայն ըստ տաղաչական երգոց, այլ և ըստ ա՚ծայրն և բնական հմտութեանց։ Լ,ակայն գիտեմ և զոր պինին գայ, (հմ՚ր, 40.) ըն * Լ՚ զ՚ ինչ ՅԵՐ պարգեւեցուցեալ և ըստ կարգի լինիցի։ վ՚ այսարիկ որք ասին պրուցաբանութիւնքն Հեբրի՝ ի ինքեանս լինին օտար լեզուաց, ըստ գովելուն նոցա։ պի ըստ դիտութեամ առաքելական բանին՝ (անդ. 4.) * Լ,ր խօսի

՚ի

ոչ է չէր սուրբ գրոց, և արքեպիսկոպոսն է քաղաքի
պիտանի գրոց, հասկացիր զի ոմանք 'ի վերայ
անչափոյ զնոցա շրջեցին. զինչև ասեն 'ի հանգամ
մանաց ճանաչեին սուրբ գրոցն ասեմայ էին հրապարակ
ել զայնպիսի գիրս՝ ասէս պիտանուոյն։ (1) ապուսանակ
նափոյն է սիրտ տան զլեզու. և եթէ ասէս լեզուաց
սիրտն վնասէցի՝ զի՞նչ շահեցար։ (2) ճոպաշտուն է յաղ
ասելոտասելի է տան զամ, և վայ նորա արքան է
զսար սիրտանական բանին հապտանել և զայլս և չէ տա
և զտա, մի՞ զի եթէ զլեզու տարար։ * (3) եթէ զլեզուս
մարդկան խօսիցեմ (ասէ առաքեալ. ՃԻ. կոր. ԺԳ.

'ի լեզուս, զանոնք իւր զինէ։ Լայլ կապարքեալ գոլ
վասն այնորիկ է, որ յօտարս լեզուացն ծանօթեսցի
ըստ պարուղս հաւատոցն անոյանց, խաղաղասիրոց իւ-
րեանց, որպէս և զհետս այնր յարէ. Հիմարք, 6.)
*Նայց այժմ ի՛զբարս, եթէ էիցէ առեալ 'ի լեզուս
խօսելով, զի՞նչ օգուտս լինիցին ինձ, եթէ ոչ խօ-
սիցի կամ յայտնասցի՝ կամ գիտասցի՝ կամ մարգա-
րէասցի՝ կամ վարդապետասցի։
Նայց առաւել դան զամ աղաչեմ և յորդորեմ և
զգուշացուցանեմ զմանկահասակսն, մի երիտա-
սարդաւոքն ցանկասցի՝ քերել յուսումն լեզուացս, և
վարել նովաւ 'ի վնասակար ընդառնասցի՝ կամ ընդ-
ունելոյ գերս անարգանս. որովհետև ընդ լեզուսն յին-
դեանս ցգիրսն և զանգուանելի բարս, կամ զայլան-
դակ վարդապետասցի՝ խառնակրօնից։ Յայտնի
զերծուսն բարուց՝ զիրզի է մեզ անհնարին, և առաւ-
ղաւ գործոց. մինչև զիայսոսիր ուրուսն զաղաղաւա-
նաց բանն պալ մեզ բարբառել. Դրանի՛ն ոչ գի-
տէի գեր։ Պատէն այս երկիւղ վնասու՝ որ կա-

Ա.) և պիրեղյուսիայ , և սէր ոչ ունիցիմ , եղէ ես
էբրև պղինձ՝ որ հնչէ , կամ էբրև զնգնդղայս՝ որ զը-
ղանջէն : ‖ Ա ‖ Ա ասոյ ոչ՝ սիրեցեալք ընկերքս ,
լեր դուս մեղս երկնեալեան՝ իմասասուք և աշխատ-
սիրուք . ընդրել նախ պղիտանիան յանդիսանելոյ
և ՝ի վնասակարայ , և ապա անչանչիր պղիտանիան
ամբարել ՝ի բնչիս տարայ տոյ՝ ՝ի դարման անչին
տուսմ , և այլոյ . եղեալ հեռաւոր ասասելեանն կա-
նանին . * Ա ամ ինչ գործեցէք , պարարի՛ն ընկալ-
բուսք . յամ երայ չարայ ՝ի բանչ կացէք : ‖ (Ա .
Գ ԵՏԱՂ . Ե . 21 . 22 :)

ՀԱՅԿ ՆԱԽ. ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ՆԱԽԱՐ
ՏՈՒՆԴԱՄԵՆՅԱՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆ
// ԱՐ ԱՄՐԱՏ

ՆԵՐԱԾՈՒԹԻՒՆ ՔԵՐԱԿԱՆԱԿԱՆ.

Յանսիթուլթի յաղագս Թօքաթ նեան լեզուի.

ԼԵՕՈՒՆ ԹՕՍԲԱՆԵԱՆ. որ և Խաբական ասի, է ծնունդ լատին լեզուի՝ իբրև ռամկական բարբառ նորա:

Ապ ի Ֆօսանէանոցն ի արուարձանն Թօքատոյ առաւել՝ ի կիր ածաւ, և պայծառացաւ ախտաւորութիւն քաջ մատենագրաց: բայց զի հասարակ է այն լեզու՝ ի բոլոր խաչիա, վասն այն էջ-ջան ևս ասի:

Քաջ լեզուագէտք Թօքատեան լեզուի համարին զնոսա որք ծագեցան իբր՝ ի ԺԴ դարուն. այ՝ ի 1300 ամէն, մինչև՝ ի 1400. յորս երևելք էին՝ Տանթէ, Փէթրարքա, Պոչչա՝ չչիօ. և յետ նոցն, Փասսաւանթի. Բաւէօչչէնիօ, և այլք: Իսկ՝ ի ԺԵ դարուն եղծաւ վայելչուն նոր՝ ի գիրս և՝ ի խօսս. վասն՝ ի ԺԶ դարուն բզմ արք խնամասունք ձեռնարկին՝ ի նորոգել զաւանչին վայելչուն. և ասի և այսր օրինակ Հոխատոյ ցանկն զնոցն նորանոր քերականուն՝ ի լոյս հանելով, և ի կատեսանոցն վարելով՝ ի շարադրութիւն իւրեանց: Այսմիւթոյ նա-

խա-

խասկիզբն եղև Հեմարանն Բառաստայի, յորինելով զըն-
սիր բառագիրս Թոսքանական լեզուի։
Լեզուն իտալական, (ոմն և ամ լեզու։) բաղկանայ՝ ի
բառից, բառք՝ ի վանկից, վանկք՝ ի գրոց, գիրք՝ ի
գծից, ոլք ասին Ա,յբուբենք, զոր յառաջիկայդ
կարգեսցուք։

Ա,յբուբենք իտալացւոց։

Կարգ գրոցն իտալացւոց՝ յունական բառիւ ասի
Alfabeto, ալֆաբէտօ։ Ա,յբուբեն։ Էլֆիպսկ։ Իսկ իւր
եանց բառիւ ասեն Abbicci, ապպիչչի։ Մինչ մինչ
կան է քան։ Յորս յաւելին այլ և սերեալք լատինա-
կանք։ Ը ամ լինին քան և երեք։ որոց ձև։ և կարգ։
և որոշումն։ և ձայն՝ այսպիսի է։

Եւրոպիէ։	Բոլորգիր։	Կուրսիւ։	Բերանով։	Ձայն։
A	a	*a*	ա	Ա
B	b	*b*	պէ։ կամ պէ։	Բ։ կամ Պ։
C	c	*c*	ցէ։ կամ։ ցէ։	Ց։ կամ Ջ։
D	d	*d*	տէ։ կամ։ տէ։	Տ։
E	e	*e*	է։	Է։
F	f	*f*	էֆֆէ։	Ֆ։
G	g	*g*	գէ։ կամ։ գէ։	Գ։
H	h	*h*	ատ քա։	Հ։
I։ J	i, j	*i, j*	ի։	Ի։
K	k	*k*	քա։ կամ քաքա։	Ք։
L	l	*l*	էլլէ։	Լ։
M	m	*m*	էմմէ։	Մ։
N	n	*n*	էննէ։	Ն։
O	o	*o*	օ։	Օ։
P	p	*p*	փէ։ կամ։ փէ։	Փ։
Q	q	*q*	գու։	Գ։ կամ։ ք։
R	r	*r*	էռռէ։	Ռ։
S	s	*s*	էսսէ։	Ս։
T	t	*t*	թէ։ կամ։ թէ։	Թ։
U, V	u, v	*u, v*	ու։ վէ։	Ու։ Վ։
X	x	*x*	իքս։	Քս։
Y	y	*y*	իպսիլոն։	Ի։
Z	z	*z*	զէտա։	Զ։ կամ։ Ձ։ կամ։ ց։

Ի նշանակէ գրոցս՝ երկքն։ ՝ի K։ քէ՝ֆէ։ X։ իքս։ Y։ ՝ի՝էպսիլոն։ ոչ էն իսաւական։ այլ փոխակ բաւիղային գնէն C։ կամ CH։ ունի լաս։ Kalendæ։ քալենդէ։ խաւ լացին գրէ։ Calende։ կալանդա։ Պոյնտն լաս։ Kyrie։ քի՝ռիէ։ խաւլացին գրէ։ Chirie։ որ յուռնարէն նշանակէ՝ Տէր։

Փոխանակ իրին դնէն S։ էսսէ։ միակ կամ կրկին։ ունի լաս։ Exemplum։ էքսէմ՝պլում։ խաւլ։ esempio։ է՝ զէմ՝պիօ։ Օրինակ։ լաս։ Alexander։ ալէքսանդրէ։ խաւլ։ Alessandro։ ալէսսանդրօ։ Ալէքսանդր։

Փոխանակ իւիւրաքանչիւր դնելոյ I, ի. ձայնաւորս։ ոչ բաւ
Cyrus, Սիրոս, իսալ. giro, Ջիրօ։ Շրջան. պտոյտ։
Սեռական գրոց հինգն են ձայնաւորք, այս a, ա.
e, է. i, ի. o, օ. u, ու։ իսկ հնգէ տասան սաք բա-
ղաձայնք։

b, c, d, f, g, h, l, m, n, p, q, r, s, t, z.
պ. ս. գ. ֆ. ձ. հ. լ. մ. ն. ի. գ. ռ. ս. ի. ծ.

Ձայնաւորն՝ E, է. ունի լծորդութիւն ը ձայնաւորին
i, ի. ոչ գրի՝

Desiderio, գէզիդէրիօ. և disiderio, գիզիդէրիօ։
Ցանկութիւն։ խնդիր. արդիւ։

Peggiore, գէճճիօռէ և piggiore, գիճճիօռէ։
Յոռեգոյն. չարագոյն։ ասեան քիօթիւ։

Ձայնաւորն՝ I, ի. դայն գրով. բաղում անգամ յա-
ռի ի սկիզբն խառն սէին. այս սէին՝ որ ունի կից իւր
ղայլ բաղաձայն. առ ի մեղմել զիսոշորութիւն ձայնի
նոր։ զոր օրինակ.

Storia, սթօռիա. և istoria, իսթօռիա։
Պատմութիւն։ Թարիխ. Թէվարիխ։

Sfuggire, սֆուճճիռէ. և isfuggire, իսֆուճճիռէ։
Խոյս տալ. փախչել։ Սխալիմէք։

Իսկ մեռ I, ի. որ ասի (իէրիա,) ի լատինին մոռալ
է յիսալամանն. և վարի ի վերջս յոգնական անուանց
ինչ. զոր զլինի ուսցես։ բայց սա վարի իւր բաղա-
ձայն ի սկիզբն կամ ի մէջ բառից. զոր օրինակ.

Jeri, էրի։ Երեկ։ Տիւն։

Gioia, ճիոյա։ Գոհար։ Ճիվահիր։

Քերթողք խառաչացուց մարքան՝ զպարսկիսի հնչումն
համարին բաղաձայն. զի ասեն, ինքնին միայնակ ոչ
ունի զայն հնչումն. այլ ի բառի անդ ասանայ։

Ձայնաւորն՝ O, օ. լծորդ է ը u, ուն. ուսան և
գրի.

Sorge, սօռճէ. և surge, սուռճէ։
Հառնէ. կանգնի։ Քաշքար, աւուրուր։

Fosse, ֆօսսէ. և fusse, ֆուսսէ։
Լիեր։ օլայիսը։

Ձայնաւորն՝ U, ու. յորժամ ունի զհնս իւր o, միշտ
առնէ երկրարբառ. և իրր մի վանկ է հնչէլի. իսկ
ը այլ ձայնաւորաց՝ բազմ անգամ։ զոր օրինակ.

Fuo-co, ֆուօ-քօ։ Հուր. Ախիշ։

Luo-

Luo-go, լուօ՝գօ։ Տեղի։ Լեռ։

Sguar-do, սկուար՝դօ։ Հայեցուածք։ Դարձ։

Gui-da. կուի՝դա։ Առաջնորդ։ Քաղաւոր։

Բայց երբեմն կազմէ երկու վանկ։ զոր օրինակ.

Consu-e-to։ գոնսու՝էյ՝թօ։ Սովորել։ աղբշմբ։

Persu-a-so։ փէրսու՝ա՝սօ։ Հաւանել։ խնամել։

Ru-i-na։ ռու՝ի՝նա։ Կործանումն։ Խարտարա։

Իսկ ուր նախ ք զինքն ունի c, ը. g, ձ. q, գ. միւս երկրարդաւ առնել ը հնչեսարդ ձայնաւորին։ ոմն

Cuo-re, գուօ՝ռէ. Միտ։ Խրիկ։

Guer-ra, կուէ՝ռա։ Պատրա։ Հնկ։

Ques-to, գուէ՝սթօ։ Ասյա։ գոնա։

Յայտանէ խմն. զի յորում բառի գրի u, ա, ոչ է ուղիղ արտասանել իւր վեր. որպէսզի ասել. գիկ՝գօ։ գիկ՝գա։ գիկ՝ռա։ գէկ՝թօ. ևն. զի յայնժամ բաղաձայն լինի. (Թէպտեսև բիւր անգամ 'ի հատարսկի խօսս լսի։) բայց յորժամ գրի. v, իբրև վէ՝ հնչի. զի սա բաղաձայն է. 'ի լատինէն մուտ յիտալիան. և որոշ առուսմն ասի վէ. կամ վա։ զոր օրինակ.

Servo, սէռ՝վօ. Ծառայ։ Խրզմէթքեար։

Vero, վէ՝ռօ. Ճշմարիտ։ Կեղծիք։

Եւ երկոցունց որոշումն յայտնի երևի 'ի բառս՝ Uva, ուվա. Խաղող։ Իզվիմ։

Ծանուցուք ինչ և յաղագս բաղաձայն տառիցն։ Բաղաձայնս՝ B, գ. լծորդ է ը v, վէյն. ոչ և գրի.

Serbare, սէռ՝պա՝ռէ։ և servare, սէռ՝վա՝ռէ։

Պահել։ Սպասանք։

Nerbo, նէռ՝պօ. և nervo, նէռ՝վօ։

Ջիգ։ Սինիր։

'Ի մէջ բառին մտրթ է կրկնել. զոր օրինակ. Nebbia, նէպ՝պիա. Trebbio, թռէ՝պիօ. ևն։

Բաղաձայնն C, ը. ունի նմանութիւն ը g. մնին։ Յորժամ առաջի ունի զձայնաւորսն՝ a, ա. o, օ. u, ու. առնէ ձայն թաւ իբրև գ։ իսկ յորժամ ունի e, է. i, ի. հնչէ սուր իբրև չ. բայց թէ 'ի միջի երկուցն կայցէ h, հ։ կամ այլ բաղաձայն։ ասկաւելն իբր գ հնչէ։ ոմն

ca, ce, ci, co, cu, che, chi, cli, cri, ևն.

գա, չէ. չի. գօ։ գու. գէ. գի. գլի. գրի. ևն։

Բաղաձայնն D, դ. լծորդ է ը t։ ինչն. ոչ.

Ladro, լատ՝ռօ. latro, լա՝թռօ։

Գոռ : խրոսրզ :

Podestà, ֆոփէսթա՝. և potestà, ֆոթէսթա՝ :

Իշխանութիւն : քուսրիթ :

Բաղաձայնն G, ճ. կրկին ունի հնչումն ըստ կանոնի c, է պրպն : ոսգ.

ga, ge, gi, go, gu, ghe, ghi, gli, gra, ան :

գա, ճէ, ճի, գո, գու, գէ, գի, գլի, գրա՝ ան :

Բայց ծանիր զի gli, գլի, թէպոտ թաւ հնչէ, այ իրրև ի. ոսգ Angli, անգլի՝ Անգղիացիք : ինկիլիզլիր. ան. ասկայն 'ի բազմ բառս՝ կենդանի մեզմ արտասանի իրրև անզգալի. ոսգ egli, quegli, concedegli, ան. որպ արտասանին՝ էլի. գուէլի. գոնէսէլի : Սոյնպէս figlio, sbaglio, որպ ասին՝ ֆիլիո. զպաւլիո : Այսպէս հնչի յոմ բառս՝ յորս մասնիկն gli, գլի. ունի զկնի իւր զայլ ձայնաւոր. վասն այսորիկ յընթացս քերականութեան բազմ ուրեք առանց կէտի գրեմք զայնպիսի բառս : Բառս ոսամ և մասնիկս՝ gn, ն. 'ի մէջն կամ յաւարտ բառին՝ յիտաքացուց ոչ արտասանի թաւ. այլ մեզմ. և. ոսգ թէ նախ հնչի ն, և յետոյ փոխանակ կէտին է, կամ. ի : ոսգ Degno, դէնիո : և ոչ դէգնիո : Compagno, գոմֆանիո, և ոչ գոմֆանիո : Signore, սինիոռէ. և ոչ սիգնորէ : բայց 'ի բառս ինչ այս ասաք փոխանակին զտեղի իւրեանց գրեալով ng, նգ. և յայնժամ իւրաքանչիւր զիւր ձայն տայ : ոսգ Piagnere, փիանիէռէ. և piangere, փիանճէռէ : Vegna, վէնիա. և venga, վէնգա : Բաղաձայնն H, հ. ասա թաւ և հարդարեալն՝ կանխաւ արտասանիւր 'ի լատինն. ոսգ վկայեն Փոսդէլլենի. Բոնթիչելլի. Սասվէ. և առաւել ևս ըստ մեծանուն Փուչիսլաթի 'ի քերականական ծանօթութեան, ուր բերել և զպուռանութիւնքն ի այլոց բարբառոց. բայց այժմ յիտալիա խափանեալ է ձայնն, և գիրն միայն պահի : իսկ 'ի Թոսքանեան լեզուի առաւել ևս սակաւ է կիրառուն նոր : 'Ի մէջ բառից ինչ գնի առ 'ի թաւ առնել զձայն նոյ. ոսգ զկնի էնդն և ճէնդ. զոր որ նակ. Torchio, թորքիո. Preghiera, փրէգիէռա. ան : Գնի ևս 'ի մէջ կամ յաւարտ միջարկութեանց ինչ՝ առ 'ի սասանակացուցանել զձայնն և երկայնել. ոսգ ah, ահ. deh, դէհ. ohimè, օհիմէ. ան : Գնի ևս 'ի սկիզբն բայիս ho, հօ. hai, հաի. ha, հա. hanno, հանիո. ցի Ունիմ, ունիս, ունի. ունին. առ 'ի որոշել 'ի հոլո-

վա-

վանկերաւ մասնկանցն՝ o, ai, a, o. ախ. ա. և 'ի բառին՝ anno, անդ. ցր. ամ: տարի. և յայտնի բառս հնչի և ձայն հոմն միջակ թեռ. իբրև զմեր ց տառն. ոչ վկայէ և փոչ չեղանիցին 'ի յիշատակեալ տեղիսն: Բաղաձայնն L, Լ. երբեմն փոխի 'ի i, ի. որպէս.

Templo, ԹԷՄՊՕ, և tempio, ԹԷՄՊԻՕ:

Տաճար: Փիլիսէ:

Esemplo, ԷՍԷՄՊՕ. և esempio, ԷՍԷՄՊԻՕ:

Օրինակ: Լաւնեք:

Բաղաձայնն Q. գ. կիւ. նման է c, չէին թեռ հնչ մանն. և ոչ ասէր յայտագս u. տառին. երկրորդաւ լինի զկնի q, ին. ուստի բառքս՝ quando, quattro, qua, quieto, պարտին ասել. գուանդո. գուանդրոռ. գուա. գուիէրո, և ոչ, գվանդո, գվանդրոռ, ևն: Եւ առաւել ևս ծանր է յիսուսալոյց'ի միջի ը մուծանել ասելով. գէվանդո, գէվանդրոռ. գէվա. գէվիէրոռ:

Ուրուրեք'ի մէջ բառին գէպ լինի կրկնել զառաջս q, փոխանակ նոր գնի c: զոր օրինակ. Acqua, ակգուա.

Acquisto, ակգուիսրոռ. ևն:

Բաղաձայնն R, ռ. ունելով ձայն բարկ, երբեմն փոխի յայլ բաղաձայն: զոր օրինակ:

Vedello, վէդէլլո փոխանակ vederlo, վէդէռլո:

Տեսանել զնա: Կէօրմէք օնու:

Muoia, մուօյա. փոխանակ muora, մուօռա:

Մեռանիցի: Լոլոնի:

Rado, ռատդո. փոխանակ. raro, ռառո:

Սակաւ, նուազ: Ազ:

Զայս տառ'ի կողմանս ինչ մեղմ հնչէն իբր ը մէջ ասելի և բեռի:

Բաղաձայնն S, ս. կրկին ունի հնչումն: մի՝ սուր իբրև զմեր ս: զոր օրինակ.

Asse, ասսէ: Տախտակ: Թահթա:

Sospiro, սոսպիռռո: Հառաչանք: Ախ:

Sudore, սուդօռէ: Քիրտն: Թոէր:

Եւ միւս ևս մեղմ իբրև զ: զոր օրինակ:

Accusa, ակգուզա: Ամբաստանեմ: Շէքայէթ:

Casa, գազա: Տուն: Լիվ:

Rosa, ռօզա: Վարդ: Կիւլ:

Իսկ թէ յորում բառի սուր հնչէ, և յորում մեղմ. ուր ուրեք կրկնի, միշտ սուր ասի. իսկ յայլ բառս՝

սովորուելն ուսուցել։

Բաղաձայնն Z, նոյնպէս կրկին հնչէ։ Սուբ և խիստ իբրև զմէր ց։ զոր օրինակ.

Ammazzare, ամմացցարէ. Սպանանել։ Էօշտիւրմէք։

Carezze, քարէցցէ. Գգուանք։ Օքշանմաքլըք։

Prezzo, փրէ՛ցցօ։ Գին, յարգ։ Փայտա։

Եւ. մեզմ և միջակ իբրև ց, և ծ։ զոր օրինակ.

Orazione, օրացիօ՛նէ։ Աղօթք։ Տուա։

Orzo, օ՛ռծօ։ Գարի։ Արվա։

Zelo, ծէ՛լօ։ Նախանձ, վրէժ։ Ալրեթ։

Զարոյուն ոչ ևս 'ի սովորութենէն ուսէր։

Յետ գիտելոյ զյաւակուէ իւրաքանչիւր գրոցդ, ծանիր և զայս. զի անուանք բաղաձայնիցս b, c, d, g, p, t, ըստ Ֆլորէնտեան արտասանութենն ասին՝ պի, չի, փի, ձի, ֆի, ՝ի։ Իսկ այլ խաչակիք, ոչ և կողմանք ինչ թոսքանայ, լատինականին հետևելով ասեն, պէ, չէ, փէ, ձէ, ֆէ, ՝էՔ։ Սակայն առաջինն առաւել յուսուկ թոսքիներն լեզուին. զի քաջ վրդովեալ ՝ի ՏոՔ։ Պոտուէ, և այլք՝ զայրուելոս իւրեանց կոչեն Abbicci, ապպիչչի։ Իսկ թէ ոչ յանուանց յայսցանէ վարին իբրև արական՝ կամ իգական, այսպէս ունի հարկ սովորութեան։ Արականք են i, o, u, հնգեն բաղաձայնիւք յարելովք 'ի նոսա։ Լատին ասի արական յոգիւ. l' i, il bi, il ci, il di, il gi, l' o, il pi, il qu, il ti, l' u, ըստ որս և օտար գիրս՝ il Kappa. Իգականք են a, e, հնգեն բաղաձայնիւք յարելովք 'ի նոսա. ոչ և ասի. la a, la e, la effe, la acca, la elle, la emme, la enne, la erre, la esse, la zeta,

---

Յաղագս Վանկի։

Տարբ բաղկացուցանեն զվանկս. յորոց ոմանք են էրկիտարբա. զոր իսաչակիք յուռնական բառիւ կոչեն Dittongo, փիլիթոնկէ։ Իբրև միաւորութեամբ էրկուց ձայնաւորաց 'ի նոյն վանկ. որով առնի մի հնչումն բազադրեալ. ոչ au, աու. eu, էու. ևն։ Ոմանք յայսցանէ որոշ ունին զհնչումն իւրաքանչիւր ձայնաւորի. ոչ.

au-

au-ro-ra, [illegible] • eu-ro-pa, [illegible] • ae-re, [illegible] • ևն։ յորս դլխաւոր ձայնաւորն՝ է առաջինն • իսկ երկրդն լիակատար և որոշ լսի • բայց իւր զոդել ը ա-ռաջինոյն։

Իսկ ոմանք այնպէս արտարերին, զի առաջինն նուազ և երկրդն առաւել հնչէ • որպէս pia-no, [illegible] • cie-lo, [illegible] • tuo-no, [illegible] • ևն։

Զոմն և [illegible], [illegible], [illegible] trittongo, [illegible] • ցի, երեք ձայնաւոր՝ի մի վանկ զոդել • ոպ • vuoi, [illegible] tuoi, [illegible] • miei, [illegible] • յորս դլխաւոր ձայնաւոր ի միջինն։

Ոմանք դնեն և [illegible], [illegible] quadritton-go, [illegible] • ոպ figliuoi, [illegible] • բայց այլ-ոչ [illegible]։

Յաղագս բաժանման վանկից՝ ի վերջս տողից։ (զնոյն խնա և յաղագս հեղելոյն։) այս կանոնք են։

Նախ, յորժամ՝ ինամին բառի նոյն բաղաձայն կրկնի • ՝ի բաժանելն՝ պարտ է զմին դնել՝ ի վերջ երեքեալ տողին։ և զմիւսն՝ ի սկիզբն հետևեցելոյն • զոր օրի-նակ • af-fanno, [illegible] • cas-sa, [illegible] • tut-to, [illegible] • ևն։

Երկրդ։ յորժամ մի ձայնաւորի հետևին երկու այլևայլ բաղաձայն, երկոքին ևս փոխադրին՝ ի սկիզբն հետևեալ տողին։ ոպ ca-pra, [illegible] so-gno, [illegible] pe-sce, [illegible] fi-glio, [illegible]։ Այլ թէ երկու բաղաձայնից առա-ջինն լիցի l, m, n, r, յայնժամ զմին պարտ է դնել՝ ի վերջ միոյ տողին։ և զմիւսն անցուցանել՝ ի հետև-եալն • զոր օրինակ։ ban-do, [illegible] col-pa, [illegible] por-ta, [illegible] tem-po, [illegible] • զի զ առացել բա-ղաձայնքդ կից ի այլ բաղաձայնի՝ ոչ լինին սկիզբն բառի յիսուսական լեզուաց, ոպ լինին առաջինքն։ Երրդ։ ՝ի բարդ կիր՝ ի բաղադրեալ բառս՝ պարտ է զմի մասն բառին ամբողջ պահել՝ ի վերջ տողին։ զոր օրի-նակ • dis-grazia, [illegible] • mal-agevole, [illegible] • sos-pendere, [illegible]։

Զրրդ։ երկրարբառք, եռարարբառք և քառարար-բառք ոչ բնաւ բաժանին՝ ի միմեանց՝ ի հեղելն։ կամ՝ ի վերջս տողից • ոպ ոչ լինի pi-acere, [illegible] • այլ pia-cere, [illegible] • ոչ gi-uoco, [illegible] • այլ giuo-co, [illegible] • ևն։

Յաղագս բառի։

Բառք իտալիոյն լեզուի յանգին 'ի ձայնաւորս՝ բաց յոմանց միավանկից։ Երբեմն 'ի սկիզբն կամ 'ի վերջ բառից լինի յաւելեալ գրոց առ 'ի մեղմել զխստագոյնսն ձայնին, որ լինի 'ի բաղաձայնից ոմանց, և կամ առ 'ի շնորհել զհնչումն՝ որ 'ի ձայնաւորաց։ Յորժամ բառ լինի կամ մասնիկ եղերի 'ի բաղաձայնն, և յաջորդ բառն սկսանի խառն ԷԻ, sc, sb, ևն, յայնժամ յաւելել լինի 'ի նա i, ի. և մերթ e, ելոր օրինակ in iscambio, ին իսքամպիո. փոխանակ դնելոյ՝ ոսքամպիո։ in istato, ին ինստատո. փոխակ. ինստատո։ non estimano, նոն էսթիմանո. փոխանակ. սթիմանո ևն։ Մասնիկն a, ա. e, է. o, օ. յանդիման բառից սկսելոց 'ի ձայնաւորսն Երբեմն դառնին զդիրն d, դ։ զոր օրինակ. ad andare, ադ անդարէ. փոխակ. ա անդարէ. ed ivi, էդ իվի. փոխակ է իվի։ ad amico, od a parente, ադ ամիգօ։ օդ ա խառէնտէ. փոխանակ ա ամիգօ, օ ա խառէնտէ։ Այլոյսի բառքս su, սու. in su, ին սու. շուռնին զառաջն r, ռ։ զոր օրինակ։ sur un muletto, սուռ ուն մուլէթթօ. in sur una piazza, ին սուռ ունա փիացցա։

Ընդ հակառակն այսմ՝ լիցի մանգամ կրճատումն լինի բառից 'ի սկիզբն կամ 'ի վերջանն նոյ։ Եայս մանուանդսակս զուգընթացուն բառից՝ որոց միոյն յետին առն, և միւսոյն առաջինն իցեն ձայնաւորք. զի այս անանխորժ հնչէ յիտալական լեզուի. վասն սոփորելոյ են կամ զմիոյն զառաջին ձայնաւորն կրճատել, և կամ զմիւսոյն զ յետինն։

Ասդ՝ 'ի սկիզբն կրճատի, յորժամ բառին առաջին գիրն է i, ի. և ունի զինի իւր l, լ. m, մ. n, ն. և յայնժամ զնին ապաթարց։ զոր օրինակ. tra 'l si, e 'l no, ըրա 'լ սի', է 'լ նո. փոխանակ ասելոյ. իլ սի. իլ նո։ lo 'mperadore, լօ 'մպէրատօռէ. փոխանակ. լօ իմպէրատօռէ։ lo 'ngannatore, լօ 'նկանանատօռէ. փոխանակ լօ ինկանանատօռէ։ ևն։

Բայց յորժամ առաջին գիր բառին է այլ ձայնաւոր, կամ զինի i, ի գրոցն հեռանի այլ բաղաձայն, կամ զկնի

վերոգրեալ բաղաձայնից հետևի այլ ձայնաւոր, և կամ թէ նոյն բաղաձայնն կրկնի, յայսպիսիս ոչ լինի կրճատեալ զակիզբն բառին, այլ զվերջն նախընթացս բառին։ զոր օրինակ. ոչ լինի lo 'more, լ՝ 'մ՝ռէ, այլ l'amore. լ՝ ամռէ. ոչ la 'dolatria, լա՝ դօլատրիա այլ l' idolatria. լ՝ իդօլատրիա. Ոչ la 'mitazione, լա՝ միթատիօնէ. այլ l' imitazione, լ՝ իմիթատիօնէ։ ոչ lo 'immortale, լօ՝ մմօռթալէ. այլ l' immortale, լ՝ իմմօռթալէ. և ն։

Դարձեալ, ոչ լինի կրճատումն՝ ի սկիզբն, յորժամ առաջին վանկ բառին չեչտեալ է. զոր օրինակ բառս impeto, իմփէթօ. ոչ կրճատի՝ lo 'mpeto, լօ՝ մփէթօ. այլ l' impeto, լ՝ իմփէթօ։ Սոյնպէս inclito, ինգլիթօ. ոչ լինի lo 'nclito, լօ՝ նգլիթօ. այլ l' inclito, լ՝ ինգլիթօ. և ն։ Ապա յորժամ նախընթացս բառն ուստերորդի՝ ի բաղաձայն, յաջորդ բառին սկիզբն ոչ կրճատի. զոր օրինակ ասի. per imperio, փէռ իմփէռիօ. և ոչ per 'mperio, փէռ՝ մփէռիօ։ in ingegno, ին ինճէնէօ և ոչ in 'ngegno, ին՝ նճէնէօ։

Ի վերոգրեալ բառին լինի կրճատումն ձայնաւոր տառի ինչ, կամ վանկի ևս, յորժամ յաջորդ բառին սկզբնատառն է ձայնաւոր, և երրեմն բաղաձայն ևս. զոր ոչ զկանոնս հանատօտ նշանակեսցուք։

Նախ. բառք եղերեալք՝ ի lo, լօ. mo, մօ. no, նօ. և ն. կարէն կրճատիլ ևս և առաջի բաղաձայնի։ զոր օրինակ. ciel sereno, չիէլ սէռէնօ. փոխանակ գնելոյ. cielo, չիէլօ։ caval bianco, քավալ պիանքօ. փոխանակ cavallo, քավալլօ։ l' uom felice, լ՝ ուօմ ֆէչէլէ. փոխանակ uomo, ուօմօ։ a man destra, ա ման դէռռա. փոխանակ a mano, ա մանօ. gran mercato, գրան մէռքաթօ. փոխանակ grande, գրանդէ. San Giovanni, սան ճիովանի. փոխանակ Santo, սանթօ. և ն։ Երկրդ. բառք եղերեալք՝ ի e, է, կրճատին, միայն թէ վերջին բաղաձայնն՝ որ մնայ. իսկ l, լ. n, ն. r, ռ. զոր օրինակ. il sol declina, իլ սոլ դէչլինա. փոխանակ ասելոյ. իլ սոլէ։ Սոյնպէս vuol, վուլ. փոխանակ վուօլէ։ ben, պէն. փոխանակ պէնէ։ mar, մառ. փոխանակ մառէ։

Երրորդ. յաճախ կրճատին բառքն՝ որք եղերին՝ ի nno, ննօ. թէ այսմ ասի. han, fan, andran, հան. ֆան. անդրան. փոխանակ ասելոյ, հաննօ. ֆաննօ. անդրաննօ։

Զրդ, բառք աւարտելիք 'ի a, ա. կրճատին ապու-
թարցիւ, յորժամ հետևեալ բառն սկսանի ձայնաւո-
բաւ, և ոչ բաղաձայնիւ: զոր օրինակ. all'erba, աւլ'
էրպա. փոխանակ աւլա: sopr' atto, սոփ' ատթո: փո-
խանակ սոփա: Եւ ոչ է ուղիղ ասելն. una sol vol-
ta, ունա սոլ վլ'թա. թէպէտ և այս 'ի իսաս լսի. այլ
una sola, ունա սոլա. բայց մինչև ora, օրա.
սի, ասելով. or bene, օր պէնէ:

Հինգերդ, բառք եկերելիք 'ի e, է. անչեջ, կրեն
կրճատիլ առաջի ձայնաւորի. զոր օրինակ. oltr' a
dieci, օլթր' ա դիէչի. փոխակ, օլթրէ: l'ore, լ'օրէ.
փոխանակ, լէ օրէ: n' avremmo, ն' ավրէմմօ. փոխա-
նակ, նէ: s' io, ս' իօ. փոխանակ, սէ իօ: Այլ-
պէս բառս che, փէ. և բարդելիքն 'ի նմանէ' մերթ կրճ-
ատին: զոր օրինակ. ch' egli, փ' էղլի. bench' ella,
պէնփ' էլլա. perch' io, փէրփ' իօ. բայց զանեղեալսն
բայիս չէ սովորութիւն կրճատել. և ոչ առաջի ձայնաւո-
րի. զոր օրինակ, չէ ընտիր ասել. legger' alto, լէջ-
ջէր ալթօ. այլ, լէջջէրալթօ. և ն:

Վեցերդ, բառք եկերելիք 'ի i, ի. բազմ անգամ կրճ-
ատին' և ոչ առաջի բաղաձայնի: զոր օրինակ. gl' in-
tagli, ղլ' ինթալի. փոխակ, ղլի: fuor di modo, փուրդի
մոդօ. փոխանակ, փուրդիմոդօ: բայց զբառս' ogni, ոնի-
չէ ընտիր կրճատել առաջի ձայնաւորի. բայց եթէ
իսկ i, ի. ոգ. ogn' intelletto, ոնի' ինթելլէթթօ. կամ
թէ յարեալսն 'ի յաջորդ բառն. զոր օրինակ. ognuno,
ոնունօ. ognaltro, ոնիալթրօ: Այլապէս gli, ղլի. ոչ կրճ-
ատի' բայց միայն առաջի i, ի. ձայնաւորի: վասն չէ
օրէն ասել, gl' amori, ղլ' ամորի. այլ, ղլի ամորի. ոչ
gl' occhi, ղլ' օքքի. այլ, ղլի օքքի. և ն: Այնպէս իսկ
զբառիս յանդելոց 'ի ci, չի. gi, ջի. ոչ կրճատին
միայն առաջի i, ի ձայնաւորի: Իսկ դ. բանեմանքս
mi, մի. ti, թի. ci, չի. և' si, սի. անչեջ. կրճատ-
սին առաջի ձայնաւորաց:

Եօթներդ, բառք աւարտելիք 'ի o, կարեն կրճատիլ
առաջի ձայնաւորի: զոր օրինակ. tropp' eminente,
թրոփփ' էմինէնթէ. փոխակ թրոփփօ: quant' ogni altro,
քուանթ' ոնի ալթրօ. փոխանակ քուանթօ:

Այնպէս questo, քուէսթօ. quello, քուէլլօ. կրճատին
առաջի որ և իսկ ձայնաւորի. բայց ոչ զեշտին 'ի

վերջին վանկն, ուր բնաւ կրճատին նաև առաջի ձայն դաւոլի : զոր օրինակ. andò, անդօ՝. farò, փառօ՝ : Ուստի՝ բայ՝ բառք գրին երբեմն նաև կրճատմամբ յետին վանկէն : Այս քիչ ոմանք.

frate՝, փրատէ՝. փոխակ,	fratelli, փրատէլլի.
be՝, պէ՝.	belli, պէլլի.
a՝, ա՝.	alli, ալլի.
da՝, դա՝.	dalli, դալլի.
e՝, է՝.	egli, էկլի.
ne՝, նէ՝.	nelli, նէլլի.
de՝, դէ՝.	delli, դէլլի.
pe՝, փէ՝.	pelli, փէլլի.
co՝, գօ՝.	colli, գօլլի.

Բայց ոմանք առանց ապաթարցի ևս գրեն, ai, այ. dai, դայ. dei, դէյ. nei, նէյ. pei, փէյ՝ coi, գօյ : Ինչուբիք, բառք եկերեալք յերկբարբառ տառս՝ ոչ կրճատին. ոչ gloria, լօրիա. meglio, մէլիօ. ևն : Բայց բայքս voglio, վօլիօ. doglio, դօլիօ. կրճատին. ոչ. vogl՝ io, վոլ՝ իօ : dogl՝ io, դոլ՝ իօ : Ասյուսափ ինչ՝ ի կարևորացն եղաք յզիս կրճատման բառից, որ ընթերցմանդ և կիրառութիւն առաւելագոյն հոմանաց :

Յաղագս ապաթարցի :

Ապաթարցն՝ որ յիտալացւոց յանուն բառին՝ ասի Apostrofo, ապօսթրոֆօ. է կիսարտաբար գիծն (') և դէպ խոտորնակի՝ ի վերայ գրոյն կամ բառին, ուր սկիզբն նոր կամ վերջն կրճատիլ է. զոր օրինակ. e՝ disse, է՝ դիսսէ. փոխանակ գրելոյ egli, էկլի : grand՝ uomo, գրանդ՝ ուօմօ. փոխանակ գրելոյ grande, գրանդէ : lo՝ imperadore, լօ՝ իմփէրադօրէ. փոխանակ imperadore, իմփէրադօրէ :

Կիրառութիւն այսր նշանի, ի գրելոյն քօրթիկելիս ոչ երբեմն առ մատենագիրս թօղանեան լեզուի յանտիր դարուն. այլ՝ ի ժէ դարէ անտի մուծաւ առնոյ :

Ո՛չ յոմամ կրնասուք միոյ կամ քանի դրոց օրէն և գնել զապաթարցն, այլ յորժամ բաւն կորուսանել զուսուցիչ՝ միայն սակս թ սուաջ լինելոյ այլոյ ձայնաւորի, յայնժամ գնելի է ապաթարցն. ոչ սեասնեա՝ի վերոգրեալ կանոնաց։ բայց յորժամ սովորուել լեալ է կրնասուել զբաւն և առաջի բաղաձայնի, անդ սովորաբար ոչ գնի ապաթարց. ոչ են բաւքս՝ cuor, գոյ՝ • pensier, գէնոիէ՛ • են։ որոց ամբողջն է, գոյ՝ է, գէնոիէ՛ է։ Այլ յապիսի են եղելքն՝ի կանոնսն ա, բ, գ։

Յաղագս շեշտի։

Շեշտն՝ յիտալացւոց ասացեալ Accento, ատէնդոյ • է գաղարուն լինչ և ուժգնուն ձայնի յարտասանել զվանկ ինչ։ կամ, յո մեր նախնեաց քերականուն բացատրելով, է հարթուն կամ վերատուն հնչման՝ի վր ձայնաւորս տարի (զի ատտանոր ընարձակագոյն առնուն զշեշտն՝ իբր փոխանակ ոլորակի։)

Ըստ այսմ կրկին է շեշտն առ իտալացիս. մի ծանր և բթաձայն. որ լինի՝ի վերջին ձայնաւորն բառին. որոյ նշան է դիծ ինչ ձգեալ խուտորնակի՝ի ձախակողմանէ գրոցին յաջակողմն. որ է այս • (՝) • զոր օրինակ • andò, անդո՝ • aprì, ապրի՝։ Զայս շեշտ ոչ երբեք զանց առնեն իտալացիք՝ իբրեւ՝ ուր միանգամ սովորուին է դնեալ։

Երկրդն է սուր ոչ զմեր շեշտն. և դնի թ հակառակն բթաձայնին այսպէս՝, gia, ջիա՝։ Զայս շեշտ ոչ դնեն ներգործուք յամ բառս՝ զի գրեթէ ամ բաւք նոյ բաց՝ի սակաւուց՝ ունին զայն շեշտուն. և հայրենի բաքբառ գոլով նոյ, իբր բնածին սովորութիւն գիտեն՝ զոր վանկ կամ գիր սպարս իդէ շեշտել. այլ գրեն ներգործութիւն յայնպիսի բառս՝ յորս մարթ է շփոթուն ծնանիլ նշանակութեան. զոր օրինակ, բառս balia, պաղիա՝ • եթէ շեշտեսցի՝, balia, պաղիա՝, նշանակէ իշխանութիւն, զորութիւն։ և եթէ շեշտեսցի՝, bália, պա՛ղիա՝, նշանակէ դայեակ, անուշիչ։ Այնպէս օրոյն երբեմն բառս՝ gia, ջիա՝ • զի գրէլ gia, ջիա՝ • է բայ, և

և նշնակէ. երթայր։ և գրեալ già, ՃԻՈ՝ նշնակէ՝ արդէն։ Սակայն մեք յընթացս քերականութեան 'ի փոխագրելն զեւրոպական բառս 'ի հայ գիր, լաւ հատարեցուք ներդործութիւն դնել զնշան, կամ զբութն. զի ընթերցողք մեր դիւրացին՝ ուր որպէս իցեն նշանք։

Իսկ ինչ խառնացեալ յոր բառս դնեն զբնաձայնշեշտս, ահա կանոնն։

Նախ, բնաձայն շեշտս դնի սովորաբար 'ի վերայ միավանկ բառից՝ որք ունին զերկարաբառս. զոր օրինակ già, ՃԻՈ՝. giù, ՃԻՈ՝. ciò, ՇԻՈ՝. quà, ՔՈՈ՝. più, ՓԻՈ՝ Երկդ. 'ի վերայ կրնաւորել բառից. ոգ città, ՇԻԹԹԱ՝. փոխանակ cittade, ՇԻԹԹԱԴԷ։ virtù, ՎԻՐԹՈՈ՝. փոխանակ virtute, ՎԻՐԹՈՈՒԹԷ. piè, ՓԻԷ՝. փոխանակ piede, ՓԻԷԴԷ. ևն։

Երրդ. 'ի վերայ երրդ դիմի կատարելոյ ժամանակի սահմանականին յեզակաւն. զոր օրինակ. amò, ԱՄՕ՝. Սիրեաց։ udì, ՈՒԴԻ՝. Լուաւ։

Այնոց 'ի վերայ առաջին և երրդ դիմի սպառնալոյն յեզակաւն։ զոր օրինակ. amerò, ԱՄԷՐՕ՝. Սիրեցից։ amerà, ԱՄԷՐԱ՝. Սիրեսցէ։

Զրրդ. 'ի վերայ բառից՝ որոց յետին վանկն ուժգին արտասանի. ոգ. così, ԿՕՍԻ՝. perchè, ՓԷՐՔԷ՝։ ևն։ Հինգերրդ. 'ի վերայ միավանկ բառի կամ միոյ տառի, զորոյ զնշանակութիւն հարկ է որոշել։ ոգ գրի dà. ԴԱ՝. բայ. առ 'ի որոշել 'ի դա, նախադրէն։ è, Է՝ բայ. առ 'ի որոշել 'ի է շաղկապէն։ Այնպէս գրի dì. ԴԻ՝. Օր։ là, ԼԱ՝. Ընդ։ nè, ՆԷ՝. Ոչ։ sì, ՍԻ՝. Այո՝. ևն. առ 'ի որոշել յայլ նշանակութեանց։ Վասն որ չեմք այսպիսի հարկ, աւելորդ է դնել. զոր օրինակ 'ի վերայ բառիցս. Re, ՌԷ. fa, ՖԱ. su, ՍՈՈ. sta, ՍԹԱ. ևն։ զի սէ մի նշանակութիւն ունին։

Յաղագս մասանց բանի։

Օ մասունս բանի՝ ուրք հաշուին քերթողք 'ի նախնեաց անտի յետ լեզուս. ՅԻ. Ընուն. Դերանուն, Բայ, Ընդունելութիւն, Յօդ, Նախադրութիւն. Մակբայ կամ Մերձարկութիւն. և Շաղկապ։ Զոր յիշատա-

կէ և մեր խնամատարին Դաւթի անյաղթ ('Ի Վերնաթ. գրքին. գր. Բ.) ասելով. * Բերդագոյք զամենայն բան յուրթ ուսուն ժողովեցին:

Եւ այժմ բիւրեղ նուազեցցանեն: Սոսովէ դնէ եօթնեցի. Անուն, Աստուն, Բայ, Նախադրութիւն, Մակբայ, Շաղկապ, և Մակարկուն: Այլք դնեն չորս. ի Յոգ. Անուն, Բայ. և Մակբայ: Ամենք դնեն երկու. ի. Անուն, Բայ, և Մակբայ: Իսկ Փոռէթի Սոռեղն, և այլք ասեն. թէ էական մասունք բանի՝ երկու են. ի Անուն և Բայ. զի 'ի սոցանէ միայն, և ոչ առանց սոց կազմի բան կատարիլ: Այս էանիսաւ և ծանոյց մեզս Դաւթի անյաղթ, ('Ի Դէն. գրքէրմ. 'Ի սիրէն. գր. Ա.) ուր խնդիր արարեալ թէ վա՞ էր զանուն և զբայ միայն յիշէ արիստոտել, պատասխանէ. * Վասն զի միայն իսկայնս մասունք բանի՝ Անուն և բայ. իսկ այլոցն՝ ոչք սովորեցան առ մանկադոյնսն ասել, ոչ մանք են՝ որ ը անուամբ, իսկ այլք ը բայիւ անկանին: Լու զինի. (յգ. անուան. գր. Ա.) * Ինդ այսու սահմանաւ (անուան) փակի զերբանութիւն, և առաստութիւն, և մանկան. զի կամի և զատաս անուանս գոլ, այլ ոչ այլ ինչ մասունս բանի, ոչ ունիք կարծեն: Արդ՝ թէպէտ և այս բան հաւանելի է, սակայն առ որոշ ուսուցանելոյ մանկադունկցն՝ սովորեցան քերթողք ութ մասունքն վերաբել զբերականական ուսմունս. նմին ինքն և մեր ութ գրիչքս բովանդակեցուք զաստուածային քերականութիւն. և զիւրաքանչիւր գրչի 'ի զանազան յոդուածս բաժանեսցուք ի պահանջելոյ իրացն: բայց յաստուածային զիտալական յոդիցն գրել արժան է:

Յաղագս յոդեց:

Յոգն՝ յիտալացւոց ասացեալ Articolo, առ Ի՛ փոյթ. է մասնիկ ինչ հոլովական՝ յարեալ յանուանկն՝ 'ի գերբանուն, առ 'ի ցուցանել զանս, զինիս, և զհոլովս նոցա: Այսմ՝ նման բացատրի և 'ի մերումս (հին տէրմ:) ի յունականին. * Յոգ է մասն բանի հոլովական, նախադասեալ նեբխուանարհուն և անուան: Երեք են

ոյսպիսի յօդք։ որոց եզական և յոքնական այս է։
Եզ։ il, էլ։ lo, լ։ la, լ։
Յոգ։ i, է։ gli, էլէ։ le, լէ։
Սոքա ինքեանն չեն հոլովելի։ այլ միայն զօգեալ Ը
երից նախգրեալց։ որ յիտալացւոց ասի Segnacaso,
սենեաւոր։ ի հոլովանէան։ Եւ են
di, դի։ որ կազմէ զանուական հոլով։
a, ա։ որ կազմէ զտրական։
da, դա։ որ կազմէ զբացառական։
Յոգս il, էլ։ է արական։ և դնի 'ի վերարական անձ
ան կամ գերանուան։ որոյ սկզբնաւորն ունի պարզ
բաղաձայն։ հոլովի 'ի հինգ հոլովս ոյսպէս։

	Եզ։	Յոգ։
Ո։	Il, էլ։	i, է։ li, լի։
Սե։	del։ դելլ։	delli, դելլի։ de', դէ։ dei, դէի։
Տր։	al, ալ։	alli, ալլի։ a', ա'։
Հայց։	il, էլ։	i։ է։ li, լի։
Բաց։	dal, դալ։	dalli, դալլի։ da', դա։ dai, դաի։

Այս յօգ՝ սովորաբար ապաթարցիւ գրի 'l, 'ն յորժամ
յառաջէ ք զինքն այլ ձայնաւոր։ զոր օրինակ։ tra 'l
padre, e 'l figlio։ ընդ 'ն հայրն։ է 'ն քրիստոս։ o 'l ri-
so o 'l pianto։ ի 'ն ուրախ։ ի 'ն լիանալ։ ևն։
Յոգն lo։ լ։ է արական։ և դնի 'ի վերարական ան
ան կամ գերանուան։ որ սկսանի իսաուն սեպհ։ կամ
գրով՝ ս, ծ։ և կամ ձայնաւորաւ։ Հոլովի։

	Եզ։	Յոգ։
Ո։	Lo, լ։	gli, էլի։
Սե։	dello, դելլ։	degli, դեղլի։
Տր։	allo, ալլ։	agli, ալի։
Հայց։	lo, լ։	gli, էլի։
Բաց։	dallo, դալլ։	dagli, դալի։

Յորժամ սկզբնաւոր անուան ինչ է ձայնաւոր։ կերբ
ձնուն այս յօգ յեզական։ զոր օրինակ։ l' abate։ ն
ապարէ։ dell' abate, դելլ' ապարէ։ և ոչ ասի։ լ ա
պարէ։ ևն։ բայց յոքնական կրկնեալ միայն՝ յորժամ
հետևեալ ձայնաւորն ունի գրի։ gli abati,

ԴԱՐԱՆ

հնի տղոցի. degli Armeni, գէլլի տոմէնի. gl' imperi, ի՛ իմփէրի. ևն։

Յօդն la, լա. իգական է. և յարի յիգական անուն կի՛ ի գերանուն։ Հոլովի.

	Եզակի.	Յոգն.
Ո՞ւ.	La, լա.	le, լէ.
Ի՞նչ.	della, գէլլա.	delle, գէլլէ.
Տրա.	alla, ալլա.	alle, ալլէ.
Հայց.	la, լա.	le, լէ.
Բաց.	dalla, դալլա։	dalle, դալլէ։

Յորժամ բառն իգական սկսանի ձայնաւորաւ, յօդն կրճատի յեզականն. ոչ. l' anguszia, լ' անկուսցիա. dell' anguszia, դէլլ' անկուսցիա։ իսկ ի յոքնականն լաւ ևս և չկրճատել. բայց եթէ ձայնաւորն իցէ e, է։ զոր օրինակ։ le anguszie. լէ անկուսցիէ։ l' erbe։ լ' էրպէ։ dell' eresie, դէլլ' էրէսիէ. ևն։

Երբեմն այս յօդս ոչ միայն զհոլովս անուանց կի՛ դնէր անուանց որոշէն, այլև զնշանակիչսն նպաստ ամփոփեն. զոր օրինակ առանց յօդի ասել. Non ho denari, նոն հօ դէնարի. նշանակէ. ոչ ունիմ դրամս, կամ սպչաառ եմ։ աբչէմ էզ։ Բայց ասել. Non ho i denari, նոն հօ ի դէնարի. նշանակէ. ոչ ունիմ զդրամսն։ օր սպչէրէր պէնատ էզ։ ի. զդրամսն՝ զորմէ ի բանն։ Սոյնպէս ասել. Bere vino, պէրէ վինօ. նշանակէ. բմպել զգինի։ շէրատ իչմէզ։ Bere il vino, պէրէ իլ վինօ. նշանակէ. բմպել զգինին։ շէրատի իչմէզ։ Իսկ ասել. Bere del vino, պէրէ դէլ վինօ. նշանակէ. բմպել՝ ի գինեւոյն։ շէրատատ իչմէզ։

Ա՛յս յօդս յորժամ յարին՝ ի բայս իրրև բայ, ոչ ևս վարին իրրև հոլովակերտք. այլ իբր գերանուն՝ նշանակեն, դա. այն. զորմէ ոմն՝ ի գլխին ի. յոգ. ի. յոգս ցուցական գերանուանց։

Յայսմ վայրի վարման ուսուցէ՝ գերածու թիւս, բուռն հարցուք՝ ի բուն իսկ գերականուին, յայտարարութիւն ունի մասանց բանի։

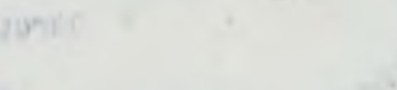

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ ՄԱՍԱՆՑ ԲԱՆԻ։

ԳԼՈՒԽ · Ա·

Յաղագս անուանն։

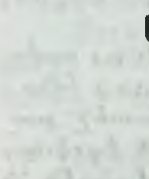

ՆՈԻՆՆ ՅԻՏԱԼԱՑԻՈՑ ասացեալ Nome, Նոմ. և առանձ. Իսմ. Նամ. ունի Սեռ. թիւ. Հոլով. և Հոլովումն։ զորս մի ըստ միոջէ բացատրեսցուք։

Յոգո

Լիմեկ անուն արուքին եզերի 'ի e, է. բիշմ անդամ և իգինն նոյնպէս եզերի: զոր օրինակ. il Lepre, իլ լէֆրէ: Ճրուս նապաստակ: էրքեք լեռնական: la lepre, լա լէֆրէ. նոյ նապաստակ. ոչխի լեռնական: բայց ոմանց իգականն եզերի 'ի a, ա. զոր օրինակ. արկ. Lione, լիօնէ. Ճրուս առիւծ: էրքեք ասլան: իգակ. lionessa, լիօնէսսա. մատակ առիւծ: ոչխի ասլան: Cane, քանէ. Շուն արու. էրքեք քեօփեք: Cagna, քանէա. շուն էգ. ոչխի քեօփեք:

Յանուանս անկենդան իրաց, որք եզերին 'ի o, սովորաբար են արականք. բայց 'ի բառէս Mano. մանօ. ձեռն, որ իգական է, և բաց յոմանց կրնասուէ բառից: Որք եզերին 'ի a, ա. իբր առհարկ են իգականք, բաց յոմանց այլազգական անուանց: Որք եզերին 'ի u, ու. են իգականք: Որք եզերին 'ի e, է. կամ i, ի. ոմանք արական են, և ոմանք իգական:

Ընդհանրք քաղաքաց՝ եզերելիք 'ի a, ա. իգական են: Որք 'ի o եզերին, յերկուս սեռս ևս վարին: Իսկ անուանք գաւառաց եղեւոց առհարկ են արական, բաց յայնցանէ՝ որք եզերին 'ի a, ա:

Յածական անուանս, եզերելիքն 'ի o, օ. արական են. եզերելիքն 'ի a, ա. իգական: եզերելիք 'ի e, է. պատշաճին արուի և իգի: զոր օրինակ. uomo, կամ donna prudente, ուօմօ, կամ դոննա փրուդէնտէ. Ամբարկամ կին խոհեմ: Բայց ոմանք թէպէտ և եզերին 'ի e, է. սակայն ածականք գոլով արական և իգական միանգամբք, պատշաճին կամ արուի, և կամ իգի. ըստ այսմ արական է traditore, թրատիթօրէ. Մատնիչ: և իգական, traditrice, թրատիթրիչէ:

Են և գոյական անուանք, որք միանգամայն արական և իգական են: զոր օրինակ.

Carcere, քարչէրէ. Բանտ: զընտան:
Fine, ֆինէ: Վախճան: սոն:
Folgore, ֆոլկօրէ: Շանթ: հրլուսրմ:
Fonte, ֆօնթէ: Աղբիւր: ջրամբ: ենն:

Ոմանք ըստ միոյ նշանակութեան են արական, և ըստ այլում՝ իգական. ոչ Dimane, դիմանէ. արական է. ըստ որում նշանակէ՝ վաղիւ, հարկն: և իգական՝ ըստ որում նշանակէ՝ Աստուծոյ: սեպհ:

Յանուանս անկոց, յորժամ նոյն անուն է ծառոյն

և

և պտղոյն։ Ը ատաղնայն եզերի 'ի o, o։ արական։ Ը երկրին 'ի a, ա։ իգական։ զոր որինակ։

Castagno, քաստանեա։ Ցոռ շագանակի։ քէսթանէ ագաճը։

Castagna, քաստանեա։ Շագանակ։ քէսթանէ։

Ciriegio, չիրիէջիո։ Կեռասենի։ քիրեազ ագաճը։

Ciriegia, չիրիէջիա։ Կեռաս։ քիրեազ։

Pero, փէրո։ Տանձենի։ ապրմուտ ագաճը։

Pera, փէրա։ Տանձ։ ապրմուտ։ ենն։

Բայց ոմանք ևս եզերին 'ի o արական, և նշանակեն ցծուան և զպտուղն։ ոմ։ Fico։ փիքո։ Թզենի։ թզուզ։ ինձիր ագաճը։ ինձիր։

Pomo։ փոմո։ Խնձորենի։ խնձոր։ էլմա ագաճը։ էլմա։

Պոմն և խառն սեռի անուանք կենդանեաց։ որք զատրուն և զկերն նշանակեն։ ոմ։

l' Aquila, լ' ակուիլա։ Արծուի։ քարթալ։

il, la Corvo, իլ, լա գոռվո։ Ագռաւ։ քարկուն։

il, la Vipera, իլ, լա վիփերա։ Իժ։ Հնկերք։

il, la Volpe, իլ, լա վոլփէ։ Աղուէս։ Թիլքի։

Ձեզաքական սեռ ոչ գոյ յատկանշ յիտալական լեզուի։

Յօդուած. բ։

Թուոյ անուանց։

Թուոյք անուանց երկու են։ Յչական։ իտալ. Singolare, սինկոլարէ։ որ ասի ևս numero minore, նումերո փինորէ։ կամ del meno, փէլ մէնո։ այ փոքրագոյն թիւ։ Եւ յոքնական։ իտալ. Plurale, փլուրալէ։ որ ասի ևս։ numero maggiore, նումերո մաճճիորէ, կամ del più, փէլ փիու։ այ։ մեծագոյն թիւ։

Ամ անուանք՝ թէ գոյական, և թէ ածական։ թէ արական և թէ իգական, որոց եզական եզերի 'ի o, կամ e, է։ նոցին յոքնականն եզերի 'ի i, է։

Եւ ոմ անուն իգական՝ որոյ եզական յանգի 'ի a, ա։ յոքնականն յանգի 'ի e, է։

Բայց են անուանք՝ որ ի հոգի կանոնիս այլեալք սրինակաւ խոտորին։ վասն և կոչին Ալրուալի։
Մանք բազմորինակ աւարտին յիգականն և յոքնականն։ զոր սրինակ։

Եզ։ Ala, ալա։ ale, ալէ։ alia, ալիա։ Թև։ գանուա։
յոք։ ale, ալէ։ ali, ալի։ alie, ալիէ։ թև։ քնարաշար։
Եզ։ Arma, ամա։ arme, ամէ։ Օգն։ սիլահ։
յոք։ arme, ամէ։ armi, ամի։ զէնք։ սիլահլար։
Եզ։ Canzona, քանձոնա։ canzone, քանձոնէ։ Երգ։ Թիւրքի։
յոք։ canzone, քանձոնէ։ canzoni, քանձոնի։ Երգք։ Թիւրքիներ։
Եզ։ Tosse, թոսսէ։ tossa, թոսսա։ Հազ։ Էքսիւրիւք։
յոք։ tossi, թոսսի։ tosse, թոսսէ։ հազք։ Էքսիւրիւքներ։
Եզ։ Veste, վէսթէ։ vesta, վէսթա։ Զգեստ։ Էսպապ։
յոք։ vesti, վէսթի։ veste, վէսթէ։ զգեստք։ Էսպապ։ լար։ Սոյնպէս և այլ բազումք։
Մանք բազմորինակ աւարտին յիգականն, և միւորինակ յոքնականն։ զոր սրինակ։

Եզ։ Cavaliere, և ro, քավալիէռէ, ռօ։
Ձաստ։ ալէկզատէ։
Console, և lo, քոնսոլէ, լօ։
Բարպարապետ։ փոխնիկ գէսպանի։ մոլլա։ քոնսոլոզ։
Pensiere, և ro, փէնսիէռէ, ռօ։
Խորհուրդ։ Փիքր։
Scolare, և ro, սքոլարէ, ռօ։
Աւանդ, աշակերտ։ շայիրտ։
Սոյնպէս Leggiere, ri, ro, լէճճիէռէ։ ռի։ ռօ։
Թեթև։ նոճազ։ հաֆիֆ։ նարին։
Mestieri, re, ro, մէսթիէռի։ ռէ։ ռօ։
Ձարհեստ։ զէնահաթ։
Որոց ամենեցուն յոքնականն Եզերի՝ ի i, ի։ ոչ։ քանի։ քանիէռի։ քանոսլի։ նն։
Մանք ի հակառակն՝ ունին մի Եզական, և Երկու յոքնականս։ որոց մին Եզերեալ՝ ի a, ռ։ Իգականն մի։ զոր սրինակ։

Եզ։ Anello, ռէլլօ։ Մատանի։ Խազիւք։
յոք։ auelli, ռէլլի։ le anella, էն ռէլլա։ մատանիք։
Եզ։ Braccio, պրաչչիօ։ Բազուկ։ քօլ։

յոք. bracci, բրաչչի. le braccia, լէ բրաչչիա։ Բազուկք։

եզ. Carro, գարրո։ Կառք։ արտոյտ։

յոք. carri, գարրի. le carra, լէ գարրա. Կառքք։

եզ. Corno, գորնո. Եղջիւր։ պոչնուզ։

յոք. corni. գորնի. le corna. լէ գորնա։ եղջիւրք։

եզ. Dito, դիտո։ Մատն. պարմանք։

յոք. diti, դիտի. le dita, լէ դիտա։ մատունք։

եզ. Ginocchio, ճինոգգիո։ Ծունկ։ ոտիզ։

յոք. ginocchi, ճինոգգի. le ginocchia, լէ ճինոգգիա։ Ծունկք։

եզ. Riso, ռիզո։ Ծաղր. կիւլմէ։

յոք. risi, ռիզի. le risa, լէ ռիզա։ Ծաղէրք։

Ընտ այսմ և այլ անուանք։

Մանրք մի եզական ունելով, երբեմն լինին 'ի յոքնականն, յորս երկու յեսինքն վարին իգական։ զոր օրինակ.

եզ. Gesto, ճէսթո. Գործ երեսի։ հարեքեթ։

յոք. gesti, ճէսթի. gesta, ճէսթա. geste, ճէսթէ. Գործք։

եզ. Legno, լէնիո. փայտ։ օտուն։

յոք. legni, լէնիի. legne, լէնիէ. legna, լէնիա. որոց առաջինն նշանակէ զկոնգ ծառոց. իսկ այլքն՝ զփայտ այրելի։

եզ. Labbro, լաբրո. Շրթին։ առուտաք։

յոք. labbri, լաբրի. labbra. լաբրա. labbia, լաբրիա։ շրթունք։

եզ. Osso, օսսո. Ոսկր։ քէմիք։

յոք. ossi, օսսի. osse, օսսէ. ossa. օսսա։ Ոսկերք։

եզ. Vestigio, վէսթիճիո. Շաւիղ։ իզ։

յոք. vestigi, վէսթիճի. vestigia, վէսթիճիա. vestigie, վէսթիճիէ. Շաւիղք։

եզ. Membro, մէմբրո. Անդամ։ ազա. եզա։

յոք. membri, մէմբրի. membra, մէմբրա. membre. մէմբրէ։ Անդամք։ ազայքար։

Են անուանք՝ որոց եզականն յանդի 'ի o արական, և յոքականն փոխի 'ի a, e. իգական։ զոր օրինակ։

եզ. Centinaio, չէնթինայիո. Հարիւր. հարիւրեակ։ իւղ. իւղչիւք։

յոք. le centinaja, է ենդինայա. Հարիւրք։
եզ. Migliajo, միլիայո. Հազար։ հիզարաւոր։ պին. պինլիք։
յոք. le migliaja, է միլիայա։ Հազարք։
եզ. Miglio, միլիո. Մղոն։ միլ։
յոք. le miglia, է միլիա. Մղոնք։
եզ. Uovo, ուովո. Ձու։ եւումուլթա։
յոք. le uova, է ուովա։ Ձուք։ Ընտ այսմ և այլք։
Դրական, յանուանն որոց էզական յանգի 'ի co։ գո։ ոմանք 'ի յոքնականն էզերին 'ի ci, է։ զոր օրինակ.
Amico, ci, ամիգո։ է։ Բարեկամ։ տօսիթ։
Canonico, ci, գանոնիգո։ է։ Կանոնիկոս։
Monaco, ci, մոնագո։ է. Միանձն։ քեշիշ։
Ոմանք էզերին 'ի chi, գի։ զոր օրինակ.
Cieco, chi, չիէգո. գի։ Կոյր։ քոռ։
Fico, chi, ֆիգո. գի։ Թզուզ։ ինձիր։
Ոմանք անխարիր էզերին 'ի է և գի։ զոր օրինակ.
Pratico, ci, chi, գրատիգո։ է. գի. Վարժ։ հմուտ։ վարժուքիթապ։
Mendico, ci, chi, մենդիգո. է. գի. Մուրացիկ։ տիլենճի։
Salvatico, ci, chi, սալվատիգո. է. գի. Վայրենի։ եաբանի։
Սոյնպես էզականք եզերիչք 'ի go, գո։ 'ի յոքնականն ոմանք լինին gi, ճի. ոմն.
Teologo, gi, թէոլոգո. ճի։ Աստուածաբան։
Ոմանք լինին ghi, հի։ զոր օրինակ.
Albergo, ghi, ալբերգո. հի. Օթևան։ գոնագ։
Drago, ghi, դրագո. հի. Վիշապ։ էժդահա։
Sacrilego, ghi, սագրիլեգո. հի. Սրբապիղծ։
Ոմանք անիսարիր լինին ճի և հի։ զոր օրինակ.
Dialogo, gi, ghi, դիալոգո. ճի. հի. Տրամախաւսութիւն։ մուհաւիրք։
Dittongo, gi, ghi, դիթոնգո. ճի. հի. Երկբարբառ։
Իսկ իգական անուանքն որք աւարտին 'ի ca, գա. ga, գա։ 'ի յոքնականն միշտ լինին che, գէ. ghe, հէ. ոմն։
Amica, che, ամիգա. գէ. Բարեկամուհի։ տօսիթ քաւր։
Monaca, che, մոնագա։ գէ. Միանձնուհի։ մոնագէգ։
Piaga, ghe, փիագա։ հէ. Վէրք։ խոց։ եարա։ պէրք։

Ver-

Verga, ghe, վէրգա։ ղէ։ Յուպ։ գաւազան։ տէրունք։ հէգաբէն։

Գիտելի է և վասն բառից՝ որոց եզականն յանգի 'ի io, իօ։ զի ըստ կանոնի յոգնական նց պարտ էր եղելիլ 'ի ii, իի։ Սակայն ոմանց եղերի 'ի j, ի երկայր։ զոր օրինակ։

եզ։ Ozio, օցիօ։ Դատարկութիւն։ ավարեցիք։
յոգ։ ozj, օցի։ Դատարկութիւք։
եզ։ Studio, ստու-դիօ։ Ուսումն։ էօկրէնիշ, օքուանք։
յոգ։ studj, ստու-դի։ Ուսմունք։ ևն։

Սակայն բազումք ևս եղերին 'ի պարզ i, ի։ որպիսի են անուանքն յանգեալք 'ի cio, չիօ։ chio, գիօ։ gio, ղիօ։ glio, ղլիօ։ aio, այօ։ ojo, օյօ։ ujo, ույօ։

Բայց 'ի կրկին ii, ի։ եղերին անուանքն՝ յորս ի՝ շեշտեալ է։ զոր օրինակ։

Mormorio, մոռ-մոռ-իօ։ Տրտունջ։ մրմրալոր։
Pio, փիօ։ Բարեպաշտ։ սաղիհ։
Restio, ռէ-ստիօ։ Հակառակող։ խաստրախ։ հարուն։

Որոց յոգնական լինի։ մոռ-մոռիի։ փիի։ ռէ-ստիի։

Անուանք ինչ առանձինն լեալ աւարտին 'ի յոգնական։ զոր օրինակ։

եզ։ Bue, պու-է։ Էզն։ կով։ էզքիւզ։ կավ։
յոգ։ buoi, պու-օի։ Ալրջաւք։
եզ։ Dio, դիօ։ Աստ։ Աստուած։
յոգ։ dei, դի՛ dii, դէի։ դիի։ Աստք։
եզ։ Uomo, ու-օմօ։ Մարդ։ Ադամ։
յոգ։ uomini, ու-օմինի։ Մարդիկ։

Ոմանք յանուանց եզակի միայն 'ի գործ ածին։ ոչ։

Mane, մա՛նէ։ Առաւօտ։ սուրբ։
Prole, փրո՛ւլէ։ Զաւակ։ օրուլ։
Stirpe, ստիր-փէ։ Զարմ։ ազգ։ ասյ։ ասփ։

Ոմանք վերին միայն 'ի յոգնականն։ զոր օրինակ։

l' Esequie, լ՝ էզէ-քուէ։ Պաշտամունք։ ծնունդ։ ՀՀ։ մանեմի մեյլիմ։
le Nozze, լէ նո՛ցցէ։ Հարսանիք։ տիւյիւն։
i Parecchi, ի փարէ՛ք։
le parecchie, լէ փարէ՛քիէ։ } բազումք։ չոքլար։

Գոյանին և ածական անուանք կիմ գէրանուանք։ որ յեզակեանն և ի վերին։ զոյս ասա 'ի գլխին ։ յոգ։ ն։

Յօդուած . Զ :

Հոլովք անուանաց :

Անուանք իտալական լեզուի յիւրաքանչիւր թիւ անփոփոխ մնան 'ի վերջն, և հոլովք նոցա որոշին հոլովմամբ երից յօդեցն . il , ի . lo , ը . la , ը . ուստի վերջք նց տարբերին միայն լեզվականն, և 'ի յոգնականն :

Ահա՝ վեց են այսպիսի հոլովք . զորս Իտալացի քերթողք յանխնդրագոյնս կոչեն թուական անուանքդ . զ՝ Ա՝ ՝ հոլով, երկրորդ հոլով . և այլն. մինչև 'ի վեցերորդն. թեպետ և բազումք ոչ զամենայնին ևս կոչեն՝ Անուանական կամ Ուղղական , Սեռական , և Տրական : Եթե մեզ ևս թուի յընդհանս քերականութեանն 'ի հոլովմունս անդ առանցնով օրինակաւն ցուցանել զհոլովսն . սակայն պահելոյ զամենայնի թէ նոցին քերթողացն . և մի հանուրս ասելոյ : բայց առ 'ի ծանուցանելոյ համբակայ զանուանս հոլովիցն , ասասէն կարդեսցուք զի տալականն՝ առընթեր եդեալ զթիւ նց . և 'ի հանդիպոյ՝ զհայկական և զրոմանական անուանս նոցին :

Casi , տ՝ ա՝ զ .		Հոլով .	
1. Nominativo,	Նոմինատիվ:	Ուղղական .	Պինայի :
2. Genitivo ,	Ճենիթիվ :	Սեռական .	Ալպի :
3. Dativo ,	տատիվ :	Տրական .	Հիտալի :
4. Accusativo,	Աքքուզատիվ:	Հայցական .	Դատալի :
5. Vocativo ,	Վոքատիվ :	Կոչական .	Ինիտալի :
6. Ablativo ,	Ապլատիվ :	Բացառական .	Ճիտալի :

Իսկ այլ հոլովք՝ որ 'ի հայոցմէս դրամեին . զ՝ Պատմական . Գործիական . Պարտական , և Վերդրական . յի տալականն ձևանան 'ի ձեռն նախադրութեանց զոր օրինակ .

Իշխան .

պատմ. di , գործ. su , պարտ . նն. : 'ի վր :
գործ . con , տօն . col , տօլ . collo . տ՝ ն . ընդ :

կամ՝ per՝ քեռ՝ pel, քեռլ՝ per lo, քեռ լօ՝ 'ի ձեռն։
պարան՝ circa, չիրտա՝ intorno, ինթորնօ։ շուրջ։
ներքս՝ in, ին՝ nel, նելլ՝ nello, նելլօ՝ 'ի նեղքս։

Յոգնական՝

պատմ՝ sui, սուի՝ di, գի՝ sugli, սուլի։ ևն.
գործի՝ coi, քոի՝ co', քո՝ colli, քոլլի՝ cogli, քոլի։
կամ՝ pei, քէի՝ pe', քէ՝ per gli, քէռ լի։
պարան՝ ոչ յեզական։
ներքս՝ nei, նէի՝ ne', նէ՝ negli, նէլի։
Զայսցանէ որոշագոյն ևս դիտացեն հատկաբար 'ի գլխն ե՝ յոլով Դպրութեանէ։
Ասասանոր ծանիր՝ զի գոն անուանք՝ որք թէ յեզական՝ և թէ 'ի յոգնականն անփոփոխ պահեն զվերջն։
Այսպիսի են անուանք՝ վարանիք՝ կամ՝ կրնասուիք՝ որոց յետին վանկն երկարի է։ զոր օրինակ՝

la Città, լա չիթթա՝ Քաղաք։ Հիսիր։
le città, լէ չիթթա՝ Քաղաքք։
la Virtù, լա վիրթու՝ Առաքինութիւն։
le virtù, լէ վիրթու՝ առաքինութիւնք։
il Piè, իլ քիէ՝ Ոտն։ այրք։
i piè, ի քիէ՝ Ոտք։
il Re, իլ ռէ՝ Թագաւոր։ Թագաւորք։
i re, ի ռէ՝ Թագաւորք։
la Grù, լա կրու՝ Կռունկն։ Թռուռնա։
le grù, լէ կրու՝ Կռունկունք։

Բայց այսմ և այլք բազումք՝ բայց ոչ յորժամ ամ բառք դրին՝ փոփոխին 'ի յոգնականն։ որպէս եղանակ՝ cittade, չիթթաքէ։ յոգն՝ cittadi, չիթթաքի՝ Rege, ռէճէ՝ յոգ՝ regi, ռէճի։ Տես զայսոսիսի քեզմ անուանս՝ յերկդ հոլովման՝ 'ի ներքոյ երկդ օրինակին։
Անուանք՝ որք յեզական երբեմն 'ի i, ի՝ անփոփոխ մնան 'ի յոգնականն։ զոր օրինակ՝

Ecclissi, էքքլիսի՝ Լուսատրութիւն՝ խաւարութիւն լուսաւորաց։ Այս կամ կիսնէ թէ թուլանալ։
Mestieri, մէսթիէռի՝ Արհեստ։ Չէնահատ։
Napoli, նապոլի՝ Նեապոլիս։
Parentesi, քարէնթէզի՝ Փակագիծ։
Parigi, քարիճի՝ Փարիզ։

Սոյնպէս անուանք ինչ հոլովեցեալ 'ի e, է՝ 'ի յոգնականն և այնպէս վարին։ զոր օրինակ՝

Pro-

Progenie, բրոջենիէ. Ազգ, սերունդ։ սոյ։
Serie, սէրիէ. Կարգ, դասակիցություն։ տիզի, սըրաս
Spezie, սպէցիէ։ Ը որմ՝ նշանակէ՝ իսառնելիք իսկոց։
Superficie, սուպէրֆիչիէ։ Մակերևոյթ։ լուզ։
Անհոլով են և անուանք այլազգականք՝ եզելեալք՝ի բաղադրեալս։ զոր օրինակ.
David, դաւիթ. Դաւիթ։
Natan, նաթան։ Նաթան։
Raffael, ռաֆֆաէլ։ Ռափայել։ ևն։
Սակայն այսպիսիք հոլովին, եթէ յիտալական վերջաւորուն մուծցին, դրեալով. davidde, դավիդդէ. nataranno, նաթաննո. raffaello, ռաֆֆաէլլո։

Յօդուած. Դ.

Հոլովմունք անուանց։

Հոլովումն, յիտալացւոց ասացեալ Declinazione, դէքլինացիոնէ. և ասացեալ. թիւ-ոլիք, պինա. է սէս պիսուլթի անուան՝ ի թիւն և՝ ի հոլովս։ եւ սովորական հոլովմունք են չորք.

Առաջին հոլովումն է արական անուանց, որ յեզական եզերին՝ ի a, ա, և յոքնականն՝ ի i, ի. բայց այսպիսի անուանք են յուռնական։

Երկրդ հոլովումն է իգականաց, եզականն յանդեալ՝ի a, ա, և յոքնականն՝ ի e, է։

Երրորդ հոլովումն է արականաց և իգականաց, եզականն՝ ի e, է. և յոքնականն՝ ի i, ի։

Չորրդ հոլովումն է արականաց և իգականաց՝ եզականն՝ ի o, և յոքնականն՝ ի i. ի։ Ասա այսմ՝ օրինակի։

	Եզակի.	Յոքն.
Ի	ա. a, ա.	i, ի.
Ի	է. a, ա.	e, է.
Ի	ի. e, է.	i, ի.
Ի	ի. o, ո.	i, ի.

Ասդ՝ մինչև ցայսվայր ծանուցեալ յոլովագս պարագայից անուանն։ այժմ զօրինակս իւրաքանչիւր հոլովմանն առաջի դիցուք 'ի վերայ դրեալսն անուանց։ զկոչմունս իւրաքանչիւր հոլովոյ՝ թուականաւ դնելով։ Զմինչև իւրաքանչիւր օրինակի հաւաքեսցուք զբառս պիտանիս։ որք է այնմ օրինակի հոլովին։

Յօդուածք Ե.

ՀՈԼՈՎՈՒՄՆ ԱՌԱՋԻՆ.

Օրինակ դ։

Singolare, ԱՆՆԻՕԼԱՌԷ.	Եզական. ԴԻՖՐԷՓ.
Հոլով.	
1. il Duca, իլ փուքա.	Ոչ. Դուքս։ Պէյ.
2. del duca, փէլ փուքա.	Սեռ. դքսի։ պէյին.
3. al duca, ալ փուքա.	Տրա. առդուքս։ պէյի.
4. il duca, իլ փուքա.	Հայ. զդուքս։ պէյն.
5. o duca, օ փուքա.	Կոչ. ո՛ դուքս։ Եա՛ պէյ.
6. dal duca, փալ փուքա.	Բաց. 'ի դքսէ։ պէյտէն։

Plurale, ԲԱՐԱԼԷ.	Յոգնական. ՅՆԴԻ.
Հոլով.	
1. i Duchi, ի փուքի.	Ոչ. Դուքք։ Պէյլէր.
2. de' duchi, փէ՛ փուքի.	Սեռ. դքսից։ պէյլէրին.
3. a' duchi, ա՛ փուքի.	Տրա. առդուքս։ պէյլէրէ.
4. i duchi, ի փուքի.	Հայ. զդուքս։ պէյլէրի.
5. o duchi, օ փուքի.	Կոչ. ո՛ դուքք։ Եա՛ պէյլէր.
6. da' duchi, փա՛ փուքի.	Բաց. 'ի դքսից։ պէյլէրտէն։

Ըստ այսմ հոլովին յաջորդ անուանքս։

il Citerista, իլ չիթէրիսթա. Լուսագածու, քնարահար։ սաղէնակ, թամբուրահի։

l' Eremita, լ' էրէմիթա. Անապատաւոր։ ապատաղ։

il Geometra, իւ ճէօմէթրա. Երկրաչափ։ միւհէնտիս։ եէր էօլչիսի։
il Papa, իւ փա՛փա. Պապ։ փապա։
il patriarca, chi, իւ փատրիարքա՛ փի. Պատրիարգ։ փաթրիք։
il pianeta, իւ փիանէթա. Մոլորակ։ սէյիարէ։
il poeta, իւ փօէթա. Բանաստեղծ։ շայըր։
il profeta, իւ փրոֆէթա. Մարգարէ։ փէյղամպէր։
il Tema, իւ թէ՛մա. Բնաբան. մէսէլէր։

Յօդուածք. Ղ։

ՀՈԼՈՎՈՒՄ՚Ն ԵՐԿՐՈՐԴ.

Օրինակ առաջին։

Ի վր՝ անուանն՝ որ սկսանի բաղաձայնիւ։

Singolare, Էզական.				
			Ոչ՝ Տուն։	Էվ։
1. la, լա.	Casa. Քա՛զա.		Սէ՝ տան։	էվին։
2. della, դէ՛լլա.			Տրա՝ 'ի տուն։	էվէ.
3. alla, ա՛լլա.			Հայ՝ զտուն։	էվի։
4. la, լա.			Կոչ՝ ո՛ տուն։	էա՛ էվ։
5. o, օ.			Բաց՝ 'ի տանէ։	էվանէն։
6. dalla, դա՛լլա.				

Plurale, Յոգնական.				
			Ոչ՝ Տունք։	Էվլեր։
1. le, լէ.	Case. Քա՛զէ.		Սէ՝ տանց։	էվլերին։
2. delle, դէ՛լլէ.			Տրա՝ 'ի տունս։	էվլերէ։
3. alle, ա՛լլէ.			Հայ՝ զտունս։	էվլերի։
4. le, լէ.			Կոչ՝ ո՛ տունք։	էա՛էվլեր։
5. o, օ.			Բաց՝ 'ի տանց։	էվլերէն։
6. dalle, դա՛լլէ.				

Սոյն-

Այնպէս հոլովին հետագայ անուանպէս։

la Bália. լա պա՛լիա. Դայեակ։ սիւռասնա։

la balia, լա պալի՛ա. Իշխանուհի, կարողուհի։ հրամանատար, քուռուրհի։

la bambina, լա պամպի՛նա. Աղջիկ սանդիսաց։ քրիստոնեական մանչամարդ։

la barba, լա պա՛ռպա. Մորուսք։ սաղալ։

la barberia, լա պառպէռի՛ա. Կլոպակ սափրչի։ սիրուպէտ սիւրքեանը։

la basetta, լա պասէ՛ռիա. Ընչացք։ պէյրաք։

la beccheria, լա պէէէռի՛ա. Սպանդանոց։ գազանաց սիւ քեանը։

la bietola, լա պիէ՛ռիոլա. Բանջար։ փազը։

la bietola rossa, լա պիէ՛ռիոլա ռո՛սսա. Ճակնդեղ։ բանջար։

la bocca, լա պո՛ককա. Բերան։ աղզ։

la bottega, ghe, լա պոռռի՛էկա, էէ. Կլոպակ. խանութ։ սուք քեան։

la bragia, ի՛ցcia, լա պռա՛ճիա, ի՛ա. Կայծակն կրակի։ քեօզ։

la bragiuola, լա պռաճիուո՛լա. Հատուր մեոյ ողին։ ընկառալը.ք էլթ։

la brama, լա պռա՛մա. Իղձ, տենչ։ արզիւ, հեվեստ։

la brina, լա պռի՛նա. Երկեամն։ գրուազը։

la brocca, լա պռո՛ককա. Կուժ։ ուէստք։

le budella, լէ պուռպէ՛լլա. Տե՛ս շ ֆ. հոլով. il budello, իլ պուռպէ՛լլո։

la Calamita, լա կալամի՛տա. Մագնիս. մրգլասալը։

la calcina, լա կալչի՛նա. Կիր։ քիրէ։

la caldaja, լա կալտա՛յա. Սան, կաթսայ։ դաղան։

la camera, լա կա՛մէռա. Սենեակ։ օտա։

la campana, campanella, լա կամփա՛նա, կամփանէ՛լլա. Զանգակ։ չանկ։

la candella, լա կանտէ՛լլա. Մոմեղէն։ մում, շէմ։

la canella, լա կանէ՛լլա. Կինամոն։ թարչին։

la canova, լա կանո՛վա. Գինետուն, մառան։ մաղազայ։ քիլեր։

la cantina, լա կանթի՛նա. Գերքնատուն գինուոյ։ փոսուոմ. շերատիսանք։

la catena, լա կաթի՛նա. Շղթայ։ զինձիր։

la

la carta, լա գարդա. Թուղթ։ քաղաթ։
la cartapecora, լա գարդապեգորա. Մագուղթ։ Թիրշի։
la castagna, լա գասդանյա. Շագանակ։ քաստանէ։
la cera, լա չերա. Մոմ մեղու։ պաղմուտու։
la cera di Spagna, լա չերա դի սպանյա. Մոմ կնքոյ։ մեօմիւր լէգիւ։
la cerva, կմ cervia, լա չերվա, չերվիա. Եղն։ սրղն, կէյիք տիշիսի։
la cesta, լա չէսդա. Սապատ, սակառի։ սէփէտ, սէլէ։
la chiesa, լա գիէզա. Եկեղեցի։ քիլիսէ։
la ciera, լա չիէրա. Դէմք, կերպարան։ սիւրէթ, սիմա։
le ciglia: եվ ciglio, լէ չիլիա. Չիլիօ. Յօնք։ գաշլար։
la cipolla, լա չիպոլլա. Սոխ։ սողան։
la ciriegia, լա չիրիէճիա. Կեռաս։ քիրազ։
la colla, լա գոլլա. Սոսինձ. խէժ, շրէժ։ Թուրթգալ, զամք։ չիրիչ։
la collera, լա գոլլերա. Յասուն։ էօրքէ, տառկէն, լբք։
la coperta, լա գոպերա. Ծածկոյթ։ էօրթիւ։
la coperta del libro, լա գոպերա դել լիբրա. Կողք դրոց։ քիթապ գապը։
la corba, լա գորբա. Կողով։ քիւֆէ։
la corda, լա գորդա. Զուռան։ իպ։
la coscia, լա գոշչա. Ազդր։ ղիսա։ սղուա։
la coscienza, կմ zia, լա գոշչենցա. յա. Խիղճմունց։ քալբ. տէրուն։
la cotogna, լա գոթոնյա։ Սերկևիլ։ այվա։
la cucina, լա գուչինա. Խոհակերոց։ աշիանէ, մուրֆ վաք։
la cugina, լա գուճինա. Երկու եղբարց կմ քերց դուստր։ իբի գաուրնատաշ եա քրդգաուրնատաշ քրկը։
la Dama, լա դամա. Տիկին։ քասրն։
la disciplina, լա դիշչիպլինա. Օրէնք, կարգ. Նա՝ պատիժ։ էաէպ. Թալիմ։ Նա՝ Թազիր։
la dispensa, լա դիսպենսա. Մթերանոց։ մառան։ քիլէր։
la dogana, լա դոգանա Մաքսատուն։ կէօմրիւք։
la domenica, che, լա դոմենիգա. գէ. Կիրակէ։ պազար կիւնիւ։

la domenica delle palme. լա դոմենիգա դելլէ դա՛լմէ. Ծաղկազարդի կիրակէ։ Եկեղեցի։
la donna, լա դո՛ննա. Կին։ տիկին։
la Fabbrica, լա ֆա՛պպրիգա. Շինուածք։ եաթիր. տունա։
la faccenda, լա ֆաչչէ՛նդա. Գործք, արարք։ մասլահաթ. գործ։
la faccia, լա ֆա՛չչա. Երես. դէմք։ իւզ. քիամէթ։
la fama, լա ֆա՛մա. Հաստատ։ նամ, ատ։
la famiglia, լա ֆամի՛լիա. Ազգատոհմ։ էվլատք, այալ։
la fanciullina, լա ֆանչիուլլի՛նա. Աղջիկ տղայ։ քըզ՝ըլ-ք։
la fava, լա ֆա՛վա. Բակլա։ պաղլա։
la festa, լա ֆէ՛սթա. Տօն։ եօրթու։
la festa del Corpus Domini, լա ֆէ՛սթա դէլ գո՛ռբուս դոմի՛նի. Տօն մարմնոյ և արիւնն տն։ կիւլ փանայիրը։
la festa di tutti i santi, լա ֆէ՛սթա դի թո՛ւթթի ի սա՛նթի. Տօն համօրէն Սրբոց։ Ղիւմէլ ղըլար կիւնիւ։
la fiamma, լա ֆիա՛մմա. Բոց։ ալէֆ։
la fiera, լա ֆիէ՛ռա. Տօնավաճառ։ փանայըր։
la figlia, լա ֆի՛լիա. Դուստր։ քըզ՝ էվլաթ։
la figliastra, լա ֆիլիա՛ստրա. Խորթդուստր։ էյլէ քըզ։
la finestra, լա ֆինէ՛ստրա. Պատուհան։ փէնճէրէ։
la focaccia. լա ֆոգա՛չչիա. Պլակինդի։ պոզաչա։
la foglia, լա ֆո՛լիա. Տերև։ եափրաք։
la fontana, լա ֆոնթա՛նա. Աղբիւր։ չէշմէ։
la forchetta, լա ֆորգէ՛թթա. Պատառաքաղ։ չաթալ. զըպկըն։
la forcina, լա ֆորչի՛նա. Սնահան։ չէնգէլ։
la forbicia, le forbici, լա ֆո՛ռպիչիա, լէ՝ ֆո՛ռպիչի. Մկրատ։ մաքաս։
la frittella, լա ֆրիթթէ՛լլա. Գնուտ։ լոքմա։
la Gallina, լա կալլի՛նա. Մարի։ թավուք։
la gamba, լա կա՛մպա. Սրունք։ պաճաք։
la ghiacciaja, լա կիաչչա՛յա. Սառնոց։ պուզլուք, պուզխանէ։
la girella, լա ճիրէ՛լլա. Ականջ, ճախարակ։ մաղ առա։
la giuggiola. լա ճիու՛ճճիոլա. Յունապ։ իւնապ։
la giustizia, լա ճիուսթի՛ցիա. Արդարութիւն։ էնբիէթ, հաք։
la gola, լա կո՛լա. Կոկորդ։ պոզաղ։

la gomma, լա գոմմա. Խեժ ծառոյ: զամք:
la gramatica, լա գրամմատիկա, լառմբիկա. Լառմբ. Քեր-
ականութիւն: իրմի սարփ:
la grassezza, լա գրասսէցցա. Գիրութիւն: սեմիզլիք:
la graticola. լա գրաթիքօլա. Կրակարայ: ըսկառա:
la guancia, լա գուանչա. Ծոյտ: եանաք:
le Labbra, լէ լաբբրա. տես յերես. 23:
la lavandaia, լա լավանդայա. Լուացարար կին: չաշ
մաշրէն գառը:
la lettera, լա լէթթերա. Գիր: Եա՝ նամակ: եազը:
Եա՝ մեքտուպ:
la lingua. լա լինգուա. Լեզու: տիլ:
la linguatola, լա լինգուատօլա. Լեզուճանուկն: տիլտիլը:
la lodola, լա լօդօլա. Ճրատուա: ջայրը գուշու:
la luna, լա լունա. Լուսին: այ:
la Magrezza, լա մագրէցցա. Վատուղի: զատուղութիւն:
la malta, լա մալթա. Տաղարխ: ջամուր:
la mandola, լա մանդօլա. Կուչ: ղատէմ:
la mascella, լա մասչէլլա. Ծնօտ: չէնկէ:
la mattina, լա մաթթինա: Առաւօտ: սապահ:
la mela, լա մէլա. Խնձոր: էլմա:
la melagrana, լա մելագրանա. Կուռն: նուռ:
la melarancia, լա մելարանչա. Նարինջ, թուրինջ:
թուռունջ:
la meliaca, լա մելիաքա. Տեսակ մի ծիրանոյ: զէրտալի:
la memoria, լա մեմօրիա. Յիշողութիւն. Եա՝ յիշատակարան:
խոսթը, հրֆզ: Եա՝ սէֆտէրէն, խոսթը նիշան:
la merenda, լա մերէնդա: Ուտեստ յետ հաշու: էքլին
տի թուսմի:
la messa, լա մէսսա. Պարգ: քուտուս. լիթուրիա:
la messa grande, լա մէսսա գրանդէ. Զարնաւոր պարգ:
la messa bassa, լա մէսսա պասսա. Թիւ պատարագ:
la minestra, լա մինէսթրա. Թան. ապուր: չորպա:
la moneta, լա մոնէթա: Դրամ: ակչէ:
la mora, լա մօրա. Թութ: թութ:
le molle, լէ մոլլէ. Մէնդիլիք: մանչայ:
le mollette, լէ մոլլէթթէ. Մէնդիլիք փոքր: մանչանրք:
la Natica, լա նաթիքա. Երեսուն: բոյնաք. օթուրաք էլթի:
la nebbia, լա նէպպիա. Մառախուղ: տումանն:
la nespola, լա նէսպօլա. Ոզնուր: մուշմուլա:

la nocciuola , լա նոչչիուոլա . Կազին : Ֆընդուք :
la nonna , լա նոննա . Հաւել . մամ : պէպիլ ամա :
la nuora , լա նուորա . Նու . հարսն : կելին :
la nuvola , լա նուվոլա . Ամպ : պուլուտ :
la Pagina , լա փաճինա . Երես թղթոյ : քեահաղալն պիր խուզու :
la paletta , լա փալէթթա . Թուրակ : բիրակ :
la palpebra, լա փալպէպրա . Աչքանանունք : կիոզ գաֆաղը :
la parola , լա փարաոլա . Խօսք : բառ : սէօզ :
la penitenza, լա փէնիթենցա . Ապաշխարութիւն . ապաշխարանք :
la penna , լա փէննա . Գրիչ : գալեմ :
la pera , լա փէրա . Տանձ : արմուտ :
la persica , լա փէրսիքա . Գեղձ : շէֆթալի :
la piazza , լա փիաց՝ցա . Հրապարակ : մէյտան :
la pietra , լա փիէթրա . Քար : թաշ :
la pietra focaia , լա փիէթրա ֆոչայա . Գայլաքար : չաղմաղ թաշը :
la pignatta , լա փիննաթթա . Գլխան : չիոմլէք :
la pioggia , լա փիոճճա . Անձրև : եաղմուր :
la piscia , լա փիշշա . Մէզ : սիսիք :
la poppa , լա փոփփա . Սաին : Նա՝ խնձոյ նաւի : մէմէ նա՝ ցրէ :
la porcellana , լա փորչելլանա . Չինարնապակի : Ֆարֆուրի :
la porta , լա փորթա . Դուռն : գապու :
la posata , լա փոզաթա . Հանգիստ : Նա՝ գործիք սեղանոյ : ուահէթ : Նա՝ աուֆրա փուսատը :
la presenza , kil' zia , լա փրէզենցա . յիա . Տեսք , հայելցուն : կեսրիլ . ՀԷնմա :
la primavera , լա փրիմավէրա . Գարուն : իլք պահար :
la pupilla , լա փուփիլլա . Բիբ : կեսզիպէպէկի :
la Quadragesima, լա գուադրաճէզիմա . Քառասնորդաց պահք : պէսիլիք օրուչ :
la quaglia , լա գուաալիա . Լոր : պըլտըրճին :
la quaresima , լա գուարէզիմա . Քառասնորդաց պահք : պէսիլիք օրուչ :
la quartana , լա գուարթանա . Ջերմ քառօրեայ : ի չ. հիւն աչքրը թուլման արմամա :

la quercia, լա գուերչիա. կաղնի, բալուտ։ ոկլուիթ աղաՀը, մեշլ։
la querela, լա գուերելա. Տրտունջ. գանգատ։ վիքայլ։ լիթ, շիքվա։
la quetanza, կամ quita", լա գուետանցա, գուիթա". ՍուրՀակ։ թիլմեսուք։
la Rabbia, լա ռաբբիա. կատաղութիւն, եւ՝ մարդոյ։ քուռուզլուք, նավուզլուք։
la radunanza, լա ռադունանցա. ժողով։ մեՀլիս։
la ragazza, լա ռաղացցա. Աղատիկ։ աղջիկ։ քըզՀըղլը։
la rallegrezza, լա ռալլեգրեցցա Ցնծութիւն։ շազլըք։
la rana, լա ռանա. Գորտ։ գուրթաղը։
la rapa, լա ռապա. Շողգամ։ շալգամ։
la rasiera, լա ռազիերա. Գերիչ։ ուէնաք։
la rata, լա ռատա. Բաժին։ փայ։
la regina, լա ռեգինա. Թագուհի։ սուլթան։
la regola, լա ռեգիոլա. Կանոն. կարգ։ քանուն. նոլ. կրքեան։
la reliquia, լա ռելիքուիա. Աւխարք սրբոց. մասունք։ քաւաքա։
la rema, կամ reuma, լա ռեմա, ռեումա. Լեղուն հիւթոյ։ նուզլա, նազլլ։
la replica, լա ռեպլիքա. Կրկնութիւն։ թէքրարլայըշ։
la repubblica, լա ռեպուպլիքա. Հասարակապետութիւն։ ՀՀմանիլը, ՀՀմանիլը։
la repulsa, լա ռեպուլսա. Մերժութիւն։ հրման, նոք սէմեսի։
la residenza, լա ռեզիդենցա. Աթոռ. կայան։ մէքեան։
la rettorica, լա ռեթորիքա. Ճարտասանութիւն։ իլմի քէլամ. իլմի մեանի։
la reverenza, կամ rive", լա ռեվերենցա, ռիվէ". Յարգութիւն։ հիւրմէթ. իզէթ։
la ricchezza, լա ռիքքեցցա. Հարստութիւն։ զէնկինլիք։
la riconoscenza, լա ռիքոնոշենցա. Երախտագիտութիւն։ էյլիք սիլմեսի։
la riga, լա ռիգա. Գիծ. սող։ զիզի, սաթիր։
la riuscita, լա ռիուշիթա. Ելք իրաց։ սոնը. սոքը սիլիթ։
la roba, լա ռոպա. Իր։ շէյ։
la rosa, լա ռոզա. Վարդ։ կիւլ։

la rossezza, լա ռոսսէցցա. Կարմրութիւն։ քրքմիզբլբք։
la rovina, կամ ruina, լա ռովինա, ռուինա. Կործանումն։ պէրպանթիւն։
la ruberia, լա ռուպերիա. Գողութիւն։ խրբսբզբբք։
la ruggiada, լա ռուճճիատա. Ցող։ լեռ։ շէպնէմ։
la Sabbia, լա սապպիա. Ավազ։ գում։
la sacca, լա սաքքա. Պարկ։ թարպա։
la sala, լա սալա. Սրահ։ սուֆրա։
la saliera, լա սալիէրա. Աղօթ աղէ։ թուզ գասը։
la saliva, լա սալիվա. Լորձունք։ աղբզ սուլը։
la salmodia, լա սալմոդիա. Սաղմոսերգութիւն։ թէզգիր։ զէսուր սուրասը։
la salsa, լա սալսա. Հաստ։ թասամ թէրպկէսի։
la salvia, լա սալվիա. Սաղվիա։ ոսիշ օթը։
la salvietta, լա սալվիէթթա. Աղնձեռոցիկ։ սաֆրա փէշ կիրի։
la santola, լա սանթոլա. Սանամայր։ սաղոբնգատան։
la scala, լա սքալա. Սանդուղք։ մէրտիվէն։
la schiena, լա սքիէնա. Թիկն։ արքա։ սըրթ։
la scodella, լա սքոդէլլա. Պնակ։ չանադ։
la scopa, լա սքոպա. Աւել։ սիւփիւրկէ։
la scopetta, լա սքոպէթթա. Աւելուկ։ սիւփիւրկէճիք։
la scrittura, լա սքրիթթուրա. Գիր։ գրուած։ նազգ։
la scrittura sacra, լա սքրիթթուրա սակրա. Աստուածաշունչ գիրք։ թէվրատ։
la secca, լա սէքքա. Ծանծաղ տեղի։ սըղ։ սըղլբք։
la scuola, լա սքուօլա. Դպրոց։ մէքթէպ։
la secchia, լա սէքքիա. Դոյլ։ գովա։ պարդաճ։
la sedia, լա սէքիա. Աթոռ։ իսկէմլի։
la selva, լա սէլվա. Մայրի։ օրման։
la selvaggina, կամ salv". լա սէլվաճճինա, սալվ". Մխա էրիպ։ ավ էթի։ նապան հայվանըն էթի։
la sera, լա սէրա. Երեկոյ։ ագշամ։
la serratura, սէռռատուրա. Փականք։ քիլիթ։
la serva, լա սէռվա. Աղախին։ նաժիշտ։ պէնալէմ։ հալայլբք։
la settimana, լա սէթթիմանա. Շաբաթ։ հաֆթա։
la settimana santa, լա սէթթիմանա սանթա. Աւագ շաբաթ։ պէյթուք հաֆթա։
la sofficenza, կամ cienza, լա սոֆֆիչէնցա։ լիէնցա։ Բաւա-

կանումիմ։ գասարբաք։

la soffita, լա սոֆֆիթա. Ձեղուն. Կա՝ վերնատուն։ Թավան։ Կա՝ քեշաք, էյվան։

la soglia, լա սոլիա. Սեմ։ Էշիկ։

la somma, լա սոմմա։ Գումար. բովանդակութիւն։ Ամփոփ. եկբիւն։

la sorba, լա սորբա. Սին։ Խուվեշ։

la sorella, լա սորելլա. Քոյր։ Քըզկարեալ։

la spalla, լա սֆալլա. Ուս։ Թիկն։ ամուշ։ սրբիթ։

la spalletta, լա սֆալլեթթա. Պասակ կամրջի։ կամ այլ իրաց։ գարգարուք։

la spalletta di castrato, լա սֆալլեթթա տի քասթրատո. Ակզբ թիկանց ոչխարի։ գոյուն գօրու։

la speranza, լա սֆերանձա. Յոյս։ ումիտ։

la sperienza, լա սֆերիենձա. Փորձ։ Թէնբիպէ։

la spesa, լա սֆեզա. Ծախք։ խարջ. մասրաֆ։

la spina, լա սֆինա. Փուշ։ սիկին։

la sposa, լա սֆօզա. Հարսն։ էգէլն։

la stalla, լա սթալլա. Ախոռ։ աստր։

la stanga, լա սթանգա. Ձող։ սըրբաք։

la statura, լա սթաթուրա. Հասակ։ պոյ։

la stella, լա սթելլա. Աստղ։ էրլտրզ։

la strada, լա սթրատա. Ճանապարհ։ փողոց։ էօլ. ազբաք։

la suocera, լա սուօչերա. Զօրանչ։ գայն անա։

la susina, լա սուզինա. Սալոր։ էրիկ։

la Taccia, լա թաչչա. Ախտ. պկասուն։ զէրրիկ։ էքսիրլիք։

la tanaglia, լա թանալիա. Ակցան։ քէրփէթին։

la tavola, լա թավոլա. Տախտակ։ Կա՝ սեղան։ Թահտա։ Կա՝ սուֆրա։

la tazza, լա թաձձա. Սկահ։ քեասէ։

la tela, լա թելա։ Կտաւ։ պէզ։

la tempera, կամ tempra, լա թեմֆերա. թեմֆրա. Մխուն երկաթոյ։ տէմիրլ սու վէրմէք։

la tempesta, լա թեմֆեսթա. Սրրիկ։ Կա՝ կասրկուտ։ էյտամ։ Կա՝ սոչու։

la terra, լա թերրա. Հող. երկիր։ Թոփրաք, էրէր։

la testa, լա թեսթա. Գլուխ։ պաշ։

la tigna, լա թիգնա. Կեղ կամ գանգուն գլխոյ։ քէլլէք։

la tina, լա թինա. Տաշտ քաղցրոյ։ չիրա թէկնէսի։

la tinta, լա թինթա. Գերկ։ պոյայ։
la tossa, լա թոսսա. տէս յերեսս, 22։
la traccia, լա թրաչչա. Հետք, շաւիղ։ ինչ։
la trincea, լա թրինչէա. Պատնէշ։ մեթերիզ։
la tristezza, լա թրիստէցցա. Տրամութիւն։ քայղը, մեղալէթ։
la tromba, լա թրոմբա. Փող։ պօռու։
la Vacanza, կամ zia, լա վաքանցա, յիա. Պարապ։ ֆէրաղէթ։
la vacca, լա վաքքա. Կով։ ինէք։
la vaccina, լա վաչչինա. Մի՞ս արջառոյ։ սրսրը էթի։
la vagina, լա վաջինա. Պատեան սրոյ։ գըն։
la vaglia, լա վալիա. Օգուտ։ Նա՝ գինի յարպ։ քաղարը. Նա՝ քըյմէթ։
la valuta, լա վալուտա. Աժէք։ սէկէր։
la vampa, լա վամպա. Բոցաշնչութիւն։ աթէշ պուխարը։
la vanga, լա վանգա. Բահ։ բրիչ։ քիւրէկ, չապա։
la vecchia, լա վէքքիա. Պառաւ։ գօձու գառք։
la vecchiaja, լա վէքքիայա. Ծերութիւն։ գօձամանլըք։
la vedova, լա վէտովա. Կին այրի։ տուլ գառք։
la veduta, լա վէտուտա. Տեսք, երևութիւն։ կեօրիւշ։
la vela, լա վէլա. Վարագոյր. Նա՝ առաքաստ։ վէրսէ։ Նա՝ եղեքէն։
la vena, le vene, veni, լա վէնա. լէ վէնէ. վէնի. Երակ։ տամար։
la vendemmia, լա վէնտէմիա. Կութք։ պաղ պօղումը։
la vendetta, լա վէնտէթթա. Վրէժխնդրութիւն։ ինթիգամ։
la ventola, լա վէնթոլա. Հովանոց։ եղեքանոցի։
la ventosa, կամ coppetta, լա վէնթոզա. քոպպէթթա. Սրուակ արեան։ չիլ, դամիր չիշէլերի։
la ventura, լա վէնթուրա. Բաղդ. վիճակ։ թալէհ, փահա։
la vergogna, լա վէրկոնյա. Ամօթ։ էտէպ. ար։
la vescica, լա վէսքիքա. Փամփուշտ։ գալամբուշտ։
la vesta, լա վէսթա. տէս յերեսս, 22։
la via, լա վիա. Ճանապարհ։ եոլ։
la vigilia, լա վիջիլիա. Հսկութիւն։ Նա՝ ծոմ։ ցանկըրլըք։ Նա՝ օրուան կիւնիւ։
la vigna, լա վինյա. Այգի։ պաղ։
la villa, լա վիլլա. Գիւղ։ քեոյ։

la villania , լա Վիլլանիա. Թշնամանք։ Ինձիանին սէօզ։
la viola , լա Վիօլա. Մանիշակ։ Մէնեքշէ, շէհպոյ։
la violenza , լա Վիօլենցա. Բռնութիւն։ զօր։
la visciola , լա Վիշիոլա. Բալ։ Քիշնէ։
la visita , լա Վիզիթա. Աղցելութիւն։ զնյարէթ։
la vista , լա Վիսթա. Տեսութիւն, աչք. տեսք։ կեօրիւշ, կեսզ. կեսուտերիշ։
la vita , լա Վիթա. Կեանք։ Նա՝ մարմին։ հայաթ, ուսմ։ Նա՝ կեսմուտ։
la vittoria , լա Վիթթօրիա. Յաղթութիւն. յաղթանկ։ Եէնիկ յիք. Նուսրէթ։
la vivanda , լա Վիվանդա. Ուտեստ։ եէյիճիք, մանճա։
la voglia , լա Վօլիա. Կամք, ախորժ։ կէօյն, իսթէք։
la volta , լա Վօլթա. Շրջան։ Նա՝ անդամ։ տէօնիւմ, տէվր։ Նա՝ քէրրէ։
la Zanzara , լա Ցանցարա. Մժեղ։ սիվրիսինէք։
la zappa , լա Յաֆֆա. Բրիչ։ չապա։
la zatta , zattera , լա Յաթթա, Յաթթերա. Լաստ։ սալ։
la zecca , լա Յէքքա. Փողերանոց։ Թարտսխանէ։
la zia , լա Ցիա. Հօր կամ մոր քոյր։ հալա, թէյզէ։
la zinna , լա Ցիննա. Սոին։ մէմէ։
la zita, կամ zitella, լա Յիթա. Յիթելլա. Աղջիկ, օրիորդ։ կէնճքըզ։
la zizzania , լա Ցիցցանիա. Որոմն։ տէլուճէ։
la zucca , լա Յուքքա. Դդում։ գաչպաչ։
la zuppa , լա Յուֆֆա. Հաց թրմեալ։ թիրիթ. սուփա։

Եւն.

Լատինարէն հոլովման օրինակ էրէնարէն։

Ի մի անուանն՝ որ ձայնաւորաւ սկսանի։

Singolare, Միհնոլառէ։			Եզական. Դի-Քրէքի։
Հոլով.			
1. l',	լ'	Ո-ղ։	Ջուր։ Սու.
2. dell',	դէլլ'	Սէ-։	Ջրոյ։ սույան.
3. all',	ալլ'	Տր-։	'ի Ջուր։ սույա.
4. l',	լ'	Աչդ-։	զՋուր։ սույու.
5. o,	օ	Կ-ղ։	ո՛ Ջուր։ եա՛ սու.
6. dall',	դալլ'	Բ-։	'ի Ջրոյ։ սուսան։

Plurale, Միհնոլառէ։			Յոգնական. Ճնի։
Հոլով.			
1. le,	լէ	Ո-ղ։	Ջուրք։ Սուլար.
2. delle,	դէլլէ	Սէ-։	Ջրոց։ սուլարլան.
3. alle,	ալլէ	Տր-։	'ի Ջուրս։ սուլարա.
4. le,	լէ	Աչդ-։	զՋուրս։ սուլարը.
5. o,	օ	Կ-ղ։	ո՛ Ջուրք։ եա՛ սուլար.
6. dalle,	դալլէ	Բ-։	'ի Ջրոց։ սուլարսան։

Ըստ այսմ օրինակի հոլովին յաջորդ անուանքս։

l' Accusa, լ' ակքուզա. Ամբաստանութիւն։ շնչայէթ։
l' agresta, լ' ակրէսթա. Տնա՛ ի՛. հոլովմամբ. agresto.
l' aquila, լ' ակուիլա. Արծուի։ քաւրթալ։ գարա գուշ։
l' andata, լ' անդատա. Գնալն։ Ա՛. լուծումն որովայնի։ կիսանչ։ Ա՛. խրթէր սիւրմէսի։
l' angonia, agonia. լ' անկոնիա. անկոնիա. Տագնապ։ Ա՛. հոգէվարք։ սրքլէթ։ Ա՛. Ճան չէքիշմէսի։
l' anguilla, լ' անկուիլլա. Օձաձուկն։ Էրլան սալլըղը։
l' anima, լ' անիմա. Հոգի. շունչ։ Ճան։
l' anitra, anetra, անիտրա. անէտրա. Բադ։ Էօրտէք։

l' ան-

l' annata, լ' անանա. Ամի ոլջոյն: սիր սէնկ:
l' anticamera, լ' անթիքամէրա. Նախասենեակ: իլք օտաս:
l' arena, լ' արենա. Աւազ: գուտ:
l' aria, լ' արիա. Օդ: Եա՝ ուսիլ: հավա: Եա՝ էհրիկ. հէսսուէրիչ:
l' arteria, լ' արթէրիա: Նեարդ: էրրէյան. շահասանար:
l' astinenza, լ' ասթինէնցա: Խուժիկաշուլթի. պահք: փէրիզ:
l' ava, կամ avola, լ' ավա. ավոլա: Մամ: ոլջոյնք սնաս:
l' avarizia, լ' ավարիցիա. Ագահութիւն: Թանգաբնարլիք:
l' audacia, լ' աուդաչիա. Համարձակութիւն: սէրսէսաղլիք:
l' aurora, լ' աուրօրա. Արշալուսն: սանկիէրի, սէրսպահ աղսրմասի:
l' Epifania, լ' էպիֆանիա. Յայտնութիւն: Թէնգելի, հիւսան:
l' esca, լ' էսքա. Կեր: Եա՝ ասիլթ: մանգա: Եա՝ գուս:
l' indulgenza, լ' ինդուլջէնցա. Ներողութիւն: աֆ:
l' innocenza, կամ zia, լ' ինոչէնցա. ցիա. Անմեղութիւն. փաքլիք, սուսուզլիք:
l' insalata, լ' ինսալաթա. Աղցան: սալաթա:
l' invetriata, լ' ինվէթրիաթա. Պատուհան ապակիզարդ: Ճամիր փէնճէրլի:
l' invidia, լ' ինվիտիա. Նախանձ. մսխանք: գըզդանճ:
l' Oca, լ' օքա. Սագ: գազ:
l' ombra, լ' օմբրա. Սուքնք: հովանի: քեօրկի:
l' ora, լ' օրա. Ժամ: սահաթ:
un quarto d' ora, ուն քուարթօ դ' օրա. Քառորդ ժամու: սիր չէյրեկ սահաթ:
mezz' ora, մէցց' օրա. Կէս ժամ: նարլամ սահաթ:
l' orina, urina, լ' օրինա. ուրինա. Մէզ: սիսիք:
l' ostriga, ghe, լ' օսթրիգա, կէ. Սոսրկ: ջաուխանա:
l' uliva, լ' ուլիվա. Զիթաստուղ: զէյթիւն:
l' unghia, լ' ունկիա. Եղունգն: թռնաք:
l' urna, լ' ուրնա. Աւազան: գուռնա:
l' uva, լ' ուվա. Խաղող: իւզիւմ:
l' uva acerba, լ' ուվա աչէրպա. Աղոր: քոռուք:
l' uva passa, լ' ուվա փասսա. Չամիչ: քուրու իւզիւմ:
l' uva spina, լ' ուվա սպինա. Հաղարջ: փիրէնկ իւ-

իւղեմիս։

Ինչ երկիր հոլովեսցուս անկանին անուանք կրկնասեալք։ որոց վերջին հոլովումն չինչոյ։ և անփոփոխ մնան նոքա ի յոլովեսցին։ սոյն։

l', le Abilità, լ՝։ լէ ապիլիթա՝։ Յարմարութիւն։ աջողութիւն։ հարարելութիւն։ գործելիք։

l', le agilità, լ՝։ լէ ատիլիթա՝։ Երագութիւն։ շարժութիւն։ շտապելիք։

la, le Bontà, լա։ լէ պոնթա՝։ Լաւութիւն։ կենիկք։

la, le brevità, լա։ լէ պրէվիթա՝։ Համառօտութիւն։ քննաբանք։

la, le Calamità, լա։ լէ գալամիթա՝։ Տառապանք։ պակաս։

la, le carità, լա։ լէ գարիթա՝։ Սէր։ ողորմութիւն։ մուհապիթ։ սաստագութ։

la, le castità, լա։ լէ գասթիթա՝։ Ողջախոհութիւն։ փոքրութիւն։ խամիթ։

la, le città, լա։ լէ չիթա՝։ Քաղաք։ ամրոց։

la, le curiosità, լա։ լէ գուրիոզիթա՝։ Հետաքրքրութիւն։ արտաբերութիւն։ հարցանելիք։

la, le Dignità, լա։ լէ դինիթա՝։ Արժանաւորութիւն։ Եա՝ պատիւ։ լայնքիք։ Եա՝ փայլ։

la, le divinità, լա։ լէ դիվինիթա՝ Աստուծ։ յոգեւոր։ ոգեղ։ ոգեղանիք։ աստուածք։ իշխանիք։ աստիճիթ։

l' Età, լ՝ էթա՝։ Հասակ։ կեանք։ եաշ։ խամ։

l' eternità, լ՝ էրնէ՝թա՝։ Յաւիտենականութիւն։ երկար։ տայրանիք։

la, le Facilità, լա։ լէ ֆաչիլիթա՝։ Դիւրութիւն։ քաղայիք։

la, le facoltà; լա։ լէ ֆաքուլթա՝։ Կարողութիւն։ Եա՝ հարստութիւն։ Եա՝ մեկացութիւն։ քուարիթ։ Եա՝ մալ։ Եա՝ իրք։

la, le fedeità, լա։ լէ ֆէդէլիթա՝։ Հաւատարմութիւն։ հաղարդիթ։

la, le Gioventù, լա։ լէ ճիովէնթու՝։ Առոյգ հասակ։ կենդանիք։

l', le Iniquità, լ՝։ լէ ինիքուիթա՝։ Անիրաւութիւն։ հաւասարիթ։

la, le Largità, լա։ լէ լարգիթա՝։ Ազատութիւն։ ազատիք։

la, le levità, լա։ լէ լէվիթա՝։ Թեթեւութիւն։ հաֆիֆիք։

la,

la, le Metà, լա՝, լէ մէթա՝. Կէս մասն։ Եարբաբ։

la, le Nobiltà, լա՝, լէ նոպիլթա՝ Ազնուականութիւն, ազնուականք։ սոյզաուէլիք, սոյզաուէլիր։

la, le novità, լա՝, լէ նովիթա՝. Նորաձեւութիւն։ Եէնի փէյտահ։

l', le Onestà, լ՝, լէ օնէսթա՝. Համեստութիւն։ Էսէպ։

l', le ostilità, լ՝, լէ օսթիլիթա՝. Թշնամութիւն։ տիւշմանլիք։

la, le Povertà, լա՝, լէ փօվէրթա՝. Աղքատութիւն։ Փաքիրլիք։

la, le purità, լա՝, լէ փուրիթա՝. Մաքրութիւն։ Թէմիզլիք։

la, le Qualità, լա՝, լէ քուալիթա՝. Որակութիւն. հանգամանք։ սիֆէթ։

la, le Rarità, լա՝, լէ ռարիթա՝. Անհասարութիւն. նուազութիւն։ սէյրէքլիք, նատիրլիք։

la, le Sanità, լա՝, լէ սանիթա՝. Առողջութիւն։ սաղլիք։

la, le santità, լա՝, լէ սանթիթա՝. Սրբութիւն։ միւպարէքլիք։

la, le solennità, լա՝, լէ սօլէննիթա՝. Տօնախմբութիւն։ չէնլիք։

la Trinità, լա՝ թրինիթա՝. Երրորդութիւն։ ալլահրնիս չանէր։

la, le Verginità, լա՝, լէ վէրջինիթա՝. Կուսութիւն։ պէքիրլիք։

la, le verità, լա՝, լէ վէրիթա՝. Ճշմարտութիւն։ կէրչէքլիք, տօղրու չէյ։

la, le virtù, լա՝, լէ վիրթու՝. Զօրութիւն. առաքինութիւն։ գուվվէթ. չէնայէթ։

l', le umanità, լ՝, լէ ումանիթա՝. Մարդասիրութիւն։ նասուհան քէրթաձոց։ ատէմլիք։ նա՝ իլմիքրթապէթ։

l', le umiltà, լ՝, լէ ումիլթա՝. Խոնարհութիւն։ ալչաք կէօնիւլլիւլիք։

Ասոքիկ անուանք, հնմանք սոյ, յորժամ ամբողջ գրին, ոպ. umanitade, կամ te, ումանիթատէ. կամ ռէ։ umiltade, կամ te, ումիլթատէ, կամ ռէ. եան, հոլովին ը երրորդ հոլովման, ը օրինակի սյլոց իգական անուանց՝ որ ը նովաւ։

Յօդուածք Գ։

ՀՈԼՈՎՈՒՄՆ ԵՐԿՈՐԴ։

Օրինակ առաջին։

Ի վերջ արական անուանն՝ սկսելոյ ի սարդ բառաձայնէ։

	Singolare. Եզական.			
	Սինկիուլարէ.		Դ-ֆրէպէ.	
Հոլով.				
1. il, իլ		Ո՞ւր	Հայր։	Պապա.
2. del, պէլ		Սէ՞.	հօր։	պապանին.
3. al, ալ	Padre,	Տրա.	առ հայր։	պապայա.
4. il, իլ	Փատրէ.	Հայոյ.	զհայր։	պապայը.
5. o, օ		Կուլ.	ո՛ հայր։	Եա՛ պապա.
6. dal, պալ		Բաց.	'ի հօրէ։	պապաստան։

	Plurale. Յոգնական.			
	Փլուրալէ.		Ճէնդ.	
Հոլով.				
1. i, ի		Ո՞ւր.	Հարք։	Պապալար.
2. de', պէ'		Սէ՞.	հարց։	պապալարին.
3. a', ա'	Padri,	Տրա.	առ հարս։	պապալարա.
4. i, ի	Փատրէ.	Հայոյ.	զհարս։	պապալարը.
5. o, օ		Կուլ.	ո՛ հարք։	Եա՛ պապալար.
6. da', պա'		Բաց.	'ի հարց։	պապալրատան։

Ըստ այսմ հոլովին հետագայ անուանքդ։

il Bacile, իլ պաչիլէ. Կոնք։ լեկէն։
il badile, իլ պաթիլէ. Թիւ։ քիւրեկ։
il balcone, իլ պալչօնէ. Պատուհան։ փէնճէրէ։
il barbiere, իլ պարպիէրէ. Վարսավիր։ պերբերէ։
il barone, իլ պարօնէ. Պիտ։ Եա՛ դատարկապորտ։ պէյ։ Եա՛ հովսարաս։
il bastone, իլ պասթօնէ. Յուպ. պասաղան։ մէկենէք։

il bicchiere, իլ պիտտիէռե · Բաժակ · գաւաթ · գուբա · գաւակ :

il boccale, իլ պոտտալէ · Սառնան : խանաթաս պաղատակ :

il boccone, իլ պոտտոնէ · Պատառ : լոքմա :

il buffone, իլ պուֆֆոնէ · Ծաղրածու : Եա՝ չիր : Ֆատֆատա · միւդալլիթ : Եա՝ չիրչի :

il Cacciatore, իլ քաչչիատորէ · Որսորդ : Եա՝ հաղաց ծիշ : ամէնի : Եա՝ քոմբնի :

il campanile, իլ քամբանիլէ · Զանգակատուն : զանգ գուլլեսի :

il cancelliere, իլ քանչելլիէռե · Բարտուղար : ռէիս քիթաբ :

il candeliere, իլ քանդելիէռե · Աշտանակ : շամանամ :

il canocchiale, իլ քանոտտիալէ · Դիտակ : տեսակիւն :

il cantone, իլ քանթոնէ · Անկիւն : քեօշէ :

il cappone, իլ քաբբոնէ · Աբաղաղ հաւնէշ, որձաս : ըպլբաք :

il carbone, իլ քարբոնէ · Ածուխ : քեօմիւր :

il carnevale, իլ քարնէվալէ · Բարեկենդան : էթ քեամէլէրի :

il cavaliere, իլ քավալիէռե · Հեծելազ : Եա՝ ասպետ : ամիրը : Եա՝ ոգիկզատ :

il cestone, իլ չէսթոնէ · Սակաւ : սէլէ :

il cinghiale, իլ չինգիէալէ · Վարազ : Խաղանոսմուզուս :

il comediante, իլ քոմէտիանթէ · Դերասան, խաղարկու : չինգի, թաքլիթճի :

il compare, իլ քոմբարէ · Կնքահայր : սաղարտ :

il confessore, իլ քոնֆէսսորէ · Խոստովանահայր : իմիթ բաբի փարարը :

il consorte, իլ քոնսորթէ · Ընկեր : էրիկ : քոնա :

il cortile, իլ քորթիլէ · Գաւիթ : ավլու :

il cuore, իլ քուորէ · Սիրտ · խուրէք :

il Decembre, իլ դեչէմբրէ · Դեկտեմբեր : քեանուն էլ էվվէլ :

il dente, իլ դենթէ · Ատամն : սիշ :

il dovere, իլ դովէռե · Իրաւունք · պարտք : հաք · պորճ :

il Falegname, իլ ֆալեգնամէ · Հիւսն : տեսակէր :

il fiele, իլ ֆիէլէ · Լեղի : էօտ :

il folle, իլ ֆոլլէ · Փոք մեծ : ալէնշիւր քեօրիւք :

il fulmine, կամ folgore, իւ ֆուլմինէ, ֆոլկոռէ։ կայծակն։ շանթ։ էլեկտրիտ։

il funerale, իւ ֆունէռալէ։ Պաշտօն կամ հանդէս նոսկեցելոց։

il Genere, իւ ճէնէռէ. Ազգ, տեսակ։ Ցեղս, սոյ, թիւրլիս։

il genitore, իւ ճէնիթորէ. Ծնող. հայր։ պապա։

il giornale, իւ ճիօռնալէ. Օրացոյց։ բիւրգեռամէ։

il giovane, կամ vine, իւ ճիովանէ, վինէ. Երիտասարդ։ տէրի քանը։

il giudice, իւ ճիուտիչէ. Դատաւոր։ դատը, հաքիմ։

il Latte, իւ լաթթէ. Կաթն։ սիւտ։

il legume, իւ լէկիւմէ. Ուռնդք. արմանք։ հատոյ. հատկամ։

il leone, կամ lione, իւ լէօնէ, լիօնէ. Առիւծ։ առլան։

il lepre, իւ լէպրէ. Ագռաւ նոսատակ։ Էրբէք թավշան։

il lettore, իւ լէթթորէ. Ընթերցող։ Նա՝ դասատու։ պրոլիմի։ Նա՝ իսոնա, միստերիս։

il limite, իւ լիմիթէ. Եզր. սահման։ սինոռ. հուտուտ։

il limone, իւ լիմոնէ. Լիմոն։ իրլիմոն։

il Mantice, իւ մանթիչէ. Փուք մեծ դարբնաց։ պէշ. իւք քէօրիւք։

il marangone, իւ մարանկոնէ. Հիւսն, ատաղձագործ։ մարանկոզ, տիւրկէր։

il mare, իւ մարէ. Ծով։ տէնիզ։

il marrone, իւ մարռոնէ. Մեծ շագանակ։ իրի քէս թանկ։

il mattone, իւ մաթթոնէ. Կղմինդր, աղիւս թրծեալ։ թոգլաս։

Il mercante, իւ մէռքանթէ. Վաճառական։ պազիրկեան։

il mese, իւ մէզէ. Ամիս։ այ։

il messale, իւ մէսսալէ. Պատարագամատոյց. իսիրդասուրբ։ քուտաս քիթապը։

il monte, իւ մոնթէ. Լեռն։ տաղ։

il muratore, իւ մուռատորէ. Որմնադիր։ սուվարէր։

il Natale, իւ նաթալէ. Ծնունդ քրիստոսի։ մէվ լիւտի իսա։

il nepote, կամ nipe." իւ նէպոթէ, նիպէ." Եղբօր կամ քեռու որդի։ Նա՝ թոռն։ քարտաշ. հաքիրքաշարտաշ. ոգլու։ Նա՝ թոռուն։

il

il nocchiere, իլ նոչչիէրէ։ Լաւավար։ կէմիճի։ քայրքչի։
il novembre, իլ նովէմ՚պրէ։ Դեկտեմբեր։ Թշրինի սանի։
il Padrone, իլ փատրոնէ։ Տէր։ աղա, սահապ։
il paese, իլ փաէզէ։ Քաղաք։ հայրենիք։ վիլայէթ։ սիլա։
il pane, իլ փանէ։ Հաց։ էքմէք։
il parente, իլ փարէնթէ։ Ազգական։ խըսըմ։
il pasticciere, իլ փասթիչչիէրէ։ Վաճառող կարկանդակի։ նա՚ այլոց կերակրոց։ պէօրէկչի։ նա՚ուշչի։
il pepe, pevere, իլ փէփէ։ փէյնէրէ։ Պղպեղ։ պիպէր։
il pesce, իլ փէշշէ։ Ձուկն։ պալըք։
il piacere, իլ փիաչչէրէ։ Հաճոյք։ սիրոյ։ մէրամ։ միւրաու։
il piccione, իլ փիչչիօնէ։ Ձագ աղաւնոյ։ կէօվէրճին փուլաղը։
il piede, իլ փիէփէ։ Ոտն։ այաք։
il pittore, իլ փիթթօրէ։ Պատկերահան։ սիւրէթ էաղ ըճիսի։
il polmone, իլ փոլմոնէ։ Թոքք։ ոք ճիյեր։ էօյքէն։
il ponte, իլ փոնթէ։ Կամուրջ։ քեսփրի։
il prete, իլ փրէթէ։ Երէց։ քահնայ։ փափաղ։
il Rame, իլ ռամէ։ Պղինձ։ պաքըր։
il ricamatore, իլ ռիքամաթօրէ։ Աշխատագործ։ նաքաշ։ նաքըշ՚ քէրկէֆ իշլիյէն։
il Sale, իլ սալէ։ Աղ։ թուզ։
il sangue, իլ սանկուէ։ Արիւն։ քան։
il sapone, իլ սափօնէ։ Օճառ։ սապուն։
il sartore, իլ սարթօրէ։ Դերձակ։ թէրզի։
il serpente, իլ սէրփէնթէ։ Օձ մեծ, վիշապ։ պէյլան։ էրլան։
il settembre, իլ սէթթէմ՚պրէ։ Սեպտեմբեր։ իլուլ։
il signore, իլ սինիօրէ։ Տէր, պարոն։ աղա, էֆէնտի։
il sole, իլ սօլէ։ Արեգակն։ կիւնէշ։
il sudore, իլ սուտօրէ։ Քրտն։ թէր։
il Timore, իլ թիմօրէ։ Երկիւղ։ քորքու։
il tremore, իլ թրէմօրէ։ Դողումն։ թիթրէմէ։
il trepiede. իլ թրէփիէփէ։ Երեռոտանի։ կասկարայ։ սահնայաք։
il Valore, ի՚ valere, իլ վալօրէ։ վալէրէ։ Գին։ արժէք։ յարգ։ ոէկէր։ գըյմէթ։
il velame, իլ վէլամէ։ Վարագոյր։ փէրտէ։

Il ventre, իլ վէնթրէ. Որովայն, փոր։ գառըն։
il verme, իլ վէրմէ. Որդն. ճճի։ ալիսճիք, քուրտ։

Երրորդ հոլովման՝ օրինակ էրկրորդ։

Ի վր իգական անուան սկսեալ ի բաղաձայնէ։

Singolare,	Եզական.
սինկիւլարէ.	գ-ֆրէպի.

հոլ.

1. la, լա		Ո-ը Մայր։	Անա։
2. della, դէլլա		Սէ-. մոր։	անանրն.
3. alla, ալլա	Madre,	Տր-. առ մայր։	անայա.
4. la, լա	Մատրէ.	Հայց. զմայր։	անայր.
5. o, օ		Կ-ը ո՛ մայր։	Եա՛ անա.
6. dalla, դալլա		Բաց. 'ի մորէ։	անաւոան։

Plurale,	Յոգնական.
փլուրալէ.	Ճէտ.

հոլ.

1. le, լէ		Ո-ը Մայրք։	Անալար.
2. delle, դէլլէ		Սէ-. մարց։	անալարրն.
3. alle, ալլէ	Madri,	Տր-. առ մարս։	անալարա.
4. le, լէ	Մատրէ.	Հայց. զմարս։	անալարր.
5. o, օ		Կ-ը ո՛ մարք։	Եա՛ անալար.
6. dalle, դալլէ		Բաց. 'ի մարց։	անշրուան։

Ըստ այսմ հոլովին անուանցս՝ որ զկնի։

la Barbarie, պարպարիէ. Տմարդութիւն. անգթութիւն։ *եղջունքրք. գուլմ։*
la botte, լա պոթրէ. Տակառ։ փուչի։
la, le brace, լա՝ge, լա՝ լէ պրաչէ. ձեռ. Կայծ հրոյ։ քեսզ։
la Carne, լա գարնէ. Մի՛ս, մարմին։ կմ, թիւն։
la cenere, լա չէնէրէ. Մոխիր։ քիւլ։
la chiave, լա գիավէ. Բանալի։ անահատար։
la colazione, լա գոլայիօնէ. Կարասանալիք։ քահվէ ալթը
la comare, լա գոմարէ. Կնքամայր։ սաղարճ գաւրն։
la comunione, լա գոմունիօնէ. Կցորդութիւն։ Եա՛ խոդ

հաղորդութիւն։ իշխաքլուք։ Եւ՝ քուտաս։

la consorte, լա տնոմորնէ. կին։ էհլի։

la contrizione, լա տոնրուիյիոնէ. Զղջումն կատարեալ։ պիւթիւն փիւշմանլրք։

la corte, լա տոռնէ. Պալատ։ պալատական։ գաւ. ելիք տան։ սերայ։ ըրհալ։ ավլի։

la croce, լա տոչէ. խաչ։ հաչ։

la Fame, լա ֆամէ. քաղց։ ածլրք։

la febbre, լա ֆէպրէ. Տենդ։ սրթմա։

la fede, լա ֆէտէ. Հաւատք։ ինան։

la fronte, լա ֆրոնտէ. Ճակատ։ անն։

la fuliggine, կմ fili", լա ֆուլիճինէ, ֆիլի". Ճանճախարիսի։ քուրում։

la Genitrice, լա ճենիտրիչէ. Մայր։ անա։

la gente, լա ճէնտէ. Ազգ. ժողովուրդ։ միլլէթ. քավմ հալք։

la giovane, vine, լա ճիովանէ, վինէ. Օրիորդ։ կէնճգաստք։

la grandine, լա կրանտինէ. Կարկուտ։ տօլու։

la Legge, լա լէճճէ. Օրէնք։ քանուն։ այն։

la lepre, լա լէպրէ. Նապաստակ։ տիշի թաւշան։

la levatrice, լա լէվատրիչէ. Մանկաբարձ։ էպէ։

la lezione, լա լէյիոնէ. Ընթերցումն։ Եւ՝ համար։ դաս։ գրուիլ։ Եւ՝ սէրս։

la lite, լա լիտէ. Վէճ. դատաստան։ նիզա, տէվա։

la Moglie, լա մոլիէ. Կին։ ավռատ, էհլի։

la morte, լա մորտէ. Մահ։ էօլիւմ։

la Narice, ci, լա նարիչէ. էլ. Ինդունք։ պուռունն տէլիքլէրի։

la neve, լա նէվէ. Ձիւն։ գաւռ։

la nepote, կմ nipote, լա նէպոտէ, նիպոտէ. Եղբօր կամ քեռ գաւառ։ Եւ՝ թոռն։ քարտաշէնա քրեզ քարտաշ քրեզը։ Եւ՝ թոռուն։

la noce, լա նոչէ. Ընկոյզ. ընգուզի։ ճէվիզ, ճէվիզ աղաճը։

la noce del piede, լա նոչէ փէլ ֆիէտէ. Կոճ ոտից։ թօփուք։

la notte, լա նոտէ. Գիշեր։ կէճէ։

la mezza notte, լա մէճճա նոտէ. Կէս գիշերի։ եռաբը կէճէ։

la Pace, լա փաչէ. Խաղաղութիւն։ հաշտուն։ սլարբշ։

la parte, լա փարթէ. Մասն. կողմն։ փայ. թաղաքի։
la pelle, լա փէլլէ. Մարթ։ տէրի։
la pentecoste, լա փէնթէքոսթէ. Պենտեկոստէ. հոգեգալուստ։ կիւրակէ սպասրաժը։
la peste, լա փէսթէ. Ժանտախտ։ թաւուն, խումբաձաք։
la pigione, լա փիճիոնէ. Վարձ տան։ քիրա։
la polvere, լա փոլվէրէ. Փոշի. աւազ։ թոզ։
la prigione, լա փրիճիոնէ. Բանտ. զընտան։ հասպս։
la purificazione, լա փուրիֆիքասիոնէ. Տնընդաւաջ։ տէրընտաս կիւնիս։
la Questione, լա գուէսթիոնէ. Վէճ, խնդիր։ չարիչ. սուտ. մեսէլէթ։
la Radice, լա ռատիչէ. Արմատ։ քէօք։
la ragione, լա ռաճիոնէ. Միտք. պատճառ, իրաւունք։ պարը. սէպէպ, հաշիւ։
la Serpe, լա սէրփէ. Օձ։ եբլան։
la sete, լա սէթէ. Ծարաւ։ սուսրզլըք։
la soddisfazione, լա սոդդիսֆասիոնէ. Հաճոյացումն։ Նա՝ ապաշխարանք։ էօսէիշ։ Նա՝ քէֆարէթ։
la sorte, լա սօրթէ. Բաղդ. վիճակ։ թալէհ. դասիպ։
la stagione, լա սթաճիոնէ. Եղանակ տարուոյ։ էյամ։
la state, լա սթաթէ. Ամառն։ եազ։
la, le Toccalapis, լա, լէ թոքքալապիս. Գրիչ կապարեայ։ քուրշուն գալէմ։
la tradizione, լա թրատիճիոնէ. Աւանդութիւն։ բիվայէթ։
la traduzione, լա թրատուճիոնէ. Թարգմանութիւն։ թէրճիմէ։
la trave, լա թրաւէ. Գերան։ սիրէկ։
la Vergine, լա վէրճինէ. Կոյս։ պիկիր։
la veste, լա վէսթէ. Զգեստ։ էսպաս։
la vite, լա վիթէ. Որթ։ ասմայ։
la voce, լա վոչ. Ձայն։ սէս, սէսա.

Յերրորդ հոլովման՝ օքինակ երրորդ։

Ի վեր խպական անուան սկսելոյ ՝ի ձայնաւորէ։

Singolare,			Եզական.
սինկուլարէ.			գոփքէպի.
հոլով.			
1. l',	լ'	Ո՞ւր	Ջինն։ Սիլահ.
2. dell', դէլլ'		Սէ՞.	զինու։ սիլահին.
3. all', ալլ'	Arme,	Տրա՞.	'ի զէն։ սիլահա.
4. l', լ'	Ա՞ռմէ.	Հայդ.	զզէն։ սիլահը.
5. o, ո		Կուր	ո՞ զէն։ եա՛ սիլահ.
6. dall', դալլ'		Բայ.	'ի զինէ։ սիլահ՝ուան։

Plurale,			Յոգնական.
փլուրալէ.			ճէգ.
հոլով.			
1. le, լէ		Ո՞ւր	Ջինք։ Սիլահներ.
2. delle, դէլլէ	Armi,	Սէ՞.	զինուց։ սիլահներին.
3. alle, ալլէ	Ա՞ռմի.	Տրա՞.	'ի զէնս։ սիլահներս.
4. le, լէ		Հայդ.	զզէնս։ սիլահները.
5. o, ո		Կուր	ո՞ զէնք։ եա՛սիլահներ.
6. dalle, դալլէ		Բայ.	'ի զինուց։սիլահներուն։

Այնպէս լինին և այս անուանք։

l' Arte, լ'ա՞ռթէ. Արհեստ։ զէնահանթ։

l' ascensione, լ' ասչէնսիօ՞նէ. Համբարձումն քրիստոսի։ մեր յանդի հաղորդութիւն իսուս։

l' assoluzione, լ' ասսոլուցիօ՞նէ. Արձակումն։ ուղիղ։

l' intenzione, լ' ինթենցիօ՞նէ. Դիտաւորութիւն։ նիյեթ։

l' occasione, լ' օքքազիօ՞նէ. Առիթ. պատեհութիւն։ սէ՛ուկպ. ֆրասանտ։

l' opinione, կամ opp''. լ' օփինիօ՞նէ, օփէ՞. Կարծիք։ քրիստ. ատանը։

Լիրբարդ հոդակտան՝ օրինակի ընդարձակ։

Ի վերջ արական անուանական սկսելոյ խառն S, սեռական։

Singolare, Սեռական։			Եզական։ Հոգիբերան։	
Հոլովք				
1. lo,	լօ		Ոչ։ Բոպէ։	Տէմ։
2. dello,	դէլլօ		Սեռ։ բոպէի։	տէմին։
3. allo,	ալլօ	Stante.	Տրա։ 'ի բոպէ։	տէմէ։
4. lo,	լօ		Հայր։ զբոպէ։	տէմի։
5. o,	օ		Կոչ։ ո՛ բոպէ։	Էմատէմ։
6. dallo,	դալլօ		Բաց։ 'ի բոպէէ։	տէմանէն։

Plurale, Յոգնական։ Ճնոր։				
Հոլովք				
1. gli,	ղլի		Ոչ։ Բոպէք։	Տէմէք։
2. degli,	դէղլի		Սեռ։ բոպէից։	տէմէրին։
3. agli,	ալլի	Stanti,	Տրա։ 'ի բոպէս։	տէմէրէ։
4. gli,	ղլի		Հայր։ զբոպէս։	տէմէրի։
5. o,	օ		Կոչ։ ո՛ բոպէք։	Էմատէմէք։
6. dagli,	դալլի		Բաց։ 'ի բոպէից։	տէմէրանէն։

Այսպիսի են և այս անուանք։

lo Scolare, լօ սքօլարէ։ Աշակերտ։ շակիրտ։
lo scultore, լօ սքուլթօռէ։ Քանդակիչ։ սյմանչի։ էօ-նըչի։
lo speziale, լօ սպէցիարլէ։ Դեղավաճառ։ դզաչի։
lo spinace, լօ սպինաչէ։ Շոմին։ ըսալանանաք։
lo splendore, լօ սպլէնդօռէ։ Ճառագայթ։ այտրն։ շափք։
lo stampatore, լօ սթամփատօռէ։ Տպող։ տոպագիր։ պասմանչի, քիսեթասպ տասրչի։
lo storione, լօ սթօռիօնէ։ Կիծրիա։ մէրսին ոպալըղը։

Լ,ՅՐՐՈՐԴ ՀՈԼՈՎՄԱՆ՝ ՕՐԻՆԱԿ ՀԻՆԳԵՐՊ։

Ի վր արական անուանն ակսելոյ ձայնաւորաւ։

Singolare. Ընդհանրաբար.		Եզակական. Գոհրէգի.	
Հոլով.			
1. l',	l'	Ո-ը	Սէր։ Սէվկիւ.
2. dell',	դէլլ'	Ան-	սիրոյ։ սէվկիւնին.
3. all',	ալլ'	Amore, Տր-	ի սէր։ սէվկիւյէ.
4. l',	l'	Աստ-Հայր-	զսէր։ սէվկիւյի.
5. o,	o	Կոչ	ո՛ սէր։ եա՛ սէվկիւ.
6. dall',	դալլ'	Բաց-	ի սիրոյ։ սէվկիւառէն։

Plurale, Յոգնական. Ճեմ.			
Հոլով.			
1. gli,	կլի	Ո-ք	Սէրք։ Սէվկիւլէր.
2. degli,	դէկլի	Ան-	սիրոց։ սէվկիւլէրին.
3. agli,	ակլի	Amori, Տր-	ի սէրս։ սէվկիւլէրէ.
4. gli,	կլի	Աստ-Հայր-	զսէրս։ սէվկիւլէրի.
5. o,	o	Կոչ	ո՛ սէրք։ եա՛սէվկիւլէր.
6. dagli,	դակլի	Բաց-	ի սիրոց։ սէվկիւլէրառէն։

Հայկական բառն՝ սէր, ոչ հոլովի՝ ի յոգնականն, այլ՝ ի հարկէ եդաւք։

Ըստ այսմ հոլովին յաջորդ անուանքդ։

l' Abate, կամ abbate, լ՝ ապաթէ. ապաթէ. Աբբայ։ *ռուհսպան պաշը։*

l' agricoltore, լ՝ ագրիքոլթօրէ. Երկրագործ։ *չիֆիթճի։*

l' ambasciadore, կամ tore, լ՝ ամպասչատօրէ, թօռէ. Դեսպան։ *էլչի։*

l' altare, լ՝ ալթարէ. Խորան։ *միհրապ։*

l' animale, լ՝ անիմալէ. Անասուն։ *հայվան։*

l' aprile, լ՝ ապրիլէ։ Ապրիլ։ *նիսան։*

l' arcale, լ՝ ատրքալէ. Կամար դրան։ *քէմեր։*

l' arciere, լ՝ ատչիէրէ. Աղեղնաւոր։ *ոք աթիրճի։*

l' ar-

l' arciprete, լ' առչիփրէտէ. Ա. ագերբէց : պաշտամատաց :
l' ardore, լ' առդօռէ. Տաղ, եռանդն : խօսկ լեր, հեր-
բարկեմ :
l' argine, լ' ա՛ռճինէ. Թումբ, Ջրարգել : պէնտ, առ-
պէնտի :
l' Erede, լ' էռէդէ. Ժառանգ : մերաստիսր :
l' errore, լ' էռռօ՛ռէ. Մոլորուեմ, վրիպակ : եանլիշ.
խաթա :
l' interesse, լ' ինրէռէսսէ. Շահ դրամոց, օգուտ : մու-
ամելէ, փայիտէ :
l' Occhiale, լ' օչչի՛էլէ. Ակնոց : կեօղլիւք :
l' onore, լ' օնօ՛ռէ. Պատիւ, իշխանութիւն : խզրէթ,
իքրամ. փայէ :
l' ordine, լ' օ՛ռդինէ. Կարգ : Եա՛ հրաման : տիւզէն :
Եա՛ էմր :
l' orefice, լ' օռէֆիչէ. Արծաթագործ : քույումճի :
l' orrore, լ' օռռօ՛ռէ. Դողումն, սարսափ : թիթրէ-
մէ. քորքունճ :
l' ospitale, լ' օսփիթա՛լէ. Անկեղանոց : հասուսլար :
l' oste, լ' օ՛ռէ. Պանդոկապետ : մէհմանտար :
l' ottobre, լ' օռռօ՛ռէ. Հոկտեմբեր : թշրինի է վվել :
l' ottone, լ' օռռօ՛նէ. Արոյր : փիրինճ :

Յօդուածք. Ը.

ՀՈԼՈՎՈՒՄՆ ԶՈՐԲՈՐԴ.

Օրինակ առաջին.

Ի վերայ արական անուանն սկսելոյ ի պարզ բաղաձայնէ.

Singolare, ՈՐԻՕԼԱՌԷ.			Եզական. ԴՈՓԷԷՓ.
Հոլով.			
1. il,	Իլ		Ո՞ւ. Գլուխ. Պաշ.
2. del,	Դէլ		Ումէ՞. գլխոյ. պաշոյն.
3. al,	Ալ	Capo,	Տու՞. ի գլուխ. պաշայ.
4. il,	Իլ	Քա՞ֆօ.	Հայդ. զգլուխ. պաշը.
5. o,	Օ		Կա՞ն. ո՞գլուխ. Եկա՞ պաշ.
6. dal,	Դալ		Բայ. ի գլխոյ. պաշտան.

Plurale, ՓԼՈՒՌԱԼԷ.			Յոգնական. ՏԷՄ.
Հոլով.			
1. i,	Ի		Ո՞ւ. Գլուխք. Պաշէր.
2. de',	Դէ'		Ումէ՞. գլխոց. պաշէրին.
3. a',	Ա'	Capi,	Տու՞. ի գլուխս. պաշէրս.
4. i,	Ի	Քա՞ֆի.	Հայդ. զգլուխս. պաշէրի.
5. o,	Օ		Կա՞ն. ո՞գլուխք. Եկա՞ պաշէր.
6. da',	Դա'		Բայ. ի գլխոց. պաշէրանէն.

Ընդ այսու հոլովմամբ բազում անուանք են. յորոց զսակաւս դնեմք.

il Bacino, Իլ պաչինօ. Կոնք. լեկէն.
il baleno, Իլ պալէնօ. Փայլակն. շիմշէք.
il ballo, Իլ պա՞լլօ. Կաքաւ. քալէրշ. սրչրամա.
il bambino, Իլ պամպինօ. Տղայ ատանդիաց. քաւնատաք չոճուղաս.

il banco, իլ պանկո. Տախտ, բազմոց. սրուսկիզ. սօֆֆա, լեզկեան:
il bando, իլ պանդո. Հրամանն հրատարակել: Եւ՝ սաստ: Ազատանն: Եւ՝ սիւրկիւն:
il bastardo, իլ պասթարդո. Պուռնկորդի: փիչ. վէ-լէտի զինա:
il bastimento, իլ պասթիմենթո. Նաւ: կէմի:
il battello, իլ պաթթէլլո. Նաւակ. ակատ: քայրք:
il battesimo, իլ պաթթէզիմո. Մկրտուել: վաֆթիզիզ.
il battisterio, իլ պաթթիսթէրիո. Մկրտարան: շիւսթ-կեան:
il battitojo, իլ պաթթիթոյո. Դռնահար: քափու թաք-թաղը:
il biglietto, իլ պիլիէթթո. Նամակ, գիր հրամանաց: թէսկէրէ:
il biscotto, իլ պիսքոթթո. Պաքսիմատ: կէվրէկ:
il bordo, իլ պորդո. Կողք նաւի: կէմինին եանը:
il braccio, le braccia, իլ պրաչչիո. լէ պրաչչիա. Բազուկ: Եւ՝ կանգուն: քօլ: Եւ՝ արշին:
il bricciolo, իլ պրիչչիոլո. Ծվրտանենի: զէրտալի՝ եա քայիսի աղաղը:
il brodo, իլ պրոդո. Արգանակ: էթ սույու:
il buco, իլ պուքո. Ծակ: տէլիք:
il budello, le budella, իլ պուտէլլո. լէ պուտէլլա. Աղիք. փորոտիք. գառնրն ելի. սլաղրրսաք:
il butiro, իլ պուրիրո. Կոգի: թէրէ եաղը:
il Cadavero, իլ քատավէրո. Դի. շաղիղ: լէշ:
il cadetto, իլ քատէթթո. Կրտեր սրդի: քիւչիւք էվլատ:
il calamaro, իլ քալամարո. Կաղամար: տիվիլիթ:
il calcagno, le calcagna, իլ քալքանիո. լէ քալքանիա. Կրունկն: էօքչէ:
il caldo, իլ քալդո. Ջերմուն. տաք: սրճարբաք:
il cammino, իլ քամմինո. Ճանապարհ: Եւ՝ վաստարան: եոլ: Եւ՝ օճաք:
il canonico, իլ քանոնիքո. Կանոնիկոս: քանոնիք:
il canovajo, կամ cana", իլ քանովայո, քանա". Մաստակա-բար, տնտես: քիլիերճի:
il canto, իլ քանթո. Երգ: Եւ՝ կողմն, անկիւն: իր-լանչ: Եւ՝ թարաֆ. քէնչ:
Il capello, li, իլ քապէլլո, լի. Մազ. հերք: սաչ. քիլ:

il capo, իլ կաֆֆօ. Գլուխ։ Եւ՝ ծայր։ Եւ՝ առաջնորդ։ Պաշ։ Եւ՝ ուռ. քէնար։ Եւ՝ պէօլիւկ պաշը։

capo dell' anno, կաֆֆօ դէլլ' ան նօ. Տարեգլուխ։ Երբ պաշը։

il cappello, իլ կաֆֆէլլօ. Խոյր եւրոպացւոց։ Շափքա։

il cappero, cappari, իլ կաֆֆէրօ։ կաֆֆարի. Կապարար։ քէպէրէք։

il carciofo, կիմ carciofoli, իլ կարչիֆօ. կարչիֆօլի. Էնկինար։

il castagnetto, իլ կասթանիէթթօ. Անուտ. շաղանուշ կի։ քէսթանէլիք։

il castagno, իլ կասթանիօ. տէս յերես. 21։

il castello, իլ կասթէլլօ. Բերդ։ քալէ։

il castrato, իլ կասթրատօ. Ներսաբ մանչէր. կամ միսնոր։ Եւ՝ նեբրբինի։ ինէնմէշ քոյուն. քոյուն էթի։ Եւ՝ խասում։

il catarro, իլ կատարրօ. Հարբուխք. տողունք։ զկա. քեամ. պէլղամ։

il catenaccio, իլ կատէնաչչօ. Ալլս, նիգ։ սիւրկիւ։

il catino, իլ կատինօ. Կոնք ի խնցեղոյ. կանիճ։ չանաք, չեսմէք։

il cavallo, իլ կաւալլօ. Ձի։ երիվար։ ատ, պէգիր։

il cavolo, իլ կաւէլլօ. Կաղամբ։ լահանա։

cavoli capucci, կաւէլլի կապուչչի. Գլուխք կաղամբի։ ապաչ լահանա։

cavoli fiori, կաւէլլի ֆիօրի. Ֆլառնապիթ։

cavoli salati, կաւէլլի սալատի. Թթուռուտ կաղամբի։ լահանա թուրշիսի։

il cenno, իլ չէնօ. Ակնարկութիւն։ իշարէթ։

il centinajo, իլ չէնթինայօ։ տէս յերես. 23։

il cervello, իլ չէրվէլլօ. Ուղեղ։ պէյն։

il cervo, իլ չէրվօ. Եղջերու։ կէյիք։

il cesso, իլ չէսսօ. Արտաքնոց։ այաք եօլու։

il chiodo, իլ կիօտօ. Բեւեռ։ էքսէր։

il chirurgo, իլ կիրուրգօ. Վիրաբուժ։ Ճեռամհ։

il cielo, իլ չիէլօ. Երկինք։ գէօք, սէմա։

il ciglio, իլ չիլիօ. տէս յերես. 32։

il cittadino, իլ չիթթատինօ. Քաղաքացի։ չէհիրլի։

il collo, իլ կօլլօ. Պարանոց։ պոյուն։

il colombajo, իլ կոլոմպայօ. Աղաւնոց։ կէօվէրճինլիք։

il

il colombo, իլ կոլոմբօ. տուն կիրուն. 19։
il coltello, իլ կոլթէլլօ. Դանակ։ պուչաք։
il compagno, իլ կոմփանէօ. Ընկեր։ էշ, ճօլոաշ։
il concilio, իլ կոնչիլիօ. Ժողով։ մէճլիս. սիվան։
il confetto, իլ կոնֆէթթօ. Շաքարնդեղն։ չէք քէրլամէ։
il coniglio, իլ կոնիլիօ. Ճագար։ ասա ֆաւշանը։
il consiglio, իլ կոնսիլիօ. Խորհուրդ։ միւշաւէրէ։
il contadino, իլ կոնթադինօ. Գիւղացի։ քէօյլիւ։
il conto, իլ կոնթօ. Հաշիւ։ հեսապ։
il contraveleno, իլ կոնթրաւելէնօ. Անոգեղջայ։ փանզէհր։
il convento, իլ կոնվէնթօ. Վանք։ Եա՝ ժողով։ Եա՝ դաշն։ մանաստիր։ Եա՝ ճէմիէթ։ Եա՝ քաւէ։
il coperchio, իլ կոփէրքիօ. Կափարիչ։ քափաք։
il coppo, իլ կոփփօ. Կղմինտր։ քէրքէմիտ։
il corpo, իլ կորփօ. Մարմին։ Եա՝ փոր։ թէն. Եա՝ գասրն։
il corvo, իլ կորվօ. Աղռաւ։ քուզկուն։
il cosciotto, իլ կոշիոթթօ. Ազդր։ պուտ։
il cotogno, իլ կոթոնիօ. Դատ. սերկևիլի։ այվա ագաճը։
il Cristo, իլ կրիստօ. Քրիստոս։ մեսիհ։
il cucchiajo, ſſ ro, իլ կուքքիայօ, ռօ. Դրգայ։ գաչը։
il cugino, իլ կուճինօ. Երկուց եղբարց կամ քեռց որդի։ իրի գասաաշ եա քրզգասաաշ օղլու։
il Danaro, ſſdena." իլ դանարօ. փէնա". Դրամ. փող։ ակչէ։
il danno, իլ դաննօ. Վնաս։ զարար։ զիյան։
il dattero, իլ դաթթերօ. Արմաւենի. արմաւ։ խուրմա աղաճը։ խուրմա։
il dazio, իլ դայիօ. Մաքս։ տուրք։ կիւմրիւկ։ վերգի։
il debito, իլ դէպիթօ. Պարտք։ պորճ։
il decimo, իլ դէչիմօ. Տասանորդ։ ունուկ ուիր։ ունաալրք։
il decreto, իլ դէքրէթթօ. Վճիռ։ սիճիլ։ պույրուլթու։
il delfino, իլ դէլֆինօ. Դելֆին։ եօնաս պալըղը։
il delitto, իլ դէլիթթօ. Հանցանք։ սուչ. քասսահլիք։
il demonio, իլ դէմոնիօ։ Դև։ ճին. չէյթան։
il dentro, իլ դէնթրօ. Ներքին։ իրք։ իչերիսի։
il deposito, իլ դէփոզիթօ. Ամանաթ։ էմանէթ։
il deputato, իլ դէփութաթօ. Հրամանակ, պատգամաւոր։

փոր

փոխանորդ։ Էլչի։ միջնորդ։ վէրիլ։

il deserto, իլ դէզէ՞ռթօ։ Անապատ։ անօթ։

il detto։ իլ դէթթօ։ Խօսք։ բան։ սեօզ։ լաքրրտը։

il diacono, իլ դիա՞կոնօ։ Սարկաւագ։ շէմմաս։

il diario, իլ դիա՞ռիօ։ Օրացոյց։ բիւրնամէ։

il diavolo, իլ դիա՞վոլօ։ Սատանայ։ դև։ չէյթան։

il diffetto, իլ դիֆֆէթթօ։ Պակասութիւն։ էքսիքլիք։

il digiuno, իլ դիճիու՞նօ։ Ծոմապահք։ օրուջ։ փէրհիզ։

il diletto, իլ դիլէթթօ։ Ախորժ։ հաճոյ։

il diluvio, իլ դիլու՞վիօ։ Ջրհեղեղ։ սու թուֆանը։

Dio, Iddio, դիո։ իդդիո։ Աստ։ Աստուած։ թանրը։

il diritto, իլ դրիթթօ։ Դատաստան։ իրաւունք։ հարք։

il discepolo, իլ դիշշէ՞փոլօ։ Աշակերտ։ շակիրտ։

il discorso, իլ դիսքո՞ռսօ։ Զրոյցասիրութիւն։ լաքրրտը։

il disegno, իլ դիզէ՞ննօ։ Օրինակ։ տիպ։ ռէսամ։

il dito, իլ դիթթօ։ տիա յերեսս. 23։

il dominio, իլ դոմի՞նիօ։ Տէրութիւն։ իշխանութիւն։ սա-հրպլրք։ հիւքմ։

il dono, դո՞ննօ։ Պարգև։ հէաիյէ։ փէշքէշ։

il doppio, իլ դո՞ппիօ։ Կրկնապատիկ։ իքի քաթ։

il drappo, իլ դրա՞ппօ։ Մեռաքս։ Լա՝ ամ ագանէլի։ հարիր։ Լա՝ էսպաս։

il dubbio, իլ դու՞ппիօ։ Կարծիք։ երկբայութիւն։ իշքիլ-շիւպհէ։

il Fabbro, իլ ֆա՞ппրօ։ Դարբին։ չիլինկիր։

il facchino, իլ ֆաппէ՞նօ։ Բեռնակիր։ համալ։

il fagiano, իլ ֆաճիա՞նօ։ Փասիան։ սիւկրիւն։

il fagiuolo, իլ ֆաճիու՞օլօ։ Լոբիա։ պէօկրիւճ։

il fagotto, իլ ֆակո՞թթօ։ Կապոց բեռուին։ քուրձ։ ոէնկ։ իւք։

il fallo, իլ ֆա՞ллօ։ Վրիպակ։ եաղնըշլրք։

il falso, իլ ֆա՞лսօ։ Սուտութիւն։ եալան։

il fango, իլ ֆա՞ննգօ։ Տիղմ։ չամուր։ պալչըք։

il farro, իլ ֆա՞ռռօ։ Ցորեան։ պուղկուր։

il fascio, իլ ֆա՞շշիօ։ Խուրձ։ սէրիթ։

il fastidio, իլ ֆասթի՞դիօ։ Դեղջութիւն։ տուղտուկ։ դաք-չանք։ սրբրլեթ։ օսանմաքրրք։ իքրահ։

il fastigio, իլ ֆասթի՞ճիօ։ Կատար։ գագաթն։ թէփե։

il fatto, իլ ֆա՞թթօ։ Գործ։ արար։ իր։ էշ։ սուն։

il

il febbrajo, իլ ֆէպպրայո. Փետրվար։ Շուսպաթ։
il fegato, իլ ֆէկատո. Լեարդ։ Ղիկեր։
il fenomeno, իլ ֆէնոմենո. Երևոյթ կամ գործ բնութեան։
il fermento, իլ ֆէրմենթո. Խմոր։ Մայա։
il ferro, իլ ֆէռռո. Երկաթ։ Սէմիր։
il fianco, իլ ֆիանքո. Կուրծ. մայմին. կողմն։ պօշ. պէսվրէկ։ պէտէն։ Թարաֆ։
il fiasco, իլ ֆիասքո. Սրուակ գինւոյ։ պաստէյէ. Ֆիաշքա։
il fiato, իլ ֆիատո. Շունչ, հողմ։ նէֆիէս. Բէլ։
il fico, կամ figo, իլ ֆիկո. Փիկիո. տես յերես 21.
il fieno, իլ ֆիէնո. Խոտ։ օթլուք. պիչէն։
il figliastro, իլ ֆիլիասթրո. Խորթ ուսայ։ Էյլի օղլան։
il figlio, իլ ֆիլիո. Որդի. ուսայ։ օղուլ. օղլան։
il figlioccio, իլ ֆիլիոչչիո. Սան։ վանֆիթիզ էվլատը։
il filo, իլ ֆիլո. Ցիռ. ասղանի։ Թել. իփլիք։
il filosofo, իլ ֆիլոզոֆո. Իմաստասէր։ Ֆիլիսոֆ։
il finocchio, իլ ֆինոքքիո. Սամիթ։ ռէզինէ։
il fiorino, իլ ֆիորինո. Ֆլորին։ Ֆորինթ։
il fisco, իլ ֆիսքո. Գանձ արքունի։ մրի. պէյթիլմալ։
il fisionomo, կամ fiso՝, իլ ֆիզիոնոմո. Ֆիզ՝. Խտրադիտող։ սահլպ Ֆիրասէթ։
il fittajuolo, իլ ֆիթթայուոլո. Վարձակալ տեղւոյ։ քիրաճի։
il fitto, իլ ֆիթթո. Վարձ տեղւոյ։ քիրա։
il flato, իլ ֆլատո. Փուք։ Բէլ. սուռուք։
il flusso, իլ ֆլուսսո. Ցանցք։ խահալ։
il foglio, իլ ֆոլիո. Ցանրթ թղթոյ։ Թապաղա։
il fondaccio, իլ ֆոնդաչչիո. Մրուր. դիրա։ Թոլթաք. ջեքիւք։
il fondamento, իլ ֆոնդամենթո. Հիմն։ Թէմէլ։
il fondo, իլ ֆոնդո. Խորութիւն. յատակ։ տիպ։
il forestiero, կամ re, իլ ֆորէսթիէրո. ռէ. Օտարական. եկ։ ղարիպ։
il formaggio, կամ cacio, իլ ֆորմաճճիո. կաչիո. Պանիր։ փէնիր։
il fornaciajo, իլ ֆորնաչչայո. Գործաւոր փուռն։ քիւրէճանճի. Ֆուռուճանճի։
il fornajo, իլ ֆորնայո. Հայկ. փիւռաց։ էքմէքճի։
il fornello, իլ ֆորնէլլո. Վրակարան. կամ թոնիր փոքր։ օճաղանք. ջըղուսու օճաղը։

il

il fornimento, իլ ֆօռնիմենթօ. Կահ, կարասի, կազմած: Եարաք, փուսաթ, թէտարիք:
il forno, իլ ֆօռնօ. Փուռն. Թոնիր: Ֆուռուն:
il fosso, իլ ֆօսսօ. Փոս, գուբ: խէնտէք, շուքուր:
il fratello, իլ ֆռաթէլլօ. Եղբայր: քարընտաշ:
il freddo, իլ ֆրէտտօ. Հիւրա: սառուք, սառուքլը:
il frenajo, իլ ֆրէնայօ. Սանձագործ: կէմճի:
il freno, իլ ֆրէնօ. Սանձ: կէմ:
il fresco, իլ ֆրէսքօ. Զովութիւն: սէրինլիք:
il frumento, կամ form," իլ ֆրումենթօ. ֆօրմ." Ցորեան: ղուլուսայ:
il fruttajolo, իլ ֆրուտթայօլօ. Պտղավաճառ: եէմիշճի, մանաւ:
il frutto, իլ ֆրուտթօ. Պտուղ, միրգ: եէմիշ, մէյվէ:
il fumo, կամ fumo, իլ ֆումօ, ֆումօ. Ծուխ: Թիւթիւն:
il fungo, իլ ֆունկօ. Սունկ: մանթար:
il fuoco, իլ ֆուօքօ. Հուր, կրակ: ատէշ:
il furto, իլ ֆուրթօ. Գողութիւն, գողօն: խրսրդլը:
il fuso, իլ ֆուզօ. Իլ: իլիք:
il Gabbano, իլ կապպանօ. Թիկնոց Թեղանաւոր: քէրաքէ, եափունճա:
il gabinetto, իլ կապինէթթօ. Սենեակ: մալէյն սուտաք:
il galantuomo, իլ կալանթուօմօ. Այր ազնուական: քիշիզատէ, աղամվէթ:
il galeotto, իլ կալէոթթօ. Նաւաստի կալերայի: քիւրէքչի, շէքուտիրի փայլանտը:
il gallinaccio, իլ կալլինաչչօ. Հնդկահաւ: հինտ թավուղու:
il gallinajo, իլ կալլինայօ. Հաւնոց: քիւմէս:
il gallo, իլ կալլօ. Աքաղաղ: խորոզ:
il gambero, իլ կամբէրօ. Խաչափառ: չաղնոզ, լէնկէչ:
il ganghero, իլ կանկէրօ. Ծղնեղ: քափու ուէզլէսի:
il garbino, կամ gherbino, իլ կարպինօ. կէրպինօ. քաուա եէլ:
il garofano, իլ կարօֆանօ. Մեխակ, շահոդքամ: քարէնֆիլ:
il gastigo, իլ կասթիկօ. Պատիժ: Թազիր:
il gatto, la gatta, իլ կաթթօ, լա կաթթա. Կատու. քէմիլ:

il

il gelo, իլ ճէլօ. Սառն. սառոյց։ սօնղ. պուչ։
il gemito, իլ ճէմիթօ. Հառաչանք. ողբումն։ ինչէիշ. աղաչիշ։
il genero, իլ ճէնէռօ. Փեսայ։ տատեռ, կիւվէյի։
il genio, իլ ճէնիօ. Ախորժ կամ խիզ բնական։ Թապիէթ, խէֆիյէթ։
il genajo, կամ naro, իլ ճէնայօ, նարօ. Ցունվար. քեռանուն ամսի։
il gentiluomo, իլ ճէնթիլուօմօ. Սեպուհ, ազատ։ պէկզատէ։
il geografo, իլ ճէօկրաֆօ. Երկրագէր, աշխարհագիր։ խէթիսթիւլ պիլատ։
il germano, իլ ճէռմանօ. Հարազատ։ էօզ քարտաշ։
il germoglio, իլ ճէռմօլիօ. Ընձիւղ։ Ֆիլիզ, նիշալ։
il gesso, իլ ճէսսօ. Գաչ։ ալչ։
il gesto, իլ ճէսթօ. Շարժմունք, վարմունք։ քրմիլատանչ, լիվիրէնիշ։ տէս և յերր. 23։
il ghetto, իլ կէթթօ. Օթեան հրէից։ չիհուտաստանը։
il ghiaccio, կամ giaccio, իլ կիաչչիօ, ճիաչչիօ. Սառն։ պուչ։
il giardinajo, niere, իլ ճիարտինայօ, նիէռէ. Մշակ բուրաստանի։ պահնէչի։
il giardino, իլ ճիարտինօ. Բուրաստան։ պահնէ։
il giglio, իլ ճիլիօ. Շուշան։ զամանպ։
il ginepro, իլ ճինէֆռօ. Գիհի։ արարտ ազաճի։
il ginocchio, իլ ճինօքքիօ. տէս յերրա 23։
il giogo, իլ ճիօկօ. Լուծ։ պօյուճնուրուք։
il giorno, իլ ճիօռնօ. Օր։ Եռ՝ տիւռ։ կիւն։ Եռ՝ կիւնտիւզ։
giorno di festa, ճիօռնօ փի ֆէսթա. Օր տօնի։ էօրթու կիւնիւ։
giorno di lavoro, ճիօռնօ փի լավորօ. Օր գործոյ։ իշ կիւնիւ։
il giorno di Pasqua, իլ ճիօռնօ փի փասքուա. Օր պասքի, զատիկ։ փասքալիա կիւնիւ։
il giorno de' morti, իլ ճիօռնօ դէ' մօռթի. Օր մռելոց։ էօլիւլէր կիւնիւ։
il primo giorno dell' anno, իլ փրիմօ ճիօռնօ դէլլ' աննօ. Առաջին օր տարւոյ։ էրլքն կիւք կիւնիւ։
l' ultimo giorno dell' anno, լ' ուլթիմօ ճիօռնօ դէլլ' ան-

անոս. Վերջին օր տարւոյ։ Երեքն աօնդ կիւնիւ։
i giorni della settimana, ի ՅԵՓՈՆԻ փէլլա սէմիմանա.
Աւուրք շաբաթու։ Հաֆթեան կիւնլէրի։
il lunedì, իլ լուանէտի. Երկուշաբթի։ պազարթէսի։
il martedì, իլ մարտէտի. Երեքշաբաթի։ սալի։
il mercordì, իլ մէրքոտի. Չորեքշաբթի։ չարշամպա։
il giovedì, իլ ՅԻՕՎԷՏԻ. Հինգշաբաթի։ փէրշէմպէ։
il venerdì, իլ վէնէրտի. Ուրբաթ։ Ճումաղա։
il sabato, սապատո. Շաբաթ։ Ճումաղա էրթէսի։
il giro, իլ ՅԻՐՈ. Շրջանակ, շրջան։ չէվրէ, տէվր։
il giubileo, իլ ՅԻՈՒԲԻԼԷՈ. Յուբիլեան, ներողութեան լուսաւոր։
il giudeo, իլ ՅԻՈՒԴԷՈ. Հրէայ։ եէհուտի, Ճրհուտ։
il giudicio, իլ zio, իլ ՅԻՈՒԴԻՉԻՈ, ՅԻՈ. Դատաստան։
չէրիսթ։
il giugno, իլ ՅԻՈՒՆԻՈ, Յունիս։ հազիրան։
il giuoco, իլ ՅԻՈՒՕԿՈ. Խաղ։ օյուն։
il globo, իլ ԳԼՕԲՈ։ Գունդ։ լթօփ, կիւլլէ։
il gobbo, իլ ԳՕԲԲՈ, Սապատաւոր։ քամբուր։
il golfo, իլ ԳՕԼՖՈ. Ծոց ծովու։ տէնիզ քուլաղը, ֆիրդ։
il gomito, le gomita, իլ ԳՕՄԻԹՈ, լէ ԳՕՄԻԹԱ. Արմունկ։
Ա՝ կանգուն։ տիրսէք։ Ա՝ արշին։
il gonfio, իլ ԳՕՆՖԻՈ. Ամբոց, ուռոյց։ շիշ, քա-
պարճըք։
il governo, իլ ԳՕՎԷՐՆՈ. Իշխանութիւն, պետութիւն։ էյա-
լէթ, սէօյվէթ։
il grado, իլ ԳՐԱՊՈ. Աստիճան։ պատամաք։ Ա՝ մի-
քէպէ, փայէ։
il granajo, իլ ԳՐԱՆԱՅՈ. Շտեմարան։ ամպար։
il granchio, իլ ԳՐԱՆԿԻՈ. Խեցդեւտին։ խաճաքօղ։
il grano, իլ ԳՐԱՆՈ, Ցորեան, Հայլ արմտիք։ պուղ-
տայ, տանէ։
il grappo, grappolo, իլ ԳՐԱՊՊՈ, ԳՐԱՊՊՈԼՈ. Ողկոյզ։
սալքըմ։
il graspo, իլ ԳՐԱՍՊՈ. Ողկոյզ անխաղող։ տանէսիզ
սալքըմ։
il grasso, իլ ԳՐԱՍՍՈ. Ճարպ։ Ա՝ աղբ։ իչ Հաղը։
Ա՝ կիւսրէ։
il greco, իլ ԳՐԷԿՈ. Յոյն, Հոռոմ։ ուռում։
il grembo, իլ ԳՐԷՄՊՈ. Գոգ։ քուճաք։

il grido, le grida, իլ կրիտօ. լէ կրիտա։ Բարբառ, գոչումն։ շաղբրբոյ։ շանմեծա։

il guadagno, իլ կուադանիօ. Շահ, շահիլիք։ քաղանդ, փոյտաց։

il guantajo, իլ կուանթայօ. Ձեռնոցագործ։ եղլուիվենտի։

il guanto, իլ կուանթօ. Ձեռնոց։ եղլուիվեն։

il guardiano, իլ կուարտիանօ. Պահապան, սեսուչ։ պէքչի։ կէօղէուիճի։

il guasto, իլ կուասթօ. Աւեր, եղծումն։ պէրպասալըք։ խարապ։

il gusto, իլ կուսթօ. Համ։ Նա՝ ճաշակելիք։ տուամ։ Նա՝ զայրքէ։

il Labbro, իլ լաբրօ. տէնայէրէս. 23։

il ladro, իլ լատրօ. տէնայէրէս. 5։

il lago, իլ լագօ. Լիճ։ կէօլ։

il laico, իլ լայիօ. Աշխարհական։ տիւնեաւի, տիւնեաւլը։

il lambicco, կամ lim''. իլ լամպիքքօ, լիմ''. Ցքահան գործի։ խանիք։

il lamento, իլ լամենթօ. Տրտունջ, գանգատ։ շէքվա, շէքայէթ։

il lampo, իլ լամպօ. Փայլակն, լիմէք։

il lardo, իլ լարտօ. Ճարպ կամ պրիտուն խոզի։ տոնուզ եաղը։

il largo, իլ լարկօ. Լայնուն, Շարժակուն։ էնլիք, մէյտան։

il lavacro, իլ լավակրօ. Աւազան։ հավուզ։

il lavoro, իլ լավորօ. Աշխատուն. գործ արարեալ։ զահմէթ. իշլէնմիշ շէյ։

il lavro, իլ լավրօ. Դաւնի։ թէֆնէ։

il legato, իլ լեկատօ. Դեսպան։ էլչի։

il legnajuolo, իլ լենիայուօլօ. Հիւսն։ տիւրկէր։

il legno, իլ լենիօ. Փայտ։ Նա՝ նաւ։ օտուն։ Նա՝ կեմի։

il lembo, իլ լեմպօ. Բղանգք, ստոյտ. ծայր։ փէշ էթէք, քենար։

il lenzuolo, իլ լենզուօլօ. Սաւան։ չարշաֆ։

il lesso, կամ l' allesso, իլ լեսսօ, լ' ալլեսսօ. Խաշուած միս կամ այլ ինչ։ հաչատաց։

il letto, իլ լեթթօ. Անկողին։ տէօշէք, եաթաք։

il libello, իլ լիպելլօ. Գրքոյկ։ քիթապճիք.

il librajo, իլ լիբրայո. Գրավաճառ. քիթապչի.
il libro, իլ լիբրո. Գիրք. քիթապ.
il lievito, իլ լիէվիթո. Խմոր. մոյա.
il lino, իլ լինո. Վուշ. քէթէն.
il lissio, Լա՝ ranno, իլ լիսսիո, ռաննո. Մոխրաջուր. քիւլ սույու.
il lucifero, իլ լուչիֆերո. Աստղաբաշխ. Լա՝ սանդ. սաղաշ երլարզի. Լա՝ ելլիթան.
il lucignolo, իլ լուչինիոլո. Պատրոյգ. մում ֆիթիլի.
il luglio, իլ լուլիո. Յուլիս. Թէմուզ.
il lunario, իլ լունարիո. Լուսնացոյց.
il lunatico, իլ լունաթիկո. Լուսնոտ. Թուլթարբէքը.
il lungo, իլ լունգո. Երկայնուն. ուզունլուք.
il luogo, իլ լուոգո. Տեղի. եէր.
il lupo, la lupa, իլ լուպո. լա լուպա. Գայլ. մոկ գայլ. քուրտ երլէքի, տիշիսի.
il lusso, իլ լուսսո. Զեղխուն. յուխուն. խարաֆ, միւս լիֆլիք.
il lustro, իլ լուսթրո. Ողորկութիւն. փայլուն. փէրլատ. ճիլա.
il Macellajo, իլ մաչէլլայո. Մսավաճառ. քասապ.
il maestro, իլ մաէսթրո. Վարդապետ. ուսթայ, խոճա.
il maggio, իլ մաճճիո. Մայիս.
il magio, կամ mago, իլ մաճճիո, մաղո. Մոգ. դիւթ. մէճուսի, մուղ. սիհրճի.
il magistrato, իլ մաճիսթրաթո. Ատենակալք. հաքիմլէր.
il maglio, իլ մալիո. Թակ. թաքմաք.
il malanno, իլ մալաննո. Մեծ թշուառութիւն, մնաս. սիէլա, խասթա.
il malato, իլ մալաթո. Հիւանդ. հասթա.
il mancino, իլ մանչինո. Ձախու. ձեռամբ աջողակ. սոլաք.
il mandato, իլ մանդաթո. Հրաման. պատուէր. պույուրուլ. էմր.
il mandolato, իլ մանդոլաթո. Գշաւենի. պատէմլի շէքերլամէ.
il madorlo, իլ մադոռլո. Գշլենի. պատէմ աղաշը.
il maneggio, իլ մանէճճիո. Գործառնութիւն. մանալահաթլիք.
il manico, իլ մանիկո. Մեղեխ. կանթ. սապ.
il manicoldo, իլ մանիկոլդո. Դահլիճ. ճէլլատ.

il

il maniscalco, իլ մանիսքալքո. Պայտաւ։ Նալպանտ։
il mantello, իլ մանթելլո. Վերարկու, ազաբոլոն։ Ֆէրրանդ. քէրաբէ։
il marinajo, naro, իլ մարինայո, նարո. Կաւիր։ կէմիտի։
il marito, իլ մարիթո. Այր։ քոնա, էր։
il marmo, իլ մարմո. Մարմարիոն։ մեռմէռ։
il martello, իլ մարթելլո. Կուռն, մուրճ։ չէքիճ։
il martirio, իլ մարթիրիո. Մարտիրոսութիւն։ չէհիտլիք։
il marzo, իլ մարտո. Մարտ։
il maschio, իլ մաստիո. Արու։ էրքէք։
il matrimonio, իլ մատրիմոնիո. Ամուսնութիւն, պսակ։ Նիքահ, էվ լիրք։
il mazzo, իլ մաձձո. Խուրձ, տրցակ, փունջ։ ուէմէթ, ուէսէթէ, թուլթամ։
il medico, իլ մէտիքո. Բժիշկ։ հէքիմ։
il melagrano, իլ մելագրանո. Նռնենի։ նռան ազատը։
il melarancio, իլ մելարանձիո. Նարնջենի։ թուռուճնի ազատը։
il meliaco իլ մելիաքո. Ծիրանենի։ զէրդալի ազատը։
il membro, իլ մէմպրո. տէս յէրեսս. 23։
il mento, իլ մէնթո. Կզակ։ չէնէկ, էյնէկէք։
il mercato, իլ մերքատո. Վաճառանոց։ չարշը։
il mercurio, իլ մերքուրիո. Սնդիկ։ ժիվա։
il meriggio, իլ մերիճճիո. Միջօրէայ։ էօյլէ վաքթը։
il merito, իլ մէրիթո. Արժանիք, վաստակք, արդիւնք։ խէթիրաթ, սէվապ։
il metallo, իլ մեթալլո. Մետաղ, հանք։ մաատէն։
il metodo, իլ մէթոտո. Կարգ, ոճ։ ուսուցմ, նիզամ։
il mezzo, իլ մէձձո. Մէջ, միջոց։ արա, օրթա։
il mezzo giorno, իլ մեձձոճիորնո. Օր հասարակ։ էօյլէ, եարը կիւն։
il migliaio, իլ միլիայո. տէս յէրեսս. 24։
il miglio, իլ միլիո. տէս յէրեսս. 24։
il ministerio, իլ մինիսթերիո. Պաշտօն։ խիզմէթ։
il minuto, իլ մինուտո. Վայրկեան. կէտ։ տէմ. թաքիք։
il miracolo, իլ միրաքոլո. Հրաշք։ միւճիզէթ։
il misterio, իլ միսթերիո. Խորհուրդ, գաղտնիք։ սիր։
il muccio, իլ մուչչիո. Մատաղ ունգաց. խլէփ։ սիւմիւք։
il modello, իլ մոտէլլո. Գաղափար, նախատիպ։ էօրնէք, ռէսմ։

il modo , իլ մ՝ոդ՝ օ . Կերպ , եղանակ : Թարգ . տիւ ղէն:
il momento , իլ մ՝օմէնթօ . Վայրկեան : Թարգ. ակ :
il monaco , իլ մ՝օնակ՝օ . ոմեն յերիս . ՀԷ :
il mondo , իլ մ՝ոնդ՝օ . Աշխարհ : տիւնեա , ալեմ՝ :
il monistero , իլ մ՝օնիսթէ՝ռ՝օ . Մենաստան : մենաստիր :
il monumento , կմ՝ moni՝ իլ մ՝օնումէնթօ , մ՝օնի՝ Շիրիմ: մեղաս , թիւրպէ :
il moribondo , կմ՝ bundo , իլ մ՝օրիբ՝օնդ՝օ , պ՝ունդ՝օ . Հոգ դեվար : եօլեմէք :
il moro , իլ մ՝օռ՝օ . Սեաւ հնդիկ : Եւ՝ թիթեղի: արաբ : Եւ՝ թուրք ազգէն :
il morso , իլ մ՝օռ՝օ . Խածուած : ըսբուրշ :
il mortajo , իլ մ՝օռթայ՝օ . Անկան : հաւան :
il morto , իլ մ՝օռթ՝օ . Մեռ , մեռեալ : լեշ , եօլիւ :
il mortorio , կմ՝ mortoro , իլ մ՝օռթ՝օրիօ , մ՝օռթ՝օռ՝օ . Հանդէս թաղման : մեղիլի , մեղիթ :
il mosto , իլ մ՝օսթ՝օ . Քաղցու : շիրա :
il mostro , իլ մ՝օսթ՝ռ՝օ . Հրէշ : մեսիլ :
il motivo , իլ մ՝օթիվ՝օ . Պատճառ , առիթ : սեպեպ :
il moto , իլ մ՝օթ՝օ . Շարժումն : թեվրեկնիշ :
il mulinajo, կմ՝ naro , իլ մ՝ուլինայ՝օ , նա՝ռ՝օ . Աղորիպան: տեգիրմենճի :
il mulino , կմ՝ molino , իլ մ՝ուլինօ , մ՝օլինօ . Աղորիք : տեգիրմեն :
il mulo , Եւ՝ mula , իլ մ՝ուլ՝օ , մ՝ուլա . Ջորի: քսանիրը :
il muro , իլ մ՝ուռ՝օ . Որմ: պարիսպ : տուվար :
il muscolo,իլ մ՝ուսքօլ՝օ . Մկանունք: սինգիրլի կիթիկեր :
il musico, իլ մ՝ուզիք՝օ . Երգաժիշտ: մուսիգար, խանէնտէ :
il muso , իլ մ՝ուզ՝օ . Դէմք շան . կմ՝ մարդոյ : էնհրի :
il muto,կմ՝ mutolo , իլ մ՝ութ՝օ , մ՝ութ՝օլ՝օ . Համր : սիրսիզ :
il Narancio , իլ նարանչ՝օ . Նարինջ : թուրունջ :
il naso , իլ նա՝զ՝օ . Քունք , քիթ : պուռուն :
il naufragio , իլ նաուֆրա՝ճ՝իօ : Նաւաւրեկութիւն : կեմի փատալանմասը :
il navigio , կմ՝ navilio , իլ նավիճ՝իօ , նավիլ՝իօ . Նաւ , խոմբ նաւաց : կեմի , տերլեա տոնանմասը :
il navolo, կմ՝ navlo , իլ նա՝վ՝օլ՝օ , նա՝վ՝լ՝օ . Վարձ նաւու: նավլուն :
il necessario, իլ նէչէսսա՝ռ՝իօ . Անհրաժեշտ : պիտաքնոց :
il negozio , իլ նէկ՝օ՝ցիօ . Գործ . տուրլաառ : իշ , մասնաւոր

լանիաթ, սրբոյն Վերին։

il nembo, իլ Նէմպօ. Տեղատուարան։ սաղմնաք։

il nemico, իլ Նէմիքօ. Թշնամի։ սխեշման։

il neofito, իլ Նէօֆիտօ. Նորահաւատ։ եէնի խրիստոս կէլմիշ։

il nerbo, իլ Նէրպօ. տեսս յերիւս. 5։

il nibbio, իլ Նիպպիօ. Ցին։ չալլուք։

il nidio, կամ nido, իլ Նիդիօ, Նիդօ. Բոյն։ եուվա։

il nitro, իլ Նիտրօ. Բորակ։ կեավիրչէլ։

il nocciolo, իլ Նոչչիօլօ. Կորիզ։ չէքիրտէք։

il nocciuolo, իլ Նոչչիուօլօ. Ծառ. կազնոյ։ փընարք աղաճը։

il nodo, իլ Նոդօ. Կնոջիւն։ տէսկիւմ, պիւքլիւմ։

il nonno, իլ Նոննօ. Պապ։ տէտէ։

il notajo, կամ ro, իլ Նոտայօ, ro. Գրագիր։ քեաթիպ։

il novizio, իլ Նովիցիօ. Նորընծայ, Նորեկ։ մէճեմի։

il numero, իլ Նումէրօ. Թիւ, հաշիւ։ սայը, հրատապ։

il nuncio, nunzio, իլ Նունչիօ, Նունցիօ. Դեսպան։ էլչի։

il nuoto, իլ Նուօտօ. Լող, լողալն։ իւզմէքլիք։

il nutrimento, իլ Նուտրիմենտօ. Սնունդ. կերակուր։ պէսլէյիշ. եէմէք։

il nuvolo, իլ Նուվոլօ. Ամպ։ պուլուտ։

il Pachetto, իլ Փաքէթթօ. Պուրակ։ տէսթէք։

il pagamento, կամ pago, իլ Փաղամենտօ, Փաղօ. Վճարումն։ էօտէյիշ։

il pagano, իլ Փաղանօ. Հեթանոս. կռապաշտ։ պութ փէրէսթ։

il palagio, կամ palazzo, իլ Փալաճիօ, Փալացցօ. Պալատ, սարայ։ սէրայ։

il palato, իլ Փալատօ. Գիւմք։ սամանք։

il palco, իլ Փալքօ. Ամբաստաղ։ Նա՝ տեսարան։ Թուվան։ Նա՝ Թամաշա եէրի։

il palmizio: իլ Փալմիցիօ. Ամրաւենի։ խուրմա աղաճը։

il palmo, իլ Փալմօ. Թիզ։ քարիշ։

il palo, իլ Փալօ. Ցից։ քազըք։

il pampano, իլ Փամփանօ. Տերև կամ խիղք որթոյ։ սամա եապրաղը, փիրլիզ։

il panco, կամ la panca, իլ Փանքօ, լա Փանքա. Ամբոն, նստարան։ խաքիմլի. Թրաքէզէ։

il panno, panni, իլ Փաննօ, Փաննի. Զուխա։ Նա՝ հան-

դեղերք։ ջօրա։ Եւ՝ լասպաղ։

il papavero, իլ փափաւէրօ։ Մեկոն։ խեշիսաչ։

il papero, ra, իլ փափէրօ, ռա։ Զաղ ուադուս։ քաղ փալաղը։

il pappagallo, իլ փաբբաղաւլլօ։ Թութակ։ ուուուս քուշու։

il paradiso, իլ փարադիզօ։ Դրախտ։ Եւ՝ արքայութիւն։ պահչէ։ Եւ՝ ՀԷՆԷԼԹ։

il paramento, իլ փարամէնթօ։ Զարդք եկեղեցւոյ, կամ քահանայի։

il parentado, կամ taggio, Աղգականութիւն։ խըսրմիրք։ ազրէգալրք։

il parroco, իլ փառոչչօ։ Քողովորդապետ։ խնամ։

il partito, իլ փարթիթօ։ Կերպ, դաշն։ կողմն։ թարգշարթ։ թարաֆ։

il parto, իլ փարթօ։ Ծնունդ։ զաւակ։ ուղուրրք։ ուղմրշ։

il pascolo, իլ փաշկօլօ։ Արօտ, Հարակ։ օթլրք։ չայիր եէրի։

il passaggio, իլ փասսաճճիօ։ Անցումն, անցք։ կէչիշ։ կէչիա։

il passaporto, իլ փասսափորթօ։ Հրամանագիր Հնգհի։ եսշ էսրի։ իմանգէթ գիւաղրտը։

il passeggiero, կամ re, իլ փասսէճճիէրօ, ռէ։ Անցորդ։ ուղեւոր։ ԵօլՀի։

il passeggio, իլ փասսէճճիօ։ Շեմ։ զգնաչն։ Եւ՝ ՀՆ մարան։ կէչինմէրլիք։ Եւ՝ մէսիրէ։ կէզինէՀՆէք եէր։

il passo, իլ փասսօ։ Քայլ։ ատրմ։

il pasticcio, իլ փասթիչչիօ։ Կարկանդակ։ պէսրկք։

il pasto, իլ փասթօ։ Կերակուր։ մանանա, թաՀրմ։

il patibolo, իլ փաթիբոլօ։ Կախաղան։ ատար ասլանը։

il patrigno, իլ փարթրիգնօ։ Հօրաբ։ էօկէ աթա։

il patrimonio, իլ փարթրիմոնիօ։ Հայրենի ինչք։ պապա մալի։ միրաք։

il patriotto, իլ փարթրիոթթօ։ Քաղաքակից։ հեմշեհրի։

il patto, իլ փաթթօ։ Դաշն, պայման։ քավլ։ չարթ։

il peccato, իլ փէչչաթօ։ Մեղք։ կիւնահ։

il peduccio, իլ փէտուչչիօ։ Ոտն, կամ կՀղակ անասնոյ։ չէնկ։ թրրնաք։

il pegno, իլ փէնիօ։ Գրաւ։ ռէհին։

il

il pellegrino, իլ փէլլէկրի՛նօ. Պանդուխտ։ ղարիպ։
il pelo, իլ փէ՛լօ. Մա՛զ։ հէրք։ քըլ։ թիլ։
il penello, իլ փէնէ՛լլօ. Գրիչ՝ ի մազից։ քըլքալէմ, փըռչայ։
il pensiero, իլ փէնսէ՛ռօ. Խոկումն, մտածումն։ Փիքր։ տիւշիւնմէ։
il pentimento, իլ փէնթիմէ՛նթօ. Զղջում, ապաշխարութիւն։ փիշմանլըք։ թէվպէ։
il perdono, իլ փէռդո՛նօ. Ներումն։ եարլըղ. աֆ։
il pericolo, իլ փէռի՛կօլօ. Վտանգ։ մուխաթարլէ։
il permesso, իլ փէռմէ՛սսօ. Թոյլատրութիւն։ ուէրմիշ, իզն։
il persico, իլ փէռ՛սիկօ. Դէղձենի։ շէֆթալի ագաճը։
il personaggio, իլ փէռսօնա՛ճճիօ. Անձ մեծարութիւն, մարդ։ ադամ, քիշի։
il peso, իլ փէ՛զօ. Ծանրութիւն։ բէռն։ աղըրլըք. իւք։
il petto, իլ փէ՛թթօ. Լանջք։ կուրծք։ կէօքս։ սինէ։
il pezzo, իլ փէ՛ցցօ. Կտորակ։ Եա՛ ժամանակ։ փարչա։ Եա՛ վաքթ։
il piano, իլ փիա՛նօ. Մակարդակ։ Եա՛ յարկ։ տիւզլիք։ Եա՛ ուոֆֆա, ուէսշէմէ։
il piatto, իլ փիա՛թթօ. Պնակ, ափսէ։ Թաղաք, թէֆսի։
il pidocchio, իլ փիդո՛ккիօ. Ոջիլ։ քէհլէ, սիլիթ։
il pieno, իլ փիէ՛նօ. Լիութիւն։ ուօլուլըք։
il piloto, իլ փիլո՛թօ. Նաւավարող։ փիլոթուն։
il pinocchio, իլ փինո՛ккիօ. Փստուղ դամասկոսի։ շամ փըստըղը։
il piombino, իլ փիոմբի՛նօ. Գունտ նաւորդաց։ խաքանէլ, թաղան թէքրաղիսի։
il piombo, իլ փիո՛մբօ. Կապար։ քուրշուն։
il piovano, իլ փիովա՛նօ. Քահանայապետ։ իմամ։
il piscio, իլ փի՛ուշիօ. Մի՛զ։ սիտէք։
il pisello, իլ փիզէ՛ллօ. Ոլոռն։ սիզէլիա։
il pistacchio, իլ փիսթա՛ккիօ. Փստուղ, փստանէ։ Քըսթըղ. Քըսթըք ագաճը։
il pistello, իլ փիսթէ՛ллօ. Սանդիսառուն։ հովանի սափը։
il plenilunio, իլ փլէնիլո՛ւնիօ. Լրումն լուսնի։ ուօլու այ։
il poco, իլ փո՛օ. Նուազ մի։ ազիզլի չէյ։
il pollajo, իլ փօլլա՛յօ. Հաւանոց։ քիւմէս։
il pollajuolo, իլ փօլլայուո՛լօ. Հաւավաճառ։ թաուքչի։
il pollastro, tra, իլ փօլլա՛ստրօ, ստրա. Վարեակ։ փիլիզ։

il pollo, իլ փ՝ոլլո. Հաւ։ թռչուք։
il polso, իլ փ՝ոլսո. Զարկ բազկի։ նարվզ։
il polverino, իլ փ՝ոլվէրինո. Ազատման։ թոզ քարոյր։
il pometo, իլ փ՝ոմէթո. Դարաստոնակ պարոց։ եէմիշ-լիք. միյվէլիք։
il pomo, յոտ՝ mi, me, ma, իլ փ՝ոմո, մ, մէ, մա. Պտուղ. միրգ։ եէմիշ. միյվէ։
il pondo, իլ փ՝ոնդո. Դանրուն, կշիռ։ ապրիլ. թուրթը։
il popolo, իլ փ՝ոփոլո. Ժողովուրդ։ իալք, իւմմէթ։
il porcajo, իլ փ՝ո՝ռ՝այո. Խոզարած։ ոչնուզ չոպանը։
il porcello, porchetto, իլ փ՝ո՝ռչելլո, փ՝ո՝ռչէթթո. Ձագ խոզի։ ոչնուզ եավրուսու։
il porco, իլ փ՝ո՝ռչո. Խոզ։ ոչնուզ։
il porro, իլ փ՝ո՝ռռո. Պրաս։ փուռասու։
il portamento, իլ փ՝ո՝ռթամէնթո. Հանգամանք, կերպարանք։ քրյանթիւթ, քրմրլուսանը։
il portello, իլ փ՝ո՝ռթելլո. Փոքրիկ դուռն։ քափրնրք։
il portico, իլ փ՝ո՝ռթիչո. Սրահ։ ուիհլիզ. ուիրէքլիք։
il portinajo, կամ naro, իլ փ՝ո՝ռթինա՝յո, նա՝ռո. Դռնապան։ քափրնի։
il porto, իլ փ՝ո՝ռթո. Գաւառանգիստ։ լիման, իսկէլէ։
il possesso, իլ փ՝ոսսէ՝սսո. Սուացումն, ժառանգումն։ զաստի. սահրոպ. նամ մալիք օլմասը։
il posto, իլ փ՝ո՝ռթո. Տեղի, կայան։ տուրաստաք եէր։
il povero, իլ փ՝ո՝վէռո. Աղքատ։ փաքիր։
il pozzo, իլ փ՝ոյյո. Ջրհոր։ քույու։
il pranzo, իլ փ՝ռանձո. Ճաշ։ էշլէ մանգասը։
il precetto, իլ փ՝ռէչչէթթո. Պատուիրան։ թէմրիհ։
il prefetto, իլ փ՝ռէֆֆէթթո. Սեծաւոր, առաջնորդ։ ոպաշ. իշէրի։
il pregno, իլ փ՝ռէնյո. Յղի։ կէպէ։
il prelato, իլ փ՝ռէլլատո. Առաջնորդ, նախագահ։ ոպաշ փաշիպշ. էշիխ։
il premio, իլ փ՝ռէմիո. Յաղթանակ։ էօտիւլ։
il prestito, իլ փ՝ռէսթիթո. Փոխ։ էօտիւնմ։
il primogenito, իլ փ՝ռիմոճէնիթո. Ընդրանիկ։ իլ քէվլատ։
il privilegio, իլ փ՝ռիվիլէճիո. Արտունութիւն։ ազատուիլիք։ միւսուլլիմլիք։
il prò, իլ փ՝ռո՝. Օգուտ, շահ։ ֆայիտէ։
il procaccio, իլ փ՝ռոտ՝ռաչչիո. Թղթաբերաւոր։ ուլաք, սայը։

il

il processo, իլ փրոչէսսօ. Փուլշիշ։ կէնչէն ահվտալ. մամէզաս։
il profitto, իլ փրոֆիթթօ. Ջարդացումն. շահ։ աչքլ-մոքլքք. փայլուսէ։
il proposito, իլ փրոփոզիթթօ. Դիտաւորութիւն։ նիյէթ, միտրաստ։
il prossimo, իլ փրոսսիմօ. Ընկերը, եղբայրը։ եարան. էլ։
il proto, իլ փրոթթօ. Ճարտարապետ, մէյմար.
il proverbio, իլ փրովէրբիօ։ Առակ, առած։ մէսէլ։
il prugno, իլ փրունիօ. Սալորենի. էրիք ագաչը։
il pubblico, իլ փուպպլիքօ. Հանրկուն, քաղաք։ ռէմա-էթ. սաքինլէր։
il pugnello, իլ փունիէլլօ. Բռատաֆ։ չափ իմն։ ալիր ավուչլուք չէյ։
il pugno, իլ փունիօ. Բուռն, կռուփ։ ավուչ. իւմրուք։
il pungolo, իլ փունկոլօ. Խթան։ սկիզ. էօկիւնտիւրէ։
il punto, իլ փունթօ. Կէտ, բոպէ։ նոքթա. տէմ։
il pupillo, իլ փուփիլլօ. Որբ։ էօքսիուզ։
il purgatorio, իլ փուրգատորիօ. Քաւարան։ արաֆ, ղասդ էզաբ։
il putto, իլ փուտթօ. Տղայ, մանուկ։ ուշլաք, օղլան։
il puzzo, իլ փուցցօ. Գարշ հոտ։ ֆէնա քոքու։
il Quadrato, իլ գուատրատթօ. Քառակուսի, խորա-նարդ։ սէօրթ քէօշէլի նէ՝ անէ։
il quadrivio, իլ գուատրիվիօ. Քառուղի. սէօրթ էօլ ագաղը։
il quadro, իլ գուատրօ. Պատկեր նկարիչ։ նուքուշ. թասվիր։
il quarto, իլ գուարթօ. Քառորդ՝ ժամու, կամ այլ իրաց։ ուռուպ, չէյրէք։
il quesito, իլ գուէզիթթօ. Հարցուածք, խնդիր։ սիւալ, մէսէլէթ։
il Racconto, իլ ռաքքոնթօ. Պատմութիւն։ նասլ, հը-քայէթ։
il raddotto, իլ ռադդոթթօ. Ժողովարան։ մէճլիսխանէ։
il radichio, իլ ռադիքիօ. Լիզիզակ։ հինտիւպա։
il rafano, ravano, իլ ռաֆանօ, ռավանօ. Բողկ։ թուռուփ։
il ragazzo, իլ ռաղաչչօ. Մանուկ։ Եա՝ ծառայ։ օղլան։ Եա՝ խլղամ-թիքեար։
il raggio, իլ ռաջջիօ. Ճառագայթ, նշոյլ։ շէօհլէ։
il ragionamento, իլ ռաջիոնամէնթօ. Ջրուցաբանութիւն։

il

մի քալէմ. մի սահմանէ։

il ragnatelo, իլ ռանիաթելօ. Սարդ։ Նա՝ ոստայն։ Հարիւմնէլ։ Նա՝ հարիւմնեաց սկեզբ։

il ragno, իլ ռանիօ. Սարդ։ Հարիւմնէլ։

il rammarico, իլ ռամմարիգօ. Գանդատ, ցաւ, վիշտ։ Հէքվա. ատիք։

il ramo, իլ ռամօ. Ոստ, տուր։

il rampino, կամ rampo, իլ ռամբինօ. ռամբօ. Ճանկ, կեռ։ քանդա, ճենկել։

il raso, իլ ռազօ. ատլաս։

il rasojo, իլ ռազոյօ. Ածելի։ ուսատուռա։

il refettorio, իլ ռեֆէթորիօ. Սեղանատուն։ մանգա եէրի։

il regalo, իլ ռեգալօ. Պարգև, ընծայ։ պատիշլիք, փիշքեշ։

il regno, իլ ռէնիօ. Թագաւորութիւն, տիրութիւն։ փադշահլիք։

il religioso, իլ ռելիջիօզօ. Կրօնաւոր, քահանայ։ քեշիշ, փիսիսպ։

il remo, իլ ռէմօ. Թիակ նաւու։ քիւրեք։

il reo, իլ ռէօ. Յանցաւոր։ սուչլու, թէսսիրթիլի։

il respiro, իլ ռեսպիրօ. Շունչ, սուրբաւ շնչոյ։ նէֆէս, սոլուք։

il resto, իլ ռէսթօ. Մնացեալ, յաւելուած։ քալանը։

il ribello, իլ ռիպէլլօ. Ապստամբ։ զորսպա, ասի։

il ribrezzo, իլ ռիպրէցցօ. Դողումն տենդի։ սրթմա թիթրէմէսի։

il ricamo, իլ ռիգամօ. Գործ ասկեանկար։ սրբան խչիս նաքշ սկեանի։

il ricapito, իլ ռիգապիթօ. Դանելն'ի ձեռն, յուղարկելն։ եսլա քամաք. կէօնտէրիլիշ։

il ricompenso, իլ ռիգոմպենսօ. Փոխարէն։ մուքաքէլէք։

il rifugio, իլ ռիֆուջիօ. Ապաւաան։ սրդընամաք եէր։

il riguardo, իլ ռիգուարդօ. Հայեցուածն. պաքրը։

il rimedio, իլ ռիմէդիօ. Դեղ, ճարակ։ իլաճ, չարէ։

il rimorso, իլ ռիմորսօ. Խայթ խղճի։ պաշրիլիքն իսարբուգի։

il rio, կամ rivo, իլ ռիօ, ռիվօ. Վտակ, առու։ չայրեք աքար սուճրուազ։

il riparo, իլ ռիպարօ. Պատսպարան, ատրուճ։ մեթանէթ. սկեբրլիք։

il riposo, իլ ռիպոզօ. Հանգիստ։ ռուահաթ. հուզուր։

il riso, le risa, իլ ռիզօ, լէ ռիզա. Ծաղր։ կիւլլիշ։

il

il riso, i risi, իլ-ռիզո, ի-ռիզի. Ալիզ, բրինձ: սիրինձ:
il risparmio, իլ-ռիսպարմիո. Խնայուելիս ծախուց: ՀԼԼ. քիսլիք:
il rispetto, իլ-ռիսպէթթիո. Յարգուելի, մեծարանք: հիւրմէթ:
il ritiro, իլ-ռիթիրո. Աքաղաքնուելի: էկիքիլիշ:
il rito, իլ-ռիթիո. Աքարոզուելի, սովորուելի: սուէթ, այն:
il ritorno, իլ-ռիթորնո. Դարձուելն: տէօնիւշ:
il ritratto, իլ-ռիտրաթթիո. Կենդանագիր: սիւրէթ, թասվիր:
il rivendugliolo, իլ-ռիվենդուլիոլո. Փորեզիկ: էրբլի:
il rombo, իլ-ռոմբո. Վանհանաձուկն: քալքան պալիքը:
il rosajo, իլ-ռոզայո. Վարդենի: կիւլ թիւսանի:
il rosario, իլ-ռոզարիո. Վարդարան:
il rosmarino, իլ-ռոզմարինո. Խնկունի: պիսկունիէ:
il rosso, իլ-ռոսսո. Գոյն կարմիր: քըրմիզը ռէնք:
il Sacco, իլ-սաքքո. Պարկ, պայուսակ: Թօրպա. քէսէ. չիւվալ:
il sacramento, իլ-սաքրամենթիո. Խորհուրդ եկեղեցւոյ:
il sacrificio, ին zio, իլ-սաքրիֆիչիո. Յիո. Պատարագ: քուրպան. քրիստան:
il saggio, իլ-սաճճիո. Փորձ, առհաւատչեայ: էօրնէք. նիւմունէ:
il salario, իլ-սալարիո. Վարձ սակեր, թոշակ: իւլուֆէ. էրիլբք. կիւնլիք:
il salmo, իլ-սալմո. Սաղմոս: զէպուր:
il salto, իլ-սալթո. Ցատուիլ: արբայրը. սրբրամա:
il saluto, իլ-սալուտո. Ողջոյն: սէլամ:
il santo, իլ-սանթո. Սրբ: Եւ՝ եկեղեցի: Եւ՝ պատկեր սրբոյ: Լիվլիյա: Եւ՝ քիշիսէ: Եւ՝ սիւրէթ:
il santolo, իլ-սանթուլո. Սանահայր: սաղաբա:
il saponajo, իլ-սափոնայո. Գործող կամ վաճառող օճառի: սապունճի:
il sasso, իլ-սասսո. Քար, վէմ: Թաշ. քայա:
il secchio, իլ-սէքքիո. Գոյլ կաղնեին: սիւա քովասը:
il secco, իլ-սէքքո. Չանգրուելի. չորուելի: քուրուլուք:
il secolo, իլ-սէքոլո. Դար: Եւ՝ աշխարհ: տէվրիզէ. մանն: Եւ՝ ալէմ:
il segno, իլ-սէնիո. Նշան: նիշան:
il segretario, ին secre", իլ-սէյրէթարիո, սէքրէ". Խորհրդա-

հրդեհան • առանձնագպիր : սրբ. քեսաթիսկի :

il segreto, իլ սէկ՞ռէթօ • խորհուրդ • գաղտնիք : սրբ.

il selino, իլ սէլինօ • թարսան , քարոս : մաղուանոս • քերեվիշ :

il sellajo, յի՞ ro, իլ սէլլա՞յօ, ռօ • թամբագործ : էյերշի :

il seminario, իլ սէմինա՞ռիօ • Ուսումնարան , դպրոց : տարիթիթաքիր :

il senato, իլ սէնա՞թօ • Ա՞ռեան, առանձնակալք : տիվան, տիվան ազալարը :

il senno, իլ սէ՞ննօ • խոհականութիւն • միտք : աքլուլը - լուք , աքլ :

il seno, իլ սէ՞նօ • Ծոց : քոյուն , քուշաք :

il senso, իլ սէ՞նսօ • Զգայութիւն : հասակ :

il sentimento, իլ սէ՞նթիմէ՞նթօ • Զգայութիւն • միտք • կարծիք : հասակ • ֆիքր • քըյաս :

il sepolcro, իլ սէփօ՞լքռօ • Գերեզման : մեզար :

il sequestro, իլ սէքուէ՞սթրօ • Ա՞րգելուն : գասթ :

il sereno, իլ սէռէ՞նօ • Պարզուն , պարզ : աչիքլուք • այաղ :

il serivigio, յի՞ zio, իլ սէռվի՞ցիօ , ցիօ • Ծառայութիւն : խըզմեթ :

il servo, իլ սէ՞ռվօ • Ծառայ : խըզմեթքեար :

il sesso, իլ սէ՞սսօ • Սեր , ցայտակուն արուն , կամ իգի : ձնա , ֆիրճ :

il sevo, յի՞ sego, իլ սէ՞վօ , սէ՞գօ • Ճրագու : մումեսաղը :

il sibilo, յի՞ fischio, իլ սիպի՞լօ • ֆի՞սքիօ • Սուլեն : սըլըք :

il sigillo, իլ սիճի՞լլօ • Կնիք : մուհիր :

il silenzio, իլ սիլէ՞նցիօ • Լռութիւն : սուքութ :

il simbolo, իլ սի՞մպօլօ • Նշանակ : Նա՝ հանդանակ : էլամեթ : Նա՝ սուրվաթ :

il sinistro, իլ սինի՞սթրօ • Ձախ : Նա՝ ձախողակ • սոլ : Նա՝ ալէլա , ֆէսաթ :

il sirocco, յի՞ lo scirocco, իլ սիռո՞ккօ , լօ շիռո՞ккօ • Հարաւահողմն : լոմոն :

il sito, իլ սի՞թօ • Դիրք • Նիստ : մեվզա , էաթրմ :

il sobborgo, իլ սոպպո՞ռկօ • Ա՞ռուարձան : վարոշ :

il soccorso, իլ սոккո՞ռսօ • Նպաստ : իմդատ :

il socio, իլ սո՞ցիօ • Ընկեր , ենոլտաշ :

il soffietto, իլ սոֆֆիէ՞թթօ • Փուք ձեռաց : քիսրիք :

il soffio. իլ սո՞ֆֆիօ , Փչուն : ֆիսֆիրիք :

il

il sogno, իլ սօնիօ. Երազ։ սիւշ։
il solajo, իլ սօլայօ. Տախտակամած։ սօֆֆա, թահ-
թա սեյշելմէսի։
il soldato, իլ սուլտատօ. Զինուոր։ ճէնկիլի։
il soldo, իլ սօլտօ. Փող, դրամ։ սպէլ։
il solfanello, իլ zol'', իլ սուլֆանէլլօ. Ծուլ. Պատրոյգ
ծծմբուա։ քիպրիթ. թուլթրաք։
il solfo, իլ zolfo, իլ սօլֆօ. Ծուլ. Ծծումբ։ քիւքիւրիթ։
il sommaco, իլ սոմմակօ. Աղտոր։ սումակ։
il sonetto, իլ սոնէթթօ. Ներբող սոնանաւոր։ նիւ-
թէլիւ սէյլթ։
il sonno, իլ սոնօ. Քուն, նինջ։ ուքու։
il sospetto, իլ սոսպէթթօ. Կասկած։ կիւպիկ, շիւպհէ։
il sospiro, իլ սոսպիրօ. Հառաչանք։ ահ, հասրէթ։
il sovrano, իլ սովրանօ. Իշխան, թագաւոր։ սուլ-
թան, քրալ։
il successo, իլ սուչչէսսօ. Եղեր գործոյ, հանդիպում։
իշլին սոնը, վաքիյա։
il succhio, succo, sugo, իլ սուկկիօ, սուկկօ, սուկիօ.
Հիւթ։ սու, սըքրնաք։
il sudario, իլ սուտարիօ. Թաշկինակ քրտան։ ի՛ զ
սիլէճէք, մէսթիմէլ։
il suddito, իլ սուտտիթթօ. Հպատակ։ թաբի, ռիայա։
il suocero, իլ սուօչչէրօ. Աներ։ գայն սէթա։
il suono, իլ սուօնօ. Հնչիւն, ձայն։ սէսուս, ավազ։
il Tabacco, իլ թաբակկօ. Ծխախոտ, ընչաղեղ։ թիւ-
թիւն. սուսուն օթը։
il tabarro, իլ թաբարրօ. Մուկնոց, արկանեալ։ էապ-
մուրբաք։
il taglio, իլ թալիօ. Սայր։ քըլըճին սաղրը։
il talento, իլ թալէնթօ. Կամք, խղճ։ Նա՝ ձիրք բնուն։
կէսնիլ. իրատէթ։ Նա՝ ֆիքրատէթ, թուալէթ։
il tamburino, իլ թամբուրինօ. Թմբկահար։ տավուլճի։
il tamburo, իլ թամբուրօ. Թմբուկ։ տավուլ։
il tappeto, իլ թաֆֆէթթօ. Աղուամբ՝ի բրդոյ գորգ։ քա-
լի, խալի։
il tartufo, կմ tartufolo, իլ թարթուֆօ. թարթուֆօլօ.
Պէտնախանձոր։ տոնուզ էլմասը, էէր էլմասը։
il tatto, իլ թաթթօ Շօշափելիք։ Նա՝ հպումն։ լէմս։
Նա՝ տոքունուշ։

il tavolino, իլ թաւոլինո. Սեղան։ փիլիթահթա։
il teatro, իլ թէատրո. Թատրոն։ սէյրանկեահ։
il tegolo, իլ la, իլ թէկոլո, լա. Կղմինդր։ քէրէմիթ։
il telaio, իլ ro. իլ թելայո, ռա։ Շրջանակ պատկերի։ ևն։ չէրչիվէ։
il temperino, իլ թէմֆէրինո. Օլեզին։ դալէմթիրաշ։
il tempio, իլ թէմֆիո. Տաճար։ իպատէթիկեահ. քիլիսէ։
il tempo, իլ թէմֆո. Ժամանակ։ զէման. վաքթ։
il teologo, իլ թէոլոգո. Աստուածաբան։
il terremoto, իլ թէռեմոտո. Գետնաշարժ։ զէրզէլէ։
il terreno, իլ թէռենո. Անդ, արտ։ թօփրաք, թարլա։
il territorio, իլ թէռիթորիո. Վիճակ, սահման, թէրիմ նահիյէ. գաւարլաք։
il terzo, իլ թէռցո. Երրորդ մասն։ իւչինճի փայ. թիւլթ։
il tesoro, իլ թէզորո. Գանձ։ խազինէ։
il tessuto, իլ թէսսուտո. Ընկուած։ տոքու

աց, տոքումեալ շէյ։
il testamento, իլ թէսթամէնթո. Կտակ։ վասիյէթ։
il testimonio, իլ թէսթիմոնիո. Վկայ։ շահատ։
il tetto, իլ թէթթո. Տանիք։ տամ։
il timpano, իլ թիմֆանո. Թմբուկ։ տուվուլ։
il tinaccio, իլ թինաչչիո. Հնձան, տաշտ. բաղցուոյ։ չիկրա թէքինէսի։
il tinello, իլ la, իլ թինէլլո. լա. Տաշտիկ։ Ա՝ հնձանաւոն։ թէքինէճիք։ Ա՝ մանանա տուասը։
il tiranno, իլ թիռանոնո. Բռնաւոր։ իշխան։ զալիմ պէյ։
il titolo, իլ թիթոլո. Պատիւ, մականուն։ պաշտօն։ փայէ, իւնվան։ սէրլէպ։
il tocco, իլ թոքքո. Շօշափումն։ Ա՝ կտորակ։ տոքունուչ։ Ա՝ փառչա։
il tomo, իլ թոմո. Հատոր։ Հիլտ։ թուամար։
il tondo, իլ թոնդո. Կլոր։ թէրեմ։
il torchio, իլ թորքիո. Մամուլ։ Ա՝ կերան։ Հնտակ։ Ա՝ մէշալէ։
il tormento, իլ թորմէնթո. Տանջանք։ վիշտ։ իզթիրաբ։ սիյասէթ։
il torto, իլ թորթո. Անիրաւութիւն։ զուլմ։ Հէքիա։
il transito, իլ թռանզիթո. Անցումն։ անց։ կէչիչ։ կէչիտ։
il trasporto, իլ թռասփորթո. Տեղափոխումն։ տանելն։ կէլուչ։

կէօչ, թաչրմանք։

il tratto, իլ ռատթիօ. Զգուշութիւն։ Եւ՝ անգամ։ սահմանի։ Եւ՝ քերթի։

il travaglio, իլ ռաւալիօ. Տառապանք, անձկութիւն։ գահմեթ. զամ. սէրտ։

il trebbio, իլ ռէպպիօ. Երկրագուղի։ լուչ եօլ աղգը։

il tributo, իլ ռիպիուռիօ. Հարկ, տուրք։ խերաճ. վերկի։

il trionfo, իլռիօնֆօ. Տօնյաղթութիւն։ զաֆէր, սոնանմա։

il trono, իլ ռօնօ. Աթոռ, գահ։ թախթ։

il troppo, իլռօ՛ֆֆօ. Աւելազանցութիւն։ իֆրաթ, զէյատէլիք։

il tuono, իլ ռուօնօ. Որոտումն։ կէօկ կիւրլիմէսի։

il Vangelo, lio, իլ վանճէլօ։ լիօ. Աւետարան։ ինճիլ։

il vantaggio, իլ վանռաճճիօ. Շահ, օգուտ։ ֆայիտէ։

il vasellajo, իլ վազէլլայօ. Բրուտ, կաւագործ։ չէօմչէքճի։

il vaso, իլ վա՛զօ. Անօթ։ քաբ։

il vecchio, իլ վէ՛ককիօ. Ծեր։ քսանմանա։

il vedovo, իլ վէ՛դօվօ. Այրի այրի։ տուլ էր։

il veleno, իլ վէլէ՛նօ։ թոյն։ զեհիր։

il vello, իլ վէ՛ллօ. Գեղմն. սամ։ եաւիաք։

il velo, իլ վէ՛լօ. Քող. վարագոյր։ էսրթիւ. եաշմաք, փէրաէ։

il ventaglio, իլ վէնռա՛ллիօ. Հողմահար։ եէլփաղէ։

il vento, իլ վէ՛նռօ. Հողմ։ եէլ, բուզկեաբ։

il ventricolo, իլ վէնռի՛ককիօլօ. Խստաքացոյց։ միտէ. լէքմանէ։

il verno, իլ վէ՛ռնօ. Ձմեռն։ քըշ։

il vero, իլ վէ՛ռօ. Ճշմարտութիւն։ կէրչէքլիք, տօղրու։

il verso, իլ վէ՛ռսօ։ Խոսանաւոր։ միսրա, պէյթ։

il vescovo, իլ վէ՛սկօվօ. Եպիսկոպոս։ պիսքուպոս։

il vespero, կմ vespro, իլ վէ՛սֆէռօ. վէ՛սֆռօ. Երեկոյ։ Եւ՝ երեկոյեան ժամ։ ակշամ։ Եւ՝ էքինտի նէմազի։

il vestigio, իլ վէսթի՛ճիօ. տեսա յետին։ 23։

il vestito, կմ vestimento, իլ վէսթի՛թօ, վէսթիմէ՛նթօ. Զգեստ, հանդերձ։ էսպաբ։

il vetrajo, կմ ro, իլ վէթռա՛յօ, ռօ. Ապակեգործ։ շի-

շիշէն, ճամէն :

il vetro, իլ Վէ՛թրօ. Ապակի : շիշէ, ճամ՞ :

il vetturino, իլ Վէթթուրի՛նօ. Կառավար : արաբաճի :

il viaggio, իլ Վիա՛ճճիօ. Ճանապարհ : ճօլ :

il viatico, իլ Վիա՛թիքօ. Պաշար ճանչի, թոշակ : ճօլ *խարճլըղը, իմ զանրիսի :*

il vicario, իլ Վիքա՛ռիօ. Փոխանորդ : վէքիլ :

il vicino, իլ Վիչի՛նօ. Դրացի : քոյշու :

il vignajo, իլ Վինեա՛յօ. Ամրագործ : պաղչպան :

il villano, իլ Վիլլա՛նօ. Շինական : գիւղլու :

il vino, իլ Վի՛նօ. Գինի : շէրբաթ :

il violino, իլ Վիօլի՛նօ. Ջուրճակ : քիմանչէճիք, *սէ նէ քէմանը :*

il vischio, կամ veschio, իլ Վի՛սքիօ, Վէ՛սքիօ. Կոսաղ : *էօքսէ :*

il visciolo, իլ Վիշշիօ՛լօ. Բալենի : Ֆիշնէ աղաճը :

il viso, իլ Վի՛զօ. Երես, դէմք : իւզ, չէհրէ :

il vitello, իլ Վիթթէլլօ. Ոլոր : *պուզաղը :*

il vizio, vizj, le vizia, իլ Վի՛ցիօ, Վի՛ցի, լէ Վի՛ցիա. Ախտ, մեղուն : այպ, նօքսան, պէսոխուշ :

il vocabolario, իլ Վօքքաբոլի՛ռիօ. Բառագիրք : *լուղէթ քիթապի, Ֆէրհէնկ :*

il vocabolo, իլ Վօքքա՛բոլօ. Բառ : *լուղէթ :*

il volgo, իլ Վո՛ղղօ. Ժողովուրդ, ամբոխ : հալք :

il volo, իլ Վո՛լօ. Թռիչք : *ուչուշ, ուչմասը :*

il volto, իլ Վո՛ղթօ. Երես : *էրհէրէ :*

il vomito, իլ Վո՛միթօ. Փսխումն : *քուսրշ, խսթիֆրոզ :*

il voto, իլ Վո՛թօ. Ուխտ : Նա՝ *կարծիք : ահթ : Նա՝ քրյաս, սանը :*

Ընդ այսու հոլովմամբ անկանի անունս՝ Mano, մա՛նօ. Ձեռն : էլ : Բայց թէ սեռին վերի իդ ակնարպն, la Mano, լա՝ մա՛նօ. le mani, լէ մա՛նի. ևն :

Չորրորդ հոլովման՝ օրինակ երիրորդ։

Ի վերս արական անուանն սկսելոյ ի խառն S, *ունէ։*

Singolare։ Միաթիւրաւոր։			Եզակական։ Դիմաբերական։	
հոլով։				
1. lo,	լօ		Ոչ։ Հոգի։	Բուհ։
2. dello,	դելլօ		Սեռ։ հոգւոյ։	բուհին։
3. allo,	ալլօ	Spirito,	Տրա։ ի հոգի։	բուհէ։
4. lo,	լօ	Սպիրիտօ։	Հայց։ զհոգի։	բուհի։
5. o,	օ		Կոչ։ ո՛ հոգի։	Եա՛ բուհ։
6. dallo,	դալլօ		Բաց։ ի հոգւոյ։	բուհանէն։

Plurale, Յոգնական։ Ճէմ։				
հոլով։				
1. gli,	ղլի		Ոչ։ Հոգիք։	Բուհլէր։
2. degli,	դէղլի		Սեռ։ հոգւոց։	բուհլէրին։
3. agli,	ալլի	Spiriti,	Տրա։ ի հոգիս։	բուհլէրէ։
4. gli,	ղլի	Սպիրիտի։	Հայց։ զհոգիս։	բուհլէրի։
5. o,	օ		Կոչ։ ո՛ հոգիք։	Եա՛ բուհլէր։
6. dagli,	դալլի		Բաց։ ի հոգւոց։	բուհլրանէն։

Ըստ այսմ օրինակի են հետևեալ անուանքդ։

lo sbaglio, լօ զպա՛ղլիօ։ Սխալումն։ *եանպլըշլըք։*
lo sbandito, լօ զպանդի՛թօ։ Աքսորեալ։ *սիւրիւմիշ։*
lo sbirro, լօ սպի՛ռռօ։ Կալանաւորակապ։ *հասաս։*
lo sborso, լօ սպօ՛ռսօ։ Վճարումն դրամոց։ *էօտէնիշ։*
lo scacco, cchi, լօ սկա՛ককօ։ ককի։ Վռնէ։ Եա՛ նարտ։ զար։ Եա՛ զար օյունու։
lo scalino, լօ սկալի՛նօ։ Աստիճան։ *պասամաք։*
lo scampo, լօ սկա՛մպօ։ Փախուստ։ զերծումն։ *քուրթուլըշ։*
lo scandalo, լօ սկա՛նդալօ։ Գայթակղութիւն։ *Դիկնա իպրիկիթ։*

Io scarico, լ՝ սկարիչո՝ Ցնապուն բեռանց՝ իւք պա-
ղամասը՝

Io scarpellino, լ՝ սկարպելլինո՝ Քարակոփ՝ Թաշչի՝

Io scarpello, լ՝ սկարպելլո՝ Ղուրքարակոփի՝ Թաշչի՝
քարէմի՝

Io scarpinello, լ՝ սկարպինելլո՝ Կոշկակար՝ փափուչչի՝

Io scarso, լ՝ սկարսո՝ Կոմաղուշ՝ Էքսիքլիք՝ քըթլըք՝

Io scherzo, լ՝ սքերցո՝ Կատակ՝ ծաղր՝ շաքա՝ լամթիփ՝

Io schiaffo, լ՝ սքիաֆֆո՝ Ապտակ՝ սիլլէ՝

Io schiavo, լ՝ սքիավո՝ Գերի՝ սարուկ՝ Էհսիրքէօլէ՝

Io sciroppo, լ՝ սշիրոպպո՝ Ամկելի խառնափնաց՝ սիրոպ՝
շէրպէթի՝

Io sciugatojo, sciugamano, լ՝ սշուգատոյո՝ սշուգամանո՝
Վիճակ՝ անձեռոց՝ փէշքիր՝ սիլէչչք՝

Io scontro, լ՝ սկոնտրո՝ Հանդիպումն՝ սպրայը՝

Io scoperto, լ՝ սկոպերտո՝ Տեղն անծածուկ՝ տամուրզ Էէր՝

Io scrigno, լ՝ սկրինիո՝ Արկղ՝ արկղիկ՝ սանդուք՝
սանդուքչէ՝

Io scritto, լ՝ սկրիտտո՝ Գրուած՝ Նա՝ մուրհակ՝
Եազը՝ Նա՝ թէմասսուք՝

Io scrivano, լ՝ սկրիվանո՝ Գրագիր՝ համարակալ՝
Եազըչի՝ սէֆիրէրտար՝

Io scropolo, լ՝ սկրոպոլո՝ Երշ՝ մասն տրամի՝ 20՝ կուտ՝
20՝ էրքիրտէք՝

Io scrupolo, լ՝ սկրուպոլո՝ Խիղճ՝ կասկած՝ վէհմ՝
իշքիլ՝

Io scudo, լ՝ սկուդո՝ Վահան՝ քալքան՝

Io scuro, լ՝ սկուրո՝ Մթամուշ՝ խաւար՝ քարանլըք՝

Io sdegno, լ՝ զդէնիո՝ Յասուամն՝ տարկընլըք՝ էօրքէ՝

Io sforzo, լ՝ սֆորցո՝ Ճիգն՝ ջանք՝ ճիգ՝ ջանլըք՝
մանքլըք՝

Io sgrido, լ՝ զկրիտտո՝ Աղաղակ՝ ջարարանուշ՝ պա-
ղարրշ՝ սէօկիւշ՝

Io sgrugno, լ՝ զկրուգնիո՝ Կռուփ՝ խումրուք՝

Io sguardo, լ՝ զկուարտո՝ Հայեցուածք՝ պաքրշ՝

Io smoccolatojo, լ՝ զմոկկոլատոյո՝ Մանելիք մոմոյ՝ մում
մանքաստ՝

Io spago, լ՝ սպագո՝ Ասասան՝ սիճիմ՝

Io sparagio, լ՝ սպարաճիո՝ Ծնեբեկ՝ քուչքոնմազ՝

Io spavento, լ՝ սպավենտո՝ Սոսափիւն՝ էօրքիւրլիք՝

քոր-

քարքու։

lo spazio, լո սփաձիո։ Մէջոց, խառոց։ արալեաք։ ալէյն։

lo specchiajo, լո սփէքքիայո։ Հայելագործ։ այնաճի։

lo specchio, լո սփէքքիո։ Հայելի։ այնա։

lo spettacolo, լո սփեթթաքոլո։ Տեսիլ։ Թատրոն։

lo spiedo, spiedone, լո սփիէտո։ սփիէտոնէ։ Շամիրուչիչ։

lo spilletto, լո սփիլլէթթո։ Դանձիկ ասեղն։ Թոփլուլ։

lo spoglio, լո սփոլիո։ Կոտ։ Լա՝ ասար։ քասաքանաք։ Լա՝ Թալան։

lo sposalizio, լո սփոզալիցիո։ Հարսնախօսութիւն։ նամզ զիուլեաք։ նիշան։

lo sposo, լո սփոզո։ Փեսայ։ Կիւվեյի։

lo sproposito, լո սփրոփոզիթթո։ Անտեղի իր։ ինչ բան։ պիհուտելիք։

lo sputo, լո սփուտո։ Թուք։ Թիւքրիւք։

lo stagno, լո սթանիո։ Լիր։ Լա՝ անոգ։ կէսլ։ Լա՝ քալայ։

lo stato, լո սթաթո։ Վիճակ։ հանգամանք։ աստիճան։ հալ։ էհվալ։ էյալէթ։

lo statuto, լո սթաթուտո։ Օրէնք։ նամուս։ քանուն։

lo stento, լո սթէնթո։ Աշխատութիւն, դժուարութիւն։ զահմէթ։ փաշարըզլըք։

lo stimolo, լո սթիմոլո։ Խթան։ պիղ։ էօկիւնտիրք։

lo stipendio, լո սթիփէնտիո։ Թոշակ։ իւլուֆէ։

lo stitico, լո սթիթիքո։ Պնդորովայն։ քապզ։

lo stomaco, լո սթոմակո։ Սաստանք։ միտէ։

lo strepito, լո սթրէփիթթո։ Դղրդիւն, ամբոխութիւն։ հէնգամէ։ քիւրթիւրտիւ։

lo strumento, լո սթրումենթո։ Գործի։ փուստաթ։ ավատանլըք։

lo struzzo, լո սթրուցցո։ Ջայլամն։ ուէվէքուշի։

lo studio, լո սթուտիո։ ուէս յէրեա 25։

Բաստ այսմ՝ սրինակի հոլովին և յաջորդ անուանքս՝ սկզբնաւորեալք ծէնայիք։

lo Zafferano, լո ծաֆֆէրանո։ Քրքում։ զաֆրան։

lo zelo, լո ծէլո։ Կախանք, փոյթ։ ղայրէթ։

lo zinzero, լո ծինծէրո։ Կոճապղպէղ։ զինճիֆիլ։

lo zio, լո ծիո։ Հօր կամ մօր եղբայր։ ամիճա, ամայր։

lo zoppo, լո ծոփփո։ Կաղ։ Թոփալ։

lo zuccarino, լո ծուքքարինո։ Անուշ շաքարի։ շէքէրի քաղ։

lo zuccherino, ս յ՚ուտէրինս։ Քաղցրաւենիք։ շաքարքէրլամէ։

lo zucchero, ս յ՚ուտէրս։ Շաքար։ շաքարքէր։

Ղորդորդ հոլովման՝ օրինակ իրեր։

Ի վր՝ արական անուան ակսելոյ՝ ի ձայնաւորէ։

Singolare, Սինկուլարէ։			Եզական։ Դ՝ֆրէքի։
Հոլ.			
1. l',	ս՚	Ո՛ւր Ամ։	Էրլ։
2. dell',	դէլլ՚	Սէ՛ ամի։	Երլրն։
3. all',	ալ՚ } Anno,	Տրա՛ յամ։	Երլա։
4. l',	ս՚ } Անն։	Հայ՛զամ։	Երլը։
5. o,	ո	Կո՛ս ո՛ ամ։	Եա՛ Երլ։
6. dall',	դալ՚	Բայ՛ յամ։	Երլուէն։

Plurale, Փլուրալէ։			Յոգնական։ Ճէմ։
Հոլ.			
1. gli,	ղլի	Ո՛ւր Ամք։	Էրլեր։
2. degli,	դէղլի	Սէ՛ ամաց։	Երլերին։
3. agli,	ալի } Anni,	Տրա՛ յամս։	Երլերէ։
4. gli,	ղլի } Անն։	Հայ՛ զամս։	Երլերի։
5. o,	ո	Կո՛ս ո՛ ամք։	Եա՛ Երլեր։
6. dagli,	դալի	Բայ՛ յամաց։	Երլերուէն։

Ալսպէս հոլովին հետագայ բառքդ։

l' Abbandono, լ՚ ապպանդօ՛նս։ Թողումն։ լքումն։ թէրք։ միւհաճէրէթ։

l' abisso, լ՚ ապի՛սս։ Խորք։ անդունդք։ տերին սու։

l' abito, լ՚ ա՛բիտս։ Ոգեստ։ էսպապ։ կիյինէճէք։

l' aborto, լ՚ ապո՛ռտ։ Վիժած։ տիւ շիւք։ օղլան։

l' abuso, լ՚ ապո՛ուզ։ Չարչարումն։ քիւմ խրթիանլ։ քիւմ ատէթ։

l' ac-

l' accesso, լ' աչչէսսօ. Մատչելութիւն. տեսութիւն. կիսիչ։
l' accolto, լ' ատտօլթօ. Սիրողութիւն։ միաբանութիւն։
l' accordo, լ' ատտօրդօ. Համաձայնութիւն. դաշնակցութիւն։ պիրկութիւն. քաւլ. սուլթ։
l' aceto, լ' ատչէթօ. Քացախ։ սիրկէ։
l' acetajo, լ' ատչէթայօ. Աղօթ քացախոյ։ սիրկէ քասպը։
l' acquajo, լ' ատքուայայօ. Աղբուգայք։ սուեօլբարանք։
l' acquisto, լ' ատքուիսթօ. Ստացումն, ստացուած։ էլէ կիրմէք, մուհասէլ նէսնէ։
l' adito, լ' ատիթօ. Մուտք։ կիրիշ։
l' affanno, լ' ատֆֆաննօ. Շունչ։ Նա՝ աշխատանք, վնաս։ նէֆէս։ Նա՝ զարհմութիւն։
l' affetto, լ' ատֆֆէթթօ. Ախորժակ. կիրք։ սէվկիս. մարազ։
l' affitto, լ' ատֆֆիթթօ. Ընելն 'ի վարձու։ քիրա. իճարէթ։
l' aggravio, լ' ատդրաւիօ. Տուրք։ Նա՝ ծանր։ վէրկի։ Նա՝ զարար։
l' aglio, լ' ալիօ. Խստոր։ սարմուսաք։
l' agnello, լ' անիէլլօ։ Գառն։ գուզու։
l' ago, կամ aco, լ' ագօ. ատօ. Ասեղն։ իյնէ։
l' agosto, լ' ագօսթօ. Օգոստոս։ ավուստոս։
l' agresto, լ' ագրէսթօ. Աղտոր։ քօրուք։
l' agro, լ' ագրօ. Հիւթ լեմոնի, եւն։ իլիմոն սույու։
l' ajuto, լ' այուտօ. Օգնութիւն։ եարդամ։
l' albercocco, կամ albi'', լ' ալպերատտօքքօ. ալպի''. Ծիրա-նենի։ զէրդալի. կամ զայիսի աղանը։
l' albergo, լ' ալպէրգօ. Օթեւան, ինչավան։ քոնաճանք եէր. մէքթեան։
l' albero, լ' ալպերօ։ Ծառ։ աղաճ։
l' allegramento, լ' ալլէկրամէնթօ. Ուրախութիւն, ցնծութիւն։ քէյֆ. շաղլըք։
l' allievo, alunno, լ' ալլիէվօ. ալլանոնօ. Կացի, աշակերտ։ փէրվէրտէ, սոֆիթա։
l' alloppio, oppio, լ' ալլոֆֆիօ. օֆֆիօ. Ալիոն։ աֆիոյուն։
l' alto, լ' ալթօ. Բարձր կամ վերին տեղի։ խաքանք եէր։
l' amaro, լ' ամարօ. Դառնութիւն։ ատիրլիք։
l' amico, լ' ամիգօ. Բարեկամ։ սոսլի։
l' amo, լ' ամօ. Կարթ։ օղթա։
l' anello, լ' անէլլօ. Մատանի. օղ։ խալիւք։ հալքա։

l' angelo, կամ giolo, լ' անանելը, ձիոլը. Հրեշտակ: Մեկ լայկ:

l' angolo, լ' անգոլը. Անկիւն: քէօշէ, պուռնուք:

l' antico, chi, լ' անդիգօ, գի. Նախահայր. Նախնիք: իւր պապը. ատիաղէր:

l' antidoto, լ' անդիդոթը. Ընդեղոյ: փանդէհր:

l' apostolo, կամ appos", լ' ապոսդոլը, ապոս". Առաքեալ: ռէսուլ:

l' appalto, լ' ապալդը. Մենաւաճառուն: սէատայէթ:

l' apparato, լ' ապարատը. Զարդ, կազմած: սոնանմա, եարաք:

l' apparecchio, լ' ապարէքիոը. Պատրաստուն: թէատարիք:

l' appartamento, լ' ապարթամենդը. Որոշեալ կայան 'ի տան, դատիկոն: էվին քաթը:

il primo appart", իլ գրիմօ ապարթ". Առաջին դատիկոն: էվին իւր քաթը:

il secondo appart", իլ սէգոնդօ ապարթ". Երկրդ դատիկոն: իքինճի քաթը:

l' appello, լ' ապէլլը. Բողոք: միւրաճիաթ, ֆիրիատ:

l' appetito, լ' ապէդիդօ. Բաղձանք, ախորժ: արզու, իշտահ:

l' applauso, լ' ապլաուզը. Գովեստ բաղմուն: աֆէրէան

l' appoggio, լ' ապոջոը. Ներցուկ: տայայ.

l' arbitrio, լ' արբիդրիօ. Կամք: Նա՝ իշխանութիւն: իրաւէթ: Նա՝ բուտրէթ:

l' arbitro, լ' արբիդրօ. Մի ինորդ դատաստանի: եարդուն, միյանճի:

l' arcangelo, լ' արգանճելը. Հրեշտակապետ: պաշ մեկլայկ:

l' archidiacono, լ' արգիդիագոնը. Սարկաւագապետ: պաշ շէմնաս:

l' architetto, լ' արգիթէդդը. Ճարտարապետ: միմար:

l' archivio, լ' արգիվիօ. Դիւան: տէֆթէրխանէ:

l' arcivescovo, լ' արչիվէսգովը. Ամրեպիսկոպոս: միթրէփոլիթ:

l' arco, լ' արգո. Աղեղն: Նա՝ կամար: եայ: Նա՝ քէմէր:

l' arco celeste, լ' արգո չելէսդէ. Ծիածան: խլէգիամաղմա:

l' argento, լ' արճէնդը. Արծաթ: կիւմիշ:

l' ar-

l' argento vivo, լ՝ արգենտո վիվո. Սնդիկ։ Ժիվա։
l' argomento, լ՝ արգոմենտո. Ապացոյց, փաստ։ սի-
սկեպ. հեղինակութիւն։
l' armario, կամ dio, լ՝ արմարիո, պիո. Պատուհան։ ոսկապ։
l' arrivo, լ՝ արրիվո. Ժամանումն։ Հասնիլն, վրաս։
l' arrosto, լ՝ արրոստո. Խորոված։ քեբապ։
l' articolo, լ՝ արտիկոլո. Յօդուած։ Եա՝ պրակ։ Եա՝
կետ։ օրինք։ Եա՝ պատգ։ Եա՝ ոտիմ։
l' artificio, լ՝ արտիֆիչիո. Արհեստ. նենգ։ գենա-
հեղի. ալ. հիլէ։
l' artigiano, կամ arte", լ՝ արտիճիանո. արտէ". Արհես-
տաւոր։ գենուհաւանքեաւ, փիլիքեաւ։
l' ascolto, լ՝ ասքոլտո. Լսենկոգրութիւն։ ունկնդիր։
l' asinajo, լ՝ ազինայո. Իշապան։ էշեբշի։
l' asinello, լ՝ ազինելլո. Յաւանակ։ էշեռնիք։
l' asino, լ՝ ազինո. Իշ։ էշեք։
l' aspetto, լ՝ ասպեթթո. Կենկալութիւն։ Եա՝ տեսիլ։ պէք-
լեթիր։ Եա՝ կերևութիւն։
l' assalto, լ՝ ասսալտո. Յարձակութիւն։ հասնիլ։ խրիլիր։
l' assassino, լ՝ ասսասինո. Աւազակ, երլուզակ։ հե-
բուսի, քեսիճի։
l' assedio, կամ asseggio, լ՝ ասսէդիո, ասսէճճիո. Պաշա-
բութիւն. քաղաքի. մոհասարէ։
l' assenso, լ՝ ասսենսո. Հաւանութիւն։ բիզա. քանիլլեք։
l' attacco, լ՝ ատթակքո. Մխուրութիւն։ եափրշանքլեք։
l' atto, լ՝ ատթո։ Գործ։ իշ. ամել։
l' avo, լ՝ ավո. Պապ։ ոտատ։
l' avolio, կամ avorio, լ՝ ավոլիո. ավորիո. Փղոսկր։
Փիլասիլ։
l' autunno, լ՝ աուտունո. Աշուն։ կիւզ։
l' avviso, լ՝ ավվիզո. Ծանուցումն. խրատ։ նասրհեթ.
լեթմալիզ։
l' Ebano, լ՝ էպանո. Սպնիպաղ։ ապանոզ։
l' eccesso, լ՝ էչչէսսո. Վատնումն։ Եա՝ ուսերդութիւն։
ֆազլ։ Եա՝ օրանոսդլեք։
l' economo, լ՝ էքոնոմո. Կոնոմոս. գործակալ։ վէքիլ
վէքիլխարճ։
l' effetto, լ՝ էֆֆէթթո. Գործ։ էսէր, քէֆֆերլեթ։
l' elemento, լ՝ էլեմենտո. Տարր։ Եա՝ սկիզբն։ իւնսուր։
Եա՝ էլվէլ։

l' equilibrio , լ՝ էքուիլիբրիօ . Հաւասարակշռութիւն։ ոչնչք , այար ։

l' equivoco , լ՝ էքուիվոքօ . Երկդիմի բան ։ լուղէթի միւշլեթերիք , թէՀնիս ։

l' erbaggio , լ՝ էրպաճճիօ . Խոտարտ ։ զավզավաթ ։

l' erbajuolo , լ՝ էրպայոլօ . Խոտարտավաճառ ։ զավզավաթճի ։

l' eremo , լ՝ էրէմօ . Անապատ ։ պէհապան ։

l' eretico , լ՝ էրէթիքօ . Հերետիկոս ։ բաֆիզը ։

l' esempio , լ՝ էզէմպիօ . Օրինակ ։ էօրնէք , խարէթ ։

l' esercito , լ՝ էզէրչիթօ . Զօրք ։ էսքէր ։

l' esercizio, լ՝ էզէրչիցիօ . Հրահանգ , արհեստ։ իշմանն. զէնահատ ։

l' esilio , լ՝ էզիլիօ . Աքսոր ։ սիւրկիւնլիք ։

l' esito , լ՝ էզիթօ . Ելք ։ վախճան իրին ։ իշին սոնը ։

l' esperimento, լ՝ էսպէրիմէնթօ . Փորձ ։ հմտութիւն ։ թէճրիպէ ։

l' estremo , լ՝ էսթրէմօ . Ծայր ։ ուճ . քէնար ։

l' etico , լ՝ էթիքօ . Երդացաւ ։ վէրէմլի ։

l' evangelio , լ՝ էվանճէլիօ . Աւետարան ։ ինճիլ ։

l' Idolo , լ՝ իտօլօ . Կուռք , բագին ։ պուութ . էսնամ ։

l'idropico , լ՝ իտրոփիքօ . Ջրգող ։ իսթիսքիալիւ ։

l' imbarco , լ՝ իմպարքօ . Մտանելն 'ի նաւ ։ պինիշ , պինմէքլիք ։

l' imbroglio , լ՝ իմպրոլիօ . Կնճիռն գործոյ ։ սոլամ . քարբշ մուրբշ ։

l' imbuto , լ՝ իմպութօ . Ձագար ։ խունի ։

l' impedimento , լ՝ իմպէդիմէնթօ . Արգել , իսափան ։ թուութուք , մանի ։

l' impegno,լ՝ իմպէնիօ.Պարտաւորութիւն։ Հուպզիմմէթ։

l' impero , imperio , լ՝ իմպէրօ , իմպէրիօ . Տրութի , թագաւորութիւն ։ ոէվլէթ ։

l' impiego , լ՝ իմպիէկօ . Պաշտօն . գործակալութի ։ մանսրպ , խրզմէթ ։

l' incarico , լ՝ ինգարիքօ . Բեռն ։ Նա՝ ոուրք , Նա՝ պաշտօն ։ իւք ։ Նա՝ վէրկի ։ Նա՝ մանսրպ ։

l' incendio , լ՝ ինչէնտիօ . Հրդեհ ։ եանղըն ։

l' incenso , լ՝ ինչէնսօ . Խունկ ։ քիւնլիւք , պուխուր։

l' inchino, լ՝ ինգինօ . Կորացումն , երկրպագութի ։ էկիլիշ . սէճոմ ։

l' in-

l' inchiostro, լ' ինգիոստրո։ Սևակ։ մելան։ միւրէքքէ։

l' incomodo, իմ incomm''։ լ' ինգոմոդո։ ինգոմմ''։ Անհան-
տուն, վնաս։ զահմէթ։ զէյան։

l' incontro, լ' ինգոնտրո։ Դէմ, պատահումն։ օղրայիշ-
բասթ։

l' indizio, լ' ինդիցիո։ Նշան, ցոյց։ նիշան։

l' inferno, լ' ինֆէրնո։ Դժոխք։ ճեհէննեմ։

l' inganno, լ' ինգանոնո։ Պատրանք, մոլորուն։ հիլէ։
աղ։ եանզլըղ։

l' ingegno, իմ ingenio, լ' ինճէնիո։ ինճէնիո։ Միտք,
հարտարուն։ ակլ, ֆիքրասէթ։

l' ingresso, լ' ինգրէսսո։ Մուտք։ կիրիշ։

l' inimico, լ' ինիմիկո։ Թշնամի։ տիւշման։

l' intelletto, լ' ինթելլէթթո։ Միտք։ ակլ։

l' interno, լ' ինթէրնո։ Ներքին։ գաղտնիք։ իչէրիսի։

l' intestino, ս՝ ni, ne, լ' ինթէսթինո, նի, նէ։ փորո-
տիք։ սիսիրասաք։

l' inverno, լ' ինվէրնո։ Ձմեռն։ քըշ։

l' inviato, լ' ինվիատո։ Դեսպան, հրեշտակ։ էլչի։

l' invito, լ' ինվիտո։ Հրաւէր։ տաւվէթ։

l' involontario, լ' ինվոլոնթարիո։ Անկամայ։ նաչար։

l' involto, լ' ինվոլտո։ Ծրար, սող։ չիքըն, պօղչա։

l' ipocrito, իմ ta, լ' իպոքրիտա, տա։ Կեղծաւոր։
ելքի իւզլիւ։

l' istorico, լ' իսթորիքո։ Պատմագիր։ թէվարիխչի։

l' Obbietto, իմ oggetto, լ' օպպիէթթո։ օճճէթթո։ Նպա-
տակ։ առարկայ։ մաքսէտ։

l' obbligo, լ' օպպլիգո։ Պարտ։ վիւճուպ։ պորճ։

l' occaso, իմ occidente, լ' օքքասո։ օչչիտէնթէ։ Արև-
մուտք։ գուրբաբ։ կիւն պաթմասի։

l' occhio, լ' օքքիո։ Աչք։ կէօզ։

l' oceano, լ' օչէանո։ Ովկիանոս։ աէրեսի մուհիթ,
տիզ աէնիզ։

l' odio, լ' օտիո։ Ատելութիւն։ տիւշմէնլիք։

l' odorato, լ' օտորատո։ Հոտոտելիք։ քուվվէթիշամմ։

l' officio, իմ ufficio, լ' օֆֆիչիո։ ուֆֆիչիո։ Պաշ-
տօն։ մանսիպ։

l' oglio, իմ olio, լ' օլիո։ Ձէթ։ զէյթ եաղը։

l' oltraggio, լ' օլթրաճճիո։ Դիւրատանք, թշնամանք։
սէօկմէքլիք։ ինճիտիմի սէօզ։

l' omi-

l' omicidio , լ՝ օմիչիտիօ . Մարդասպանութիւն : սատկամ հօրաբիլեան :
l' operajo , լ՝ օփերայօ . Գործաւոր : էշլի սէնէթ . իշխի :
l' oracolo , լ՝ օրակոլօ . Պատգամ : ասէնի քէրիմէ :
l' oratorio , լ՝ օրատորիօ . Աղօթատուն : նէմազկեահ :
l' orecchino , լ՝ օրէքքինօ . Գինդ : քիւփէ :
l' orecchio , լ՝ օրէքքիօ . Ականջ : քուլաք :
l' orfano , լ՝ օրֆանօ . Որբ : էօքսիւզ :
l' organo , լ՝ օրկանօ . Երգեհոն : էրկէնուն :
l' oriolajo , կամ orologiajo , լ՝ օրիոլայօ , օրոլոճիայօ . Ժամակազմ : սահաթճի :
l' ornamento , լ՝ օրնամէնթօ . Զարդ , պատուհանք : զէնէթ , զինէթ :
l' oro , լ՝ օրօ . Ոսկի : ալթըն :
l' orologio , լ՝ օրոլոճիօ . Ժամացոյց : սահաթ :
l' orpellajo , լ՝ օրփէլլայօ . Թիլիթեղնագործ . ոսկեզօծիչ : վարագաքճի , եալտրաքճի :
l' orpello , լ՝ օրփէլլօ . Թիլիթեղն , զառեկ : վարագ :
l' orso , լ՝ օրսօ . Արջ : այը :
l' orto , լ՝ օրթօ . Պարտէզ : պաղճան :
l' ortolano , լ՝ օրթոլանօ . Պարտիզպան : պաղճանճի :
l' orzo , լ՝ օրձօ . Գարի : արպա :
l' oscuro , լ՝ օսքուրօ . Մթամուտ , խաւար : քարանլըք :
l' ospizio , լ՝ օսպիչիօ . Հիւրանոց : քօնաք , մէքեան :
l' ossequio, լ՝ օսսէքուիօ . Ծառայութիւն , յարգանք : խիզմէթ , ինքիլ , յարգ :
l' osso , լ՝ օսսօ . ոսկր , յերկրա . ՀՅ :
l' ostacolo , լ՝ օսթակոլօ . Արգել , կրնիւն : թուլթուք , մանի :
l' ostaggio , լ՝ օսթաճճիօ . Պատանդ , գրաւ : ըրհին :
l' ozio , լ՝ օձիօ . Դատարկութիւն : իշսիզ ելիք , ամարելիք :
l' Ucello , լ՝ ուչէլլօ . Թռչուն : քուշ :
l' udito , լ՝ ուտիթօ . Լսելիք : քուլվէթի շամիկ :
l' ulivo , լ՝ ուլիվօ . Ձիթենի : զէյթին ագաճ :
l' umido, լ՝ ումիտօ . Խոնաւութիւն , գիշերուն : եաշ , ըլք , նէմ :
l' ungnento , լ՝ ունիուէնթօ . Օծանելիք , ապեղանի : մէնիլ :
l' unigenito , լ՝ ունիճէնիթօ . Միածին : անուսլանքն ալիր տանէսի :
l' universo , լ՝ ունիվէրսօ . Տիեզերք , աշխարհ : ալեմ թիւն

թիւն տիւնեաց։

l' uomo, լ՚ուոմօ. մարդ յերկու. 25։
l' uovo, լ՚ուովօ. ձուս յերկու. 24։
l' urto, լ՚ուրթօ. Մղումն, գրգիռ։ խիթիվերիշ, խՀՀՄ։
l' uscio, լ՚ուսշիօ. Դուռ, գռան։ քարտ։
l' uso, լ՚ուզօ. Կիրառուն, սովորութիւն։ ատէթ, խա-
ղիւղ։
l' usurajo, լ՚ուզուրայօ. Փոխառու. վաշխառու, մեռ-
ամէլէՀ։
l' utero, լ՚ուտերօ։ Արգանդ։ քարբն։

Յետ բացատրելոյ զտրեսին հոլովմունս հանդերձ իւ-
րեանց օրինակօք։ ուստանիցուք ասասանոր վկարութ-
գիտելիս ինչ ածականն անուանց, այլև գոյականաց՝
ըստ ածանցման նոցա, և հատուածայնուն, և ապա զիժուա-
կան անուանց։

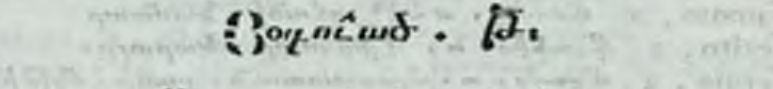

Յօդուած. Թ.

Յաղագս ածականն անուանց։

Ածականն անուանք յիսաստական լեզուի՝ ըստ սեռին
ոմանք ունին զերկու սեռ, արականն՝ եղերեալ՝ ի
o, և իգականն՝ եղերեալ՝ ի a։ Զոմանս յառաջիկայգ
դասացուք։

Ածական ըստ երկուց սեռիցն։

Ար։ Իգ։
Acuto, a, ակուտօ, ա. Սուր։ քէսքին։
alieno, a, ալիէնօ, ա. Օտար։ այլը։
allegro, a, ալլէկրօ, ա. Զուարթ։ շատ։
alto, a, ալթօ, ա. Բարձր։ խուքսէք։
amaro, a, ամարօ, ա. Դառն։ աչի։
Basso, a, պասսօ, ա. Ցած, խոր։ ալչաք, սէրին։
bello, a, պէլլօ, ա. Գեղեցիկ։ կէլ զէլ։
bianco, a, պիանքօ, ա. Սպիտակ։ պէյազ։
buono, a, պուօնօ, ա. Բարի։ էյի։
Caro, a, քարօ, ա. Սիրելի։ Դա՝ թանկ։ սէվկիլիլա։

Աբ։ Իտ։

Եւ, պատնաշ լը։

certo, a, էՀՀՈ, ա. Ստոյգ։ Եւ՝ որոշեալ։ սահմ։ Եւ՝ պաղլ։

chiaro, a, ԿԻԱՐՈ. ա. Պայծառ, յայտնի։ բուշան, պեշլի։

chiuso, a, ԿԻՈՒՍՈ, ա. Փակեալ։ քսփալը։

corto, a, ԿՕՐՏՈ, ա. Կարճ։ քրստա։

Degno, a, ԴԷՆՆՈ, ա. Արժանի։ լայրբալը։

delicato, a, ԴԷԼԻԿԱՏՈ, ա. Փափուկ։ նազլիք.

destro, a, ԴԷՍՏՐՈ. ա. Աջական։ Եւ՝ աջողակ։ սաղ թարաֆին։ Եւ՝ չափուք։

dubbio, a, ԴՈՒԲԲԻՈ, ա. Երկրայական։ շիւպհելի։

duro, a, ԴՈՒՐՈ, ա. Կարծր, խիստ։ փէք. սերթ։

Egregio, a, ԷԳՐԷՋԻՈ, ա. Գերազանց, վսեմ։ էլա, միւքէլլէֆ։

empio, a, ԷՄՊԻՈ. ա. Անօրէն։ միւնաֆիք, տինսիզ։

erboso, a, ԷՐԲՈՍՈ, ա. Խոտաւէտ։ օթլու։

eterno, a, ԷԹԷՐՆՈ, ա. Յաւիտենական։ էպէտի։

Falso, a, ՖԱԼՍՈ, ա. Սուտ։ եարան։

famoso, a, ՖԱՄՈՍՈ, ա. Անուանի։ նամուսը։

ferito, a, ՖԷՐԻՏՈ, ա. Վիրաւոր։ եարալը։

fermo, a, ՖԷՐՄՈ, ա. Հաստատուն։ քավի, մեթին։

fino, a, ՖԻՆՈ, ա. Ընտիր, յոյժ աղնիւ։ էնէյլի, էլլաը։

Garbo, a, ԳԱՐԲՈ, ա. Թեթեւ։ էբչի։

giallo, a, ՋԻԱԼԼՈ, ա. Դեղին։ սարը։

giusto, a, ՋԻՈՒՍՏՈ, ա. Արդար, ուղիղ։ սաղրու, սալրի։

Illecito, a, ԻԼԼԷՍԻՏՈ, ա. Անարժան, անկարգ։ Ճայիզ օլմայան։

immoto, a, ԻՄՄՈՏՈ, ա. Անշարժ։ թէփրէնմէզ, պիր քարար։

incerto, a, ԻՆՉԷՐՏՈ, ա. Անստոյգ։ նէմանլիւմ։

ingiusto, a, ԻՆՋԻՈՒՍՏՈ, ա. Անիրաւ, անարդար։ հաքսըզ, նահաքք։

Largo, a, ԼԱՐԳՈ, ա. Լայն, բարձակ։ էնլի, պօլ։

lecito, a, ԼԷՉԻՏՈ, ա. Օրինաւոր, արժան։ Ճայիզ, հալալ։

lontano, a, ԼՈՆԹԱՆՈ, ա. Հեռաւոր։ ուզաք։

lungo, a, ԼՈՆԳՈ, ա. Երկայն։ ուզուն։

Ma-

Ա՚։ ֆ։

Magro, a, մ՚ա՚գ՚ռ՚ օ, ա՚։ Վ՚ոխ՚ռ։ զ՚ապ՚ուն։
malato, a, մ՚ա՚լ՚ա՚թ՚ռ՚ օ, ա՚։ Հ՚իվ՚անդ։ հ՚ա՚ս՚թ՚ա։
malo, a, մ՚ա՚լ՚ օ, ա՚։ Չ՚ար։ չ՚ք՚ենա։
misero, a, մ՚ի՚զ՚ի՚ռ՚ օ, ա՚։ Ող՚որ՚մ՚ելի, թ՚շ՚ուառ։ զ՚ավ՚ալ՚ալ։ ֆ՚ա՚ք՚ալ։
Nascoso, a, ն՚ա՚ս՚կ՚օ՚ղ՚ օ, ա՚։ Գ՚ա՚ղ՚ուն՚ի։ կ՚ի՚զ՚ի։
necessario, a, ն՚ի՚ս՚ս՚ա՚ռ՚ի՚ռ՚ օ, ա՚։ Հ՚ար՚կ՚ա՚ւ՚որ։ ի՚ր՚ա՚ւ՚ոք՚ալ։
negro, nero, a, ն՚ի՚գ՚ռ՚ օ, ն՚ի՚ռ՚ օ, ա՚։ Ս՚ե՚ւառ։ ս՚ի՚յ՚ա՚հ։
netto, a, ն՚ի՚թ՚ի՚ռ՚ օ, ա՚։ Մ՚ա՚ք՚ուր։ վ՚ճ՚ի՚ռ։ փ՚ա՚ք։ թ՚ի՚մ՚ի՚զ։
novo, a, ն՚օ՚վ՚ օ, ա՚։ Ն՚որ։ ե՚ն՚ի։ թ՚ա՚զ՚։
numeroso, a, ն՚ու՚մ՚ի՚ռ՚օ՚ղ՚ օ, ա՚։ Բ՚ազ՚մ՚ա՚թ՚իվ։ չ՚օ՚ք։
Odioso, a, օ՚դ՚ի՚օ՚ղ՚ օ, ա՚։ Ա՚ս՚ե՚լ՚ի։ Ն՚ա՚մ՚ա՚ք՚ա՚ս՚ուլ։
ombroso, a, օ՚մ՚բ՚ռ՚օ՚ղ՚ օ, ա՚։ Հ՚ով՚ան՚ա՚ւ՚որ։ ք՚ի՚օ՚ր՚կ՚ի՚ի։
onesto, a, օ՚ն՚ի՚ս՚թ՚ռ՚ օ, ա՚։ Հ՚ա՚մ՚ե՚ստ։ պ՚ա՚ս՚ա՚ճ՚ա՚ն։ ի՚ա՚ն՚ի՚պ՚լ՚ի։ ի՚ա՚ք՚ի՚շ՚ի՚ք՚լ՚ի։
opportuno, a, օ՚փ՚փ՚ռ՚ի՚ռ՚ օ, ա՚։ Յ՚ար՚մ՚ար։ մ՚ի՚ն՚ա՚ս՚կ՚ոզ։
opposto, a, օ՚փ՚փ՚օ՚ռ՚ օ, ա՚։ Հ՚ա՚կ՚ա՚ռ՚ա՚կ։ ք՚ա՚ր՚չ՚ը։
oscuro, a, օ՚ս՚կ՚ու՚ռ՚ օ, ա՚։ Մ՚թ՚ի՚ն։ ք՚ա՚ր՚ան՚ի՚ր՚ք։
ozioso, a, օ՚զ՚ի՚օ՚ղ՚ օ, ա՚։ Պ՚ա՚ր՚ա՚ս՚ա՚ր՚զ։ ա՚վ՚ա՚ր՚ի։
Perfetto, a, փ՚ի՚ռ՚ֆ՚ի՚թ՚ի՚ռ՚ օ, ա՚։ Կ՚ա՚տ՚ա՚ր՚ի՚ալ։ ս՚ի՚ւ՚թ՚ի՚ւն։ թ՚ի՚մ՚ամ։
piano, a, փ՚ի՚ա՚ն՚ օ, ա՚։ Հ՚ա՚ր՚թ։ տ՚ի՚ւ՚զ։
piccolo, a, փ՚ի՚ք՚ք՚օ՚ղ՚ օ, ա՚։ Փ՚ոք՚ր։ ք՚ի՚ւ՚չ՚ի՚ք։
pieno, a, փ՚ի՚ե՚ն՚ օ, ա՚։ Լ՚ի։ ս՚ո՚ղ՚ու։
poco, a, փ՚օ՚ք՚ օ, ա՚։ Ս՚ա՚կ՚ա՚ւ։ ա՚զ՚։ Ն՚ի՚զ՚վ՚ի։
puro, a, փ՚ու՚ռ՚ օ, ա՚։ Յ՚ա՚տ՚ա՚կ։ ա՚ն՚ի՚ա՚ռ՚ն։ ս՚ա՚ռ՚ն։ ս՚ա՚ֆ՚ի։
Quadro, a, ք՚ու՚ա՚դ՚ռ՚ օ, ա՚։ Ք՚ա՚ռ՚ա՚ս՚կ՚ա՚ւ։ տ՚ե՚տ՚ր՚ա՚թ՚ք՚ե՚օ՚ղ՚ի։
quieto, a, ք՚ու՚ի՚ի՚ռ՚ օ, ա՚։ Հ՚ան՚դ՚ա՚ր։ ռ՚ա՚հ՚ի՚ի՚թ՚ի։ ի՚ս՚օ՚ղ՚ա՚ն՚։
Rabbioso, a, ռ՚ա՚պ՚ի՚օ՚ղ՚ օ, ա՚։ Կ՚ա՚տ՚ա՚ղ։ ի՚ա՚վ՚ու՚զ։
raro, a, ռ՚ա՚ռ՚ օ, ա՚։ Ս՚ա՚կ՚ա՚ւ՚ա՚գ՚ի՚ւ։ ս՚ի՚յ՚ր՚ի՚ք։ ն՚ա՚ս՚ի՚ր։
retto, a, ռ՚ի՚թ՚ի՚ռ՚ օ, ա՚։ Ի՚ղ՚ի՚ղ։ տ՚ո՚ղ՚ր՚ու։
ricco, a, ռ՚ի՚ք՚ք՚օ՚, ա՚։ Փ՚ա՚ր՚թ՚ա՚մ։ զ՚ի՚ն՚կ՚ի՚ն։
ridicolo, a, ռ՚ի՚փ՚ի՚ք՚օ՚ղ՚ օ, ա՚։ Ծ՚ի՚ծ՚ա՚գ՚ե՚լ՚ի։ կ՚ի՚ւ՚լ՚ի՚ն՚ի՚ք։
rosso, a, ռ՚օ՚ս՚ օ, ա՚։ Կ՚ա՚ր՚մ՚ի՚ր։ ք՚ր՚ի՚մ՚զ՚ը։
Sano, a, ս՚ա՚ն՚ օ, ա՚։ Ա՚ռ՚ող՚ջ։ ս՚ա՚գ։ ա՚ի՚ն՚ն։
savio, a, ս՚ա՚վ՚ի՚օ, ա՚։ Խ՚ե՚լ՚ա՚ր՚ուն։ ա՚ք՚ր՚լ՚ա՚ն՚ի։
secco, a, ս՚ի՚ք՚ք՚օ, ա՚։ Չ՚ո՚ր։ ց՚ա՚մ՚ա՚ք։ ք՚ա՚ռ՚ա՚ռ։
selvatico, a, ս՚ի՚լ՚վ՚ա՚թ՚ի՚ք՚օ, ա՚։ Վ՚այ՚ր՚ե՚նի։ ե՚ն՚ի՚պ՚ա՚ն՚ի։
sicuro, a, ս՚ի՚ք՚ու՚ռ՚ օ, ա՚։ Ա՚ն՚ր՚ույ՚թ, ա՚ն՚վ՚տ՚ա՚ն՚գ։ ի՚մ՚ի՚ն։

ԱԼ։ ԻԿ։

sinistro, a, սինիստրո, ա. Ահեկան։ Ա՝ ձախող։ սոլ։ Ա՝ թիկա, զրկի։

sodo, a, սոդո, ա. Պինդ, ամուր։ փեք, քավի։

Temperato, a, Թէմբերատո, ա. Բարեխառն։ միջայրմ։

torbido, a, Թորպիդո, ա. Պղտոր։ պուլանիք։

tosto, a, Թոստո, ա. Արագ, դամնուռաս։ չափուք, քլուսա։

tristo, a, Թրիստո, ա. Տրտում. ողորմելի։ մելուլ. օղուրոզ։

Vario, a, վարիո, ա. Զանազան։ Լիբրլիբ Թիւրլիւ։

vasto, a, վասթո, ա. Լայնատարած։ փեք մեյսանը։

vecchio, a, վէքիո, ա. Հին։ Հարի։

vero, a, վէրո, ա. Ճշմարիտ։ ոսպրու, ոսիրլուսմ։

vicino, a, վիչինո, ա. Մերձաւոր։ Հարին։

vivo, a, վիվո, ա. Կենդանի, առոյգ։ ալիրի, ճանլը։

umido, a, ումիդո, ա. Խոնաւ, գինին։ Հաչ, նէմլի։

voto, a, վոթո, ա. Դատարկ։ պոշ։

zeloso, a, ձելոզո, ա. Նախանձայոյզ։ զայրէթլի։

Ա՝ Ի՝ Ա՝ Ի՝ Ա՝ Ի՝

il, la favorevole, իւ։ լա՝ փաւորեվոլէ։ Դիպաւորաւոր, օգտակար։ Եարմարմարի, եարար։

il, la fedele, իւ։ լա՝ փէտէլէ։ Հաւատարիմ։ հայր ը՝ քէլիթլի։

il, la felice, իւ։ լա՝ փէլիչէ։ Երջանիկ։ մուրիթլու։

il, la forte, իւ։ լա՝ փո՝ռթէ։ Զօրաւոր։ քուվվէթլի։

il, la Generale, իւ։ լա՝ ճէնէռա՛լէ։ Ընդհանուր։ ուռումի։ աղէսկվիյէ։

il, la gentile, իւ։ լա՝ ճէնթիլէ։ Ազնուական, մարդասէր։ ինսանիյէթլի։

il, la giovevole, իւ։ լա՝ ճիովէվոլէ։ Օգտակար։ պէտանի։ ֆայիտէլի։

l' Illustre, լ՝ իլլուս՝տրէ։ Ա՛կանաւոր, ազնուական։ մէշհուր։ սահրոյ վիւճուտ։

l' inutile, լ՝ ինո՝ւթիլէ։ Ա՛նոգուտն։ ֆայիտէսիզ։

il, la Leve, lieve, իւ։ լա՝ լէ՛լէ։ լիէ՛լէ։ թէ՛ւթիւ։ հաֆիֆ։

il, la Memorabile, իւ։ լա՝ մէմո՝ռաբիլէ։ Ա՛ռժանի յիշատակի։ եատիկեար։

il, la mirabile, իւ։ լա՝ միռա՛բիլէ։ Ա՛քանչելի։ էճայիպ։

il, la mortale, իւ։ լա՝ մո՝ռթա՛լէ։ Մահկանացու։ մահուշաք։ էօլէճէք։ քաթիլ։

il, la musicale, իւ։ լա՝ մուզիքա՛լէ։ Երաժշտական։ մուզիքիյէ մէնսուպ։

il, la Naturale, իւ։ լա՝ նաթուռա՛լէ։ Բնական, շնաբոյս։ զաթի։ էօզ։

il, la neutrale, իւ։ լա՝ նէ՝ուտրա՛լէ։ Մէջլէն, անորոշ։ օրթա, նէ՝ պիրինէ, նէ՝ ս պիրինէ։

il, la nobile, իւ։ լա՝ նո՝բիլէ։ Ազատազնեայ։ քէլի զատէ։

l' Obbediente, լ՝ օպպէտիէ՝նթէ։ Հնազանդ։ միւթիւ։

l' obbligante, լ՝ օպպլիգա՝նթէ։ Հարկադիր։ պորճ քոյան։

l' occidentale, լ՝ օչչիտէնթա՛լէ։ Արևմտեան։ մնաղրիպլը։

l' orientale, լ՝ օ՝ռիէնթա՛լէ։ Արևելեան։ մէշրիքլը։

l' orribile, լ՝ օռռի՝բիլէ։ Զարհուրելի։ քորքունճ։

il, la Partecipe, իւ։ լա՝ փարթէչիփէ։ Հաղորդ։ հիսսէտար։

il, la particolare, իւ։ լա՝ փարթիքոլա՛ռէ։ Մասնաւոր, յատուկ։ պուշքա։ մաքսուս։

il, la principale, իւ։ լա՝ փրինչիփա՛լէ։ Գլխաւոր։ պաշ՝ պալի։

il,

il, la probabile, իլ։ լա բ-ռոբ-ա-պիլէ։ Հաւանական։ սքլէ սըլաբ։

il, la prudente, իլ։ լա բ-ռու-դէնդէ։ Խոհեմ։ ուքրլլը։

il, la Ragionevole, իլ։ լա ռա-ժիոնէ-վլէ։ Բանաւոր, իրաւացի։ աքրլլը։ հաք։

il, la regolare, իլ։ լա ռէկիոլա-ռէ։ Կանոնական, օրինաւոր։ քանոնէ։

il, la reale, regale, իլ։ լա ռէ-ալէ։ ռէկալէ։ Արքայական։ փասիլահանէ։

il, la Sensibile, իլ։ լա սէնսի-պիլէ։ Զգալի։ հասսի։

il, la simile, իլ։ լա սի-միլէ։ Նման։ պէնզէր։

lo, la spirituale, լո։ լա սպի-ռիտուա-ալէ։ Հոգեւոր։ բուհանի։

lo, la stabile, լո։ լա սթա-պիլէ։ Հաստատուն։ քարլը։ քավի։

lo, la stimabile, լո։ լա սթիմա-պիլէ։ Վարկանելի։ յարգելի։ լիմիմարլը։

il, la Temporale, իլ։ լա թէմ-պո-ալէ։ Ժամանակաւոր։ զէմանի։

il, la tenace, իլ։ լա թէնա-ալէ։ Յաստատ, ամուր։ կծծի։ փէք թուքրէնի։ քավի։ նէքէս։

il, la terrestre, իլ։ լա թէռ-ռէ-ռէ։ Երկրաւոր։ թիւրաբի։

il, la terribile, իլ։ լա թէռ-ռի-պիլէ։ Սոսկալի։ քորքանչ։

il, la trattabile, իլ։ լա թռ-ռաթթա-պիլէ։ Քաղցրաբարոյ։ ընտել։ եաւաշ։ կիւլէր խզլիւ։

il, la Valente, իլ։ լա վալէնթէ։ Քաջ։ զօրաւոր։ զորպէնտ։

il, la variabile, իլ։ լա վա-ռիա-պիլէ։ Փոփոխական։ պէքարար։

il, la veniale, իլ։ լա վէնիա-ալէ։ Նեղելի։

il, la verde, իլ։ լա վէռ-դէ։ Կանաչ, գալար։ եէշիլ թալէ։

il, la verisimile, իլ։ լա վէռ-իսի-միլէ։ Հաւանելի։ ուղղուչէ պէնզէր։

il, la vile, իլ։ լա վիլէ։ Անարգ։ խոտան։ աչաք։ քէօթիւ։

l'umile, լ՝ ու-միլէ։ Խոնարհ։ աչաք կէօնիւլլիւ։

l'utile, լ՝ ու-թիլէ։ Օգտակար։ ֆայիտէլի։

lo, la zelante, լո։ լա զէլա-նթէ։ Նախանձայոյզ։ ղայրէթլի։

Հոլովումն, և համեմատութեան ածականաց։

Հոլովք ածականաց լինին ըստ հոլովման գոյականաց. ուստի ածականք եզերեալք 'ի o, հոլովին ըստ չորիգ հոլովման։ Եզերեալքն 'ի a, ա. ըստ երիգ հոլովման. իսկ եզերեալքն 'ի e, է։ ըստ երիգ հոլովման։ 'Ի կիր առնելով զհոլովակերտս յօդսն ըստ օրինակացն՝ զորս եդաք յիւրաքանչիւր հոլովման։

Համեմատութեան ածականին ը գոյականին՝ լինի ըստ սեռին, ըստ թուոյն, և ըստ հոլովին. այլ. եթէ գոյականն իցէ արական, կամ յոքնական, կամ սեռական. նոյնպէս և ածականն պարտի լինել արական, կամ յոքնական, կամ սեռական։ ուր.

il vento gagliardo,	Հողմ ուժգին։
ի՛լ վենտո գալիարդո.	սէրթի բուզկեարդ։
i venti gagliardi,	Ուժգին հողք։
ի վենտի գալիարդի.	սէրթի բուզկեարդէր։
la rosa bella,	Վարդ գեղեցիկ։
լա ռոզա պելլա.	կիւլզէլ կիւլ։
le rose belle,	Վարդք գեղեցիկք։
լէ ռոզէ պելլէ.	կիւլզէլ կիւլլէր։
l' uomo forte,	Այր զօրաւոր։
լ՚ուոմո ֆոռթէ.	քուվվէթլի ադամ։
gli uomini forti,	Այրք զօրաւորք։
ղլի ուոմինի ֆոռթի.	քուվվէթլի ադամլէր։

Յորժամ 'ի բանի գտանին բազում գոյականք՝ եդեալք յոքնակի, ածականն՝ որ անկանի 'ի վր նոցա, դնի 'ի յոքնականն։ բայց յորժամ միս 'ի գոյականաց իցէ եզական, և միւսն յոքնական, մարթի է ածականն դնել եզակի կամ յոքնակի ըստ հաճոյից։

Յօդուած. Ժ.

Յղիս ածականացն գոյական և ածական անուանանց։

Ա. սահմանիչ անուանք բազմօրինակ այլայլին մասանկամբք լինին որոց ոմանք լատինական են, և ոմանք յատուկ իտալականք։ որոնք և անուանքն փոխին յածականացանս. զոր զերեալեան հանառուն նշանակութեամբ։

Ոմանք 'ի մասնիկանցս են առաստական կամ յոգնախուռ-
կան. ոմն one, օնէ. otto, օթթօ. accio, աչչիօ. ino, ինօ։ ոմն.
'ն-խաբիր։ Ան-մն։

Campana, campan*one*,	Զանգակ. մեծ զանգակ։
գամբանա, գամբանօնէ.	զանկ. ոչ-օյնաք զանկ։
bello, bello*ne*,	Գեղեցիկ. յոյժ գեղեցիկ։
պէլլօ, պէլլօնէ.	կիրգեալ. փոքր կիրգեալ։
grasso, grasso*tto*,	Գէր. յոյժ գէր։
գրասսօ, գրասսօթթօ.	սեմիզ. փոքր սեմիզ։
bastone, baston*accio*,	Գաւազան. մեծ գաւազան։
պասթօնէ, պասթօնաչչիօ.	տեկեկնեկ. տեկեկնեկ
cantore, cante*rino*,	Երգիչ. բազմերգակ։
գանթօրէ, գանթէրինօ.	իռլայիկի. ջոք իռլայիկի։

Ոմանք են նուազական. ոմն. etto, էթթօ. etta, էթթա-
ello, էլլօ. ella, էլլա. uccio, ուչչիօ. uzzo, ուցցօ.
cino, չինօ. ino, ինօ։ զոր օրինակ.

Vaso, va*setto*,	Անօթ. փոքր անօթ։
վազօ. վազէթթօ.	քասպ. քասպիկ։
Casa, cas*etta*,	Տուն. տնակ։
գազա. գազէթթա.	էվ. էվիկ։
orto, ort*icello*,	Պարտէզ. պարտիզիկ։
օրթօ. օրթիչչելլօ.	պարզէ. պարզիկ։
Porta, port*ella*,	Դուռն. դռնակ։
գօրթա. գօրթէլլա.	քափու. քափիկ։
canto, cant*uccio*,	Անկիւն. անկիւնակ։
գանթօ. գանթուչչիօ.	քէօշէ. քէօշէկ։
ucello, ucell*inuzzo*,	Թռչուն. թռչնիկ։
ուչչելլօ. ուչչելլինուցցօ.	քուշ. քուշիկ։
canzone, canzon*cino*,	Երգ. երգիկ։
գանցօնէ. գանցօնչինօ	Թիւրքի. թիւրքիկ։
bene, ben*ino*,	Բարեաց. բարեգիկ։
պէնէ. պէնինօ.	խոշ. խոշիկ։

Ոմանք են եղծականք. ոմն occia, օչչա. accio, աչչիօ.
azzo, ացցօ. են։ զոր օրինակ.

Casa, cas*occia*,	Տուն. անարդ տուն։
գազա. գազօչչա.	հանէ. փոքր հանէ։
uomo, vom*accio*,	Մարդ. անարդ մարդ։
ուօմօ. վոմաչչիօ.	աստէմ. քէօթիւ աստէմ։
popolo, popol*azzo*,	ժողովուրդ. խաժամուժ։
գօգօլօ. գօգօլացցօ.	հալք. ճահիլ հալք։

Ոմանք

Ոմանք են տեղական, կամ պարունական իբրև զմեր արան մասանիկն. ուղ. ria, ոյա. ajo, ոյօ. tojo, ռօյօ. և են։ զոր օրինակ.

Libro, libr*eria*,	Գիրք. գրանոց։
լիբրօ, լիբրէրիա.	գիրք. գրանոցիանէ։
formica, formic*ajo*,	Մրջիւն. մրջնարան։
ֆորմիքա. ֆորմիքայօ.	քառունէ. քառունէ եէրի։
abbeverare, abbevera*tojo*,	Ըմպել. ուռազան։
ապպէվէրարէ. ապպէվէրա- ռօյօ.	խմել. հավուզ։

Ոմանք են գործաւորական. ուղ. ajo, ոյօ. juolo, յուօլօ. iere, իէրէ. ino, ինօ. են։ զոր օրինակ.

Libro, libr*ajo*,	Գիրք. գրավաճառ։
լիբրօ, լիբրայօ.	գիրք. գրիչ։
calza, calz*ajuolo*,	Գուրպայ. գուրպայագործ։
քալցա, քալցայուօլօ.	չօրապ. չօրապչի։
barba, barb*iere*,	Մորուք. սափրիչ։
պարպա. պարպիէրէ.	սաքալ. սկեռալէռ։
lana, lan*ino*,	Սար. սարսագործ։
լանա. լանինօ.	էօն. էանչի։

Ոմանք են ունակական, իբրև զմեր մասանիկն՝ ական, ական. ուղ. esco, էսքօ. vole, վօլէ. են։ զոր օրինակ.

Barbaro, barbar*esco*,	Բարբարոս. բարբարական։
պարպարօ. պարպարէսքօ.	խոյրաթ. խոյրաթական։
onore, onore*vole*,	Պատիւ. պատուական։
օնօրէ. օնորէվօլէ.	էքրամ. էքրամլը։

Ոմանք են վերացական՝ իբրև զմեր ութիւն, մասանիկն. ուղ. ezza. էցցա. aggine, ացցինէ. gio, ցիօ. ura, ուրա. Ընդ որս և այս լատինականք. ione, իօնէ. tà, թա. zia, ցիա. za, ցա. mento, մէնթօ։ են։ զոր օրինակ.

Bello, bell*ezza*,	Գեղեցիկ. գեղեցկութիւն։
պէլլօ. պէլլէցցա.	կիւղել. կիւղելլիք։
scelo, scelera*ggine*,	Չղեռն. չղեռնագործութիւն։
շէլօ. շէլէռացցինէ.	էարամաղ. էարամաղլիք։
mano, man*eggio*,	Ձեռն. ձեռնարկութիւն։
մանօ. մանէցցիօ.	էլ. էլ վուռամաղ։
servo, serv*iggio*,	Ծառայ. ծառայութիւն։
սէրվօ. սէրվիցցիօ.	խըզմէթքեար. խըզմէթ։
aperto, apert*ura*,	Բացեալ. բացուածք։
ափէրթօ. ափէրթուրա.	ապրալ. ապրլմասը։

bravo, bravura,	Քաջ. քաջութիւն։
պռաւվօ. պռաւվուռա.	քաջվելիթիւն. քաջվելիթ։
confuso, confusione,	Խառնակ. խառնակուն։
գոնֆու�. գոնֆուզիօնէ.	քառըստք. քառըստքիւն։
falso, falsità,	Սուտ. սուտութիւն։
ֆալսօ. ֆալսիթա՝.	Խանդրիչ. Խաբեան։
amico, amicizia,	Բարեկամ. բարեկամութիւն։
ամիկօ. ամիչիթա.	ուսաթ. ուսաթիւն։
conoscente, conoscenza,	Ծանօթ. ծանօթութիւն։
գոնոսչէնթէ. գոնոսչէնցա.	աշինա. աշինալիք։
avvezzo, avvezzamento,	Սովորեալ. սովորութիւն։
ավվէցցօ. ավվէցցամէնթօ.	սովրշմիշ. սովէթ։

Եւ և այլ մասնիկք, որք ի վերագրելոցդ՝ և կամ այլով օրինակաւ առնեն զածանցումն. այլև՝ ի գրելոցդ ոչ ասի օրինակաւ լինի ածանցումն. բայց զայսոսիկ լիով յիտալական բառագրոց է ուսանել։

Յօդուած. ԺԱ։

Յաղագս բաղդատական, և գերադրական աճման։

Ի՝ Իտալացիս կրկին ազգ են բաղդատականաց և գերադրականաց։ մի՝ ի լատինականէն առեալ որք ի ձայնին տարբերին՝ ի գրականէն, և են այք։

Դրական։	Բաղդ։	Գերադ։
Buono, a,	meglio,	ottimo, a,
պուօնօ. ա.	մէլիօ.	օթթիմօ. ա.
Բարի.	Բարեգոյն.	Ամենաբարի։
էյի։	ատահա էյի։	էն էյի։

Բաղդատականն լինի և՝ migliore, մէլիօ՛ռէ։

Malo, a,	peggio,	pessimo, a,
մա՛լօ. ա.	փէճճիօ.	փէսսիմօ. ա,
Չար.	Չարագոյն.	Ամենաչար։
քիօթիւ։	ատահա քիօթիւ։	էն քիօթիւ։

Բաղ-

բաղդատականն լինի ևս՝ peggiore, էգեմ՝ իօռէ.

Magno, a,	maggiore,	massimo, a,
մանէօ. ա.	մանէմ՝իօռէ.	մաս՝սիմօ. ա.
Մեծ.	Մեծագոյն.	Ամենամեծ:
պէշիւք:	ասահա պէշիւք:	էն պէշիւք:
Piccolo, a,	minore,	minimo, a,
փիք՝էօլօ. ա.	մինօռէ.	մինիմօ. ա.
Փոքր.	Փոքրագոյն.	Ամենափոքր:
քիւչիւք:	ասահա քիւչիւք:	էն քիւչիւք:
Poco, a,	meno,	menomo, a,
փօ՝էօ. ա.	մինօ.	մինօմօ. ա.
Սուաղ.	Սուաղագոյն.	Ամենասուաղ:
ազ:	ասահա ազ:	էն ազ:
Supero, a,	superiore,	supremo, a,
սու՝փէռօ, ա.	սուփէռիօռէ.	սուփռէմօ, ա.
Վերին:	Վերագոյն:	Յոյժ վերագոյն:
էրքարլըքի:	ասահա էրքարլըքի:	էն էրքարլըքի:
Basso, a,	inferiore,	infimo, a,
պասսօ. ա.	ինֆէռիօռէ.	ինֆիմօ, ա.
Ստորին.	Ստորագոյն.	Ամենաստոր:
ասլչաք:	ասահա ասլչաք:	էն ասլչաք:
Intero, a,	interiore,	intimo, a,
ինթէռօ. ա.	ինթէռիօռէ.	ինթիմօ, ա.
Ներքին.	Ներքնագոյն.	Յոյժներքնագոյն:
իչէրաէքի:	ասահա իչէրաէքի:	էն իչէրաէքի:
Esterno, a,	esteriore,	estremo, a,
էսթէռնօ. ա.	էսթէռիօռէ.	էսթռէմօ. ա.
Արտաքին:	ևս արտաքին:	Վերջին:
սիչարլըքի.	ասահա սիչարլըքի:	սոն:

Երկրորդ աստիճան բաղդատականաց լինի 'ի ձեռն մակբայից. ուստի 'ի կամիլն ցուցանել զառաւելութիւն, դնի 'ի վերայ դրականին մակբայս՝ più, պիւ՝. առաւելագոյն: զիստէ. ասահա: Եւ 'ի կամիլն ցուցանել զնուազութիւն, դնի մակբայս՝ meno, մինօ. կամ manco, մանգօ. կամ poco, փօ՝էօ. ցոյ նուազագոյն: ազ: Իսկ գերբաղդատականն լինի յաւելլով 'ի դրականն զմասնիկդ՝ issimo, իսսիմօ: զոր օրինակ.

Bello, a,	più bello,	bellissimo, a,
պէլլօ. ա.	պիւ՝ պէլլօ.	պելլիսսիմօ, ա.
Գեղեցիկ.	ևս գեղեցիկ.	Ամենագեղեցիկ:

կիւղէլ։	ուսհա կիւղէլ։	էն կիւղէլ։
Caro, a,	più caro,	carissimo, a,
գառօ. ռ.	քիռ՝ գառօ.	գառաքսիմօ. ռ.
Սիրելի։	Սիրելագոյն։	Ամենասիրելի։
սէվկիւլլիւ։	ուսհա սէվկիւլլիւ։	էն սէվկիւլլիւ։
Dotto, a,	più dotto,	dottissimo, a,
դօթթօ. ռ.	քիռ՝ դօթթօ.	դօթթիքսիմօ. ռ.
Դիտուն։	Դիտունագոյն։	Ամենագէտ։
օրուռուշ։	ուսհա օրուռուշ։	էն օրուռուշ։
Poco, a,	più poco,	pochissimo, a,
քօգօ. ռ.	քիռ՝ քօգօ.	քօքքիսիմօ. ռ.
Նուազ։	Նուազագոյն։	Ամենանուազ։
ազ։	ուսհա ազ։	էն ազ։
Molto, a,	più molto,	moltissimo, a,
մօլթօ. ռ.	քիռ՝ մօլթօ.	մօլթիքսիմօ. ռ.
Բազում։	Բազմագոյն։	Ամենաբազում։
չօք։	ուսհա չօք։	էն չօք։
Retto, a,	più retto,	rettissimo, a,
ռէթթօ. ռ.	ռէն ռէթթօ.	ռէթթիքսիմօ. ռ.
Ուղիղ։	սակաւ Ուղիղ։	Ամենուղիղ։
ուղրու։	ազ ուղրու։	էն ուղրու։

Ըստ այսմ իմն և զայլոց ածականաց։ բայց ինչն բազում ուրեք գերադրական անուանեալք ոչ են ունեցեալ նակուլեան վարին, վասն յոլովակի և այլ առաւելագոյն մակբայք յարին 'ի նոսա։ ոմն.

molto bellissima, մօլթօ պէլլիքսիմա. Յոյժ ամենագեղ։ քանիք կիւղէլ։ ևն։ Ամենայն 'ի վերայ բաղդատական նոցին բիրմ անգամ դնին առաւելական մակբայ. և թողու զնա բաղդատական, կամ փոխեալ 'ի գերադրական։

որպէս.

più meglio, քիռ՝ մէլիօ. կամ Լաւագոյն։ ուսհա էյիճէ։
assai peggio, ասսաի քէճճիօ. Յոյժ յուռագոյն։ փիք քէօթիւ։

Յօդուած ԺԲ։

Յաղագս Թուական անուանաց։

Թուական անուանք յերիս սեռս վերածին աւ-
իտալացիս։ Առաջինն ասի Cardinale, փոփ-
նակ. ՝ի կարդինալական. զոր մեք կոչեմք՝ Թուոյական,
կամ ընդարձակ։

Երկրորդն ասի Ordinativo, տարբերութիւն. ՝ի դասա-
կան. ոչ և մեք կոչեմք։

Երրորդն ասի. Distributivo, բաժանութիւն. ՝ի տրա-
մաբանական. զոր մեք կոչեմք՝ Անընդեան։

Կարդինալական, կամ բուսարձակ Թուական անուանք
են սոքա։

Uno,	ունս.	Մի։	միր։
due,	տուս.	Երկու։	երկի։
tre,	ռէ.	Երիք։	իրէ։
quattro,	գուատրոս.	Չորս։	սէորթ։
cinque,	էինգուէ.	Հինգ։	սինէ։
sei,	սէի.	Վեց։	սէլթը։
sette,	սէթթէ։	Եօթն։	եէտի։
otto,	օթթօ.	Ութ։	սէքիզ։
nove,	նովէ.	Ինն։	տոքուզ։
Dieci,	դիէչի.	Տասն։	սն։
undici,	ունդիչի.	Մէասասան։	օնսիր։
dodici,	դոդիչի.	Երկուասասան։	օնիրի։
tredici,	ռէտիչի.	Երեքասասան։	օնիրէ։
quattordici,	գուատրոտիչի.	Չորեքասան։	օնսէորթ։
quindici,	գուինդիչի.	Հինգասասան։	օնսինէ։
sedici,	սէդիչի.	Վեցասասան։	օնսէլթը։
diciasette,	դիչիասէթթէ.	Եօթնասասան։	օնեէտի։
diciaotto,	դիչիաօթթօ.	Ութասասան։	օնսէքիզ։
diciannove,	դիչիանովէ.	Իններասասան։	օնտոքուզ։
Venti,	վէնթի.	Քսան։	եիսիրմի։
ventuno,	վէնթիուս.	Քսանեւմի։	եիսիրմիսիր։
ventidue,	վէնթիտուս.	Քսանեւերկու։	եիսիրմի երի։

Trenta,	ռ-ԷՆռ.	Երեսուն:	օԹուզ:
trentuno,	ռ-ԷՆռ'ՆՈ.	Երեսունեմի:	օԹուզպիր:
Quaranta,	Գ-ռ-ռ-Ն'ռ.	Քառասուն:	քըռք:
Cinquanta,	ԷԻՆԳ-ռ-Ն'ռ.	Հիսուն:	էլլի:
sessanta,	Ս-Է-ռ-Ն'ռ.	Վաթսուն:	ալԹմըշ:
settanta,	Ս-ԷՌՌ-Ն'ռ.	Եօթանասուն:	եէԹմիշ:
ottanta,	ՕՌՌ-Ն'ռ.	Ութսուն:	սեքսէն:
novanta,	ՆՕՎ-Ն'ռ.	Իննսուն:	տոքսան:
Cento,	ՉԷՆՌՈ.	Հարիւր:	իւզ:
dugento,	Դ-ՈՒՉԷՆՌՈ.	Երկերիւր:	իքի իւզ:
trecento,	ռ-Ի-Չ-Ն'ռ.	Երեքհարիւր:	իւչ իւզ:
Mille,	ՄԻԼԼԷ.	Հազար:	պին:
duemila,	Դ-ՈՒ-ՄԻԼ.	Երկուհազար:	իքիպին:
tremila,	ռ-Ի-ՄԻԼ.	Երեքհազար:	իւչ պին:
diecimila,	ԴԻԷՉԻՄԻԼ.	Տասնհազար:	օնպին:
centomila,	ՉԷՆՌՈՄԻԼ.	Հարիւրհազար:	իւզ պին:
Milione,	ՄԻԼԻՈՆԷ.	Հազրիցս հազար:	հեզրլիցս հեզար:

Ա՝ այս բացատրական Թուականք, բաց 'ի բառէն՝ milione, միլիոնէ, սովորաբար վարին իբր ածական. և աւելնելիին, բաց 'ի բառէն՝ uno, ունո. մի. յարին միայն 'ի յոքնական գոյականս՝ Թէ արական իցեն, և Թէ իգական և ինքեանք անփոփոխ մնան ըստ հոլովին, և ըստ սեռին: զոր օրինակ.

Tre anni, ռ-Է Ն'ռ. Երեք տարի: իւչ երլ:
Cinque case, ԷԻՆԳ-Ո-Է Ք-Է'ռ. Հինգ տուն: պէշ էվ:
Trenta persone, ռ-Է'ռ-Ն'ռ Ֆ-Է-Ս-Ո'ռ-Է. Երեսուն անձինք: օԹուզ քիշի:

Իսկ յորժամ իբր գոյական վարին միայնակ, կարեն լինել եզական և յոքնական. և յայնժամ ոմանք անփոփոխ մնան 'ի յոքնականն. այ. tre, sei, dieci, ևն: զոր օրինակ. յեզականն:

un tre, ՈՒՆ ռ-Է. Երեք մի: պիր իւչ:
un sei, ՈՒՆ Ս-Է'Ի. Վեց մի: պիր ալԹը:
un dieci, ՈՒՆ Դ-Ի-Է'Ի. Տասն մի: պիր ոն:

'Ի յոքնականն.

due tre, Դ-ՈՒ-Է ռ-Է. Երկու երեք: իքի իւչ:
due sei, Դ-Ո'ռ-Է Ս-Է'Ի. Երկու վեցք: իքիալԹը
due dieci, Դ-Ո'ռ-Է Դ-Ի-Է'Ի. Երկու տասունք: իքի ոն:

Իսկ այլք հոլովին 'ի յոքնականն: ոգ.

i quattri, Ի Գ-Ո-Ռ'Ի-Ռ-Ի. Չորեքին: աէօրտիւ:

i cin-

'i cinqui, ի չինգուի. Հինգերորդ։ պէչի։
i setti, ի սէթթի. Եօթանք։ եէ.ոսիսի։
gli otti, ղլի օթթի. Ութերորդ։ սէքիզի։
i novi, ի նովի. Ինուներք։ տոքուզի։

Թուական անուն՝ uno, ունո. una, ունա, քա. մի, 'ի վարիլն իւր ածական՝ ոչ ունի յոգնական, ոչ և յոյսն է. և արականն uno, ունո. կորուսանէ սովորաբար զվերջին o, տառն, թէպտեւ և յաջորդ գոյականն իւր սկսանիցի 'ի բաղաձայնէ. իսկ իգականն una. ունա. կորուսանէ զ a, միայն՝ յորժամ հետեւի նմա ձայնաւոր. և յայնժամ միւս դնի ապաթարց։ ոչ.

un giorno, ուն ճիորնո. Մի օր։ պիր կիւն։
un mese, ուն մէզէ. Մի ամիս։ պիր այ։
un' ora, ուն' օրա. Մի ժամ։ պիր սահաթ։
una settimana, ունա սէթթիմանա. Մի շաբաթ։ պիր հաֆթա։

Թուականքս։ ventuno, վէնթունո. trentuno, թրանթունո. quarantuno, գուարանթունո. և նմանք ոչ. ոչ ունին յոգնական, և ոչ այլոյլին 'ի վերջն իւրեանց, թէ ըստ գոյականի իցեն, և թէ ըստ նականի։ ոչ.

Ventun' anno, վէնթուն' ննո. Քսան և մի ամ։ եիկիրմիպիր տարի։
anni ventuno, ննի վէնթունո. Ամք քսան և մի։

Պատական թուական անուանքն են սոքա։

Primo,	ֆրիմո.	Առաջին։	իլք։
secondo,	սէկոնտո.	Երկրորդ։	իքինճի։
terzo,	թէրցո.	Երրորդ։	իւչինճի։
quarto,	գուարթո.	Չորրորդ։	սէօրթինճի։
quinto,	գուինթո.	Հինգերորդ։	պէչինճի։
sesto,	սէսթո.	Վեցերորդ։	ալթընճի։
settimo,	սէթթիմո.	Եօթներորդ։	եէ.ոսինճի։
ottavo,	օթթավո.	Ութերորդ։	սէքիզինճի։
nono,	նոնո.	Իններորդ։	տոքուզինճի։
Decimo,	դէչիմո.	Տասներորդ։	օնինճի։
undecimo,	ունդէչիմո.	Մեւոտներորդ։	օնպիրինճի։
duodecimo,	դուոդէչիմո.	Երկոտասներորդ։	օնիքինճի։
Ventesimo,	վէնթէզիմո.	Քսաներորդ։	եիկիրմինճի։
vigesimo,	վիճէզիմո.		
trentesimo,	թրանթէզիմո.	Երեսներորդ։	օթուզինճի։

quarantesimo, գուարանթէզիմօ. Քառասնորդ. քառասնեակ։
cinquantesimo, չինգուանթէզիմօ. Հիսնորդ։ հիսնեակ։
sessagesimo, սէսսաջէզիմօ. Վեցասնորդ։ վեցասնեակ։
Centesimo, չէնթէզիմօ. Հարիւրերորդ։ հարիւրեակ։
Millesimo, միլլէզիմօ. Հազարերորդ։ հազարեակ։

Ահա թուական անուանք՝ են ածական. և երբեմն համարին իբր գոյական, յորժամ միայնակ վարին. ոչ. un terzo, ուն թէրզօ. երրորդ մի։ un quarto, ուն գուարթօ. չորրորդ մի։ Եւ. որ իմանի. երդ մասն, չորդ մասն։ Այլ ունին արական և իգական. զոր օրինակ. արական. primo, փրիմօ. իգական. prima, փրիմա. Հնոյս արականն հոլովի ըստ չորդ հոլովման. իսկ իգականն՝ ըստ երկրորդ հոլովման. ոչ և յայսմ է։

Իսկ տրամաբանական թուական անուանք են ոք։

Decina, փէչինա. Տասնեակ։ տնրբ։
Ventina, վէնթինա. Քսանեակ։ եւկիրմիլեք։
Centinajo, չէնթինայօ. Հարիւրեակ։ հարիւրեակ։
Migliajo, միլիայօ. Հազարեակ։ պինդլեք։

Ահա յոգնիկ. և նմանք սոյ վարին միշտ իբր գոյական։ Յայսմ վայրի մարմնի էր իսանելոյն մասնական, և մի չնական անուանց. բայց ըստ իտալացի քերթողացն՝ ի հնուս դերանուանց ունիմք իսանել։

Ահա լաստանոր յաւարտ վարդապետութեան անուանց՝ կարևոր համարիմք ծանուցանել համառօտիւ յոգս կերպառուն յոգոց, և յոգս ինդրպառութեան անուանց։

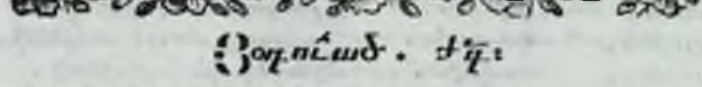

Յոգուած. ԺԳ։

Կերպառութեան յոգոց։

Բանզի յոգք իտալականք սամփուրեան վնշանակուին անուանց. ոչ ասացուք՝ ի Գրքոյն. Երեսս 18. վեկ անուանք՝ որոց նշանակութեան արդէն որոշեալ է. չունին ոչ ետս յոգս. բայց սուս որոշակի գիտելոյ՝ դ.ելցուք զսոր վորական կանոնան։

Յաստուկ անուանք արանց վարին անյոգ. ուստի ոչ լինի ասել, il Catone, էլ կատոնէ. il Carlo, էլ

տուլս։ բայց անուանք կանանց կարեն վարել յոգիս։
Անուանք քաղաքաց սովորաբար անյօդ վարին։ զոր
օրինակ ոչ լինի ասել։ la Roma, լա ռօմա։ la Costantinopoli, լա գօնսթանթինօփօլի։ բաց յոմանց։ ոչ il Cairo։ իլ գաիրօ։ la Mirandola, լա միրանդօլա։
Անուն՝ Dio, դիօ։ կամ Iddio, իդդիօ, վարի առանց
յօդի։
Մականուանք ուանց՝ յորժամ դնին զկնի յատուկ անուան, անյօդ վարին։ ոչ։
Piero Barbarigo, փիէրօ պարբարիգօ։ Բայց յորժամ միայնակ դնին 'ի նշանակել զորոշել անձն, առնուն յօդ։ ուսոյ և ասի։ il Barbarigo, իլ պարբարիգօ։
il Bembo, իլ պէմբօ։ ևն։
Այլ վերոգրեալ անուանք՝ զոր միայնակ եդեալ անյօդ
վարին, յորժամ ունին յատակոյ զածական ինչ, առնուն զյօդ։ զոր օրինակ։ il gran Carlo, իլ գրան
գարլօ։ l' onnipotente Iddio, լ' օննիպօթենթէ իդդիօ։ ևն։
Անուանք ժամանց աշխարհի, թագաւորութեանց, դաշտաստանց, ծովու, գետոց, լերանց, և նմանեանց՝ կարեն վարել յոգիս, և կամ առանց յոգի։ ոչ մարթի է ասել։ Europa, էուրօփա։ և l' Europa, լ' էուրօփա։
Venezia, վենէցիա։ և la Venezia։
Անուանք իշխանութեանց, ոչ։ Papa, փապա։ Re, ռէ։
'ի վարին միայնակ՝ առնուն յոգ։ իսկ յորժամ երբ
ածականն վարին զ յատուկ անուանն, կարեն առնուլ
և կամ ոչ։
Հասարակ անուանք, ոչ Արդ։ Քաղաք, ևն։ սոյն
պէս և անուանքս Եկեղեցի, Աբեղայն, Լուսին, ևն,
առնուն յոգ։ ուսոյ և ասի։ l' uomo, լ' ուօմօ։ la Città,
լա չիթթա։ ևն։
Յորժամ բազում գոյական անուանք նոյնահոլով
դնին զկնի միմեանց, սովորաբար կամ ամենեցուն առ
եալ լինի յոգն։ կամ և ոչ միուն։ Եթէ այն անուանք
իցեն նոյնասեռք, երբեմն մարթի է դնել զյոգն 'ի
վերջ առաջնոյն միոյն։ զոր օրինակ։ Con l' ajuto, e
favor di Dio, կոն լ' այուտօ։ է ֆավօր դի Տիօ։ Օգնութիւն և նպաստիւք Աստուծոյ։ բայց ոչ՝ յորժամ են այլասեռք։ զոր օրինակ ոչ լինի ասել։ Con l' ajuto, e
grazia di Dio, կոն լ' այուտօ։ է գրաց դի Դիօ։ զի
առաջինն է արական, և երկրորդն իգական, ուսոյ
և

և յօդ արուականին սու�ելնէր իգականին, որ ընդէմ
ի կանոնի ։

Յորժամ բազում ածականք վերաբերին առ մի դոյա-
կան, յօդն 'ի վր սուաչնոյն միայն դնելի է. զոր օրի-
նակ. il dotto, e prudente Maestro, ի փոքրիս. է ֆաս-
փէնրէ մաէսթրօ. Իմաստուն և խոհեմ վարդապետ ։
Իսկ յորդ կիրառութեանն նախադրացն di, a, da, ոչ
գնեմք ինչ առանձնայ. զի ըստ մասին իմացեալ լինի 'ի
նախադրելոցդ, և ըստ մասին ունիմք խօսել 'ի դէպն
յոդս Դերբանուման, և Նախադրութեան ։

Խնդրառուին անուանց ։

Ածական անուանք 'ի սէնս հոլովս առնուն ինդիրս։
Որք միանգամ նշանակեն զտեղեկութիւն կամ զոգիութիւն,
զառատութիւն, կամ զնուազութիւն, զգերազանցութիւն,
կամ զկիրս, առնուն 'ի սեռական հոլով։ ոգ.

Ti faccia *certo dell' onestà* mia, — Անկասկած արուցէ զքեզ 'ի վր հաւատուն իմոյ։
Թէ ֆաչչիա չէրթօ դէլլ' օ. էմին էթթին սէնի. սկնիմ նէ՞նա հ՚ա. — էուէսիմոնէն էօթիւրիս։

Ըստ այսմ վարին ածականքս, որ զկնի։

Consapevole, սօնսոֆէվօլէ. Գիտակ։ վուքուֆ։
Pratico, ֆրա՞թիկօ. Վարժ, հմուտ։ եէթիկ։
Ricco, ռի՞ччօ։ Մեծատուն։ զէնկին։
Povero, փօ՞վէրօ. Աղքատ։ ֆուքարէ։
Colpevole, սօլֆէվօլէ։ Յանցաւոր։ սուչլու։
Innocente, ինոչչէնթէ. Անմեղ։ սուսուզ։ եէն։
Ածականք՝ որք նշանակեն զհայկոյութիւն առ ելոյ ինչ,
առնուն զտրական։ ոգ.

Grato a Dio, — Հաճելի նոյ։
ֆրա՞թօ ա դի՞օ. — ալլահա մանպուլ։

Ախտաւոր են հետևեալքս։

Odioso, օդիօ՞զօ. Ատելի։ նահօջ։
Fedele, ֆէդէ՞լէ. Հաւատարիմ։ սատըք։
Infedele, ինֆէդէ՞լէ. Անհաւատարիմ։ խային։
Utile, ու՞թիլէ. Օգտակար։ ֆայիտէլի։
Disutile, դիզու՞թիլէ. Անպիտան։ ֆայիտէսիզ։ եէն։
Ածականք՝ որք նշանակեն զներգործութիւն, առնուն

զՀայցականն՝ նախադրութիւնքն a, ոգ.

Atto *a*' desiderj, Յարմար ըղձանաց։
ՈՒԹԸ Ա՝ ԴԷՍԻԴԷՐԻ։ Հավէսի ուչիւն։
Բառ այսմ՝ Pronto, ֆՐՈՆԹՈ. Կայրմ։ Հարազատ։ Եւն։
Իսկ ածականք՝ որոց ինգիրն զպատնաւ իրին նշանակէ, առնուն զայն 'ի Հայցականն՝ նախադրութիւն
per. ոգ.

Famoso *per* le sue *ruberie*. Անուանի վասն իւրոց գողութեանց։
ՖԱՄՈԶՈ ՓԷՐ ԼԷ ՍՈՒԷ ՌՈՒԲԷՐԻԷ. Քնարի խլրտարդ գողնաստն։
Էսմիւրիւ նամնաստ։
Ածականք՝ որք նշանակեն զչափ, առնուն բացառական անենախդիր։ զոր օրինակ.

Alto *cento braccia*, Բարձր հարիւր կանգուն։
ԱԼԹՈ ՉԷՆԹՈ ԲՐԱՉՉԻԱ. Իւզ այշրն խչանք։
Բառ այսմ՝ Profondo, ֆՐՈՖՈՆԴՈ. Խոր։ սէրին։
Lungo, ԼՈՒՆԳՈ. Երկայն։ ուզուն։
Largo, ԼԱՐԳՈ. Լայն։ ինլի. Եւն։
Ածականք, որք նշանակեն զնիւթ կամ զորակուն, առնուն զբացառական՝ նախադրութիւնքն in, ոգ.

In quell' arte dottissimo, Յայնմ արհեստի քաջ հմուտ։
ԻՆ ՔՈՒԷԼԼ՝ ԱՐԹԷ ԴՈԹԹԻՍԻՄՈ. Զէնհիմաստ փիք ուստա։
Իսկ ածականք՝ որք նշանակեն զրաժանումն, առնուն զբացառական նախադրութիւն da. զոր օրինակ.

Esule *dalla* patria, Աքսորեալ 'ի հայրենեաց։
ԷՍՈՒԼԷ ԴԱԼԼԱ ՓԱԹՐԻԱ. Վէթանանէն սիրկիւնեաց։
Բաղդատական ածականք սովորաբար առնուն ըզ սեռական։ ոգ.

Più convenevole *di* te, Յարմարագոյն քՀ զքեզ։
ՓԻՈՒ ԿՈՆՎԷՆԷՎՈԼԷ ԴԻ ԹԷ. սէնուէն ատահա ուչիւն։
Բաղդատ անդամ առնուն զբուզական՝ մասնիկամբն
che, ոգ.

Più sano, *che* pesce, Առաւել առողջ քՀ զձուկն։
ՓԻՈՒ ՍԱՆՈ ԿԷ ՓԷՍՇԷ։ պարբքատան ատահա ատաղ։
Վերադրական ածականքն առնուն զՀայցական՝ նախադրութիւն tra. կամ fra, կամ զբուզական՝ նախադրութիւն
Oltre ad. ոգ.

Città *tra* tutte le altre *bellissima*, կամ oltre ad ogni altra bellissima, Քաղաք ամենազեղեցիկ 'ի մէջ այլոց ամենայնուն։ կամ առաւել քՀ զայլ ամ։
ՉԻԹԹԱ՝ ԹՐԱ ԹՈՒԹԹԷ ԼԷ ՍԱՆ ՇԻԹԹԻՍՍԻՄԱ. Հիր էնկիւղել քայրբլար
ԹՐԱ

բոնէ պէլլիսիմա, իմ օլոնէ սար մնեի մլոնա պէլլիսիմա։

իլինուէ. կամ քայրելարուան զկյատէ։

Մասնական անուանք առնուն զյոգնակի սեռական, կամ զհայցական՝ նախադրութիւնն fra, ոպ.

Uno *di* quegli ունլոնոյ գի գուէլլի.

Մին յայնցանէ։ ունլարն պիրի։

Fra quali alcuno, գուա գուալի ալչունոյ,

'Ի մէջ որոց ումն։ ունլարն իլինուէ պազրսը։

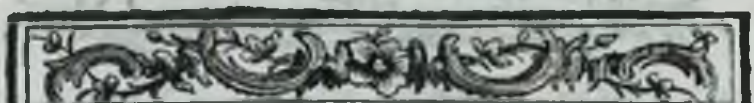

ԳԼՈՒԽ ԵՐԿՐՈՐԴ.

ՅԱՂԱԳՍ ԴԵՐԱՆՈՒԱՆ.

ԴԵՐԱՆՈՒՆՆ ԻՏԱԼԵՐԵՆ Pronome, քոնոմե. և տառն. Ջոմը. առհարկ բաժանի 'ի Գոյական, կամ յէական, և 'ի Ածական:

Էականն, որ և ասի նախատիպ, գոյականապէս յայտ առնէ զդէմս իրաց. և են սք. Io, Եօ. Ես: Tu, Թու. Դու: Se, սէ. Ցի ինքեան, կամ իւրեան: Սոքա հասարակ են արականին և իգականին: Ունին հինգ հոլովս. բայց յերկրորդ դիմէն, Tu, Թու. որ ունի և զկոչական: Սոքա, ոչ և ցուցական դերանուանքն՝ հոլովին նախդրօք. և ոչ յօդիւք:

Ածական դերանուանց ոմանք են ածանցական, կամ առացական. իտալ. derivativo, դէրիվատիվօ. կամ possessivo, քոսէսսիվօ. Ոմանք՝ ցուցական: իտալ. demostrativo, դէմոսթրատիվօ. Ոմանք յարաբերական: իտալ. relativo, ռելատիվօ: 'Ի սոքանէ ոմանք իբր գոյական ևս վարին. բազումք սոնին զարական և զէգական. ունին ոմանք և զկոչական հոլով: Զայս ամ իւրաքանչիւր յօդուածով բացայայտեսցուք.

Յօդուած ԺԱ։

Յեր. Էական դերանուն։

Էական դերանուն առաջին դէմ։

Sing. Միաւ.		Եզակ. Դ.	
Հրամ.			
1. Io, Իօ.	Ես	Էս։	Պէն։
2. di me, փի մէ.	Սէ.	իմ։	ալէնիմ։
3. a me, mi, me,	Տրա.	առիս։	ալանա։
= մէ, մի, մէ.		ինձ։	
4. me, mi, մէ, մի.	Հայց.	զիս։	ալէնի։
6. da me, փա մէ.	Բաց.	յինէն։	ալէնուէն։

Plur. Բազմ.		Յոգն. Հնդ.	
Հրամ.			
1. Noi, Նօյ.	Ոչ	Մէք։	Պիզ։
2. di noi, փի Նօյ.	Սէ.	մեր։	ալիզիմ։
3. a noi, ci, ce, ne,	Տրա.	առմեզ։	ալիզէ։
= Նօյ, էի, էէ, Նէ.		մեզ։	
4. noi, ci, ce, ne,	Հայց.	զմեզ։	ալիզի։
Նօյ, էի, էէ, Նէ.			
6. da noi, փա Նօյ.	Բաց.	'ի մենք։	ալիզուէն։

Էական դերանուն երկրորդ դէմ։

Sing. Միաւ.		Եզակ. Դ.	
Հրամ.			
1. Tu, Թա.	Ոչ	Դու։	Սէն։
2. di te, փի թէ.	Սէ.	քո։	սէնին։
3. a te, ti, te,	Տրա.	առքեզ։	ասանա։
= թէ, թի, թէ,		քեզ։	
4. te, ti, թէ, թի.	Հայց.	զքեզ։	սէնի.
5. o tu, օ թա.	Կոչ.	ով դու։	եսւ սէն։
6. da te, փա թէ.	Բաց.	'ի քէն։	սէնուէն։

Plur.		Յոգն.	
հՇվ.			
1. Voi, վոյ։	Ո՞ւ	Դ՞ուք։	Սիզ։
2. di voi, դի վոյ։	Սէ՞	ձեր։	սիզին։
3. a voi, vi, ve, ա վոյ։ վի։ վէ։	Տրա՞.	առ՝ ձեզ։ ձեզ։	սիզէ։
4. voi, vi, ve, վոյ։ վի։ վէ։	Հայց.	զձեզ։	սիզի։
5. o voi, օ վոյ։	Կոչ.	ո՛վ դուք։	Եա՛ սիզ։
6. da voi, դա վոյ։	Բաց.	'ի ձէնջ։	սիզանէն։

Իտալեան դերանուն երդ դէմն, որ չունի ուղղական։

Sing, e Plur.		Եզ, և Յոգն.	
սինկ։ է էլ՞ա՞.		դ՞ուք։ ձեզ։	
հՇվ.			
2. di se, դի սէ։	Սէ՞.	Իւրեան։ իւրեանց։ քէնտինին։ քէնտիլէրին։	
3. a se, si, ա սէ։ սի։	Տրա՞.	առ՝ իւրեան։ քէնտինէ։ քէնտիլէրինէ։	
4. se, si, սէ։ սի։	Հայց.	զինքն։ զինքեանս։ քէնտինի։ քէնտիլէրինի։	
6. da se, դա սէ։	Բաց.	յիւրմէ։ յինքեանց։ քէնտինանէն։ քէնտիլէրանէն։	

Յաղագս հոլովեաց երից դերանուանցս ծանիր, զի յոր ժամ նախադասս լինին բայից, զասս դնին 'ի նցէ։ բայց 'ի յետադասիլն՝ կից գրին ը նոր իբրև մի բառ։ ոգ.

Nè negare il *mi* puoi.	Եւ՞չ զնչ զայն ինձ կարես։
նէ՝ նէկա՞ռ իլ մի դ՞ուոյ։	Օնու ինքեար էտէմէսին պանա։
Pensa di osservarl*omi*.	Խորհեաց կնորհել զայն ինձ
քէնսա դի օսսէռվա՞ռլոմի։	Համբերբնա թուլթ օնու պանա լնորա լնթմէյ։
Io il *ti* dirò.	Ես զայն քեզ ասացից։
Իօ իլ ԹԻ դի՞ռօ՝։	Պէն օնու բանա ասէյիմ։
Piace di renderl*ovi*.	Հաճոյ է անդրին տալ զայն ձեզ։
բի՞ա՞չ դի ռէնդէռլովի։	Իստէրիմ կէրիվէրմէք օնու սիզէ։

Ըստ այսմ և զայլոցն իմաստիս։

Հայցականքս՝ me, մէ՝ te, ՌԷ՝ se, ՎԷ՝ ve, ՎԷ՝ Երբեմն գրին փոխանակ սրականացն՝ mi, մի՝ ti, ՌԻ՝ si, ՎԻ՝ vi, ՎԻ։ Եւ այս մի յորժամ դնին նախ ՝ի զգերանուանսդ la, լո՝ lo, լէ՝ le, լէ՝ li, լէ՝ gli, ԼԻ՝ որպէս՝

Me li diede.	Ինձ զնոյնս եւս։
մէ լի տիէտէ՝	Պանա վէրտի օնլսրը։
Te la scrissi.	Քեզ զայն գրեցի։
ՌԷ լո՝ սքրիսսի՝	Սանա եւազսրմ օնու։

Երկրորդ՝ նախ ՝ի զմասնիկն՝ ne, ՆԷ՝ ոգ՝

Io *ne* ne vo.	Ես գնամ։
Ի՞ո մէ նէ վո՝	Պէն կիտէրիմ։
Egli se n' accorse.	Նա գիտաց։
ՋԻԼԻ՝ ՍԷ Ն՝ ասքօրսէ՝	Օլ սոուլսոու։

Երրորդ՝ յորժամ գերանուանն անկանի Ը մէջ ne, մասնիկանն, և բային։ ոգ՝

Son*mene* andato.	Ես գնացի։
սօնմէնէ անդաթօ՝	Պէն կիտիթիմ։
Vien*sene* meco.	Ի՞կ Ը իս։
ՎԻԷՆՍԷՆԷ մէքօ։	Կէլ սպէնիմիլէ։

Երբեմն գրի mel՝ մէլ՝ tel, ՌԷլ՝ cel, ՎԷլ՝ vel, ՎԷլ՝ փոխանակ գրելոյ me lo, մէ լո՝ te lo, ՌԷ լո՝ ՎԷ՝ յորժամ յառաջոյ դնին ՝ի զբաղաձայն ինչ յարական անուն։ զոր օրինակ։

mel tolse.	Ցինէն զայն եբարձ։
մէլ թո՝լսէ՝	Օնու պէնտէն ալսոը։
tel darò.	Քեզ զայն տուց։
ՎԷլ դարո՝	Սիզէ օնու վէրէյիմ։
io *tel* trarrò.	Ես քեզ զայն հանեցից։
Ի՞ո ՌԷլ թրարրո՝	Պէն սանա օնու սէօյլէյիմ։

Գիտելի է դարձեալ, զի հոլովեալն mi, մի՝ ci, ՎԻ՝ ti, ՌԻ՝ vi, ՎԻ՝ si, սի՝ ne, ՆԷ՝ բաղմ ուրեք յարին ՝ի բայս իբրև մասնիկ թարմատար առ ՝ի զարդ ևեթ վայ և կոչին՝ Accompagnaverbi, ասքօմբանէ՝ավէրպի՝ Ի՞՝ բայակիցք՝ ոգ յումանս ՝ի նախագրեալ օրինակացդ ուռասանես՝ ը այսմ ԷՆ և յաջորդքն։

Io *mi* credo.	Ես կարծեմ։
Ի՞ո մի քրէտօ՝	Պէն սանըրըմ։
Quando io *me ne* venni.	Յորժամ եկա ՝ի։

գեսան

գուանպս իս մէ նէ վէնէի.	Հայան պէն կէլսիմ։
Noi *ci* seggiamo.	Մեք նստցուք։
նոյ էի սէձիամս.	Պիզ օձիուրալըմ։
Vogliancene noi andare ancora?	Կամիցին մեզ ևս երթալ։
վոլիանչէնէ նոյ անդուանէ անչորա.	Իսաէրլէր մի պիզէտե կիթ մէյէ։
Tu con noi *si* rimanga.	Դու ըլ մեզ մնացցես։
բու սոն նոյ ռիմանիա։	Սէն պիզիմիլէ քալսասըն։
Io vi *ti* porrò chetamente una coltricetta, e dormiravi*ti*.	Ես ալկէց քեզ մեզմով զվերմակ մի փուքրիկ. և ննջեսցես։
յո վի ռի ֆորո՝ էերամէնրէ ունա ֆուլթրիչէրրա. է ֆորիռավիռի.	Պէն պրպայրմ սանա կիզ լիհէ պիր եսրղանդըքվէ ույուսասըն սէն։
Vieni*tene* meco.	Ելկ դու ըլ իս։
վիէնիրէնէ մէֆո։	Կէլ սէն պէնիմիլէ։
Se voi *vi* conoscete?	Թէ դու ճանաչէս։
սէ վոյ վի ֆոնոսէրէ.	Ըճէպ սէն Թանըրմըսըն։
Tornar*vene* a casa.	Դառնալ քեզ 'ի տուն։
թորնարվէնէ ա ֆաչա։	Տէսնմէք սանա էվէ։
Fuggi*ssi* a casa sua.	Փախեաս ինքն 'ի տուն իւր։
ֆուճճիսի ա ֆաչա սուա։	Քէնտի քաչսը էվինէ։

Ասա այսոցիկ օրինակաց իմաստքիր և զայլ եղանակս կիրառուելոյ վերոգրեալ դերանուանց։ Ընտրովք և զայս ևս ծանիր, զի առ իտալացիս՝ Թէ 'ի գիրս և Թէ 'ի խօսս սովորուի է զյոգնականս երկրորդ դիմին 'ի կիր առնուլ փոխանակ էզականացն. այսինքն voi, վոյ. vi, վի. էն. փոխանակ tu, թու. ti, թի.

Յոդուած. Բ։

Դիպս ստացական դերանուանց։

Ստացական դերանուանք են ոք. Mio, միո. Tuo, թուո. Suo, սուո. Nostro, նոսթրոս. Vostro, վոսթրոս։ Սոքա ասին ևս ածականք. զի յէական դերանուանցն

ածանցին։ Ի։նին զարական՝ եզերեալ 'ի ο։ որ և հա-
լովի ը չէրդ հոլովման։ և զիգական՝ եզերեալ 'ի α։ և
հոլովի ը երկրորդ հոլովման, ը այսմ օրինակի։

Ա։	Իգ։		
եզ։ Mio, գ։ο։ mia, գ։։։	Իմ։	պէնիմքի։	
յոք։miei, գ։էի։ mie, գ։է։	Իմք։	պէնիմքիլէր։	
եզ։ Tuo, բ։։։ο։ tua, բ։։։։։	Քոյին։	սէնինքի։	
յոք։tuoi, բ։։։օ'ի։ tue, բ։։։է։	Քոյինք։	սէնինքիլէր։	
եզ։ Suo, ։։։։ο։ sua, ։։։։։։	Իւր։	ծնունքի։	
յոք։suoi, ։։։։օ'ի։ sue, ։։։։է։	Իւրք։	ծնունքիլէր։	
եզ։ Nostro, a, նօ։բ։։։ο։ ։։։	Մեր։	պիզիմքի։	
յոք։nostri։ e, նօ։բ։։։։։ է։։։	Մերք։	պիզիմքիլէր։	
եզ։ Vostro, a, վ։օ։բ։։։ο։ ։։։	Ձեր։	սիզինքի։	
յոք։vostri, e, վ։օ։բ։։։։։ է։։։	Ձերք։	սիզինքիլէր։	

Ա։յս դերանունք յոլովամ ը գոյականաց վարին, պահանջեն զյօդ։ կամ զայլ ինչ մասանիկ։ ոգ։

il mio amore,	Սէր իմ։
իլ գ։օ։մ։օ։բ։։։	Պէնիմ մուհապէթիմ։
le sue cose,	Զիրս իւր։
լէ։ ս։։։։ գ։օ։զ։։։	Քէնանինին շէյլէրի։
questa tua figlioletta,	Ա։յս։ բս դսարիկ։
գ։։։։։բ։։։ ։։։։։։։ գ։։։։։։։

Mangi *del suo*, *del nostro* non mangerà.

Կերիցէ յիւրէն. 'ի մերէն ոչ ուտիցէ։

Մանդի դել սուո, դել նոստրո նոն մանդերա՝։

Քէնուինիմատէնեէսին. ոչ զիմքինուէն եէմէսին։

Յօդուած. Գ.։

Յոգոց ցուցական դերանունաց։

Յուցական դերանունաց՝ ունիք զմիոն ցուցանեն, և ունիք զերս։ Եւ 'ի սոյն ունիք ցուցանեն զմիոն կամ զերս՝ զմերձաւորն խօսողին. ունիք՝ զմերձաւորն լսողին. և ունիք՝ զհեռաւորն յերկոցունց։ Դերանունն ցուցանող զմերձաւորն խօսողին է Questo, արական. և իգակ։ questa։ Հոլովի.

Sing. Միս։		Եզակ. Գոփ.
Հոլ.		
1.		Ո՞ւ Ա՞յս։ Պու։
2. di, դի	Questo, a, Գո՞ւէ՞ռօ, ա՞։	Սէ՞։ այսր։ պուունուն։
3. a, ա՞		Տրա՞։ առայս։ պուունա։
4.		Հայ՞։ զայս։ պուունու։
6. da, դա՞		Բա՞։ յայսմանէ։ պուունուանէ։

Plur. Յոգն.		Յոգն. Հոլ.
Հոլ.		
1.		Ո՞ւ Ա՞յք։ պունալր։
2. di, դի	Questi, e, Գո՞ւէ՞ռիէ։	Սէ՞։ այսց։ պունալրրն։
3. a, ա՞		Տրա՞։ առայսոսիկ։ պունալրրա։
4.		Հայ՞։ զայսոսիկ։ պունալրրը։
6. da, դա՞		Բա՞։ յայսցմանէ։ պունալրրանէ։

Ուղղական հոլովն՝ questi, գո՞ւէ՞ռի. եզակիանապէ՞ ասի զսուն մարդոյ. և նշանակէ՝ այս ոք կամ այր. գո՞ւէ՞։ Եւ յայս միայն չէ ուղիղ ասելը questo, գո՞ւէ՞ռօ։ ոչ. *Questi* è il mio signore, գո՞ւէ՞ռի է՝ իլ միօ սինիօ՞ռէ. Սա է տէր իմ։ պու. տուր սինիմ ասամ։ Սոյնպէս Questa, գո՞ւէ՞ռա, իբր գոյականն վարելով միայնակ,

Նշանակէ այս կին։ պոռ։ փառք։

'Ի սոյն միտս վարին և Costui, փօրնո՛ւ։ ցի՝ սա, այս այր։ և Costei, փօրնէ՛։ ցի։ այս կին։ և երկոցուն յոր նականն՝ Costoro, փօրնո՛ռ։ ցի՝ սորա։ այս արք կամ կանայք։ պոռ էրէր։ կամ փառքեր։ Իբր հոլովին նոր նախադրեալն։ di, a, da, իբրև գլխերդրեալն։ ոմն։

Che farem noi *di costui*? Զ ինչ արասցուք մեք առ փէ քառէմ նո՛ի փի փօրնո՛ւ։ նրա այսմիկ։

Նէ՝ իտեալիմ սիրզ պու ասէմ։

Երբեմն 'ի սեռական հոլով առանց նախադրի դնի։ ոմն։

Al *costui* tempo, 'Ի ժամանակի սորա։

ալ փօրնո՛ւ ռէմֆօ։ փիսկ պունուն զէ՛ժանինաէ։

ասելոյ։ ալ փի փօրնո՛ւ։

Di casa *costei*, 'Ի տանէ կնոջա։

փի փա՛զա փօրնէ՛։ փիսկ։ փի պու քառնրն էվինաէն։

փառ փի փօրնէ՛։

Դերանունն ցուցանող զմերձաւորն լսողին։ Cotesto, փօրնէ՛ռօ։ cotesta, փօրնէ՛ռա։ ցի՝ այդ։ շու։ հոլովվի նախադրիւ ոմն Questo, գուէ՛ռօ։

Cotesti, փօրնէ՛ռի, եզականապէս յուղղական հոլով. նշանակէ, այդ մարդ։ կամ այդ ոք։ շու։ առէմ։ շու։ քիմէ՛նէ։ Սոյնպէս նշանակէ և Cotestui, փօրնէ՛ռ՛ո՛ւ։ որ և հոլովի նախադրեալ։ և յոգնական նոր։ cotestoro, փօրնէ՛ռ՛ռ՛ռ։ ցի՝ դորա։ շունլար։ ոմն։

Cotesti, ch' ancor vive. 'Ի՝ սա՝ որ տակաւին ապրի։ փօրնէ՛ռի, փ՝ ան՝ փ՝ ռ՝ էրէ։ շու։ քիմանէ քի տահա եաշար

Di cotestui non dico nulla. Զ դմանէ չասեմ ինչ։ փի փօրնէ՛ռ՛ռ՛ռ՛ նո՛ռ փի՝ փ նո՛ռ։ Շունտան էօյիւրի սիր չէյ լա։ սէօյլէմէմ։

Perchè batete voi *cotestoro*? Զ ի՝ հարկանէք դուք զդոն։ ֆէ՛ռ՛ռ՛ պ՝ռ՝ էրէ՛ռ՝ զ՝ օ՝ փ՝ռ՝ռ՝ռ

Sing. սինգ.		Եզակ. դ-ՓՓ.	
հՂվ. Ա՛ր-ական.	էգական.	Ո-ՐՎ՚ԼԱ,	Ա՛ՅՆ։
1. Egli, ei, e՚.	Ella,		Օ՚Լ։
էՂԼԻ. ԷԻ. Է.	ԷԼԼԱ.	Սեռ. նորա,	այնր։
2. di lui,	di lei,		անուն,	օնուն։
տի լ՚-ի.	տի ԼԷԻ.	Տրա. առնա,	նմ, այնմ։
3. a lui, gli, li.	a lei, le,		անա,	օնա։
ա Լ՚-ի. ԼԻ. ԼԻ.	ա ԼԷԻ. ԼԷ.	Հայց. զնա,	զայն։
4. lui, il, lo.	lei, la.		անի,	օնու։
Լ՚-ի. ԻԼ. Լ՚.	ԼԷԻ. Լա.	Բաց. 'ի նմանէ, յայնմանէ։	
6. da lui,	da lei,		անտան,	օնտան։
տա Լ՚-ի.	տա ԼԷԻ.			
Plur. ԻԼՈՐ.		Յոգն. ՀՂՄ.	
հՂվ.			
1. Egli, e՚, eglino, elle, elleno		Ո-Ր ՂՈՐԱ.	Ա՛ՅՆՔ։
ԷՂԼԻ. Է. ԷՂԼԷՆՈ. ԷԼԼԻ. ԷԼԼԷՆՈ.			Անլար,	օնլար։
2. di loro,	di loro,	Սեռ. նոցա,	այնց։
տի Լ՚ՈՐՈ.	տի Լ՚ՈՐՈ.		անլարիւն, օնլարրն։
3. loro,	a loro,	Տրա. առնս, նց, այնց։	
Լ՚ՈՐՈ.	ա Լ՚ՈՐՈ.		անլերէ,	օնլարա։
4. gli, li,	loro, le,	Հայց. զնս,	զայնս։
ԼԻ. ԼԻ.	Լ՚ՈՐՈ. ԼԷ.		անլերսի,	օնլարը։
6. da loro,	da loro,	Բաց. 'ի նոցանէ, յայնցանէ։	
տա Լ՚ՈՐՈ.	տա Լ՚ՈՐՈ.		անլերանէ,	օնլարտն։

Ա՛յս դերանուն սովորաբար զանձանց ասի, և նշանակէ. Ղա։ օլ։ Ի՚նքն։ և սակաւ ուրեք զերաց, և նշանակէ՝ Ա՛յն։ օլ։ Ա՚յ։ Ա՚բականն՝ զարու. նշանակէ, և իգականն՝ զէգն։ 'Ի զրուցատրութիւն փոխանակ ասելոյ՝ դու, գուք, սակս պատուոյ յերդ դէմն խոսելով, առ արս ասի. Egli, ԷՂԼԻ. eglino, ԷՂԼԻՆՈ։ և առ էգս՝ Ella, ԷԼԼԱ. elleno, ԷԼԼԷՆՈ։

Հոլովքս՝ lui, Լ՚-ի. lei, ԼԷԻ. loro, Լ՚ՈՐՈ. ոչ են 'ի գործ ածելի յուղղական հոլով փոխանակ ասելոյ egli, ԷՂԼԻ. ella, ԷԼԼԱ։ և թէպէտ 'ի սովորական իւսս ասեն անխտիր, բայց ըստ կանոնաց յերիս սեղիս միայն օրէն է ասել, յորս կամ իրն ուղղական դնի. և կամ իբրև հայցական։ 'Ասի՝ յորժամ է ըստ էական բայի։ ոչ.

Non è *lei*.	Ոչ է նա։
Նոն է. ԼԷԻ.	օլ սէյիլուիր։
Io fossi creduto *lui*.	Ես համարեալ լինէի նա։

լ՝ ֆ՝օսի փաբիտ՝ուրօ լ՝ուի։ պէն՝ օլ տէյլ սինքլրրրտրմ՝
Երկրորդ՝ 'ի կոչական բանն։ զոր օրինակ։

Beato *lui*!	Երանի է նա։
դէ՝ուրօ լ՝ուի։	Նէ՝մուլթլու օնու։
Fortunati loro!	Բարեբաղդիկ են նք։
ֆ՝օրթ՝ունա՝թի լ՝ուրօ։	Թալէ՝հլի սիր օնլար։

Երրորդ՝ զկնի նախադրութեանցն՝ come, փ՝օմ։ siccome՝ սիփ՝փ՝օմ։ ցր։ ոգ։ իբրև։ զոր օրինակ։

Gli stimo *come lui*.	Ինձ համարիմ ոգ զնա։
ԷԼի ՍԹԻ՝մօ փ՝օմ լ՝ուի։	օնլարը թուլթարրմ օնուն կիպի։
Erano, siccome lui, maliziosi.	Էին իբրև զնա՝ անօրէնք։ ԷՅ ոգ նա։
Է՝ռանօ, սիփ՝փ՝օմ լ՝ուի, մալիզիոսի։	օնուն կիպի հէրամզատ։ խոիլէր։

Gli, ԷԼի։ ոչ է պարտ վարել 'ի տրական յոգնական՝ նին։ այլ loro, լ՝ուրօ։ առանց նախադրի։ թէպէտ և հակառակն լսի 'ի սովորական խօսս։

Մասնիկքս՝ il, ԷԼ։ lo, լ՝ուրօ։ la, լ՝ռ։ և 'ի յոգն։ li, լի։ gli, ԷԼի։ le, լէ։ հանդէպ անուանց եդեալ՝ վարին իբրև յոդք հոլովելիք։ զորոց առացուք 'ի Ներածութեանն գրքոյ։ 17։ բայց ը բայի եդեալ յառաջ կամ զկնի՝ լինին գերանուն։ ոգ։

Il veggo,	Զնա տեսանեմ։
ԷԼ վէ՝ՎՎ՝օ։	օնու կէ՝օրիւրիւմ։
lo stimo,	Զնա համարիմ։
լ՝ուրօ ՍԹԻ՝մօ։	օնու սանրրրմ։
la lodo,	Զնա գովեմ։
լ՝ռ լ՝օտ՝օ։	օնու էօկէրիմ։

Սոյնպէս և յոգնականքն։

Բայց յորժամ յոգն զ գերանունս՝ il, ԷԼ։ դնի բացասականս՝ non, նոն։ յայնժամ կամ lo, լ՝ուրօ։ դնի։ և կամ միանայ զ բացասականին։ ոգ։

non lo voglio,	Ոչ կամիմ զայն։
նոն լ՝ուրօ վ՝օ՝լիօ։	իսուէ՝մէմ օնու։

և կամ դնի։ nol voglio, նոլ վ՝օ՝լիօ։ և զնոյն նշանակէ։ Գիտելի է ևս։ զի egli, Է՝ԼԼի։ ella, Է՝ԼԼ՝ռ։ թէպէտ՝ բերեալ դնին իբրև մասնիկ առ 'ի զարդ միայն։ առանց նկատելոյ զԹիւ, զսեռ։ և զՀոլով։ ոգ։

Egli

Egli è il vero, ch' io ho amato.	Ճշմարիտ է՝ թէ ես սիրեցի։
Էլլի է իլ վէրօ, կ' իօ հօ ամատօ։	Կէրշէք սիր քի պէնսեվսիմ։
A me par *egli* esser certo.	Ինձ թուի հաւատալ զոր
Մէ փար էլլի էսսէր սէրթօ։	պէնս սահիհ կէօրեւնիւր։

Ընտ այամ ևն։

Դերանունն Quello, գուէլլօ։ Quella, գուէլլա։

Նշանակէ՝ Այն։ օր։ և հոլովի նախդրաբ ոչ Questo, գուէսթօ։ Յոքնակի ուղղականն արականին լինի Quelli, գուէլլի։ quegli, գուէյլի։ que', գուէ։ Այնք։ օնքար։

Սովորաբար Quegli։ գուէյլի։ իբր էգական ուղղական՝ զմարդոյ ասի։ այնպէս երբեմն quello, գուէլլօ։ զմարդոյ ասի իբր արական։ իսկ իբրև իգական՝ quella, գուէլլա։

Այնպէս և Colui, գօլուի։ իբրև արական, և colei։ գօլէի։ իբր իգական՝ ասին զմարդոյ, և նշանակեն՝ նա։ այն։ օր։ Որք նախդրաբ միայն հոլովին։ և յոքնականն՝ Coloro, գօլօրօ։ հասարակ է երկուց սեռից։ 'Ի նախադասելն գոյական անուան, մերթ է զանց առնել զսեռական նախդիրն։ զոր օրինակ։

Al *colei* grido, ալ գօլէի գրիգօ։ փոխանակ դնելոյ։ ալ փի գօլէի։ Ի յաղաղակ նոր։ օնուն եայկառասրնա։ Դերանունս quello, գուէլլօ։ յորժամ է ըստ արականաց գոյականի։ որ քաղաձայնիւ սկսեալ։ յեզականն գրի quel, գուէլ։ և 'ի յոքնականն՝ quei, գուէյ։ կամ que', գուէ։ ոչ։

Quel signore, գուէլ սինիօրէ։ Այն տէր։ օր աղա։
quel paese, գուէլ փաէզէ։ Այն քաղաք։ օր չէհիր։
que' signori, գուէ սինիօրի։ Այն տեարք։ օր սուլթան։
quei paesi, գուէյ փաէզի։ Այն քաղաքք։
օր չէհիրլեր։

Իսկ թէ արականն սկսանի ձայնաւորաւ, կամ խառն սէիւ։ դնի quello, գուէլլօ։ և յոքն։ quegli, գուէյլի։ ոչ։ quell' uomo, գուէլլ' ուօմօ։ Այն մարդ։ օր ատէմ։ quegli spazj, գուէյլի սփաձի։ Այն միջոցք։ օր արա-

ՐՔԼԼԱՐ։

Ցոյնակի ուղղական մի լինի և ասի queglino, գուէլլէ նո։ Նոքա։ ինչպէս։ որ վարի գոյականապէս։ և ասի զմիջոց

Դերանունն Esso, էսսո։ Essa, էսսա։

Լատինակէ՝ Ելա։ այն։ ինքն։ օր։ կէնտի։ Հոլովի նախ գրաբ ոչ Quello, գուէլլո։ լինելով 'ի արականն։

ad esso, ադ էսսո։ ad essa, ադ էսսա։

Մի այնակ հոգեշ։ վարի ոչ egli, էլլէ։ ella, էլլա։ ոչ։

Esso avea disposto.	Ելա ինքն կարգեալ էր։
էսսո ավէա պէսթոսթո։	քէնտի թէկլբիմ էթմիշիտի։
Costoro da *esse* furon veduti.	Սոքա 'ի նոցանէ տեսեալ եղեն։
սթոսթոսո դա էսսէ փուռոն վէդուտի։	պուռնալար օնլարտան կէօրիլմիշլէր։

Աստուծի անուան։ կամ այլ դերանուանն՝ իբրև ածականն՝ նշանակէ նոյն։ ոչ։

in *essa* luce,	'Ի նմին 'ի լոյսն։
ին էսսա լուչէ։	օլ նուր լիւնտէ։
Esso stesso dispose.	Նոյն ինքն կարգեաց։
էսսո սթէսսո պէսթոզէ։	օլ կէնտի նիզամ վէրտի։

Վարի նախադրութիւնքն՝ con։ գոն։ ցի։ ընդ։ հնդէ այլ լով գերանուանմբք 'ի զանազան հոլովս և 'ի թիւս։ և ինքն անհոլով մնայ ամենեքին։ յորս սուտաւել առ 'ի զարդ դնի։ որպէս։

Con esso lui, գոն էսսո լուի։	Ընդ նմա։ ինուանիլէ։
con esso lei, գոն էսսո լէի։	
con esso loro,	Ընդ նոսա։
գոն էսսո լորո։	ինլարիլէ։
con esso meco,	Ընդ իս։
գոն էսսո մէգո։	ինէնիմիլէ։
con esso i piè,	Ոտիւքն իսկ։
գոն էսսո ի փիէ։	Այեքլարիլէ։ ևն։

Այսմ նման է դերանունն Desso, դէսսո։ և իգակ։ dessa, դէսսա։ որոց յոգնական։ dessi, դէսսի։ desse։ դէսսէ։ Ոչ ունին այլ հոլով։ բաց յուղղականէն։ և 'ի հայցականէն։ Ասաւելուած լինեն նշանակեն՝ նմինքն։ նոյն իսկ։ օլ էնտի։ ամ։ էլ։ Եւ վարին ՝ի էական բային։ և ՝ի բային՝ parere, գոսսէրէ։ ցի։ Երևիլ։ Թուիլ։ ոչ։

Tu

Tu non mi *par desso*.	Դու չերևիս ինձ նոյնինքն։
ԹՈ՛ ՆՕՆ ՄԻ ՓՈՐ ԴԷՍՍՕ.	ԱՅՆ ԿԷՐԵՒՆՄԷՅՕՐՍԵՆ ՊԱ
	ՆԱ ԱՍԸԼ ՕՂ ԿԷՆՏՈՒՆ։
Ell' è ben *dessa*.	Նա ամենևին նոյն իսկէ։
ԷԼԼ՚ Է՝ ԳԷՆ ԴԷՍՍԱ.	ՕՂ ԹՈՒՄԱՄ ԿԷՆՏԻ ԱՍԷՐ։
Non simile, anzi piuttosto *dessa* paresse.	Ոչ եղեալ նման, այլ յաւելս
ՆՕՆ ՍԻՄԻԼԷ, ԱՆՋԻ ՓԻՈՒԹՈՒ	ՆՈՅՆ ԹՈՒԷՐ։
ԹՈ ԴԷՍՍԱ ՓՈՐԷՍՍԷ։	ԵՐԷ ԱՆՁԻԼԷՆ, ԵԱ ԻԼ
	ԼԱ ԱՍԸԼ ԿԷՆՏԻ ԿԷՕՐԻՆԻՒԲ ԻՍԻ։

Յայս հային դերանուանքն Medesimo, մեդէզիմօ. medesima, մեդէզիմա. որոց յոքնականն եկերի՝ i, ի. և e, է. հոլովին յօգիւք իբրև զստացական դերանուանս։ Սոյնպէս և Stesso, սթէսսօ. stessa, սթէսսա. երկոքին ևս նշանակեն՝ նոյն, նոյնիսկ։ Բանի պա. հէման ծ։ վարին յեռագաս լինելով անուան, կամ՝ այլ դերանուան. ըստ որս համաձայնին անուանք և թուականք.

in *quello medesimo* abito,	Ի՚ ԳՈՒԷԼԼՕ ՄԵԴԷԶԻՄՕ ԱԲԻԹՕ.	Ի՚ զոլին իսկ հանդերձիւ։
Se *medesimi*,	Է ՄԵԴԷԶԻՄԻ.	Հէմանն օղ քրիստիկեթսկ։
		Ջ՚ինքեանս։
		ԿԷՆՏԻՔԷՐԻՆԻ։
Quel dì *stesso*,	Գ՚ԻՆ ԴԻ՚ ՍԹԷՍՍՕ.	Ի՚ նմին իսկ աւուր։
		Հէմանն օղ կիւնտկ։
Per *lei stessa*,	ՓԷՐ ԼԷՅ՚ ՍԹԷՍՍԱ.	Վասն նորին իսկ։
		Եանի սնուն իշին։

Essi stessi, Է՚ՍՍԻ ՍԹԷՍՍԻ. elleno stesse, Է՚ԼԼԷՆՕ ՍԹԷՍՍԷ։ ՅԻ նոքին իսկ. նոքա ինքեանք։ հէմանն սնլար. ասբլ կէնտիլէրի։

Գիտելի է. զի գրիչն՝ medesmo, մեդէզմօ. յուսանաւորս միայն լինի. իսկ medemo, մեդէմօ. պարտաւեալ է՚ի լեզուագիտաց։ Սոյնպէս գրել. istesso, իսթէսսօ. ոչ է ճշուն նշ։

Կայ և այլ դերանուն ստէպ՚ի գործածեալ. ՅԻ. Ciò, չիօ՚. որ վարի իբր չեզոք փոխանակ երկոց և ցուցական դերանուանց. և նշանակէ՝ այս, այդ, այն։ հոլովի նախ դրեալ. di ciò, դի չիօ՚. a ciò, ա չիօ՚. da ciò, դա չիօ՚։ ունի.

Ch' è ciò che tu dì?	Ջ՚ինչ է այդ զոր ասես։
Ք՚ Է՝ ՉԻՕ՚ ԹԷ ԹՈՒ ԴԻ՚։	Նէտիր օղ ուէտիկին։
	ունա և՚ի կարգս Շապկասաց։

Յօդուած. Դ։

Յաղագս յարաբերական դերանունաց։

Յարաբերական դերանունք յիտալական լեզուի համարին չորք։ այ. Quale, գուալէ. Che, էէ. Chi, էի. Cui, էուի։

Ասացին յարաբերել զանձն, և զկր. և նշանակէ՝ Որ։ էի օլ. օլ էի։ Հոլովի յարական և յիգական սեռի 'ի ձեռն յօդիչ. ոնի. il Quale, իլ գուալէ. la Quale, լա գուալէ. i Quali, ի գուալի. le Quali, լէ գուալի. ևն։ Այս դերանուն ըստ որում է յարաբերական՝ 'ի գործ ածի յօդիւ. իսկ ասացեալ այնր վերայ իբր դերանուն որական կամ վերբերական, և նշանակէ՝ որպիսի. զոր սորին գրեացուք. 'ի Յօդ. Ե։

Բաղում ուրեք փոխանակ այսր դերանուան դնի բառն՝ onde, օնդէ. որ նշանակէ՝ ասեալ, կամ ուստի։ Եւ այս դնի փոխանակ այլևայլ հոլովոյ եղական նին և յոգնականին։ զոր սրինակ։

Un Regno, *ond'* io la corona attendo.	թագաւորութիւն մի զորոյ ես զոսկան ինդրեմ։
ուն ռէնիօ, օնդ' իօ լա էտ ռօնա ռիբէնդօ. փոխ del qual io, գէլգուալ իօ.	ոմիր փոխուիշահլոք։ քի օ. նուն թագինի պէն ա. բայօրում։
L' anima gloriosa, *onde* si parla.	Հոգին փառաւորեալ զորմ. իսասէ լինի։ այ զորմ. իսասիք։
լ' անիմա գլորիօզա, օնդէ սի պարլա. փոխ աստլոյ. della quale, գէլլա գուալէ.	օլ ազիզ Հան՝ քի անուան գօթիւրիս սէ օյլէնիյօր։
Vane speranze, *ond'* io viver solea.	Ունայն յոյսն՝ որովք ես կեանալ սովոր էի։
վանէ սպէռանցէ, ընդ' իօ վի. վէռ սօլէա. փոխ delle quali, գէլլէ գուալի.	օլ հեվայի ումիտլէր՝ քի անկարիլէն պէն կեչենք օրուսում։

Կիրառութիւն դերանուն՝ Che, որ։

Գայս դերանուն ևս նշանակէ՝ որ։ օր օրէ։ Հոլովի նախադրաց։ և երբեմն յոգնութիւն ևս սահմանելոյ առեալ։ Ասս որում յարարերի զանձն կամ զիրս։ հասարակ է արուի և իգի։ և վարի յիզական և 'ի յոգնական։ ոգ.

Conoscer quello, *che* sia da fuggire.	Ճանաչել զայն՝ որ իցէ փախչելի։
գոնոշ-ելլա գ-ուելլո գէ սի՞ գա գա ֆուճճի՞-էլ։	Թանալանք օրշէյի՝ քիւքաչ-մալը սրբ։
Le cose *che* si leggeranno.	Իրքն՝ որք ընթերցցիլ լիցին։
լէ գօզէ գէ սի լէճճէ-ննօ։	Օրշէյլէր քի անլար զուլունաճակ սրբ։
Gli occhi, *di ch'*io parlai.	Աչքն՝ զորոց ես խօսեցայ։
ղլի օգգի, դի գ' ի՛օ գա-լա՛։	Օլ կէօզլէր քի անլարատան էօլթիւրիւ սէօյլէսիմ։
Li nemici, *che* io fuggo.	Թշնամիքն՝ յորոց ես փախչիմ։
լի նէմ՛լի։ գէ ի՛օ ֆու-ղիօ։	Օլ սիւշմանլար քի անլարատան նէլէն քաչարբմ։

Կիրառութիւն դերանուն՝ Chi, որ։

Գայս դերանուն նշանակէ՝ Ան որ։ Ոչ որք։ օրգի։ գի օնլար։ Հոլովի նախադրաց միայն՝ յիզական և 'ի յոգնական։ յարական և յիզական։ ոգ.

A niuna persona fa ingiuria *chi* usa la sua ragione.	Ոչ ումեք անձին առնէ անիրաւութիւն նա՝ որ վարէ զիւր իրաւունս։
ա նիւ-ննա գէ-սօնա ֆա ին-ճիւ-սա-գա գի սա՞-ղա լա սա՞-սա-սիօ՞նէ։	Հիչ ոլիր քիմսանէյէ զուլմ իլթիմէզ օլ քի կէնուզ հաք բրլիր քուլլանիր։
Il Sole del Mondo pare che tolgano, *chi* tolgono di questa vita l' amistà.	Զարեգակն աշխարհի երևին թառնալ նք։ որք թառնան 'ի կենաց սա սի զարեգիամութիւն։
իլ սօ՞լէ դէլ մ՞ոնդօ գա՞-ռէ գէ	Սանգի սիւնանանլարնուկիւ

բ՝ ելնու, քի ելնու քի գոնէ՝ ելիրա՝ ամիսնա՝ ։	Նեղինի քալտրրրրլար օնլար։ քի ուսսթլրղը ալէմ՝ ուէն քալտրրրրլար ։
Così avviene *a chi* è in volta di fortuna .	Այսպէս պատահէ նմ՝ որ է՝ ի շրջանս բաղդին ։
գուր՝ ուլլիկնէ = քի է՝ ին ջուրա քի ֆուրնանա .	ուէօյլէ օլուր օնա քի փոխ ուէվրինուէ տիր ։
Domandare *chi* con lui era .	Հարցանել զայն որ ընդ նմա էր ։
գուանքանա՝ քի գան լ՝ ուի է՝ ա .	Սրմար օնու՝ քի ուիլէ՝ սին՝ ՀՀ իսլ ։
Da chi non le conosce , sono tenute grandi .	'Ի նմ՝նէ՝ որ զնա ոչ ճանաչէ ։ մեծ համարեալ լինին։
գա՝ քի նան լէ գունուլէ , սանա բէնանրէ իանանքի ։	ենուան քի սնլարը լթանը՝ մազ ։ ալէօյիւ՝ սայրլրրլար ։
Ուրիք նշանակէ՝ ոք որ .	գիրինքի ։ զոր օրինակ ։
Trovar qui *chi* 'l battesimo ti dia .	Գտանել սատ զոք՝ որ ըզ մկրտութիւն քեզ տացէ ։
բանալա գուր՝ քի 'լ գարբնէ՝ ալիմ բի գէ՝ ։	պուլմաք պուրսա ալիրի՝ սինիքի սանա վաֆթիզ վերսին ։
Երբեմն նշանակէ՝ ո ոք , ով և . քիմի . զոր օրինակ .	
Parli *chi* vuole in contrario .	Խօսեսցի՝ ո ոք և կամի ընդ հակառակն ։
գանուլի՝ քի վուլէ՝ ին գանրանա՝ ։	սէօյլէսին՝ քիմ՝ քի իստէրիսէ՝ քարշը ։
Մերթ նշանակէ՝ ոմն , միւսն ։ գիրի ։ ο գիրի ։ ոմն։	
Portando nelle mani *chi* fiori, *chi* erbe odorifere .	Տանելով՝ի ձեռս՝ ոմն ըզ ծաղիկս ։ և միւսն խոտս անուշահոտս ։
գուրանգա նէլլէ մանի՝ քի ֆիրի՝ ։ քի էրուդ ուգուրի՝ ֆէրէ։	էլլէրինուէ կէօթիւրիւմ՝ ուիրի՝ ջիշէքլեր ։ ο ուիրի՝ քօքուրու՝ օթլար ։
'Ի՞ՐՄՂ . Chi? քի ։ է բառ.	Հարցական անձին կամ գոյ՝ ացուցիչ ։ և նշանակէ ։ ո , ով ։ քի՞ ։ Հոլովն նախ՝ գրուք ։ ոմն ։
di chi? գի քի ։	Ո՞յր ։ քիմի՞ն ։
a chi? = քի ։	Ա՞ստ ։ ո՞ , ո՞ւմ՝ քիմի՞ ։
da chi? գա քի ։	Յուսմի՞ ։ քիմանէ՞ն ։

Իսկ

Իսկ հարցական իրի է բառս Cosa? գ՝ուշ։ Զի՞նչ։ Զի՞նչ։
Հարցական որպիսութեան Quale? գ՝ու�։ Որ, որ-
պիսի։ Նէ՞ շէքիլ։ Նաստլ։
Հարցական որքանութեան Quanto? գ՝ուանթ։ Ո՞րքան։
Նէ՞քատար։ Քաշ։
Ցայսցանէ դրէալ ունիմք խօսել ստորև 'ի կարգի ո-
մանց գերանուանց, և 'ի կարգս շաղկապաց։

Կիրառութեան գերանուանաց՝ Cui, գ՝ուի։

Բայս գերանուն յարաբերէ զանձն. և բաց յուղղա-
կան հոլովէն՝ ունի զայլ հոլովս նախադրեալ միայն, և
յոլովակի առանց այնր և ա, անփոփոխ ձևալով յեր-
կաքանչիւր թիւն և 'ի տեղս։ ուղ։

Il buon uomo, in casa *cui* morto era.	Բարի այրն՝ 'ի տան որոյ մեռեալ էր։
իլ պուօն ուօմօ, ին գ՝ազա գ՝ուի մօռթօ է՝ռա։	օլ էյի աուէմ՝քի սնուն է-վինաէ էօլմիշ իսի։
Macchie apparivano a molti, *a cui* grandi, e *a cui* minute.	Արատք երևէին բազմաց, ոմանց մեծք, և ոմանց՝ փոքրունք։
մ՝ակ՝էյիէ ապ՝ապ՝ուի՝վանօ ա մ՝օլ-թի, ա գ՝ուի գ՝ռանդի, է ա գ՝ուի մինու՝ռէ։	զէրրէլէր կեօրիւնիւրլէր-իսի չօղա, քիմինէ պէ-յիւր, վէ քիմինէ քիւչիւք։
Non guardando *cui* motteggiasse, credendo vincere, fu vinta.	Ոչ նկատելով թէ զո՞ ծաղր առնէր, կարծելով յաղ-թել՝ եղև յաղթեալ։
նօն գ՝ուարդանդօ գ՝ուի մ՝օթ-թէճ՝ճ՝ի՝ռէ, գ՝ուէգ՝էնդօ վ՝ինչէռէ, գ՝ռա վ՝ինթա։	պուգմայրվ քի քիմի մանա-կարայ իսէր, էգէնմէք զանն էտէրիքէն, էգ-նիլտի։
L' anime di color, *cui* vinse l' ira.	Հոգիք նց՝ որոց յաղթեաց բարկութիւն։
լ՝ ա՞նիմ դի գ՝օլ՝օ՝ռ, գ՝ուի վ՝ինչէ լ՝ ի՝ռա։	օլ քիմէ՞նէլէրին ճանլէ-րի. քի ա՞նլարի տարէկը-լըք զասգի իսիտի։

Ամի երբեմն զանկենդան իրաց։ ուղ։

Amore, la *cui* natura è tale, che piuttosto per se medesimo consumar	Սէրն՝ որոյ բնութիւն է այն-պիսի, զի մանաւանդ ինքնին սպառել կարէ։

si può, che per avvedimento tor via.

քան խոհականութիւն բառնալ 'ի բաց:

ամ՝ սուտ, լա՝ սուտի նարնուտա է բռալէ, սէ իւրրիւ՝ սուտ էէ՝ ոչ մեսէլէմ սենուտամա՝ սի էուտ՝, սէ էէ՝ ավէլէսիմենիս ըստ վէ՝ սուտ.

մեր հապսիլեթ, քի սենուն թապիլեթի օլ միսիլլի տիր՝ քի իլլա կէնտի կէնտիսինատէն թէլէք օլ մապա քապիլ, նէքի ուստաղրղրլա քելտրրմիղա:

ՅՕԳՈՒԱԾ. Է:

ՅԱՂԱՓ ԱՅԼՈՅ ԴԻՆԻՆ ԴԵՐԱՆՈՒՄԱՆՆՈՅ:

Եվ բառք ինչ, զորս մեք միչկան անուանս ասեմք. բայց խուալացիք Ը դերանունս հայմարին: 'Ի սոցանէ ոմանք զորպիսութիւն յայտ առնեն: Ոմանք զպէտպէտութիւն: Ոմանք՝ զընդհանրութիւն: Ոմանք՝ զորքանութիւն անորոշ: Ոչ իւրաքանչիւրն բացատրեսցուք համառօտ:

ՈՒՍԿԱՆ ԴԵՐԱՆՈՒՄԱՆ:

Tale, բռալէ. նշանակէ՝ այնպիսի: պուտնուն կիսալ. էսլէ. պէսլէ: Յորնականն լինի. Tali, բռալի. հոլովի նախդրօք, և է 'ի հնրկ սեռի: Ի դիմադրաժանէ դերանունն. Quale, գուռալէ. ցի որպիսի: ոգ.

Essere *tale*, quale il richiedea.

Լինել այնպիսի, որպիսի զայն պահանջէր:

էսէրէ բռալէ, գուռալէ իլ ռիսիէդէա.

էսլէ օլմաք, նասրլէքի օնու խասէրիսի:

Tal femmina di tale uomo.

Ասինպիսի կին այնպիսւոյ մարդոյ:

բռալ ֆէմմինա դի բռալէ սում. էրրեսին 'ի միասին դնին

էսլէնքասը էսլէ ատամին: 'ի սկզբան քանին: ոգ.

Tale, quale tu l' hai, cotale la dì.

Ասինպիսի՝ որպիսի դու զայն ունիս, այնպիսի զայն ասա:

բռալէ, գուռալէ ռու լ՝ հայ, գուռալէ լա դի՝.

նասրլէքի վարտարը ունին, էսլէ ատ՝ սնու:

Երբեմն ՇՈՒՆի պէտք կայ զայլ գերանուն, և նշանակէ իբր գոյական։

il tale, իլ ԹԱԼԷ. այն այր։ օր մեռեալ։
la tale, լա ԹԱԼԷ. այն կին։ օր քարը։
un tale, ան ԹԱԼԷ. այն ոք, ոմն։ պէտք քիչն. քիմանէ։

Cotale, գոթԱԼԷ. նշանակէ ոմն tale, ԹԱԼԷ, և ունի զնոյն կանոն. բայց վարի ևս յօդիւ։ ոմն.

I cotali son morti. Ա՛յնպիսիքն մեռան։
ի գոթԱԼԻ սոն մոՐԹի. օր մինչև լիքերն էօլոխելեր։
Con cotali odori. Ա՛յնպիսի հոտով։
գոն գոթԱԼԻ օդՈՐի։ էօյլէ քէքոլարիլէ։

Altrettale, ալԹրաէԹԹԱԼԷ. բաղադրի 'ի altro, ալԹրո. և tale, ԹԱԼԷ։ 'Նշանակէ՝ միւս այնպիսի. այլ նոյնպիսի։ քայլը օր թիւրլիւ. սատանա էօյլէ։ վարի միայն 'ի յորնականն. իսկ յետգականն իրր մկրտ նշանակէ։ Ընդունի զյօդ։ զոր օրինակ.

Gli altrettali sono per morire. Ա՛յլ նոյնպիսիքն մեռանելոց են։
ԼԻ ալԹրաէԹԹԱԼԻ սՈՐնո գէՐ մոՐԹի. քայլը օր միսիլլիլէր էօլլէՀԷՔլէրտիր։

Quale, գուԱԼԷ։ Ա՛ռանց յօդի է գերանուն որակական, և նշանակէ. որպիսի։ նէ չէքիլ. նասլլ։ Դիմաստական բառին tale, ԹԱԼԷ. ոմն 'ի վեր ասացաւ. ոմն։

Quale asino da in parete, *tal* riceve. Որպիսի ինչ տայ էշն յորմն այնպիսի ընդունի։
գուԱԼԷ ասինո դա՛ ին գարէ՛Թ. ԹԱԼ ՌԻՆԷՎԷ. Նէ քիչ վէրիր էշէք տուվարա. էօյլէսինի ալըր։

Ա՛ռակ է այս. ոմն թէ ասել. զոր ինչ սերմանէ ոք. զնոյն և հնձէ։ Էգիպտիոն գէՐԷՐ։

Երբեմն նշանակէ իրրև երկրայական. կամ հարցական. առանց յօդի վարելով։ ոմն.

Non so *quale* Iddio dentro mi stimola. Ոչ գիտեմ՝ որպիսի ինչ Աստ 'ի ներքս իմ ազդէ։
նոն սո գուԱԼԷ ԻԴԴԻՈ դէՆԹՐՈ մի ՍԹիմոլա. պիլմէմ նէ չէքիլ ալլահ իչէրիսինէ թիւրթէր։

Ruggeri demandò: *quale?* ՌուՋՋԷՐի դէմանդՈ՝ գուԱԼԷ. հուուգիէր եհարց. զպատիրիս ՀՈՌԷՐ ասաւու, նէ թիւրլիւ։

Դիքանոնանի քերականութիւն։

Altri, ալ՛ռի։ իբր ուղղական հոլով եզականին։ գոյականանալն նշանակէ՝ այլ ոք։ պիր քայրըսը։ ոչ.

Nè voi, nè *altri* mi potrà dire.

Ն՛է դու։ և ոչ այլ ոք ինձ կարասցէ ասել։

Նէ՝ վ՛օյ։ նէ՝ ալ՛ռի մ՛ թօ ռա՝ գ՛ռէ։

Նէ՛ սէն։ նէ՛ պիր քայրըսը պանա սէյլէյիլիր։

Երրեմն նշանակէ։ մի։ ոմն։ զոր օրինակ.

Tanto sa *altri*, quanto *altri*.

Ա՛յնչափ գիտէ մին։ որչափ միւսն։

Ռանռօ սա ալ՛ռի։ գուռանռօ ալ՛ռի։

Օլքատար պիլիր պիրի։ նէ քատար օպիրիսի։

Altrui, ալռու՛ռի։ նշանակէ՝ այլ ոք։ քայրըսը։ զմարդոյ միայն ասի. և ըստ կանոնաց ոչ վարի յուղղական հոլով։ այլ նախադրեալ միայն ունի զտրս հոլովս. և վարի յեզականն և 'ի յոքնականն։ բայց 'ի բացառական հոլովոյ՝ յայլսն կարէ վարիլ անենախդիր. և թէ ունիցի յօդ։ ոչ է իւր՝ այլ անուանն։ զոր օրինակ.

Ciò per l' *altrui* case facendo.

Ջայս վ՛ռ տանց այլոց առնելով։

Ջիօ՝ փէռ լ՛ ալռու՛ռի քա՛ղէ փ՛ռէ՛նդօ.

պու շէյի քայրըլարըն էվլերի իշլեն էտիփ։

Piuttosto *ad altrui* le presterei.

Մանաւանդ այլուամուք զայնա շնորհէի։

Փիուռիռնօռնօ ադ ալռու՛ռի լէ փռէսթէռէ՛ի.

իլլա քայրըսընա օնլարը վէրիրիտիմ։

Non si deve macchiar l' *altrui* fama.

Ո՛չ է պարտ արատել զայլոյ համբաւ։

Նօն սի պէ՛վէ մ՛ռքիա՛ռ լ՛ ալռու՛ռի փ՛ռ՛մ։

Չայիզ տէյիլ տիր պօզմաք քայրըսընն ատընը։

Altro, ալ՛ռօ. այլ։ քայրը։ Ա՛ծական է. որոյ իգական՝ altra, ալ՛ռա. և հոլովին իբրև զստացական գերանուանս՝ յօդիւք և նախադրեալ։ ոչ.

Altri luoghi dilettevoli.

Ա՛յլ տեղիք զուարճալիք։

ալ՛ռի լ՛ուօ՛ղի դիլէ՛ռիվ՛օլի։

քայրը սէ՛ֆիալը եէրլէր։

Degli altri due.

Ա՛յլոց երկուցն։

դ՛էլի՛ ալ՛ռի դ՛ուէ.

օլ պիր լիխիսինին։

Երրեմն իբր գոյական՝ նշանակէ չէզոքականապէս. այլ ինչ։ քայրը շէյ։ վարի միայն յեզականն։ ոչ.

Va via, tu non se' da altro, che da lavare scodelle.

Գնա՛ 'ի բաց, դու ոչ յայլ ինչ կա պիտանացու բայց 'ի լուանալ զպը-նակս։

վա՛ վի՛ա, թուանոն սէ՛ գա ա՛լ բուաս. սէ գա լավա՛ռ ոգ պէ՛ալէ.

վար երթալ. սէն քայրը չէյլ կէլմէզլին՝ անձնաք սալթ չանագ եյքումդա։

Դէրանուն հանրակաց։

Ամանք յայտնանէ են ստորաբաստական, և ամանք՝ բաց ցուցական։ Ստորաբաստականք. Ogni, օ՛ննի։ Նշանակէ՝ ամ։ հէր. հէր։ ածական գոլով յարի, յամ գոյականաց յինչ և իցէ սեռ, սովորաբար յէզական. և հոլովի նախդրիւ։ զոր օրինակ.

Con ogni sollecitudine, con ogni ingegno, con ogni arte.

գօն օ՛ննի սօլլէչիթուդինէ, գօն օ՛ննի ինճէ՛ննիօ, գօն օ՛ննի ա՛ռթէ.

Ամենայն փութով, ամենայն հնարիմացութիւն, ամենայն արուեստիւ։ հէր քայդրիլէն, հէր ֆիքրնէլիզլէն, հէր զէնաստիլէն։

Սակաւ ուրիշ յարի 'ի յոյնականս։ զոր օրինակ.

Ogni vili cose.

օ՛ննի վի՛լի գօ՛զէ.

Ամ անարգ իրք։ հէր ագչաք չէյլէր։

Սովորաբար ոչ կրնատի յեռին տառ որ. թէպէտ և առաջի այլ ձայնաւորի հանդիպեսցի. բաց յոմանց՝ զոր ոչ մի բառ լինի. ոգ ognora, օ՛ննիօ՛ռա։ ognotta, օ՛ննիօ՛ռռա. յամ ժամ։ հէր ուէմ, և՛ն. որք գրին և՛ ogni ora, օ՛ննի օ՛ռա. ogni otta, օ՛ննի օ՛ռռա.

Ognuno, օ՛ննիու՛նո. կամ ogni uno, օ՛ննի ու՛նո. Նշանակէ՝ ամ ոք։ հէրքիչի։ վարի գոյականաբար, և և զակի. և ունի իգական, ognuna, օ՛ննիու՛նա։ ոգ.

Con grandissima ammirazione d' ognuno.

գօն ֆրանդիսսի՛մա ամմիռաս՝ յիօ՛ննի գ' օ՛ննիու՛նո.

Մեծաւ զարմացմամբ ամ ուրուք։ կամ ամենեցուն։ Թաւաշիւպ օլմասրիլէ հէ-փիսինին։

Ognun per se, e Dio per tutti.

օ՛ննիու՛ն փէ՛ռ սէ, է գիօ՛ փէռ թուտթի.

Ամ ոք վո՛ իւր. և Ամ վո՛ ամենեցուն։ հէրքէշ կենսի իչիւն, վէ Ամենեցուն հէ՛ֆիսի իչիւն։

Tutto, բ՝ուրբ։ Բ՝ որում յայտ առնի զբաղմունքն, նշանակէ՝ եմ՝ բոլոր։ հէր։ պիւլթիւն։ իրրև ածական՝ հոլովի նախդրիւ յերկրպանութիւն։ իրրև գոյական, ունի միայն զհայեաս՝ tutti, բ՝ուրբի։ և tutte, բ՝ուրբէ։ յթ. սմենէքին։ Հիւմլի։ զոր օրինակ։

Pregogli per parte *di tutti*.
ֆ՝ուէ՝ոյ՝ի ֆէ՝ ֆ՝ուրէ պի բ՝ուրբի։
Աղաչեաց զնոսա՝ ի դիմաց ամենեցուն։
Եսլվարար օնլարա՝ Հիւմ լէսինին Թարաֆընան։

Ի վարիչն ածականաբար, զկնի իւր ունի զյօդն, և զգոյական անունն, որ լինելոյ է յոքնական, կամ դնէ հատուցական։ իսկ յօդն դնի միշտ յուղղականն՝ ի զակի կամ յոքնակի, զի զհոլով անուանն ցուցանէ նախդիսն։ զոր օրինակ։

Tutte le notti si lamenta.
բ՝ուրբէ լէ նո՝ուրբի՝ ի լամենտա։
Օրամ գիշերս տրտնջայ։
հէր կէ-Հէլէրտէ ֆէրիատ իտէր։

Presente *tutto il convento*.
ֆ՝ուէզէնթէ բ՝ուրբիօ իլ ֆ՝ոնվէնթիօ։
Ներկայն ամ ժողովոյն։
պիւլթիւն մէ-ճլիսին էօնիւնտէ։

Di tutta la nostra famiglia
դի բ՝ուրբա լա նո՝ուրա ֆամիլիա։
Բոլոր մերոյ տան, կամ ազգատոհմին։
Հիւ-մլի պիզիմ այսլրն։

Երբեմն զանց առնի յօդն։ զոր օրինակ։

Veniva a lui *da tutte parti*.
վէնիվա ա լ՝ուի ֆա բ՝ուրբէ ֆ՝ուրբի։ փոխանակ ասելոյ՝ ֆա բ՝ուրբէ լէ ֆ՝ուրբի։
Գայր առ նա յամ կողմանց։
կէ-լիրիւրի օնա հէր Թարաֆտան։

Careggiato da tutta gente.
ֆ՝ուէ-ճճիօ՝ ֆա բ՝ուրբա ճէնթէ։ փոխանակ դնելոյ՝ ֆա բ՝ուրբա լա ճէնթէ։
Սիրեցեալ յամ ժողովրդենէն։
Սէվիլ-լիւ հէվ ճէ-միլթէ։

Ասյս բառ լ՝ որում հայի առ չարունակ բանական՝ իրական կամ զօրութեանական, նշանակէ՝ բովանդակ։ ամբողջ։ պիւլթիւն։ եէ-բիարէ։ և վարի ածականաբար։ զոր օրինակ։

Nel quale ella pose *tutta* la sua *speranza*, *tutto* il suo *animo*, *tutto* il *ben*
Յորում եդ նա զբովանդակ զիւր յոյսն։ զբովանդակ զիւր յանկուն։

suo.
Նէ գոռ՝ լէ էլլ՝ ֆ՝ զէ բռ՝ բռ լա սո՝ սա սֆէռ՝ ոնյ՝ բռ՝ բրբռ իլ սո՝ սոնիմ՝ բռ՝ բրբռ իլ պէն սո՝ սոս.

զլուվանգակ բարին իւր։
օնուա քսաու օլ քիմկանէ՝ պիւթիւն կէնսի ումի տենի, պիւթիւն կէնսի միւրատը՝ պիւթիւն կէնսի էյիլիղինի։

Բացասական դերանունք հանրական։

Niuno, Նիո՝նս կամ neuno, Նէ՝նս. Nessuno, Նէսսո՝նս. nissuno, Նիսսո՝նս.

Սոքա նշանակեն՝ ոչոք. եւ ոչ մի։ հիչ քիմսէ. հիչ պիր։ վարին միայն յն զանկան, և հոլովին նախադրեալ. սակայն չինն միայն ունի իգական, niuna, Նիո՝նա։ ոչ.

Niuno mi vi conosce.
Նիո՝նս մի վի ֆոնո՝սէ.
Ոչոք զիս անդ ճանաչէ։
հիչ քիմսէ պէնի սնուսա թանրմազ։

Niun campo,
Նիո՝ն ֆա՝մֆս.
Ոչինչ անդաստան։
հիչ պիր թարլա։

Niuna gloria è ad un' aquila aver vinta una colomba.
Նիո՝նա ղլո՝ռիա է՝ ադ ուն՝ ա՝ֆռ՝ռիլա ավէ՝ վէնթա ա՝նա ֆոլո՝մպա։
Ոչինչ պարծանք են արծո՝ի միում՝ յաղթել գաղաւնի մի։
հիչ պիր եխանէլիք ակյիլ պիր քաութաղայ՝ էնմեք պիր կեավէրճին։

Nessuno uomo è libero.
Նէսսո՝նս ուո՝մս է՝ լի՝բեռս.
Ոչ ոք մարդ է ազատ։
հիչ պիր ադամ էզատ ակյիլիլմիր։

Nissuno conoscea il fine.
Նիսսո՝նս ֆոնոսէ՝ա իլ ֆի՝նէ։
Ոչ ոք ճանաչէր զվախճանն։
հիչ քիմսէ պիլմէզիսի սոնղուանու։

Երբեմն այլով բացասական եղեալ, նշանակեն իբր սաստկական՝ ոք, ոմն, ինչ։ պիր, պիրիսի։ Այսպէս նշանակեն եւ 'ի հարցման կամ յերկբայութեան, թէպէտ և ոչ կայցէ բացասական։ զոր արինակ.

Senza niun dubbio n' andrò consolato.
Սէ՝ն՝ցա Նիո՝ն դու՝ֆբիո ն՝ անդրո՝ ֆոնոսլա՝ֆս.
Առանց ինչ երկբայութեան երթայց միխիթարեալ։
շիւպհէսիզ կիսէրիմ թէսելլիլէն։

Dove *non* era niuno.
Ոբ՝ ոչ էր ոք։

փ՚էլ նՕն էՀա նԻՀ՚անՕ.	օրուա հօդուտի հիշ քիմանէ :
Trovossi in melano *nitu-no*, che contradiasse alla podestade?	Գտաւ 'ի միլան ոք, որ հակառակ կոյր իշխանութեան. կամ իշխանին :
ՌՕսվՕՀսի ԻՆ մելանՕ նԻՀ՚անՕ. Ի՚ Հ՚ՕՆՀՕՀՕՀՕՀ ՀՕՀՕՀՕՀՕ.	սուրբ անուանամամբ միլանաց սկիրիսի. քիքարշը տուրայիսի հիւքմէ. կմ հիւքիմուարա :
ՄԵրԹ. nessuno, նէՀՕՀանՕ.	դՆի 'ի յոքնականն : ոոր.
I frutti di tali arbori, o sono *nessuni*, o sono sconvenevoli.	Պտուղք այնպիսի ծառոց՝ կամ են և ոչ մի. կամ են անհամք :
Ի ՖՕՀ՚ՕՆԻՆ փի ՌՕԼի ՀՕ՚ զՕՀ՚, Օ ՀՕ՚ՆՕ նէՀՕՀ՚անի, Օ ՀՕ՚ՆՕ ՀՕՀՕՆԷՆԷՀՀԼի.	օլ Թիւրլիւ ազանՀլար մէլ վէլէրի՝ էՀա հիշ սիր էՀՕ՚ ՀՕՀ՚, էՀա լէղլիԹսի զ ՀՕՀՀԼԷՐ :

Veruno, էէՀՕ՚անՕ.

Ա՚յս էՀա նշանակէ՝ ոչ ոք, ոչ մի : վարի միայն յեզականն : զՀՕՐ օրինակ.

I peccati veniali in *veruno* modo si perdonano senza i mortali.	Կերբէլի մեղք ոչինչ օրինակաւ Թողեալ լինին առանց մահուչափից :
Ի ֆէՀՕՀՕՀՕՆի վէՆԻՀ՚էլի ԻՆ վէՀ՚անՕ ՀՕՀՕ ՀՕ ֆէՀՕՀ՚ՕՆՕ ՀՕ՚ՆՕ Ի ՀՕՀՕՀ՚էլի.	Ներբելի կիւնահլար հիշ սիր վեՀՀիլէ ուֆ օլուէ մազ մահուչափարզ :
Բառացուցականաւ եղեալ, կամ 'ի բանս հարցման և երկբայութեան, նշանակէ, ոմն, իմն : զՀՕՐ օրինակ.	
Non fa egli caldo *veruno*.	Ոչ առնէ նա ջերմուն ինչ :
ՆՕՆ ՖՕ՚ԷՆԼի ՀՕ՚ԼՕ վէՀՕ՚անՕ.	Էթմէզ օլ սիր արՀանքը :
Per le tentazioni si pruova l'uomo, s' egli ha bontade *veruna*.	Փորձութիւնքս ցուցանի մարդ. Թէ ունի՞ նա բարութիւն ինչ :
ֆէՀ՚ ԼԷ ԲԷՆԲԱՅԻՕՆԻ ՀՕ ֆՀՕՀՕՀ՚ Լ՚ ՀՕՀՕ, Ս՚ ԷՆԼի ՀՕ ՀՕՀԲԱՀՕՖԷ վէՀՕ՚անՕ.	ըղվաՀէրիլէ կէՀՕրիՆիւր ՀՕՀէՀ՚. քի վարմը ՀՕՀ՚ սիր էյիլիզի :

Nullo, նՕ՚ԼԼՕ.

Նշանակէ, ոչ ոք, ոչինչ : հիշ քիմանէ. հիշ սիր : Վարի իբրև ածական և դոյական : զՀՕՐ օրինակ.

Ri-

Riconosciuto *da nullo*. Ծանուցեալ ոչ յումեքէ։
ՌԻԿՈՆՈՍՉԻՈՒԹՈ ԴԱ ՆՈՒԼԼՈ։ Ճանաչելմամբ հիչ քիմնեկ-տէն։

Nullo parla volentieri al mutolo, e al sordo uditore.
ՆՈՒԼԼՈ ՓԱՌԼԱ ՎՈԼԷՆԹԻԷՌԻ ԱԼ ՄՈՒԹՈԼՈ, Է ԱԼ ՍՈՌՓՈ ՈՒՓԻԹՈՌԷ։
Ոչ ոք խօսի յօժարակամ առ համր և առ խուլ ունկնդիր։
Հիչ քիմնեկ կէսնիւլիլէ սէշլէշմէզ տիլսիզ վէ սաղըր տինլէյիճի։

Se *nulla nube* il vela.
ՕԷ ՆՈՒԼԼԱ ՆՈՒՊԷ ԻԼ ՎԷԼԱ։
Էրթէ ամպ ինչ զնա չծածկէ։
Էկէր հիչ պիր պուլութ օնու էօրթմէզ։

Niente, ՆԻԷՆԹԷ. Nulla, ՆՈՒԼԼԱ.

Սոքա նշանակեն՝ ոչ բնաւ։ սնալա։ բայց հատարին իբրև դերանուն, թէ որում ընդունին զյօդ, զնախդիր, և զնախադրութիւն։ բացատականաւ ևս վարին։ ուր.

Rispose, ch' egli *non* ne volea far *niente*,
ՌԻՍՊՈՍԷ ԿԻ'Ի ԻԼԻ ՆՈՆ ՆԷ ՎՈԼԷԱ ՓԱՌ ՆԻԷՆԹԷ.
Պատասխանի եառ. թէ նա ոչ կամէր առնել ինչ բնաւ
Հէվապ վէրտի. քի օլ իա տէմէզիտի հիչ պիր շէյ իլթմէզէ։

De' quali il numero è quasi venuto *al niente*.
ԴԷ' ՔՈՒԱԼԻ ԻԼ ՆՈՒՄԵՐՈ Է' ՔՈՒԱՍԻ ԼԷՆՈՒԹՈ ԱԼՆԻԷՆԹԷ
Որոց թիւն է գրեթէ հասեալ առ ոչինչն։
քի օնլարըն սայրըսը՝ սանա քի եօղա եէլթիշմիշ։

Quant' io parlo, è *nulla*.
ՔՈՒԱՆԹ' ԻՈ ՓԱՌԼՈ, Է' ՆՈՒԼԼԱ.
Որչափ ես խօսիմ, ոչինչ է։
'Նէ քատար քի սէն սէօյլէրսիմ, պօշ տուր։

Chi in alcuna cosa può sperare, *di nulla* si disperi.
ԿԻ ԻՆ ԱԼՔՈՒՆԱ ՔՈՍԱ ՔՈՒՈ՝ ՈՒԷՌԱՌԷ, ՔԻ ՆՈՒԼԼԱ ՈՒ ՊԻՈՒԷՌԷ.
Որ ոք 'ի գործ ինչ կարէ յուսալ, ոչինչ իմիք անյուսացի։
քիմքի պիր իշտէ ումիտթէ օլա պիլիր. հիչ պիր շէյտէ ումիտինի քէսմէսին։

'Ի բանս հարցման կամ երկրայութեան, կամ նախադրութիւնս՝ առանց, նշանակեն իբրև ստորասական։ ուր.

Il dòmandò, s' egli si sentisse *niente*.
ԻՆ ԴՈՒՄԱՆԴՈ, Ս' ԷԳԼԻ ՍԻ ՍԷՆԹԻՍՍԷ *ՆԻԷՆԹԷ*։
Եհարց ցնա, թէ նա զգայ ցէ՞ ինչ։

Իլ փոմանդ՝ ս՛ էլլի ոչ ոնե ըրսոսե նիէնրե։	Սորոտու կէնտրինէ, քի հէչ ոպիր շէյ ասուրամը։
S' egli volesse *nulla*.	Թէ նա կամիցի ինչ։
ս՛ էլլի վոլէսսե նո՛ուլլա։	քի իստէրամի պիր շէյ։
Senza dir *nulla*.	Անանց ասելոյ զինն։
սենցա դիր նո՛ուլլա։	պիր շէյ ասէմէմէքիլէն։

Դերանուն՝, որ ցուցանէ զԼիմ կամ զչանաչուած անուն։

Uno, a, ունո։ ա։ ցր։ մի։ պիր։ իբր Թուական անուն խօսելոյս զամենէ վերագոյն։ յերես 105։ Իբրև դերանուն՝ պիտաբաժանի բառին՝ altro, ալտրո։ և նշանակէ զնախկինն յիրաց՝ զորոց բանն է։ և յորժամ երկոքին այս բառք՝ ի միասին վարին, l' uno, e l' altro, լ՝ ունո։ է լ՝ ալտրո։ նշանակեն՝ մին և միւսն, կամ՝ երկպանգիւրն։ պիրի։ վէ օպիրի։ իքիսիսէ։ Ըստ այսմ վարին և՝ լ՝ յոքնականն և շուտնի գյօդ։ ոպ։

Ov' è 'l bel ciglio, e *l' una*, e *l' altra* stella?	Ո՞ւր են գեղեցիկ յօնքն, և մին և միւս աստղ։ ցր երկոքին աչքն։
օվ՝ է՝ լ պել չիլիո։ է լ՝ ունա է լ՝ ալտրա ստէլլա։	հանը օվ ոիրլսկերքաշ։ վէ իբի կըլտրզլար։

Qualche, գուալքէ։

Նշանակէ, ինն, ինչ։ պիր։ անփոփոխ մնալով վարի յամ սեռս և՝ ի Թիւս։ զոր օրինակ։

Egli trovi *qualche cagione*.	Նա գտցէ զպատճառս ինչ։
էլլի ռովի գուալքէ գոնէ։	կէնտի պուլսուն պիր սէպէպ։
Addormentato in *qualche verdi boschi*.	Թմբրեալ քնով յանուանս ինչ կանաչագեղս։
ադդորմենտոմենտոմ ին գուալքէ վէրտի պոսքի։	Ուչյու

գոնոգոս ալգոնոս վոչէ	Հայլան պիրիսի խատէր իբ-
ծնոտոսոն ի սոս սիգոս։	բամ էլթամէք տուսթունա։
Nocque *ad alcuna* già l'	Վնասեաց ուռմեան (աղջկան)
esser sì sfacciata.	լինելն այնչափ անամօթ։
նոյգոսէ սոգ ալգոնոս ճիա	զարար վերտիպիր (քըզա)
լ՝ էոսէս սի՝ սֆալլիսիա։	օլքաստար էսէպսիզ օլ-
	մասը։
Alcuni sono,	Ոմանք են։
ալգոնի սոնոս։	Պազըլար վար քի։
Alcune crescevano.	Ոմանք աճէին։
ալգոնէ գոսէսլիվոնոս։	Պազըլար պէօյիւրլէրիմէ։
d' *alcuna* parte.	'Ի միոյէ կողմանէ։
գ՝ ալգոնոս գոսրէ։	Պիր թարաֆտան։

Այլնպէս նշանակէ։ Qualcuno, a, գոսալգոնոս։ ա։ վասրի իբր գոյական 'ի վրայ անձին։ և իբր ածական՝ 'ի վրայ անձին և իրի։ ոչ վարի 'ի յոյնականն։ ոգ։

Che non sia preso *da qual-*	Որ ոչ ըմբռնեսցի յուամ-
cuno.	քէ։
գէնոն սի՝ գոսէզ գա գոսալ-	Քի թութթուլմասըն պիր
գոնոս։	քիմսէյէ։
Qualcun di questi rami.	Զոմանա յոսուոց աստի։
գոսալգոն գի գոսէսրի սամի։	Պուտուլլարուն պազըսինի։
Qualcuna saetta.	'Նէտտ լինչ։
գոսալգոնա սաէթթա։	Պիր օք։

Ել յայլս նշանակէ Qualchedunо, գոսալչէգոնոս։ ոգ։

Doniamolo a qualchedu-	Պարգևեսցուք զայն ու-
no.	մեք։
գոնիամոլոս ա գոսալչէգոնոս։	Փէշքէշ էտէլիմ օնու պի-
	բիանէ։

Ըստ այսմ վարի և բաուս Certo, a, էրթոս։ ա։ որ իբր անուն՝ նշանակէ ստոյգ։ սահիհ։ քայլ իբր դէր- անուն ածականաբար նշանակէ՝ ոմն, իմն։ ոգ։

Certo dottore,	Վարդապետ ոմն։
էրթոս գրթթոսրէ։	Պիր միւտէրրիս։
Certe cose, էրթէ գոզէ։	Իրք ինչ։ Պազը շէյլէր։

Ոմանք ասեն եւ՝ Certuno, էրթունոս։ որ զնոյն նշանակէ։

Chiun-

Chiunque, ֆիունգուե. Qualunque, գուալունգուե. Qualsisia, գուալսիսիա. Qualsivoglia, գուալսիվոլիա. Chicchessia, ֆիգգեսսիա.

Ամենայն նշանակեն՝ որ և իցէ։ Հէր քիմքի, Հէր Հանկը։

Chiunque, ֆիունգուե. է բառ. եռավանկ՝ բաղկացեալ 'ի chi, un, que, ֆի, ուն, գուե. որ լը ձայնին նշանակէ՝ որ մին և։ Սովորաբար ասի զանձնէ, գոյականաբաբ. և եզակի. և ընունի զնախդիր։ զոր օրինակ.

Secondo il giudicio *di* *chiunque* vi sarà.
Ըստ դատաստանի որոյ և լինիցի։
ՍԷԿՈՆԴՈ ԻԼ ՋԻՈՒԴԻՉԻՈ ՓԻ ՖԻՈՒՆԳՈՒԵ ՎԻ ՍԱՐԱ.
Հէր քիմին շէրտահաթշինա կէսօրէ քի օլսա։

In *chiunque* dimora.
Յորժամև յամէ. կամ բնակի։
ԻՆ ՖԻՈՒՆԳՈՒԵ ԴԻՄՈՐԱ.
Հէր քիմոռ քի էյլէնիր։

Երբեմն իբր ածականն՝ ասի և զկրկ։ ոպ. chiunque vasello, ֆիունգուե վազէլլո. Որ և ոնօթ։ Հէր հանկը քաղաքզաղ։ Դ։ի և cheunque, ֆէունգուե.

Qualunque, գուալունգուե. Բաղկանայ 'ի quale, un, que, գուալէ. ուն. գուե. և նշանակէ՝ որ կամ որպիսի և իցէ։ Ասի զանձնէ և զկրկ. հոլովի նախդրիւ. և յարի յեզական և 'ի յոգնական անուն գոյականս, զոր սովորաբար պահանջէ ներգործութիւն։ զոր օրինակ.

Qualunque persona,
Որ և իցէ անձն։
ԳՈՒԱԼՈՒՆԳՈՒԵ ՓԷՐՍՈՆԱ.
Հէր պիր քիմէսնէ։

Qualunque uomo,
Որ և իցէ մարդ։
ԳՈՒԱԼՈՒՆԳՈՒԵ ՈՄՈ.
Հէր պիր ադամ։

O qualunque Cavalieri!
Ո՛վ իւր ինչիւր ասպետք։
 Օ ԳՈՒԱԼՈՒՆԳՈՒԵ ԿԱՎԱԼԻԷՐԻ.
Էյ հեր պիր պէկզատէլեր։

Qualunque piante,
Որ և իցէ տունկք։
ԳՈՒԱԼՈՒՆԳՈՒԵ ՓԻԱՆԹԷ.
Հէր պիր ագաճլար։

Փոխանակ վերոգրեալ ընդ ըստ անդամ դնին այլոգքիկ բարդեալք։ կր.

Qualsisia, գուալսիսիա. Որ և 'ի բառիցն. quale, si, sia, գուալէ. սի. սիա. ուստի և լը ձայնին նշանակէ որն և իցէ։ հանկըսը քի օլսա։ Qualsivoglia, գուալսիվոլիա. 'ի բառիցն, quale si voglia, գուալէ սի վոլիա. ցր. որն և լիցի կամիցի։ հանկըսըդի իստէնիրսա։

Ինչ վարին նախադրեալ և ածականաբար : զոր օրինակ.

da *qualsisia* ferro, o da *qualsisia* colpo di pistolla.

Յոր և իցէ երկաթոյ, կամ յինչ և իցէ հարմանէ ատրճանակի :

դա գուալսիսիա՝ ֆէռռօ, օ դա գուալսիսիա՝ ոնՀլէօ դի ֆիսթօլլա.

Հանկը ուէմիրտէն օլսա, եւա հանկը փիշլթօֆ ապշամիսաբնու�:

di qualsivoglia cosa,

Որ և իցէ իրի :

դի գուալսիվՀլիա ոնՀա.

Հէր թիւրրլիւ շէյին :

Կամ ոյսոցիկ է և chicchessia, ֆիսէսիա՝ . որ և դրիւ. checchessia, cheche, ֆէսէսիա՝ . ֆէսէ . որք զատ եւս գրին, chi che sia, դի ֆէ սիա . Եթե և նշանակեն զինչ և իցէ, որ և է : հանկըսը օլսա :

Ciascuno, a, ԼԻասգուՀնօ, ա. Ciascheduno, a, ԼԻասգէդուՀնօ, ա.

Կամ նակեն, ամ ոք, իւրաքանչիւր, որ և իցէ : հէր ոպիր . հէրբիրի . հէր քէշ : վարին իբրև ածական և գոյական, սովորաբար յէ զանանն, և հոլովին նախադրիւ : զոր օրինակ.

In *ciascuno caso* il laico è tenuto di celare i peccati, ch' egli udì in confessione.

Յիւրքանչիւր դիպուածոյ խրիստոնեան պարտաւորի ծածկել զմեղսն՝ զորս լսէ. ի խոստովանութեան :

ին ԼԻասգուՀնօ գազ ին Լաիգօ է՝ ՌԷՆՆԷ-ՌԼօ գի ԼԷԼսանէ ի ֆէսգաՀՌի, գ'ԷՆԼի սագի՝ ին գօՆՓէսգիօՆՆէ.

Հէր ոպիր մէվքատա տիւնէսվի ապրՀրու տուր ապքասանուլա օլ կիւնահ-ԼԷրի քի կէնաի իշլիթ-տի իսթիրուֆատա :

Quanto *ciascuna* è men onorata.

Որչափ իւրաքանչիւր (կին) է սակաւ պարկեշտ :

գուանդօ ԼԻասգուՀնա է՝ ՄԷՆ ՕՆՕրաՀՄա.

Կամ քատար հէր ոպիր գամ ազ ըւազէ հլի տիր :

Ciascheduna cosa,

Իւրաքանչիւր իր :

ԼԻասգէդուՀնա գօզա.

Հէր ոպիր շէյ :

Իշրբեն վարի 'ի յոքնականն : ոնգ.

Ciascheduni infermi.

Իւրաքանչիւր հիւանդք :

ԼԻասգէդուՀնի ինֆԷՌՄի.

Հէր հասթալէր :

Ciascune nazioni.

Իւրաքանչիւր ազգք :

ԼԻասգունէ նայիօնի.

Հէր ոպիր միլլէթ :

Եւ-

Ցանինք փիկ դնելոյ ciascuno , էիտոտ՝ոնց։ գրէին՝ catuno , caduno ։ տ՝ոնց՝ոնց։ տ՝ոտ՝ոնց։ Իսկ յետինք ոմանք գրին՝ cadauno , տ՝ոտ՝ոնց։

Tanto, a, ՚ն՝ոնց։ ա։

՚Եշանակէ՝ այնչափ։ օրքաւոր։ Սմա դիմնքաժանի՝ Quanto , a, տ՝ոնց՝ոնց։ ա։ ցր։ որչափ։ Նէ քաւոր։ վարին ուծականուքար և նախդրին։ զոր օրինակ։

Tanta fede , *quanta* si saria convenuta .	Այնչափ հաւատ։ որչափ պարտուպոնչ էր։
՚ն՝ոնց՝ փէ՝ոտ։ տ՝ոնց՝ոնց՝ օր ոնոնց՝ տ՝ոնվէնո՝ն՝ց։	Օրքաւոր իմիկաթ։ Նէ քաւոր քի լսաղրմ՝ իտ։
Nel cospetto *di tanto* giudice .	Առաջի այնքանոյ դատաւորի։
Նէ՝ տ՝ոտ՝էրնց տ՝ոնոնց՝ ոնց՝ փ՝ուէ։	Էոյլէ պիր հաքիմ էսկիւնոէ։
Quanti felici , *Quanti* miseri .	Որչափ երջանիկք։ Որչափ թշուառք։
տ՝ոնոնց՝ փ՝էլ՝էլ։ տ՝ոնոնց՝ որ՝ ՚ղէնոյ։	՚Նէ՝ քաւոր ուղուրլուլար նէ՝ քաւոր սէ՝փիլլէր։

Ասի և՝ Cotanto , տ՝ոնոնց։ զոր օրինակ։

Cotanti anni , տ՝ոնոնց՝ ոնոնց։	Քանի՝ ամք։ ՚Նէ՝ քաւոր հրլ։
Cotanto amore , տ՝ոնոնց։ ամ՝ոնէ։	Որչափ սէր։ ՚Նէ՝ քաւոր սէվկիւ։
Cotante carte , տ՝ոնոնց՝ տ՝ոնոնէ։	Որչափ թուղթք։ ՚Նէ՝ քաւոր քաղաքթլար։

Altrettanto , a , ուլ՝ոտ՝էրնոնց։ ա։

՚Եշանակէ՝ նոյնչափ։ նոյնքան։ հէմէն օրքաւոր։ Հոլովի նախդրին։ իբրև ուծական և գոյական։ ոնգ։

Con *altrettanto* pane , e con altrettanta vernaccia .	՚Նոյնչափ հացի։ և նոյնչափ ապիտակ խաղողով։ Հէմէն օրքաւոր էքմէքիլէ։ վէ՝ օրքաւոր ոյնէ՝ ապ իւզիւմիլէ։
տ՝ոն ուլ՝ոտ՝էրնոնց տ՝ոնէ։ է տ՝ոն ուլ՝ոտ՝էրնոնց վէ՝ նոնլէ։	
Mandaronvi i Fiorentini cento cavalieri , e di Bologna *altrettanti* .	Առաքեցին անդ վլորէնտիացիք հարիւր ասպետս։ և՝ ի պոլոնիոյ նոյնչափ։

մանաւանդ ի քիւրէնրիէնի	Եօթանասնեակ օրայա քիւրէնձալրբալար իւզ ալեկզատէ ։ վէ օրքանարտա փօրնիատան ։
Cinquanta paternostri, e altrettante avemarie.	Յիսուն Հայրմերք ։ և նոյնչափ Ողջոյնք ։
չինգուանրա գարէգանգարի, է ալրաէրրանրէ ավէմարիէ.	Իշլի Հայրմեր ։ վէ օրքանարտա Ողջոյն ։

Alquanto, a, ալգուանրօ, ա.

'Լչանակէ՝ ոմն. իմն. փոքր ինչ ։ պաղը ։ աղբիւրք ։ Հոլովի նախադրեալ, և 'ի յոգնականն վարի և ամ իբր գոյական ։ զոր օրինակ.

Alquanto spazio.	Մինչոց իմն ։
ալգուանրօ սպէյիօ.	Պիր աղ արալբք ։
Con *alquanta* gente.	Սակաս մարդկաս ։
գօն ալգուանրա ճէնրէ.	Ալգէրիշլէրիլէն.
D' alquanti uomini.	Մանոց մարդոց ։
գ' ալգուանրի սօմինի.	Պազի ատամլէրին ։
Alquante lagrime.	Ալգուանրա ինչ ։
ալգուանրէ լ'իկրիմէ.	Պազի կէօզ կաշլէրի ։

Ալ. յաչափ ինչ չասս լինցի յայլս գերանուանց ։ Որ 'ի վերոյիշեալսն ասա յայտ առնելոյ ընթերցողաց ։ զի զի տարբերական բանս՝ որ 'ի վերոգրեալդ, ոչ լիցի Հայկական կամ առաձգական ոճոյ թարգմանեցեալ ։ այլ 'ի կարի պահելով զիտալական ոճն. զի բան առ բան իմաստցին Լատալական բանքն ։ Այնպես ունիմք առնել և 'ի յաջորդսն բազում ուրեք ։

ԳԼՈՒԽ ԵՐՐՈՐԴ.

ՅԱՌԱԳՍ ԲԱՅԻ.

ԱՅՆ Ի ՏԱԼԻԵՐԷՆ ԱՍԻ Verbo, վէրպօ. և սաՀկ. քիէլ։ Փոփոխուի իւրաքանչիւր բայի լինի ըստ եղանակին. ըստ ժամանակին. ըստ թուոյ և ըստ դէմսայ։ Այս փոփոխութիւն ասի՝ Լծորդութիւն։ իտալ. Conjugazione, ռոնէոկոյիոնէ։ սաՀկ. Պէնա. կամ թնէորիք։

Լծորդութիւն բայից կրկին է. Կանոնաւոր, և Անկանոն. կամ Զարտուղի։ Կանոնաւորն։ իտալ. Regolare, ռէկիոլարէ. այն է՝ որ լինի ըստ կանոնի հասարակ եղելոյ բազում բայից։

Իսկ անկանոնն. իտալ. Irregolare, իռռէկիոլարէ. և Զարտուղին. իտալ. Anomalo, անոմալ. այն է՝ որ յեղանակս ինչ կամ 'ի ժամանակս խոտորի 'ի հասարակ կանոնէ այլոց բայից։

Կանոնաւոր բայից լծորդութիւնք յիսուսական լեզուի համարին չորք. որք որոշին 'ի ներկայ ժամանակի անբևոյթ եղանակին։

Առաջինն եղերի 'ի are, առէ. ուպ. Am-are. ամառէ. Երկրդն՝ 'ի ere, էռէ. երկար. ուպ. Tem-ere. թէմէռէ. Երրդն՝ 'ի ere, էռէ. սուզ. ուպ. Legg-ere, լէճճէռէ։ Չորրդն՝ 'ի ire, իռէ. ուպ. Sen-tire, սէնթիռէ։

Ընդ քառեակ լծորդութիւնքս փակին ամ բայք ներգործականք. և չեզոքականք։ Ասյլև զարտուղիքն ըստ այնց ժամանակաց և եղանակաց՝ յորս ոչ խոտորին 'ի հասարակ կանոնէ. առ. մի 'ի չորեցիդ վերաբերին. վասն որ միով միով լծորդութիւնք դիցուք և զարտուղս նոցա. նշանակելով թէ յորս խոտորին։

Թիւք բայից են՝ ոչ անուանից՝ Եղանակաց, և Յոգնական։ Այսինքն դէպք նոցն են երկք՝ ի գերանուանից։

Եղանակք բայից։ իտալ. Modi, մոդի. և առանձ. Սէրէր. ուրեմն օրինակաւ բաժանին՝ ի քերականաց։ Սովորաբար հանարին հինգ. ցՍահմանական. իտ. Indicativo, ինդիքատիվօ. կամ Dimostrativo, դիմոստրատիվօ։ առ. Ցուցարարի։

Հրամայական։ իտ. Imperativo, իմպերատիվօ. կամ Comandativo. քոմանդատիվօ. առ. Եմր։

Ցղձական։ իտ. Ottativo, օթթատիվօ. կամ desideativo, դեզիդերատիվօ։ առ. Ցիմանալն։ զոր բացատրեն միջարկութիւն. Dio volesse. ևն. դիօ վոլէսէ։ Երանելիք։ քէշքէ։

Սարագասական։ իտ. Congiuntivo, գոնճիանդիվօ. կամ Soggiuntivo, սոճճիանդիվօ։ առ. Վէսալի։ զոր բացատրեն շաղկապք. benchè, պենքէ՝ se, սէ. ցԹիկն։ Եթէ։ եկէր։

Անորոշիչ։ իտ. Infinito, ինֆինիտօ. կամ. Indefinito, ինդէֆինիտօ։ առ. Ասանիր, կամ մասանիր։

Ոմանք ոչ սրա եղանակս փոյն դնեն, 'ի բաց թարձեալ զըղձականն, որ 'ի բազումս ոչ զանազանի 'ի սարագասականէն։ Ոմանք այլս ևս յաւելուն. ցԹիկական, կարողական. ներոյական։ բայց թէպէ այսոքիկ ևս առ մի 'ի հինգ եղանակացն հային. և բազմացուցցանելովն չփոխանումն յաւելս արկանեն յանանոզանէք զսովորական հնգեակ թիւն ոչ հեռացուք։ զկնա երթեալ-քաջ քերթողին քոմեդիշելեայ։

Ժամանակք բայից։ իտ. Tempi, ռէմպի. առ. Ցիմանառ հարկ են երեք. ցԱ.

Ներկայ. իտ. presente, փրէզէնտէ. առ հալ։

Անցեալ. իտ. preterito, փրէտէրիտօ. կամ passato, փասսատօ. առ. մազը. զիմանի մազը։

Ապառնի. իտ. futuro, ֆուտուրօ. առ. խանքբաղալ։ կամ մուսանքաղել։

Անցեալ և Ապառնին բաժանին դարձեալ. ցանցեալն 'ի հինգ ժամանակ։

Անցեալ անկատար. որ 'ի հին քերթակ. կոչի Յարատեւական, և Երկարատեւական։ իտ. preterito imperfetto, փրէտէրիտօ իմֆէֆէտտօ. կամ սոսկ pendente. փէնդէնտէ. առ. հաբայեթի հալի մազը. կամ ոլորեալը

Ան-

Անցեալ որոշեալ. ցր. Յարակատար. որ 'ի հին քերակատսի Յարակայ։ իտ. preterito determinato. ֆ-ԷՐԷ-ՏԻԼԻ. ՓԷՐԷ-ՏԻՆԱԼԻ. որ յամանց ասի perfetto composto. ֆԷ-ՓԷՐԷԼԻ. ԳՈՄՓՈՍԼԻ. ՈՄ. կէջմիչ։

Անցեալ անորիշ. ցր կատարեալ. որ և 'ի հին քերակ. կոչի Անորիշ։ կամ Անսահմանական։ իտ. preterito indeterminato, ֆ-ԷՐԷ-ԻԼԻ. ՓԷՐԷ-ՏԻՆԱԼԻ. որ յամանց ասի perfetto semplice, ֆԷ-ՓԷՐԷԼԻ. ԷՄՓԼԻՉԷ. ՈՄ. մասն։ Գերակատար անկատար։ իտ. trappassato imperfetto, ԼՈ-ՓԱՍՍԱԼԻ ԻՄՓԷ-ՓԷՐԷԼԻ. որ և յամանց ասի. più che perfetto, ֆԻՈ՝ ԿԷ ֆԷ-ՓԷՐԷԼԻ. ՈՄ. զայլեթէն կէջմիչ պիքէմսլ։

Գերակատար կատարեալ. զոր ցր հին քերակ. մարթէ կոչել Անասահմանական, կամ վաղակատար։ իտ. trapassato perfetto, ԼՈ-ՓԱՍՍԱԼԻ. ֆԷ-ՓԷՐԷԼԻ։ ՈՄ. զայլեթէն կէջմիչ պիքէմսլ։

Ապառնի ժամանակն բաժանի յերկուս, ցր Անկատար, և Կատարեալ։

Արդ՝ այսչափ դոլով ժամանակք բայից, ասհմանական եղանակն ունի ութ ժամանակս. ցր. Ներկայ. Անցեալ անկատար. Անցեալ որոշեալ. Անցեալ անորիշ. Գերակատար անկատար. Գերակատար կատարեալ. Ապառնի անկատար, Ապառնի կատարեալ։

Հրամայական եղանակն ունի երկուս ժամանակս, Ներկայ, և Ապառնի։

Բղձականն ունի վեց ժամանակս. Ներկայ կատարեալ. Ներկայ անկատար. Անցեալ որոշեալ. Անցեալ անորիշ. Գերակատար, և Ապառնի։ Սահմանականն յայլոց եղանակաց 'ի փոխ առնու զիւր ժամանակս, որ են հինգ. ցր. Ներկայ. Անցեալ անկատար. Անցեալ կատարեալ. Գերակատար. և Ապառնի։

Անորոշեալ եղանակն ունի երիս ժամանակս. ցր. Ներկայ. Անցեալ. Ապառնի։

Ամենք յԱ։ ժամանակաց բայից ևս այլազգաբար խօսին. բայց մեք զսովորականն հաստատեցաք. և զնոցն կարգել ունիմք 'ի յաջորդ լծորդութիւն։

Ասասնար ծանիր, զի ժամանակք ինչ ըղձական կամ սահմանական եղանակի ոչ գտանին 'ի հայրենի լեզուս ոմանց. վասն թէ յայնպիսիսն, և թէ յայլս ուսարս 'ի հայկական ոմանց՝ ջանամք դնել ոյնու օրի-

նական։ որով մարմնի է զնոյնս բացատրել 'ի մերում լեզուին։ և թէ ուրեք ստիպիցին այլազգ ինչ գնել։ այն միայն առ 'ի բացատրութիւն խուսլականին է։ և ոչ օրինակ կամիմք լինել առ 'ի մուծանելոյ զոմ օտար 'ի հայկական շարադրութիւն։

Արդ՝ այսչափ ինչ համառօտիւ ծանուցել յղիս բայից։ և պարադայից նոցա։ կարդեցուք յառաջիկայդ՝ 'Նախ զքառակ լծորդուիս՝ հնգիւ զարտուղի բայիւք նոցա։ Երկրդ։ զծորդուն կրաւորական բայն։ Երրդ։ զդիմազուրկ բայից։ Չրրդ։ զդերանունաւոր բայից։ Հինգերրդ։ խառնցուք զհամանձայնութիւն բայից համառօտ կանոնաւք։ Իսկ զքառնեկրութիւնս իւրաքանչիւր բայից և զդերբայից նոցա առանձինս ինչ ոչ նշանակեմք։ այլ առանձինն՝ զկնի վերարկոյ զնաւա բայից։ ոմն առանձինն խուսլացի քերիմոզք։

Բայց քզի նախայիշատակեալ չորեքին լծորդութիւնքն՝ 'ի ժամանակս ինչ, ՝Ի յանցեալն։ 'ի գերբակարն և յապառնին ունին զարտուղի բային Avere, -ՎԷ-Է։ Ունել։ (ոմն և կրաւորական բայն՝ ունի ոչ էական բային՝ Essere, Է--Ն-Է։ Լել։ դոլ։) վայ և կոչին նոք Ausiliari։ առաքիչք։ ցն։ օժանդակք։ Ամին իրի առաջնոր նախակարգեցուք զիսնարհութիւն բային Avere։ որում համանշանակ բայս՝ Ունիմ։ 'ի մեզ պակասաւոր գոլով։ զոլակասուն նոր ինուրեք 'ի բային՝ Առանամ։ իրբ առաւել յարմար 'ի բացատրել զիսուալական խոնարհմունս։ Իսկ զիսնարհութիւն էական բային թողուք 'ի սկիզբն կրաւորական բային։

Զխուալական և զառանձական կոչմունս խոնարհմանց բայից՝ իսր հրդով վերագոյնդ նշանակեցուք։ որոք գիտել կամի։ անսի ուսցի։ քզի վայրապար և խափանիչ սեղոյ համարեցուք՝ զնոսին առ իւրաքանչիւր եզանակ և ժամանակ կրկնել։ այլ հայկականսն մի այն ծանուցանել շատ լիցի։

Այնպէս յիւրաքանչիւր գիմս բայից՝ ուր երբեմն առվորութիւն էր ներգործութիւն գնել զդերանուանսն Io, է։ tu, Բ--։ quello, Փ--Է։ Ես։ այժմ բաղուք զանց առնեն։ որոց և մեք հաւանեալ եմք։ քզի գիտիցն ինքնին Ճանաչին։ և 'ի յայտնիսն՝ խորշելի է լնուլ զիրեսս թզթոց։ և զաչս ընդիմիրկոցոյս։ բայց ուր հարկիս ոչ զանց առնեմք գնել։

Յօդուած ԻԲ.

Լայնաբիւրուն պարզաւորէ և օգնական բային

AVERE.

Սահմանական, Ներկայ։

Ես. Ho,	hai,	ha.
հօ,	հայ,	հա.
Ունիմ.	ունիս.	ունի։
վար ակնիմ.	վար ակնին.	վար ունուն։
Մք. abbiamo,	avete,	hanno.
ունիմք.	ունիք.	ունին։
վար ակիզիմ.	վար ակիզին.	վար ունլարքն։

Անուայնին դէմն ունի ևս՝ aviamo, ունիմս.

Անցեալ անկատար։

Ես. aveva,	avevi,	aveva.
ունէի.	ունէիր.	ունէր։
վարար ակնիմ.	վարար ակնին.	վարար ունուն։
Մք. avevamo,	avevate,	avevano.
ունէաք.	ունէիք.	ունէին։
վարար ակիզիմ.	վարար ակիզին.	վարար ունլարքն։

Անուայնին դէմն ունի ևս՝ avea, ունէս։

Երրդ դէմն ունի ևս aveano, ունէին.

Անցեալ որոշեալ։

Ես. ho avuto,	hai avuto,	ha avuto.
հօ ունուած.	հայ ունուած.	հա ունուած.
ստացեալ եմ.	ստացեալ ես.	ստացեալ է։
ունիմ ակնիմ.	ունիս ակնին.	ունի ունուն։
Մք. abbiamo avuto	avete avuto,	hanno avuto.
ունիմք ունուած,	ունիք ունուած,	հանին ունուած.

ստացեալ եմք.	ստացեալ էք.	ստացեալ են։
օրմիշ սիզիմ.	օրմիշ սիզին.	օրմիշ ունլարին։

Անցեալ անորոշ։

Եզ. ebbi,	avesti,	ebbe.
էպպի,	ավէսթի,	էպպէ.
ստացայ.	ստացար.	ստացաւ։
օրտը սէնիմ.	օրտը սէնին.	օրտը սնուն։
Յք. avemmo,	aveste,	ebbero, ebbono.
ավէմմօ,	ավէսթէ,	էպպէրօ. էպպօնօ.
ստացաք.	ստացայք.	ստացան։
օրտը սիզիմ.	օրտը սիզին.	օրտը ունլարին։

Գերակատար անկատար։

Եզ. aveva,	avevi,	aveva avuto.
ավէվա,	ավէվի,	ավէվա ավ՛ուտօ.
ստացեալ էի.	ստացեալ էիր.	ստացեալ էր։
օրմիշիսի սէ-	օրմիշիսի սէ-	օրմիշիսի օ-
նիմ.	նին.	նուն։
Յք. avevamo,	avevate,	avevano avuto.
ավէվամօ,	ավէվաթէ,	ավէվանօ ավ՛ուտօ.
ստացեալ էաք.	ստացեալ էիք.	ստացեալ էին։
օրմիշիսի սի-	օրմիշիսի սի-	օրմիշիսի ունլա-
զիմ.	զին.	րին։

Գերակատար կատարեալ։

Եզ. ebbi,	avesti,	ebbe avuto.
էպպի,	ավէսթի,	էպպէ ավ՛ուտօ.
ունիլ ունէի.	ունիլ ունէիր.	ունիլ ունէր։
օրուտ վարիլ-	օրուտ վարիսի	օրուտ վարիսի
տի սէնիմ.	սէնին.	սնուն։
Յք. avemmo,	aveste,	ebbero avuto.
ավէմմօ,	ավէսթէ,	էպպէրօ ավ՛ուտօ.
ունիլ ունէաք.	ունիլ ունէիք.	ունիլ ունէին։
օրուտ վարիսի	օրուտ վարիսի	օրուտ վարիսի
սիզիմ.	սիզին.	ունլարին։

Ապառնի անկատար։

Եզ. avrò,	avrai,	avrà.
ավրօ՝,	ավրա՝ի,	ավրա՝.
ստացայց.	ստացիս.	ստացի։
օրտնաք սէնիմ.	օրտնաք սէնին.	օրտնաք սնուն։
Յք. avremo,	avrete,	avranno.
ավրէմօ,	ավրէթէ.	ավրա՝ննօ.

ստասցուք.	ստասջիք.	ստասցին։
օլառնաք սիզիմ.	օլառնաք սիզին.	օլառնաք ունլարըն

Ապառնի կատարեալ։

Եզ. avrò,	avrai,	avrà avuto.
ունեցոց եմ.	ունեցոց ես.	ունեցոց է։
օլառնաքարը սիզիմ.	օլառնաքարը սիզին.	օլառնաքարը ունին.

Մք. avremo,	avrete,	avranno avuto.
ունեցոց եմք.	ունեցոց էք.	ունեցոց են։
օլառնաքարը սիզիմ.	օլառնաքարը սիզին.	օլառնաքարը ունլարըն։

Հրամայական, Ներկայ։

Եզ. Abbi tu,	abbia egli.	
ունիցիս դու.	ունիցի նա։	
օլուն սէնին.	օլուն ունուն։	
Մք. abbiamo,	abbiate,	abbiano.
ունիցիմք.	ունիցիք.	ունիցին։
օլուն սիզիմ.	օլուն սիզին.	օլուն ունլարըն։

Ապառնի։

Եզ. avrai tu,	avrà egli.	
ունիջիս դու.	ունիցի նա։	
օլնալը՝ սէնին.	օլնալը՝ ունուն։	
Մք. avremo,	avrete,	avranno.
ունիցիմք.	ունիջիք.	ունիցին։
օլնալը՝ սիզիմ.	օլնալը՝ սիզին.	օլնալը՝ ունլարըն

Ընդհանուն, Ներկայ կատարեալ։

Dio volesse che Երանի թէ։
տիւ ելլէսսէ թէ քեշքէ։

Եզ. io avessi.	tu avessi,	egli avesse.
ես ունէի.	դու ունէիր.	նա ունէր։
օլայիսը սէնիմ.	օլայիսը սէնին.	օլայիսը ունուն։
Մք. avessimo.	aveste.	avessero.
ունէինք.	ունէիք.	ունէին.

ունէաք.	ունէիք.	ունէին։
օլայիսլպիզիմ.	օլայիսը սիզին.	օլայիսը՝ն՝ելլրլն

Յետին գէտն լինի և՝ avessono, ավէ՝սսոնո.

Ներկայ անկատար։

եզ. avrei,	avresti,	avrebbe.
ավ՝նէ՝,	ավ՝նէ՝ռի.	ավ՝նէ՝դէ.
ունիլ էր իմ.	ունիլ էր քո.	ունիլ էր նր։
օլայիսը պէ՝ նիմ.	օլայիսը սէ՝ նին.	օլայիսը ՝ նուն։
մք. avremmo,	avreste,	avrebbero.
ավ՝նէ՝մմ՝ո.	ավ՝նէ՝ռէ.	ավ՝նէ՝դէ՝ռ՝ո.
ունիլ էր մեր.	ունիլ էր ձեր.	ունիլ էր նց։
օլայիսը պէ՝ զիմ.	օլայիսը սէ՝ զին.	օլայիսը ՝ն՝ելլ՝ ելլն։

Յետին գէտն լինի և՝ avrebbono, ավ՝նէ՝դէ՝ն՝ո.

Անցեալ որոշեալ։

եզ. abbia,	abbi,	abbia avuto.
ա՝դպէ՝ա.	ա՝դպի՝.	ա՝դպէ՝ա ավ՝ռ՝ռ.
ստացեալ իցեմ.	ստացեալ իցես.	ստացեալ իցէ։
օրմիշ օլայ պէ՝ նիմ.	օրմիշ օլայ սէ՝ նին.	օրմիշ օլայ ՝ նուն։
մք. abbiamo,	abbiate,	abbiano avuto.
ա՝դպէ՝ա՝մ՝ո.	ա՝դպէ՝ռ՝ռ.	ա՝դպէ՝ա՝ն՝ո ավ՝ռ՝ռ՝ո
ստացեալ իցեմք.	ստացեալ իցէք.	ստացեալ իցեն։
օրմիշ օլայ պէ՝ զիմ.	օրմիշ օլայ սէ՝ զին.	օրմիշ օլայ ՝ն՝ելլ՝ ելլն։

Անցեալ անորոշ։

եզ. avrei,	avresti,	avrebbe avuto.
ավ՝նէ՝,	ավ՝նէ՝ռի.	ավ՝նէ՝դէ՝ ավ՝ռ՝ռ՝ո
ստացեալ էի.	ստացեալ էիր.	ստացեալ էր։
օրմիշ օլայիսը պէ՝նիմ։	օրմիշ օլայիսը սէ՝նին։	օրմիշ օլայիսը ՝նուն։
մք. avremmo,	ավ՝նէ՝մմ՝ո.	avuto. ավ՝ռ՝ռ՝ո.
avreste,	ավ՝նէ՝ռէ.	
avrebbero,	ավ՝նէ՝դէ՝ռ՝ո.	
ստացեալ էաք.	ստացեալ էիք.	ստացեալ էին։
օրմիշ օլայիսը պէ՝զիմ.	օրմիշ օլայիսը սէ՝զին.	օրմիշ օլայիսը ՝ն՝ելլ՝ ելլն։

Ապառնի։

եզ. io abbia,	tu abbi,	egli abbia.

Ես ունիմ։	Դու ունիս։	Նա ունի։
օրան պէնիմ։	օրան սէնին։	օրան օնուն։
Մք։ abbiamo,	abbiate,	abbiano.
ունիցմք։	ունիցիք։	ունիցին։
օրան պիզիմ։	օրան սիզին։	օրան ունլարդն։

Սորագասական, Նիբիկայ։

Եզ։ se io abbia,	tu abbi,	egli abbia.
Եթէ ես ունիցիմ։	Եթէ դու ունիցես։	Եթէ նա ունիցի։
Էկէր վարիսէ պէնիմ։	Էկէր վարիսէ սէնին։	Էկէր վարիսէ օնուն։
Մք։ abbiamo,	abbiate,	abbiano.
ունիցիմք։	ունիցիք։	ունիցին։
վարիսէ պիզիմ։	վարիսէ սիզին։	վարիսէ օնլարդն։

Անցեալ անկատար։

Եզ։ se io avessi,	tu avessi,	egli avesse.
Եթէ ես ունէի։	Եթէ դու ունէիր։	Եթէ նա ունէր։
Էկէր վարիսէ իսը պէնիմ։	Էկէր վարիսէ իսը սէնին։	Էկէր վարիսէ իսը օնուն։
Մք։ avessimo,	aveste,	avessero.
ունէսիմ։	ունէիք։	ունէին։
վարիսէ իսը պէզիմ։	վարիսէ իսը սէզին։	վարիսէ իսը օնլարդն։

Անցեալ կատարեալ։

Եզ։ se io abbia,	abbi,	abbia avuto.
Եթէ ստացեալ իցիմ։	Եթէ ստացեալ իցես։	Եթէ ստացեալ լցէ։
օրմիշ օրան պէնիմ։	օրմիշ օրան սէնին։	օրմիշ օրան օնուն։
Մք։ abbiamo,	abbiate,	abbiano avuto.
ստացեալ իցեմք։	ստացեալ իցիք։	ստացեալ իցին։

օրմիշ օրսա ոսկ զիմ.	օրմիշ օրսա սկ զին .	օրմիշ օրսա օն լարրն :

Գոյականաբար :

եզ·se io avessi ,	ես իմ ավէսսի ,	avuto .
tu avessi ,	դու ավէսսի ,	ավ՚ուրս .
egli avesse ,	էնլի ավէսսէ,	
թէ ստացեալ էր իմ.	թէ ստացեալ էր քո .	թէ ստացեալ էր նոր :
էկէր օրմիշ օրսայիսը ոսկնիմ.	էկէր օրմիշ օրսայիսը սէնին .	էկէր օրմիշ օրսայիսը օնուն .
Յբ·avessimo .	aveste ,	avessero avuto .
ավէսսիմ .	ավէսրէ .	ավէսսէրս ավ՚ուրս
ստացեալ էր մեր	ստացեալ էր ձեր	ստացեալ էր նոցա :
օրմիշ օրսայիսը ոսկիզիմ.	օրմիշ օրսայիսը սիզին .	օրմիշ օրսայիսը օնլարրն :

Ապառնի :

եզ· avrò ,	avrai ,	avrà avuto .
ավրօ՝ .	ավրա՝ ,	ավրա՝ ավ՚ուրս .
ստացեալ ունիմ.	ստացեալ ունիս .	ստացեալ ունի :
էկէր օրսա ոսկնիմ.	էկէր օրսա սկնին :	էկէր օրսա օնուն :
Յբ·avremo ,	avrete ,	avranno avuto.
ավրէմ .	ավրէրէ,	ավրանն ավ՚ուրս
ստացեալ ունիմք .	ստացեալ ունիք .	ստացեալ ունին :
էկէր օրսա ոսկզիմ.	էկէր օրսա սկզին .	էկէր օրսա օնլարրն :

Անեղեալ :

Ներկայ· Avere , ավէրէ· Ունիլ : Օրմանք :

Անցեալ·avere avuto, ավէրէ ավ՚ուրս· Ստացեալ գոլ Օրմանք :

Ապառնի·avere ad avere , կամ essere per avere .
ավէրէ ադ ավէրէ . էսսէրէ փէր ավէրէ .
Ունեցող . ստանալոց : Օրմանք . օրմանը :

Գ՚ուգէլի՝ ինչ՚ի վրայ բայն Avere .

Սան վերոյգրեալ ինչ՚ի սովորական խօսո՚ի վրայ ունեցող

ժամանակաց այսր բայի. յորոց զդուշալի է՝ զոր օրի. նակ ասեն. abbiano. ապիանս. փոխ ասելոյ ապիանս՝ io avevo, voi avevi, իօ ավէվօ. վօյ ավէվի՝ փոխ իօ ավէվա. վօյ ավէվաբէ՝ avessimo, ebbimo, ավէսսիմօ. էպպիմօ. փոխ ասելոյ՝ ավէսսիմօ՝ averò, averai, averà, averemo, averete, averanno, averei, ևն. ավէրօ. ավէրայ. ավէրա՝. ավէրէմօ, ավէրէթէ. ավէրանն նօ. ավէրէյ. ևն. փոխ ասելոյ. ավրօ՝. ավրայ. ևն. որ է ապառնի ստհմանականին. և փոխ ավրէյ. որ է ներկայ անկատար ըղձականին՝ ըստ այսմ և այլ վերիպակք՝ Ընդունելութիւն այսր բայի. ՝ի avuto, ավուտօ. որ է ունեցեալ. կամ ստացեալ. հասարակ է արական. նին և իգականին. վասն եթէ այր. և եթէ կին՝ կարող է ասել. io ho avuto, իօ հօ ավուտօ. ես ստացեալ եմ. ևն՝ Սոյնպէս 'ի քառեակ լծորդութիւնն, որք խոնարհին այսու բայիւ. ըստ ունելոյն նոյ անփոփոխ մնայ ըստ լծորդոյն. թէ և զական իցէ անուն բային, և թէ յոգնական. զոր օրինակ զական՝ l' uomo ha amato. լ՝ ուոմօ հա ամատօ. Մարդն սիրեալ է՝ եւ յոգնական՝ gli uomini hanno amato. ղլի ուոմինի հաննօ ամատօ. Մարդիկ սիրեալ են՝

Բայց այսոցիկ հակառակն լինի. յլուսնելուն էական բային. և որք նուազ լծորդին. ոչ և յիւրում տեղւոջ տեսցես. յօդ. Է՝ Ոչ վերապոյն ասացաք. յերես 145. անցեալքն եմ բայից ձևանան կամ էական բայիւ՝ և կամ բայիւն՝ ունել. իսկ թէ որ բայք ձևանան էականաւն. և որք երկրորդաւն. սովորական կանոն այս է՝

Բայք անցանողք՝ Transitivi, ռանզիթիվի. որք նշանակեն զներգործութիւն անցեալ յայլ. ձևանան բայիւն՝ Ունել՝ իսկ բայք ոչ անցանողք Intransitivi, ինթրանզիթիվի. որք նշանակեն զներգործուն կամ զկիրս մնայեալ՝ 'ի սի բային, կազմին էական բայիւ. ոչի են ձեզք և կրաւորական բայք՝ Զայս կարեւ նկատել 'ի շարս լծորդութեանցն՝ և սա 'ի սովորութեան հմտացելոց. բայց և այսու ամենի խոտորումն ունի այս կանոն՝

Բայն Avere, յերդ դնեմն իւր բազում ուրեք վարի փոխ էական բային՝ և սա և յեզականն եդեալ փոխ յոգնականի նոր՝ զոր օրինակ՝

Qui

Qui non *ha* altro da dire.	Ասասանար ոչ գոյ այլ ինչ ասել:
գուք նոն հա ալբրա տա տէ՝ ռէ.	Շիմանիմ՝ նոչ ասուր քայլ բրը չէյ ասէմէյ:
Quante miglia ci *ha*?	Քանի մէլանք կան մեզ:
գուանթէ մէլիա էի հա.	Քանչ միլիմիզ վարուն այսամ և յայլա:

Ահա բայ յորժամ յարի յանարևոյթս այլոց բայից՝ յոդիւն a, նշանակէ՝ պարտ է. պիտոյ է. լաւչմբէտոնշ-

Che *ho io a curare*?	Զինչ պէտոյ է ինձ հոգալ:
գէ հօ ի՛օ ա գուրարէ.	Սէ՝ լաղըմ պանա քայլրը-մաղա:
Non parlavano per non *avere a dar* conto della loro ignoranza.	Ոչ խոսէին՝ զի մի հարկ էր տի յայտնել զանգիտութիւնս իւրեանց:
նոն գուարլավանոյէս նոն ավէ-ռէ ա գուս գօնթօ գէլլա լ՛օ՛ս ինէուրանցա:	Սէյլէմէզլէրիսի՝ գի հէ-լթիզա օլմասըն կէնարի պիլմէզլիկնի տուրուրը մաղա:

Յօդուած. ԺԲ:

ԼԾՈՐԴՈՒԹԻՒՆ ԱՌԱՋԻՆ.

Ի վր բային Amare.

Սահմանական. Ներկայ.

Եզ. Amo,	ami,	ama.
ամօ,	ամի,	ամա.
Սիրեմ.	սիրես.	սիրէ:
սէվէրիմ.	սէվէրսին.	սէվէր:
Յք. amiamo,	amate,	amano.
ամիամօ.	ամաթէ.	ամանօ.
սիրեմք.	սիրէք.	սիրեն.
սէվէրիզ.	սէվէրսինիզ.	սէվէրլեր:

Անցեալ անկատար:

Եզ. amava,	amavi,	amava.
ամա-		

ամանք։	ամանէք։	ամանք։
սիրեմ։	սիրեսիր։	սիրէր։
սէվէրիսիմ։	սէվէրիսին։	սէվէրիսի։
Մք։ amavamo։	amavate,	amavano.
ամավամ՛ս։	ամավամ՛ռ։	ամավանս։
սիրեմք։	սիրեմք։	սիրեն։
սէվէրիսիք։	սէվէրիսինիզ։	սէվէրիսիսի։

Անցեալ անորոշ։

Եզ։ amai,	amasti,	amò.
ամամ՛,	ամամ՛ռ։	ամ՛ս։
սիրեցի։	սիրեցիր։	սիրեաց։
սէվիսիմ։	սէվիսին։	սէվիսի։
Մք։ amammo,	amaste,	amarono.
ամամ՛մս։	ամամ՛ռ։	ամամ՛ռս։
սիրեցաք։	սիրեցիք։	սիրեցին։
սէվիսիք։	սէվիսինիզ։	սէվիսիլեր։

Անցեալ որոշեալ։

Եզ։ ho,	hai,	ha amato։
հս։	համ՛,	հա ամ՛ռս։
սիրել եմ։	սիրել ես։	սիրել է։
սէվմիշիմ։	սէվմիշին։	սէվմիշոր։
Մք։ abbiamo,	avete,	hanno amato։
ապպիամ՛ս։	ավէ՛ռ։	հանս ամ՛ռս։
սիրել եմք։	սիրել էք։	սիրել են։
սէվմիշիզ։	սէվմիշինիզ։	սէվմիշլեր։

Գերակատար անկատար։

Եզ։ aveva,	avevi։	aveva amato.
ավէ՛վ։	ավէ՛վ։	ավէ՛վ ամ՛ռս։
սիրել էի։	սիրել էիր։	սիրել էր։
սէվմիշիսիմ։	սէվմիշիսին։	սէվմիշիսի։
Մք։ avevamo,	avevate,	avevano amato.
ավէ՛վամս։	ավէ՛վամ։	ավէ՛վանս ամ՛ռս։
սիրել էաք։	սիրել էիք։	սիրել էին։
սէվմիշիսիք։	սէվմիշիսինիզ։	սէվմիշէրիսի։

Գերակատար կատարեալ։

Եզ։ ebbi,	avesti,	ebbe amato.
է՛պպի։	ավէ՛ռի։	է՛պպէ ամ՛ռս։
սիրել իսկ է իմ։	սիրել իսկ է քո։	սիրել իսկ է նոր։
սէվմիշ իմիշէմ։	սէվմիշ իմիշին։	սէվմիշ իմիշոր։

Մք։

Յաք. avemmo,	aveste,	ebbero amato.
ունէինք։	ունէիք։	էին սիրեալ։
սիրել իսկէմք	սիրել իսկէք	սիրել իսկէն։
սէվմիշլիմիշիզ։	սէվմիշլիմիշանիզ	սէվմիշլէրիմիզ։

Ապառնի անկատար։

Եզ. amerò,	amerai,	amerà.
սիրեցից։	սիրեսցես։	սիրեսցէ։
սէվմէճիմ։	սէվմէճիքսին։	սէվմէճէքսին։
Յաք. ameremo,	amerete,	ameranno.
սիրեսցուք։	սիրեսջիք։	սիրեսցեն։
սէվմէճիզ	սէվմէճիք սի	սէվմէճէքլէր
նիզ։	նիզ։	սին։

Ապառնի կատարեալ։

Եզ. avrò,	avrai,	avrà amato.
ունիցայ եմ։	ունիցայ ես։	ունիցայ է։
սէվէր օլսուամ։	սէվէր օլսուան։	սէվէր օլսու։
Յաք. avremo,	avrete,	avranno amato.
ունիցայ եմք։	ունիցայ էք։	ունիցայ են։
սէվէր օլ-	սէվէր օլսու-	սէվէր օլսը-
սուք։	նուզ։	լէր։

Հրամայական, Հնագոյն։

Եզ. ama tu,	ami colui.
սիրեա դու։	սիրեսցէ նա։
սէվ սէն։	սէվսին օ։
Յաք. amiamo,	amate, amino.
սիրեսցուք։	սիրեսջիք։	սիրեսցեն։
սէվէլիմ։	սէվինիզ։	սէվսինլէր։

Ապառնի։

Եզ. amerai,	amerà.
սիրեսջիր։	սիրեսցէ։
սէվէսին։	սէվէ։
Յաք. ameremo,	amerete,	ameranno.
սիրեսցուք։	սիրեսջիք։	սիրեսցեն։

սի-

սիրեսցուք.	սիրեսջիք.	սիրեսցեն։
սէվէք կէ-	սէվէսիշ կէ-	սէվսէլէր կէ-
րէք.	րէք.	րէք։

Ըղձական, Ներկայ կատարեալ։

Voglia Dio che Երանի Թէ.

ՎՕԼԻՕ ԴԻՕ ԹԷ ՔԷՇԷՔԷ։

Եզ՝io amassi,	tu amassi,	egli amasse.
Յօ ամասսի,	Ռու ամասսի,	Էյլի ամասսէ.
Սիրէի.	սիրէիր.	սիրէր։
սէվէիրիմ.	սէվէիրսէն.	սէվէիսսի։
Յք՝amassimo,	amaste,	amassero.
ամասսիմօ,	ամասթէ,	ամասսէրօ.
սիրէսք.	սիրէիք.	սիրէլէն։
սէվէիրսէք։	սէվէիրսինիզ.	սէվէլէրիսսի։

Ներկայ անկատար։

Եզ՝amerei,	ameresti,	amerebbe.
ամէրէի.	ամէրէսթի.	ամէրէպպէ.
սիրել էր իմ.	սիրել էր քո,	սիրել էր նը։
սէվէրիրիմ.	սէվէրիրսէն.	սէվէրիսսի։
Յք՝amerremmo,	amereste,	amerebbero.
ամէրէմմօ.	ամէրէսթէ.	ամէրէպպէրօ.
սիրել էր մեր.	սիրել էր ձեր.	սիրել էր նց։
սէվէրիսք.	սէվէրիսինիզ.	սէվէրլէրիսսի։

Անցեալ որոշեալ։

Եզ՝abbia,	abbi,	abbia amato.
ապպիա,	ապպի,	ապպիա ամաթօ.
սիրել իցեմ.	սիրել իցես.	սիրել իցէ։
սէվմիշ օլամ.	սէվմիշ օլասրն.	սէվմիշ օլա։
Յք՝abbiamo,	abbiate,	abbiano amato.
ապպիամօ.	ապպիաթէ.	ապպիանօ ամաթօ.
սիրել իցեմք.	սիրել իցէք.	սիրել իցեն։
սէվմիշ օլայըզ.	սէվմիշ օլասրզ.	սէվմիշ օլալար։

Անցեալ անորոշ։

Եզ՝avrei,	ավրէի.	
avresti,	ավրէսթի.	amato. ամաթօ.
avrebbe,	ավրէպպէ.	
սիրել էի.	սիրել էիր.	սիրել էր։
սէվմիշ օլուրամ.	սէվմիշ օլուրսուն.	սէվմիշ օլուրսու։

Յք՝

Յք·avremmo,	ավրէմմօ,	amato.
avreste,	ավրէսթէ,	ամաթօ.
avrebbero,	ավրէպպէրօ,	
սիրեալ էինք·	սիրեալ էիք·	սիրեալ էին։
սէվմիշ օլուր	սէվմիշ օլուր	սէվմիշ օլուրլար
ուուք·	ուուն՝ զ·	իսի։

Դերականաւոր։

Եզ·avessi,	avessi,	avesse amato.
ավէսսի,	ավէսսի,	ավէսսէ ամաթօ.
սիրեալ էր իմ·	սիրեալ էր քո·	սիրեալ էր նոր։
սէվմիշ օլսի	սէվմիշ օլսի	սէվմիշ օլսի
ուրամ·	ուրն։	ուր։
Յք·avessimo,	aveste,	avessero amato.
ավէսսիմօ,	ավէսթէ,	ավէսսէրօ ամաթօ·
սիրեալ էր մեր·	սիրեալ էր ձեր·	սիրեալ էր նոցա։
սէվմիշ օլսի	սէվմիշ օլսիսոր	սէվմիշ օլսալար
ուրք·	նրզ՝	իսի։

Ապառնի։

Եզ·io ami,	tu ami,	egli ami.
իօ ամի,	թու ամի,	էկլի ամի·
սիրիցեմ·	սիրիցես·	սիրիցէ։
սէվսէմ·	սէվսէն·	սէվսէ։
Յք·amiamo,	amiate,	amino.
ամիամօ,	ամիաթէ,	ամինօ·
սիրիցեմք·	սիրիցէք·	սիրիցեն։
սէվսէք·	սէվսէնրզ՝	սէվսէլէր։

Սոորադ ասական։ Ներկայ։

Se io ami, եթէ Սիրիցեմ· եթէ։ էկէր Սէվսէմ· սէվսէն, սէվսէ։
սիրիցեմք· եթէ։ սէվսէք· սէվսէնրզ՝ սէվսէլէր։

Անցեալ անիսաւոր։

Se io amassi. եթէ։ ոմզ՝ Ներկայ կատարեալ ըղձականին։
եթէ Սիրէի· եթէ։ էկէր սէվսէիսիմ, սէվսէիսին, սէվ-
սէիսի։
սիրէսք, եթէ։ սէվսէիսիք, սէվսէիսինիզ՝ սէվ-
սէլէրիսի։

Անցեալ կատարեալ։

Se io abbia amato, եթէ։ ոմզ՝ անցեալ որոշեալին ըղձականին։
եթէ սիրեալ իցեմ եթէ։ էկէր սէվմիշ իսէմ, իսէն, իսէ։
սիրեալ իցեմք· եթէ։ սէվմիշ իսէք, իսէնիզ՝ սէվ-
միշ-

Միջերկրեան ,

Գերակատար :

Se io avessi amato, եԹե՝ ունի գերակատարն ըղձականին : եԹէ սիրէ էր իմ՝ եւ՝ էկէր սէվմիշ օլսահիրմ՝ օլ-սահիրն , օլսահիր :

սիրէ էր մէր · եւ՝ : սէվմիշ օլսահիրք , օլսահ-տիներդ , օլսահիրլէր :

Ապառնի :

Se amerò · եւ՝ · ունի ապառնի անկիրն սահմանականին : եԹէ՝ սիրիցէմ՝ եւ՝ : էկէր սէվէճէք իսէմ , սէվէճէքսէն , սէվէճէքիսէ , :

սիրիցիմք : սէվէճէք իսէք , իսէնիզ , սէվէճէք-լէրիսէ :

Անորոշ :

Դերկայ՝ Amare · սամաք : Սիրել : Սէվմէք :

Անցեալ՝ avere amato . ավէրէ սամաղ : Սիրէլ գոլ : սէվմիշ օլմաք :

Ապառ՝ avere ad amare , կամ dovere կամ essere per amare . ավէրէ ադ սամաք , կամ պօվէրէ կամ էս-սէրէ գէրէ սամաք · Սիրելոց գոլ · որ ունի սիրել : սէվէճէք օլմաք :

Գիտելի է · զի էզակի առանձին գէմն անցեալ ապառն սահմանականին միշտ էզերի՝ ի a : ունի amava · սամա-վա · սիրէի : այնուհետև լինի և՝ ամ բայից · և՝ ոչ է ուղիղ սամվ · ունի՝ ի խօսս ասէն :

Օ՝ արդուաղի բայ առաջին լծորդութեան :

Ոչ՝ ի վերոյ ազգ արարաք , զարտուղի բայս իւրաքանչիւր լծարդութեան նշանակութիւն թ՝ այնց միայն՝ յորս խառնարին : Ապրակի է

DARE , ՏԱԼՈՒ ·

Տալ : Վերմէք :

Սահմ՝ Do , պօ · Տամ՝ : վերիրիմ՝ :

Ներկ՝ dai , դաի · տաս : վերիրսին :

dà , դա՝ · տայ : վերիր :

diamo , դիամօ · տամք : վերիրիկ :

da-

date։ տամ։ տայք։ վերիրսիկ։
danno, տանն։ տան։ վերիրլիր։
Ընդ. Diedi, տիեցի։ եսու։ վերտեսի
անորդ։ desti, տեսիր։ եսուր։ վերտեսին։
diede, տիեցե։ եսու։ վերտեսի։
Առաջին դէմն լինի եւ detti, տեսիր։ die', տիե'։
Յետին դէմն եւ։ dette, տեսիր։ die տիե'։
demmo, տեսմք։ տուաք։ վերտիք։
deste։ տեսիք։ եսուք։ վերտիսիզ։
diedero, տիեցեաց։ եսուն։ վերտիլեր։
Յետին դէմն լինի եւ։ diedono, տիեցանց։ dierono,
տիեցանց։ dettero։ տեսիրեաց։
Ապառ։ Darò, տամ։ տայց։ վերիրիկիմ։
darai, տամաց։ տայցես։ վերիրիրքին։
darà, տամա'։ տայցէ։ վերիրիր։
daremo, տամէմք։ տայցուք։ վերիրիկիզ։
darete, տամէիք։ տայցիք։ վերիրիրքիզ։
daranno, տամանն։ տայցեն։ վերիրիրլեր։
Հրամ։ Dà tu, տա՝ քո։ Տուր։ վեր։
dia, տիա։ կմ dea։ տեա։ տայցէ։ վերտին։
diamo, տիամք։ տայցուք։ վերտիլիմ։
date, տամիք։ տայք։ վերտինիզ։
dieno, տիանց։ կմ diano, տիանց։ տայցեն։ վերտինլեր։
Ըղձ ներկ։ Dessi, տեսի։ Տայի։ վերիրիսիմ։
կատար։ dessi, տեսի։ տայիր։ վերիրիսին։
desse։ տեսէ։ տայր։ վերիրիսի։
dessimo։ տեսիմք։ տայիք։ վերիրիսիք։
deste։ տեսիք։ տայիք։ վերիրիսինիզ։
dessero, տեսէաց։ կմ dessono։ տեսանց։ տայինն։
վերիրիսիլեր։
Ներկ։ Darei, տամէի։ տալ էր իմն։ վերիրիսիմ։
անկատար։ daresti, տամէիր։ տալ էր քոյ։ վերիրիսին։
darebbe։ տամէիցէ։ տալ էր նոր։ վերիրիսի։
daremmo, տամէիմք։ տալ էր մեր։ վերիրիսիք։
dareste, տամէիք։ տալ էր ձեր։ վերիրիսինիզ։
darebbero, տամէիցեաց։ կմ darebbono, տամէիցանց։ տալ էր նոցա։ վերիրիսիլեր։

STA-

STARE. ՍԹԱՌԻ·
Կաշ։ Տուրմաք։

Սահ· Sto, «ՌՀ· Կամ։ տուրմուշում։
Ներկ· stai, «ՌՀՀ· կաս։ տուրմուշուն։
sta, «ՌՀ· կայ։ տուրմուշ։
stiamo, «ՌԽՀՀ· կամք։ տուրմուշըզ։
state, «ՌՀՀԷ· կայք։ տուրմուշարնրզ։
stanno, «ՌՀՀՆՆ· կան։ տուրմուշլար։
Անց· stetti, «ՌԷԷՌԻ· կացի։ տուրտուում։
անոր· stesti, «ՌԷՀՌԻ· կացեր։ տուրտուուն։
stette, «ՌԷԷՌԷ· եկաց։ տուրտուու։
stemmo, «ՌԷՄՄՈ· կացաք։ տուրտուք։
steste· «ՌԷՀՌԷ· կացիք· տուրտուունրզ։
stettero· «ՌԷԷՌԷՈ· կացին։ տուրտուուլեր։
Ըստ այսմ և այլ ժամանակք ամ ելնին ամենևին ուշ։
dare, տալ։

FARE, ՖԱՌԻ·
Առնել։ Էթմեք։

Սահ· Fo· ՖՈ· ԿՄ faccio, ՖԱՀԼԻՈ· Առնում։ Էտէրիմ։
Ներ· fai, ՖԱՀ· առնես։ Էտէրսին։
fa, ՖԱ· առնէ։ Էտէր։
facciamo, ՖԱՀԼԻՀՄՈ· առնենք։ Էտէրիզ։
fate, ՖԱՀՌԷ· առնէք։ Էտէրսինիզ։
fanno, ՖԱՀՆՆՈ· առնեն։ Էտէրլեր։
Անց· feci, ՖԷԼԻ· Արարի։ Էթմիմ։
անոր· facesti, ՖԱԼԷՀՌԻ· արարեր։ Էթմին։
fece, ՖԷԼԷ· ԿՄ fe, ՖԷ· արար։ Էթմի։
facemmo, ՖԱԼԷՄՄՈ· արարաք։ Էթմիք։
faceste, ՖԱԼԷՀՌԷ· արարիք։ Էթմինիզ։
fecero, ՖԷԼԷՈ· արարին։ Էթմիլեր։
Ապառ· farò, ՖԱՈՀ· Արարիցս։ Էտէճէկիմ։
farai, ՖԱՈՀՀ· արասցես։ Էտէճէքսին։
farà, ՖԱՈՀ· արասցէ։ Էտէճէք։
faremo, ՖԱՈՀՄՈ· արասցուք։ Էտէճէկիզ։
farete, ՖԱՈՀՌԷ· արասջիք։ Էտէճէքսիզ։

faranno, ֆարաննո. արասցեն։ Էսկ ՀԷՔԼԷՐԱՒՐ։
Հրաման. Fa tu, ֆա թու. Ա՛ր դա։ Էա։
faccia, ֆաչչիա. արասցէ։ Էասմն։
facciamo, ֆաչչիամո. արասցուք։ Էասէլիմ։
fate, ֆաթէ. արասջիք։ Էսինիզ։
facciano, ֆաչչիանո. արասցեն։ Էասինլէր։
Ըղձ. հներ. facessi, ֆաչչէսսի. Ա՛ռնէի։ Էասէիսիմ։
կիսր. facessi, ֆաչչէսսի. առնէիր։ Էասէիսին։
facesse, ֆաչչէսսէ. առնէր։ Էասէիսի։
facessimo, ֆաչչէսսիմո. առնէաք։ Էասէիսիք։
faceste, ֆաչչէսթէ. առնէիք։ Էասէիսինիզ։
facessero, ֆաչչէսսէրո. առնէին։ Էասէլէրիսի։
Ներկ. farei, ֆարէի. առնել էր իմ։ Էասէրսիմ։
անկատ. faresti, ֆարէսթի. առնել էր քո։ Էասէրսին։
farebbe, ֆարէպպէ. կամ faria, ֆարիա. առնել էր նր։ Էասէրսի։
faremmo, ֆարէմմո. առնել էր մեզ։ Էասէրսիք։
fareste, ֆարէսթէ. առնել էր ձեր։ Էասէրսինիզ։
farebbero, ֆարէպպէրո. կամ farebbono, ֆարէպպոնո. կամ fariano, ֆարիանո. առնել էր նոցա։ Էասէրլէրիսի։
Դերբ. Facendo, ֆաչչէնդո. Ա՛ռնելով։ ԷԼԹՄԷՔԻԼԷՆ։
Ըստնել. Fatto, ֆաթթո. Ա՛ռարեալ։ ԷԼԹՄԻՇ. Էսիւ։

ANDARE. ԱՆՏԱՌԵՆ.
Դնալ։ ԿԻԼԹՄԷՔ։

Սահ. Vo, վո. vado, վատո. Դնամ։ Կիսէրիմ։
Ներկ. vai, վա՛ի. դնաս։ Կիսէրսին։
va, վա. դնայ։ Կիսէր։
andiamo, անդիամո. դնամք։ Կիսէրիզ։
andate, անդաթէ. դնայք։ Կիսէրսիզ։
vanno, վաննո. դնան։ Կիսէրլէր։
Ա՛նց. անկատ. andava, անդավա. եւ. ուր. amava, ամավա. դնայի։ Կիսէրսիմ։
Ա՛նց. անսր. andai, անդաի. դնացի։ Կիլթսիմ։
andasti, անդաստի. դնացեր։ Կիլթսին։
andò, անդո. դնաց։ Կիլթսի։
andammo, անդամմո. դնացաք։ Կիլթսիք։
andaste, անդաստէ. դնացիք։ Կիլթսինիզ։

andarono, անգամանս. գնացին : կիթանէլիք :
Լսակ բաղադրեալ ժամանակք որ ոչ լինին 'ի ձեռն ժամանակաց բային Avere, ունիմ. այլ էական բային : ունիս.
sono andato, սօնս անգամս. գնացեալ եմ : կիթանիշիմ : ես :
era andato, էրա անգամս. գնացեալ էի : կիթանիշիմ : ես : Սոյնպէս և բաղադրեալ ժամանակք ըղձականին, և սաղրադաստականին :

Ապա. andrò, անգամ. Գնացից : կիտէ՝ էշիմ :
andrai, անգամի. գնացցես : կիտէ՝ էշիքսին :
andrà, անգամ՝. գնացցէ : կիտէ՝ էշիք :
andremo, անգամէմս. գնացցուք : կիտէ՝ էշիլիզ :
andrete, անգամէնիք. գնացջիք : կիտէ՝ էշիքսիզ :
andranno, անգամանս. գնացցեն : կիտէ՝ էշիքլէրսիր

Ասէլն. anderò, անդէրս. ես. ոչ է այնչափ ուղիղ :

Հրաս. Va tu, վա թու. Գնա՝ : կիթ :

Նէրկ. vada, վատա. գնացցէ՝ : կիթանին :
andiamo, անդիամս. գնացուք : կիտէ՝ լիմ :
andate, անդատիք. գնացէք : կիտէ՝ նիզ :
vadano, վատանս. գնացցեն : կիթանիլէր :

Ապա. andrai, անդրայի. Գնացջիր : կիտէ՝ սին :
andrà, անդրա՝. գնացցէ՝ : կիտէ՝ :
andremo, անդրէմս. գնացցուք : կիտէ՝ լիմ :
andrete, անդրէթիք. գնացջիք : կիտէ՝ սիզ :
andranno, անդրանս. գնացցեն : կիթանիլէր :

Ըղձ. Նէրկ. andassi, անդասի. Գնայի : կիթանէիմ :
կամ. և այլն ունի facessi, ֆասէսի :

Նէրկ. andrei. անդրէի. 'ի գնալ էի : կիտէրիմ : և
անկար. այլն ունի farei, ֆարէի :

Ապա. vado, վատս. Գնայցեմ : կիթանէմ :
vadi, վատի. կամ vada, վատա. գնայցես : կիթանին :
vada, վատա. գնայցէ : կիթանէ :
andiamo, անդիամս. գնայցեմք : կիթանէք :
andiate, անդիատիք. գնայցէք : կիթանէնիզ :
vadano, վատանս. գնայցեն : կիթանէլէր :

Անեռնէրկ. Andare, անդարէ. գնալ : կիթանէք :

Անցեալ. essere andato, էսէրէ անդատս. գնացեալ գոլ :
կիթանիլ օլմաք :

Ապա. essere per andare, dovere, կամ avere ad andare, էսէրէ փէր անդարէ, դովէրէ. ավէրէ ադ անդարէ. գնալոց գոլ. ոչ գնալ ունի : կիտէ՝
էշիք :

Հէք , կամ կիսիմէլի օրինաք :
Դէրբ. andando , անդանդոս. գնալով : կիսիմէքիլէն :
Ընդուն. andato , անդանդիս. գնացեալ կիսիմիշ :

Յօրինուած . Գ.

ԼԱՌՈՐԴՈՒԹԻՒՆ ԵՐԿՐՈՐԴ.

Ի վր բային Temere .

Սահմանական . Նէրկայ :

Եզ. Temo ,	temi ,	teme .
ԹԷՄՕ ,	ԹԷՄԻ ,	ԹԷՄԷ .
Երկնչիմ .	Երկնչիս .	Երկնչի :
Քօրքարիմ .	Քօրքարսըն .	Քօրքար :
Յք. temiamo ,	temete ,	temono .
ԹԷՄԻԱՄՕ ,	ԹԷՄԷԹԷ ,	ԹԷՄՕՆՕ .
Երկնչիմք .	Երկնչիք .	Երկնչին :
Քօրքարիզ .	Քօրքարսընիզ .	Քօրքարլար :

Անցեալ անկատար :

Եզ. temeva ,	temevi ,	temeva .
ԹԷՄԷՎԱ ,	ԹԷՄԷՎԻ ,	ԹԷՄԷՎԱ .
Երկնչէի .	Երկնչէիր .	Երկնչէր :
Քօրքարիրիմ .	Քօրքարիրսըն .	Քօրքարիր :
Յք. temevamo ,	temevate ,	temevano .
ԹԷՄԷՎԱՄՕ ,	ԹԷՄԷՎԱԹԷ ,	ԹԷՄԷՎԱՆՕ .
Երկնչէինք .	Երկնչէիք .	Երկնչէին :
Քօրքարիրիզ .	Քօրքարիրսընիզ .	Քօրքարիրլար :

Անցեալ անորիշ :

Եզ. temei ,	temesti ,	temè .
ԹԷՄԷՅ ,	ԹԷՄԷՍԹԻ ,	ԹԷՄԷ .
Երկեայ .	Երկեար .	Երկեաւ :
Քօրքթուս .	Քօրքթուն .	Քօրքթու :

Առաջին դէմն լինի եւ , temetti , ԹԷՄԷԹԹԻ . եւ յետինն , temette , ԹԷՄԷԹԹԷ :

Յք. tememmo ,	temeste ,	temerono .
ԹԷՄԷՄՄՕ ,	ԹԷՄԷՍԹԷ ,	ԹԷՄԷՈՆՕ .

Երկեաք·	Երկեայք·	Երկեան։
քօրքթուք·	քօրքթուՆուզ·	քօրքթըլէր։

Յետին գէմն լինի եա temettero, ԲԷՄԷԲԷՈ։

Ընդեալ օրոշեալ։

Եզ·ho,	hai,	ha temuto.
հօ։	հայ։	հա ԲԷՄ՚ԲՕ·
Երկուցել եմ·	Երկուցել ես·	Երկուցել է։
քօրքմըշեմ·	քօրքմըշըն·	քօրքմըշըր։
Յք·abbiamo,	avete,	hanno temuto.
ապիամօ։	ավէԲԷ։	հանՆօ ԲԷՄ՚ԲՕ·
Երկուցել եմք·	Երկուցել էք·	Երկուցել են։
քօրքմըշըզ·	քօրքմըշըզ·	քօրքմըշեբիկ։

Գերակատար անկատար։

Եզ·aveva,	avevi,	aveva temuto·
ավէվա։	ավէվի։	ավէվա ԲԷՄ՚ԲՕ·
Երկուցել էի·	Երկուցել էիր·	Երկուցել էր։
քօրքմըշ իտիմ·	քօրքմըշ իտին·	քօրքմըշիտի։
Յք·avevamo,	avevate,	avevano temuto
ավէվամօ։	ավէվաԲԷ։	ավէվանօ ԲԷՄ՚ԲՕ·
Երկուցել էինք	Երկուցել էիք·	Երկուցել էին։
քօրքմըշիտիք·	քօրքմըշիտինիզ·	քօրքմըշիտիրիտի։

Գերակատար կատարեալ։

Եզ·ebbi,	avesti,	ebbe temuto.
Է՚պպի։	ավէ՚ԲԷ։	Է՚պպէ ԲԷՄ՚ԲՕ·
Երկուցել եղէ·	Երկուցել եղեր·	Երկուցել եղև։
քօրքմըշ օլտում·	քօրքմըշ օլտուն·	քօրքմըշ օլտու։
Յք·avemmo,	aveste,	ebbero temuto.
ավէ՚մմօ։	ավէ՚ԲԷ։	Է՚պպէՈ ԲԷՄ՚ԲՕ·
Երկուցել եղք	Երկուցել եղայք	Երկուցել եղան։
քօրքմըշ օլ-տուք·	քօրքմըշ օլտը-նըզ·	քօրքմըշ օլտը-լեր։

Ապառնի անկատար։

Եզ·temerò,	temerai,	temerà.
ԲԷՄԷՈ՚։	ԲԷՄԷ՚։	ԲԷՄԷ՚։
Երկեայց·	Երկեցես·	Երկեցէ։
քօրքամ·	քօրքասըն·	քօրքասը։
Յք·temeremo,	temerete,	temeranno.
ԲԷՄԷՄՕ։	ԲԷՄԷԲԷ։	ԲԷՄԷՆՆՕ·
Երկեցուք·	Երկեցէք·	Երկեցեն։
քօրքասըմ·	քօրքասըզ·	քօրքասընէր։

Ապառ-

Ապառնի կատարեալ։

Եզ։avrò,	avrai,	avrà temuto;
ավրօ՝,	ավրա՛ի,	ավրա՝ ԹԷՄՈՒԹՕ։
երկնչելոց եմ։	երկնչելոց ես։	երկնչելոց է։
քօրքաճաղըմ։	քօրքաճաքսըն։	քօրքաճաքսը։
Յբ։avremo.	avrete,	avranno temuto
ավրէմօ,	ավրէԹԷ,	ավրանՆՕ ԹԷՄՈՒԹՕ
երկնչելոց ենք։	երկնչելոց էք։	երկնչելոց են։
քօրքաճաղըզ։	քօրքաճաքսը։	քօրքաճաքսէր։

Հրամայական, Ներկայ։

Եզ։temi tu,	tema colui.	
ԹԷՄի ԹՈՒ,	ԹԷՄա ԿՕՂՈՒի։	
երկիր դու։	երկիցէ նա։	
քՕՂք սէն։	քՕՂքսՕՂն Օ։	
Յբ։temiamo,	temete,	temano.
ԹԷՄիամՕ,	ԹԷՄԷԹԷ,	ԹԷՄանՕ։
երկիցուք։	երկերուք։	երկիցեն։
քՕՂքաՂՂՄ։	քՕՂքուն։	քՕՂքսՕՂՆԷՐ։

Ապառնի։

Եզ։temerai,	temerà.	
ԹԷՄԷՐաՀի,	ԹԷՄԷՐա՝։	
երկնչիջիր։	երկնչիցի։	
քՕՂքանըն։	քՕՂքա։	
Յբ։temeremo,	temerete,	temeranno.
ԹԷՄԷՐԷՄՕ,	ԹԷՄԷՐԷԹԷ,	ԹԷՄԷՐանՆՕ։
երկնչիցիւք։	երկնչիջիք։	երկնչիցեն։
քՕՂքանՂՂ կԷՂՂք։	քՕՂքանՂՂ կԷՂՂք։	քՕՂքանՂՂԷՐ կԷՂՂք։

Ըղձական, Ներկ։ կատարեալ։

Dio volesse che		Երանի թէ
ԴԻՕ ՎՕԼԷՍՍԷ ԹԷ		քԷՇՏԷ
Եզ։io temessi,	tu temessi,	temesse.
Ի՛Օ ԹԷՄԷՍՍի,	ԹՈՒ ԹԷՄԷՍՍի,	ԹԷՄԷՍՍԷ։
երկնչեի։	երկնչեիր։	երկնչեր։
քՕՂքայՂՂՄ։	քՕՂքայՂՂն։	քՕՂքայՂՂ։
Յբ։temessimo,	temeste,	temessero.
ԹԷՄԷՍՍիմՕ,	ԹԷՄԷՍԹԷ,	ԹԷՄԷՍՍԷՐՕ։
երկնչեսք։	երկնչեիք։	երկնչեին։
քՕՂքայՂՂք։	քՕՂքայՂՂՆԷՂ։	քՕՂքալԷՐիսՆ։

Ներկայ անկատար։

Եզ. temerei,	temeresti,	temerebbe.
ՌԷՄԷՐԷԻ,	ՌԷՄԷՐԷՍԹԻ,	ՌԷՄԷՐԷԲԲԷ.
երկնչիլ էր իմ.	երկնչիլ էր քո.	երկնչիլ էր նոր։
քօրքարարմ.	քօրքարարդն.	քօրքարարը։
Յբ. temeremmo,	temereste,	temerebbero.
ՌԷՄԷՐԷՄՄՕ,	ՌԷՄԷՐԷՍԹԷ.	ՌԷՄԷՐԷԲԲԷՐՕ.
երկնչիլ էր մեր	երկնչիլ էր ձեր.	երկնչիլ էր նոցա։
քօրքարարմբ.	քօրքարարդիրզ.	քօրքարարարը։

Աշնչ. ապառեալ։

Եզ. abbia,	abbi,	abbia temuto.
ԱԲԲԻԱ.	ԱԲԲԻ.	ԱԲԲԻԱ ՌԷՄՈՒԹՕ.
երկուցեալիցեմ	երկուցեալիցես.	երկուցեալ ի ցեմ։
քօրքմրշ օլամ.	քօրքմրշ օլասլն.	քօրքմրշ օլա։
Յբ. abbiamo,	abbiate,	abbiano temuto.
ԱԲԲԻԱՄՕ,	ԱԲԲԻԱԹԷ,	ԱԲԲԻԱՆՕ ՌԷՄՈՒԹՕ
երկուցեալ ի	երկուցեալ ի	երկուցեալ ի
ցեմք.	ցեք.	ցեն։
քօրքմրշ օլաք.	քօրքմրշ օլասրզ.	քօրքմրշ օլարար։

Անցեալ ատորեալ։

Եզ. avrei,	ավրէի.	temuto. ՌԷՄՈՒԹՕ.
avresti,	ավրէսթի,	
avrebbe,	ավրէբբէ,	
երկուցեալ էի.	երկուցեալ էիր.	երկուցեալ էր.
քօրքմրշ օլուրամ.	քօրքմրշ օլուրսուն.	քօրքմրշ օլուրը։
Յբ. avremmo,	ավրէմմօ,	temuto. ՌԷՄՈՒԹՕ.
avreste,	ավրէսթէ,	
avrebbero,	ավրէբբէրօ,	
երկուցեալ էաք.	երկուցեալ էիք.	երկուցեալ էին։
քօրքմրշ օլուրք.	քօրքմրշ օլուրքսրզ.	քօրքմրշ օլուրլարիտի։

Գերբակատար։

Եզ. avessi,	avessi,	avesse temuto.
ավէսսի.	ավէսսի,	ավէսսէ ՌԷՄՈՒԹՕ.
երկուցեալ էր իմ	երկուցեալ էրքս	երկուցեալ էր նոր
քօրքմրշ օլսի.	քօրքմրշ օլսի.	քօրքմրշ օլսի.
սրամ.	սրն.	սրը։
Յբ. avessimo,	aveste,	avessero temuto
ավէսսիմօ,	ավէսթէ.	ավէսսէրօ ՌԷՄՈՒԹՕ

էր.

Երկուցեալ էր մեր։	Երկուցեալ էր ձեր։	Երկուցեալ էր նոցա։
քօրքմըշ օլսալ ալք։	քօրքմըշ օլսալսաղ նիզ։	քօրքմըշ օլսալսալ խոխ։

Ապառնի։

Եզ tema,	temi, կամ tema,	tema.
ըէմա,	ըէմի, ըէմա,	ըէմա.
երկիցեմ.	երկիցես։	երկիցէ։
քօրքամ.	քօրքասըն։	քօրքա։
Մք temiamo,	temiate,	temano.
ըէմիամօ,	ըէմիաթէ,	ըէմանօ.
երկիցեմք։	երկիցէք։	երկիցեն։
քօրքասք։	քօրքասըզ։	քօրքալար։

Սոորագասական։ Ներկայ։

Se io tema, եւն։ ոչ ապառնի ըղձականին։

Եթէ երկիցեմ։ եւն։ էկէր քօրքամ, քօրքան, քօրքա։

երկիցեմք։ եւն։ քօրքասք, քօրքանըզ, քօրքարլար։

Անցեալ անկատար։

Se io temessi, եւն։ ոչ ներկայ կատարեալ ըղձականին։

Եթէ երկնչէի։ եւն։ էկէր քօրքասամ, քօրքասամըն քօրքասամա։

երկնչէաք։ եւն։ քօրքասամըք, քօրքասամանըզ, քօրքասալարար։

Անցեալ կատարեալ։

Se io abbia temuto, եւն։ ոչ անցեալ որոշեալ ըղձականին։

Եթէ երկուցեալ իցեմ։ եւն։ էկէր քօրքմըշ խամ, խան, խա։

երկուցեալ իցեմք։ եւն։ քօրքմըշ խաք, խանիզ, քօրքմըշալարխա։

Պլուսքատարար։

Se io avessi temuto։ եւն։ ոչ գերբանկորն ըղձականին։

Եթէ երկուցեալ էր իմ։ էկէր քօրքմըշ օլսամամ, օլսամամըն, օլսամամա։

երկուցեալ էր մեր։ քօրքմըշ օլսամամըք, օլսամամանըզ, օլսամամալարար։

Ապառնի։

Se io temerò. եւն։ ոչ ապառնի անկատարն սահմանական։

Եթէ երկիցեմ։ եւն։ էկէր քօրքաճաքամ, քօրքաճաքան

սէն։ քօրքաՀնաքսէ։
երկիւղեմք։ ԵՀ։ քօրքաՀաքսէք։ քօրքաՀաքսէնիք
քօրքաՀաքլարսէ։

Ընդերեւոյթ։

Դերկայ։ Temere, թէմէ՝ռէ։ Երկիւղիլ։ քօրքմաք։
Ընդերկայ։ aver temuto, ավէ՝ռ թէմու՝ռօ։ երկուղեալ դոլ։
քօրքմիշ օլմաք։
Ապառնի։ avere a temere, կամ dovere, կամ esser
per temere. ավէ՝ռէ ա թէմէ՝ռէ։ դօվէ՝ռէ։ կամ էս-
սէ՝ռ էրէ՝ թէմէ՝ռէ։ երկնչելոց դոլ։ որ երկնչիլ
ունի։ քօրքաՀաք օլմաք։

Գիտելի է։ զի բայք ինչ այսր լծորդութեամբ։ որք
բնական ունին զբաղաձայնս՝ c, չ։ այլ և բարդեալքն
յայնպիսի բայից։ 'ի կատարելոյն սահմանականին՝ յա-
ռաջին և յերրորդ դէմն եզականին։ և յերրորդն յոքնակա-
նին՝ առնուն զսառն q, գ։ զինի չէին։ զոր օրինակ։

Tacere։ թաչէ՝ռէ։ Լռել։ սուս օլմաք։

Կամ։ tacqui,	tacque,	tacquero.
թաՀ՝գոռ։	թաՀ՝գոռէ։	թաՀ՝գոռէռօ։
Լռեցի։	լռեաց։	լռեցին։
սուս օլսուամ։	օլսուաՀ։	օլսուլլար։

Giacere, ճիաչէ՝ռէ։ Կողմնիլ։ եաթմաք։

Կամ։ giacqui,	giacque,	giacquero.
ճիաՀ՝գոռ։	ճիաՀ՝գոռէ։	ճիաՀ՝գոռէռօ։
կողմնեցայ։	կողմնեցաւ։	կողմնեցան։
եաթամամ։	եաթամամ։	եաթամամլար։

Piacere։ փիաչէ՝ռէ։ Հաճիլ։ պէկէնմաք։

piacqui,	piacque,	piacquero.
փիաՀ՝գոռ։	փիաՀ՝գոռէ։	փիաՀ՝գոռէռօ։
հաճեցայ։	հաճեցաւ։	հաճեցան։
պէկէնամամ։	պէկէնամամ։	պէկէնամամլար։

Բայք՝ յորս գտանի բաղաձայնն l, ղ։ և բաղադրեալքն
յայնցանէ։ յանցեալ ժամանակն կազմին՝ փոխելով
ere, էռէ։ 'ի si, սի։ կամ se, սէ։ յեզականն։ իսկ 'ի
յոքնականն՝ 'ի sero, սէռօ։ զոր օրինակ։

Valere, վալէ՝ռէ։ Զօրել։ արժել։ եարամաք։

valsi,	valse,	valsero.
վալսի։	վալսէ։	վալսէռօ։
զօրեցի։	զօրեաց։	զօրեցին։
եարատամ։	եարատամ։	եարատամլար։

Ե-

Dolere , ցաւել։ Ցաւիլ , տնքանալ ։

dolsi ,	dolse ,	dolsero .
ցաւեցայ .	ցաւեցաւ .	ցաւեցան ։
տնքատրմ .	տնքատը ։	տնքատրլայր ։

Ը. Պարտաւորեալ Բայ Երէքորդ Լծորդաւոր։

CADERE , ՓԱՏԻՐԻ .

Անկանիլ . Տիւշմէք։

Սահմ. Cado , փատօ . } Անկանիմ . տիւշէրիմ։
Ներկ. caggio , փատճէօ . }
cadi , փատի . անկանիս ։ տիւշէրսին ։
cade , փատէ . անկանի ։ տիւշէր ։
cadiamo , փատիամօ . } անկանիմք ։ տիւշէրիկ։
caggiamo, փատճէամօ . }
cadete , փատիթէ . անկանիք ։ տիւշէրսինիզ ։
cadono , փատիանօ . } անկանին ։ տիւշէրլէր ։
caggiono, փատճէօնօ . }
Անց. Caddi , փատիտի . անկայ ։ տիւշտիմ։
անորո. cadesti , փատէսթի . անկար ։ տիւշտիւն ։
cadde , փատիտէ . անկաւ ։ տիւշտիւ ։
cademmo , փատէմմօ . անկաք ։ տիւշտիւք ։
cadeste , փատէսթէ . անկայք ։ տիւշտիւնիւզ ։
caddero , փատիտէրօ . անկան ։ տիւշտիւլէր ։
Ապառ. Cadrò , փատրօ՝ . կամ caderò , փատէրօ՝ . անկայցի . տիւշէրիմ . և այլ դէմքն ասոյնպս կրկին օրինակաւ լինին ։ Ապայսպս և ըղձականն , cadrei , փատրէի . և caderei , փատէրէի . ևն . Անկանելիս տիւշէիտիմ ։

PARERE , ՓԱՌԻՐԻ .

Երևիլ . Կէօրիւնմէք ։

Սահմ. Pajo , փայօ . Երևիմ ։ կէօրիւնիւրիմ ։
Ներկ. pari , փարի . երևիս ։ կէօրիւնիւրսիւն ։
pare , փարէ . երևի ։ կէօրիւնիւր ։

pajamo, ֆայամ. երևիմք։ կէօրիւնիւրիւզ։
parete, ֆարէթէ. երևիք։ կէօրիւնիւ ըսիւնիւզ։
pajono, ֆայօնո. երևին։ կէօրիւնիւրլէր։
Անց. անար. parvi, ֆարվի. երևեցայ։ կէօրիւնտիւմ։
paresti, ֆարէսթի. երևեցար։ կէօրիւնտիւն։
parve, ֆարվէ. երևեցաւ։ կէօրիւնտիւ։
paremmo, ֆարէմմո. երևեցաք։ կէօրիւնտիւք։
pareste, ֆարէսթէ. երևեցայք։ կէօրիւնտիւնիւզ։
parvero, ֆարվէրո. երևեցան։ կէօրիւնտիւլէր։
Իսկ փակ ապագայիկ ասելն. parsi, ֆարսի. parse, ֆարսէ. parsero, ֆարսէրո. այլ է ընտիր։
Ապառ. parrò, ֆարրօ. երևեցայց։ կէօրիւնէճէմ։
parrai, ֆարրայի. երևեցայիս։ կէօրիւնէճքսին։
parrà, ֆարրա. երևեցայն։ կէօրիւնէճքսիր։
parremo, ֆարրէմո. երևեցայաք։ կէօրիւնէճիզ։
parrete, ֆարրէթէ. երևեցայիք։ կէօրիւնէճքսիզ։
parranno, ֆարրաննո. երևեցային։ կէօրիւնէճրլէր։
Սոյնպէս 'ի յրգնականն. parrei, ֆարրէի. parresti, ֆարէսթի. parebbe, ֆարէպպէ. ևն. երևիլեր լինէ. քեզ. նր. ևն։ կէօրիւնիւրսիւմ։ կէօրիւնիւրսիւն։ կէօրիւնիւրսիւ։ ևն։
Իսկ ասելն. parerò, ֆարէրօ. ևն. կամ parerei, ֆարէրէի. ևն. այլ է սաղիզ։
Հրամ. pari, ֆարի. երևեաց։ կէօրիւն։
Ներկ. paia, ֆայա. երևեացի։ կէօրիւնիքեն։
pajamo, ֆայամ. երևեացուք։ կէօրիւնիլիմ։
parete, ֆարէթէ. երևեացիք։ կէօրիւնիւնիւզ։
pajano, ֆայանո. երևեացին։ կէօրիւնիւնիւլէր։
Ապառնի ըրգնականին. և ներկայն սոքայդ սահմանին՝ յերիս դէմս և սա
լինին. Paia, ֆայա. յր. երևիցիմ, ցիս, ցի։ կէօրիւնիսէմ, սէն, սէ։
pajamo, ֆայամ. երևիցիմք։ կէօրիւնիսէք։
pajate, ֆայաթէ. երևիցիք։ կէօրիւնիսէնիզ։
pajano, ֆայանո. երևիցին։ կէօրիւնիսէլէր։
Ընդունելուն լինի paruto, ֆարուտօ. երևեալ։ կէօրիւնմիշ։

SA-

SAPERE, ՍԱՓԻՐԻ.

Գիտել։ Գիտակ։

Սահմ. So, so. Գիտեմ։ գիտակ։
Ներ. sai, saì. գիտես։ գիտակսն։
sa, sa. գիտէ։ գիտակ։
sappiamo, sappiàmo. գիտենք։ գիտակք։
sapete, sapètè. գիտէք։ գիտակսնիք։
sanno, sànno. գիտեն։ գիտակքեր։
Անց. seppi, sèppi. գիտացի։ գիտացեմ։
անոր. sapesti, sapèstì. գիտացեր։ գիտացեն։
seppe, sèppe. գիտաց։ գիտաց։
sapemmo, sapèmmo. գիտացաք։ գիտացաք։
sapeste, sapèstè. գիտացէք։ գիտացիք։
seppero, sèpperò. գիտացին։ գիտացիք։
Ապառնին լեռնի saprò, saprò. են. գիտացից. գիտակ-
ցիցեմ. են. և ուչ saperò, saperò։ Սոյնպես նեղ կոչ
անկարն ըղձականին. saprei, saprèi. գիտէ՛ր. գիտակ-
ցիցեմ. են. և ուչ saperei, saperèi։
Հրամ. Sappi, sàppi. գիտա։ գիտակ։
Սաղ. sappia, sàppia. գիտցեմ։ գիտակցեմ։
Ներկ. sappi, sàppi. կամ sappia, sàppia. գիտցես։
գիտակցես։
sappia, sàppia. գիտցէ։ գիտակ։
sappiamo, sappiàmo. գիտցեմք։ գիտակցեմք։
sappiate, sappiàtè. գիտցէք։ գիտակցիք։
sappiano, sappiàno. գիտցեն։ գիտակցեն։

SEDERE, ՆՍՏԻՐԻ.

Նստել։ Օթուրանք։

Սահ. Seggo, sèggo. Նստիմ։ օթուրուրում։
Ներ. siedi, siècchi. Նստիս։ օթուրուրքն։
siede, siècchi. Նստի։ օթուրուր։
seggiamo, sèggiàmo. } Նստիմք։ օթուրուրըզ։
sediamo, sècchiàmo. }
sedete, sècchètè. Նստիք։ օթուրուրքնըզ։
seggono, sèggono. } Նստին։ օթուրուրլար։
seggiono, sèggiono. }

Անց.

Ընդ. sedei, sedesti, և՝. «էքէի, «էքէ՝ՐԷ. և՝։ նստ.
անոր. տայ. նստար։ օթուրտուս, սթուրտուն։
Հրամ. siedi։ «ԷՔՔի. նիստ։ սթուր։
Ներ. segga, «ԷՖՖ. նստցի։ օթուրսուն։
sediamo, «էքէ՝մ՝ օ. } նստցուք։ օթուրտալը՝մ։
seggiamo, «ԷՀՀէ՝մ՝ օ.
sedete, «էքէՐԷ. նստարուք։ օթուրուն։
seggano, «ԷՖՖ՝ՆՆ օ. նստցին։ օթուրտուՆԼԷՐ։
Ըստ այսմ և ստորադասական ներկայն լինի յերկս դիմս՝ segga, «ԷՖՖ. նստեցեմ և՝։ օթուրտամ. և՝. ստյինգս և յոքնակսն.
sediamo, «էքէ՝մ՝ օ. } նստեցիք։ օթուրտաք։
seggiamo, «ԷՀՀէ՝մ՝ օ.
sediate, «էքէ՝ՐԷ. } նստեցիք։ օթուրտէնիզ։
seggiate, «ԷՀՀէ՝ՐԷ.
seggano, «ԷՖՖ՝ՆՆ օ. նստեցին։ օթուրտուրլէրտէ։

TENERE. ԹԻՆԷՐԻ։

Կալնուլ։ Թուլթմաք։

Սահ. Tengo, ՐԷՆՆի օ. Կալնում։ Թուլթարըմ։
Ներ. tieni, ՐԻԷՆՆի. կալնուս։ Թուլթարսըն։
tiene, ՐԻԷՆՆԷ. կալնու։ Թուլթար։
tenghiamo, ՐԷՆՆԻ՝մ՝ օ. կալնումք։ Թուլթարըզ։
tenete, ՐԷՆՆԷՐԷ. կալնուք։ Թուլթարսընըզ։
tengono, ՐԷՆՆի՝ՆՆ օ. կալնուն։ Թուլթարլար։
Անց. tenni, ՐԷՆՆի։ կալայ։ Թուլթուում։
անոր. tenesti, ՐԷՆՆԷ՝ՐԻ. կալար։ Թուլթուուն։
tenne, ՐԷՆՆԷ. կալաւ։ Թուլթուու։
tenemmo, ՐԷՆՆԷ՝ՄՄ օ. կալաք։ Թուլթուուք։
teneste, ՐԷՆՆԷ՝ՐԷ. կալայք։ Թուլթուունուզ։
tennero, ՐԷՆՆԷՐՈ օ. կալան։ Թուլթարլէր։
Ապառ. terrò, ՐԷՐՐՈ՝. կալցայց։ Թուլթաճաղըմ։
terrai, ՐԷՐՐՈ՝ի։ կալցիս։ Թուլթաճաքսըն։
terrà, ՐԷՐՐՈ՝. կալցէ։ Թուլթաճաք։
terremo, ՐԷՐՐԷ՝մ օ. կալցուք։ Թուլթաճաղըզ։
terrete, ՐԷՐՐԷ՝ՐԷ. կալցիք։ Թուլթաճաքսընըզ։
terranno, ՐԷՐՐՈ՝ՆՆ օ. կալցեն։ Թուլթաճաքլար։
Հրամ. tieni, կամ te. ՐԻԷՆՆի, ՐԷ. կալ։ Թուլթ։
tenga, ՐԷՆՆի՝Ա. կալցէ։ Թուլթալն։

ten-

tenghiamo . ընէնկիամօ . կալցուք ։ թուեցալը՛մ։
tenete , ընէնէրէ . կալարուք ։ թուեցունուզ ։
tengano, ընէնգանօ . կալցեն ։ թուեցսունլէր ։

Բղմ. Ներկ. terrei, ընէռէի . ունեմ . ունեալ էր լինէ ։ թուեցեսիմ։ Ա. պառնի սր. և ներկայ սոորագասական նին՝ յերրորդ դէմն ևս՝ tenga , ընէնգա . ունիցիմ, ցիս . ցի ։ թուեցսամ. թուեցսան , թուեցսա ։ երկրորդ դէմն լինի ևս՝ tenghi , ընէնկի . իսկ յոքն .

tenghiamo , ընէնկիամօ . ունիցիմք ։ թուեցսաք ։
tenghiate , ընէնկիաթէ . ունիցիք ։ թուեցսանըզ ։
tengano , ընէնգանօ . ունիցին ։ թուեցսալար ։

DOVERE , ՊԱՐՏԻՒ .

Պարտիլ ։ կերեալ, կամ պարձիլս օրինաք ։

Սահ. Ներ. Debbo , դէպպօ . կամ deggio , դէճճիօ . Պարտիմ։ պարձիլս է մ։
dei , դէի կամ debbi , դէպպի . պարտիս ։ պարձիլս սին ։
dee , դէէ . կամ debbe , դէպպէ . պարտի ։ պարձիլս ստուր ։
dobbiamo , դոպպիամօ . կամ dovemo , դովէմօ . պարտիմք ։ պարձիլս ի՛զ։
dovete , դովէթէ . պարտիք ։ պարձիլս սրզ ։
debbono . դէպպօնօ . կամ deggiono , դէճճիօնօ . կամ deono, դէօնօ. պարտին ։ պարձիլս ունուլէր ։

Անց. անար. dovetti , դովէթթի . պարտական եղէ ։ պարձիլս օրտուամ։
dovesti , դովէսթի . պարտական եղեր ։ պարձիլս օրտուն ։
dovette , դովէթթէ . պարտական եղև ։ պարձիլս օրտու ։
dovemmo , դովէմմօ . պարտական եղաք։ պարձիլս օրտուք ։
doveste , դովէսթէ ։ պարտական եղայք ։ պարձիլս. օրտունուզ ։
dovettero , դովէթթէրօ . պարտական եղեն ։ պարձիլս օրտուլէր ։

Ապառ. dovrò , դովրօ՛ . պարտական եղէց ։ պարձիլս օրտուրամ։

do-

dovrai , գովրաի . պարտական եղիցիս : պարտ
լու օլուրսըն :

dovrà , գովրա . պարտական եղիցի : պարտ
լու օլուր :

dovremo, գովրէմ. պարտական եղիցուք: պարտ
լու օլուրուզ :

dovrete , գովրէթէ . պարտական եղիցիք: պարտ
լու օլուրսունուզ :

dovranno , գովրանո . պարտական եղիցին :
պարտլու օլուրլար :

Հրամ. debbi tu , գէդդիթու . պարտական լեր : պարտ
լու օլ :

debba , գէդդա . կամ deggia , գէճճիա : պար
տական լիցի : պարտլու օլսուն :

dobbiamo , գոդդիամո . պարտական լիցուք :
պարտլու օլալըմ :

dobbiate . գոդդիաթէ . պարտական լերուք :
պարտլու օլուն :

debbano , գէդդանո . կամ deggiano , գէճճիանո .
պարտական լիցին : պարտլու օլսունլար :

Ըստ.ներ. dovrei , ուն գովրէի . պարտ էր ինձ . կամ
պարտէի . պարտլու օլսիրմ : ուն :

Ապառ. յերիս դէմն ևս լինի . debba , debbia , deg-
gia , գէդդա . գէդդի . գէճճիա . ցս. պարտիցիմ . ցիս.
ցի . պարտլու օլամ . օլասրն . օլա : Երկրորդ դէմն
լինի ևս debbi , dei , գէդդի . գէի :

dobbiamo , գոդդիամո . պարտիցիմք : պարտլու
օլասրզ :

dobbiate , գոդդիաթէ . պարտիցիք : պարտլու
օլասրզ :

debbano , գէդդանո . debbiano , գէդդիանո .
deggiano , գէճճիանո . deano , գէանո . պարտի
ցին : պարտլու օլալար :

Ցաներ. ոյթ որ դանինկ առնիլին ևս devere , գէվէ
ռէ : յորմէ և սահմանական լինի ևս. devo , devi ,
deve . գէվո . գէվի . գէվէ . միանակ . debbo , գէդդո : ևն.

PO-

POTERE · ՓՕԹԷՐԷ ·

Կարել։ քաւոիր օրինք։

Սահ. Posso, փօսսօ · կարեմ։ քաղաւոիր եմ։
Ներ. puoi, փուօյ · կարես։ քաւոիր սին։
può, փուօ՝ · կամ puote, փուօթէ · կարէ։ քաւոիր աւիր։
possiamo, փոսսիամօ · կարենք։ քաւոիր եզ։
potete, փոթէթէ · կարէք։ քաւոիր ազ։
possono, փոսսոնո · կարեն։ քաւոիր աւիրլէր։

Զառաջին դէմն ասել potiamo, փոթիամօ · խրլեմ։
Ապառ. potrò, փոթրօ՝ · կարացիս։ քաւոիր օրուրուս։
potrai, փոթրայ · կարացես։ քաւոիր օրուրուն։
potrà, փոթրա՝ · կարացէ։ քաւոիր օրուր։
potremo, փոթրէմօ · կարացուք։ քաւոիր օրուրուզ։
potrete, փոթրէթէ · կարացէք։ քաւոիր օրուրուզ։
potranno, փոթրաննո · կարացեն։ քաւոիր օրուրլեր։

Պղտ. potrei, փոթրէյ · կարել էր ինձ։ քաւոիր օրուրսիս։ և ն։

Ապառ. յերկրորդ դէմն possa, փոսսա։ կարիցեմ, ցես, ցէ։ քաւոիր օրամ, օրասին, օրա։ երկրդն լինի և՝ possi, փոսսի։
possiamo, փոսսիամօ · կարիցեմք։ քաւոիր օրարզ։
possiate, փոսսիաթէ · կարիցէք։ քաւոիր օրասրզ։
possano, փոսսանո · կարիցեն։ քաւոիր օրասլեր։

Ընդուն. potuto, փոթուտօ · և այլ possuto, փոսսուտօ · կարացեալ։ քաւոիր օրմիշ։

Գերբ. potendo, փոթէնտօ · և ամենուրեք՝ possendo, փոսսէնտօ · կարելով։ կարողացեալ։ քաւոիր օրուփ։

Ի սահմ. ասելն ponno, փոննո · վասն possono, փոսսոնո · և յառաջագրելոցն։

VOLERE, ՎՕԼԷՐԷ ·

Կամիլ։ խորհիլք։

Սահ. Voglio, vo՝, վոլիո · վո՝ · կամիմ։ խորհիրիմ։
Ներ. vogli, vuoi, վոլի · վուօյ · կամիս։ խորհիրսին։
vuole, վուօլէ · կամի։ խորհիր։
vogliamo, վոլիամօ · կամիմք։ խորհիրիզ։
volete, վոլէթէ · կամիք։ խորհիրսիզ։

vogliono, վ՚ՂԼԻՈՆՈ. կամին։ խնդրելը։

Անց. անորոշ. volli, վ՚ՂԼԻ. կամեցայ։ խնդրեցի։
volesti, վՂԼԷՍԹԻ. կամեցար։ խնդրեցար։
volle, վ՚ՂԼԷ. կամեցաւ։ խնդրեցի։
volemmo, վՂԼԷՄՄՈ. կամեցաք։ խնդրեցինք։
voleste, վՂԼԷՍԹԷ. կամեցայք։ խնդրեցիք։
vollero, վ՚ՂԼԼԷՐՈ. } կամեցան։ խնդրեցին։
vollono, վ՚ՂԼՈՆՈ. }

Ապառ. vorrò, վՈՐՐՈ՚. կամեցայց։ խնդրեցիմ։
vorrai, վՈՐՐԱՅ. կամեցայիս։ խնդրեցիցես։
vorrà, վՈՐՐԱ՚. կամեցայն։ խնդրեցիցի։
vorremo, վՈՐՐԷՄՈ. կամեցաւք։ խնդրեցիցուք։
vorrete, վՈՐՐԷԹԷ. կամեցայք։ խնդրեցիցիք։
vorranno, վՈՐՐԱՆՆՈ. կամեցին։ խնդրեցիցեն։

Հրաամ. vogli, vuogli, վ՚ՂԼԻ. վՈՒՂԼԻ. կամեաց։ խնդրէ։
voglia, վ՚ՂԼԻԱ. կամեսցի։ խնդրեսցի։
vogliamo, վՂԼԻԱ՚ՄՈ. կամեսցուք։ խնդրեսցուք։
vogliate, վՂԼԻԱԹԷ. կամեսցարուք։ խնդրեսցիք։
vogliano, վ՚ՂԼԻԱՆՈ. կամեսցին։ խնդրեսցեն։

Ըղձական. vorrei, ԼԵՆ. վՈՐՐԷՅ. կամելիր ինձ։ խնդրելիս ինձ։

Ապառյիրեալ դէմն ևս՝ voglia, վ՚ՂԼԻԱ. կամիցիմ, ցիս, ցի։ խնդրեսցիմ, խնդրեսցէն, խնդրեսցէ։ երկրորդ դէմն լինի ևս vuogli, vogli, վՈՒՂԼԻ. վ՚ՂԼԻ։

vogliamo, վՂԼԻԱ՚ՄՈ. կամիցեմք։ խնդրեսցեմք։
vogliate, վՂԼԻԱԹԷ. կամիցիք։ խնդրեսցիք։
vogliano, վ՚ՂԼԻԱՆՈ. կամիցին։ խնդրեսցեն։

Անանձն. volsi, volse, volsero, վ՚ՂԼՍԻ. վ՚ՂԼՍԷ. վ՚ՂԼՍԷՐՈ. միակ ասելոյ։ volli, volle, vollero, վ՚ՂԼԼԻ. վ՚ՂԼԼԷ. վ՚ՂԼԼԷՐՈ, ոչ է անցեալ անորոշն այսր բայի, այլ բային՝ volgere, վ՚ՂԼԷՐԷ. ՅՐ. ՀԵՂԵԼ, դարձուցանել։ տեսիլիրմէ։ որ անկանի ի երրորդ ՀԱՅՐԱՏՈՒԹԻՆ։

VEDERE, ՏԵՍԱՆԵԼ.
Տեսանել. Կէսրմէ։

Սահ. Vedo, ՎԷԴՈ. Տեսանեմ. կէսրեմբեմ։
Ներ. 2

vedi , վէտի . տեսանես : կէօրիւրսիւն :
vede , վէտէ . տեսանէ : կէօրիւր :
Առաջին դէմն լինի եւ veggo , վէճճո . veggio , վէճճիօ :
veggiamo, վէճճիամօ . տեսանեմք : կէօրիւրիւզ :
vedete , վէտէթէ . տեսանէք : կէօրիւրսիզ :
veggono , վէճճոնօ . տեսանեն : կէօրիւրլէր :
Անց. անար. vidi , veddi , վիտի . վէտտի . տեսի : կէօրուիւմ :
vedesti , վէտէսթի . տեսեր : կէօրուիւն :
vide , vedde , վիտէ . վէտտէ . եսաւ : կէօրուիւ :
vedemmo , վէտէմմօ . տեսաք : կէօրուիւք :
vedeste , վէտէսթէ . տեսէք : կէօրուիւնիւզ :
videro , վիտէրօ . viddero , վիտտէրօ . տեսին : կէօրուիւլէր :
Ապառ. vedrò , վէտրօ՝ . ես . տեսից : կէօրէճէկիմ : ես .
Ըղձ. ներկ. vedrei , վէտրէի . ես . տեսանէլ էր . ես : կէօրիւրսիւմ : ես :
Խակ ասելն vederò , vederei , վէտէրօ՝ . վէտէրէի . չէ ընուիր :
Հրամ. vedi , վէտի . տես : կէօր :
vegga , վէճճա . տեսցէ : կէօրսիւն :
veggiamo , վէճճիամօ . տեսցուք : կէօրէլիմ :
vedete , վէտէթէ . տեսէք : կէօրիւն :
veggano , վէճճանօ . տեսցին : կէօրսիւնլէր :
Ըղձ. ապառ. յերիս դէմս եւ vegga , վէճճա . տեսանիցեմ, ցես . ցէ : կէօրսէմ, կէօրսէն, կէօրսէ : երկրորդն լինի եւ՝ vegghi , veggi , վէճճի . վէճճի :
veggiamo , վէճճիամօ . տեսանիցեմք : կէօրսէք :
veggiate , վէճճիաթէ . տեսանիցէք : կէօրսէնիզ :
veggano , վէճճանօ . տեսանիցեն : կէօրսէլէր :

Յօդուած . Ղ։

ԼԱՌՈՐԴՈՒԹԻՒՆ ԵՐԲՈՐԴ.

'Ի վր բային Leggere.

Սահմանական ։ Ներկայ ։

Եզ. Leggo,	leggi,	legge,
ԼԷՅՅՕ.	ԼԷՃՃԻ.	ԼԷՃՃԷ.
Ընթերնում.	ընթերնուս.	ընթերնու։
գրուրում.	գրուրսն.	գրուր։
ՅԱ. leggiamo,	leggete,	leggono.
ԼԷՃՃԻԱՄՕ.	ԼԷՃՃԷՏԷ.	ԼԷՅՅՕՆՕ.
ընթերնումք.	ընթերնուք.	ընթերնուն։
գրուրըզ.	գրուրսրզ.	գրուրլէր։

Անցեալ անկատար ։

Եզ. leggeva,	leggevi,	leggeva.
ԼԷՃՃԷՎԱ.	ԼԷՃՃԷՎԻ.	ԼԷՃՃԷՎԱ.
ընթերնուր.	ընթերնուիր.	ընթերնոյր։
գրուրում.	գրուրուն.	գրուրու։
ՅԱ. leggevamo,	leggevate,	leggevano.
ԼԷՃՃԷՎԱՄՕ.	ԼԷՃՃԷՎԱՏԷ.	ԼԷՃՃԷՎԱՆՕ.
ընթերնումք.	ընթերնուիք.	ընթերնուին։
գրուրուք.	գրուրուզ.	գրուրլարը։

Անցեալ անորոշ։

Եզ. lessi,	leggesti,	lesse.
ԼԷՍՍԻ.	ԼԷՃՃԷՍՏԻ.	ԼԷՍՍԷ.
ընթերցայ.	ընթերցար.	ընթերցաւ։
գրուում.	գրուուն.	գրուու։
ՅԱ. legemmo,	legeste,	lessero.
ԼԷՃՃԷՄՄՕ.	ԼԷՃՃԷՍՏԷ.	ԼԷՍՍԷՐՕ.
ընթերցաք.	ընթերցայք.	ընթերցան։
գրուուք.	գրուուզ.	գրուրլէր։

Անցեալ որոշեալ։

Եզ. ho,	hai,	ha letto.

հս։	հաք։	հան լեալս։
ընթերցեալ եմ։	ընթերցեալ ես։	ընթերցեալ է։
գրեալ եմ։	գրեալ ես։	գրեալ է։
յՔ։abbiamo,	avete,	hanno letto.
ունիմք։	ունիք։	հանին լեալս։
ընթերցեալ եմք։	ընթերցեալ էք։	ընթերցեալ են։
գրեալ եմք։	գրեալ էք։	գրեալ են։

Գերբակատար անկատար։

Եզ։aveva,	avevi,	aveva letto.
ունէր։	ունէիր։	ունէր լեալս։
ընթերցեալ էի։	ընթերցեալ էիր։	ընթերցեալ էր։
գրեալ էի։	գրեալ էիր։	գրեալ էր։
յՔ։avevamo,	avevate,	avevano letto.
ունէաք։	ունէիք։	ունէին լեալս։
ընթերցեալ էաք։	ընթերցեալ էիք։	ընթերցեալ էին։
գրեալ էաք։	գրեալ էիք։	գրեալ էին։

Գերբակատար կատարեալ։

Եզ։ebbi,	avesti,	ebbe letto.
էի։	ունէիր։	էր լեալս։
ընթերցեալ էր խմ։	ընթերցեալ էր քո։	ընթերցեալ էր նոր։
գրեալ էր խմ։	գրեալ էր քո։	գրեալ էր նոր։
յՔ։avemmo,	aveste,	ebbero letto.
էաք։	էիք։	էին լեալս։
ընթերցեալ էր մեր։	ընթերցեալ էր ձեր։	ընթերցեալ էր նոցա։
գրեալ էր մեր։	գրեալ էր ձեր։	գրեալ էր նոցա։

Ապառնի անկատար։

Եզ։leggerò,	leggerai,	leggerà.
կարդասցայ։	կարդասցիս։	կարդասցի։
ընթերցցայց։	ընթերցցիս։	ընթերցցի։
գրեցայց։	գրեցիս։	գրեցի։
յՔ։leggeremo,	leggerete,	leggeranno.
կարդասցուք։	կարդասցիք։	կարդասցին։
ընթերցցուք։	ընթերցցիք։	ընթերցցին։
գրեցուք։	գրեցիք։	գրեցին։

Ապառնի կատարեալ։

Եզ։avrò,	avrai,	avrà letto.
ունիցի։	ունիցիս։	ունիցի լեալս։

ընթեռնլոց եմ.	ընթեռնլոց ես.	ընթեռնլոց է :
գրույանոպրմ.	գրույանոպրն.	գրույանոպրը :
Յբ. avremo ,	avrete ,	avranno letto .
ավրէմք ,	ավրէրք .	ավրանոնց լէրրօ .
ընթեռնլոցեմք	ընթեռնլոցէք .	ընթեռնլոցեն :
գրույանոպրզ .	գրույանոպրզ .	գրույանոպրար :

Հրամայական , Ներկայ :

եզ. leggi ,	legga .	
լէգգի ,	լէգգա .	
ընթերցիր .	ընթերցցի :	
գրա .	գրուսցեն :	
Յբ. leggiamo ,	leggete ,	leggano .
լէգգիամօ ,	լէգգէրք ,	լէգգանօ .
ընթերցցուք .	ընթերցցարուք .	ընթերցցին :
գրույարմ .	գրույան .	գրուսանքը :

Անորոշներ :

եզ. leggerai ,	leggerà .	
լէգգէրաի ,	լէգգէրա .	
ընթերցցիր .	ընթերցցի :	
գրույանրն .	գրույա :	
Յբ. leggeremo ,	leggerete ,	leggeranno .
լէգգէրէմօ .	լէգգէրէրք .	լէգգէրանոնց .
ընթերցցուք .	ընթերցցիր .	ընթերցցին :
գրուանրզ .	գրուանրարզ .	գրուանրարերոիր

Ըղձական , Ներկ . կատարեալ :

Dio volesse che		Երանիթէ .
գիօ վոլէսսէ թէ		քեզի թէ
եզ. io leggessi ,	tu leggessi ,	leggesse .
իօ լէգգէսսի ,	ռու լէգգէսսի ,	լէգգէսսէ .
ընթեռնուի .	ընթեռնուիր .	ընթեռնոյր :
գրույայրմ .	գրույայրն .	գրույայրը :
Յբ. leggessimo ,	leggeste ,	leggessero .
լէգգէսսիմօ .	լէգգէսրէ ,	լէգգէսսէրօ .
ընթեռնուաք .	ընթեռնուիք .	ընթեռնուին :
գրույայրք .	գրույայրնրզ .	գրույալրիրոն :

Ներկայ անկատար :

եզ. leggerei ,	leggeresti ,	leggerebbe .
լէգգէրէի ,	լէգգէրէսրի ,	լէգգէրէպպէ .
ընթեռնուլ էր	ընթեռնուլ էր	ընթեռնուլ էր
իմ .	քո .	նր :

գրուր-

զքու բուռում.	զքուբուռուն.	զքու բուռը։
Յք. leggeremmo,	leggereste,	leggerebbero.
կարդանք՝ մեր.	կարդանք՝ ուն.	կարդանք՝ պոցա։
ընթերցանուլիք մեր.	ընթերցանուլ էք ձեր.	ընթերցանուլ էր նց։
զքուբուռուք.	զքուբուռունուզ.	զքուբուռլաբուռը։

Անցեալ որոշեալ։

Եզ. abbia,	abbi,	abbia letto.
ունիցի՝,	ունիցի՝,	ունիցի՝ կարդաց։
ընթերցեալ լիցեմ.	ընթերցեալ լիցես	ընթերցեալ լիցի։
զքումբշ օլամ.	զքումբշ օլասրն.	զքումբշ սլա։
Յք. abbiamo,	abbiate,	abbiano letto.
ունիցանք՝,	ունիցարք՝,	ունիցանք՝ կարդաց։
ընթերցեալ լիցեմք.	ընթերցեալ լիցէք.	ընթերցեալ լիցեն։
զքումբշ օլաք։	զքումբշ օլասրզ.	զքումբշ օլալար։

Անցեալ անորոշ։

Եզ. avrei,	avresti,	avrebbe letto.
ունէի՝,	ունէիր՝,	ունէիցի՝ կարդաց։
ընթերցեալ էի.	ընթերցեալ էիր.	ընթերցեալ էր։
զքումբշ օլուրբ.	զքումբշ օլուրբուն.	զքումբշ օլուրբ։
Յք. avremmo,	avreste,	avrebbero letto
ունէինք՝,	ունէիք՝,	ունէիցին՝ կարդաց։
ընթերցեալ էինք	ընթերցեալ էիք.	ընթերցեալ էին։
զքումբշ օլուրբուք.	զքումբշ օլուրբունուզ.	զքումբշ օլուրբլարիսի։

Գերակատար։

Եզ. avessi,	avessi,	avesse letto.
ունիցի՝,	ունիցի՝,	ունիցի՝ կարդաց։
ընթերցեալ էր իմ.	ընթերցեալ էր քո.	ընթերցեալ էր նր։
զքումբշ օլաիտրմ.	զքումբշ օլաիտրն.	զքումբշ օլայիտրբ։
Յք. avessimo,	aveste,	avessero letto.
ունիցանք՝,	ունիցարք՝,	ունիցանք՝ կարդաց։
ընթերցեալ էր մեր.	ընթերցեալ էր ձեր.	ընթերցեալ էր նց։
զքումբշ օլաիտրբք.	զքումբշ օլաիտրնբզ.	զքումբշ օլալարիտրբ։

Ապառնի:

Եղ·legga,	legghi, legga,	legga.
լէ՛ն,	լէ՛ն, լէ՛ն,	լէ՛ն.
ընթերցուս	ընթերցուս	ընթերցուս
ցուս.	ցուս.	ցու:
գրուցցամ.	գրուցցարն.	գրուցցա:
Յք·leggiamo,	leggiate,	leggano.
լեցնենք,	լեցնենք,	լէ՛ն-ոնց.
ընթերցուս	ընթերցուս	ընթերցուս
ցուք.	ցուք.	ցուն:
գրուցցարդ.	գրուցցարդ.	գրուսալէք:

Սարսաղասական, ներկ:

Se io legga. Են, ոմ ապառնի ընդհակմանն:
Եթէ ընթերցուցամ. Են: Էկէր գրուսամ, գրուսամն գրուսա:
ընթերցուցամք, Են: գրուսոք, գրուսանիք, գրուցցանք:

Անցեալ անկատար:

Se io legessi. Են, ոմ ներկոյ կատարեալ ընդհականին:
Եթէ ընթերցուսի. Են: Էկէր գրուսախամ, գրուսախամն, գրուսախար:

Անցեալ կատարեալ:

Se io abbia letto, Են, ոմ անցեալ որոշեալն ընդհականին:
Եթէ ընթերցեալ իցեմ. Են: Էկէր գրուսիս իսկամ, իսկանիսկ:
ընթերցեալ իցեմք. Են: գրուսիս իսկաք, իսկանիք, գրուսիսլէր իսկ:

Գերանցեալ:

Se io avessi letto, Են. ոմ գերանցեալն ընդհականին:
Եթէ ընթերցեալ էր իսկ. Են: Էկէր գրուսիս գրուսիսամ, գրուսիսամն, գրուսիսար:
ընթերցեալ էր մեր: գրուսիս գրուսիսաք, գրուսիսանիք, գրուսիսլէրիսկ:

Ապառնի:

Se io leggerò. Են. ոմ ապառնի անկատարն սահմանական:
Եթէ ընթերցուցամ. Են: Էկէր գրուսիս գրուրսամ, գրուրսամն, գրուրսա:
ընթերցուցամք. Են: գրուսիս գրուրսաք, գրուրսանիք, գրուրսարսաք:

Ան-

Ընթերցմամբ։

Ներկ. Leggere, ընթանալ. Ընթերցանուլ. օգուտաք։
Անց. aver letto, ունի՝ ընթացեալ. ընթերցեալ դոլ։ օգուտ՝ մեր՝ օրմանք։
Ապառ. avere a leggere, dovere, kiò esser per leggere. ունի՝ ընթանալ, պարտի՝ ընթանալ. ընթերցանելոց դոլ. որ ունի ընթերցանուլ։ օգուտ՝ յաճախք օրմանք։

Բայք՝ որք են ըստ այսու լծորդութեան, յանցեալ ժամանակն իբրեւ անց պարտութիւն առնուն ըստ այլեայլ վերջաւորութեանն սահմանականին. զորմէ պէտք կանոնս աւանդեն քերթողք խոսալացուց։ բայց զի համարակաց առատել դիւրընկալ է ասք տեսանել զայնս՝ քան ձեզ կանոնաց, նմին իրի ասորւոյ՝ ի գասակարգուն բայից նշանակեմք զայնպիսի որոշմունս։

Օրգանք Բայք Երրորդ Լծորդութեան։

DIRE, ՏԻՐԻՆ.
Ասել։ Տեսանք։

Սահ. Dico, պէտք. Ասեմ։ ասիմ։
Ներկ. dici, kiò dì. պէտք՝ պի. ասես։ ասիսին։
dice, պէտք. ասէ։ ասիր։
diciamo, պէտքմք. ասեմք։ ասիմք։
dite, պէտք. ասէք։ ասիսիք։
dicono, պէտքն. ասեն։ ասիրէք։
Անց. dissi, պէտի. ասացի։ ասիսիմ։
անոր. dicesti, պէտիսի. ասացեր։ ասիսին։
disse, պէտսէ. ասաց։ ասիսի։
dicemmo, պէտիսմք. ասացաք։ ասիսիք։
diceste, պէտիսք. ասացիք։ ասիսիսիք։
dissero, պէտսէն. ասացին։ ասիսիրէք։
Ապառ. dirò, պէտօ. ասացից։ ասիմ։
dirai, պէտաի. ասասցես։ ասիսին։
dirà, պէտաա. ասասցէ։ ասիսի։
diremo, պէտիմք. ասասցուք։ ասիսիմ։
direte, պէտիք. ասասջիք։ ասիսիսիք։

diranno, փոռանոռ. ասասցեն։ տէսցինքէր։
Հրամ. di, փի. ասա։ տէ։
dica, փիֆա. ասասցէ։ տէսցին։
diciamo, փիչամոռ. ասասցուք։ տէսցիմ։
dite, փիթէ. ասասցէք։ տէցին։
dicano, փիֆանոռ. ասասցեն։ տէսցինքէր։
Ըղձական. անկատ. direi, �. փիռէի. ասէլ էր ինձ։ տէսցիսիմ. ես։
Ապառ. ներկա դէմն ևս dica, փիֆա. ասիցեմ, ցես, ցէ։ տէսցեմ, տէսցես, տէսցէ։ երկրորդն լինի ևս. dichi, փիֆի։
diciamo, փիչամոռ. ասիցեմք։ տէսցեմք։
diciate, փիչամիթէ. ասիցէք։ տէսցեցիք։
dicano, փիֆանոռ. ասիցեն։ տէսցեցեր։
Ընդունական. detto, փէթթոռ. ասասցեալ։ տէսցիլ։
Բան այսմ օրինակի խոնարհին բոլոր բաղադրեալք 'ի սմանէ. ունի Disdire, փիսփիռէ. զլանալ։ հաք տիմեք։ ես.

PORRE, ՓՕՐԻՆԻ.
Դնել։ Քօսաք։

Սահմ. Pongo, ֆոնգոռ. Դնեմ։ քօրում։
Ներ. poni, ֆոնի. դնես։ քօրսին։
pone, ֆոնէ. դնէ։ քօր։
poniamo, ֆոնիամոռ. դնեմք։ քօրըզ։
ponete, ֆոնէթէ. դնէք։ քօրսըզ։
pongono, ֆոնգոնոռ. դնեն։ քօրլար։
Առաջինն լինի ևս ponghiamo, ֆոնգիամոռ։
Անց. posi, ֆոզի. եդի։ քոսուսմ։
սեռ. ponesti, ֆոնէսթի. եդեր։ քոսուսն։
pose, ֆոզէ. եդ։ քոսուս։
ponemmo, ֆոնէմմոռ. եդաք։ քոսուք։
poneste, ֆոնէսթէ. եդէք։ քոսուսնուզ։
posero, ֆոզէռոռ. եդին։ քոսըլէր։
Յանին լինի ևս posono, ֆոզոնոռ. puosono, ֆոռոզոնոռ։
Ապառ. porrò, ֆոռռոռ. եդից։ քոյասմ։
porrai, ֆոռռաի. դիցես։ քոյասին։
porrà, ֆոռռա. դիցէ։ քոյա։
porremo, ֆոռռէմոռ. դիցուք։ քոյասըզմ։

por-

porrete , ֆոռռէթէ • դնչիք։ քոյասրդ։
porranno , ֆոռռաննո • դնչեն։ քասընչէր։
Հրամ. poni , ֆոնի • դիր։ քո։
Ներ. ponga , ֆոնկա • դիցէ։ քասուն։
poniamo , ֆոնիամո • դիցուք։ քոյալը՛մ։
ponete , ֆոնէթէ • դիք։ քոյուն։
pongano , ֆոնկանո • դիցեն։ քասընչէր։
Առաջինն լինի և՝ pognamo , ֆոնյամո • ponghiamo , ֆոնկիամո։
Ըղձ. ներկ. անկատ. porrei , ֆոռռէյ • ևն։ դնել էր համ. ևն։ քոյախուրմ. ևն։
Ապառ. ներկայ դեմն՝ ponga , ֆոնկա • դնիցեմ, ցես, ցէ։ քասամ, քասան, քասա։ երկրորդն լինի և՝ ponghi , ֆոնկի։
ponghiamo , ֆոնկիամո • դնիցեմք։ քասաք։
ponghiate , ֆոնկիաթէ • դնիցէք։ քասանըդ։
pongano , ֆոնկանո • դնիցեն։ քասաչար։
Ընդունակաց. posto , ֆոսթո • եդեալ։ քամրշ • քոյուտի։
Ասա այսմ խոնարհին և բաղադրեալքն, ոգ.
Comporre, ֆոմֆոռռէ • 'ի մի դնել։ ոլիլ քամաք։
Proporre , ֆոռֆոռռէ։ առաջի դնել։ մէյտա նէ կէթիրմէք • ևն։

SCIOGLIERE , ՍԱԻՕԼԻԵՌԷ։

Լուծանել։ Հեօզմէք։

Ա՝յս անէրևոյթ է յաճախեալ , սովորաբար ասի Sciorre , շէոռռէ։

Սահ. Scioglio , շէօլիո • } Լուծանեմ։ հեօզէրիմ։
Ներկ. sciolgo , շէօլիո • }
sciogli , շէօլի • լուծանես։ հեօզէրսին։
scioglie , շէօլիէ • լուծանէ։ հեօզէր։
sciogliamo , շէօլիամո • լուծանենք։ հեօզէրիզ։
sciogliete , շէօլիէթէ։ լուծանէք։ հեօզէրսիզ։
sciogliono , շէօլիոնո • } լուծանեն։ հեօզէրլէր։
sciolgono , շէօլիոնո • }
Անց. sciolsi , շէօլսի • լուծի։ հեօզուրմ։
անոր. sciogliesti , շէօլիէսթի • լուծէր։ հեօզուրսուն։
sciolse , շէօլսէ • եղյծ։ հեօզուրս։
sciogliemmo , շէօլիէմմո • լուծաք։ հեօզուրուզ։

scio-

sciogliesse, ասելիանալ. լուծիլք։ լուծանիցիս։
sciolsero, ասելիանաց. լուծին։ լուծանիցէք։
Ապառ. sciorrò, ասեանամ. լուծցից։ լուծցէմ։
sciorrai, ասեանաս. լուծցիս։ լուծցիս։
sciorrà, ասեանայ. լուծցէ։ լուծցէ։
sciorremo, ասեանանք. լուծցուք։ լուծցիմ։
sciorrete, ասեանանիք. լուծցիք։ լուծցիս։
sciorranno, ասեանանին. լուծցին։ լուծցեն։
Հրամ. sciogli, ասելի. լիր։ լուծ։
sciolga, ասելիա. լուծցէ։ լուծցի։
sciogliamo, ասելիամք. լուծցուք։ լուծցիմ։
sciogliete, ասելիանիք. լուծցիք։ լուծցիս։
sciolgano, ասելիանք. լուծցին։ լուծցեն։
Ըստ. sciorrei, ասեանայի. ևն, ոչ գոյան։
Ապառ. ցիրիս պէտ. sciolga, ասելիա. լուծանիցիմ,
ցիս, ցի։ լուծանիցիմ. ևն։ երկրորդն լինի եւ՝
sciolghi, ասելիցի։
sciogliamo, ասելիցիմք. } լուծանիցիմք։ լուծ-
sciolghiamo, ասելիցիմք. } սիք։
sciogliate, ասելիցիք. լուծանիցիք։ լուծանիցիք։
sciolgano, ասելիցին։ լուծանիցին։ լուծանիցեն։
Ընդունակ. sciolto, ասելիլ։ լուծիլ։ լուծիչ։
Բոլոր ապառ խոնարհին և բոլոր բաղադրեալքն ոմանք։

TOGLIERE, ԹՕՂԼԻԵՐԷ։

Բառնալ։ Քաղաքելոք։

Սովորաբար վարի Torre, ԹՕՐՐԷ։
Սահ. Tolgo, ԹՕՂԼՕ։ } Բառնամ։ քաղաքիրիմ։
ներ. togli, ԹՕՂԼԻ։
togli, ԹՕՂԼԻ։ բառնաս։ քաղաքիրիրսն։
toglie, ԹՕՂԼԻԷ։ բառնայ։ քաղաքիրիր։
Այլ լինի եւ՝ tolle, ԹՕՂԼԷ։ toe, ԹՕԷ։
tolghiamo, ԹՕՂԼԻԱՄՕ։ բառնամք։ քաղաքիրիրիրք։
togliete, ԹՕՂԼԻԷԹԷ։ բառնայք։ քաղաքիրիրիրդ։
tolgono, ԹՕՂԼՕՆՕ։ } բառնան։ քաղաքիրիրիրեր։
tollono, ԹՕՂԼՕՆՕ։ }
Անց. tolsi, ԹՕՂՍԻ։ բարձի։ քաղաքիրիրամ։
ահոր. togliesti, ԹՕՂԼԻԷՍԹԻ։ բարձիր։ քաղաքիրիրսն։
tolse, ԹՕՂՍԷ։ եբարձ։ քաղաքիրիրք։

to-

togliemmo , Թոլիէմմո • բարձաք : քաշեցաք :
toglieste , Թոլիէսթէ • բարձիք : քաշեցիք :
tolsero , Թոլսէրո • բարձին : քաշեցին :
Ապառ. torrò , Թոռռօ՝ • բարձից : քաշեցիս :
torrai , Թոռռայ՝ • բարձցես : քաշեցիս :
torrà , Թոռռա՝ • բարձցէ : քաշեցէ :
torremo , Թոռռէմօ • բարձցուք : քաշեցիք :
torrete , Թոռռէթէ • բարձջիք : քաշեցիք :
torranno, Թոռռանն• բարձցեն : քաշեցին :
Հրաամ. togli , toi , Թօլի • Թօի • բարձ : քաշեցէ :
tolga , Թօլկա • բարձցէ : քաշեցէսցէ :
tolghiamo, Թոլկիամօ • բարձցուք : քաշեցուք :
togliete , Թոլիէթէ • բարձէք : քաշեցէք :
tolgano, Թօլկանօ • բարձցեն : քաշեցեսցեն :
Ցգ. ներկայապ. togliessi , Թոլիէսսի • եմ : բառնայի : քաշեցեսցեմ, եմ :
Ներանկար. torrei , Թոռռէի • եմ • բառնալ էր իմ : քաշեցեցեցեմ, եմ :
Ապառ. ցերկրորդ դէմքն. tolga , Թօլկա • բարձցիս. ցեռ ցէ : քաշեցցես, քաշեցեսցես, քաշեցէ :
tolghiamo, Թոլկիամօ • բառնայցուք : քաշեցեցուք :
tolghiate, Թոլկիաթէ • բառնայցիք : քաշեցեսցիք :
tolgano , Թօլկանօ • բառնայցեն : քաշեցեսցեն :
Ընդունանց. tolto , Թօլթօ • բարձեալ • քաշեցեալ :
Ասա այսմ իմն և զիմանարհուն բայից բաղադրելոց 'ի սմանէ :

SCEGLIERE , ԱՋԻԼԻԷՌԷ •

	Ընտրել :	Սէջմէք :
Սահ.	Scelgo . սէլկօ :	Ընտրեմ : սէջէրեմ :
Ներ.	scegli , սէջլի •	ընտրես : սէջէրսին :
	sceglie , սէջլիէ •	ընտրէ : սէջէր :
	scegliamo , սէջլիամօ •	ընտրենք : սէջէրիզ :
	scegliete , սէջլիէթէ •	ընտրէք : սէջէրսիզ :
	scelgono , սէջլօնօ •	ընտրեն : սէջէրզէր :
Անց.	scelsi , սէլսի •	ընտրեցի : սէչսիմ :
Ներ.	scegliesti , սէջլիէսթի •	ընտրեցեր : սէչսին :
	scelse , սէլսէ •	ընտրեաց : սէչսի :
	scegliemmo , սէջլիէմմօ •	ընտրեցաք : սէչսիք :

sce-

sceglieste , ՍՇԼԻԷՍԹԷ · ընտրեցիք · սեչլիեսթէ
scelsero , ՍԷԼՍԷՐՕ · ընտրեցին : սէչսէրօ :
Ապառ. sceglierò ՍՇԼԻԷՐՕ՝ , և՝ · ընտրեցից : սեչլիէռօ՝ , և՝
Հրամ. scegli , ՍԷՇԼԻ · ընտրեա : սէչլ :
scelga , ՍԷԼԳԱ · ընտրեսցէ : սէչսիգա :
scegliamo , ՍՇԼԻԱՄՕ · ընտրեսցուք : սեչլիամօ :
sceglicte , ՍՇԼԻԷՏԷ · ընտրեցէք : սեչլիէտէ :
scelgano , ՍԷԼԳԱՆՕ · ընտրեսցեն : սէչսիգանօ :
Ըղձ. scegliessi , ՍՇԼԻԷՍՍԻ · և sceglierei , ՍՇԼԻԷՌԷԻ · և՝ ընտրէի , ընտրել էր իմ : սեչլիէսսի , սեչլիէրէի , և՝ :
Աներ. լինի և՝ scerre , ՍԷՌՌԷ :
Ընդունանց. scelto , ՍԷԼՏՕ · ընտրել : սէչտօ :

VOLGERE , ՎՕԼՉԻՌԷ ·

Շրջել : Տեվիրմէք :

Սահ. Volgo , ՎՕԼԳՕ · Շրջեմ : տեվիրիրիմ :
Ներ. volgi , ՎՕԼՉԻ · շրջես : տեվիրիրսին :
volge , ՎՕԼՉԷ · շրջէ : տեվիրիր :
volgiamo , ՎՕԼՉԻԱՄՕ · շրջեմք : տեվիրիրիզ :
volgete , ՎՕԼՉԻԷՏԷ · շրջէք : տեվիրիրսիզ :
volgono , ՎՕԼԳՕՆՕ · շրջեն : տեվիրիրէք :
Անց. volsi , ՎՕԼՍԻ · շրջեցի : տեվիրսիմ :
անար. volgesti , ՎՕԼՉԷՍԹԻ · շրջեցիր : տեվիրսին :
volse , ՎՕԼՍԷ · շրջեաց : տեվիրսի :
volgemmo , ՎՕԼՉԷՄՄՕ · շրջեցաք : տեվիրսիք :
volgeste , ՎՕԼՉԷՍԹԷ · շրջեցիք : տեվիրսիսիզ :
volsero , ՎՕԼՍԷՐՕ · շրջեցին : տեվիրսիրէք :
Ապառնին , և այլ եղանակքն լինին ըստ նմանութեան բային · scegliere , ՍՇԼԻԷՌԷ :

ADDURRE · ԱԴՏՈՒՌՈՒԷ ·

Ածել : Կէթիրմէք :

Այս բայ կանխաւ ասելոյ ըստ լատինականին · Adducere , ԱԴԴՈՒՇԷՌԷ :
Սահ. Adduco , ԱԴԴՈՒԿՕ · Ածեմ : կէթիրիրիմ :
Ներ. adduci , ԱԴԴՈՒՉԻ · ածես : կէթիրիրսին :
adduce , ԱԴԴՈՒՇԷ · ածէ : կէթիրիր :

adduciamo, ադդուչիամօ. ածեմք։ կէթիրիրիզ։
adducete, ադդուչէթէ. ածէք։ կէթիրիրիզ։
adducono, ադդուչոնօ. ածեն։ կէթիրիրիլէր։
Անց. addussi, ադդուսսի. ածի։ կէթիրտիմ։
անար. adducesti, ադդուչէսթի. ածէր։ կէթիրտին։
addusse, ադդուսսէ. էած։ կէթիրտի։
adducemmo, ադդուչէմմօ. ածաք։ կէթիրտիք։
adduceste, ադդուչէսթէ. ածիք։ կէթիրտինիզ։
addussero, ադդուսսէրօ. ածին։ կէթիրտիլէր։
Ապառ. addurrò, ադդուռռօ՝. եմ. ածից։ կէթիրէիմ։
հրամ. adduci, ադդուչի. ած։ կէթիր։
adduca, ադդուկա. ածցէ։ կէթիրսին։
adduciamo, ադդուչիամօ. ածցուք։ կէթիրէլիմ։
adducete, ադդուչէթէ. ածէք։ կէթիրսին։
adducano, ադդուկանօ. ածցեն։ կէթիրսինլէր։
Ըղձ. adducessi, ադդուչէսսի. եմ. addurrei, ադդուռռէի. եմ։ ածէի։ կէթիրէիտիմ։ ածել էր իմ։ կէթիրիրիտիմ. եմ։
Ապագայ դէմն. adduca, ադդուկա։ ածիցեմ, ցես, ցէ։ կէթիրսէմ, կէթիրսէն, կէթիրսէ։ էր կիրարդն լինի էա. adduchi, ադդուքի։
adduciamo, ադդուչիամօ. ածիցեմք։ կէթիրսէք։
adduciate, ադդուչիաթէ. ածիցէք։ կէթիրէսիզ։
adducano, ադդուկանօ. ածիցեն։ կէթիրսէլէր։
Դերբ. adducendo, ադդուչէնդօ. ածելով։ կէթիրիրիք։
Ընդունակ. addotto, ադդոթթօ. ածեալ։ կէթիրիլ։

SPEGNERE, ՍՓԷՆԴԷԼԻՆ.

Շիջուցանել։ Սէօնդուրմէք։

Սահ. Spengo, սփէնգօ. Շիջուցանեմ։ սէօնդուրիրիմ։
ներ. spegni, սփէնիէ. շիջուցանես։ սէօնդուրիրսին։
spegne, սփէնիէ. շիջուցանել։ սէօնդուրիր։
spenghiamo, սփէնգիամօ. շիջուցանեմք։ սէօնդուրիրիզ։
spegnete, սփէնիէթէ. շիջուցանէք։ սէօնդուրիրսիզ։
spengono, սփէնգօնօ. շիջուցանեն։ սէօնդուրիրլէր։
Անց. spensi, սփէնսի. շիջուցի։ սէօնդուրտիմ։
անար.

անար. spegnesti, «ՓԷՆՆԷՍՏԻ» շիջուցանել։ սէօնտիւրտուն։
spense, «ՓԷՆՆԷ» շիջոյց։ սէօնտիւրտու։
spegneumo, «ՓԷՆՆԷՄՄՕ» շիջուցանք։ սէօնտիւրտուք։
spegneste, «ՓԷՆՆԷՍՏԷ» շիջուցէք։ սէօնտիւրտունիւզ։
spensero, «ՓԷՆՆԷՍԷՐՕ» շիջուցին։ սէօնտիւրտիլէր։
Ապառ. spegnerò, «ՓԷՆՆԷՐՕ՝» Եւն։ շիջուցից։ սէօնտիւրէիմ. Եւն։
Հրաման. spegni, «ՓԷՆՆԻ» շիջո՛։ սէօնտիւ՛ր։
spenga, «ՓԷՆՆԱ» շիջուսցէ՛։ սէօնտիւրտիւն։
spenghiamo, «ՓԷՆՆԻԱՄՕ» շիջուսցո՛ւք։ սէօնտիւրէլիմ։
spegnete, «ՓԷՆՆԷՏԷ» շիջուցէ՛ք։ սէօնտիւրտիւն։
spengano, «ՓԷՆՆԱՆՕ» շիջուսցէ՛ն։ սէօնտիւրտիւնլէր։
Ըղձ. spegnessi, «ՓԷՆՆԷՍՍԻ» spegnerei, «ՓԷՆՆԷՐԷԻ» Եւն։ շիջուցանէի. շիջուցանել էր իմ Եւն։ սէօնտիւրէիսէմ. սէօնտիւրէրէմ. Եւն։
Ապառ. յեղանակ դէմն spenga, «ՓԷՆՆԱ» շիջուցանիցէ՝ մեր։ ցէ։ սէօնտիւրսէմ. սէն, սէ։ երկրորդն լինի Եւ spenghi, «ՓԷՆՆԻ»։
spenghiamo, «ՓԷՆՆԻԱՄՕ» շիջուցանիցուք։ սէօնտիւրսէք։
spenghiate, «ՓԷՆՆԻԱՏԷ» շիջուցանիցէք։ սէօնտիւրսէնիզ։
spengano, «ՓԷՆՆԱՆՕ» շիջուցանիցեն։ սէօնտիւրսէլէր։
Ընդունող. spento, «ՓԷՆՏՕ» շիջուցեալ։ սէօնտիւրմիշ։
Ընդերակայի տարա լինի Եւ՝ spengere, «ՓԷՆՋԷՐԷ»։

CONOSCERE, ԳԻՏԵՍ ԱՂԷՒԻ.

Ներկայ։ Անանցեալ։ Թ. անցեալք։

Սահ. Conosco, «ԿՈՆՕՍԿՕ» Ճանաչեմ։ Թանըրըմ։
conosci, «ԿՈՆՕՍԻ» Ճանաչես։ Թանըրսըն։
conosce, «ԿՕՆՕՍԷ» Ճանաչէ։ Թանըր։
conosciamo, «ԿՕՆՕՍԻԱՄՕ» Ճանաչեմք։ Թանըրըզ։
conoschiamo, «ԿՕՆՕՍԿԻԱՄՕ» Նրրըզ։
conoscete, «ԿՕՆՕՍԷՏԷ» Ճանաչէք։ Թանըրսըզ։

co-

conoscono, ֆօնօսկօնօ. Ճանաչեն։ Թանըրլար։
Ընդ. conobbi, ֆօնօպպի. Ծանեայ։ Թանիրսրմ։
անոր. conoscesti, ֆօնօսէսթի. Ծանեար։ Թանիրսրն։
conobbe, ֆօնօպպէ. Ծանեաւ։ Թանիրսրը։
conoscemmo, ֆօնօսէմմօ. Ծանեաք։ Թանիրսրք։
conosceste, ֆօնօսէսթէ. Ծանեայք։ Թանիրսրնիզ։
conobbero, ֆօնօպպէրօ. Ծանեան։ Թանիրսրլեր։
Ըստ. ապուս. ցերիս դէմս conosca, ֆօնօսկա։ Ճանաչեցեմ.
ցես, ցէ։ Թանիրսամ, Թանիրսան, Թանիրսա։
երկրորդն լինի եւ conoschi, ֆօնօսքի։
conosciamo, ֆօնօսէամօ. Ճանաչեցեմք։ Թանիրսաք։
conosciate, ֆօնօսէաթէ. Ճանաչեցէք։ Թանիրսանիզ։
conoscano, ֆօնօսկանօ. Ճանաչեցեն։ Թանիրսարար։
Ընդ. ապ. անց. conosciuto, ֆօնօսէութօ. Ծանուցեալ։ Թանիրսրմիշ։

BERE, ՊԷՐԷ.

Ըմպել։ Խմել։

Պահ. Beo, պէօ. Ըմպեմ։ Խմեցիմ։
Հեր. bei, պէի. ըմպես։ Խմեցիր։
bee, պէէ. ըմպէ։ Խմեր։
bejamo, պէյամօ. ըմպեմք։ Խմեցիզ։
beete, պէէթէ. ըմպէք։ Խմեցիք։
beono, պէօնօ. ըմպեն։ Խմեցին։
Ընդ. beeva, պէէվա. ըմպեմ։ Խմեցիմ։
անկատ. beevi, պէէվի. ըմպեիր։ Խմեցին։
beeva, պէէվա. ըմպեր։ Խմեցի։
beevamo, պէէվամօ. ըմպեաք։ Խմեցիք։
beevate, պէէվաթէ. ըմպեիք։ Խմեցինիզ։
beevano, պէէվանօ. ըմպեին։ Խմեցիլեցիսի։
Ընդ. bevvi, պէվվի. ըմպեցի։ Խմեցիմ։
անոր. beesti, պէէսթի. ըմպեցեր։ Խմեցին։
bevve. պէվվէ. ըմպեաց։ Խմեց։
beemmo, պէէմմօ. ըմպեցաք։ Խմեցիք։
beeste, պէէսթէ. ըմպեցիք։ Խմեցինիզ։
bevvero, պէվվէրօ. ըմպեցին։ Խմեցիլեր։
Ապառ. berò, պէրօ՝. ըմպեցիցս։ Խմեցիմ։
berai, պէրաի՝. ըմպեացես։ Խմեսին։

be-

berà , պէրա՝ · ըմպեսցէ ։ իչէՀՀք ։
beremo , պէրէմՀ · ըմպեսցուք ։ իչմէլիրզ ։
berete , պէրէթէ · ըմպեսջիք ։ իչմէլիսրզ ։
beranno , պէրանՀՀ · ըմպեսցեն ։ իչմէլիսրլէր։
Հրամ. bei , պէի · ըմպեա ։ իչ ։
bea , պէա · ըմպեսցէ ։ իչսին ։
bejamo , պէյամՀ · ըմպեսցուք ։ իչէլիմ։
beete , պէէթէ · ըմպեցէք ։ իչին ։
beano , պէանՀ · ըմպեսցեն ։ իչսինլէր ։
Ըղձ. beessi , պէէսսի · berei , պէրէի ։ ըմպէլի , ըմ
պէլ էր իմ · էն ։ իչսէիսիմ։ իչէրսիմ · էն ։
Ապառյերիս դէմ. bea , պէա · ըմպիցեմ, ցիս , ցէ ։
իչսէմ իչսէն, իչսէ։ երկրորդն լինի էս bei, պէի։
bejamo , պէյամՀ · ըմպիցեմք ։ իչսէք ։
bejate , պէյաթէ · ըմպիցեք ։ իչսէնիզ ։
beano , պէանՀ ։ ըմպիցեն ։ իչսէլէր ։
Դերբ. beendo , պէէնդՀ · ըմպեալ ։ իչիւփ · իչմէղիլէն։
Ընդ. անց. bevuto , պէվութՀ · ըմպեալ։ իչմիշ։
Ապա բայ լինի էս Bevere , պէվէրէ · և յայնժամ
իբրև կանոնաւոր՝ խոնարհի ասի Leggere , լէճճէրէ.
բաց յապառնայ սահմանականին, որ ոչ 'ի գործ ածի
beverò , պէվէրՀ՝ · և բաց յանցել անկատարէ ըղձա-
կանին · որ ոչ լինի beverei , պէվէրէի · այլ ապառ-
ղին 'ի գործ ածի 'ի պատՀանջել բանին ։

Յօդուած . Է ։

ԼԱՆՈՐԴՈՒԹԻՒՆ ԶՈՐՐՈՐԴ.

'Ի վեր բային Sentire ·

Սահմանական , Ներկայ ։

Եզ. Sento ,	senti ,	sente .
պէնթՀ.	պէնթի.	պէնթէ ·
Լսեմ.	լսես ·	լսէ ։
իչսիսիրիմ.	իչէսիրսին ·	իչսիսիր ։
յԱ. sentiamo ,	sentite .	sentono ,

զգենուիմ՝ ,	զգենուիր ,	զգենուաւ .
լսեմք .	լսէք .	լսեն ։
իշխեսիցիմ .	իշխեսիցիս .	իշխեսիցէր ։

Անցեալ անկատար ։

Եզ՝sentiva ,	sentivi ,	sentiva .
զգենուիվ ,	զգենուիվ ,	զգենուիվ .
լսէի ,	լսէիր .	լսէր ։
իշխեսիցիսիմ .	իշխեսիցիսին .	իշխեսիցիսի ։
Յք՝sentivamo ,	sentivate ,	sentivano .
զգենուիվամ՝ ,	զգենուիվաք ,	զգենուիվանս .
լսէաք .	լսէիք .	լսէին ։
իշխեսիցիսիք .	իշխեսիցիսիք .	իշխեսիցէրեսիք։

Անցեալ անորոշ ։

Եզ՝sentii ,	sentisti ,	sentì .
զգենուիր ,	զգենուիր ,	զգենուիր՝ .
լուեայ .	լուեար .	լուաւ ։
իշխեցիմ .	իշխեցին .	իշխեցի ։
Յք՝sentimmo ,	sentiste ,	sentirono .
զգենուիմմ՝ ,	զգենուիր ,	զգենուիրանս .
լուեաք .	լուեայք .	լուան ։
իշխեցիք .	իշխեցինիք .	իշխեցիքէր ։

Անցեալ որոշեալ ։

Եզ՝ho ,	hai ,	ha sentito .
հս ,	հայ ,	հա զգենուիրս .
լուեալ եմ .	լուեալ ես .	լուեալ է ։
իշխեցիալ եմ .	իշխեցիալ սրն .	իշխեցիալ սիր ։
Յք՝abbiamo ,	abbiate ,	hanno sentito .
ունիմ՝ ,	ունիք ,	հանս զգենուիրս .
լուեալ եմք .	լուեալ էք .	լուեալ են ։
իշխեցիալք .	իշխեցիալք .	իշխեցիալէր ։

Գերակատար անկատար ։

Եզ՝aveva ,	avevi ,	aveva sentito .
ավէվ ,	ավէվի ,	ավէվ զգենուիրս .
լուեալ էի .	լուեալ էիր .	լուեալ էր ։
իշխեցիալ իսիմ .	իշխեցիալ իսին .	իշխեցիալ իսի ։
Յք՝avevamo ,	avevate ,	avevano sentito
ավէվամ՝ ,	ավէվաք ,	ավէվանս զգենուիրս .
լուեալ էաք .	լուեալ էիք .	լուեալ էին ։
իշխեցիալ իսիք .	իշխեցիալ իսինիք .	իշխեցիալ էրիսիք

Վերակատար կատարեալ։

Եզ.ebbi,	avesti,	ebbe sentito.
էպպի,	ավէսթի,	էպպէ սէնթիթօ.
լուեալ էր իմ.	լուեալ էր քո.	լուեալ էր նոր։
իշխեմիշ օվ	իշխեմիշ օվ	իշխեմիշ օվ
ատամ.	ատուն.	ատա։
Յք.avemmo,	aveste,	ebbero sentito.
ավէմմօ.	ավէսթէ,	էպպէրօ սէնթիթօ
լուեալ էր մեր.	լուեալ էր ձեր.	լուեալ էր նց։
իշխեմիշ օվ	իշխեմիշ օվատա	իշխեմիշ օվաք
ատաք.	նուզ.	լէր։

Ապառնի անկատար։

Եզ.sentirò,	sentirai,	sentirà.
սէնթիրօ՝,	սէնթիրա՝ի,	սէնթիրա՝.
լուսիցց.	լուսիցես.	լուսիցէ։
իշխեմէ՝ՀԷկամ.	իշխեմէ՝ՀԷքսին.	իշխեմէ՝ՀԷք։
Յք.sentiremo,	sentirete,	sentiranno.
սէնթիրէմօ,	սէնթիրէթէ,	սէնթիրա՝ննօ.
լուսիցուք.	լուսիջիք.	լուսիցին։
իշխեմէ՝ՀԷկեզ.	իշխեմէ՝ՀԷքսեզ.	իշխեմէ՝ՀԷքլէր։

Ապառնի կատարեալ։

Եզ.avrò,	avrai,	avrà sentito.
ավրօ՝.	ավրա՝ի,	ավրա՝ սէնթիթօ.
լսելոց եմ.	լսելոց ես.	լսելոց է։
իշխեմեմ կէրէք	իշխեմէն կէրէք	իշխեմէ կէրէք։
Յք.avremo,	avrete,	avranno sentito
ավրէմօ.	ավրէթէ.	ավրա՝ննօ սէնթիթօ
լսելոց ենք.	լսելոց էք.	լսելոց են։
իշխեմէք կէ-	իշխեմէնիզ կէ-	իշխեմէլէր կէ-
րէք.	րէք.	րէք։

Հրամայական, Ներկայ։

Եզ.senti,	senta.	
սէնթի,	սէնթա.	
լուր.	լուսիցէ.	
իշխեմ.	իշխեմին։	
Յք.sentiamo,	sentite,	sentano.
սէնթիամօ,	սէնթիթէ,	սէնթանօ.
լուսիցուք.	լուսարուք.	լուսիցեն։
իշխեմէլիմ.	իշխեմին,	իշխեմինլէր։

Ապառ-

Ապառնի։

Եզ. sentirai,	sentirà.	
զգենուսցուս։	զգենուսցու։	
լսելիջիր։	լսելիցիս։	
իշխանիմն։	իշխանի։	
ՅՔ. sentiremo,	sentirete,	sentiranno,
զգենուսցումք։	զգենուսցուք։	զգենուսցուն։
լսելիցուք։	լսելիջիք։	լսելիցեն։
իշխիմիջիրզ։	իշխիմիջիսզ։	իշխիմիջիլիրսիր

Ցգձանկան, նեբկի։ կաւտարեալ։

Dio volesse che,		Երանի թէ։
որ։ ելանէսցէ։		քիշքիք։
Եզ. sentissi,	sentissi,	sentisse.
զգենուսցի,	զգենուսցի,	զգենուսցէ։
լսելի։	լսելիր։	լսելր։
իշխանիցիմ։	իշխանիցին։	իշխանիցի։
ՅՔ. sentissimo,	sentiste,	sentissero.
զգենուսցիմք։	զգենուսցուք,	զգենուսցուն։
լսելար։	լսելիք։	լսելին։
իշխանիցիմք։	իշխանիցինիզ։	իշխանիցիրսի։

Դեր կամ անկատ։

Եզ. sentirei,	sentiresti,	sentirebbe.
զգենուսցի,	զգենուսցուր։	զգենուսցոցէ։
լսել էր իմ։	լսել էր քո։	լսել էր նր։
իշխիրսիմ։	իշխիրսին։	իշխիրսի։
ՅՔ. sentiremmo,	sentireste,	sentirebbero.
զգենուսցիմք։	զգենուսցուք։	զգենուսցոցուն։
լսել էր մեր։	լսել էր ձեր։	լսել էր նոցա։
իշխիրսիմք։	իշխիրսինիզ։	իշխիրսիրսի։

Անցեալ որոշեալ։

Եզ. abbia,	abbi,	abbia sentito.
ունիցի,	ունիցի։	ունիցի զգենուսեալ։
լսելիցեմ։	լսելիցես։	լսելիցէ։
իշխիմիջ օլամ։	իշխիմիջ օլասրն	իշխիմիջ օլա։
ՅՔ. abbiamo,	abbiate,	abbiano sentito.
ունիցիմք։	ունիցիրն,	ունիցիրսի զգենուսեալ։
լսելիցեմք։	լսելիցիք։	լսելիցեն։
իշխիմիջ օլասաք։	իշխիմիջ օլասրզ։	իշխիմիջ օլալար

Անցեալ անորոշ։

Եզ. avrei,	avresti,	avrebbe sentito.

ավնէ։	ավնէսրէ։	ավնէ պոդէ սէնդիբբէ։
լու�էլ էի։	լուՀել էիր։	լուՀել էր։
իշխիմիշ օլուր	իշխիմիշ օլուր	իշխիմիշ օլուր
ու�։	ուՀն։	ուռ։
Յք·avremmo,	ավնէմմօ։	sentito.
avreste,	ավնէսրէ։	սէնդիբբօ։
avrebbero,	ավնէպոդէռօ։	
լուՀել էալք։	լուՀել էիք։	լուՀել էին։
իշխիմիշ օլուր	իշխիմիշ օլուր	իշխիմիշ օլուր
ուռք։	ուռնուզ։	էլիրսի։
	Գ·էրակաստար։	
Եզ·avessi,	avessi,	avesse sentito.
ավէսսի։	ավէսսի։	ավէսսէ սէնդիբբօ։
լուՀել էր իմ։	լուՀել էր քո։	լուՀել էր նր։
իշխիմիշ օլաք	իշխիմիշ օլաք	իշխիմիշ օլաք
ուրամ։	ուրն։	ուռ։
Յք·avessimo,	ավէսսիմօ։	sentito.
aveste,	ավէսրէ։	սէնդիբբօ։
avessero,	ավէսսէռօ։	
լուՀել էր մեր։	լուՀել էր ձեր։	լուՀել էր նոյ։
իշխիմիշ օլաք	իշխիմիշ օլաքաք	իշխիմիշ օլաքաք
ուրք։	նրզ։	խուր։

Ապառ· յերբեմն դէմն senta, սէնդա· լսիցեմ· ցեա, ցէ։ իշխանէմ, իշխանէն, իշխանէ։ Երկրորդն լինելն ևս՝

senti, սէնդի։

Յք·sentiamo,	sentiate,	sentano.
սէնդիանմօ։	սէնդիանրէ։	սէնդանռօ։
լսիցեմք։	լսիցէք։	լսիցեն։
իշխանք։	իշխանէզ։	իշխանէլեր։

Սոորագասական։ Ներկայ։

Se io senta, եան։ որպէս սպառնալի ըղձականին։
Եթէ լսիցեմ ևն։ Էկեր իշխանէմ, իշխանէն։ իշխանէ։
լսիցեմք։ ևն։ իշխանէք։ իշխանէնիզ։ իշխանէլեր։

Անցեալ անկատար։

Se io sentissi, եան, ոմն ներկայ կատարեալ ըղձականին։
Եթէ լսէի, ևն։ Էկեր իշխանէիմ, իսին։ իսի։
լսէաք։ ևն։ իշխանէիսիք։ իսինիզ։ իշխանէլեր։
իսի։

Անցեալ կատարեալ։

Se io abbia sentito, ոմն անցեալ որոշեալ ըղձականին։

Եթէ

եթէ լուէլ իցեմ, ևն։ էկէր իշխիմիշխամ, խէն, խէ։
լուէլ իցեմք. ևն։ իշխիմիշ խէք, խէնիզ, իշխիմ-
միշէրիսէ։

Գերակատար։

Se io avessi sentito, *ոմն գերակատարն ըղձականին։*
եթէ լուէլ էր իմ, ևն։ էկէր իշխիմիշ օլախտըմ, օլախ-
տըն, օլախտը։
լուէլ էր մեր, ևն։ իշխիմիշ օլախտըք, օլախ-
տընիզ, օլաստրիսէ։

Ապառնի։

Se io sentirò, *ոմն անկատար ապառնի սահմանականին։*
եթէ լսիցեմ, ևն. էկէր իշխիմիշ օլուրսէմ, օլուրսէն,
օլուրսէ։
լսիցեմք, ևն։ իշխիմիշ օլուրսէք, օլուրսէնիզ,
օլուրստրսէ։

Անեղանոյթ։

Ելերկ. Sentire, *ենթիմէ.* Լսել։ իշխիմէք։
Անց. avere sentito, *ավէ՛ն ենթիմ.* լուէլ գոլ։
իշխիմիշ օլմաք։
Ապտ. avere a sentire, dovere կամ essere per sen-
tire, *ավէ՛ն ա ենթիմէ, գուէ՛ն, կամ էսսէ՛ն գէ-*
ենթիմէ. լսելոց գոլ. որ ունի լսել։ իշխիմէճէք,
կամ իշխիմէլի օլմաք։

Օ. ԱՐԳԻՈՒՂԻ ԲԱՅԻ ԼՍԻՐԴ ԼԾՈՐԴՈՒԹԵ։

APRIRE. ԱՓՐԻՈՒ.

Բանալ։ Աշմաք։

Ապա բայ խոտորի միայն 'ի կատարեալ ժամանակն սահ-
մանականին, որ լինի

Եզ. Aprii, *ափրի.* կամ apersi, *ափէրսի.* բացի։
աչուրմ։
apristi, *ափրիսթի.* բացեր։ աչուրն։
apri. *ափրի.* կամ aperse, *ափէրսէ.* եբաց։ աչուրը։
aprimmo, *ափրիմմօ.* բացաք։ աչուրք։
apriste, *ափրիսթէ.* բացիք։ աչուրնրզ։
aprirono, *ափրիրոնօ.* apersero, *ափէրսերօ.* a-

persono , պէրսօնօ . բացին : աչտրլէր :
Յայլ ժամանակս և եղանակս լինի ի կանոնաւոր խոնարհմունն : Ապայ են և բայքս.
Coprire , տօփրէ . Ի ծածկել թաքուցնել
Ricoprire, ռիտօփրէ . Ի հրամանաբերանք
Scoprire , սկօփրէ . բանալ : աչմաք :

SALIRE , ՍԱԼԻՐԻԷ .
Եղանել ի վերայ : Ելբանք :

Սահ. Salgo , սալիօ . կամ saglio, սալիօ . Եղանեմ : ելներ կ. քարբմ :
sali , սալի . Եղանես : ելբարսին :
sale , սալէ . Եղանէ : ելբար :
salghiamo , սալիամօ . Եղանեմք : ելբարբզ :
salite , սալիթէ . Եղանէք : ելբարբզ :
salgono , սալիօնօ . կամ sagliono , սալիօնօ . Եղանեն : ելբարլէր :
Անց. անոր. salii , սալիի . Եղի : ելբարմ :
salisti , սալիսթի . Եղեր : ելբարին :
salì , սալի՝ . Եղ : ելբար :
salimmo , սալիմմօ . Եղաք : ելբարք :
saliste , սալիսթէ . Եղեք . ելբարիրզ :
salirono , սալիրօնօ . Եղին : ելբարլէր :
Ապառ. salirò , սալիրօ՝ . Եղիցի : ելբարհաղրմ . ես : լինի ես sarrò , սարրօ՝ .
Հրաամ. sali . սալի : Եղ : ելբ :
salga, սալիա . կամ saglia, սալիա . Եղցէ : ելբարին :
salghiamo , սալիամօ . Եղցուք : ելբարբմ :
salite , սալիթէ . Եղեք . ելբարբն :
salgano , սալիանօ . կամ sagliano , սալիանօ . Եղցին : ելբարիրէր :
Ըղձ. salirei , սալիրէի . ես : Եղանել էր ինձ : ես, ելբարբարմ . ես : լինի ես՝ sarrei , sarresti . սարրէի , սարրէսթի . ես :
Ապառյերիս դէմն , salga , saglia , սալիա , սալիա . Եղանիցեմ, ցես , ցէ : ելբարամ . ելբարան , ելբարա : Երկրորդն լինի ես , salghi , սալիի :
salghiamo , սալիամօ . կամ sagliamo , սալիամօ . Եղանիցեմք : ելբարաք :

sal-

salghiate, սալիաթե. կամ sagliate, սալիաթե. եկանիցիք։ յբարձարեք։
salgano, սալանո. կամ sagliano, սալիանո. եկանիցեն։ յբարձալիր։

VENIRE. ՎԷՆԻՐԷ.
Գալ։ Կելանք։

Սահ. ներ. Vengo. վենկո. կամ vegno, վենեո։ Գամ։ կելիրեմ։
vieni, վիենի. գաս։ կելիրսին։
viene, վիենե. գայ։ կելիր։
veniamo, վենիամօ. venghiamo վենկիամօ. vegnamo, վենեամօ. գամք։ կելիրիզ։
venite, վենիթե. գայք։ կելիրսիզ։
vengono, վենկոնո. գան։ կելիրիլիր։
Անց. անար. venni, վենի. եկի։ կելիսիմ։
venisti, վենիսթի. եկիր։ կելիսին։
venne, վենե. եկն։ կելսի։
venimmo, վենիմմօ. եկաք։ կելսիք։
veniste, վենիսթե. եկիք։ կելսինիզ։
vennero, վենեռօ. եկին։ կելսիլիր։
Ապառ. verrò, վեռռօ. եկիցի։ կելիշիկիմ. ևն։
Հրամ. vieni, վիենի. եկ։ կել։
venga, վենկա. եկեսցէ։ կելսին։
venghiamo, վենկիամօ. կամ vegnamo, վենեամօ. եկեսցուք։ կելելիմ։
venite, վենիթե. եկայք։ կելին։
vengano, վենկանօ. եկեսցեն։ կելսինիլիր։
Ըղձ. venissi, վենիսսի. verrei, վեռէի. գայի։ գալ էր ինձ։ կելիսիսիմ. կելիրիսիմ. ևն։
Ապառ. գերբա գէ. մն. venga, վենկա. գայցեմ, ցես. ցէ։ կելսէմ, կելսէն. կելսէ։ երկրորդն լինի ևս venghi, վենկի։
venghiamo, վենկիամօ. գայցեմք։ կելսէք։
venghiate, վենկիաթե. գայցէք. կելսէնիզ։
vengano, վենկանօ. գայցեն։ կելսէլիր։

MORIRE, ՄՕՌԻՐԻԷ։

Մեռանիլ։ Լօքմէք։

Սահ։ Muojo. Մեռանիմ։ Լօքիւրիւմ։
նէրկ։
muori, Մեռանիս։ Լօքիւրսուն։
muore, Մեռանի։ Լօքիւր։
muojamo, Մեռանիմք։ Լօքիւրիւզ։
morite, Մեռանիք։ Լօքիւրսըզ։
muojono, Մեռանին։ Լօքիւրլէր։
Անց։ morii, Մեռայ։ Լօքտիւմ։
անորոշ։ moristi, Մեռար։ Լօքտիւն։
mori, կամ՝ morìo, Մեռաւ։ Լօքտիւ։
morimmo, Մեռաք։ Լօքտիւք։
moriste, Մեռայք։ Լօքտիւնիւզ։
morirono, Մեռան։ Լօքտիւլէր։
Ապառ։ morirò. կամ՝ լաւ. ևս morrò, Մեռանիմ։ ևն։ Մեռայց։ ԼօքէՀԼիմ, ևն։
Հրաամ։ mori, Մեռի՛ր։ Լօք։
muoja, կամ՝ mora. Մեռայի։ Լօքսիւն։
muojamo, Մեռայիմք։ Լօքէլիմ։
morite, Մեռարուք։ Լօքիւն։
muojano, կամ՝ morano, Մեռային։ Լօքսիւնէր։
Ըղձ։ morissi, Մեռանի։ ևն։ Լօքէիսիմ։ յարնակի յեռին դէմն լինի։ morissero, Մեռանէս։ morissono, Մեռանին։ Լօքէլէրսիսի։
morrei. Մեռանիլ էր ինձ։ Լօքիւրսիւմ։ ևն։ յոք։ յեռին դէմն։ morrebbono, Մեռանիլ էր նոցա։ Լօքիւրլէրսիսի։
Ապառ։ muoja, Մեռանիցիմ, ցիս։ ցի։ Լօքսէմ։ Լօքսէն։ Լօքսէ։
muojamo, Մեռանիցիմք։ Լօքսէնիզ։
muojate, Մեռանիցիք։ Լօքսէնիզ։
muojano, Մեռանիցին։ Լօքսէլէր։
Դերբ։ morendo, Մեռանելով։ Լօքիւր։ Լօքմէքիլէն։

Ընդա։

Ընդհ. moriente, մորիենտե. morto, մորտո. մեռեալ. մեռելը :

UDIRE, ՈՒԴԻՐԵ.
Լսել : Իշխիմք :

Սահ. Odo, օդո : Լսեմ : Իշխիմիմ :
Ներ. odi, օդի. լսես : Իշխիմիմն :
ode, օդէ : Լսէ : Իշխիր :
udiamo, ուդիամո. լսեմք : Իշխիմիզ :
udite, ուդիտե. լսէք : Իշխիմիզ :
odono, օդոնո. լսեն : Իշխիմիզեր :
Հրամ. odi, օդի. լսուր : Իշիմ :
oda. օդա, լսեցի : Իշիմեցն :
udiamo, ուդիամո. լսեցուք : Իշիմեցիմ :
udite, ուդիտե. լսեարուք : Իշիմեցն :
odano, օդանո. լսեցին : Իշիմեցիզեր :
Ըղձ. ապառ. ցերիս դէմն. oda, օդա. լսեցեմ, ցես, ցէ : Իշիմեցեմ, սէն, սէ :
udiamo, ուդիամո. լսեցեմք : Իշիմեցեք :
udiate, ուդիատե. լսեցէք : Իշիմեցենիզ :
odano, օդանո. լսեցեն : Իշիմեցեզեր :
Յայլ. ժամանակս խոնարհի իբրև կանոնաւոր. սակայն ապրաս. ունի udiva, ուդիվա. udirò, ուդիրօ, ես :
Դերբ. udendo, ուդենդո. լսելով : Իշիմելով, Իշիմեզիզեն :
Ընդհ. udito, ուդիտո. լսեալ : Իշիմիզ :

USCIRE, ՈՒՍԿԻՐԵ.
Ելանել արտաքս : Ելքանք :

Խոնարհի ելք բային Escire, էսքիրե.
Սահ. Esco, էսքո. Ելանեմ : Ելքարիմ :
Ներ. esci, էսքի. ելանես : Ելքարիսն :
esce, էսքէ. ելանէ : Ելքար :
usciamo, ուսքիամո. ելանեմք : Ելքարիզ :
uscite, ուսքիտե. ելանէք : Ելքարիզ :
escono, էսքոնո. ելանեն : Ելքարիզեր :
Հրամ. esci, էսքի. ել : Ելք :

es-

esca, Ուտա. Եղջի՝ չը քաղ՝ն։
usciamo, Ելանք. Եղջուք՝ չը քաղ՝ք։
uscite, Ելէք. Եղէք՝ չը քաղ՝ք։
escano, Ուտան. Եղջին՝ չը քաղ՝ի։

Ըղձ. ապառ. ներկայ դէմ. esca, Ուտա. Եղանիցեմ, ցես, ցէ՝ չը քաղամ, ես։
usciamo, Ելանիցեմք՝ չը քաղաք։
usciate, Ելանիցէք՝ չը քաղանիք։
escano, Ուտանս. Եղանիցեն՝ չը քաղանի։

Յապլ. ժամանակս և եղանակս վարի իբրև կանոնաւոր, ակամանելով u, ոչ՝.
usciva, Ելէի՝. uscii, Ելի՝. uscirò, Ելիցի՝. uscissi, Ելեալ՝ եմ։

Անորոշանակցիս գոտանի escire, Ելանել՝. escisse, Ելանել՝. escissero, Ելանելոց։

Ընդա. escito, Ելեալ՝. բայց լաւ ևս uscito, Ելեալ՝. Եղեալ՝ չը գրի։

Ներկ. uscendo, Ելանելով՝ չը քաղի՝, չը քաղելիս։

Յաղագս Բայից, որ Եղջրին 'ի

isco, ուտս։

Բայք ինչ խոսական լեզուի՝ 'ի սահմանական ներկայն եղջրին 'ի isco, ուտս. բայց անեղջեալքն նոցա եղջրեալով 'ի ire, ել՝. անկանին ի չորրորդ ծորգս ծիրս։ Այսպիսի բայք՝ երիս ժամանակս միայն ունին, և 'ի նոսա ևս յոգնականն զլեսին դէնն միայն։ սոր.

Nutrisco, Սնուցանեմ՝ սնանիմ։
nutrisci, Սնուցանես՝ սնանիս։
nutrisce, Սնուցանէ՝ սնանի։
nutriscono, Սնուցանեն՝ սնանին։

Հրամ. nutrisci, Սնուցանէ՝ սնա։ սնանի։
nutrisca, Սնուցանիցէ՝ սնանիցի։
nutriscano, Սնուցանիցեն՝ սնանիցին։

Ըղձ. nutrisca, Սնուցանիցեմ՝ սնանիցեմ։

ապտ. nutrischi, նուրիսքի. սնու ցանիցեսուցիչ էլ սանէն :
nutrisca, նուրիսքա. սնուցանիցէ : սէնուլէսէ :
nutriscano, նուրիսքանո. սնու ցանիցեն : սէնա-
լէսէլէր :

Այսպիսի բայք կրկին են : Որոնք ունին զայլ նոյ-
նանձայն բայս, որք ոչ եղերին 'ի isco : Եւ դք զպա-
կասուն այլոց ժամանակաց իւրեանց ընուն 'ի նիզ. ոգ.

Nutrisco, նուրիսքո. ունի nutro, նուրիսքո :
Offerisco, օֆֆէրիսքո. offero, օֆֆէրո. Ար-
տուցանել. ընծայել : փիշքէշ էյէմէք :
Profferisco, ֆրոֆֆէրիսքո. proffero, ֆրոֆֆէ-
ռո. Առաջարկել : Թէլէֆիֆլուզ էյէմէք :
Ferisco, ֆէրիսքո. fero. ֆէրո. Վիրաւորել
եարալամաք :
Abborrisco, ապպորրիսքո. abborro, ապպորրո.
Զզուիլ. գարշիլ : իրրահ էյէմէք :
Avvertisco, ավվերթիսքո. avverto, ավվէրթո.
Ազդ. առնել : էյլիւթլէմէք. հասկէր վէրմէք :
Իսկ ունիք ոչ ունին զայլ նոյնանձայն բայս. և դք
զպակասուն իւրեանց ընուն յայլ հանանչական բայից.
կամ բնիմ բաւեալ բացատրի խնամն :

Այսպիսի են Ambisco, ամբիսքո. Պատուհասիցդիր լի-
նել : ճանարմէք հարրշ օլմաք :
Gioisco, ճիոյսքո. Հրճուանիլ. շադլըք էյէմէք :
Fiorisco, ֆիորիսքո. Ծաղկիլ. չիչէքլէնմէք :
Impallidisco, ինֆալլիդիսքո. Գունդնիլ : սարարմաք :

Յօրդուածք. Ղ։

Յեֆ. ոմանց պակասաւոր բայից։

Այն բայք ինչ, որոց պակասին ժամանակք ինչ կամ եղանակք։ Ալյսալիսի է

GIRE, ՃԻՐԻԷ.
Գնալ. երթալ։ Կիլիմէք։

Ներկայ gite, ՃԻՐԻԷ. երթայք։ կիտէրսինիզ։
giva, կամ gia, ՃԻՎԱ. ՃԻԱ. երթայի։ կիտէրսիմ։
givi, ՃԻՎԻ. երթայիր։ կիտէրսին։
giva, gia, ՃԻՎԱ, ՃԻԱ. երթայր։ կիտէրսի։
givamo, ՃԻՎԱՄՕ. երթայաք։ կիտէրսիք։
givano, կամ giano, ՃԻՎԱՆՕ, ՃԻԱՆՕ. երթային։ կիտէրլէրսիսի։
gisti, ՃԻՍԹԻ. գնացիր։ կիթսին։
gì, կամ gio, ՃԻ. ՃԻՕ. գնայ։ կիթսի։
gimmo, ՃԻՄՄՕ. գնայաք։ կիթսիք։
giste, ՃԻՍԹԷ. գնացիք։ կիթսինիզ։
giro, ՃԻՐՕ՝. երթայց։ կիտէիմ։
girai, ՃԻՐԱՒ. երթիցես։ կիտէսին։
girà, ՃԻՐԱ՝. երթիցէ։ կիտէՃէք։
giremo, ՃԻՐԷՄՕ. երթիցուք։ կիտէլիմ։
girete, ՃԻՐԷԹԷ. երթիջիք։ կիտէՃէքսիզ։
giranno, ՃԻՐԱՆՆՕ. երթիցեն։ կիտէՃէրլէր։
gissi, ՃԻՍՍԻ. երթայի։ կիտէիսիմ։
gisse, ՃԻՍՍԷ. երթայր։ կիտէիսի։
gissimo, ՃԻՍՍԻՄՕ. երթայաք։ կիտէիսիք։
giste, ՃԻՍԹԷ. երթայիք։ կիտէիսինիզ։
gissero, ՃԻՍՍԷՐՕ. երթային։ կիտէլէրսիսի։
girei, ՃԻՐԷՒ. ԷՆ. երթայ էրլինէ։ կիտէրսիմ։
Յանցեալն լինի. son gito, ՍՕՆ ՃԻԹՕ. ԷՆ. երթեալ եմ։ կիթմիշ էմ, և այլն։

IRE,

IRE, ԻՐԵ՝ ։
Երթալ։ Կիթմէք։

Ունի ժամանակս։ ire, իրէ։ Երթայք։ գնացէք։ կիտէրաբզ։ կիտէն։
iva, իվա։ Երթայր։ կիտէրիտի։
ivano, իվանս։ Երթային։ կիտէրլէրիտի։
iremo, իրէմս։ Երթիցուք։ կիտէլիմ։
irete, իրէրէ։ գնացէք։ կիտէն։
ito, իրս։ Երթեալ։ կիթմիշ։

ARROGERE, ԱՌՈՒՈՅՇԻՐԵ՝ ։
Յաւելուլ։ Քամթանք։

Ունի ժամանակս arrosi, առոյշի։ յաւելի։ քամթամ։
arrose, առոյշէ։ յաւելլ։ քամթաք։
arrogendo, առոյշէնդս։ յաւելլով։ քամթիւտ։
arroto, առոյշս։ յաւելիշ։ քամթիշ։

OLIRE, ՕԼԻՐԵ՝ ։
Բուրիլ։ Քսքանք։

Ունի oliva, օլիվա։ Բուրի։ քսքարտրամ։
olivi, օլիվի։ բուրիր։ քսքարտրն։
olivano, օլիվանս։ բուրին։ քսքարլարիտի։

CALERE, ՔԱԼԻՐԵ՝ ։
Հոգալ։ Քայրանք։

Ունի cale, քալէ։ Հոգայ։ քայրրր։
caleva, քալիվա։ հոգայր։ քայրրրրտը։
calse, քալսէ։ հոգացաւ։ քայրրտք։
è caluto, է՝ քալուսս։ հոգացիշ է։ քայրրտիշիտի։
calerà, քալերա՝։ կամ՝ carrà, քարրա՝։ հոգասցի։ քայրրտանք։
calesse, քալիսէ։ հոգայր։ քայրրայիտը։
calerebbe, քալերէպէ։ կամ՝ carrebbe, քարրէպէ։ հոգալ էր նր։ քայրրրրտը։

SOLERE, ՍՕԼԻՐԵ՝ ։
Սովորիլ։ Ասէթի օրանք։

Ունի Soglio, սօլիս։ Սովորիմ։ ասէթիմ վար։
sogli, սօլի։ կամ՝ suoli, սուսօլի։ սովորիս։ ասէթ-
թին

թին վար։

suole, սուլէ. սովորի։ սաւէթի վար։

sogliamo, սուլիամօ. սովորիմք։ սաւէթիմիզ վար։

solete, սուլէթէ. սովորիք։ սաւէթինիզ վար։

sogliono, սուլիօնօ. սովորին։ սաւէթլէրի վար։

soleva, սուլէվա. կամ solea, սուլէա. սովորէի։ սաւէթիմ վարիսը։

solevi, սուլէվի. սովորէիր։ սաւէթին վարիսը։

soleva, սուլէվա. կամ solea, սուլէա. սովորէր։ սաւէթի վարիսը։

solevamo, նաև. սուլէվամօ. սովորէաք։ սաւէթիմիզ վարիսը։

Ըղձ. ապ. soglia, սուլիա. սովորիցիմ։ սաւէթիմ օլսա։

suogli, սուլի. կամ sogli, սուլի. սովորիցիս։ սաւէթին օլսա։

soglia, սուլիա. սովորիցի։ սաւէթի օլսա։

sogliamo, նաև. սուլիամօ. սովորիցիմք. նաև։ սաւէթիմիզ օլսա։

solessi, նաև. սուլէսսի։ սովորէի. նաև։ սաւէթիմ օլսա, կամ օլսայիսը։

solendo, սուլէնդօ. սովոր դոլով։ սաւէթի օլուփ

solito, սուլիթօ. սովորեալ։ սաւէթ օլմըշ, կամ էթմիշ։

Յոդուած. Է։

Յաղագս կրաւորական բայի։

Յիտալական լեզուի չիք յատուկ ձայն կրաւորական բայի. ոչ դոյ 'ի մերումն, և յայլ լեզուս. այլ վներ-գործականն փոխեն 'ի կրաւորական կրկին օրինակաւ։ Ա՞ի՝ 'ի ժամանակս նեղգործականին դնելով յատուկ չոյ. կամ զկնի կոչելով զանանիկս si, որ. զոր օրինակ նեղգ. Ama, սէր. Սիրէ։ սէվէր։

Legge, լէտտէ. Կնթեռնու։ օրուր։

Sente, սէնդէ. Լաւ։ իշխիր։

Կրաւ. si ama, si legge, si sente.

սի՛ մմա,	սի՛ լէ՛ՀՀէ,	սի՛ սէ՛ՆՆէ.
սիրի.	ընՀՀերցանի.	լսի։
սէվիլիր.	զբուՆուբ.	իշիտիլիր։
Կամ՝ amasi,	leggesi,	sentesi,
մմասի,	լէ՛ՀՀէսի,	սէ՛ՆՆէսի.

Լատ այսմ խմն և վա այլոց ժամանակաց և եզանակաց։ Երկրորդ՝ սովորաբար կազմի էական բայիւ՝ զժամանակս սորա և զեզանակս յարելով յանցեալ ըստանելոյ ներգործական բային։ զոր օրինակ՝ ներգործականս Amo, մմս՝ սիրեմ։ սէվիրիմ՝ լինի կրաւորական՝ յորժամ ասեմ՝ sono amato, սօնս մմաթս՝ սիրիմ։ սէվիլիրիմ։ Վասն էական բայն ասի օգտակ՝ է կազմումն կրաւորականին։ Այսպս յառաջիկայդ նախ զէական բային զանազանումն գիցուք՝ և զկնի՝ զանազանումն կրաւորականին կարգեսցուք վասն օրինակի։

Լատինական էական բային։

Սահմանական՝ ներկայ։

Ես՝ Sono.	sei, se', se,	è.
սօնս,	սէ՛ի, սէ՛, սէ,	է՝.
Իմ՝	ես.	է։
իմ՝ էմ՝	սին.	սիրտիբ՝տոտ
Մք՝ siamo,	siete,	sono.
սիմմս,	սիէ՛թէ,	սօնս.
եմք.	էք.	էն։
իզ՝	սիզ՝ սընզ՝	սիրլէր՝տրլար՝

Անցեալ անկատար։

Ես՝ era,	eri,	era.
էռա,	էռի,	էռա.
էի.	էիր.	էր։
իսիմ՝ իսիմ՝	իսիս, իսին.	իսը, իսի։
Մք՝ eravamo,	eravate,	erano.
էռավմս,	էռավթէ,	էռանս.
էաք՝	էէք.	էին։
իսիք՝ էք	իսիՆիզ՝ իսէ	իսիլէր՝ ըսը
սէք.	Նիզ՝	լար։

Ան-

Ընկել սրոշել։

Եվ։sono stato,	sei stato,	è stato, a.
սօնօ սթաթօ,	սէի սթաթօ,	է՝ սթաթօ, ա.
եղել եմ.	եղել ես.	եղել է։
օլմիշէմ.	օլմիշսին.	օլմիշտիր։
Մք։siamo stati,	siete stati,	sono stati, e.
սիամօ սթաթի.	սիէթէ սթաթի,	սօնօ սթաթի, է.
Եղել ենք.	եղել էք.	Եղել են։
օլմիշիզ.	օլմիշսիզ.	օլմիշլէր։

Ընկել անորոշ։

Եղ։fui,	fosti,	fu.
ֆուի,	ֆօսթի,	ֆու.
եղէ.	եղէր.	եղև։
օլտում.	օլտուն.	օլտու։
Մք։fummo,	foste,	furono.
ֆումմօ,	ֆօսթէ,	ֆուռօնօ.
Եղաք.	եղէք.	Եղեն։
օլտուք.	օլտուզ.	օլտուլէր։ օլտուլար։

Գերակատար անկիր։

Եղ։era,	eri,	era stato, a.
Էռա,	Էռի,	Էռա սթաթօ, ա.
լեալ էի.	լեալ էիր.	լեալ էր։
իմիշ իտիւմ.	իմիշ իտիւն,	իմիշ իտը։
Մք։eravamo,	eravate,	erano stati, e.
էռավամօ,	էռավաթէ,	Էռանօ սթաթի, է.
լեալ էինք.	լեալ էիք.	լեալ էին։
իմիշ իտիւք.	իմիշ իտիւնիւզ.	իմիշ իտիլէր։

Գերակատար կատարեալ։

Եղ։fui,	fosti,	fu stato, a.
ֆուի,	ֆօսթի,	ֆու սթաթօ, ա.
լեալ եղէ.	լեալ եղէր.	լեալ եղև։
օլմիշ օլտում.	օլմիշ օլտուն.	օլմիշ օլտը։
Մք։fummo,	foste,	furono stati, e.
ֆումմօ,	ֆօսթէ,	ֆուռօնօ սթաթի, է.
լեալ եղաք.	լեալ եղէք.	լեալ եղեն։
օլմիշ օլտուք.	օլմիշ օլտուզ.	օլմիշ օլտուլէր։

Ապառնի անկիր։

Եղ։sarò,	sarai,	sarà, fia, fie.
սառօ,	սառաի,	սառա՝ ֆիա՝ ֆիէ.

եղիցս .	եղիցիս .	եղիցի :
օլուրում .	օլուրսան .	օլուր :
Յք. saremo ,	sarete ,	saranno, fieno.
սարէմ ,	սարէթէ ,	սարանն, ֆիէնն.
եղիցուք .	եղիջիք .	եղիցին :
օլուրուզ .	օլուրսուզ .	օլուրլէր :

Ապառնի կատարեալ :

եզ. sarò ,	sarai ,	sarà stato , a .
սարօ ,	սարայ ,	սարա ստաթօ, ա .
լինելոց եմ .	լինելոց ես .	լինելոց է :
օլանաղըմ .	օլանաքսըն .	օլանաքսուր :
Յք. saremo ,	sarete ,	saranno stati, e.
սարէմօ ,	սարէթէ ,	սարանն ստաթի, է.
լինելոց եմք .	լինելոց էք .	լինելոց են :
օլանաղըզ .	օլանաքսըզ .	օլանաքլէր :

Հրամայական , Ներկայ :

եզ. sii , sia ,	sia .	
սիի , սիա ,	սիա .	
լիր .	լիցի :	
օլ .	օլսուն :	
Յք. siamo ,	siate ,	siano , sieno .
սիամօ ,	սիաթէ ,	սիանօ , սիէնօ .
լիցուք .	լիրսուք .	լիցին :
օլալըմ .	օլսուն .	օլսունլէր :

Ապառնի :

եզ. sarai ,	sarà .	
սարայ .	սարա .	
լիջիր .	լինիցի :	
օլասըն .	օլսա :	
Յք. saremo ,	sarete ,	saranno .
սարէմօ .	սարէթէ .	սարանն .
լիցուք .	լիջիք .	լինիցին :
օլալըմ .	օլասըզ .	օլսալար :

Ըղձ. Ներկ . կատարեալ :

Dio volesse che ,	Երանի թէ ,
Թիօ վոլէսսէ թէ .	քէշքէ .
եզ. fossi ,	fossi , fosse .
ֆօսսի .	ֆօսսի . ֆօսսէ .
լինէի .	լինէիր . լինէր :
օլսխամամ .	օլսխամամ . օլսխամար :

Յբ. fossimo,	foste,	fossero, fossono.
ֆ՝օսիմ։	ֆ՝օսթէ։	ֆ՝օսէռ։ֆ՝օսոն։
լինեալք։	լինեալք։	լինեալն։
օլախալիք։	օլախալիրիզ։	օլալալիսը։

Ներկայ անկատար։

Եզ. sarei,	saresti,	sarebbe.
սառէի,	սառէսթի,	սառէպպէ։
լինել էր ինձ։	լինել էր քեզ։	լինել էր նմ։
օլուրտուամ։	օլուրտուն։	օլուրտը։

Ապառջին դէմն լինի եւ՝ fora, ֆ՝օռա։ և յետին՝ saria, սառի։ fora, ֆ՝օռա։

Յք. saremmo,	sareste,	sarebbero.
սառէմմ։	սառէսթէ։	սառէպպէռ։
լինել էր մեզ։	լինել էր ձեզ։	լինել էր նց։
օլուրտուք։	օլուրտուրիզ։	օլուրլալիսը։

Յետին դէմն լինի եւ՝ sarebbono, սառէպպոնօ։ sariano, սառիանօ։ forano, ֆ՝օռանօ։

Անցեալ ոլորեալ։

Եզ. sia,	sii,	sia stato, a.
սիա,	սիի,	սիա սթաթօ, ա։
եղեալ լցեմ։	եղեալ լցես։	եղեալ լցէ։
օլմիշ օլամ։	օլմիշ օլասըն։	օլմիշ օլա։
Յբ. siamo,	siate,	sieno stati, e.
սիամօ,	սիաթէ,	սիէնօ սթաթի, է։
եղեալ լցեմք։	եղեալ լցէք։	եղեալ լցեն։
օլմիշ օլայըզ։	օլմիշ օլասըզ։	օլմիշ օլալար։

Անցեալ անորոշ։

Եզ. sarei,	saresti,	sarebbe stato, a.
սառէի,	սառէսթի,	սառէպպէ սթաթօ, ա։
եղեալ էի։	եղեալ էիր։	եղեալ էր։
օլմիշ օլախամըմ։	օլմիշ օլախամըն։	օլմիշ օլախար։
Յբ. saremmo,	sareste,	sarebbero stati, e.
սառէմմ։	սառէսթէ։	սառէպպէռ սթաթի, է։
եղեալ էաք։	եղեալ էիք։	եղեալ էին։
օլմիշ օլախամըք	օլմիշ օլախամըզ	օլմիշ օլալարսը։

Դերբակատար։

Եզ. fossi,	fossi,	fosse stato, a,
ֆ՝օսի,	ֆ՝օսի,	ֆ՝օսէ սթաթօ, ա։
լեալ էր իմ։	լեալ էր քո։	լեալ էր նր։
օլմիշ օլուրտուամ	օլմիշ օլուրտուն	օլմիշ օլուրտիսը։

Յաք·fossimo,	foste,	fossero stati, e.
քոսսիմօ,	քոսթէ.	քոսսէրօ սթաթի, է.
լեալ էր մեր.	լեալ էր ձեր.	լեալ էր նոց։
օրմիշ օրուր	օրմիշ օրուրոր	օրմիշ օրուրլար
ուուք.	նրզ.	իսոր։

Ապառնի։

եզ·sia,	sii,	sia.
սիա,	սիի,	սիա.
իցեմ.	իցես.	իցէ։
օլամ.	օլասլըն.	օլա։
Յաք·siamo,	siate,	sieno.
սիամօ,	սիամէ,	սիէնօ.
իցեմք.	իցէք.	իցեն։
օլայըզ	օլասըզ.	օլալար։

Սաորադասական, Ներկայ։

Benchè io sia, ևն. ոչ ապառնի ըզձականին։

Թէև իցեմ. ևն։ իսէմ, իսէն, իսէ։ իսէք, իսէնիզ, իսէլէր։

Անցեալ անկատար։

Benchè io fossi. ոչ ներկայ կատարեալն ըզձականին։

Թէև լինէի. ևն։ իսէիսիմ, իսէիսին, իսէիսը։ իսէիսոք, իսէիսինիզ, իսէլէրիսոր։

Անցեալ կատարեալ։

Benchè io sia stato. ևն. ոչ անցեալ որոշեալն ըզձականին։

Թէև եղեալ իցեմ. ևն։ օլասիսրամ, օլասիսրին, օլասիսը։ օլասիսրոք, օլասիսրինիզ, օլասիսրիսոր։

Դերակատար։

Benchè io fossi stato, ևն. ոչ դերակատարն ըզձականին։

Թէև լեալ էր իմ. ևն։ օրմիշ օլասիսրամ, ևն։

Ապառնի։

Quando io sarò stato. ևն, ոչ կատարեալ ապառնի սահմանականին։

Յորժամ ես լինելոց իցեմ, ևն։ օլաՀաքիսէմ. ևն։

Ներկայի։

Ներկ·Essere, էսսէռէ. էլ, գոլ, լինել։ օլմաք։

Անց· essere stato, կամ a. էսսէռէ սթաթօ. ա. լեալ գոլ։ օրմիշ օլմաք։

Ապառ·esser per essere, avere a essere. էսսէռ քէռ էսսէռէ, ավէռէ ա էսսէռէ. լինելոց, կամ եղոց գոլ

գալ։ օլանալ, կամ օլանալը օլանք։
Ընդունանց՝ stato, ունիս. լեալ։ օլմիշ։
Գիտելի է. զի առաջինք ասէին semo, ես՝ սմս. փոխ siamo, ինամս. եմք։ այլ այժմ ոչ վարի՛ի գիրս։ Սոյնպէս ասէին enno, ենս. փոխ sono, ունս. են։ բայց այժմ՝ի գիրս զայ ինչ թասկանայի միայն լսի։
՝ի խաս սովորարար ասի ero, ես. փոխ era, ես. էի։ բայց՝ի գիրս կամ յատենախօսուն զգուշալի է։
Ասել՝ eramo, ենամս. փոխ eravamo, ենավամս. էաք և eri, ես՝. փոխ eravate, ենավանք. էիք։ ՝ի գործ ածի միայն լինաանի խաս և՝ի գրուն։
Fussi, fusse, քիսսի. քիսսե. ՝ի գործածի երբեմն փոխանակ fossi, fosse, քիսսի. քիսսե. լինէի։ լինէր։
Ասասնոր վերարէ զնոնարհուն էական բային, ըստ դեսցու՝ զկրաւորական բայն։

Լոնարհուն կրաւորական Բայի։

Սահմանական։ Ներկայ։

Եզ՝ Sono,	sei,	è Amato.
ունս։	ես՝։	է՝ սմանս.
Սիրիմ.	սիրես.	սիրի։
սէվիլիրիմ.	սէվիլիրսին.	սէվիլիր։
Յք՝ siamo,	siete,	sono amati.
ինամս։	ինքնք։	ունս սմանք.
սիրիմք.	սիրիք.	սիրին։
սէվիլիրիզ.	սէվիլիրսիզ.	սէվիլիրլեր։
Անցեալ անկատար։		
Եզ՝ era,	eri,	era amato.
էրա։	էրի։	էրա սմանս.
սիրէի.	սիրէիր.	սիրիր։
սէվիլիրիմ.	սէվիլիրիսին.	սէվիլիրիսի։
Յք՝ eravamo,	eravate,	erano amati.
էրավամս։	էրավանք։	էրանս սմանք.
սիրէաք.	սիրէիք.	սիրէին։
սէվիլիրիսիք.	սէվիլիրիսինիզ.	սէվիլիրլերիսի։
Անցեալ որոշեալ։		
Եզ՝ sono stato,	sei stato,	è stato amato.

ես եմ սիրեալ,	դուք էք սիրեալ,	նոքա են սիրեալ։
սիրեալ եղէ.	սիրեալ եղեալ.	սիրեալ եղեալ։
սէվիլմիշ օլտում	սէվիլմիշ օլտուն.	սէվիլմիշ օլտու
Յք·siamo stati,	siete stati,	sono stati amati
ոխ՝մ՝ս՝ սիրեալ.	ոխ՝էք սիրեալ.	ոնս՝ սիրեալ՝ եղեալ։
սիրեալ եղաք.	սիրեալ եղէք.	սիրեալ եղեն։
սէվիլմիշ օլ-	սէվիլմիշ օլտու-	սէվիլմիշ օլտը-
տուք.	նուզ.	լէր։

Ապնգեալ անորոշ։

եզ·fui,	fosti,	fu amato.
քՈՒՒ,	քՈՒՒՔ,	քՈՒՒ ամաՒՒ.
սիրեցայ.	սիրեցար.	սիրեցաւ։
սէվիլտիմ.	սէվիլտին.	սէվիլտի։
Յք·fummo,	foste,	furono amati.
քՈՒՒմՈՒ,	քՈՒՒՔ,	քՈՒՒՈՒՈ ամաՒՒՔ.
սիրեցաք.	սիրեցայք.	սիրեցան։
սէվիլտիք.	սէվիլտինիզ.	սէվիլտիլէր։

Դերակատար անկատար.

եզ·era,	eri,	era stato amato.
էՈՒՒ,	էՈՒՒ,	էՈՒՒ սաՒՒ ամաՒՒ
սիրեցեալ էի.	սիրեցեալ էիր.	սիրեցեալ էր։
սէվիլմիշիմ.	սէվիլմիշիտին.	սէվիլմիշիտի։
Յք·eravamo,	eravate,	erano stati amati
էՈՒՒՈՒՒմՈՒ,	էՈՒՒՈՒՒՔ,	էՈՒՒՈՒՒ սաՒՒՔ ամաՒՒՔ
սիրեցեալ էաք.	սիրեցեալ էիք.	սիրեցեալ էին։
սէվիլմիշիտիք.	սէվիլմիշիտինիզ.	սէվիլմիշիլէրիտի

Դերակատար կատարեալ։

եզ·fui,	fosti,	fu stato amato.
քՈՒՒ,	քՈՒՒՔ,	քՈՒՒ սաՒՒ ամաՒՒ
սիրեցեալ եղէ.	սիրեցեալ եղեր.	սիրեցեալ եղև։
սէվիլմիշ օլտում	սէվիլմիշ օլտուն.	սէվիլմիշ օլտու։
Յք·fummo,	foste,	furono stati amati
քՈՒՒմՈՒ,	քՈՒՒՔ,	քՈՒՒՈՒՈ սաՒՒՔ ամաՒՒՔ
սիրեցեալ եղաք.	սիրեցեալ եղէք.	սիրեցեալ եղեն։
սէվիլմիշ օլ-	սէվիլմիշ օլտու-	սէվիլմիշ օլտը-
տուք.	նուզ.	լէր։

Ապառնի անկատար։

եզ·sarò,	sarai,	sarà amato.
սարՈՒ՝.	սարՈՒՒ՝,	սարՈՒ՝ ամաՒՒ.
սիրեցայց.	սիրեսցիս.	սիրեսցի։

սէվիլէՆկիմ։	սէվիլէՆքսին։	սէվիլէՆքտիր։
Յաբ։saremo,	sareste,	saranno amati.
սառէմօ։	սառէսթէ։	սառաննօ սէմաթի։
սիրէսցուք։	սիրէՀՀք։	սիրէսցին։
սէվիլէՆկիզ։	սէվիլէՆքսիզ։	սէվիլէՆքլէր։

Ըստ ապամ և ապառնի կատարեշն լինի։ sarò stato amato, են։ սառօ՝ ստաթօ սէմաթօ։ սիրէցայց։ են։

Հրամայական։ Ներկայ։

եզ։sii,	sia amato.	
սիրէ։	սիա սէմաթօ։	
սիրելի լեր։	սիրեսցի։	
սէվիլ։	սէվիլսին։	
Յաբ։siamo,	siate,	siano amati.
սիամօ։	սիաթէ։	սիանօ սէմաթի։
սիրելի լեցուք։	սիրեցարուք։	սիրեսցին։
սէվիլէլիմ։	սէվիլինիզ։	սէվիլսինլէր։

Ըստ ապամ և ապառնի հրամայականին։ sarai amato, են։ սառայ սէմաթօ։ սիրելի լիջիր, են։

Ըղձ։ Ներկ։ կատարեալ։

Dio volesse che io fossi amato, են։
ԹԻՕ վօլէսսէ թէ Յօ ֆիսսի սէմաթօ, են։
Երանելիթէ սիրելի լինէի։ քէշքէ սէվիլէիտիմ։

Ապագայ։ անկատար։

Dio volesse che io sarei amato, են։
ԹԻՕ վօլէսսէ թէ Յօ սառէյ սէմաթօ։ են։
Երանելիթէ սիրելի լինէի։ քէշքէ սէվիլիրիտիմ։

Ապագայ։ որոշեալ։

Dio volesse che io sia stato amato, են։
ԹԻՕ վօլէսսէ թէ Յօ սիա սթաթօ սէմաթօ։ են։
Երանելիթէ սիրելի լիալիցեմ։ քէշքէ սէվիլմիշ օլամ։

Ապագայ։ անորոշ։

Dio volesse che io sarei stato amato. են։
ԹԻՕ վօլէսսէ թէ Յօ սառէյ սթաթօ սէմաթօ։ են։
Երանելիթէ սիրելի լիալ էի։ քէշքէ սէվիլէիտիմ։

Գերակատար։

Dio volesse che io fossi stato amato. են։
ԹԻՕ վօլէսսէ թէ Յօ ֆիսսի սթաթօ սէմաթօ։ են։
Երանելիթէ սիրելի լիալ էր իմ։ քէշքէ սէվիլմիշ օլաք ուլամ։

Ապառ

Ապառնի։

Dio volesse che io sia amato. Եւն.
Աստուծոյ կամիցիս թէ ես սիրեալ եմ։
Սոյնպէս լինի և ներկայն ստորադասականին։ իսկ անցեալ անկատարն իբրև վնարկայ կատարեալն ըստ-կանին։ Անցեալ կատարեալն իբրև զանցեալ որոշեալն. և գերակատարն՝ իբրև զգերակատարն ըստ-կանին։

Ներկայ։

Ներկայ։ essere amato. Էսսերե ամաթօ. Սիրիլ։ սէվիլմէք։
Անց։ essere stato amato. Էսսերե սթաթօ ամաթօ. սիրեցեալ գալ։ սէվիլմիշ օլմաք։
Ապառ։ avere ad essere amato. ավէրե ատ էսսերե ամաթօ. սիրելի գալ։ սէվիլէճէք օլմաք։
Գերբ։ essendo amato. էսսենդօ ամաթօ. սիրեցեալ լինելով։ սէվիլմիշ օլուբ։

Յօդուած. Ը։

Յաղագս դիմաղրութեան։

Դիմաղրութիւն բայ յատկանշն իսօսելով՝ միայն անհրաժեշտ եղանակին է. զի նա միայն զուրկ է յամ դիմաց։ բայց քերականաց խնամն սովորաբար զայն բայսն, որոց պակասին առաջին և երկրորդ դէմքն, և վարին միայն յերրորդ դէմն։ Այսպիսի բայք եռակի են, ցայսուհետ մինչև. և կրաւորականքդ։

Յատուկ և ը ինչ ան դիմաղրութիւն են, որք 'ի բնութեանէ իւրեանց պահանջին վարիլ յերրորդ դէմն միայն. այսպիսի են բայք՝ որք ը յատուկ նշանակութեանէ իւրեանց ոչ պատշաճին բանաւոր արարողն կամ կրողն. (իբրզի 'ի բանաւորս միայն լինի զանազանութիւն դիմաց իսօսելոյն՝ և առ որ լինի խօսիլ. որք են առաջին և երկրորդ դէմն.) ուստի և լինին միայն նիւթ՝ զորմէ լինի խօսիլ, որ է երրորդ դէմն։ Ապա ը ինքեան դիմաղրութիւն են բայքն՝ որք նշանակին զնեղրդութիւնս տարերաց կամ տարբերակաց

նայ, անասնոց, անկոց. են։ զոր օրինակ, Հրանալ, Հառաջալեմ, Ամպել, Անձրևել, Մռնչել, Թռչել, Աստրանալ, են։ Այլք զ այսպիսի բայք բաղում անգամ փոխարերմամբ՝ բանաւորի եւս ասին, մինչ ի պատահման լինին դիմաւոր։ Արդ՝ յատուկ դիմաղուրկ բայք առիսալացիս՝ են,

Grandina, ֆանդինա. Կարկուտ իջանել։ տօլուեաղտոր։
Lampeggia, լամֆէճճիա. Փայլատակել։ Երլտրրտր։
Nevica, նէվիֆա. Ձիւնել։ քառ. եաղար։
Tempesta, թէմֆէսթա. Մրրկել։ քայ չրքար։
Tuona, թուանա. Որոտալ։ կէչ կիւուլէր։
Այս բայք անկանին ի առաջին լծորդութիւն։
Piove, ֆիովէ. Անձրևել։ եաղմուր եաղար։ կատարեալ լինի piovè, ֆիովէ՝. piovette, ֆիովէթթէ. piobbe, ֆիոբբէ. Անձրևեաց. եաղոր։ Ասա այսմ և այլ բայք։
Մինչակ դիմաղուրկ են, որք կարեն եւս վարել իբրև դիմաւոր։ զոր օրինակ.
Appartiene, ապֆարթիէնէ. Պատշաճի։ ուէկէր, ուիւշէր։
Bisogna, պիզոնէ. Պիտի։ լազըմ ուր։
Conviene, քոնվիէնէ. Արժան է։ կէրէք ուիր։
Disdice, դիսդիչէ։ Անպատշաճ է։ ուիւշմէզ, Ճայիզամէյիր։
Այսպիսի բայք երբեմն ունին զմասնիկն si, որ յաւոյց, կամ կոյ զինի։ ոգ. si appartiene, սի ապֆարթիէնէ. կամ appartiensi, ապֆարթիէնսի. si conviene, սի քոնվիէնէ. կամ conviensi, քոնվիէնսի. si disdice, սի դիսդիչէ. կամ disdicesi, դիսդիչէսի. են։
Կրաւորական դիմաղուրկ են, որք ի բնութեան իւրեանց դիմաւորք գոլով, կրաւորական մասնիկն si, սի. վարին յերդ գէմն միայն։ զոր օրինակ.
si dice, dicesi, սի դիչէ, դիչէսի. Ասի։ ուէնիլիր, սէյլէնիր։
si ama, amasi, սի ամա, ամասի. Սիրի։ սէվիլիր։
si fa, fassi, սի ֆա, ֆասսի. Անի։ էտիլիր։
si corre, corresi, սի քոռռէ, քոռռէսի. Ընթացեալ լինի։ սէկիրտիլիր։
Ասա այսմ խմա և զայլոց. ուր և ծանիր, զի իւրաքանչիւր դիմաղուրկ բայք՝ խառնարկին յերդ գէմն իւրեանց բան միոյ 'ի չորից լծորդութեանց. զոր կարող լինիս որոշել յանեբեայթ եղանակէ նոյ։

Յօդուած ԼԹ։

Յաղագս կրաւորական էնկլիտական։

Բազում բայք յիտալական լեզուի մասնկամբք ինչ փոխին 'ի կրաւորական նշանակութիւն։ իբր զի ցուցանեն զնիւթ գործութիւնն մեռալ կամ անդրադարձիլ 'ի գործող անդր։ վասն կոչեցան կրաւորական։ և կամ խնդրական։ Այս մասնիկք են էական դերանուանքն ըստ իւրաքանչիւր գիմի։ որք յարին յիւրաքանչիւր գէմ բային։ ասի յեզակ։ mi, մի։ ti, ԹԻ։ si, սի։ և յոքնակ։ ci, չի։ vi, ՎԻ։ si, սի։ վասն զի ուրեք դերանուանաւոր կոչեցան։

Այսպիսի փոխադարձ բայք խոնարհին ըստ միոյ 'ի յարեալ լծորդութեանց։ որ և նանաչի յաներևոյթ եղանակէ նոյ։ բայց յանցել ժամանակն միայն կազմին էական բայիւ։ իբր զի կրաւորական են։ զի օրինակի զբայ ինչ լծորդեսցուք։

Սահման։ Ներկայ։

Եզ mi Consolo,	ti consoli,	si consola.
մի փնոսլը։	ԹԻ փնոսլի։	սի փնոսլա։
Ես խնդամ։	դու խնդաս։	ինքն խնդայ։
պէն սէվինիրիմ	սէն սէվինիրսին	օլ սէվինիր։
Յք։ ci consoliamo,	vi consolate,	si consolano.
էչ փնոսլամօ։	ՎԻ փնոսլաթէ։	սի փնոսլանո։
մեք խնդամք։	դուք խնդայք։	ինքեանք խնդան
պիզ սէվինի-	սիզ սէվինիր-	օնլար սէվինիր-
րիզ։	սիզ։	լեր։

Անկատար։

mi consolava, եմ։ մի փնոսլավա։ խնդայի։ սէվինիր- իմ։

Անցեալ սրոյնք։

Եզ mi sono,	ti sei,	si è consolato։
մի սօնո։	ԹԻ սէի։	սի է՝ փնոսլաթա։
խնդացեալ եմ։	խնդացեալ ես։	ինդացեալ է։
սէվինմիշիմ։	սէվինմիշսին։	սէվինմիշտիր։

Յք։

Յք·ci siamo,	vi siete,	si sono consolati
ԼԻ սիամօ։	ՎԻ սիէԹԷ։	սի սօնօ փսնսլամԹի
խնդացեալք։	խնդացեալ էք։	խնդացեալ են։
սէվինմիշրզ։	սէվինմիշրզ։	սէվինմիշէր։

Ապագայ անորիշ։

Եզ·mi consolai,	ti consolasti,	si consolò.
մի փսնսլամի։	ԹԻ փսնսլամԹի։	սի փսնսլօ՝։
խնդացի։	խնդացեր։	խնդաց։
սէվինամիմ։	սէվինամին։	սէվինամ։
Յք·ci cosolammo,	vi consolaste,	si consolarono.
ԼԻ փսնսլամմօ։	ՎԻ փսնսլամԹԷ։	սի փսնսլամանօ։
խնդացաք։	խնդացեք։	խնդացին։
սէվինամք։	սէվինամիՆիզ։	սէվինամէր։

Պ.էրակատար։

mi era consolato, ԵՆ։ մի էռա փսնսլաԹօ։ խնդացեալ էի։ սէվինամիլամիմ։

Ապառնի։

mi consolerò. ԵՆ։ մի փսնսլէռօ՝։ խնդացայց։ սէվինէՀԷկիմ։

Հրամայական։

Եզ·consolati tu,	si consoli, կամ consolisi.	
փսնսլամԹի ԼՈՌ։	սի փսնսլի։ փսնսլիսի։	
խնդա՛։	խնդացէ՛։	
սէվին։	սէվինամին։	
Յք·consoliamoci,	consolatevi,	si consolino.
փսնսլիամօՀի։	փսնսլամԹԷվի։	սի փսնսլինօ։
խնդացուք։	խնդացէք։	խնդացին։
սէվինէլիմ։	սէվինինիզ։	սէվինինէր։

Սոորադասական։

Ներկ·mi consoli, ԵՆ։ մի փսնսլի։ խնդացեալ, սէվինամ, ԵՆ։

Անկատ·mi consolassi, mi consolerei. ԵՆ։

մի փսնսլասի։	մի փսնսլէռԷի։
խնդալի։	խնդալ էր ինձ։
սէվինէլիսիմ։	սէվինիրամիմ։

Բաս այսմ և այլ Ժամանակքն։

Անեբևայիզ։

Եզ·consolarmi,	consolarti,	consolarsi.
փսնսլամ՝։	փսնսլամԹի։	փսնսլամսի։
խնդալ ինձ։	խնդալ էիր։	խնդալ նմ։

սէ-

սէվինմէք պունա	սէվինմէք ուանա	սէվինմէք ծնա
յՔ.consolarci ,	consolarvi ,	consolarsi .
փօնսէլանէ .	փօնսէլանվէ .	փօնսէլանսի .
ինդալ մեզ .	ինդալ ձեզ .	ինդալ նոց ։
սէվինմէք պիզի	սէվինմէք սիզի .	սէվինմէք օնլրբա
Պոյնոպա և դեբրպան . consolandomi ,		ևն. փօնսէլանդօմի .
ինդալով իմ։	սէվինԴիմիզ .	սէն սէվինիւսի ։

Բաւ այսմ օրինակի խնամքիր զիսանարհուն այնց բայից՝ զորս զինի 'ի դասակարգութեան բայից սեռա-նեան եղբեալ 'ի si , սի ։

Յօդուած . Ժ ։

Կանոնք ինչ յՁգտ խնդրոց բայից ։

Յայսմ վայրի կամեցեալ առանձին կանոնս ինչ յՁգտ խնդրոց բայից , առաջին և ընդհանուր կանոն զայն դնեմք. համառօտիւ վճռեալ զիրսդ , զակրքնաւորդ գիտելիսն միայն ծանուցանելով . զի ոչ միայն առաջի կոյս գործոյս հանդուսանիք զդոյն պահանջել , այլ և 'ի փոյձոյ անձանց և այլոց սեռականեմք՝ զի համբակք յաշխարհ կանոնաց փիսկ ուսանելոյ՝ շփոթին . սապա-կանան , և դեղծանին . իսկ համառօտ կանոնադրութիւն իրրև թեթեւարեան հրապուրս ունաչնուս մնանեն 'ի զնուն երկայն բանից . և իբրեանց աչօք դասանեն զայլ ևս դիտելիս օրով առաւել ևս հմտանան։ Ընդ՝ ը այլև այլ սեռական բայից դէցուք զկանոնան ։

Նէրդարծական բայք ։

Կանոն ա։

Նէրդարծական բայից՝ ոմանք զնայլական խնդիր իբրեանց առնուն սեռական նախդրաւն՝ di , դի ։ ոմն.

La salute difendono di coloro, che *di viver desiderano*.	Պաշտպանեն զառողջութիւն այնոցիկ՝ որք զկեանս ցանկան ։

Լ՝ սալ՝ մ՝ գ՝ գ՝ գ

ձо.
Բուսանդուլ իլեռուվ՝ քառ-
գо.

զնա ցրտացնել։
Տգրանքի տնա , ուվուք
ոլուլաու տնու։

Կանոն Գ։

Ամանք առնուն և զմիւս ևս հայկական՝ նախադրու-
թիւն a , ա. nel , նէլ. in , ին. ևն։ զոր օրինակ.

Amore *mi costringe a* così fare.
ամօռէ մի քօսթրինճէ ա քօ-
սի քառէ.
Gittò la sua lancia *nel* fieno.
ճիթթո՝ լա սուա լանչիա նէլ
քիէնօ.
Convertire *in* rabbia la sua grande ira.
քօնվէռթիռէ ին ռաբբիա լա
սուա ճռանքէ իռա.

Սէրն զիս ստիպէ առ 'ի
այսպէս առնել։
Սուտկանի պանա զօ-
վէրիր պէսլէ խոտէն։
Ընկէց զնիզակ իւր 'ի վրայ
խոտոյն։
Սարդարինը սաթանը օթ-
լուզա։
Փոխել 'ի կատաղութիւն զիւր
զմեծ բարկութիւն։
Եվուղլուզա ջվիրմէք կէն-
սի պէսլիւք սառկնլըլինի

Կանոն. Դ։

Ամանք բաց 'ի հայկական խնդրոյ առնուն և զրա-
ցառական , որ յայտս առնել զոյն. զգործն. զնշանակ,
ևն. և այս կամ՝ առանց նիզրուէ. կամ՝ նախադրու-
թիւն՝ per, փէռ. con, քօն. in , ին. a, ա. di , դի։
Առանց նախադրութեան վաթին սովորիր հետևեալ բայերդ։

Io ho stimato , pagato , venduto un cavallo *venti scudi*.
Իօ սրիմաթօ , փաղաթօ ,
վէնդուտօ ուն քավալլօ վէնթի
սքուտի.
Gli uomini la vanno cercando *per* vie distorte.
ղլի ուոմինի լա վաննօ չէռ-
քանդօ փէռ վիէ դիսթորթէ.
Conferire *con* loro tutto ciò , che gli era intervenuto.
քօնֆէռիռէ քօն լորօ թուտ-
թо.

Իս սրժէցուցի, վճարեցի
վաճառեցի զմի ձի քսան
սկուտից։
Պէտն թառմին էզթամիմ ,
էգուտամիմ , սաթարմիմ դիր
ամթը էիկիրմի սկութայ։
Մարդիկ երթան ինդրե-
լով զայն թիւր ճանապարհք
Սակայն օնու արայիւ
կիսէյօրլար էյրի էօլլարիլէ։
Օրուցել ըլ նուսա զայն
ամենայն , որ նմա պատահ-
եալ էր։
Սէյլէշմէք անլարիլէ հէր-

ԲՈ ԼԻՕ՝ ԻԷ ԿԼԻ Է՝ԱՈ ԻՆԲԷԱ ՎԷՆՈՒՈ.	Նէ քի պատչնա կէլմիչիսի։
Le divine cose *a* danari vendevano.	Զաստուածային իրս դրամով վաճառէին։
ԼԷ ՓԻՎԻՆԷ ԻՕՂԷ Ա ՓԱՆԱՈՒ ՎԷՆՓԷԼՈՒՈ.	Բուհանի շէյլէրի աքչէէ լէն սատիարլարիսի։

Աղգրական բայք։

Կանոն Ա։

Աղգրական բայից ոմանք առնուն զինդիր ուղղական։ զոր օրինակ։	
Tutti nascemmo, e nasciamo *igguali*.	Ամենքին ծնաք, և ծնանիցիմք հաւասարք։
ԲՈՒՏԻՆ ՆԱՍԷՄՄՈ, Է ՆԱՍԷՄՈ ԻԳԳՈՒԱԼԻ.	Հէրքիմիզաբրին սօղսուք, վէ սօղսնուղզ։
I quali *mercatanti* parevano.	Որք վաճառականք երևէին։
Ի ՔՈՒԱՂԼԻ ՄԷՐԻՈՒՆՆԻ ԻՈՒՆԷԼՈՒՈ.	Քի օնչար պազիրկեան կէօրիւնիւրլէրիսի։
Յայս հայի և էական բայն։	
Io sono *uomo*, e non sono ancor *vecchio*.	Ես այր եմ, և ոչ եմ տակաւին ծեր։
ԻՕ ՈՒՆՈ ՈՒՕՄՈ, Է ՆՈՆ ՈՒՆՈ ԱՆԻՕՈ ՎԷԿԿԻՕ.	Պէն էր իմ, վէ տահաքոճաման սէյիրլիմ։

Կանոն Բ.

Ոմանք ունին զսեռական բայ սեռական մասնիկամբ, կամ զանորևոյթ	հոլով, կամ զանորևոյթ այնր ևս։ ոգ-
Quegli abbisogna *di* poco, che poco desidera.	Նա կարօտի սակաւուն, որ սակաւս ցանկայ։
ԳՈՒԷԼԻ ՈՒՊԻՅՆԷ ՓԻ ԻՕ ԻՕ, ԻԷ ԻՕԻՕ ՓԷՂԻՓԱՈՒ.	Նէղ չէյէ էհտաճարը օլքի սուլ չէյ արզուլէր։
Ardirono *di* dire.	Իշխեցին ասել։
ԱՈՒԻՈՒՈՆՈ ՓԻ ՓԻՈՒԷ.	Ճէսարէթ էթմիլէր ասէմէյէ։
Credendomi *aver* costui convertito.	Կարծելով իմ զնա դարձուցեալ։
ԳՈՒԷՓԷՆԴՈՄԻ ԱՎԻՈՒ ԻՕՍԻՈՒԻ	Զանն էտուի քի օնու

Mancar di parola, di speranza, d' animo, ևն :
մանկամ գի բառուց, գի ուրախ, գի սրտէ :
Պակասել 'ի բանից, 'ի յուսոյ, 'ի զօրութեէ :

Che orazione usate *di* dire?
գէ օրատիրանէ սու�նէ գի գիրէ :
Զոր աղօթս սովոր ես ասել :

Passò della presente vita.
գասաս՝ գէլաս գանէնրէ վէրա
Կեցսի սրս տիւնեատէն :

Morir di sdegno, di fame, di sete, di sonno. ևն.
մուրա գի զրէնէս, գի ճաշ, գի սէրէ, գի սանս :
Մեռանել 'ի զայրացմանէ, 'ի քաղցոյ 'ի ծարաւոյ 'ի քնոյ : Եօրմէք էօրքէտէն, ասէրզ լէքսան, սրսրզ լէքսան, ուրքուսան :

Կանոն Գ:

Ոմանք առնուն զարական հոլով : զոր օրինակ.

Allora possiamo credere di *piacere a* Dio, quando dispiacciamo *a* coloro, che dispiacciono *a* lui.
ալլորա գասսիամօ գրէդէրէ գի գիրալէրէ ա գիօ, գասանդ գօ գիսգիրալէրիամօ ա գօլորա, գէ գիսգիրալէրինօ ա լուի.
Հայնժամ կարելիք հաւատալ հաճոյ լեալ Աստուծմ անհաճոյ լինելիք նոցա որք անհաճոյ են նմա : ք, ոց :
Օրզէման ինենա պիլիրիզ ալլէտա մրքուզ օրմամրզը հէլան նամրքուզ օրուրսաք մրքարաքի նամրքուզ տիրլիր օնա : Լանի, ալլահա :

A' suoi nuovi disiri *pensava*.
ա' սուօյ նուօվէ գէզէրէ գէնանվա.
Իւրոց նորոց ցանկութիւնս ուշ ունէր :

Supplirò *al* difetto.
սուգգիրօ ալ գէֆէրրօ.
Կիատի էէնի հէվէսլէրիզ նէ պրզլ վէրիրիմի :

Լցից զվիճուութիւնն :
Էքսիքլիկի Թամամլայրմ :

Կանոն Դ:

Ոմանք առնուն զ հայցական հոլով իբրև զբայանուն, կամ իբրև զարմատ բային, և կամ զայլ ինչ նման : ոմ.

Questa vita, *che* noi *viviamo*, di fatiche innu-
Աստ կեանքս՝ յորմ կենդանանիցք աշխատութիւնք

me-

merabili è piena.	լի է:
գու�-ռ-ռ էիրա ֆէ նոի էէ էիամ, պի գուրիֆէ իննամ-ամպիլի է՝ ֆիէնա.	Պատ. համբաւ քի կեչինիցը բուռ. հիանալոյ զահմեթ լիրիլի տօլու տուր:
Dormito hai *un* breve *sonno*.	Ննջեցեր զքուն կարճատև:
պուռմիթօ հայ ուն պուէ՝էէ սօնոօ.	Պիր ազբարք ույքու ույ ուսուն:
Il villano sogna *l' aratro i bovi*, *e 'l marrone*, *e la vanga*.	Գիւղականն երազէ զարօր. զանջաուս. և զրիւն և զմիր:
իլ էիլլանօ սօնէա լ՝ ատրաթրօ, ի պօվի, է՝լ մարրանէ, է լա վանիա.	Գիւղիւ ախշինուն կեցրիւր սափան. ինէքլէր. վէ քազմա, վէ քիւրէք:
Menar *la vita*, *i giorni*.	Անցուցանել զկեանս, զաւուրս:
մէնա՝ լա էիթա, ի ճիօռնի.	Կէշիրմէք էօմրինի. կիւնլէրի:

Կանան է:

Ոմանք առնուն զհայցական՝ նախադրութիւնքն a, ad, ապ. nel, նէլ. in, ին. ևն: զոր օրինակ.

Entrar *nella* Chiesa.	Մտանել յեկեղեցին:
էնթրաամ նէլլա էիէզա.	Կիրմէք քիլիսէյէ:
Venuto se' *alla* fine, *alla* quale ciascun corre.	Եկիր 'ի վախճանն, առ որ ամ՝ որ ընթանայ:
վէնուտօ՝ սէլլա ֆիինէ, սէլլա կուամլէ էիասքուն գօռռէ.	Կէլմին օլ ուռնա, քի օնա հէր քէշ սէկիրսիր.

Բայս՝ Andare, անդամ՝, յորժամ եղբ նր է քաղաք, կամ այլ տեղի. առնու նախադրութիւն a: ուպ.

E՝ per andar *a* Melano.	Գնացոց է 'ի միլան.
է՝ ֆէռ անդամ ա մէլանօ.	Կիտէ՝ճէքտիր միլանայ:

Յորժամ եղբ նր է ներսուն քնչ, կամ դաւառ, պահանջէ զնախադրութիւն in, ին. զոր օրինակ.

Andò *in* Borgogna.	Գնաց 'ի պուրկոնիա:
անդօ՝ ին պօռկօնիա.	Կիթտի պուրկոնիայայ:

Յորժամ եղբն նր է անձն ոք, առնու անխուսիր a, ad, պա. զոր օրինակ.

Al Principe, *cioè dal* Principe andava.	Ա՝ խշխանն գնայր:

ալ քանինէին , քալ քանին Պիլլէ կիսակրիսի։
էին անպանլ։

Կանոն Ը։

Ամանք առնուն զբացասական՝ նախադրութիւնն di , քի։ del , քէլ։ զոր օրինակ։

Usciva il sangue *del* naso.
ուսիվա իլ սանկուե քէլ նա-
զ։

Էրամնէր արիւն յբունգոյն։
Բան չըքարրտը պուա-
նուանան։

Dell' Isola non si partiva.
քէլլ' իզլանոն սի քարտիվա։

Ի կղզւոյն ոչ մեկնէր։
Կաստէն պրրըմազիսի։

Costantin chiese Silvestro *a guarir della* lebbre.
կոստանդինոս ազանուց
սիլվէստրոս՝ բժշկել ի
բորոտութենն։

քուանիրին քիէզլէ սիլվէսթրոս
ա գուարիր քէլլա լէպպրէ։

Քոստանդին եալվարտը
սիլվեստրոսա՝ սաղամ-
մազաս Ճուտամը քուան։

Di che molte cose *nate sarebbono*.
քի քէ մ'օլլէ գոչէ նարէ սա-
ռէպպօնօ։

Յորմէ բազում իրք ծնել
լինէին։
Քի օնուան չաք էյլէր տոչ
ղարլարրտը։

Ազգական կրաւորական բայք։

Կանոն Ա։

Գ. յապիսի բայից ամանք առնուն զսեռական հոլով։ ոգ.

Avanti che *di* ciò niuna persona *s' accorgesse*.
ավանդի քէ քի չէօ՝ նիուն-
նա քէռսօնա ս' ագգօռսէսսէ։

Յառաջ ք լմէ այսմ անձն
ոք գիտակ լինէր։
Պիր քիմսէ սուչմասան
էվվէլ։

Della mia lunga dimora *t' attristi*.
քէլլա միա լանգա քիմօռա
թ' ատրիսթիսթի։

Ի վր իմոյ յերկար յա-
պաղմանս տրտմիս։
Ազ էյլէնսիսիմոնէն էս-
թիւրիւ էլլէմ չէրկէրսին։

Si contentavano *di* lei.
սի գանթէնթանվանօ քի լէի։

Գոհ էին զնմանէ։
Խօշնուլմ իսիլէր օնուան։

Se tu *di* queste cose *ti crucci*.
սէ թու քի գուէսթէ գոչէ թի
գրուչչի։

Եթէ դու 'ի վր այսոցիկ
իրաց վշտանայցես։
Էգէր սէն պու չէյլէրանէն
էսթիւրիւ էլլէմ չէքսէն։

S' *informano delle* qualità, e *della* quantità delle mercanzie.
ս' ինֆօռմանօ փէլլէ գուա-
լիտա՝ է փէլլա գուանթիթա՝
փէլլէ մէռչանդիէ.

Տեղեկանան որպիսութիւն և որքանութիւն վաճառացն։
Վուքուֆ օլուրլար մալ-
լարն թարպէնա վէ միք-
թարպէնա։

Կանոն Ը։

Ամենք առնուն զտրական հոլով։ զոր օրինակ.

Alla qual cosa *s' accordarono*.
ալլա գուալ գօզա ս' ակգօռ-
դարօնօ.

Յորում իրի միաբանեցան։
Քի օլ շէյէ ոլիր օլսու-
լար։

Veggio il meglio, ed *al* peggior *m' appiglio*.
վէճճիօ իլ մէլլիօ. էգ-ալ ֆէճ-
ճիօռ մ' ադֆիլլիօ.

Տեսանեմ զլաւն և զվատ-
թարն յարիմ։
Կեօրիւրիմ էյիյի, վէ քէօ-
թիւյ եւափրարրամ։

Coloro, che *gli si ribellano*.
գօլօռօ գէ ելի սի ռիպէլլա-
նօ.

Օնլարը՝ քի օնսան ոյաղ-
ելգէրլէր։

Si diede *allo* studio.
սի գիէգէ ալլօ ուռնգիօ.

Պարասկեցաւ յուսումն։
Իշմէ էլ վուռուռ։

Կանոն Թ.

Ամենք առնուն զհայրական հոլով։ զոր օրինակ.

Essendo stoltissimi, *maestri* degli altri *si fanno*.
էսսէնդօ ռուլթիսսիմի, մաէ-
ռիռ դէլլի ալթռի սի ֆաննօ.

Ընդոստոյնք գոլով, վար-
դապետք այլոց կարծին։
Փէր ադանաք իրէն՝ զայրի-
լերին ուստասը կէսրիւ-
նիւրլէր.

I *panni* di lui *si veste*.
ի ֆանն դի լ՚ուի սի վէսռէ.

Զհանդերձս նր զգենու։
Օնուն էսգիլ լրին կիյէր

Սա առնու ևս զկրոնական։ զոր օրինակ։

Vestirmi di drappi di religione.
վէսռիռմի դի դռաֆֆի դի
ռելիճիօնէ.

Զգեսցուս զիս հան-
դերձիւք կրօնի։
Կիյինմէք քէնդիմէ էս-
գիսկիրիլէն։

Բազք դիմազուրկք։

Կանոն Ա։

Յաւուրկ դիմազուրկք սովորութեամբ առանց խնդրոյ վարին։ զոր օրինակ.

Là ove la forza, e 'l calore del sole non è, tempesta, e tuona, e lampa, e piove, e fa vento, e verno.

լա՛ օվէ լա՛ ֆո՛ռցա, է 'լ ֆալո՛ռէ պէլ սո՛լէ նո՛ն է՝, ռէնջ֊ֆէ՛ռնա, է ռուո՛նա, է լա՛մֆա, է ֆիո՛վէ, է ֆա՛ վէ՛նթո, է վէ՛ռնո.

Ընդ՝ ուր ազդեցուն և ջերմուն արեգականն չիք, փոթորիկ, և որոտայ, և փայլատակէ, և անձրևէ, և առնէ հողմ և ձմեռն։

Երբեմն առնուն և խնդիր։ զոր օրինակ.

Piove una piccola acqua.

ֆիո՛վէ՝ ո՛ռնա ֆի՛ччոլա ա՛ֆֆռա

Անձրևէաց ջուր սակաւ։ Գիր առնչպաղ էաղաղը։

Կանոն Բ։

Մինչակ դիմազուրկ բայից ոմանք առնուն զսեռական։ զոր օրինակ.

Il che *degl'* innamorati uomini non *avviene*.

իլ փէ՝ ֆէ՛ լինամորա՛ռի ո՛մ֊դնի նո՛ն ավվի՛էնէ.

Որ յանկացողաց մարդոց ոչ պատահի։

Քի օվ աշկ օվան առէՄ լէրէ սվմազ։

Կանոն Գ։

Ոմանք առնուն զտրական։ զոր օրինակ.

Come *accade a'* buoni, così *accaggia a'* cattivi.

փ՝ ակ֊ֆ՝ ակ֊ֆ՝ ա՛' պոո՛նի՝, փոֆ՝ ակ֊ֆ՝ ակ֊ֆ՝ ա՛' փաՌի՛ վի՛.

Որպէս հանդիպի բարեացն, նոյնպէս հանդիպեսցի չարացն։

Ինանգլ օվուր էշկէրէ, ակէշկէ ակ օվա քէսմիլ լէրէ։

A lui avvenne.

ա լա՛ֆ ավվի՛էնէ.

Նմա հանդիպեաւ։

Al servigio della sala որ-

Օնուն պաշկնա կէլսի։ Ծառայութեանն սրահին

partiene. ամկ է։
ալ սնուվիցիս փէնլա սալա Լայվանին իրզմեթինէ
ագիտարիէնէ. ալիշէր։

Յոդուած. ժա։

Ծանօթութիւն ինչ յաղագս անէրեւոյթ էգանաց կի բայից։

ա. Ընդհանրութիւնք ենթադրական բայից բազում ուրեք շուն ենն զկիրս սրական նշանակութիւն առանց վոչ խուն ձայնին։ զոր օրինակ.

Io sono costumato di *levare* a provvedere le stelle.
Իս սովորկալ եմ յառնել 'ի նկատել զաստեղս։
Իս սոնս փսուռուսմաս պի լէ
վատէ ա փրովվէդէրէ լէ
ստելլէ. փիկ պի լէվատի.
Պէն ատէթ իմիշլիմ քէլէ
մաղա եղլարզալարը կէս
զէթմէք իշլուն։

բ. Բազում ուրեք ունի յառաջոյ զմասնիկն di, պի. որով լինի գերբայ, և կամ միայն առ 'ի զարդ։ ոմն.

E' tempo *d' andare*.
Ժամանակ է գնալոյ։
է ԹԷՄՊՕ պ' անդատէ.
Ջաման ալը կիմիդէ։

A me si conviene *di guardar* l' onestà mia.
Ինձ արժան է զգուշանալ
համեստութիւն իմոյ։
ա մէ սի փՕՆՎԻԷՆԷ պի ԿՈՒԱՌ
պ՝ օնէսթա միա.
Պանա ալիշէր ալենիմ ըզ
զրմա ասքընմաղա։

գ. Յոլովակի նշանակէ իբրև ստորադասական, յետադաս լինելով գերանուանացն՝ chi, պի. cui, քուի. che, քէ. կամ մակբայից՝ dove, պօվէ. donde, պօնդէ. ևն։ զոր օրինակ.

Non saria *chi mangiarla*.
Ոչ օն սարիա պի մանճիարլա.
Չիցէ ոչ՝ որ ճրկիցէ զայն։
Ուտասա քիմսէ քի եէսէ
օնու։

Sapeva *a cui farlosi*.
սապէվա ա քուի ֆարլոսի.
Գիտէր ում առնիցի։
Պիլէրտիքիմ էթմէլիսէ
Io non so, *che farmi*.
Իս նօն սօ, քէ ֆարմի.
Իս չգիտեմ զի առնիցեմ։
Պէն պիլմէմ նէ իշմէլի։

Non

Non sappiendo *dove andarsi*.	Ոչ գիտելով ուր երթայ :
նոյն սաֆֆիէնտօ փօվէ ան- փարսի .	Պիլմեյիւփնէ եէրէ կիլիթ- սէ :
Acciochè io abbia *donde vivere*.	Որպ զի ունիցիմ ուստ- ուր ապրիցիմ :
աչչիօչէ՝ իօ ապպիա փօնտէ վիվէրէ .	Դիլիւն-բի օլսուն պէնիմ նէիլէ կէչինէմ :

դ. Յայտնի է յոմ լեզուս կիրառուլթիւն իբր անուն 'ի ձեռն յօդից կամ նախադրութ . բայց յատուկ է իտալական լեզուի՝ հոլովել զաներևոյթն 'ի յոքնական եւ. որպ լինի և 'ի սահմանական : զոր օրինակ .

Diminuire la loro onestà *con* isconci *parlari*.	Ամենազեցցնել զպատիւ նց անոպարկիշտ խօսիւք :
փիմինուիրէ լա լօրօ օնէսթա՝ փէն իսփօնչի փարլարի .	Էրսիզլթամբ օնուրրն ըն- զընի Հաէպարիզ սէօյլէիլէ- ռիլէ : յր. սէօյլէրիլէ :

Սոյնպս սոյ Esseri . Էսսէրի . յր. դոյք . էակուլթիք . որոյ հզական է essere , էսսէրէ . յր դոլ : օրինակ :

Յօդուած ԺԲ.

Յաղագս դէրբայի :

Դէրբայն իտալերէն սոյ Gerundio, ճէռունտիօ . և սահմ. դէրբէլի քէռ . Յիտալական լեզուի մի միայն գոյանի, հզերնէ՝ 'ի do, որ յատաջին լծորդութեանի ando, անդօ . զոր օրինակ. Amando , ամանդօ . Սիրելով . սէվիւփ , սէվմէքիլէն : Իսկ յայլ լծորդութիւնս լինի endo , էնդօ : զոր օրինակ .

Temendo, ԹԷՄԷՆԴՕ . Երկնչելով : քորքուփ . քորքմաղիլէ :
Leggendo , ԼԷՃՃԷՆԴՕ . Ընթեռնլով : օքույուփ , օքումաղիլէ :
Sentendo . ՍԷՆԹԷՆԴՕ . Լսելով : իշիտիւփ . իշիթմէղիլէ .
Յաղագս կիրառութեանն մի ինչ ինչ ծանուցցուք :

Կանոն ա.

Ընտանի մի սովորական գնի յուզական հոլով առաջ չի կիր զինի, որ 'ի մեզ լաւ ևս գնի 'ի սեռական։ որ.

Stando *tu* in piè.	Կալով դու, ի յոտքս։
ստանդո թու ին փիէ.	Սէն ոյսքան սուրուի։
Vegnendo egli a me, e *io avendogli* detto.	Գալով նա առիս, և ես ասելով նմա։
վէնիէնդո էլլի ա մէ, է իո ավէնդոյլի դէթթո.	Օլ կէլիվ պանա, վէ պէն ասելիսի սնա։

Կանոն բ.

Երբեմն գերբայն գնի երբ հոլովել փոխ թունելու, կամ փոխ որոշել ինչ ժամանակի բային։ որ.

Voleva *dormendo* mandare.	Կամէր ննջելով առաքել։
վոլէվա դորմենդո մանդարէ.	Յ ննջել, կամ մինչ ննջեր։
Trovarono i giovani *giucando*.	Գտին զպանեակն խաղալով։
թրովարոնօ ի ճիովանի ճիուգանդո.	Գտան լաւ ուշաքերը զանամաքուա։

Կանոն գ.

Գերբայն, որ և Անորոշն, ոչ թունի նախ քան զինքն զգերանուն մասնիկն mi, ti, si, մի. ևն. այլ զինի կցել, որ սեռական վերադրն 'ի ծորդուն կրուս բիկերայ չի զրք բայի. երբ. 219. Բայց մերթ զանց առնին։

Կանոն դ.

Գերբայքս avendo, ավէնդո. essendo, էսսէնդո. յարել 'ի յանցել թունելուն բայից մեջտեղակն երբ կատարեալ կամ գերակատար ի պահանջելոյ բանին։ որ.

Avendo messo, veduto, sentito, ևն.	Եդեալ էր. տեսեալ էր, լուեալ էր։
ավէնդո մէսսո. վէդուտօ. սէնթիթօ.	Գտանուչ խուսիկ օրամիլնոն, իշնիմիշնան։
Սակայն 'ի մեզ մարթ է և ասել, դնելով. տեսանելով. ևն։ կամ եդեալ, տեսեալ, ևն։ Այսինքն	
Essendo addormentato, rimaso. ևն.	Ննջեալ էր. մնացեալ էր։
էսսէնդո ադդորմենթատօ, ռիմասօ.	Կամ ննջեալ գոլով. մնալով։
	Ի յուսիշնան. քաշիշնան։
	Կամ ուշուրկելն. քաշիսի։

ԴԵՎՈՒԽ

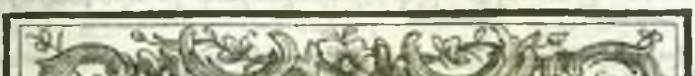

ԳԼՈՒԽ ՉՈՐՐՈՐԴ.

ՅԱՂԱԳՍ ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԵԱՆ:

ԵՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹՒՆ՝ Լեզուն և՝ լեզուս մասանց բանի ուրայն դնի՝ ի բայէն, ասկայն՝ ի նմանեալ ունի զածանցումն՝ վասն որոյ սորընթեր բային աւանդի ծանօթութիւնքն:

Խոսելիին ասի Participio, ֆոռմիչիէ • որ իւր բաւին նշանակիչ մասանակցութիւն: Իսկ ասանկ • ներգործականն ասի՝ ֆոռ ֆաչիչ • և կրաւորականն՝ ֆոռ ֆչֆաչ: Հաստատուն զարդ դոլով Անորոշան, ունի՝ ի նմանեալ զանս, զնդ զով և զիմ:

Ըստ սեռին՝ երեք են ընդունելութիւնք • այ

Ական • ոչ amato, ամաթօ • } Սիրեալ:
Իգական • ոչ amata, ամաթա • }

Հաստատակ • ոչ amante ամանթէ • սիրող • amabile • ամաբիլէ • սիրելի • որոյ միօրինակ ասին արականին և իգականին:

Ըստ հոլովին, յայտ է՝ զի ընդունելութեան եզերքն՝ ի a, ա, հոլովի իւր երկրորդ հոլովման: եզերքն՝ ի e, է, լինի իւր երրորդ հոլովման: Իսկ եզերքն՝ ի o, օ, իւր չորրորդ հոլովման:

Ի բայէն ունի զանս և զժամանակ: Ըստ սեռին երեք են • այ,

Ներգործական • ոչ amante, ամանթէ • սիրող:
Կրաւորական • ոչ amabile, ամաբիլէ • սիրելի: reverendo, ռէվէռենդօ • յարգելի • են:
Հաստատակ • ոչ • amato, ամաթօ • սիրեալ: sentito, սենթիթօ • լսեալ • են: որք մերթ իբր ներգործականնչա-

նակին , և մերկի կրաւորական՝ լը պահանջելոյ բանին :

Ըստ ժամանակին՝ սովորաբար երկուք ասին : յ՝ Ներկայ , ոգ. amante , ամանրէ . սիրող :

Անցեալ , ոգ. amato , ամաթօ . սիրեալ :

Իսկ ապառնի ժամանակ յատուկ ոչ ունի . այլ յաներ-և ութիւն առնու 'ի փոխ : զոր օրինակ ներգործականին Che è per amare , կամ ha ad amare . էն է՝ էն- ամա-ռէ . կամ ապ ամառէ . Սիրելոյ : սէվիլէնէ :

Եւ կրաւորականին , Che è da amarsi , կամ ha per essere amato . էն է՝ գա ամառսի , կամ էրէսէռէ ամաթօ.

Սիրելի : սէվիլէնէ :

Յայլս ժամանակի յունելութիւն ասէն խառայսի քերթողք. թէ այն ոչ է նմ յատուկ , և ոչ բոլոր՝ յորմիկազմի , այլ որոշի 'ի բայէն՝ ընդ որում դնի 'ի բանի անդ . ուստի նոյն ընդունելութիւն վարի յերկուս ժամանակս ևս : ոգ .

Io sono *amante* ,	fui *amante* ,	sarò *amante* .
Ես սօնօ ամանրէ ,	Ֆուի ամանրէ ,	սառօ՝ ամանրէ .
Ես եմ սիրող .	Եղէ սիրող .	Եղիցս սիրող :
որպէս սէվիլէն էմ.	սէվիլէն օլտում.	սէվիլէն օլճաղըմ:

Որ նոյն է ասել . Սիրեմ՝ սիրեցի . սիրեցիցս :

Հայապէս կարելութիւն բուն ելոյ ծանիր , զի Ներկայ բուն ելութիւն յատաջին լծորդութիւն եղերի 'ի ante , անրէ . իսկ յայլ երիսն եղերի 'ի ente , էնրէ . ոգ .

Amante , ամանրէ : Սիրող . Սէվէն . սէվիլէն :

Temente , թէմէնրէ . Երկնչող : Քօրքան : քօրքըճի :

Leggente , լէճճէնրէ . Ընթերցող : Օքույան , օքուճի :

Sentiente , սէնթիէնրէ : Լսող : Իշիսէն . իշիսճի :

Անցեալ բուն ելութիւնն յատաջնումն լծորդութիւն եղերի 'ի ato , աթօ . ոգ amato , ամաթօ . էն : 'ի ջրդ լծորդութիւն եղերի 'ի ito , իթօ . ոգ sentito . սէնթիթօ. լուսէլ . իշիտիճի . բայց 'ի բայս ինչ այլազգ եղերի : Իսկ յերկրորդ և յերրդ լծորդութիւն ոչ ունի օրինակս. եղերին անցեալ նց . զի թէպէտ սովորաբար յա-ուաջին դիմէ կատարել ժամանակին կազմին պէս , սակայն 'ի բազումս ևս խառարին : Հնարաւորն սակ այլ և այլ կանոնս ասանդ. Քօռիէլէլի , և միւս ևս արդի մուտնապիր՝ Սաճէ կարդացել : բայց անդ ևս ուխ-լաքանչիւր կանոն յաւելուն և զլացաւութիւս : Իսկ

գրաչ քերթողն Պոմմարիկի՝ առանց կանոնաց՝ առնէ միայն զայնպէս բայիւ, ներգործութիւն նշանակելով զանգէլս նոյ. այսմ հետևի և Պոռէչի արդի մատենագիր։ Սոցունց և մեք հաւանիմք, բնայելով յաչխատութիւս հանիւակաց. փոյ սորա 'ի դասակարգուն բայից նշանակեալք զիատարել ժամանակ նոյ, և զանցեալ ըռնելութիւն՝ ուր ուրեք իսատրին 'ի սովորական կանոնէ։

Զառաջել կարևորն սատանայ ծանուցումք. ՝ի զկանոնս կիրառութիւն ըռնելութեաց։

Կանոն Ա։

Դերկայ ըռնելութիւնն յաՀասակի վարի յայլ հոլով, և սակաւ ուրեք յուղղականն։ զոր օրինակ.

Lamentanze da poca considerazione *procedenti*.	Գանդատանք 'ի սակաւ մտածութեէ յառաջեկեալք։
լամենտանձէ փա ֆօփա փանոէ փէռատիէնէ ֆռօչէդէնտի.	Շէրվալէր աղ Փիքր էմեռանն սաչիք օլան։
Non è una nave *portante* uomini.	Ոչ է Հնաւ մի բարձող մարդոց։
նօն է՝ ՈՒՆԱ նաՎէ ֆռէտանտէ ՈՒՄԻՆԻ.	Տէյիլոիր պիր կէմի ասէյիէր թաշիյան։
Venne *a lui dimorante* in Venezia.	Եկն առ նա որ կայր 'ի վենէտիկ։
վէնէ ա լուի փիմռառանտէ ին վէնէցիա.	Կէլտի ինան քի վէնէտիկ. ատ խալ։
Lei piagnente raccomsolare	Ջնա զլացողն միսիթարել։
լէի փիանէնտէնտէ ռառֆռէնսօլառէ.	Օլ ողբայանս թէսէլլի էյմէք։

Կանոն Բ։

Դերկայ ըռնելութիւն գոյանի 'ի գործ ածեալ իբրև անանախդիր բայաւական, որ 'ի մեջ դերբայիւ բայաբերն։ զոր օրինակ.

Intendo di fare, *Dio concedente*.	Ուզիմ՝ 'ի մոի առնել, այ շնորհելումն։
ինտէնտօ փի ֆառէ, փիօ ռօնչէփէնտէ.	'Ուզիէմիմ՝ վար իթմէկի, ալլահտն վերմէսիյլէ։
Dio permettente,	Ալլահ թոյլ տալումն։
փիօ փէռմէթթէնտէ.	Ալլահտն հիզմիթիլէ։

Du-

Durante la guerra .	Տևելով պատերազմին :
փառանդիւ լա ֆուերռա .	Ճնելոյ առաջուանէն : ցա-
	ռնելիս հարկ է անասնեան
Sopravegnente la notte .	Հասանելով գիշերային :
սոփրավենենենդիւ լա նոտիւ .	Կիշեր պատրաստ , կեցեալ :

Կանոն Գ :

Ընդունիլ բուներլուն ինքն ներգործական , որք կազմին բայիւն՝ avere , այնպես , զոր ասեն ի համանձայնել ը անուանին թեռով և սեռիւ : զոր օրինակ .

Ogni *cosa* avendo *apprestata* .	Զամ ինչ պատրաստելով :
օնիի փոզա ավենդո ափֆրեստատա .	Հեր շէյի հաղրը էսլուփ :
Avro loro ogni *cosa dato*.	Տալոց եմ նոցա զամ ինչ :
ավրո՝ լորո օնիի փոզա փատո.	Հեր շէյի վերևանցյամ տա-
	լարա :
Ho *veduta* , կամ *veduto* una nave .	Տեսել եմ զնաւ մի :
հո վեդուտա , կամ վեդուտո ունա նավի .	Կեօրմիշեմ ոիր կեմի :
Ho *vedute* , կամ *veduto* le navi .	Տեսել եմ զնաւս :
հո վեդուտե , կամ վեդուտո լե նավի .	Կեօրմիշ եմ կեմիլերի :

Կանոն Դ :

Ընդունիլ բուներլուն կրաս որականք , որք կազմին եռ- կամ բայիւ , սովորաբար համանձայնին ը սեռով ասեն ասպ-

Questa *vivanda* è *piaciuta* molto .	Այս ըմպելի հաճոյ է յոյժ :
գուէսթա վիվանդա է՝ փիա-	Պու պատամ փեք խոշաուլ :
չիուտա մոլտո .	
Erano *piaciuti* i costumi di lui .	Հաճոյ էին կենցաղք նր :
էռանո փիաչիուտի ի գոսթումի	Խոշ խոխլեր ստուն էլ-
դի ուի լուի .	քեանլերի :
Mi è stata *scritta* una *lettera* .	Գրեալ էզև սուխա թուղթ մի :
մի է՝ սթաթա սգրիթթա ունա	Պանս եազըլոր ոիր մեք-
	էնի

ԼԷՐՔԷՈ։

Sono state *rubate le carte.*

սՕՆՈ ՍՏԱԹԷ ՌՈՒԲԱԹԷ ԼԷ ԿԱՐԹԷ։

Գողացեալ եղեն թուղթքն։

ՀԱՅՐԵՆԱՐ ՔԱՌԱՊՐԱՊԱՐ։

Կոնան է։

Անցեալ ընտանեւոյ թիւնք արձակք։ ի որ դնին առանց բայիցն՝ ունիմ, և եմ, լինի՝ անպատ համանայնին ընդ անուանն։ և երբեմն ոչ։ զոր օրինակ։

Giunto il famigliare a Genova. e *date* le lettere, e *fatta* l' ambasciata.

ՋԻՆՈՒԹՈ ԻԼ ՖԱՄԻԼԻԱՐԷ Ա ՋԻՆՈՎԱ։ Է ՖԱՐԹԷ ԼԷ ԼԷՐՔԷ-ՈՒ, Է ՖԱՐԹԷՌԱ Լ' ԱՄՊԱՍԻԱ-ՌԱ։

Հասեալ ընտանեւոյն ի Ջենովա։ և տուեալ զնամակսն, և արարեալ զիրեշխանութեանն։

Venuto la sera.

ՎԻՆՈՒԹՈ ԼԱ ՍԷՐԱ։

Ի գալ երեկոյին։

Le mani dalla cassa *sviluppatogli.*

ԼԷ ՄԱՆԻ ՖԱՂԼԱ ՖԱՍՍԱ ՎԱԼԷ ԼՈՒՖՖԱԹՈՂԼԻ։

Ձեռսն յարկեղէն զերծուցեալ։

Իշխէրինի սանտը քառանքրոփարրի։

Ա. յայտնի ինչ շատ լիցի յրեբա կիրառութեան բային։ և որք ի բայէ ածանցին։ Ա. սառանար կարգաւ այրուքեանի հաւարեցուք զբայս։ որք առաջ էր յանախ վաղին ի խօսս։ համառօտիւ դնելով զին կամ զերկուս դանակութեան։

Բայք եղերեալք 'ի are , առն. ոլք խոնարհին
ի առաջին լծորդութք ։

Abbagliare , ապպալիառն. Շլանալ , շլանուլ աչաց ։ կէօզքամաչմանք , իսմ ոպալանմանք ։
abbajare , ապպայառն. Հաչել ։ հաւլամանք ։
abbandonare, ապպանպօնառն. Լքանել ։ թէքը էթմէք ։
abbaruffarsi, ապպառուֆֆառի. Կռուիլ ։ սէօկիւշմէք ։
abbassare, ապպասառն. Յածուցանել ։ ալչաքլաթմանք ։
abbellare , ապպէլլառն. Զարդարել , յօրինել ։ առնաթմանք . զինէթ վէրմէք ։
abbeverare, ապպէվէրառն. Արբուցանել ։ սուլամանք ։
abbisognare , ապպիսնէառն. Պիտոյ լինել . կարօտիլ ։ լազըմ օլմանք , միւհթաճ օլմանք ։
abboccarsi , ապպոչչառի. Խօսակցիլ ։ սէօյլէշմէք ։
abbominare , ապպոմինառն. Գարշիլ , ատել ։ իբրահ էթմէք . իկրէնմէք ։
abbondare , ապպոնտառն. Առատանալ , զեղուլ ։ չոք օլմանք . թաշմանք ։
abbozzare , ապպոչչառն. Գաղափար կազմել , նախարատակել ։ ասմ իմ թասլաք , իմ միւսէվէտէ էթմէք ։
abbracciare , ապպրաչչիառն. Գրկել , փարիլ ։ քուչաղլամանք ։
abbreviare , ապպրէվիառն. Կարճել , նուազեցնել ։ քըսալթմանք . էքսիլթմէք ։
abbronzare , ապպրոնտառն. Արծարծանել , հրաշեցնել ։ օթլամանք , եսլամանք ։
abbrucciare, ապպրուչչիառն. Այրել ։ ամթէլ եսլամանք ։
abburattare , ապպուրաթթառն. Մաղել զալիւր ։ ունքալաբրլամանք ։
abbrustolare, ապպրասթոլառն. Խորովել ։ քավուրմանք ։
abilitare , ապիլիթառն. Յարմարել զք ։ քաբիլիէթլի էթմէք ։
abitare, ապիթառն. Բնակիլ ։ օթուրմանք , սաքին օլմանք ։
abituarsi , ապիթուառի. Սովորիլ , ուսնակամալ ։ ատէթ խոլմէք , աշրըմանք ։

abu-

abusare, arsi, ապաստամբ. ասոյ. Զերծանիլ. 'Ի յոռին չարել։ Փնտրել քուլանմամբ։

accagionare, ապտաճիծնամբ. Աշխատանել. մեղադրել։ զամբզանամբ, այրիլանամբ։

accarezzare, ապտանէշամբ. Գովել։ սիրանամբ։

accecare, աչէտամբ. Կուրացուցանել։ քեսռ էթմէք։

accennare, աչէննամբ. Անկնարկել. յայտնանել։ նշանրէթ էթմէք. պիլտիրմէք։

accerchiare, աչէրտիամբ. Շուրջ պատել։ ապանամբ, չէվրէ ալմամբ։

accertare, աչէրամբ. Սորոգել։ թահգիգ քլանամբ։

accettare, աչէթամբ. Հաւանիլ. քաբուլ էթմէք, քաբիլ օլմամբ։

acchetare, tarsi, ապտէթամբ. թամբ. Հանդարտեցուցանել. հանդարտիլ։ բանէթ վիրմէք, ինպուլմէք։

accomandare, ապտամանտամբ. Յանձն առնել։ սիփարիշ էթմէք։

accomodare, ապտամտամբ. Յօրինել. կարգել։ սիւզմէք, իսլահ էթմէք։

accomodarsi, ապտամտամբ. Յարմարիլ. միաբանիլ։ ույմամբ։

accompagnare, arsi, ապտամգանէամբ, ասոյ. Ընկերել։ եօլտաշ օլմամբ։

acconciare, arsi, ապտանէամբ, ասոյ. Յօրինել. զարդարել։ սիւզէթմէք, սիւզէլմէք։

accopiare, ապտէֆիամբ. Յօդել. միաւորել։ եաբիշտիրմամբ։

accordare, arsi, ապտօրտամբ, ասոյ. Միխրանել. միաբանիլ։ պիրլէթմէք, պիրլէշմէք։

accostare, arsi, ապտօրամբ, ասոյ. Մերձեցուցանել. մերձենալ։ եաքլաստիրմամբ, եաքլաշմամբ։

accusare, ապտասամբ. Աշխատանել։ զամբզանամբ։

acquistare, ապտասամբ. Սատնալ. շահիլ։ էլէ կէթիրմէք, քազանմամբ։

adattare, ապտարամբ. Պատշաճեցուցանել։ ույտուրմամբ։

addestrarsi, ապտէսրամամբ. Աշխարհ լինել։ եարար օլմամբ։

addirizzare, ապտիրէզամբ. Ուղղել։ ուղղուլթմամբ։

addirizzarsi, ապտիրէզամբ. 'Ի ճանապարհանկանիլ։ եօլա չըքմամբ։

ad-

additare, ադդիտառել։ Մատամբ ցուցանել։ ոտամբ մատնել կէսատէրմամբ։

addolorare, arsi, ադդոլորառել, առսի։ Ցաւեցուցանել, ցաւիլ։ տրտմիմամբ, տրտմամբ։

addoppiare, ադդոբբիառել։ Կրկնապատկել։ լաւ քսան էիմամբ։

addormentare, arsi, ադդորմենտառել, առսի։ Ննջեցուցանել, ննջել, թմրիլ։ ուրուիմամբ, ուրումամբ։

addossare, arsi, ադդոսսառել, առսի։ Բառնալ 'ի թիկունս, յանձն առնուլ։ սրբիմամբ քսամամբ, իւսուրուն ալիմամբ։

addurare, arsi, ադդուառել, առսի։ Տևել, սնդիլ։ ապրանիմամբ։

adeguare, ադեկուառել։ Հաւասարել։ պէրապէրելիմամբ։

adirare, arsi, ադիրառել, առսի։ Բարկացնել։ բարկանալ։ տարբրիմամբ, տարբրմամբ։

adombrare, ադոմբրառել։ Հովանի առնել։ քէօրկէ էիմամբ։

adoperare, ադոբէրառել։ 'Ի գործածել։ քուլլանիմամբ։

adulare, ադուլառել։ Շողոքորթել։ հաղթապէլանիմամբ։

adulterare, ադուլթերառել։ Խաղդասիել։ ես՝ շնալ։ թիւրպիսելիմամբ։ ես՝ զինա էիմամբ։

adunare, ադունառել։ Հաւաքել։ ոգէվելիմամբ։

affamare, ադֆամառել։ Սովեցուցանել։ աչքը չէքթիրմամբ։

affarsi, confarsi, ադֆառսի, քոնֆառսի։ Պատշաճել։ պէնդէմամբ, ուրմամբ։

affaticarsi, ադֆաթիքառսի։ Աշխատիլ։ ջանալ։ զանմէթ չէքմամբ, շարբշանամբ։

affermare, ադֆէրմառել։ Հաստատել։ սուրասել։ կէրբէքլիմամբ։

affisare, arsi, ադֆիսառել, առսի։ Աչեկառոյց լինել։ կէօզ ատիմամբ։

affittare, ադֆիթթառել։ 'Ի վարձու տալ։ քիրայէ վերմամբ։

affogare, ադֆոգառել։ Խեղդել։ պօղմամբ։

affondare, ադֆոնդառել։ Ընկղմել։ պանթրրմամբ

affrettare, arsi, ադֆրէթթառել, առսի։ Փութացուցանել։ փութալ։ ամելէ էիթարրմամբ, էվէթլէմամբ։

agevolare, ադջէվոլառել։ Դիւրացուցանել։ քոլայլամամբ։

aggiornarsi, ադջիորնառսի։ Տիւ լինել։ կիւն ասղամամբ։

ag-

aggirare, arsi, ագնիռանոռ։ առաի։ Շուրջ պատել։ շուրջ յածել։ տօղանոք։ տօղայնոք։
aggravare, ագիրանոռ։ Ծանրացնել։ խրքլիմք։
agonizzare, ագոնիզանոռ։ Ի հոգեվարս լինել։ ձան չէքիլմք։
aguzzare, ագուզանոռ։ Սրել։ քեռքին եղիմք։ սիլսիլ լէմք։
ajutare, այուտանոռ։ Օգնել։ էսարարմ եղիմք։
albergare, ալբերգանոռ։ Օթեւցուցանել, օթեւանել։ քոնարարնոք։ քոնոք։
alienare, ալիենանոռ։ Օտարացուցանել, հեռացուցանել։ քայլբարնա վիրմք։ այրբոնոք։
allargare, ալլարգանոռ։ Լայնցնել։ պօղլամոք։ ոյնոք։
allattare, ալլաթանոռ։ Կերակրացուցանել։ մէմ վիրմք։
alleggerare, arsi, ալլեճերանոռ, առաի։ Թեւեթեւացուցանել։ թեւեթեւանալ։ հաֆիֆլեղիմք։ հաֆիֆլէնմք։
allegrare, arsi, ալլեկրանոռ, առաի։ Զուարթացուցանել։ խնդալ։ սէվինարիմք։ սէվինմք։
allentare, ալլենթանոռ։ Թուլացուցանել, թուլանալ։ պօշ քոնոք։ կշ քալնոք։
allevare, ալլեվանոռ։ Սնուցանել, դաստիարակել։ սէս էլմք։ վերվէրան եղիմք։
allogare, ալլօգանոռ։ Օգտագործել։ եղրլէշիրմք։
alloggiare, ալլոճճանոռ։ Օթեւցնել։ քոնոք վիրմք։
allontanare, arsi, ալլոնթանանոռ, առաի։ Հեռացուցանել։ հեռանալ։ իրաքլանոք։ իրաքլանոնոք։
allungare, ալլունգանոռ։ Երկարել։ յատպաղել։ ուպամոք։ օյարամոք։
alterare, arsi, ալթերանոռ, առաի։ Ալյայել։ խառնվել։ տէկիշիրմք։ պուլանոնոք։
alzare, arsi, ալզանոռ, առաի։ Վերացուցանել։ եկանել։ էօքարել քալարարնոք։ քալարնոք։
amare, տէս յերեւ։ ։53։
amareggiare, ամառեճճանոռ։ Դժդռել։ նա՝ դառնանալ։ ինձիրիմք։ նա՝ ուզիլանոնոք։
amicarsi, ամիքանոռ։ Բարեկամանալ։ ուսթ օրնոք։
ammaestrare, ամմաէսթրանոռ։ Ուսուցանել։ իլմու էսէպ էօյրէթիմք։
ammalare, arsi, ամմալանոռ, առաի։ Հիւանդանալ։

հաս-

հասարականալ։

ammazzare, ամմազզառէ. Սպանանել։ Հօշոտիլ։

amministrare, ամմինիսթրառէ. Կառավարել, մատակարարել։ Հէօզլիմք։ վիրմք։

ammirare, arsi, ամմիրառէ, առսի, Զարմանալ։ Թաաձնիլ։ էթմք։

ammogliarsi, ամմօլիառսի. Կին առնուլ։ տվրեթ ալմք։

ammonire, ամմոնիրէ. Աղդել, խրատել։ Էշիւթ վիրմք։

amoreggiare, ամոռէձձիառէ. Տռփել յոք։ աշկ օլմք։

andare, տէս յերեան. 161։

andare a letto, անդառէ ա լէթթօ. Դնալ յանկողին։ տէօշէկէ վարմք։

andare a messa, անդառէ ա մէսսա. Երթալ 'ի պատարագ։ պատարագայ վարմք։

andare innanzi, անդառէ իննանդի. Յառաջ գնալ։ իլէրի կիթմք։

angheriare, անկէռիառէ. Պահակ ունել։ անքարկիէ էթմք։

animare, անիմառէ. Խրախուսել։ զայրէթ վիրմք։

annegare, arsi, աննէկառէ, առսի. Հեղձուցանել, հեղձնուլ։ պօղմք։ պօղուլմք։

annichilare, աննիքիլառէ. 'Ի չիք դարձուցանել։ իւչ էթմք։

annoverare, աննովէրառէ. Հաշուել։ սայմք։

annullare, աննուլլառէ. Ջնջել, եղծանել։ եօղ էթմք. պօզմք։

ansare, անսառէ. Հեւալ։ Եա՛ ցանկալ։ սօղումք։ Եա՛ հավէս էթմք։

anticipare, անթիչիփառէ. Կանխել, առնապարել։ էօն իւրթմք։

appagare, ափֆակառէ. Վճարել, գոհ առնել։ էօտէմք։ խօշնուտ էթմք։

apparecchiare, ափֆառէքքիառէ. Պատրաստել։ հազրլամք։

appellare, ափֆէլլառէ. Բողոքել։ միւրաճիաթ էթմք։

appianare, spianare, ափֆիանառէ, ափիանառէ. Հարթել։ տիւզլէմք։

applicare, ափֆլիքառէ. Յարմարել։ Եա՛ պլանել յուսումն։ եապըշարմք։ Եա՛ էշրէնմք։

appoggiare, ապիտակնեմ։ Հենցուցանել։ ապյանթմամբ։
appresentare, ապիտանենեմ։ Առաջի կացուցանել։ հուզուրինե կէթիրմէք։
approvare, ապիտաւնեմ։ Հաւանիլ։ հաստատել։ բաղը օլմամբ։ հաք վիրմէք։
arare, առնեմ։ Հերկել։ չիֆթի սուրմէք։
argomentare, կամ argu", առիւնեմ։ առիս։ Զեռնարկել։ խորհիլ։ քրյաս էթմէք։
armare, առնեմ։ Զինել։ սիլահլանորմամբ։
arrabbiare, առաբիեմ։ Կատաղիլ։ քուսուրմամբ։
arrecare, առէտեմ։ Բերել։ ածել։ կէթիրմէք։
arrenare, առենեմ։ Խրել զնաւ։ սրղա օթուրթմամբ։
arrestare, առեսթեմ։ Աղբգելուլ։ ըմբռնել։ քապլ էթմէք։ թուրթմամբ։
arrischiare, առիսքիեմ։ Դնել 'ի վտանգի։ մուխաթարէյէ քօմամբ։
arrivare, առիվեմ։ Հասանել։ եէթիշմէք։
asciugare, ասէքեմ։ Չամանքեցնել։ քուրուրթմամբ։
ascoltare, ասքեմ։ Լսել։ ունկն դնել։ իշիթմէք։ սինլէմէք։
aspettare, ասքիթեմ։ Սպասել։ պէքլէմէք։
aspirare, ասքիեմ։ Զկտիլ։ յօժարիլ։ հավէս էթմէք։
assaggiare, ասսաճեմ։ առնուլ զնաչակ։ չէշնիլէմէք։
assassinare, ասսասինեմ։ Աղաղակել 'ի ճանապարհի։ հէրամիլիք էթմէք։
assediare, ասսէքիեմ։ Պաշարել ղքաղաք։ մուհասարէ էթմէք։
assegnare, ասսէնեեմ։ Կարգել։ սահմանել։ թային էթմէք։
assentarsi, ասսէնեմասի։ Նստել։ նա՝ հեռանալ։ զթուրմամբ։ նա՝ իրաքլանմամբ։
assicurare, ասսիքուրեմ։ Յապահովացուցանել։ էմինլէթմէք։
assocciarsi, ասսօչիեմասի։ Ընկեր լինել։ հարլըք էթմէք։
assomigliare, arsi, ասսօմիլիեմ։ առսի։ Նմանեցուցանել։ նմանիլ։ պէնզէթմէք։ պէնզէմէք։
assordare, ասսորդեմ։ Խլացուցանել։ սաղրրլամամբ։
assottigliare, ասսոթիլիեմ։ Նրբացուցանել։ ինճէլէմէք։
assuefarsi, ասսուէֆեմասի։ Սովորիլ։ ալըշմամբ։

attaccare, արիաստանաւ. Կախել, պնդել, յօդել։ սաղմաք։ քաշմաք։ եափրշտրրմաք։

attaccarsi, արիաստանուի. Յարիլ, յոդ։ կիմ յիմն։ սալիպ օլմաք։

attentare, արիենիանաւ. Իշխել, համարձակիլ։ ձիւրէթ էթմէք։

atterrare, արիեռանաւ. Կործանել։ եըքմաք։

attestare, արիենիանաւ. Վկայել։ շահիտլիք էթմէք։

attristare, arsi, արիանիանաւ, սաւի. Տրամեցուցանել, տրտմիլ։ մէլուլ էթմէք։ ։ամ օլմաք։

avanzare, ավանիանաւ. Մեծացուցանել, գերազանցել։ պէշիւթմէք։ աշմաք։

avanzarsi, ավանիանաւի. Յաւելլուլ։ արթմաք։

avarizzare, ավանիանաւ. Ագահել։ նէքէսլիք էթմէք։

aumentare, սանանիանաւ. Աճեցուցանել։ արթըրմաք։

autenticare, սանենիանաւ. Վաւերական առնել։ մուհաքքաք էթմէք։

autorizzare, սանիանանաւ. Իշխանուել սալ։ ըքթիտար վիրմէք։

avvelenare, ավելենանաւ. Թունաւորել։ զէհիրլէմէք։

avvicinare, arsi, ավելենանաւ, սաւի. Մերձեցուցանել, մերձենալ։ եաքլաշտրրմաք, եաքլաշմաք։

avvisare, ավելանաւ. Ծանուցանել։ սուլյուրթմաք։

avvivare, ավելանաւ. Կազդուրել։ քուվվէթ վիրմէք։

azzoppare, ազանանաւ. Կաղացնել։ թօփալ էթմէք։

Baciare, basciare, սանանաւ, սանանաւ. Համբուրել։ էօփմէք, պուս էթմէք։

badare, սանանաւ. Ջանալ, ուշ դնել։ պիր նէսնէյէ սիւշմէք։

bagnare, սանանաւ. Թանալ։ ըսլաթմաք։

bagnarsi, սանանաւի. Լուանիլ։ եաբանմաք։

ballare, սանանաւ. Կաքաւել, կայթել։ խորան թէփմէք, ռաքս էթմէք։

balzare, սանանաւ. Ցատնուլ։ սըչրամաք։

barattare, սանանանաւ. Փոխանակել։ տէյիշ էթմէք։

bastare, սանանաւ. Բաւական լինել։ էէթիշմէք։

bastonare, սանանանաւ. Գան հարկանել։ տէօկմէք։

battezzare, սանենանաւ. Մկրտել։ վաֆթիզ էթմէք։

beatificare, սանենիանաւ։ Երանացուցանել։ մուսաղմէր էթմէք։

bef-

beffare, գեֆֆառ. Կատակել։ մասկարայ էթմէք։
beneficare, գենէֆիչառ. Բարիքարարել։ էյլիք էթմէք։
bestemmiare, գեսթեմիառ։ Հայհոյել։ սէբի էթմէք։
bezzicare, գէզզիչառ. Կոցոհարել։ պուռունիլէ վուռմաք։
biasimare, գիասիմառ. Անդոսնել, արհամարհել։ էյիբմէք, այիպլամաք։
bilanciare, գիլանչառ. Կշռել։ թարթմաք։
biscottare, գիսքոթթառ. Չոռանպիցուցանել 'ի փուռն։ էկմէք էթմէք, քուռուլթմաք։
bisognare, տէս յերեան. 216։
bramare, գռամառ. Անձկալ։ արզուլամաք։
brigare, arsi, գրիգառ, առսի. Խնդրել, ջանալ։ արամաք, չալըշմաք։
brillare, գրիլլառ. Շողշողել։ չիօղլէ վիրմէք։
bruciare, գրուչառ. Այրել։ եանմաք։
bruttare, գրութթառ. Աղտեղել։ մուրտարլամաք։
bucare, գուքառ. Ծակել։ տէլմէք։
buffonare, գուֆֆոնառ. Կատակաբանել։ մասխարալըք էթմէք։
burlare, գուրլառ. Շէ խաղ ասել։ լաթիֆէ էթմէք։
buttare, գուրթառ. Ընկենուլ, ձգել։ ատմաք, ատթմաք։

Cacciare, քաչչառ. Որսալ։ Եւ՝ հալածել։ ավլամաք։ Եւ՝ քովմաք, քովալամաք։
cagionare, քաճիոնառ. Անութիւն։ էյլէմէք, իշրա էթմէք։
calafatare, իմ cale". քալաֆաթառ. քալէ". Նաւթիւ կամ կպրով ծեփել։ քալաֆաթլամաք։
calare, քալառ. Իջուցանել, իջանել։ ինանիրմէք, ինմէք։
calcitrare. քալչիթրառ. Անկուչել։ թէփմէք։
calmare, քալմառ. Ջածուցանել, խաղաղել։ սինոմուրմէք, բահաթ վիրմէք։
calvare, arsi, քալվառ, առսի. Կնատակ առնել, իմ լինել։ տաղ էթմէք, օլմաք։
calunniare, քալունիառ. Զրպարտել։ իֆթիրա էթմէք։
calzare, arsi, քալչառ, առսի. Անգանիլ գուրպայ, կօչիկ։ չարուգ, իմ փաթուճ կիյմէք։
cambiare, քամպիառ. Փոխոխել։ սէկիլտիրմէք։
camminare, քամինառ. Շրջիլ, քայլել։ կէզմէք։

խրախմամբ։

cancellare, փանէէլլարէ. Ջնջել. Եղծանել։ անէսիս էլթամբ. սրգամբ։

cangiare, փանճիարէ. Փոխարկել։ սէկիշուիրմամբ։

cantare, փանթարէ. Երգել։ խուլամամբ։

capitare, փաքիթարէ. Գալ. Հասանել։ Լա՝ գլխաւորել։ կելմամբ։ Լա՝ սիրիթիրմամբ։

caratterizzare, փարարթէրիզզարէ. Գնել գրոշմ, կամ նշան։ տուսիլալամամբ։

carcerare, փարչէրարէ. Բանտել։ զբանտանս քօսնք։

caricare, փարիքարէ. Բեռնաւորել. Ծանրացուցանել։ խրելթամբ. սպրբլաթամամբ։

carteggiare, փարթէճճիարէ. Նամակակցել։ մեքթիւպ լեշմամբ։

cascare, փասքարէ. Անկանել։ տուշմամբ։

cassare, փասսարէ. Ջնջել։ անէսիս էլթամբ։

castigare, փարթիգարէ. Պատժել։ թագիր էլթամամբ։

castrare, փասթրարէ. Եկեղեցիի առնել. մալել։ խոտիմ էլթամամբ. ինէլթամամբ։

catecchizzare, փարէքքիզզարէ. Հրահանգել՝ ի հաւատս։ թաղիմի տին էլթամամբ։

catenare, փարէնարէ. Շղթայել։ զինճիրէ վուռմամբ։

cattivare, փարթիվարէ. Գերել։ էսիր էլթամամբ։

cavalcare, փավալքարէ. Հեծանել։ ասթա սինմամբ։

cavare, փավարէ. Հանել։ ջրբարմամբ։

cavar sangue, փավար սանկուէ. Երակ հատանել։ քան ալմամբ։

celebrare, չէլէպրարէ. Պատարագել։ քուռաս էլթամամբ։

cenare, չէնարէ. Ընթրել։ ապշամ եէմէկին էլմամամբ։

cercare, չէրքարէ. Որոնել։ արամամբ։

cerchiare, չէրքիարէ. Շրջապատել։ տօրամամբ։

certificare, չէրթիֆիքարէ. Հաւատալ։ թահրբրբրամամբ։

cessare, չէսսարէ. Դադարել. Վերանալ։ վազ կելմամամբ. քէսիլմամամբ։

chiamare, քիամարէ. Կոչել. անուանել։ չաղրբամամբ. սա վիրմամամբ։

chiappare, քիարրարէ. Բռնել։ թուռթամամբ։

chiarificare, քիարիֆիքարէ. Լուսաւորել։ բուչէն էլթամամբ։

chinare, քինարէ. Կորացուցանել։ էյմամամբ։

chio-

chiodare, ֆիոդարե. Բևեռել։ մեխելանք։
ciarlare, cicalare, չիարլարե. չիգալարե. Շաղա-
կրատել։ լաֆ էլթմէք։
circondare, չիրքոնդարե. Շուրջ պատել։ էլթրաֆըն
ալմաք։
citare, չիթարե. Կոչել յատեան։ մուհզրը տավէլթ
էլթմէք։
coabitare, ֆոաբիթարե. Բնակակից լինել։ պիլէ ա-
լթուրմաք։
cognominare, ֆոնիոմինարե. Մականունանել։ լաղապ
քոմաք։ կմ վէրմէք։
colare, ֆոլարե. Քամել։ սզել։ սիզմէք։
colmare, ֆոլմարե. Լցուել։ զեղուել։ տօղտուրմաք։
colorare, ֆոլորարե. Գունել։ պոյամաք։
colpare, ֆոլփարե. Մեղադրել։ այբիվլամաք։
coltivare, ֆոլթիվարե. Մշակել։ զէրկիր։ թիմար էլթմէք։
comandare, ֆոմանդարե. Հրամայել։ պույուրմաք։
combinare, ֆոմբինարե. Համեմատել։ պէնզէթմէք։
cominciare, ֆոմինչարե. Սկսանել։ պաշլամաք։
comodare, ֆոմոդարե. Փոխ տալ։ Նա՝ նպաստել։
էօտիւնճ վէրմէք։ Նա՝ էլ վէրմէք։
compendiare, ֆոմփէնդիարե. Համառօտել։ քիսասրթմաք։
comperare, կմ compr''. ֆոմփէարարե, ֆոմփ''. Գնել։
սատրն ալմաք։
comunicare, ֆոմունիքարե. Հաղորդել։ Նա՝ կենակցել։
իլչիք էլթմէք։ Նա՝ քսնուշմաք։
comunicarsi, ֆոմունիքարսի. Ընդունել զհաղորդ։ քու-
սան ալմաք։
conciare, ֆոնչարե. Ճօրինել։ կազմել։ տիւզէն
վէրմէք։
conciliare, ֆոնչիլարե. Միսրանել։ պարիշտիրմաք։
condannare, ֆոնդանարե. Դատապարտել։ քսպա
էլթմէք։
confederarsi, ֆոնֆէդերարսի. Դաշնակցել։ պիր-
լիկ էլթմէք։ ահթլաշմաք։
confermare, ֆոնֆէրմարե. Հաստատել։ մուքարրէր
էլթմէք։
confessare, arsi, ֆոնֆէսարե, արսի. Խոստովանել։
իրրար էլթմէք։ կիւնահինի մութէրիֆի օրմաք։
confettare, ֆոնֆէթթարե. Ճօրինել։ քաղցրաւենիս։ շա-

քէրլամ։ Հաւիմամ։

confidare, arsi, ։ենքիթառէ, առսէ. Վստահիլ, հաւատալ։ Իմիկրատ էթմէք. իմանամամ։

confiscare, ։ենքիթառէ. Ասնուլ յարքունիս։ Մի բիյէ զասլմ էթմէք։

confortare, arsi, ։ենքիթառէ, առսէ. Քաջալերել. զօրացուցանել, միխիթարել։ քուվվէթ վէրմէք. իթէսէլլի սրուլմամ։

congiurare, ։ենմէրառառէ. Մ՝խախորհուրդ լինել։ էլ սիր օրմամ։

consacrare կ՝ consag՝. ։ենսաթառէ, ։ենսակ՝. Սրբել. նուիրել՝ի Աստուած. քահանայագործել։ իհտաս էթմէք։

consegnare, ։ենէնէառէ. Պանել՝ի պահ, տալ։ Էմանէթ քօմամ, վիրմէք։

conservare, ։ենսէրվառէ. Պահել։ սաքլամամ։

considerare, ։ենսիքէառէ. Խորհիլ։ մէթշիւնամէք։

consigliare, arsi, ։ենսիլիառէ, առսէ. Խորհրդ տալ, խորհրդակցիլ։ նասիհէթ վէրմէք, տանիշմամ, միւշաւէրէ էթմէք։

consolare, arsi, ։ենսօլառէ, առսէ. Մ՝խիթարել, միխիթարիլ։ իթէսէլլի էթմէք, կամ սրուլմամ։

consumare, arsi, ։ենսու�առէ, առսէ. Սպառել, ծախսել։ թէլէֆ էթմէք, կ՝ օրմամ։

contare, ։ենիառէ. Հաշուել։ սայմամ։

contentare, ։ենիէնիառէ. Հաճել զոյր։ իսշնուտ էթմէք։

continovare, կ՝ continu՝. ։ենիինովառէ, ։ենիինառա՝. Հաստատագործել, շարունակել։ վազ կէլմէք, միւտաւէմէթ էթմէք։

contraffare, ։ենիառաֆֆառէ. Ծ՝նանիլ գործել։ թաքլիմինի էթմէք։

conversare, ։ենվէրսառէ. Կենակցիլ։ քէնուշմամ։

cooperare, ։ենէրէառէ. Գործակից լինել։ սիրէ չալըշմամ։

copiare, ։ենիառէ. Գաղափարել, օրինակել։ թաքվիր էթմէք, սուրէթ ալմամ։

coronare, ։ենօնառէ. Պսակել։ թաճ քօմամ։

costare, ։ենսթառէ. Արժել։ տէկմէք։

costumare, ։ենսթուmառառէ. Սովոր լինել, սովորիլ։ ատէթ էթմէք, կ՝ օրմամ։

creare, ։ենէառէ. Ստեղծանել։ եարաթմամ։

cre-

crepare, գոնդանել։ Պայթիլ, հերձանիլ։ Ճաթլանք։
cresimare, գոնդանել։ Գրոշմել։ Գրոշմ վիրմիք։
criticare, գոնդանել։ Հեռացուցանել, սոգուանել։ Թէ ֆիթիլ էթմիք։ Նոքթէ քսանք։
cucinare, գոնդանել։ Իփեր։ Փիշիրմիք։
cullare, գոնդանել։ Օրել։ Պէշիք սալանք։
curare, գոնդանել։ Հոգալ, դարմանել։ Էլէմ ջէքմիք։ Թիմար էթմիք։
Dannare, գոնդանել։ Գանատապարտել։ Քաֆիր էթմիք։
danneggiare, գոնդանել։ Վնասել։ Զարար էթմիք։
dare, գոնդանել։ տուս յերիս։ 158։
dar l'oglio santo, գոնդանել։ Լ՝ օլիո սանթո։ Տալ զվերջին օծումն։ Վերջին օծումու վերմիք։
decapitare, գոնդանել։ Գլխատել։ Պաշ քէսմիք։
decretare, գոնդանել։ Վճռել, սահմանադրել։ Էմր, ֆէրման վիրմիք։
dedicare, գոնդանել։ Նուիրել։ Թանրիֆ էթմիք։
degnare, գոնդանել։ Հաճել, արժան համարել։ Թէնէզզիւր էթմիք։ Էրզանի քրլմանք։
degradare, գոնդանել։ Ընկենուլ յիշխանութէ։ Ազլ էյ մազուլ էթմիք։
depositare, գոնդանել։ Տալ յաւանդ։ Էմանէթ քօսմանք։
deputare, էյ dipu՝՝։ գոնդանել։ Կարգել։ Ի պաշտօն, ևն։ Համալէ էթմիք։ Վերիլ խորնմիք։
derivare, գոնդանել։ Ծագիլ, յառաջ գալ։ Ջրքսմանք, զուհուրէ կէլմիք։
desiderare, գոնդանել։ Յանկալ։ Արզուլամանք։
desinare, էյ disi՝՝, գոնդանել։ Գիսի՝՝։ Ճաշել։ Էյլէկ մանճասինի էէմիք։
desolare, գոնդանել։ Ամայի առնել։ Վիրան էթմիք։
destinare, գոնդանել։ Կարգել։ Թային էթմիք։
determinare, գոնդանել։ Բացորոշել։ Քարար վիրմիք։
dettare, գոնդանել։ Թելադրել, ուսուցանել։ Աղըզաման սէյլէիփ էաղրրմանք, էյլրէթմիք։
dichiarare, գոնդանել։ Յայտ առնել, հրատարկել։ Աչմանք, այան էթմիք։
diffamare, գոնդանել։ Անանուն առնել։ Ըռպ պօղմանք, սիլլէմիք։
diffidare, գոնդանել։ Ո՛չ վստահիլ։ Ինանմամանք, էմնիամամանք։

digiunare, գիշերանալ։ Դատապարտել։ փէրհիզ տուլ մաք։

dilatare, գիւրանալ։ Ընդարձակել։ ալլանալ, թէվսի էթմէք։

dilettare, arsi, գիւէրիանալ։ առի։ Զուարճացուցանել։ զուարճանալ։ սէփա էթթիրմէք, հաղ էթմէք։ մայիլ սլմաք։

diluviare, գիւլուվիանալ։ Տեղալ։ սաղանաք կէլմէք։

dimandare, doma'', գիմանդալ, գօմա''։ Հայցել։ Խնդրանել։ Հարցանել։ Խալվարմաք։ Խնդալ սորմաք։

dimenticare, գիմենիգալ։ Մոռանալ։ ունութմաք։

dimorare, գիմօրալ։ Մնալ։ ուրէք։ Էկլենմէք։

dimostrare, գիմօսթրալ։ Ցուցանել, յայտնել։ կէօսթէրմէք, պէյան էթմէք։

dinodare, գի disno'', գինօդալ, գինօ''։ Լուծանել, քակել։ չէօզմէք։

dinunziare, գինանդիանալ։ Դատանուցանել, զեկուցանել։ սղնաթմաք, հապէր վէրմէք։

diradicare, գիրատիգալ։ Արմատաքի խլել։ քէօքտէն քօփարմաք։

dirizzare, գի driz'', գիրիզզալ, գրէզ''։ Ուղղել։ տօղրուլթմաք։

disanimare, գիսանիմալ։ Անշնչացուցանել, սպանանել։ Ճանրն չրքարմաք, էօլտիւրմէք։

disapprovare, գիսաբբրօվալ։ Մերժել, անարդել։ պէկէնմէմէք, ռէտտ էթմէք։

disarmare, գիզարմալ։ Ազատ առնել։ սիլահրնի ալմաք, սօյմաք։

disbrigare, գիզբրիգալ։ Ազատուցանել, լուծանել։ քուրթարմաք, չէօզմէք։

discordare, գիսքօրդալ։ Երկպառակիլ, անմիաբան լինել։ ըմթիլանի էթմէք, պիրլիք օլմամաք։

discostare, arsi, գիսքօսթալ։ առի։ Հեռացուցանել։ հեռանալ։ իրաք էթմէք, կի օլմաք։

discreditare, գիսքրէդիթալ։ Ամաստել զխամքաւ ուրուք։ սարնէ նաքթա քօմաք։

disegnare, գիսէնիէալ։ Գծագրել։ Նա՝ գնել 'ի մահ։ ըրամ էթմէք։ Նա՝ նիյէթ քօմաք։

diseredare, գիզէրէդալ։ Անժառանգել։ միրաս թէն մահրում քըրմաք։

di-

disertare, փիլէռնամ. Ընդարձակել։ վէրան էթմէք։

disfare, փուֆամ. Քակել։ պօզմաք։

disgustare, arsi, փիլանամ, սուտ. Զզուանաց ցանել, նեղել, նեղիլ։ պէզարիրմէք, ինձիթմէք, ինձիլմէք։

disimpegnare, փիլիմբէնէամ. Ազատել 'ի պարտուց, և ն։ Ա՝ թափել զդրաւն։ պօրճուան քուրթարմաք։ Ա՝ ուէրինուէն ջրքարմաք։

dismontare, փիլմնամ. Իջանել 'ի ձիոյ, 'ի նաւէ։ ատիաան էնմէք, կէմիուէն ջրքնաք։

disobbligare, arsi, փիսպիլիամ, սուտ. Ազատել իմ աղաստիլ 'ի պարտուց։ պօրճուան քուրթարմաք, իմ քուրթուլմաք։

disonorare, փիսնամ. Անպատուել, անարգել, իթիպարսըզ էթմէք, ըուզ պօզմաք։

dispensare, փիսէնամ. Բաշխել։ Ա՝ ունօրինել։ թէվզի էթմէք։ Ա՝ բուխսէթ վիրմէք։

disperare, փիսէամ. Յուսահատիլ։ ումիտինի քէսմէք։

dispregiare, disprezzare, փիսքէնամ. փիսքէյամ. Արհամարհել։ պէր չէյ սայմամաք։

disputare, փիսքամ։ Վիճաբանել։ միւճատէլէ էթմէք։

dissimulare. փիսէնամ. Կեղծել, ձեւանալ։ սուրէթի մուամէլէ էթմէք, թընմամաք։

dissipare, փիսիֆամ. Յրո

։ վատնել։ տուզրթմաք։

distaccare, փիսթաքամ. Խլել, կորզել։ քօփարմաք։

distillare, փիսիլլամ. Կայլակել։ տամչամաք։

distrigare, փիսթրիգամ. Վճարել զգործ։ իշի պէ թիրմէք։

disturbare, փիսթուրպամ. Խռովել, նեղել։ ռէֆիս էթմէք, ինձիթմէք։

diventare, փիվէնամ. Փոխիլ, լինել։ տէգնմէք, օլմաք։

divezzare, իմ disvez'', փիվէյամ, փիսվէյ''. Խափանել զսովորութիւն։ ատէթի պրագմաք։

divinare, փիվինամ. Գուշակել։ եօրմաք, Ֆիրուզ սէթիլէ պիլմէք։

divolgare, փիվլամ. Հռչակել։ չաւ էթմէք։

divorare, փիվրամ. Կլանել։ եութմաք։

do-

dominare , տէրնանալ . Տիրել , դերասկայել , հաւքմ էթմէք , միւսէլլէթ օլմաք :

donare , պանալ . Պարգևել : պախշիշ վիրմէք :

doppiare, տէֆֆիանալ. Կրկնապատկել. տիւբլաթ իթմէք.

dotare , տէհանալ . Տալ վարձանս : ճիհէզ վիրմէք :

dottorare , տոքթորանալ . Վարդապետ առնել : թէֆքէր էթմէք :

dubitare , տուսպիթանալ : Երկբայել , երկնչել : շիւպհէլէնմէք , քորքմաք :

durare , տուրանալ . Տևել : տայանմաք :

Eccettuare , էքսէթթիւանալ . Ի բաց առնուլ : խարիխանա էթմէք , չը քարմաք :

eccitare , էքսիթանալ . Շարժել , դրդռել : թէշվիկէթ մէք , քընորբմաք :

edificare , էտիֆիքանալ . Շինել : Լա՝ տալ օրինակ բարի : հասմաք : Լա՝ իպրէթ վէրմէք :

educare , էտուքանալ . Սնուցանել , դաստիարակել : պէսլէմէք , թէրպիյէ էթմէք :

effettuare , էֆֆէթթիւանալ . Գործել , 'ի գլուխ տանել : էթմէք , պաշա չը քարմաք .

elevare , էլէվանալ . Բարձրացուցանել : եօքարը քաշարմաք :

enfiare , arsi , էնֆիանալ , առսի . Այտնուլ , վքանալ : շիշմէք , քասրաւմաք :

entrare , էնթրանալ . Մտանել : կիրմէք :

ereditare , էրէքիթանալ . Ժառանգել : միրաս եէմէք :

errare , էրանալ . Մոլորել : եօլտան չը քարմաք :

esagerare , էսաճէրանալ . Սաստկացուցանել զբանն : սէօզիւ քասարթմաք :

esaminare , էքսամինանալ . Քննել : թէֆթիշ էթմէք :

esclamare , էսքլամանալ . Բողոքել : ֆէրեատ էթմէք :

escusare . էքսքիւզանալ . Արդարացուցանել , չարտագովել : իմիզար էթմէք . մազուր թութմաք :

esecrare, էսէքրանալ . Գարշել. անիծանել : իկրէնմէք, նալէթ օքումաք :

esercitare , arsi , էսէրճիթանալ, առսի . Կրթել , վարժել : ալըշտըրմաք , ալըշմաք , իտման էթմէք :

esiliare , էսիլիանալ . Աքսորել : սիւրկիւն էթմէք :

esortare , էսքորթանալ : Յորդորել : նասիհէթ վէրմէք :

esperimentare , էսպէրիմէնթանալ . Փորձել , տեղեկանալ

հալ ։ թեմբրիսկ էլթմէք , սէնէմէք ։

estimare , էսթիմառէ. կարծել ։ գանն էլթմէք ։

evangelizzare, էվանճէլիզզառէ. Աւետարանել ։ մուշ-թուլանք , թէպուշիւ էլթմէք ։

Fabbricare , ֆաբբրիչառէ. Շինուած առնել , կառուցանել ։ եապու , իմ պինա էլթմէք ։

facilitare, ֆաչիլիտառէ. Դիւրացուցանել ։ քօլայլանք ։

fallare , ֆալլառէ. Սխալել ։ եանլըշմք ։

falsificare , ֆալսիֆիչառէ. Խամգարել , խարդախել ։ պղմնք ։ քալպազանլըք էլթմէք ։

fare , ֆառէ. սէս յերեան . 160.

far colazione , ֆառ չոլատիօնէ. Դարձանաշիկ առնել ։ քահվէ ալթը էլթմէք ։

fare la processione , ֆառէ լա ֆրոչէսսիօնէ. Ի թափոր ելանել ։ թափուրա ելքմնք ։

fasciare, ֆասչիառէ Խամնաբրել , պատել ։ քուռնաքլանք , սարմնք ։

faticare, arsi, ֆաթիչառէ. առսի. Աշխատեցուցանել , աշխատել ։ չալըշտիրմնք , չալըշմնք ։

favoleggiare , ֆավոլէճճիառէ. Առասպելաբանել ։ մասալ սէօյլէմէք ։

fecondare , ֆէչոնդառէ. Բերնաւոր կամ առնեցուն առնել ։ պէրէքէլի վէրմէք ։

feliciteare, ֆէլիչիթառէ. Երջանիկ առնել ։ միւպարէքլէմէք ։

fermare , ֆէռմառէ. Աւրդելու , պահել ։ սուբուրմնք , ալը քօմնք ։

fermarsi , ֆէռմարսի. Կալ մնալ , յամել ։ քալմնք , էկլէնմէք ։

ferrare , ֆէռռառէ. Երկաթապատ առնել ։ սէմիրլէ քափլամնք ։

festeggiare , ֆէսթէճճիառէ. Տօնախմբել ։ շէնլիք , իմ սօնանմա էլթմէք ։

fiammare , fiammeggiare , ֆիամմառէ , ֆիամմէճճիառէ. Բոց արձակել , փայլատակել ։ ալէֆլէնմէք , շէօհլէ վէրմէք ։

fiatare , ֆիաթառէ. Շնչել հոտիլ . բուրկեար էսմէք ։

ficcare , ֆիչչառէ. Ցցել , վարսել ։ սոխմէք , քարմնք ։

fidare , arsi , ֆիդառէ. առսի. Յանձն առնել , հաւատալ , վստահիլ ։ սիփարիշ էլթմէք , ինանմնք ։

figliare, ֆիլիանում։ Զաւակագործել։ Ծողուրմանք։ Հաւկրուլամանք։

figurare, arsi, ֆիգուրանում։ Զևացուցանել։ Նա՝ երևակայել։ Հէքիլէմանք։ Նա՝ ըիմաստ էլթամանք։ Խելայանանամանք։

filare, ֆիլանում։ Մանել։ Էկիրմանք։ Էորէքէ ելլէմանք։

fischiare, sufolare, ֆիսֆիանում։ սուֆուլանում։ Սուլել։ Ըսլէք ելլամանք։

fissare, fisare, ֆիսսանում։ ֆիսանում։ Պինուլ։ Կէօզ տիքմանք։

fiutare, ֆիուտանում։ Հոտոտել։ Քշքլամանք։

flagellare, ֆլաջելլանում։ Զապկել։ Խարազանել։ տէ կէնէք։ Կամ բամի վուռմանք։

fomentare, ֆոմենտանում։ Տաքել։ Լուացանել։ պէսլէմանք։ Թուրթուշտուրմանք։

fondare, ֆոնդանում։ Հիմնարկել։ Թէմել քօմանք։

forare, ֆորանում։ Ծակել։ տէլմանք։

formare, ֆորմանում։ Զևացուցանել։ Կաղմել։ տիւզմանք։ Թասլիր էլթամանք։

fortificare, ֆորտիֆիքանում։ Զօրացուցանել։ ամրացուցանել։ քուվվէթլէնտիրմանք։ Թահկլան էլթամանք։

fortunare, ֆորտունանում։ Աջողել կամ ճամբող բաղդի հանդիպիլ։ Թալէհի ելլէմանք։ Կամ ելլէմանք։

forzare, ֆորցանում։ Բռնադատել։ զօր. էլթամանք։

frammischiare, ֆրամմիսքիանում։ Խառնել։ բառըշտրրմանք։

francare, ֆրանքանում։ Ազատ առնել։ Ի պարտեաց։ յօրինաց։ և նց։ Էզատ։ Կամ մոռաֆ էլթամանք։

freddare, ֆրէդդանում։ Հիրանալ։ Իւշիւմանք։ սառումանք։

fregare, ֆրէկանում։ Շփել։ քորել։ օվուռմանք։ քաշրմանք։

frequentare, ֆրէքէնտանում։ Յաճախել։ Ջրլէք ելմանք։ սրբէք վարմանք։

frizzare, ֆրիզզանում։ Կծանել։ Եռացուցանել։ սոքմանք։ սանձրմանք։ Էսքիմանք։

frustare, ֆրուստանում։ Զապկել։ Հրսկուքլամանք։

fruttare, ֆրուտանում։ Պտղաբերել։ Եէմիշ վէրմանք։

fruttificare, ֆրուտիֆիքանում։ Պտղաբեր առնել։ մշակել։ պէրէքէթլի էլթամանք։

fugare, ֆուգանում։ Փախուցանել։ քաշրրթամանք։ քաշմանք։

fulminare, ֆուլմինանում։ Կայծակնահար առնել։ էրլ տրլրմ վուռմանք։

fumare, ֆումանում։ Ծխել։ Թիւթիւն էլթամանք։

Գա-

Gabellare, խոռնչանոռ. Վճարել գմաքս։ կեօմրիւք վերմիք։

gelare, gielare, ճնչանոռ. ճիչանոռ. Սառիլ։ ցանմամբ. պուղ քիսիլմիք։

generare, ճնանանոռ. Ծնանել։ ցօղուրմամբ։

germogliare, ճնանչանոռ. Ընձիւղել։ ֆիլիզնինմիք։

gettare, ճնիրանոռ. Ընկենուլ, ձգել։ պրաքմամբ. ատմամբ։

ghiacciare, հիանչանոռ. Պաղիլ։ սառիլ։ պուղլանմամբ։

ghignare, հինանոռ. ժպտիլ։ սրուրմամբ։

gioccolare, ճիօչչօլանոռ. Զեռնածուլ սառնել։ հզքքաղաղրք կիմիք։

giovare, ճիօվանոռ. Օգնել, օգտել։ կարգամ կիմիք. կարգամամբ։

girare, arsi, ճիրանոռ. անոի. Պտուտել, շրջիլ։ ասոլաշարմամբ. ասլաշմամբ։

giubilare, ճիանոպիլանոռ. Ուռնել ասն ի ցնծուլ։ շինելիք ի շաղրք կիմիք։

giugare, giuocare, ճիանոռ. ճիանանոռ. Խաղալ։ ցուն ցնամամբ։

giuocar a carte, a dadi, ճիանանոռ ա գանոռ, ա գանի. Թուղթ կամ նարտ խաղալ։ գինահրա, ի Թավլա ցնամամբ։

giudicare, ճիանոգիանոռ. Դատել։ առնել զ առատանան շիրիկի քիսմիք։

giurare, ճիանանոռ. Երդնուլ։ հիմին կիմիք։

giustificare, ճիանրիֆիանոռ. Արդարացուցանել։ հոգի կիսատիրմիք. սուշարզ ընքարմամբ։

gloriare, arsi, հլանանոռ. անոի. Փառաւորել. մեծանալ, պարծիլ։ ուրուրանմամբ. ուրուրանմամբ։ հիկիանմիք։

gocciare, gocciolare, հանչանոռ. հանչանանոռ. Կաթել։ ասամլանմամբ։

gonfiare, arsi, հանֆիանոռ. անոի. Ուռուցանել, այտնուլ։ շինիրմիք, ջիրմիք։

governare, հանվանանոռ. Խնամել. կառավարել։ կիսզիմիք. հիւքմ կիմիք։

graffiare, հանֆֆիանոռ. Ցաւելմամբ։ Թրոնալանմամբ։

grandinare, հանդինանոռ. անա յիրիանն. 216։

grattare, հանրանանոռ. Քորել։ քաշմամբ.

gra-

gravare, իտալ՝ Դատարացուցանել. Նեղել, ծանրանալ։ Խրլեցնիմք, որ քանիք, ուրբեցնի չէքիմք։

graziare, իտալ՝ Շնորհել. բարերարել։ Լուծի, կամ ինաէնի էնիմք։

gridare, իտալ՝ Աղաղակել։ ողողբիմք։

guadagnare, իտալ՝ Շահիլ։ քաղանիմք։

guardare, իտալ՝ Դիտել։ պաքիմք։

guastare, իտալ՝ Խանգարել։ ոսզիմք։

guazzare, diguazzare, իտալ՝ փիիտալ՝ Յուզել զհեղանիւթս։ չալ քանիք։

guereggiare, իտալ՝ Մարտնչիլ։ Պատերազմիլ։ Մենակ էնիմք։

guidare, իտալ՝ Առաջնորդել։ քըլավուզնիմք, եսլ կէսաստերմէք։

gustare, իտալ՝ Զհաշակ առնուլ։ չէնիլիմք։

Idearsi, իտալ՝ Դիկարել 'ի մտի։ խիչալամք։

ignorare, իտալ՝ Տգիտանալ։ ոկիլմիմք։

illuminare, իտալ՝ Լուսաւորել։ նուր վէրմք։

illustrare, իտալ՝ Պայծառացուցանել։ փառաւորել։ լուչան էնիմք։ շէսրէնի վէրմք։

imbarazzare, իտալ՝ Պարուրել։ պատատել։ սարմք։ սարմանչարլիմք։

imbarcare, arsi, իտալ՝ առուն. Մտանել 'ի նաւ։ քայլրեն կամ կէմիյէ կիրմք։

imbestiarsi, իտալ՝ Անբանորէն վարիլ։ հայվան կիպի սլմք։

imbiaccare, իտալ՝ Սպիտակադեղով ներկել։ խատուպէնիրէ պոյամք։

imbiancare, իտալ՝ Սպիտակացուցանել։ սպիտակլամք։ ապարթիմք։

imboccare, իտալ՝ 'Ի բերան դնել։ աղ զընա քոմք։

imborsare, իտալ՝ Դնել 'ի քսակի։ քէսէյէ քոմք։

imbricare, arsi, իտալ՝ առ. Արլենալ։ սարիսոչ սլմք։

imbrigare, իտալ՝ Ջանալ։ հնարել։ չալըշմք։ սիւրիւշմք։

imbrogliare, իտալ՝ տես զինի intrigare, իտալ՝։

imitare, իտալ՝ Նմանիլ։ հետևիլ։ ուլմք։ միւթաբիլ սլմք։

im-

immaginare, իմ imag'', իմմագինարե. իմագ'. Երևակայել. խորհել։ խնդալանմամբ։ ինքը էթմէք։

immortalare, իմմորտալարե. Անմահացուցանել։ Էօլմէղ իմ պարը էթմէք։

impacciarsi, իմփաչարսի. Գործամիջ։ հոգալ զասարինն։ կիրիշմէք։ մաղէյնէ կիրմէք։

impalare, իմփալարե. Պարանել 'ի ցից։ քաղցրալուսանամբ։

imparare, իմփարարե. Ուսանել։ Էշրէնմէք։

imparare a mente, իմփարարե - մէնդէ. Սերտել։ էզբէրմէն սէշրէմէք։

impastare, իմփարարե. Ծեփել։ արվամամբ։

impaurare, arsi, իմփաուրարե։ արսի. Երկեցուցանել։ երկնչիլ։ քօրքուլթմամբ։ քօրքմամբ։

impegnare, իմփէնէարե։ Դնել 'ի գրաւ։ ռէհնիքօմամբ։

impegnarsi, իմփէնէարսի. Յանձն առնուլ զգործ ինչ։ իւսուխնէ ալմամբ։

impegolare, իմփէկոլարե. Կպրով ծեփել։ ղիփթէմէք։

imperseverare, իմփէրսէվէրարե. Ել տոկալ։ ապասանմամբ։

impiastrare, իմփիարարե. Սպիղանի արկանել։ մէհլէմ քօմամբ։

impiccare, իմփիչարե. Հանել 'ի կախաղան։ ասմամբ։

impiegare, իմփիէարե. Պարապուցուցանել. ծախել զժամանակ զկեանս։ ան։ կէչիրմէք։ սարֆ էթմէք։

impiombare, իմփիօմբարե. Խնուլ կապարաւ։ քուրշունլամամբ։

importare, իմփորարե. Արժել։ օգտել։ պատշաճիլ։ ոէկմէք։ եարամամբ։ տուշմէք։

impostare, իմփորարե. Նշանակել 'ի գիր հաշուի։ ոէֆթէրէք եազմամբ։

imprigionare, իմփրիճիոնարե. Բանդել։ զընտանա քօմամբ։

impugnare, իմփունիարե. Հակառակիլ։ քուրշը տուրմամբ։

inacerbare, arsi, ինաչէրարե։ արսի. Զայրացուցանել։ զայրանալ։ էօրքէլէնտիրմէք։ էօրքէլէնմէք։

inargentare. ինարճէնտարե. Արծաթով օծանել։ իմ պատել։ կիւմիշլէ եալարզլամամբ։ քափլամամբ։

incantare, ինգանտարե. Գուսլթել։ կախարդել։ կէօզ պաղլամամբ։

incarcerare, ինգարչէրարե. 'ի բանտ արկանել։ զընտանա քօմամբ։

incaricare, ինչուխիչանաւ. Պանել պարտս, կամ մեղա դրուել։ խրքլեմամբ։ այրիլամաք։

incarnare, arsi, ինչուանանաւ, առուի. Մարմնանալ։ թէն ալմաք։

incassare, ինչասանաւ. Պանել յարկեղ. փակել։ սանսրղա քօմաք։ քաւիամաք։

Incastonare, incastrare, ինչաշենանաւ, ինչասրանաւ. Ադուցանել. Ներլուզանել։ կիյսիրմաք, ՀԷվահիր մրիլամաք։

Incatenare, ինչաքենանաւ. Բարկանել 'ի շղթայս։ զին Հիրէ վուռմաք։

incensare, ինչենանաւ. խնկել. ծխել խունկ։ թիւթուքլեմաք։ քիւնլիւքլեմաք։

incerare, ինչեռանաւ. Մոմով ծեփել։ մումլամաք։

inchiavare, ինչիավանաւ. Աղիսել. փակել. քիլիթլեմաք։

inchinare, arsi, ինչինանաւ, առուի. Կորացուցանել. կորանալ։ խոնարհիլ։ էյմաք։ էյիլմաք։

inchiodare, ինչիօդանաւ. Բնեռել։ մրխլամաք։

inchiostrare, ինչիոսրանաւ. Սևակաւ շաղախել։ միրքէքալեմաք։

inciampare, ինչիամբանաւ. Գնթել։ սիւրչմաք։

inclinare, ինչէնանաւ. տես 'ի վերս inchinare, ինչինանաւ։

incollare, ինչուլանաւ. Սոսնձել։ թութքալամաք։ եաֆիրշուրմաք։

Incolpare, ինչօլբանաւ. Մեղադրել։ սուչամաք։ այբիլամաք։

incominciare, ինչոմինչանաւ. Սկսանել։ պաշլամաք։

incomodare, arsi, ինչոմօդանաւ, առուի. Անհանգիստառնել կամ լինիլ։ ըռահաթսըզ էթմէք։ կամ օլմաք։

incontrare, ինչոնդրանաւ. Ընառաջ ելանել։ հանդիպել։ քարշըլամաք։ օղրամաք։

incoraggiare, ինչոռաճմանաւ. Քաջալերել։ խրախուսել։ ղայրէթ վէրմէք։ իւրէքլէնտիրմէք։

incoronare, ինչոռնանաւ. Պսակել։ թաճ կիյսիրմաք։

incorporare, ինչոռբանաւ. Մարմնացուցանել։ տարրացուցանել։ պիր էթմէք։ քայնաչտըրմաք։

increspare, arsi, ինչուսբանաւ, առուի. Կնճռել։ խառնակիլ թեղից։ ղդեստուց։ ևն։ պուրուշտուրմաք։ պուրուշմաք։

incretare, ինչուէնանաւ. Լաւով ծեփել։ չամուռլամաք։

indagare. ինքնանալ. քննել, հետազօտել։ արանաք, իրկիմք։

indegnarsi, ինքնենանալ. Զայրանալ։ Հօրքիլենմք։

indirizzare, arsi, ինքնիրանալ, առի, Ցուցանել Ճանրն. յուղի անկանիլ։ եօլ կէօստէրմք, եօլ ելս ջրքմանք։

indorare, ինքնանալ. Ոսկեով օծանել։ Հալաբզլամանք, ալթընլանանք։

indovinare, ինքնանալ. Կանխագուշակել, մարգարէանալ։ Էվվէլտէն սկիւնփ սէօյլէմք։

indugiare, arsi, ինքնանալ, առի. Յամեցուցանել. յամել։ Էկիլենմիրմք, էկիլենմք։

indurare, ինքնանալ. Խստացուցանել, խստանալ։ փէքլէթմք, փէքլենմք։

infamare, ինքնանալ. Եղծանել զհամբաւ։ ատ պօղմանք։

infermare, arsi, ինքնանալ, առի. Հիւանդացուցանել. հիւանդանալ։ Հաստալանթմանք, հաստալանմանք։

infiammare, ինքնանալ. Բորբոքել, եռալ։ Թուլթուշտուրմանք, թուլթուշմանք, քրզմանք։

informare, arsi, ինքնանալ, առի. Տեղեկացուցանել, տեղեկանալ։ վուքուֆ էթմք, էմ օլմանք, աղնամթմանք, աղնամանք։

infuriare, ինքնանալ. Կատաղել։ քուտուռմանք։

ingannare, arsi, ինքնանալ, առի. Խաբել. խաբիլ։ ալդատմանք, ալդատանմանք։

ingegnarsi, ինքնենանալ. Հանճարել, արուեստակել։ ֆիքրատէթիլէ եաֆմանք։

ingiallare, ինքնանալ. Դեղին առնել կամ լինել։ սարը էթմք, էմ օլմանք։

inginocchiarsi, ինքնանալ. Ի ծունր իջանել։ սիզ վէրմք։

ingiuriare, ինքնանալ. Անարգել, անիրաւել զոք։ սիթէմ. էմ զուլմ էթմք։

ingrassare, ինքնանալ. Պարարտացուցանել. նա՝ արկանել զարդ։ սէմիզլէթմք։ Նա՝ կիւսալէնէլմք։

ingravidare, ինքնանալ. Յղացուցանել. յղանալ։ համիլէ էթմք, էմ օլմանք։

ingrossare, arsi, ինքնանալ, առի. Սաստարացուցանել. սաստարանալ։ քալընլանթմանք, քալընլանմանք։

լանմամբ։

inimicare, arsi, ինիմիքառէ, առսի. Թշնամացուցանել. թշնամանալ։ ատելիանն էթիմէք, իմ օլմամբ։

inlacciarsi, իմ illaci՝. ինլաչէարառսի, ինլաչի՝. Թակարդիլ։ ուռզաղա ատելիմէք։

innacquare, իննաքքուառէ. Ջուր խառնել։ նա՝ ուռզանել։ ու քաթմամբ։ նա՝ ուռլամամբ։

innalzare, arsi, իննալչառէ, առսի. Վերացուցանել. վերանալ։ էսքարը քալտըրմամբ, իմ քալքմամբ։

innamorare, arsi, իննամորառէ, առսի. Վառել կամ վառիլ՝ ի սէր։ սէրք էթիմէք, իմ օլմամբ։

innestare, իմ incalmare, իննէսթառէ, ինքալմառէ. Պատուաստել։ աշլամա էթիմէք։

innovare, իննովառէ՝ կամ՝ որոգէլ։ եէնիլէմէք, թազէլէմէք։

inondare, իմ innon՝, իննոնդառէ, իննոն՝. Ողողել, հեղեղել։ ու թաշմամբ. սել պասամամբ։

inquietare, ինքուիէթառէ. Անհանգիստ առնել։ պէհուզուր էթիմէք։

inrossare, ինռոսսառէ. Շառագնել։ քըզարթմամբ։

insaccare, ինսաքքառէ. Դնել՝ ի պարկի կամ՝ ի քսակի։ թօրպայա, իմ քէսէյէ քօմամբ։

insalare, ինսալառէ. Աղել։ թուզլամամբ։

insalsarsi, ինսալսառսի. Աղի լինել։ թուզլու օլմամբ։

insaporarsi, ինսափորառսի. Համեղանալ։ էզզէթիլի օլմամբ։

insegnare, ինսէնեառէ. Ուսուցանել։ էօյրէթմէք։

insinuare, ինսինուառէ. Ցուցանել, համոզել։ իշարէթ էթմէք. ֆիքրինէ սոքմամբ։

inspirare, ինսպիրառէ. Աղդել՝ ի միտս, կամ՝ ի սիրտ։ քալբինէ իլհամ էթմէք։

insuperbiare, arsi, ինսուպէրբիառէ, առսի։ Հպարտանալ։ մաղրուրլանմամբ։

intagliare, ինթալիառէ. Քանդակել։ գրմամբ, քանդրմամբ։

internarsi, ինթէռնառսի. Ներդմանանել, թափանցել։ կիրմէք, քիրար էթմէք։

interpretare, ինթէրբրէթառէ. Թարգմանել, մեկնել։ թէրճիմէ էթմէք, թէֆսիր էթմէք։

interrogare, ինթէռոգառէ։ Հարցանել, հարցաքննել։ սորմամբ, սորուշտուրմամբ։

intimare, ինթիմառէ. Աղդ առնել, ծանուցանել։ պիլտիրմէք։

inti-

intitolare, ինտիտոլառե։ Մակագրել։ անուանել ուսմամբ։ լաղագս վերամբ։ թեանիւք եղեմբ։

intorbidare, ինտորբիդառե։ Պղտորել։ պուլանարրանք։

intrigare, arsi, ինտրիգառե, առսի։ Պատատել։ պատատիլ։ ատրանք։ ատրելանք։

intrinsecare, arsi, ինտրինսեքառե, առսի։ Ընտանի լինել։ բարեկամանալ։ ուշտա օրանք։ տօսմեալանք։

intufare, ինտուֆառե։ Խորտակել։ քիւ ֆլեղեմբ։

invalidare, ինվալիդառե։ Անվաւեր առնել։ պակաղել եղեմբ։

invecchiare, ինվեքիառե։ Ծերանալ։ եղիտիարլանանք։

inventare, ինվենտառե։ Հնարել։ Հարատարել։ վեհատանալանք։ նոնատ եղեմբ։

inverminare, ինվերմինառե։ Որդնահար լինել։ քուրմեալանանք։

invernare, ինվերնառե։ Ձմերել։ քըշլանանք։

investigare, ինվեսթիգառե։ Հետազօտել։ արատանք։ թեֆթիշ եղեմբ։

inviare, ինվիառե։ Յուղարկել։ ղօրլանանք։

invidiare, ինվիդիառե։ Նախանձել։ քրքանանանք։

invitare, ինվիթառե։ Հրաւիրել։ սատեմբ եղեմբ։

invocare, ինվոքառե։ Կարդալ յօգնութիւն։ մեռեռ քաղբանք։

Lacerare, լաքերառե։ Պատառոտել։ եբրեմբանք։ փատատալանանք։

lagnarsi, լանիառսի։ Դանդատել։ շէքվա ի՞ շիքայեմբ եղեմբ։

lagrimare, լագրիմառե։ Լալ։ ագլանանք։

lambiccare, լամբիքառե։ Կաթեցուցանել։ տատիլեմբանք։

lamentare, arsi, լամենթառե, առսի։ Դանդատել։ արանիքել։ շէքվա եղեմբ։

lampare, lampeggiare, լամֆառե, լամֆեճճիառե։ Փայլատակել։ երլաբրանանք։ փատատանանք։

lapidare, լապիդառե։ Քարկոծել։ թաշլանանք։

largare, լարգառե։ Լայնել։ Շարձակել։ պօլլանանք։

lasciare, լաշիառե։ Թողուլ։ լքանել։ զանցառնել։ արարանք։ քոյ վերամբ։

lavare, լավառե։ Լուանալ։ եսպքանանք։

lavorare, լավորառե։ Աշխատիլ։ գործել։ չալըշանանք։ իշլեմբ։

leccare , լէքքարէ։ Լիզանել։ հալամանք։
legare , լէկարէ։ Կապել։ պարպանք։
legittimare , լէգիթիմարէ։ Օրինաւոր կամ հարազատ առնել։ հէլալ խանիմք։
lessare , լէսսարէ։ Խարշել։ հարշանք։
levare , arsi , լէվարէ , առսի։ Բառնալ, ամբառնալ, յառնել։ բարձրանք, բառնանք։
levitare, լէվիթարէ։ Խանրել կամ խանրիլ։ մոյալանք։ մոյալանանք։
liberare , լիբերարէ։ Ազատել։ ազատ էթիմք։
licenziare , լիչէնցիարէ։ Արձակել, թողուլ յաղատել։ կիլիթիլ ինձ վէրմք։
limare , լիմարէ։ Խարտել, յոկել։ էյէլէմք։ ամօր փիլէմք։ վէրատրանք։
limosinare , լիմոզինարէ։ Խնդրել, կամ բաշխել զողորմութիւն։ ատատաբա ամրէմք։ կամ վէրմք։
liquefare , arsi , լիքուէֆարէ, առսի։ Հալել։ հալել։ էրիլիթմք։ էրիմք։
lisciare , լիսչիարէ։ Կոկել, հարթել։ փայլեցուցանել։ ամուլիթմք։ մեհրիլէմք։ Հիրա վէրմք։
liticare , կամ gare , լիթիքարէ։ Իրաւ։ Վիճել։ բանակռուել։ ատամա կամ նիզա էթմք։ էնքիրմք։
lodare , լոդարէ։ Գովել։ էյդմք։
lontanare , լոնթանարէ։ Հեռացնել։ ուզաքլանանք։
lusingare , լուզինգարէ։ Հաճոյել, փաղաքշել։ բաղէթմք։ օրիանանք։ մեհրայիմք էթմք։
lustrare , լուսթրարէ։ Փայլեցուցանել։ փառլաթմամ, Հիրաւանանք։
Macchiare , arsi , մաքքիարէ, առսի։ Աղտոտել։ ապատել։ լէքէլէմք։ լէքէլէնմք։
macchinare, մաքքինարէ։ Մեքենայել։ հնարել։ քանթէթմք։ ուզաղ քանանք։ փիլիտան էթմք։
macellare , մաչէլլարէ։ Ջնջել։ պօղաղանանք։
macinare , մաչինարէ։ Աղալ։ էսկիրթմք։
maestrare, մաէսթրարէ։ Վարդապետանալ։ ուսուցանել։ հօճա օլմաք։ էյդրէթմք։
malandare , մալանդարէ։ Զախողակի կատարիլ։ վնասիլ։ թիրա կիթմք։ պէրպատ օլմաք։
malare , arsi , մալարէ, առսի։ Հիմանդանալ։ հասանալանանք։

mal-

malfare, մալֆարե. Զար գործել։ քակտիլ էթամք։
mallevare, մալլեվարե. Լրտեսեսուրել։ քէֆիլ օրմիք։
malmenare, մալմենարե. Կոզոպարել։ Նա՝ վէսարանել։ եարլու էթամք։ Նա՝ էզիլեթ վէրմք։
maltrattare, մալթրաթթարե. Կեսել, տառապեցուցանել։ ինձիլթամք, էօրսէլամք։
mancare, մանքարե. Պակասել։ էքսիլմք։
mandare, մանդարե. Ուղարկել։ էօլլամք։
maneggiare, մանէճճարե. Ընդունել։ Նա՝ 'ի կիր առնուլ։ էլէ ալմաք։ Նա՝ քուլլանմաք։
manganare, մանգանարե. Գնել 'ի մանուլս։ մէնիկ նէյէ քօնմք։
mangiare, magnare, մանճարե. մանիարե. Ուտել։ էյէմք։
manifestare, մանիֆէսթարե. Յայտնել։ պէյան էթմք։
mansuefare, մանսուէֆարե. Ահ զայցնել։ եավաշլէթմք։
maravigliare, կամ mera", մարավիլիարե, մէրա՝. Զարմանալ։ շաշնք։
marcare, մարքարե. Գրոշմել։ նշանաւորել։ տամիալամք։
marciare, մարճարե. Խաղալ զօրաց։ Նա՝ լիրզ ատառնել։ ակիֆէր էթմք։ Նա՝ վէրլամ էթմք։
mareggiare, arsi, մարէճճարե, արսի. Ալէկոծիլ։ Նա՝ հարկանիլ 'ի ծովէ։ տալկասանմաք։ Նա՝ տէնկիզ թուրթմք։
maritare, arsi, մարիթարե, արսի. Ամուսնացուցանել։ ամուսնանալ։ էվլէնտիրմք։ էվլէնմք։
martellare, մարթէլլարե. Կռանել։ չէքիչլէմք։
martirizzare, մարթիրիզզարե. Նահատակել։ շէհիտ էթմք։
mascherare, մասքէրարե. Գիմակ արդանել։ պատրուակել։ մասկարա քօնմք, սուրէթ թէգիլ էթմք։
masticare, մասթիքարե. Ծամել։ չէյնէմք։
matteggiare, մաթթէճճարե. Ողեգնել։ ալիվանէ օրմաք։
maturare, մաթուրարե. Հասունացուցանել։ հասունանալ։ էրէթիլտիրմք։ էրէթիլմք։
medicare, մէտիքարե. Բժշկել։ իլաճ վէրմք։
meditare, մէտիթարե. Խորհել։ տուշունմք։
memorare, մէմորարե. Յիշատակել։ անդրմք։
menare, մենարե. Տանել։ կէտիրմք։
mendicare, մենտիքարե. Աղաչանաւոր։ տիլէնմք։

mentovare, հիշատակել։ անուանք, հաղ-
թելոյ կենթիկամք։

mercatantare, վաճառականութիւն
առնել։ պարկիկանելոյ էթամք։

merendare, նախընթերկ առնել։ ի
քնեան ենդիկին ենդամք, սանեթա էթամք։

meritare, արժանի լինել։ Նոյ՝ փոխա-
րինել։ միւսանեթահաք օրինաք։ Նոյ՝ մուրաքանելի վերամք։

meschiare, mescolare, խառնել։ խառնակել։ քաւրբորբանք։

migliorare, կամ՝ megli՞, դարձուցանել։ բարեկարգել։ սնուցանք, սիրելի վերամք։

minacciare, սպառնալ։ եաղանանք։ սեթրի թուեթանք։

minchionare, ծաղր առնել, կատակել։ մանկարարոյ էթամք, զեղծանամք։

ministrare, սպասաւորել, պաշտել։ խրզմեթ էթամք։

minorare, փոքրկացնել։ քիչելեցամք։

mirare, նշանել։ կենաց սիրամք։

misfare, սիրեանք։ սեր՝ ի վերք malfare, մալքանք։

misurare, չափել։ էօրամք։

mitigare, arsi, մեղմանալ։ եաւաշարամք, եաւաշանամք։

moccicare, մաղանք։ կղկղել մաղանոյ բանեցաց։ (խլեակը վազել)։ սիւանիք սիւանքիւրիւլամք։

modellare, կաղմել զրինակ, կամ զգաղապար։ ուէսամ կամ քաղրոպ եանանք։

moderare, modificare, փոխանանք։ փոխանքէանք։ ի չափու առնել, մեղմել, արդեցուցանել։ թէպակի էթամք, եուշեաթանք, զսպեթ էթամք։

molestare, նեղել։ նեղեցնել։ ենդեթամք, ենդիա էթամք։

mollare, թուլացուցանել։ քոյ վերամք, կենդեթամք։

moltiplicare, multi՞, բազմապատկել։ յաւելանել։ քաթ քաթ էթամք, աքթրամք, չոգալեթանք։

mondare, մաքրել։ թէմիզեթամք։

monetare, դրամ հատանել։ զարկի սիքքի էթամք։

mon-

montare, մոնտառե. Բարձանել՝ ի վեր, հեծանել։ հօրս՝ ձիոյ՝ ձիոյ՝ պինեմք։

mormorare, մորմորառե. Բրթմունջել, տրտունջել։ մը՝ ոչ լսեսանք։

morsicare, մորսիկառե. Խածանել։ ընդունք։

mortificare, arsi, մորտիֆիկառե, առսի. Մահացուցանել, մահանալ. Ձնչել զցանկութիւն, եմ։ Հօլ՝ սիրեմք. Նէֆսի զսպել Էթեմք, կմ օլմք։

mostrare, մոսթառառե. Ցուցանել։ կէօսթէրմէք։

muffare, մուֆֆառե. Բորբոսել։ քիւֆլենմք։

mugghiare, մուղղիառե. Բառաչել։ պօղուրմք։

murare, մուռառե. Որմ շինել. պարսպել։ տուվարլամք, հիսար էթմք։

mutare, մութառե. Փոփոխել։ տէյիշտիրմք։

Narrare, նառառառե. Պատմել։ նռպլ էթմք։

naufragare, նաուֆրառառե. Նաւաբեկիլ, կմ նաւարեկիլ։ կէմի փառաղաթմք, կմ փառաղանմք։

navicare, կմ gare, նավիկառե, կառէ. Նաւարկիլ։ կէմիլէ կիթմք։

necessitare, նէսսիթառառե. Հարկել։ զօր էթմք, կիւճլէմք։

negare, նէկառե. Ուրանալ, զանալ։ ինքնար էթմք՝ նօք ուէմք։

negoziare, նէկոցիառե. Վաճառ առնելս՝ զերիշէթմք։

negreggiare, կմ nereg", նէկրէճճիառե, նէռէճ". Սևանալ, թիսանալ։ սիյահլանմք։

nettare, նէթթառառե. Սրբել, սրբել։ թէմիզլէմք՝ սիլմք։

nevare, nevicare, նէվառառե, նէվիկառառե։ Ձիւնել։ քարեաղլանք։

nidificare, նիթիֆիկառառե. Շինել զբոյն։ Ճուվարեաֆիմք։

nobilitare, նոպիլիթառառե. Ազնուական առնել, ազնուացուցանել։ չերէֆ վերմք։

nojare, նոյառառե. Տաղտկացուցանել, ձանձրացուցանել։ պէզտիրմք։

noleggiare, նոլէճճիառառե. Ի վարձու ունել։ քիրայէ թութմք։

nomare, nominare, նոմառառե, նոմինառառե. Անուանել։ կոչել։ ատլամք, ատիլէ անլամք։

notare, նոթառառե. Լուղել։ նշանագրել։ իզմք։

Լա՝ նիշան քօմաք։

notificare, նոթիֆիքէարէ. Ծանուցանել։ պիլտիրմէք։

novellare, նովէլլարէ. Զրուցել։ Լա՝ առասպելել։ հէքիաթ էթմէք։ Լա՝ մասալ սէօյլէմէք։

nudare, նուդարէ. Մերկացուցանել։ չըլպաքլամաք։

numerare, կամ noverare, նումէրարէ. նովէրարէ. թուել։ սայմաք։

nutrificare, նուտրիֆիքարէ. Սնուցանել։ պէսլէմէք։

Obbiettare, օպպիէթթարէ. Ընդդէմ դնել։ յանդիմանել։ քարշըլամաք. իւզէ վուրմաք։

obbligare, arsi, օպպլիկարէ. արսի. Պարտաւորել։ պարտաւորիլ։ իւզէրինէ պուռճ քօմաք, կմ օլմաք։

occultare, օքքուլթարէ. Թաքուցանել։ կիզլէթմէք։

occupare, օքքուփարէ. Իւրացուցանել։ Լա՝ գրաւել զուռղի։ Լա՝ զբաղեցուցանել։ զապթ էթմէք։ Լա՝ էլլր թութմաք։ Լա՝ մասրահաթա սոքմաք։

odiare, օտիարէ. Ատել։ թշնամանալ։ սէվմէմէք, սիւշման օլմաք։

odorare, օտորարէ. Հոտոտալ։ քոքուլամաք։

oltraggiare, օլթրարաճճիարէ. թշնամանել։ նախատել։ սէօկմէք։ սիւշնամ վէրմէք։

oltrapassare, կամ oltre", օլթրարաքարարէ օլթրէ". Ընդ-անցանել։ յաչափն անցանել։ աշրրը կէչմէք, աշմաք։

oltrarsi, օլթրարարսի. Յառաջ անցանել։ իլէրի կիթմէք։

ombrare, օմբրարէ. Հովանի առնել։ քէօրկէ էթմէք։

ondeggiare, օնդէճճիարէ. Ծփիլ։ յուզիլ։ չուրց։ չալ-քալանմաք։

onorare, օնորարէ. Պատուել։ իքրամ էթմէք։

operare, օփէրարէ. Գործել։ իշլէմէք։

oppressare, օփփրէսարէ. Կոչտանել։ հնչել։ զուլմ կամ հէվր էթմէք, պասմաք։

oppugnare, օփփուկնարէ. Մարտնչիլ։ հէնկլէշմէք։

orare, օրարէ. Աղօթել։ աղաչել։ սուա էթմէք, իալվարմաք։

ordinare, օրտինարէ. Կարգաւորել։ հրաման տալ։ նիզամ վէրմէք, էմր էթմէք։

orecchiare, օրէքքիարէ. Ականջ դնել։ քուլաք քօմաք։

organizzare, օրկանիճճարէ. Զեւակերպել։ յօրինել։ սիւզէն կամ շէքիլ վէրմէք։

originare, օրիճինարէ. Սկզբնաւորել։ սալբնը վէրմէք։

ori-

origliare, օրիլիառե. Ի ծածուկ ունկն դնել։ կիզ-
լիանչ քուլաք քօնաք։
orinare, օրինառե. Միզել։ սու ուլօքմէք, իշէմէք։
ornare, օռնառե. Զարդարել։ ուռնամիմաք։
ornar l'altare, օռնառե լ՝ ալթառե. Զարդարել զսե-
ղանն։ միհրապը ուռնամիմաք։
orpellare, օրպէլլառե. Պղնձով զարուկել։ փէրինճ
վարաք վէրմէք։
orzare, օրզառե. Հարմարդէմնաւել։ օռասալամաք։
osare, օսառե. Համարձակիլ, իշխել։ ճիւռէթ էթ-
մէք։
oscurare, arsi, օսքուրառե, առսի. Մթադնել, մթա-
գնել։ քարանլըք էթմէք, կամ օլմաք։
ossequiare, օսսէքուիառե. Մեծարել, ապատահարկել։
յայէթ, կամ խըզմէթ էթմէք։
osservare, օսսէռվառե. Պահպանել։ Եա՝ ուշ դնել։
սաքլամաք։ Եա՝ կէօզէթմէք։
ostare, օսթառե. Հակառակիլ։ քարշը օլմաք։
ostentare, օսթէնթառե. Պարծիլ։ էօկլանմէք։
ostinarsi, օսթինառսի. Յամառիլ։ ինատ էթմէք։
ovviare, օվվիառե. Դիմակալել։ քարշը ուռմաք։
Pacificare, arsi, փաչիֆիքառե, առսի. Խաղաղացու-
ցանել։ խաղաղանալ։ սլարըշտըրմաք, սլարըշմէք։
padroneggiare, փատրոնէճճիառե. Տիրանալ, իշխել։
հէքիմ ալմաք։
pagare, փաղառե. Վճարել զպարտս։ էօտէմէք։
palesare, փալէզառե. Յայտնել։ ալան էթմէք։
palpeggiare, փալպէճճիառե. Շօշափել։ էլավրշմաք,
էօքլամաք։
palpitare, փալպիթառե. Թնդալ սրտի։ խրտէք օյնամաք։
paragonare, փարագոնառե. Բաղդատել։ յարըշտըրմաք։
pareggiare, arsi, փարէճճիառե, առսի. Հաւասարել,
հաւասարիլ։ սլէրապէր էթմէք, կամ օլմաք։
parlare, փարլառե. Խօսել։ սէօյլէմէք։
partecipare, կամ parti", փարթէչիփառե, փարթի". Հա-
ղորդիլ, մասնակցիլ։ իլհաք օլմաք։
parteggiare, փարթէճճիառե. Կուսակից կամ ձեռն
ուս լինել։ թարաֆ թուռմամաք։
particolarizzare, փարթիքօլարիզզառե. Մասնաւորա-
ուսմ լինել։ ֆիրատէ ֆիրատէ սէօյլէմէք։

pas-

pascolare, խոտելանել։ Արածել, Հարակիլ։ օթլաթ-մանք, օթլանմանք։

passare, խոսանել։ Անցանել։ Կէջմէք։

passeggiare, խոսէճճիանել։ Զգնալ։ Կէզինմէք։

passionare, խոսիոնանել։ Վշտացուցանել։ Կրել։ տէրտ վէրմէք, կմ չէքմէք։

pastorare, կմ pastu", խոսրանել, խոսրա"։ Արածելը հովանել։ տավարի կիւթմէք։

patrocinare, խոսրուչինանել։ Պաշտպանել։ արքա օլ-մանք, սահմանքը էթմէք։

paventare, խովէնրանել։ Երկնչիլ։ քորքմանք։

peccare, խէչչանել։ Մեղանչել։ Կիւնահ իշլէմէք։

peggiorare, կմ piggio", խէճճիորանել, խիճճի"։ Ցոռ-ուեցուցանել, կմ յուանալ, ծանրանալ։ քէօ-թիւլէթմէք, քէօթիւլէնմէք, աղբրլանմանք։

pelare, spiumare, խէլանել, սպիորանել։ Փետել։ թիւյի եօլմանք։

pellegrinare, խէլլէկրինանել։ Պանդխտիլ։ եօլճիլիք։ կմ ղարիպլիք էթմէք։

penare, խէնանել։ Ցարչարել, կմ չարչարիլ։ էզիլէթ վէրմէք, կմ չէքմէք։

penetrare, խէնէթրանել։ Թափանցել։ իչէրի կիրմէք, կէչմէք։

pensare, խէնանել։ Խորհիլ։ տիւշիւնմէք։

perdonare, խիրտանանել։ Ներել։ ափ էթմէք։

perfezionare, խէրֆէչիանանել։ Լրկատարումն ածել։ թէքմիլ էթմէք։

perfidiare, խէրֆիխիանել։ Անհաւատանալ, անհաւա-տիլ։ իւանմամանք, իւանամ սիւրմէք։

pergiurare, կմ spergiu", խէրճիանանել, սպէրճիա"։ Երդմնահար լինել։ եէմինի պօզմանք։

pericolare, խէրիչօլանել։ Խափանել, կործանել։ կմ խափանիլ, վտանգիլ։ եէրքմանք, պօզմանք։ կմ պօզուլ-մանք, խաթատա օլմանք։

perpetuare, խէրփէթուանանել։ Մշտնջենաւորել։ տուայմու-պաքը օլմանք։

perseguitare, խէրսէկիտիրանանել։ Հալածել, վանել։ քո-վուլմանք։

perseverare, խէրսէվէրանանել։ Հաստատաղորդել, տևել։ տուրմանք, տայանմանք։

pesare, ֆէզարէ. Կշռել։ Լս՝ ծանր լինել։ Թարթ-
մաք։ Լս՝ ապրը կեալմէք։
pescare, ֆէսքարէ. Ձուկն որսալ։ պալըք ավլամաք։
pestare, ֆէսթարէ. Լեռուլ յանկոնի։ հավանաս ուէյմէք։
pettinare, arsi, ֆէթթինարէ, արսի. Սանրել։ սան-
տրիլ։ Թառամաք։ Թառալանմաք։
piagare, ֆիաղարէ. Վիրաւորել։ եարալամաք։
pianare, ֆիանարէ. Հարթել։ տիւզ էլթմէք։
piantare, ֆիանթարէ. Տնկել։ Լս՝ կանգնել, հաստա-
տել։ ապառ նա ֆիրատան տիքմէք։ Լս՝ քաքմաք,
եէրլէշտիրմէք։
piccare, ֆիքքարէ. Ծակել խայթել։ տէլմէք, սոքմաք։
picchiare, ֆիքքիարէ. Բաղխել։ վուռմաք, քաֆու
չալմաք։
piegare, arsi, ֆիէղարէ, արսի. Տեղի տալ. խոյս
տալ։ կիմ կորուցուցանել, ամիսփէլ։ եէր վէր-
մէք, սոմուրմաք։ կիմ էկրիլթմէք, սէվշիրմէք։
piegar la lettera, ֆիէղարէ լա լէթթերա. Ծալել գիր,
քիտաֆ ալուրմէք։
pietrificare, ֆիէթրիֆիքարէ. Քարացուցանել։ թաշ
քէսիլթմէք։
pigliare, ֆիլիարէ. Գրաւել, առնուլ։ զապթ էլթ-
մէք, ալմաք։
pigliar acqua santa, ֆիլիարէ ակգուա սանթա. Առնուլ
ջուր օրհնել։ մի պարէք սու ալմաք։
pigliar medicina, ֆիլիարէ մէտիչինա. Դեղ առնուլ։
իլաճ ալմաք։
pigliar serviziale, կամ lavativo, ֆիլիարէ սէրվիցիարէ
լավատիվօ. Գրիսի առնուլ։ հոքնա ալմաք։
piovigginare, կամ pioveg', ֆիովիճճինարէ, ֆիովէճճ'.
Ցօղել։ եաղմուր սէրփմէք։
pisciare, ֆիշարէ. Միզել։ սու տէօքմէք։
pitturare, ֆիթթուրարէ. Գիծել։ նաքշլամաք։
pizzicare, ֆիցցիքարէ. Կսմթել։ Լս՝ մանրանջել։ չիմ-
տիքլէմէք։ Լս՝ կէնդիրմէք։
placare, ֆլարարէ. Հիշուցանել, հանդարտեցուցա-
նել։ ամնամիրմէք, եուտիսլանմաք։
poggiare, ֆոճճիարէ. Յենուլ, պնդիլ։ տայանմաք,
տայանուրի տուրմաք։
polverizzare, ֆոլվէրիցցարէ. Մանրել 'ի փոշի։ Լծոզ
էլթ-

էթամք։

popolare, բոբոլարե։ Բնակեցուցանել, բազմացուցանել զբնակիչս։ Շինել էթամք, եվ շինվել թամք։

poppare, բոբբարե։ Ծծել։ Ամմք։

portare, բորտարե։ Բերել, տանել։ Կէթիրմք։ Կէօթիւրմք։

portar il Santissimo, բորտարե էլ սանթիսսիմօ։ Բերել զմի տանել զՏաղորդն։ Զուտասա կէթիրմք, կամ կէօթիւրմք։

posare, arsi, բոզարե։ տարի։ Ի վայր դնել։ Եւ՝ զնստանիլ։ Հանգչիլ։ աշտարակ քօնք։ Եւ՝ սիթուրմանք։ Ընտանութեանմանք։

postergare, բոսթերգարե։ Յետս ընկենուլ։ արտանա արարանք։

pranzare, բրանձարե։ տեսս ի վերբ desinare. դէսինարե։

praticare, բրաթիքարե։ Ի գործ դնել։ Եւ՝ կենցաղավարիլ։ բուլանմանք։ Եւ՝ բուլանմանք։

precipitare, բրաչիբիթարե։ Գահավիժ առնել։ ուշուբուտնան թիքիուլմք։

predare, բրեդարե։ Աւարել։ կողոպտել։ եարմանամանք։

predestinare, բրեդեսթինարե։ Ասխատահմանել։ քրամիթ կամ մուքատարեր էթամք։

predicare, բրեդիքարե։ Քարոզել։ վազ էթամք, կամ վերբամք։

pregare, բրեկարե։ Աղաչել։ եարվարմանք։

pregiare, բրեճարե։ Մեծ հարգանարիլ։ Եւ՝ գին հատանել։ քրամեթիւ թուրթամանք։ Եւ՝ պահա քօնք։

pregiudicare, բրեճիտիքարե։ Վնասել։ տուժել։ զարար կամ զինան վերբամք։

premiare, բրեմիարե։ Վարձատրել։ յաղթնակ պարգևել։ իւհրիւթ վերբամք։ իրզամեթ մուքատարելիսին իսհան էթամք։

preparare, բրեբարարե։ Պատրաստել։ հաղորդանք։

presentare, arsi, բրեզենթարե։ տարի։ Աչուջի մատուցանել։ յանդիման ընել։ հուզուբուտնա կէթիրմք։ կամ յուբանք։

preservare, բրեսերվարե։ Պատսպարել։ պահպանել։ ապրանք։ մնասուն էթամք։

pressare, բրեսսարե։ Սխիրել։ փութացուցանել։ սըբրէթ վերբամք։ էվէթլիթմարիրմք։

pres-

prestare, խնդրեմ։ Փոխ տալ։ Կօգնեմ վերմեք։
prezzare, գնեմ։ Արդոյ հատարել։ ուրս տալմանք։
prezzolare, գնեմ։ Վարձել։ քիրալանանք։
prigionare, գնեմ։ Ի բանս արկանել։ զբանս տանս բռնանք։
principiare, գնեմ։ Սկզբնաւորել։ պաշտամանք։
privare, arsi, գնեմ։ առեմ։ Զրկել։ զրկիլ։ պակասել։ մատրուտ եղեմք, նուազ օրմանք։
privilegiare, գնեմ։ Արտուանու կամ ազատաւոր շնորհել։ ազատելիք ի միաբանելիքիք վերմեք։
proccurare, arsi, գնեմ։ առեմ։ Հոգալ։ խնամել։ սատանալ։ մուքայեմ օրմանք։ Եղեւ կեցեցիրմեք։
processare, գնեմ։ Փուրձել։ ստանել։ ի դատաստանական քննուել։ փիւրսիլ եղեմք։
profanare, գնեմ։ Անգտելել։ պղծել։ զարբաշան իր։ ապրանք։ թեանգիս եղեմք։
professare, գնեմ։ Խոստանել։ Ես՝ պարտապիլ յարհեստս ինչ։ ինքարար եղեմք։ Ես՝ պիր զինահանեմ պաշ քանք։
profetare, գնեմ։ Մարգարէանալ։ փիլիսոպ պերլիք եղեմք։
profittare, գնեմ։ Օգտանալ։ օգտիլ։ աբելանք։ փայլուկ կեցրմեք։
profondare, arsi, գնեմ։ առեմ։ Ի խորս արկանել։ կամ անկանիլ։ ընկղմիլ։ ուերինեն անեմանք։ ի մուրմեք։ պանեմանք։
prolungare, գնեմ։ Յապարել։ յերկարել։ ուշանեմանք։
pronosticare, գնեմ։ Նախագուշակել։ եվ վերլուն սեցրեմեք։
pronunziare, գնեմ։ Բացայայտել։ արտասանել։ պէտան եղեմք։ Եղանք սեցրեմեք։
propagare, գնեմ։ Տարածել։ ազգանք պերլիեմեք։
proporzionare, գնեմ։ Համեմատել։ նմանանեցուցանել։ չափաւորմանք։ պինգեղեմեք։
prostrare, arsi, գնեմ։ առեմ։ Տապալեալ արկանել։ կամ անկանիլ։ Եղրկ երքանք։ ի երքրիմանք։
protestare, գնեմ։ Հայտնի ասել։ վկայել։ մարտիրեմ եղեմք։ շեհատեմ կեցեցիրմեք։
provare, գնեմ։ Փորձել։ Ես՝ հաստատել։ ցուցանել։

ցանել։ Թէ՝ հրիսկէ էթմէք։ Եւ՝ խոպաթ էթմէք։
provocare, քոզէլէմէք։ Գրգռել, դրդել։ քընարը-
մանք, թաւթաւշուրմանք։
pubblicare, քոզպլիքամէք։ Հրապարակել։ ապան էթմէք։
puntare, քոնրամէք։ Կեռադրել։ Եւ՝ խմել։ նոքթա
քօմանք։ Եւ՝ ուլուրթմէք, ոսքմանք։
puntellare, քոնրնէլամէք։ Ցնցուկ կամ խէչ դնել։
ոտյաք քօմանք։
purgare, purificare, քոռամէք, քոռիքիքամէք։ Մա-
քրել։ Թէմիզլէմէք։
putrefare, քոռնէքամէք։ Փտեցուցանել, նեխեցու-
ցանել։ ջուրլութմէք, պօղմանք։
puzzare, քոչամէք։ Գարշահոտել։ Քէնա քօքմանք։
Quadrare, քուատրամէք։ Քառանկիւնի առնել։ Եւ՝ յար-
մարել։ ուլօրթի քէօշէլի էթմէք։ Եւ՝ նպարշանք։
querelare, arsi, քուերէլամէք, ասոք։ Ամբաստանել,
տրտնջել։ շէքվա էթմէք։ մրոքլատմանք։
questionare, քուէսթիոնամէք։ Վիճել, մարտնչել։ մի-
նամէլէ էթմէք, մէնգրէշմէք։
quetare, կամ quietare, քուիէթամէք, քուիէթամէք։ Դա-
դարեցուցանել։ հանդարտեցուցանել։ ոխնարար-
մէք, սէքինթմէք։
quitare, քուիթամէք։ Տալ զմուրհակ իրաւախոհուն։
խպրահ քեահաթը վէրմէք։
Raccomandare, ռաքքօմանդամէք։ Յանձնել։ սիփարիշ
էթմէք։
raccontare, ռաքքոնթամէք։ Պատմել։ նաբլ էթմէք։
raccorciare, ռաքքորչամէք։ Հատնոտել։ քըսատ-
լաթմանք։
raccordare, arsi, ռաքքորտամէք, ասոք։ Յիշեցուցա-
նել։ յիշել։ խաթրին կէթիրմէք, անղմանք։
radiare, raggiare, ռաքիամէք, ռաճճիամէք։ Փայլատա-
կել։ ճառագայթել։ ելլատրատմանք։ շէօհլէ վէրմէք։
radicare, arsi, ռաքիքամէք, ասոք։ Արմատանալ։
քէօքլէնմէք։
radunare, կամ ragu", ռաքունամէք, ռաքու"։ Հաւաքել,
ժողովել։ տիրիլթմէք, ուէվ չիրմէք։
raffacciare կամ infa", ռաֆֆաչչամէք, ռինֆա"։ Յանդիմա-
նել, կշտամբել։ իւզէ վուռմանք։ իմիթինան էթմէք։
ragionare, ռաճիօնամէք։ Խօսել։ Եւ՝ հաշիւ առնել։
սէյ-

սէօյլէմէք։ Եւ՝ հէտուպ էլթմէք։

rallegrare, arsi, առլէկրու�։ առի։ Ուրախացուցանել, ուրախանալ։ սէվինտիրմէք, սէվինմէք։

rammaricarsi, առմմարիչարուտ։ Դանդատել։ շիքայէթ էթմէք։

rammemorare, առմմէմորարուտ։ Յիշեցուցանել։ հաթրա տիւշիւրմէք։

rapportare, առաբբորթարուտ։ Վերաբերել։ Եւ՝ պատմել։ կէօթիւրմէք։ Եւ՝ նաքլ էթմէք։

rappresentare, առաբբրէզէնթարուտ։ Յանդիման առնել։ հուզուրունա չը-բարմէք։

raschiare, կամ rastiare, առասքիարէ։ առասթիարէ։ Գերծուլ։ եօնմաք, թիրաշ էթմէք։

rasciugare, առասչիուգարէ։ Ցամաքեցուցանել։ քուռութմաք։

rassegnare, առասսէնիարէ։ Տալ, յանձնել, հաստուցանել։ վերմէք։ սիսիարրշ էթմէք։ կերի վերմէք։

rassicurare, առասիգուրարէ։ Յաստահովել, ղօրացուցանել։ էմինէթմէք, իւրէք վերմէք։

rassodare, առասօդարէ։ Պինդել, ամրացուցանել։ փէք-լէթմէք, մամուռլամաք։

ratificare, առաթիֆիգարէ։ Հաւանելով հաստատել։ մուքարրար էթմէք։

ravviare, առավիարէ։ Ուղղել 'ի ճանի։ ասղրու եաղլա կէօթիւրմէք։

raziocinare, առայիչինարէ։ Տրամաբանել։ մուքայէ-մէ էթմէք, քըյաս էթմէք։

recapitolare, կամ rica'', առէքափիթօլարէ։ առէքա''։ 'Ի համառօտ բովանդակել։ մուխթասարին սէօյլէմէք։

recare, առէքարէ։ Տանել, կամ բերել։ կէօթիւրմէք, կէթիրմէք։

recitare, առէչիթարէ։ 'Ի բերան ընթեռնուլ, կամ ասել։ էզբէր օքումաք, կամ սէօյլէմէք։

reclamare, առէքլամարէ։ Բողոք բառնալ, գանդատել։ շէքվա, կամ շիքայէթ էթմէք։

recuperare, կամ ricu'', առէքուպէրարէ։ առէքա''։ Ան-դրէն ստանալ։ թէքրարան էլէ կէթիրմէք։

recusare, կամ ricu'', առէքուզարէ։ առէքա''։ Ոչ, յանձն առնուլ, հրաժարիլ, լաստուլ էթմէք, ռէտտ էթմէք։

regalare, առէկալարէ։ Ընծայել։ փէշքէշ չէքմէք։

registrare, ռէճիստրու�՝ Մատենագրել, արձանագրել։ քարտ էլթիմէք։

regnare, ռէնէ՝ Թագաւորել։ փառիշահլըք սիւրմէք

regolare, ռէկիւլա՝ Կանոնադրել, բարեկարգել։ նիզամ վէրմէք, տիւզէլթմէք։

remigare, ռէմիգա՝ Թիավարել։ քիւրէք չէքմէք։

replicare, ռէպլիքա՝ Կրկնել։ թէքրարլամաք։

reprovare, կամ ripro", ռէպրօվա՝ ռիպրօ"։ Անարգել, մերժել։ թէլլք էլթմէք, քարտուլ էլթմէք։

repugnare, կամ ripu", ռէպուգնա՝ ռիպու"։ Հակառակիլ, Շէդիմանալ։ քարշը տուրմաք, կամ օլմաք։

reputare, կամ ripu", ռէպուտա՝ ռիպու"։ Համարիլ։ կարծել։ սանմաք, թիւ թմաք։

respirare, կամ rispi", ռէսպիրա՝ ռիսպի"։ Ոգի կամ շունչառնուլ։ սոլուսմաք, նէֆէս ալմաք։

restare, ռէսթա՝ Մնալ, յաւելուլ։ քալմաք։

resuscitare, կամ risus", ռէսուսչիթա՝ ռիսուս"։ Յարուցանել, կենդանացուցանել։ տիրիլթմէք։

revelare, կամ rive", ռէվէլա՝ ռիվէ"։ Բանալ, յայտնել։ աչմաք, ալեյան էլթմէք։

revocare, կամ rivo"։ ռէվօքա՝ ռիվօ"։ Յետս կոչել, նահանջել։ տէօնտիրմէք։

riandare, ռիանդա՝ Դառնալ, դարձեալ նկատել։ տէօնմէք, թէքրարտան պաքմաք։

ribellare, կամ rubel", ռիպէլլա՝ ռուպէլ"։ Ապստամբիլ։ ասի օլմաք։

ributtare, ռիպութթա՝ Ի բաց ձգել։ պիր կանտա պրաքմաք, կամ ատմաք։

ricamare, ռիկամա՝ Աղեղագործել։ նաքշը կամ փէսէնտ իշլէմէք։

ricambiare, ռիկամպիա՝ Փոխարինել։ մուքապէլէ վէրմէք։

ricapitare, կամ reca", ռիկապիթա՝ ռէկա"։ Դարձել, յիւր տեղին։ եէրինէ եօլլամաք։

ricercare, ռիչէրքա՝ Որոնել, յուզել։ արամաք։

richiamare, ռիկիամա՝ Յետս կոչել, դարձուցանել։ կէրի չաղրմաք, տէօնտիրմէք։

ricompensare, ռիկօմպէնսա՝ Փոխարինել։ մուքապէլէ վէրմէք։

riconciliare, ռիկոնչիլիա՝ Հաշտեցուցանել, միաբան

քոնել։ պարբշարբմամբ։ ուզաշարբմամբ։

ricopiare, ռիչոբիամառ։ Օրինակել։ սուրբ էթենի ալմամբ։

ricordare, arsi, ռիչորդամառ, առսի։ Հիշեցուցանել։ յիշել։ անպարբմամբ, անդմամբ։

ricoverarsi, ռիչուերամառսի։ Պատապարել ուրեք։ պիր եէրի սըղընմամբ։

ricreare, arsi, ռիչրեամառ, առսի։ Վերաստեղծել։ Եա՝ ստիպել, զուարճանալ։ երենիտեն եարաթմամբ։ Եա՝ իւրեք աշմամբ, կամ աշրմամբ։

ridondare, ռիդոնդամառ։ Առատանալ։ Եա՝ պատշաճել։ կամ ծաղիլ։ թաշմամբ։ Եա՝ եաքրշմամբ, զուհուր օլմամբ։

rifiutare, ռիֆիուտամառ։ Մերժել, արհամարհել։ ռէտտ էթմէք, ասյմամամբ։

riformare, ռիֆորմամառ։ Կորոգել, բարեկարգել։ նիզամ վերմէք, տիւզէթմէք։

rigettare, ռիճէթթամառ։ Ջընկենուլ։ պրպամամբ։

riguardare, ռիկուարդամառ։ Հայել, նկատել։ Եա՝ պգուշանալ։ պպամամբ։ Եա՝ սարբնմամբ։

rilasciare, ռիլասչամառ։ Թողուլ, ազատել։ քոյվերմէք, ազատրամամբ։

rilassare, arsi, ռիլասսամառ, առսի։ Թուլացուցանել, թուլանալ։ կէվշէթմէք, կէվշիմամբ։

rilegare, ռիլէկամառ։ Դարձեալ կապել, արկելուլ։ Եա՝ ապտուել։ թէքրար պաղլամամբ, եասաք էթմէք։ Եա՝ սիւրկիւն էթմէք։

rilevare, ռիլէվամառ։ Բարձրացուցանել։ Եա՝ օգտել։ քալտրրմամբ։ Եա՝ եարամամբ։

rimandare, ռիմանդամառ։ Ետդրէն դարձուցանել։ կէրի սէօնտիւրմէք։

rimaritare, ռիմառիթամառ։ Կրկին ամուսնացուցանել, կամ ամուսնանալ։ թէքրար էվլէնտիրմէք, կամ էվլէնմէք։

rimbombare, ռիմպոմպամառ։ Դղրդիւն կամ արձագանք առնել։ կիւուլէմէք, եանքօլամամբ։

rimborsare, ռիմպորսամառ։ Ետկանել 'ի քսակ։ քսակէյէ քօմամբ։

rimediare, ռիմէդիամառ։ Դարմանել, դեղ առնել։ թէմար էթմէք, իլաճ էթմէք։

rimirare, ռիմիրամառ։ Հայել։ պպամամբ։

rimontare, ռիմոնտառե։ Ընդրէն հեծանել։ Եւ՝ առնել դնոց։ Թէքբար պինամք։ Եւ՝ պահասը արթնանք։

rimostrare, ռիմոստրառե։ Ցուցանել։ կէօստէրմէք։

rimproverare, ռիմպրովէրառե։ Յանդիմանել։ իւ զինէ վուռմամք։

rinforzare, ռինֆորցառե։ Զօրացուցանել։ քուվվէթ լէնտիրմէք։

rinfrescare, ռինֆրէսքառե։ Զովացուցանել, ցրտացուցանել։ սէրինլէթմէք, սաղուլթմամք։

ringraziare, ռինկրաձիառե։ Շնորհակալ լինել։ շիքր էթմէք։

rinnovare, կամ rino՝, ռիննովառե։ ռինո՝։ Վերանորոգել։ թէքբար էէնիլէմէք։

rinomare, ռինոմառե։ Յարդանաք յիշել։ պուլել։ էքրամ իլէ անղմամք։ մէթ էթմէք։

rinvitare, ռինվիտառե։ Վերստին հրաւիրել։ թէքբար տավէթ էթմէք։

rinunziare, կամ renun՝, ռինունձիառե, ռենուն՝։ Հրաժարիլ։ վազ կէչմէք։

riparare, ռիֆարառե։ Դարմանն տանել։ Եւ՝ պաշտպանել։ թիմար էթմէք։ Եւ՝ քօռումամք, սաքլամամք։

ripescare, ռիֆէսքառե։ Ընտրելերել 'ի ջրոյ։ Եւ՝ դրամ գտանել։ սու�ն չըքարմամք։ Եւ՝ թէքբար էլէ սիւշիւրմէք։

ripezzare, ռիֆէձիառե։ Կարկատել։ խատարամք։

ripiantare, ռիֆիանթառե։ Վերստին անկել։ կամ հանգնել։ թէքբար տիքմէք։ կամ տուրտուրմամք։

ripigliare, ռիֆիլիառե։ Վերստին առնուլ։ թէքբար ալմամք։

riportare, ռիֆորթառե։ Ընդրէն տանել, դարձուցանել։ տէօնտիւրմէք։

riposare, ռիֆոզառե։ Հանգուցանել, կամ հանգչիլ, ննջել։ ըռահաթլանթմամք։ ըռահաթլանմամք։ ույուռմամք։

ripurgare, ռիֆուրկառե։ Վերստին կամ քաջ մաքրել։ թէքբար, կամ էյի թէմիզլէմէք։

risaltare, ռիսալթառե։ Ընտրելիլ։ տիշարը կէօրիմէք։

risalutare, ռիսալութառե։ Փոխարէն ողջունել։ սէլամլանա սէլամ էթմէք։

riscaldare, arsi, ռիսկալդարե, առսի։ Վերատաքեմ ջերմացուցանել, կամ ջերմանալ։ Թեքբարձ լասքիմանք, կամ լասքանք։

rischiarare, arsi, ռիսկիարարե, առսի։ Պայծառացուցանել, պայծառանալ։ Բուշան էլիմք։

riscontrare, arsi, ռիսկոնտրարե, առսի։ Ընդառաջել, հանդիպել։ Եւ՝ բաղդատել։ Քարշելամանք, օղրամանք։ Եւ՝ չարքշտելմանք։

risegnare, ռիսենեարե։ Հրաժարիլ։ տեղի տալ ոչ լուսմ։ ոչ տալ էլիմք։ Եկբ վերմք։

riserbare, կամ riservare, ռիսերարե, ռիսերվարե։ Պահել։ Եւ՝ նկատել։ զգուշանալ։ սաքլանք։ Եւ՝ սպասքի սաքընանք։

risicare, ռիսիկարե։ Վտանգ 'ի վտանգի։ Թեհնվկիյն քանք։

risonare, ռիսոնարե։ ան՝ 'ի վերը rimbombare, ռիմբոմբարե։

risparmiare, ռիսպարմիարե։ Ճնդել, խնայել։ խարնը քալիլ էլիմք, ոնրանք։

rispettare, ռիսպեթարե։ Ակնածել։ յարգել։ հինանալ էլիմք, իմիսալ էլիմք։

ristampare, ռիստամպարե։ Կրկին տպագրել։ Թեքբար պասան էլիմք։

ristorare, arsi, ռիսթորարե, առսի։ փոխարինել, նորոգել։ զօրացուցանել։ զօրանալ։ մանքակելէ էլիմք։ քուվվէլիթելիմք քուվվէլիթ արանք։

risultare, ռիսուլթարե։ Ծագել։ յել գալ։ զուհուր օրանք։ իլէրի կելմք։ չրքանք։

ritirare, arsi, ռիթիրարե, առսի։ Քաշել։ ամփոփել։ մեկնել։ առանձնանալ։ վանքք։ պիւզմք։ վանքիլմք։ սրդրնանք։

ritondare, կամ roton", ռիթոնդարե, ռոթոն"։ Բոլորակ առնել։ տէյիրմիլէթմք։

ritornare, ռիթորնարե։ Յետս դառնալ։ կէրի տէօնմք։

ritrovare, ռիթրովարե։ Գտանել։ գտանք։

rivisitare, ռիվիզիթարե։ Փոխարէն այց առնել։ զնյարէթ էտանէմք։

rivocare, ռիվոքարե։ Յետս կոչել։ դարձուցանել։ փոխել։ կէրի չաղրանք։ չէվիրմք։ տէյիշտիրմք։

rivoltare, ռիվոլտարե. Շրջել. հոլովել։ ոլորեցուցանել, տիվիրմէք։

rizzare, arsi, ռիզզարե, առսի. Կանգնել. յառնել։ ուղղորդել, ուղղել, ոյալա քաշքաշել։

rosseggiare, ռոսսէճճարե. Շառագունել։ քշլիմ՝ զբլանանք։

roveschiare, ռովէսքիարե. Հեղուլ։ Նա՝ կործանել, քանդել։ տէսրմէք։ Նա՝ եր քանք. խարապ էլթմէք։

rovinare, ռովինարե. Ավերել, խանդարել։ պէր՝ պատ էլթմէք, ոչնչանք։

rubare, ռուբարե. Գողանալ։ ջալմանք։

russare, ռուսսարե. Խորդալ։ խորխորատանք, խրոչանք։

Sacrificare, սակրիֆիչարե. Պատարագել. ողջակիզել. ընծայել։ քուրբան էլթմէք. փէշքէշլէմէք։

saggiare, սաճճարե. Փորձ փորձել, առնուլ զնաչակ։ տէնէմէք, չէշնիլէմէք։

salare, սալարե. Յաղել։ Թուզլամանք։

salariare, սալարիարե. Տալ թոշակ կամ վարձ։ եբլ՝ լբ. կամ կիւնլիւք վէրմէք։

saldare, սալտարե. Յօդել, պնդել։ եւափշտրանք. պէրքիթմէք։

salmeggiare, սալմէճճարե. Սաղմոսել զէսպուռ օրհնանք։

saltare, սալարե. Պասնուլ, կաքաւել։ սէթլանանք, սրչրանանք։

salvare, arsi, սալվարե, առսի. Պահպանել, ապրեցուցանել. ապրիլ։ կէօզէթմէք. քուրթարանք, քուռթուլանք։

salutare, սալուտարե. Ողջունել։ սէլամ վէրմէք, կամ էլթմէք։

santificare, սանթիֆիչարե. Սրբ առնել։ թէրթիս էլթմէք։

saziare, սայիարե. Յագեցուցանել։ ասյուրանք։

sbadigliare, կամ sbavi", սպաղիլիարե, սպավի". Յօրանել։ էսնէմէք։

sbagliare, սպալիարե. Սխալել։ եանրլանք։

sbarcare, arsi, սպարքարե, առսի. Ի նաւէ հանել, կամ եջանել։ քայրքուռն չը քարանք կամ չը քանք։

sbattezzare, arsi, սպաթթէճճարե, առսի. Բռնադատել յուրացուն, ուրանալ զբրիստոնէութիւն։ սինուէն չը քարանք, կամ չը քանք։

sbian-

sbiancare, պպիանչաառէ. Սպիտականալ։ պկյարզանանալ։
sboccare, պպօչչաառէ. Անկանիլ կամ խառնիլ դեռոց։ խէբի սաբանք։
sbombardare, պպոմպարդաառէ. Աբռնակիլ թնդանօթ։ թոփ ամթանք, կամ պօշմթանք։
sborsare, պպորսաառէ. Հանիլ 'ի քսակէ, հատարիլ զդրամն։ քէսէտէն չբ քարանք, ոչնչ տալանք։
sbrigare, arsi, պպրիգաառէ, առսի. Աբրագ վճարիլ. ազատիլ։ իրի պիթիրմէք, քուրթուլանք։
sbrogliare, arsi, պպրօլիաառէ առսի. Աբզատիլ կամ ազատանալ 'ի գործոց։ իշտէն քուրթարանք, կամ քուրթուլանք։
scacciare, սգաչչիաառէ. Հալածիլ, արտաքսիլ։ քօվանք։
scagliare, սգալիաառէ. Մաքրիլ զթէփ ձկանց։ պաչբք փուչարին քսաղանք։
scaldare, arsi, սգալդաառէ, առսի. Ջերմացուցանիլ. ջերմանալ։ բսաթանք. քրզանք։
scalzare, սգալձաառէ. Հանիլ զկօշիկ. բոկոտն առնիլ։ փսափուռ չբ քարանք։
scambiare, սգամբիաառէ. Փոխիլ, փոխանակիլ։ տէյիշտիրմէք, տէյիշ էթմէք։
scampare, սգամփաառէ. Աբզատիլ կամ ազատիլ 'ի վտանգէ։ պէլատան քուրթարանք, կամ քուրթուլանք։
scandalezzare, arsi, սգանդալէձձաառէ, առսի. Գայթակղեցուցանիլ, գայթակղիլ։ ֆիէնա խպրէթ վէրմէք, կամ ալանք։
scansare, arsi, սգանսաառէ, առսի. Հեռացուցանիլ. հեռանալ։ իրաքլամանք, իրաքլանանք։
scappare, սգափփաառէ. Խոյս տալ, փախչիլ։ սիվիշիփ քաչանք։
scaramucciare, սգառամուչչիաառէ. Հրոտակիլ։ ջարբաշղրլբք էթմէք։
scarcerare, սգառչերաառէ. Հանիլ 'ի բանտէ։ զընտանուն չբ քարանք։
scaricare, arsi, սգառիգաառէ, առսի. Թափիլ զբեռն, դատարկիլ։ թէֆրիղ էթէթիանալ։ իւք չբ քարանք, պօշմթանք, պօշալանք։
scasare, սգաչաառէ. Հանիլ 'ի բնակուն։ եվտէն չբ քարանք։
scatenare, սգաթէնաառէ. Լուծանիլ 'ի շղթայից կամ 'ի կա-

կապանաց։ զինՀիրանն չը քարմանք։

scavalcare, սկավալկարե։ Իջուցանել կամ իջանել 'ի ձիոյ։ ամենան էնեալիմք։ կամ էնեմք։

scavare, սկավարե։ Փորել։ երել։ քաղրմանք։

scemare, սչեմարե։ Պակասել։ պակասեցուցանել։ քեմանք։ էքսիլիմանք։

scherzare, սքերզարե։ Խաղալ։ ՇԽաղ առնել կամ ասել։ ծիծաղանք։ շատա էթիմք։

schiaffeggiare, սքիաֆֆեճճարե։ Ապտակել։ սիլլէ վուռանք։

schiarare, սքիարարե։ Լուսաւորել։ պայծառացուցանել։ նուրբանիմք։ լուչան էթիմք։

schifare, կամ schivare, սքիֆարե։ սքիվարե։ Փախչիլ։ խուսարիլ։ քաշանք։ սիվիլիմք։

schiodare, սքիօդարե։ Կորզել պրեռն։ էնպսեր չը քարմանք։

sciacquare, կամ risciacquare, սչիակվարե։ սռիչիակվարե։ Լողալ։ լուանալ։ շալբանք։ Եայքանք։

sclamare, սկլամարե։ Աղաղակել։ պոպրանք։

scolorare, սքօլորարե։ Գոյնանել։ գոյն։ ըռէնկի պօղանք։

scoltare, սքօլթարե։ Լսել։ լսիլիմք։

scomunicare, սքօմունիքարե։ Լողվել։ զրկել 'ի հաղորդակցութենէ։ ափորուզանք։

sconciare, սքօնչարե։ Խանդարել։ խանգարել։ քանուչանուշ էթիմք։ սիւգէնիսի պօղանք։

scongiurare, սքօնճիուրարե։ Երդմնեցուցանել։ նամ թախանձել։ երէմին վէրմէք։ նամ վէք Եալվարանք։

scontentare, սքօնթենթարե։ Տրտմեցուցանել։ վշտացուցանել։ խաթիրներ պօղանք։ սիրտ էթիմք։

scopare, սքօքարե։ Աղել։ ածել։ սիւփիւրմէք։

scoperchiare, սքօքերքիարե։ Բանալ զկափարիչն։ քափաղչըր աչմանք։

scoraggiare, scorare, սքօռաճճարե։ սքօռարե։ Լքուցանել։ էօրեկսիզ էթիմք։ ճանարզ քօսանք։

scordare, սքօռդարե։ Անմիտան առնել։ կամ լինել։ սիւղէնսիզ էթիմք։ կամ օլմանք։

scordarsi, սքօռդարսի։ Մոռանալ։ ունութիմանք։

scorneggiare, սքօռնեճճարե։ Խնթիկել։ պօյնուզ վուռ-

վուռմամբ։

scortare, «տօրթանաւ». Կարձել։ Եւ՝ առաջնորդել։ Քրստալթմամբ։ Եւ՝ Լօր կէօստերմամբ։

scortecciare, scorzare, «տօրթէչչիանաւ, «տօրձանաւ». Կեր զեալ։ Քարտուք չը քարմամբ։

scorticare, «տօրթիքանաւ». Մորթել։ Անբիկ խզմամբ։

scostare, arsi, «տօսթանաւ, առաի». Հեռացուցանել։ Հեռանալ։ Իրարքալթմամբ, Իրարքանմամբ։

scottare, «տօթթանաւ». Կիզուլ, խարշատել։ Եռամամբ։

screditare, «տրէտիթանաւ». Իրղծանել զանուն կամ զշամբաւ։ Ասրնա նոքթա քամամբ։

scurare, «տուրանաւ». Մթագնել, ապուտանալ։ Քարմամբ։

scusare, «տուզանաւ». Արդարացուցանել, Ջատագովել։ Մարդուր թուլթմամբ, Իմիզարը էթմամբ։

sdegnare, arsi, զէնէնանաւ, առաի». Արհամարհել, զայրանալ։ Իւրէ ոպարանմամբ, տատրլմամբ։

sdrucciolare, զտրուչչիօլանաւ». Սահիլ, Լպրծիլ, սխրչմամբ, ոյաղը քայմամբ։

seccare, «էքքանաւ». Չորացուցանել։ Քուռուլթմամբ։

secondare, «էքօնտանաւ». Հետևիլ, միաբանիլ։ արտրնասան կիլթմամբ, ուլմամբ։

securare, կամ՝ sicu", «էքուրանաւ, «էքու՝». Յանպահովել։ Էմինէլթմամբ։

segare, «էկանաւ». Սղոցել։ ոէսթիքիլէմամբ։

segnalare, «էնէլանաւ». Նշանաւոր կամ հրևելի առնել։ Մեշհուր, Լամ նամասար էթմամբ։

segnare, «էնէանաւ». Նշանել, գրոշմել, խաչիւ։ Նիշան քամամբ։ տասկաղասմամբ։ խաչ չը քարմամբ։

seguitare, «էկուիթանաւ». Զհետ երթալ։ յետ գնալ։ պիր Լօրա ուլմամբ։ Թուլթմամբ։ քօլլամամբ։

sellare, «էլլանաւ». Համառել։ Էյերլէմամբ։

sembiare, sembrare, «էմպիանաւ, «էմպրանաւ». Երևիլ, Թուիլ։ կէօրխնամամբ։ զանն օլմամբ։

seminare, «էմինանաւ». Սերմանել։ Էքին էքմամբ։

sentenziare, «էնթինթիանաւ». Վճռել։ գատել։ Թարիֆ էթմամբ։ սիհիլ քէսմամբ։

separare, arsi, «էպարանաւ, առաի». Բաժանել։ բաժանիլ։ այլրմամբ։ այրըլմամբ։

sequestrare, «էքուէսթրանաւ». Հեռացուցանել։ Եւ՝

կապել զգրաւն։ Եւ՝ արդելուլ ուրեք։ իրաքանչիւրնք։ Եւ՝ ուշադիր պաղատանք։ Եւ՝ հոգս եղիցիմք։

serbare, servare, «Ս»ուրբարել։ «Ս»ուրբանել։ Պահել, յաստպարել։ սաքլանանք։ օգալանաբրանք։

sermocinare, «Ս»ուրմոցինարել։ Ճառաբանել։ մուրբաւելէ եղիցիմք։

serpeggiare, «Ս»ուրբէճիարել։ Սողալ։ սիւրիւնմիք, սողողանք։

serrare, «Ս»ուռարել։ Փակել։ քափանանք։

sfamare, «Փ»ամարել։ Յագեցուցանել։ ասոյուրանք։

sfiancare, «Փ»իանգարել։ Ճայլթիլ։ չանգլանանք։

sfidare, «Փ»իդարել։ Դրդռել զոք։ Եւ՝ լքուցանել։ մեյտան ելուանք։ Եւ՝ ուսիւն բերանք։

sfidarsi, «Փ»իդարել։ Ոչ վստահիլ։ ինանմանք։

sfogare, «Փ»օղարել։ Աբուաշնչել։ արտաքս զեղուլ։ պուխաբ սաղանք, պօղանանք։

sfogliare, sfrondare, «Փ»օղարել։ «Փ»ռօնդարել։ թափել զտերև։ եաբրանք տերքանք։

sfortunare, «Փ»ուռթունարել։ Դժբաղդ առնել։ թալէհիղ եղիցիմք։

sforzare, «Փ»ուռզարել։ Բռնադատել։ զօր. եղիցիմք։

sfregare, «Փ»ուռեղարել։ Շփել։ քսանանք։

sfregiare, «Փ»ուռեճարել։ Անպարդացուցանել։ սիւզէնի պօղանք։

sfrenare, arsi, «Փ»ուռենարել, ռարի։ Բառնալ զսանձ, ազատանձ լինել։ կէմի քալաբրանք, կէմնիզ եամ զապիթարզ օրանք։

sfumare, «Փ»ուռմարել։ Ծխել։ թիւթիւնելէնմիք։

sgannare, զ«Ս»ուռնարել։ Հանել։ 'ի պատրանաց։ եանլիչաան չը.քաբանք։

sgomberare, sgombrare, զ«Ս»ումբարել։ զ«Ս»ումբարել։ Փոխել զբնակուելիսն զկամ զկահս։ չոմել։ էվ տէյիշտիրմիք, կէօչ եղիցիմք։

sgonfiare, arsi, զ«Ս»ուռնֆիարել, ռարի։ Ցածուցանել զուռոյցն, կամ ցածնուլ։ չիլիենտիրմիք, եամ էնմիք։

sgravare, զ«Ս»ուռավարել։ Թեթևացուցանել։ հաֆիֆելէնմիք։

sgridare, զ«Ս»ուռիդարել։ Սաստել։ թշնամանել։ ազարլամանք, սէօյմիք։

sguardare, զ«Ս»ուռարդարել։ Նայել, դիտել։ պարանք։

կէօզէթմէք։

sguizzare, զվ-էյյանէ. Սպրդիլ, կամ ոստնուլ։ քայ-մաք, սրչլամաք։

sigillare, սիճիլլանէ. Կնքել։ մէօհրլէմէք։

significare, սինիֆիքանէ. Նշանակել, ցուցանել։ ուէլալէթ էթմէք, կէօստէրմէք։

signoreggiare, սինիորէճճանէ. Տիրանալ. իշխել։ վալի օլմաք, հիւքմ էթմէք։

similiare, somigliare, սիմիլիանէ, սոմիլիանէ. Նմանիլ։ պէնզէմէք։

situare, սիթուանէ. Զետեղել, դնել ուրէք։ եէր-լէշտիրմէք, քօնտուրմաք։

slargare, զլարգանէ. Լայնել, ընարձակել։ էնլէթմէք, պուլլամաք։

slattare, spoppare, զլաթթանէ, զպօպպանէ. Հատանել։ 'ի ատնել։ սիւտէն, կամ մէմէսէն քէսմէք։

slegare, զլէկանէ. Արձակել, լուծանել։ չէօզմէք։

smagrare, զմագրանէ. Նիհարանալ։ իրուալանմաք։

smaltare, զմալթանէ. Կիտուած առնել։ մինէլէմէք, մինէ վէրմէք։

smascherare, զմասքէրանէ. 'ի բաց առնուլ զդիմակն։ սուրէթի բալտրրմաք։

smenticare, զմէնթիքանէ. Մոռանալ։ ունութմաք։

smontare, զմոնթանէ. Իջանել։ էնմէք։

smorzare, զմորզանէ. Մեղուցանել։ սէօնտիւրմէք։

snerbare, snervare, զնէրպանէ, զնէրվանէ. Հատանել զջիղս. ակարացուցանել։ սինիր քէսմէք. քուվվէթսիզ էթմէք։

sodare, սոդանէ. Պնդել, հաստատել։ պէրքիթմէք, քավիլէթմէք։

soddisfare, սոդդիֆանէ. Վճարել, հաճեցուցանել։ էօտէմէք, քանահաթ էթմէք։

soffiare, սոֆֆիանէ. Փչել։ իւֆիւրմէք։

soffiar il naso, սոֆֆիանէ իլ նասօ. Մաքրել զքուն գունա։ սիւմքիւրմէք։

soffogare, կամ suff', սոֆֆոգանէ, սուֆֆ'. Հեղձուցանել, խեղդել։ պողմաք։

soggiogare, սոճճիոգանէ. Լուծանել։ զասլթընա ալմաք։

soggiornare, սոճճիորնանէ. Դամել, կամ մնալ ուրէք։ էյլէնմէք, ուիր էէրտէ օթուրմաք։

sognare, «ենեմաք։ Երազել։ տիւռ կէօրմէք։

solcare, «ոլգամաք։ Ակօս բանալ։ էվլէք, կամ նատաա էթմէք։

solennizzare, «ոլենիզզամաք։ Տօնախմբել։ հռչակ հարկանել։ զինեալ թ, կամ ալայ էթմէք։

solidare, «ոլիդամաք։ Պինդել։ քարիլէթմէք։

sollecitare, կամ solli'։ «ոլլէճիթամաք։ «ոլլի'։ Սխրել, մղել։ կամ խուճապել, վարվարել։ սրբելեթ վէրմէք։ տիւրթմէք։ կամ էվէթելէմէք։ աճելէ էթմէք։

solleticare, dileticare, «ոլլէթիգամաք։ գիլէթիգամաք։ Խրատուղել։ քըճը.քլամաք։

sollevare, կամ solleviare, «ոլլէվամաք։ «ոլլէվիամաք։ Ամբառնալ։ Եւ՝ ապաստանիլեցուցանել։ գրգռել։ քալորբիմաք։ Եւ՝ պաշ քալորբիթմաք։

sollevarsi, «ոլլէվամաք։ Ապաստանիլ։ Եւ՝ զրօանուլ։ պաշ քալորբիմաք։ Եւ՝ խրքէք աչըլմաք, ըսա հանթլանմաք։

sommare, «ոմմամաք։ Գումարել։ Ճամի էթմէք։

somministrare, «ոմմինիսթրամաք։ Տալ։ բաշխել։ վէրմէք։ թէվզի էթմէք։

sonare, «ոնամաք։ Հնչել։ հնչեցուցանել։ էօթմէք, էօթմուրմէք։

sonare la chitarra, կամ la campana, «ոնամաք լա գիթարրա։ լա գամփանա։ Հարկանել զքնար։ կամ զզանգակ։ ատանթուռ։ կամ չանգ չալմաք։

sonecchiare, կամ sonneggiare, «ոննէգգիամաք։ «ոննէճիամաք։ Դիրհել։ ըմբոստանամաք։

soperchiare, կամ sover'', «ոբբէգգիամաք։ «ովէր''։ Յաւելանալ։ առաւելուլ։ արթմաք։ թաշմաք։

soppestare, «ոբբէսթամաք։ Ծանծել։ Չարդել։ սէօյմէք։

sopportare, «ոբբէրթամաք։ Կրել։ տանել։ չէքմէք։ կէօթիւրմէք։

soppressare, «ոբբրէսսամաք։ Ճմլել, բառնալ 'ի միջոյ պատանք։ պաթալ էթմէք։

soprabbondare, «ոբրաբբոնդամաք։ Զեղանել։ առաւելուլ։ թաշմաք։

soprassegnare, «ոբրասսէննամաք։ Նշանակել 'ի վր։ մակագրել։ քայա էթմէք։

soprastare, կամ sovra'', «ոբրասթամաք։ «ովրա''։ Գերակայել։ Եւ՝ մերձ կալ։ պաշ օլմաք, հիւքմ էթմէք։

մեք։ Լա՝ Լարլաշմեք։

sormontare, սորմոնթարե։ Վերելսկիել։ իւսուիւնեք ամիլամեք։

sorpassare, սորփասսարե։ Գերազանցել։ իւսուս օլ մեք, աշմեք։

sospettare, սոսպէթթարե։ Կասկածիլ։ իշկիլլենմեք։

sospirare, սոսպիրարե։ Հառաչել։ ախ էթմեք։

sostentare, սոսթէնթարե։ Կերակրել, սնուցանել։ ապէսլէմեք։

sotterrare, սոթթերարե։ Ծածկել ը հողով, թաղել։ կէօմեք։

sparagnare, սփարանիարե։ տես 'ի վեր rispasmiare, սխփասմիարե։

sparare, սփարարե։ Ալանակել զհրացանս, եւն։ թօփ, թիւֆէնք պօշաթմեք։

sparlare, սփարլարե։ Զարամիտանել։ սիկլէմեք, սաս չէքմեք։

spasimare, սփասիմարե։ Գերանիել ջղաց։ սինիր չէքիլմեք։

spassare, arsi, սփասսարե, արսի։ Օքսանիլ։ էյլէնմեք, զէ՛ֆիք էթմեք։

spasseggiare, սփասսէճճարե։ Զգնալ, շրջապտիլ։ կէզինմեք։

spaventare, սփավէնթարե։ Զարհուրեցուցանել։ քորքուրթմեք։

specchiarsi, սփէքիարսի։ Նկատել 'ի հայելւոջ։ այնպես պակմեք։

specificare, սփէսիֆիարե։ Որոշապէս ծանուցանել, կամ ասել։ սիրէր սիրէր սէյան էթմեք, նամ սէօյլէմեք։

spennare, սփէննարե։ Փետրաթափ առնել։ թիւյլէրի քօփարմեք։

sperare, սփէրարե։ Հուսալ։ ումմեք։

spergiurare, սփէրճիւրարե։ Երդմնազանց լինել, սուտ երդնուլ։ եէմինի պօզմեք, եալան եէմին անտ իշմեք։

sperimentare, սփէրիմէնթարե։ Փորձ փորձել։ թէճրիպիկ էթմեք։

spezzare, սփէցցարե։ Խորտակել, կոտորել։ փարչա փարչա էթմեք, քըռմեք։

spia-

spianare , «էիանառ». Հարթել։ սիւզլմամբ։
spiare , «էիառ». Լրտեսել։ հաշուտրամամբ։
spiccare , staccare , «էի�առ», «ԲառսառԷառ». Կորզել։ քօթարմամբ։
spiegare , «էիէկառ». Տարածել, պարզել։ Եա՝ բա-
ցատրել։ հայմամբ, ասմամբ։ Եա՝ մանաս վէրմամբ։
spirare , «էիառառ». Շնչել, շունչ առնուլ։ էսմամբ, Ն-
էֆէս ալմամբ։
spodestarsi , «էօսէԲառառ». Անկանիլ յիշխանութի-
զրկիլ։ մոռնուլ օրմամբ. մոռնուտ քալմամբ։
spogliare , arsi , «էօլիառէ, առառ». Կողոպտել, մերկ-
կանալ։ ասյմամբ. ասյունմամբ։
spopolare , «էօէօլառառ». Անելն, կամ անբնակ առնել։
վերան էլթմամբ։
sporcare , «էօսէառառ». Աղտեղել։ մուրտարամամբ։
sposare , «էօզառ». Ամուսնացուցանել, պսակիլ։
էվէնանիրմամբ. էվէնմամբ։
sprezzare, «էառէՅառ». Անարգել։ խոշնեմ պարքմամբ։
spronare , «էառօնառառ». Խթանել։ մահմուզ վուռմամբ։
spruzzare , «էառառՅառ». Սրսկել։ սու սէրմամբ։
spumare , «էառմառ». Փրփրիլ։ քէօփիրմամբ։
spuntare , «էառառԲառառ». Բթեցուցանել։ քրլաղը կէ-
սէրմամբ։
sputare , «էառԲառառ». Թքանել։ թիւքիւրմամբ։
spuzzare , «էառՅառառ». Ժահահոտիլ։ քօքմամբ։
squassare , «էառառառառ». Թօղթափել. ցնցել։ սիլքմամբ, սարսաղթմամբ։
sradicare , ՀառէԷառառ». Արմատախիլել։ քէօքսէն քօ-
փարմամբ։
stacciare , «ԲառՀԷառառ». Մաղել։ քալգուրլամամբ։
stagionare , «ԲառՄԷօնառառ». Հասունացուցանել։ Եա՝
պահպանել։ կէլթիշախրմամբ. փիշախրմամբ։ Եա՝ կէօ-
զէլթմամբ։
stagnare , «ԲառՆէառառ». Լճանալ։ կէօլ օրմամբ, իպքիլմամբ։
stampare , «ԲառՄէառառ». Տպել, տպագրել։ պասմամբ,
քիթապ պասմամբ։
stancare , arsi , «ԲառՆէառառ, առառ». Վատատակեցուցա-
նել, վատատակիլ։ եօռուլթմամբ, եօռուլմամբ։
stare , «Բառառ». տէս յերեսս 160։
star in piedi , «Բառառ ին էիէփէ». Յոտն կալ։ այլաբան
տուր.

տուրանք։

star meglio, «ռիա՝ մէլիո. Բարւոք կամ առողջ լինել։ էյլի օրանք։

star poco bene, «ռիա՝ փօ՛փօ պէնէ. Կիսառողջ լինել։ հասասանիձագ օրանք։

star in letto, «ռիա՝ ին լէթթօ. Յանկողնի կալ։ ոէօ՝ չէ՛քոէ տուրանք։

starnutare, «ռառնուռիա՝ռէ. Փռնգալ։ անրսրրանք։

stemperare, «ռէմ՝փէռա՝ռէ. Լուծանել. հալել։ էրիթ՝մէք, հալլ էթմէք։

stentare, «ռէնթիա՝ռէ. Կարօտիլ, գժուարուելի կրել։ էհատանրլք, կամ զօռ. չէքմէք։

stillare, «ռիլլա՝ռէ. Մ՚զել. ծորեցուցանել։ սրզրթ՝մանք, տամրատանք։

stimare, «ռիմա՝ռէ. Կարծել, մեծ համարիլ։ սան՝մանք, ոէօյիւք թուրթմանք։

stimolare, «ռիմօլա՝ռէ. Խթել, գրգռել։ տիւրթմէք, քրնաքրանք։

stipendiare, «ռիփէնտիա՝ռէ. Տալ թոշակ, կամ վարձ։ հաք, կամ իւրիւ՝ի վէրմէք։

stomacare, «ռօմա՝կարէ. Շարժել զսիրտն, կամ տաղտկացուցանել։ մտակի, կամ իւրէյի պուլանարրմանք, իյրէթմէք։

stoppare, stuccare, «ռօփփա՝ռէ, «ռառուքքա՝ռէ. Խցանել։ թը՝քանք։

straboccare, «ռառաբօքքա՝ռէ։ Ի՚ բուսաց զեզանիլ թաշանք։

straccare, arsi, «ռառաքքա՝ռէ, առաքի. տէ՛ս 'ի վերբ stancare, «ռանքա՝ռէ.

stracciare, squarciare, «ռառաչչա՝ռէ, «քառառչիա՝ռէ. Պատռել. հերձուլ։ էրրթմանք, փառալանք։

stralciare, «ռառաչչիա՝ռէ. Յատանել։ պուտանանք։

stramazzare, «ռառամաձձա՝ռէ. Տապաստ արկանել։ զէրզէպիլ էէրէ՝ վուռանք։

stranare, «ռառանա՝ռէ. Օտարացուցանել, հեռացուցանել։ ոյրրանք, ուզաք էթմէք։

strangolare, «ռառանգօլա՝ռէ. Խեղդել։ պօղանք։

straparlare, «ռառափարլա՝ռէ. տէ՛ս sparlare, «փառլա՝ռէ.

strapazzare, «ռառափաձձա՝ռէ. Ի՚նարգել, խուռել, ղեղել։ ըստ ոգաանանք, ինձիթմէք, ղէ՝ֆա էթմէք։

strappare, «ռառաքքա՝ռէ. Խլել, կորզել։ քօփարանք։

stra-

strascinare, տրասչինարե. Ընդ քարշ տանել. սուրիւքլէմք։

strepitare, տրեպիտարե. Գոչոդել, աւնել չշնչեան։ փաղաքրոտ չը քարանք, շանաղա էլիմք։

strigare, տրիգարե. Լուծանել. Եա՝ վնարել զգործ։ չէօզմք։ Եա՝ լեզի պիլիմիլմք։

strofinare, տրոֆինարե. Բարել, շփել։ օվամանք, սուրմք։

studiare, ստուդիարե. Պարապել յուսուսն։ աբուանք իւղրկ օլմանք, էօյրէնմք։

stufare, arsi, տուֆարե, առսի. Ջանդրացուցանել. ձանդրանալ։ պէզարիրմք, պէզմք։

svagarsi, զվագարսի. Տատանիլ, զբաղեալ։ ավարա կէզմք։

svariare, զվարիարե. Փոփոխիլ, յոլդոզդ լինել։ պէր քարարաս օլմանք։

subentrare, սուպենտրարե. Ցաջորդել, զտեղին փոխանակել։ էէրինէ կէչմք։

succhiare, սուքիարե. Շաղափել։ պուրբուլամանք։

succiare, sugare, սուչարե, սուգարե. Ծծել։ էմմք։

sudare, սուդարե. Քրտնել։ թէրլէմք։

svegliare, arsi, զվէլիարե, առսի. Զարթուցանել, զարթնուլ։ օյանարմանք, օյանմանք։

svelare, զվէլարե. Բանալ, յայտնել։ աչմանք, այան էլիմք։

sventare, sventolare, զվենդարե, զվենդոլարե. Հողհանդարել։ էէրփաղէ սալմանք։

svergognare, զվերգոնարե. Ամաչեցուցանել, ուրանարրմանք։

svernare, vernare, զվերնարե, վերնարե. Ձմերել։ քըշլամանք։

suffragare, սուֆֆրագարե. Օգնել։ էարդըմ էլիմք։

suggettare, կամ sogge", սուջջէտարե, սոջջէ". Ենթարկել, հպատակեցուցանել։ ալթընա ալմանք, խամ քօնանք. միւթը էլիմք։

sviare, զվիարե. Զարուսուցել։ էօլասան շաչմանք։

sviluppare, զվիլուպարե. Լուծանել, ազատել։ չէօզմք. քուրթարմանք։

sviscerare, զվիշերարե. Թափել զաղիս։ պաղրբասանք չը քաշմանք։

svo!-

svoltare, պտուտեցնել։ Շրջել։ դեվիրմաք։
superare, սուպերարե։ Յաղթել։ գերազանցել։ եկնմաք, աչնաք։
superbiare, սուպերբիարե։ Հպարտանալ։ մեղսուրլանմաք։
supplicare, սուպլիկարե։ Թախանձել։ ժանել։ լինա։ կամ նիյաղ եղծմաք։
surrogare, սուռոգարե։ Կարգել փոխանակ այլոյ։ քայրընին եբրենե քօմաք։
suscitare, սուսցիտարե։ Յարուցանել։ Եա՝ կանգնել։ տիրիլթմաք։ Եա՝ քաշուրմաք։
Tacciare, թաչչարե։ Անբաս դնել։ լիքի ուրաքմաք։
tagliare, թալիարե։ Կարել։ քեսմաք։
tardare, թարդարե։ Յամել։ դեգերել։ կեչիլքմաք, օյալանմաք։
tassare, թասսարե։ Հարկ արկանել։ գին հատանել։ վերկի քօմաք։ նարդ քեսմաք։
tastare, թասթարե։ Շօշափել։ զննել։ տոքանմաք։ եօքլամաք։
tavolare, թավոլարե։ Տախտակ մածուցանել։ թահտալամաք։
temperare, թեմբերարե։ Բարեխառնել։ չափաւորել։ իմիխտալ եղծմաք։ հնարքմաք։ միջայամ եղծմաք։
tempestare, թեմբեսթարե։ Յուզել։ խռովեցուցանել։ կամ մրրկել։ սալավերտ եղծմաք։ կամ սլմաք։ քայ չը քմաք։
tentare, թենթարե։ Փորձել։ տեղեկմաք։ սընամաք։
terminare, թերմինարե։ Վերջացնել։ Եա՝ սահմանել։ պիթիրմաք։ Եա՝ սինոր քեսմաք։
testamentare, թեսթամենթարե։ Կտակ առնել։ վասչը եղծ եղծմաք։
testare, testificare, testimoniare, թեսթարե։ թեսթիֆիչարե։ թեսթիմոնիարե։ Վկայել։ շահիտլիք եղծմաք։
tiepidare, թիեբիդարե։ Եղկանալ։ ըլրանմաք օլմաք։
tiranneggiare, կամ nizzare, թիրանեջջարե։ նիզզարե։ Բռնակալել։ զուլմ եղծմաք։ զուլում օլմաք։
tirare, կամ trarre, թիրարե։ թրարրե։ Քարշել։ չեքմաք։
tirar di spada, թիրարե դի սպադա։ Սուր քաշել։ շիշ օյնամաք։
toccare, թոչչարե։ Հպել։ Եա՝ պատչանել։ տոքունմաք։ Եա՝

Նա՝ միւ թալիք տալնք։

tollerare, բոլլերառէ. Տանիլ, համբերել։ տայանմանք, սասպ. Էլիմէք։

tonare, կամ tuonare, բոնառէ, բուոնառէ. Որոտալ։ կիսուլէմէք։

tonsurare, բոնսուրառէ. Խուզել գլեր։ սաչ քրիմէք։

torbidare, բորբիդառէ. Պղտորել. պուլանարմանք։

tormentare, բորմենթառէ. Չարչարել. վշտացնել։ խակենճլէմէք, էլէմ վէրմէք։

tornare, բորնառէ. Դառնալ։ սէոնմէք։

tornar indietro, բորնառ ինդիէթրո. Յետս դառնալ։ կէրի սէոնմէք։

torniare, բորնիառէ. Ճախարակել։ ճիրբիրիլ։ իշլէմէք։

tosare, բոզառէ. Կտրել զհաչինս. խուզել։ քրիմէք։

traboccare, բրաբոչչառէ. Օկղանիլ, առատանալ։ թաշմանք։

tracciare, բրաչչիառէ. Ջնջել գնալ, հետազօտել։ արտրաքրա կիրթմէք։ իզլէմէք։

trafficare, բրաֆֆիչառէ. Տուրևառիկ լինել։ ալրշ վէրիշ էլիթմէք։

traghettare, կամ traget", բրաղղեթթառէ, կամ բրաճէթ". Անցանել յայնկոյս։ օ պիր թարաֆա կէչմէք։

tralasciare, բրալասչիառէ. Զանց առնել։ թողուլ։ վազ կէչմէք. քօմնք։

tramandare, բրամանդառէ. Անցուցանել։ կէչիրմէք։

tramischiare, բրամիսկիառէ. Ի ներքս խառնել։ իչնէ քարշրշուրմանք։

tramontare, բրամոնթառէ. Մտանել արևու, կամ լուսնի։ կիւնէշ, կամ այ պաթմանք։

tranquillare, բրանքուիլլառէ. Խաղաղացուցանել։ բահաթ վէրմէք։

trapassare, բրապասսառէ. Անցանել յաստջ։ Նա՝ մերանիլ։ աշրը կէչմէք։ Նա՝ էօլմէք։

trascurare, բրասքուրառէ. Անհոգանալ։ հաճաթսըզ օլմանք։

trasfigurare, trasformare, բրասֆիկուրառէ, բրասֆորմառէ. Անյայտակերպել։ քայրը սուրէթէ սոքմանք, միւ թէնէք քիլ էթմէք։

traslatare, trasportare, բրասլաթառէ, բրասպորթառէ. Փոխադրել։ էկրմէն ուիշտիրմէք։

trasvasare, travasare, Բառավազառ, Բառավազառ։ Թափել տանել յանանոյ։ աբեմարմնաց, պօշալեմնք։

trasviare, traviare։ Բառավիառ։ Բառավիառ։ ՍՀ՝ ընկեցանել։ Հօլսան շաշբրեմնք։

trattare, Բառարիառ։ Զեռնարկել ՝ի գործ։ Եւ՝ ձեռնել։ Եւ՝ վարել զ ապրում։ Իշ կէօրմէք։ Եւ՝ մուքալէմ էլեմք։ Եւ՝ քօնուշմնք։

travagliare, Բառավալիառ։ տես ՝ի վերբ tormentare, Բօռմէնիառ։

traversare, Բառավէռսառ։ Անցրաքայլել։ քարշայա կէչմէք, սավմնք։

tremare, Բառիառ։ Դողալ։ Թիթրէմէք։

trionfare, Բառիօնֆառ։ Հաղթանակել։ զէֆէր պուլմնք։

tristarsi, Բառիռառի։ Տրամել։ Թասասալանմնք։

tritare, Բառիառ։ Մանրել, փշրել։ ուֆալեմնք, էզմէք։

troncare, Բառօնքառ։ Թշուել, հատանել։ պուռամնք, քէսմէք։

trovare, Բառավառ։ Գտանել։ պուլմնք։

tuffare, Բառֆֆառ։ Ընկղմել։ պաթրրմնք։

turbare, Բառռպառ։ Խռովեցուցանել։ ալեթիռամ էլեմք։

Vacare, Վքառ։ Դատարկանալ։ պոշ օլմնք, մէհլուլ օլմնք։

vacillare, Վաչիլլառ։ Երերել, տատամել։ սալլանմնք, շուպէրլէնմէք։

vagare, Վքառ։ Թափառել։ ավարէ կէզմէք։

validare, convalidare, Վալիդարէ, քոնվալիդառ։ Վաւերի կիր հաստատուն առնել։ մուքարրէր էլեմք։

valutare, Վալուտառ։ Տալ զգաժէք։ Թահմին էլեմք, պահա վէրմէք։

vanagloriarsi, vantarsi, Վանակլորիառսի, Վանդառսի։ Մեծպարծել։ էօյնէնմէք։

vaneggiare, Վանէճճիառ։ Բանդադուշել։ Եւ՝ թափրանալ։ սայրքլամնք։ Եւ՝ պոշալմնք։

vangare, Վանկառ։ Բրել։ Եէր քազմնք։

vantaggiare, Վանդաճճիառ։ Օգտգանալ, գերազանցել։ Եւ՝ շահիլ։ Իւէրլի կէլեմք։ Փաղրէլեմի օլմնք։ Եւ՝ քազանմնք։

varare, Վառառ։ Դնաւ ՝ի ջուր լիջուցանել։ Կէմիյի

սուրա պրաքանք։

variare, arsi, վարիարե, արսի. Փոփոխել, փոփոխիլ։ տէգիշանիմք. տէգիշելիմք։

uccellare, ուչչելլարե. Թռչունս որսալ։ քուշ ավկանանք։

vegghiare, վէգգիարե. Հսկել։ օյանելք քաշանք։

vegliare, վէլիարե. Նոյն է։ Եւ՝ պահպանել։ կէսզէթիմք։

velare, վէլարե. Ապապատել, պատրուակ արկանել։ փէրատէլիմք, էօրթիմք։

vendemmiare, վէնդէմմիարե. Կթել զայգի։ սաղ պուղանք։

vendicare, arsi, վէնդիգարե, արսի. Վրէժ առնուլ։ ինթիքամ ալանք։

venerare, վէնէրարե. Յարգել, մեծարել։ հիւրմէթ եմ կրամատ էթմք։

verdeggiare, վէրդէճճարե. Դալարանալ, կանաչել։ եշիլլենմք։

vergognare, arsi, վէրկոնիարե. արսի. Ամաչեցուցանել. ամաչել։ ուտանուրմանք, ուտանանք։

verificare, վէրիֆիգարե. Ստուգել։ թարգրելանք։

ufficiare, ուֆֆիչարե. Պաշտել յեկեղեցւոջ։ քիլիսէ աստուածային էթմք։

uguagliare, ուգուալիարե. Հաւասարել։ պէրապէր էմք, պիր քարար էթմք։

viaggiare, վիաճճարե. Ճանապարհորդել։ եօլ էթմք, կէզմք։

vicinare, վիչինարե. Սահմանակից լինել. մօտել։ պէրաբաշ օլմանք, եսքիշիմք։

vietare, վիէթարե. Արգելուլ, խորշեցուցանել։ եասակ էթմք։

vigilare, վիճիլարե. տես՝ ի վերս vegghiare, վէգգիարե։

villaneggiare, վիլլանէճճարե. Անարգել, նախատել։ սէօյլուփ սիթէմ էթմք։

villeggiare, վիլլէճճարե. Ի գեղջ բնակել։ քէօյաէ օթուրմանք։

violare, վիոլարե. Բռնաբարել, պղծել։ փասք էթմք, պօզմանք։

visitare, վիզիթարե. Այց առնել։ զիյարէթ էթմք։

vivificare, վիվիֆիգարե. Կենդանացուցանել։ տիրիլթմք։

viziare, վիզիամաք։ Խանգարել, արգելել։ պօզմանք։ զերբելիմանք։
ultimare, ուլտիմամաք։ Լաւ արուել։ պիտիրմանք։
umanarsi, ումանամարսի։ Մարդանալ։ մնանան օրմանք։
umiliare, arsi, ումիլիամաք։ ամարսի։ Խոնարհեցուցանել, խոնարհիլ։ ազգպլանանք։ ազգպլանանմանք։
uncicare, կամ uncinare, ունչիամաք, ունչինամաք։ Կեռով ըմբռնել։ չէնկիլիմանք։
uniformarsi, ունիֆորմամարսի։ Մի խարնիլ նմանիլ։ ուրմանք։
vociferare, arsi, վոչիֆերամաք։ ամարսի։ Հնչել հանրաձայն։ չայ օրմանք։
vogare, վոգամաք։ Թիավարել։ քիւրեք չէքմանք։
volare, վոլամաք։ Թռչիլ։ ուչմանք։
volgarizzare, վոլկարիզզամաք։ Ի սովորական լեզու թարգմանել, կամ մեկնել։ անա ուրլենի թէրշիրմանք էթմանք։
voltare, վոլտամաք։ Դարձուցանել, շրջել։ սէօնտիրմանք, սէվիրմանք։
vomitare, կամ care, վոմիտամաք, կամաք։ Փսխել։ քուսմանք։
votare, վոտամաք։ Պատարկել։ ուզշամանք։
uitare, ուիտամաք։ Մղել։ Լս՝ հակառակիլ։ իթի վէրմանք։ Լս՝ քարշը տրմանք։
usare, ուզամաք։ Սովորիլ։ Լս՝ ի գործ ածել։ ալըշանք։ Լս՝ քուլլանմանք։
usurpare, ուզուրպամաք։ Յափշտակել, գրաւել յանիրաւի։ քափմանք, զուգիթնա արմանք։
Zampare, զամփամաք։ Ալքացել։ թէքմէլիմանք։
zappare, զամփամաք։ Բրել, բրշու մարբել կամ դարձուցանել զՀող։ թօփրաղը պէլլիմանք։
zelare, զէլամաք։ Ունել նախանձ կամ փոյթ։ ղայրէթ էթմանք։
zoppicare, զոփփիկամաք։ Կաղալ։ աքսամանք։

Բայք եղերեալք 'ի ere, էամաք։ որք են ընդ երկրորդ և երրորդ լծորդութիւն։

Abbattere, ապպաթթէամաք։ Կործանել, տապաստ արկանել։ էրքմանք։ էէրէ վուռմանք։
abbattersi, ապպաթթէամարսի։ Պատահիլ։ դիպիլ։ ընտաստ

կեալմիք։

accadere, աւտուրէնալ. Հանդիպիլ։ բռնաս կեալմիք։

accendere, աւէնդէնալ. Վառիլ, բորբոքիլ։ եռալմամբ, թուխթուշտուրմամբ։

Կատար. accesi, աւէնդի. Վառեցի։ եռալամբ։

Ընդուն. acceso, աւէնդաց. վառեալ։ եռալմիշ։

accignersi, աւէնիանալ. Կործանիլիլ, 'ի գործ պատրաստիլ։ եւ վուռմամբ, թեռարիք կեալմիք։

accogliere, ատիւլիանալ. Ժողովիլ. ընունիլ։ առվելիմիք, քաղուլ եղիմիք։

accorgere, gersi, ատիւանալ, նանալ. Իմանալ, գիտալ։ ուսյմամբ. փառկրնա վարմամբ։

accorrere, ատիւանալ. Արագ ընթանալ։ սկիրիմամբ, փութմամբ։

accrescere, ատրանալ. Աճեցուցանիլ, կամ աճիլ։ սրթիրմամբ, սրթիմամբ։

addurre, ատրանալ։ տես։ յեր. 188։

affigere, ատիգանալ. Բևեռիլ, պնդիլ։ մեխլամամբ. քաշմամբ։

Կատար. affissi, ատիգի. Բևեռեցի։ մեխլաստամ։

Ընդուն. affisso, ատիգաց. Բևեռեալ։ մեխլամիշ։

affliggere, ատիգանալ. Վշտացնիլ, նեղիլ։ եղկեթ վերմամբ, ինանիմամբ։

aggiugnere, ատանալ. Յաւելուլ, կցիլ։ Եւ՝ ժամանիլ։ սրթիրմամբ, քամիմամբ, Եւ՝ եկեթիլմամբ։

Կատար. aggiunsi, ատանի. Յաւելի։ սրթիրամ։

Ընդուն. aggiunto, ատանիր. Յաւելեալ։ սրթիրմիշ։

alludere, ատանալ. Ակնարկիլ։ խնայուցանիլ։ նիշան վերմամբ, ասյուրմամբ։

ammettere, ատանալ. Ընդունիլ։ քաղուլ եղիմամբ։

antivedere, ատանալ. Կանխատեսանիլ։ հավելուանն ասյմամբ։

appartenere, ատանալ. Պատշաճիլ։ սիրշամամբ, եսպիրշամամբ։

apporre ատանալ. 'Ի վր դնիլ։ խառնիանիլ. քսանամբ։

apprendere, ատանալ. Իմանալ։ Եւ՝ ընդունիլ։ եղյրնամամբ։ Եւ՝ թեռարիմամբ։

ardere, ատանալ. Վառիլ, կամ վառիլ. բորբոքիլ։ եռալամամբ, եռանամամբ, թուխթուշամամբ։

Կատար. arsi, ատանի. Վառեցի։ եռալամամբ։

Ընդհան. arso, սարսօ. Վառեալ։ Եռալիս։
ascendere, սանդնդէսրե. Երանել՝ ի վերս։ Երգարը ելանել։
ascrivere, սգրիվերե. Ընծայել կամ հաւանիլ ուսանիլ։ գրիչներեն սայմաք. խղճիկեմ էթմէք։
aspergere, սպէրճերե։ Սրսկել։ ցողել։ սու սէրբմէք։
Կատար. aspersi, սպէրսի. Ցողեցի։ սէրբիտիմ։
Ընդհան. asperso, սպէրսօ. Ցողեալ։ սէրբիմիշ։
assistere, սսիսթերե. Անկեալ կալ. Ծառայել։ մեվ՝ ձրեան սլմաք. խիզմէթտէ սուրմաք։
assolvere, սսոլվերե։ Արձակել։ ազատել։ ջայ վերմէք։
astenersi, սթենէրսի. Ժուժկալել։ զգուշանալ։ քէնարնի թութմաք. սաքընմաք։
attendere, սթենդերե։ Պարապել՝ ի գործ. միտ դնել։ ի՛ կէօրմէք. մուքայէմ օլմաք։
attenere, սթենէրե. Կալ՝ ի խոստմանն. կամ կատարել։ սէօզտէ սուրմաք. թէքմիլ էթմէք։
avvedersi, սվէտերսի. Օգտալ. խելանալ։ սուրմաք։
avere, սվերե. տէս յերեսն. 146.
aver la febbre, սվերե լա ֆէպրէ. Ախտանալ ջերմամբ։ սրթմիս օլմաք։
aver per certo, սվերե ֆերե էրթօ. Սոյգ. հաւանիլ։ սահիհ թութմաք։
aver appetito, սվերե սֆֆէթիթօ. Ուզել զախորժակ։ իշթահը օլմաք։
aver fame, սվերե ֆամէ. Քաղցնուլ։ սաչ օլմաք։
aver sete, սվերե սէթէ. Ծարաւիլ։ սուսամաք։
aver prurito, սվերե փրուրիթօ. Արմսջել։ կէչիշմէք։
Battere, պաթթերե. Հարկանել։ վուրմաք։
Կատար. battei, պաթթէի. Հարի։ վուրուսում։
Ընդհան. battuto, պաթթութօ. Հարեալ։ վուրմուշ։
benedire, պենէտիրե. Օրհնել։ մուպարէքլէմէք։ համտ էթմէք։
bere, պէրե. տէս յերեսն. 191։
Cadere, քատերե. տէս յերեսն. 169։
calere, քալերե. տէս յերեսն. 205։
capere, քապերե. Տանել։ առնուլ։ ընդունել մտօք։ սրդարմաք։ ալմաք։ անլամաք։
capovolgere քապովոլճերե. Վեր՝ ի վայր առնել։ ալթիւստ էթմէք։

chiedere , ֆիէտերէ. Խնդրել, հայցել։ տիրել մեր, եաղ-
վարանք։

Կատար. chiedei , ֆիէտէի. կամ chiesi , ֆիէզի։ Խնդրե-
ցի։ տիրեցայ։

Ընդ. chiesto , ֆիէսթօ. Խնդրեալ։ տիրեալ։

chiudere , ֆիուտերէ. Փակել։ քարանալ։

Կատար. chiusi , ֆիուզի. Փակեցի։ քարանացայ։

Ընդ. chiuso , ֆիուզօ. Փակեալ։ քարանալոյ։

cignere , cingere , չինիէրէ. չինճէրէ. Ընդ մէջ ա-
ծել։ քուշանալ։

cogliere , ֆօլիէրէ. Քաղել, ժողովել։ տեղվիրանք։

Կատար. colsi , ֆօլզի. Ժողովեցի։ տեղվիրարի։

Ընդ. colto , ֆօլթօ. Ժողովեալ։ տեղվիրալոյ։

combattere , ֆօմպաթթերէ. Պատերազմել։ վիճիլ։
տեղիս։

compiacere , ֆօմֆիաչէրէ։ Հաճել զոք։ հաճոյանալ։
խոնարհ եղանալ։ հոշ էլթանք։

compiacersi , ֆօմֆիաչէրսի. Հաճիլ, զուարճանալ։
հոշ էլթանք։

compiere , ֆօմֆիէրէ. Կատարել։ 'ի գլուխ տանել։
պիտիանք։ պաշտ տրարանք։

componere , comporre , ֆօմֆօնէրէ. ֆօմֆօռէրէ. Բաղա-
դրել։ Եա՝ շարադրել։ Եա՝ հաշտեցուցանել։ տի-
լիք քանք։ Եա՝ քիլիթաղ իմիա էլթանք։ Եա՝ պարարա-
տրանք։

comprendere , ֆօմֆրէնտերէ. Իմանալ։ Եա՝ պարադրել։
ֆիքիր էլթանք։ Եա՝ իշխանք ալանք։

concedere , ֆօնչէտերէ. Թողուլ, շնորհել։ քոյ վեր-
մանք։ վերանք։

Կատար. concedei , ֆօնչէտէի. Թողի։ քոյ վերարի։

Ընդ. conceduto , ֆօնչէտութօ. Թողեալ։ քոյ վերալոյ։

conchiudere , կամ conclu". ֆօնֆիուտերէ. ֆօնֆլու". Կնք-
քել կամ հանգուցանել զրանն։ քարար վերանք։
ռեզմ էլթանք։

concorrere , ֆօնֆօռերէ. Ընդթացակցել։ Եա՝ անուաղ
պատուհոյ։ տիրէ սէյիրթանք։ Եա՝ էանիկիւրանք
էլթանք։

condolersi, ֆօնտօլէրսի. Ցաւակցել, պանդատել։ սգը-
մանք։ շիքայէթ էլթանք։

condurre , ֆօնտուռէ. Ածել, տանել։ կէթիրանք։
կէօ-

կէսմիւրմէք:
Կատար՝ condussi, տանուսաց. Ընծայ: կեսմիրտիմ:
Ընդա՝ condotto, տանուցեալ. Ընծեալ: կեսմիրտիշ:
confondere, տանքաւանել. խառնակել: Եւ՝ յաղթահարել: քաւաշարտրմանք: Եւ՝ իրարամ էմմէք:
Կատար՝ confondei, տանքաւանէի. խառնակեցի: քաւաշարտրտամ:
Ընդա՝ confuso, տանքաւանալ: խառնակեալ. քաւաշարտրմիշ:
conoscere, տանսանել. ունայլբ. 190:
consistere, տանկանգնել. Կալ, հաստատել: տուրմանք, քայիմ օլմանք:
contenere, տանբանել. Յինքն ունել: Եւ՝ զսպել, նաճատել: իչինէ ալմանք: Եւ՝ թուլթանք, զսպիմ էմմէք:
contraddire, տանդատապարտել. Դիմախօսել: քարշարտէյլէմէք:
convincere, տանվանել. Յաղթահարել բանիւ: կիզամ էմմէք. խապսիմ էմմէք:
convivere, տանվիվել. Կենակցիլ: պիրլէ կեչիրմէք:
correggere, տանուղղել. Ուղղել, ուղղագրել: ասզլուլթանք. ախազէրլիմէք, թասլիղ էմմէք:
correre, տանուանել. Ընթանալ. վազել: քոշանք, սէկիրթիմէք:
Կատար՝ corsi, տանուսի. Ընթացայ: քոշուրամ:
Ընդա՝ corso, տանուսալ. Ընթացեալ: քոշմիշ:
corrispondere, տանուխանդանել. Հաւասարակալ: ույանք, պէնզէմէք:
costrignere, կամ՝ costringere, տանուքանել. տանուքանել. Բռնադատել: ի նեղ արկանել: զօր էմմէք. արբիյլ պատանք:
credere, տանուքանել. Հաւատալ: ինանմանք, իմիքատա էմմէք:
crescere, տանէանել. Աճել: աճեցուցանել: արթմանք, իամ արթիրմանք. տէնցիրմէք, պէնցիրթմէք:
Կատար՝ crebbi, տանէպի. Աճեցի: արթարամ:
Ընդա՝ cresciuto, տանէանալ. Աճեցեալ: արթմիշ:
crocifiggere, տանուիքիչանել. Ի խաչ բեւեռել, խաչել: խաչա կերմէք, խաչլամանք:
cuocere, տանուանել. Եփել: փիշիրմէք:
Կատար՝ cossi, տանուսի. Եփեցի: փիշիրտիմ:

Ընդու·cotto, ԿՈԹԹՈ։ Լուիեալ։ փխլիրմիչ։

Decidere, ԴԷՍԻԴԷՆԷ։ Հատանել։ Ն՝ գատել, բաց որոշել։ քննել։ Ն՝ շերեկեթ էթմիք, փասլ էթմիք։

decrescere, ԴԷԿՐԷՍՔԷՆԷ։ Նուազել, պակասել։ էնմիք, էքսիլմիք։

deducere, dedurre, ԴԷԴՈՒՍԷՆԷ, ԴԷԴՈՒՐՐԷ։ Յառաջ բերել, հանել։ կէթիրմիք, ջը քարմանք։

dependere, կամ dipen''։ ԴԷՊԷՆԴԷՆԷ։ ԴԻՊԷՆ''։ Կախիլ, ծագիլ։ ասիլմանք, իլէրի կէլմիք։

deporre, ԴԷՊՈՐՐԷ։ Ի բաց դնել, թողուլ։ կէրի քօյմանք։ քօյ վէրմիք։

deridere, ԴԷՐԻԴԷՆԷ։ Ծաղր առնել։ մասկարա էթմիք։

dibattere, ԴԻԲԱԹԹԷՆԷ։ Բարախել։ Ն՝ վիճաբանել։ ոգուշտուրմանք։ Ն՝ չէքիշմիք։

difendere, ԴԻՖԷՆԴԷՆԷ։ Պաշտպանել։ արքա տուրմանք, սահիպլիք էթմիք։

dipignere, կամ diping'', ԴԻՊԻՆԷՆԷ։ ԴԻՊԻՆ''։ Նկարել։ նարբշատանք։ տուրէթ էազմանք։

dire, ԴԻՐԷ։ տէս յիրեա։ 183։

dire il Vespro, ԴԻՐԷ ԻԼ ՎԷՍՊՐՈ։ Ասել զէրեկոյեան ժամն։ աքշամ նէմազին սէօյլէմիք։

dire la Corona, Rosario, ԴԻՐԷ ԼԱ ԿՈՐՈՆԱ, ՌՈԶԱՐԻՈ։ Ասել զվարդարան։ թէսպիհ, կամ ռոզար սէօյլէմիք։

dire la Messa, ԴԻՐԷ ԼԱ ՄԷՍՍԱ։ Պատարագ ասել, կամ առնել։ լիթուրիա էթմիք։

dirigere, ԴԻՐԻՋԷՆԷ։ Ուղղել։ ուղղուլթմանք։

discendere, ԴԻՍԷՆԴԷՆԷ։ Իջանել։ էնմիք։

discernere, ԴԻՍԷՐՆԷՆԷ։ Որոշ խմանալ, կամ տեսանել։ սէչմիք, սէզմիք։

disciogliere, disciorre, ԴԻՍԻՈՂԼԻԷՆԷ, ԴԻՍԻՈՐՐԷ։ Լուծանել, քակել։ չէօզմիք, սէօքմիք։

discorrere, ԴԻՍԿՈՐՐԷՆԷ։ Պատմել։ Ն՝ զրուցարել։ օ Էանա պու Էանա սէյիրթմիք։ Ն՝ սէօյլէմիք։

disdire, ԴԻՍԴԻՐԷ։ Ուրանալ, ուրանալ, արգելուլ։ վէրմիմիք, ինքեար էթմիք, Էտասլ էթմիք։

dispiacere, ԴԻՍԻԱՉԷՐԷ։ Անհաճոյ լինել։ խոշ կէլմիմիք, հաղ օլմանք։

disporre, ԴԻՍՊՈՐՐԷ։ Կարգաւորել, պատրաստել։

նի-

Եիզամ վերմեք, քուռամեք, հապրբլամեք։
distendere, գիռիենգեռ. Տարածել, բարձակել, պարզել։ հայեմեք, պալլամեք, ազեմեք։
distinguere, գիռիգնիռեռ, Զանազանել, որոշել։ այրբեմեք, սեչմեք։
Կատար. distinsi, գիռիգնի. Զանազանեցի։ այրբուրմ։
Ընդհ. distinto, գիռիգնիռ. Զանազանել։ այրբմիշ։
distrignere, կամ distring", գիռիռինեռ, գիռիռինձ". Սեղմել, Հնչել։ սրքեմեք, քրամեք։
distruggere, գիռիռուձեռ. Եղծանել, աւերել։ պօզմեք, հրքեմեք։
dividere, գիվիգեռ. Բաժանել, բաշխել։ այրբեմեք, փայ՝ կամ թէվզի էլթմեք։
dolere, dolersi, գօլեռ, գօլեռսի. Յաւել, վշտանալ։ ալարբեմեք, ասՀրեմեք։
dovere, devere, գօվեռ, գէվեռ. Պիտոյ լինել։ լազրմ՝ կամ կերբեք օլմեք։ տե՛ս և յեր. 173։
Eccedere, էչչէգեռ. Զանցանել։ Եւ՝ դերազանցել։ չրբիրբուան չրքեմեք։ Եւ՝ ազմեք, իւ ասիւն օլմեք։
eleggere, էլեձձեռ. Ընտրել։ էշիւրթլէմեք, սեչմեք։
empiere, էմպիեռ. Լցուլ։ ազլտուրմեք։
Կատար. empiei, էմպիէի. Լցի։ ազլտուրտում։
Ընդհ. empiuto, էմպիուռ. Լցել, ազլտուրմուշ։
equivalere, էգգուիվալեռ. Հաւասարիլ, հաւասարել։ պէնգէմեք, պիր քարար օլմեք։
ergere, erigere, էռձեռ, էռիձեռ. Կանգնել։ քաշորբեմեք, ուիքմեք։
Կատար. ersi, էռսի. Կանգնեցի։ քաշորբուրմ։
Ընդհ. erto, էռռ. Կանգնել։ քաշորբմիշ։
escludere, էսքլուդեռ. Արտաքս հանել, կամ ձգել։ ազշարը չրքարմեք, պրաքմեք։
esigere, էգիձեռ. Պահանջել։ թալաբ էթմեք, իսթէմեք։
esimere, էգիմեռ. Աղատ առնել։ քուրթարմեք, էզատ էթմեք։
esporre, sporre, էսպոռեռ, սպոռեռ. Արտաքս դնել։ Եւ՝ բացայայտել։ ազշարը չրքարմեք։ Եւ՝ տէյի վերմեք։
esprimere, էսբրիմեռ. Արտայայտել։ թարգեր, կամ պէյան էթմեք։

Կատար. espressi, էսփրէսսի. Արտայայտեցի։ Թարգմանեցի։

Ընդհ. espresso, էսփրէսսո. Արտայայտեալ։ Թարգմանեալ։

essere, էսսերէ. տես յերկրն. 207։

estendere. էսթենտերէ. Պարզել. ձգտել։ տարածել։ հայտնել. կիրառել։

estinguere, էսթինկուերէ. Շիջուցանել։ սպանանել։

estrarre, էսթրարրէ. Արտահանել. կորզել։ քաշել։ հանել։ հանել։ թափանցել։

Fendere, ֆենդերէ. Հերձանել։ հատանել։

Կատար. fendei, ֆենդէի. Հերձի։ հատուցի։

Ընդհ. fenduto, ֆենդուտո. Հերձեալ։ հատեալ։

fingere, ֆինճերէ. Ձևարկել։ Եւ՝ կեղծել։ տխրել։ Եւ՝ կերևակերպել։ մեծարել։

frammettere, ֆրամմեթերէ. Ընդ միջ դնել։ արտաքսել։

friggere, ֆրիճճերէ. Տապակել։ խավարտա փիչերել։

Gemere, ճէմերէ. Հառաչել։ ինկել։ ահ։

Կատար. gemei, ճէմէի. Հառաչեցի։ ինկեցի։

Ընդհ. gemuto, ճէմուտո. Հառաչեալ։ ինկեալ։

giacere, ճիաչերէ. Անկեալ դնել. կողնել։ հանել։ տես և յեր. 168։

giugnere, giungere, ճիուանիերէ, ճիուանճերէ. Հասանել։ եկել։

Կատար. giunsi, ճիուանսի. Հասի։ եկի։

Ընդհ. giunto, ճիուանտո. Հասեալ։ եկեալ։

godere, գոդերէ. Զուարճանալ։ Եւ՝ վայելել։ սիրել։ Եւ՝ էլ տխրիլ։ քուրանալ։

Կատար. godei, գոդէի. Զուարճացայ։ սիրեցայ։

Ընդհ. goduto, գոդուտո. Զուարճացեալ։ սիրեալ։

Imbevere, imbere, իմպէվերէ, իմպերէ. Ծծել զջուր. ստորել։ ստոր. բինանել։ չիրել։ իմանել։

immergere, իմմերճերէ. Ընկղմել։ պանթրել։

Կատար. immersi, իմմերսի. Ընկղմեցի։ պանթրեցի։

Ընդհ. immerso, իմմերսո. Ընկղմեալ։ պանթրեալ։

imporre, իմպորրէ. Հրամայել։ Եւ՝ դնել։ պատրաստել։ Եւ՝ քաշել։

imprendere, իմպրենդերէ. Խնամել։ Եւ՝ ձեռն արկանել։ սկսանել։ աղեանալ։ Եւ՝ էլ վատանալ։

պաշ-

պաշտանք։

imprimere, ինքնիշխեալ։ Դրոշմել։ տպագրուցանել։ պատանք։ Նիշան էթմէք։

inchiudere, ինքնիշխեալ։ Ի նեղքս փակել։ քաշանք։ քաշաթմանք։

incidere, ինքնիշխեալ։ Հատանել։ Եւ՝ փորագրել։ քէսմէք։ Եւ՝ քաղանք։

incorrere, ինքնիշխեալ։ Ընկանել։ հանդիպել։ տիւշմէք։ շրջանք։

increscere, ինքնիշխեալ։ տեսս զկնի rincrescere, ինքնիշխեալ։

indurre, dursi, ինքնիշխեալ։ փոխել։ Համոզել։ համոզիլ։ Եւ՝ ածել։ մուծանել։ քշնաղանք։ քշնաղանք։ Եւ՝ կէթիրմէք։ կիրտիրմէք։

ingiungere, ինքնիշխեալ։ Յարել։ Եւ՝ յանձն առնել։ պատուիրել։ պիթիշիրմէք։ Եւ՝ արտուլամանք։ պույուրանք։

inscrivere, ինքնիշխեալ։ Վերագրել։ եսդանք։ քայա էթմէք։

insistere, ինքնիշխեալ։ Յամառել։ պնդել։ ինատ էթմէք։ փէք տուրանք։

insorgere, կամ insur՝։ ինքնիշխեալ։ ինքնա՝։ Յառնել։ քալքանք։

intendere, ինքնիշխեալ։ Խմանալ։ հասկանալ։ ասլամանք։ ասլամանք։

interrompere, ինքնիշխեալ։ Ընդմիջել զրան։ կրնիմ արկանել։ սէօզի քրտանք։ քէսմէք։ էնկէլ պրաքանք։

intraprendere, ինքնիշխեալ։ Ի գործ մտել։ իշկէլ վուրանք։

intrattenere, ինքնիշխեալ։ Յապաղեցուցանել։ արգելել պահել։ կիլէնտիրմէք։ ալը քանք։

introdurre, ինքնիշխեալ։ Ի նեղքս մուծանել։ կիրտիրմէք։ ազանք։

involgere, ինքնիշխեալ։ Պատատել։ սարանք։

Leggere, ինքնիշխեալ։ տես յերեսն։ 178։

Maledire, մալէթէրեալ։ Անիծանել։ պէսուս էթմէք։

manomettere, մանոմէթթիրեալ։ Ձեռնարկել։ Եւ՝ վնասել։ պաշտանք։ Եւ՝ զարար վէրմէք։

mantenere, մանթինեալ։ Պահպանել։ պահել։ կէոզէթ-

զկիթմունք։ սարքանամք։
mettere, մէթթէնէ։ Դնել։ քօմանք։
Կատար. misi, միզի։ Եդի։ քօտում։
Ընդհան. messo, մէսսօ։ Եդեալ։ քօմուշ։
mietere, միէթթէնէ։ Հնձել։ սիրմանք, օնարքանամք։
miscredere, միսքէտտէրէ։ Անհաւատանալ։ սկիթմանակ օրմանք։
mordere, մօռտէրէ։ Խածանել։ ընքանամք։
Կատար. morsi, մօռսի։ Խածի։ ընքուտրմ։
Ընդհան. morso, մօռսօ։ Խածեալ։ ընքուտիշ։
movere, կամ muovere, մօվէրէ։ մուովէրէ։ Շարժել։ քրմիլտատիթմանք։ թեփրիկիթմանք։
Կատար. mossi, մօսսի։ Շարժեցի։ քրմիլտատիթտրմ։
Ընդհան. mosso, մօսսօ։ Շարժեալ։ քրմիլտատիթտիշ։
mugnere, մուռնիէրէ։ Մոլել զպտկունս։ կաթն կթել։ սիրտ ատրմանք։
Nascere, նաշշէրէ։ Ծնանիլ։ ատրմանք։
nascondere, նաստէնտէրէ։ Թաքուցանել։ կիսկիթմանք։
Կատար. nascosi, նաստէնտի։ Թաքուցի։ կիսկիթտրմ։
Ընդհան. nascoso, նաստէնտօ։ Թաքուցեալ։ կիսկիթտիշ։
negligere, նէլիճէրէ։ Անտես առնել, անհոգանալ։ կէօզտէն պրտրմանք, հատկիթտրզ օրմանք։
nuocere, նուօչէրէ։ Վնասել։ զկեան վէրմանք։
Կատար. nocqui, նէօքքի։ Վնասեցի։ զկեան վէրտրմ։
Ընդհան. nocciuto, նօչչուտօ։ Վնասեալ։ զկեան վէրտիշ։
Occidere, կամ ucci", օչչիտէրէ, ուչչի"։ Սպանանել։ էօլտիրմանք։
occorrere, օքքօռռէրէ։ Պատահել։ Լա՝ սիրտիլ։ օղրատանք, ըռատատ կէլմանք։ Լա՝ լաղրմ օրմանք։
offendere, օֆֆէնտէրէ։ Անիրաւել յոք, անարգել։ ինձիթմանք, տիւնտատ վէրմանք։
Կատար. offesi, օֆֆէսի։ Անիրաւեցայ։ ինձիթտրմ։
Ընդհան. offeso, օֆֆէսօ։ Անիրաւեալ։ ինձիթտիշ։
omettere, օմէթթէրէ։ զանց առնել։ քօմանք, վազ կէլմանք։
opporre, porsi, օփփօռռէ։ փօռսի։ Ընդդէմ դնել։ կամ կալ։ քարշէ քօմանք, կամ տուրմանք։
opprimere, օփփրիմէրէ։ Ճնշանել։ կիւչ կէթմանք, ճնշանէմանք։
ottenere, օթթէնէրէ։ Ի ձեռս բերել, ստանալ։ էլէ կէթիլմանք։

Parere, բառնալ. տես յերեսն. 169.
partenere, բառնենալ. Պատչաճիլ: տիրելիք, մեթաթալիք օրենք:
pascere, բուսանալ. Արածիլ: Եւ՝ կերակրել: օթլանելիք: Եւ՝ եղանիրմիք:
Պատար. pascei, բուսանի. Արածեցայ: օթլանեցայ:
Ընդա. pasciuto, բուսանեալ. Արածեալ: օթլանեալ:
pendere, բանալ. Կախիլ: ասրելիք:
Պատար. pendei, բանալի. Կախեցայ: ասրեցայ:
Ընդա. penduto, բանալեալ. Կախեալ: ասրեալ:
percuotere, բանաւանջանալ. Հարկանել, հարուածել: վուռանիք, սելիրմիք:
perdere, բանալ. Կորուսանել: քայլ եթմիք:
Պատար. perdei, բանալի. Կորուսի: քայլ եթմի:
Ընդա. perduto, բանալեալ. Կորուսեալ: քայլ եթմիլ:
perdere la tramontana, բանալ լա թրամոնթանա. Շփոթիլ, գնորիլ: շաշինք:
permettere, բանալիթիթանալ. Թոյլ տալ: քոյ վերմիք:
persistere, բանաբանալ. Տոկալ, կալ մնալ: ատյանիք, քայիմ սուրմիք:
persuadere, բանաւանջանալ. Համոզել, հաւանեցուցանել: ինանորմիք, եթիկաս վերմիք:
pervertere, բանվանալ. Թիւրել, խոտորեցուցանել: այարթմիք, եօլատան շաշրթմիք:
piacere, բիւանալ. տես յերեսն. 168.
piagnere, կամ piangere, բիանանալ. բիանձանալ. Լալ, ոգբալ: ոգլամիք:
Պատար. piansi, բիանալ. Լացի: ոգլատամ:
Ընդա. pianto, բիանալ. Լացեալ: ոգլամիլ:
pingere, բինձանալ. Ներկել: Նաբրշլամիք:
Պատար. pinsi, բինալ. Ներկեցի: Նաբրշլատամ:
Ընդա. pinto, բինալ: Ներկեալ: Նաբրշլամիլ:
piovere, բիւանալ. տես յերեսն. 216.
porgere, բանձանալ. Կարկառել, մատուցանել: սունիք, վերմիք:
Պատար. porsi, բանալ: Կարկառեցի: սունատամ:
Ընդա. porto, բանալ. Կարկառեալ: սունամիլ:
porre, բանալ. տես յերեսն. 184.
possedere, բանանալ. Սատանալ. Ժառանգել: զատ թիրիք ալիք, մալիք օրենք:

potere , ֆոթենե։ ունիս յեղեան։ 175։

premere , ֆոէնեռե։ Ճմլել։ Ն՝ հարկել, ստիպել։ սը.քմնք։ Ն՝ սը.քլէթի վերմէք, զսա էթմէք։

Կատար։ premei , ֆոէնէի։ Ճմլեցի։ սը.քսրմ։

Ընդա։ premuto , ֆոէնմուտ։ Ճմլեալ։ սը.քմիշ։

premettere , ֆոէմբրեռե։ Ն՝ առաջի, կամ նախ դնել։ էօնէ։ կամ իլէրի քօմնք։

prendere , ֆոէնդերե։ Ն՝ առնուլ։ ալմնք։

Կատար։ presi , ֆոէնդի։ Ն՝ ուրսրմ։

Ընդա։ preso , ֆոէնդ։ Ն՝ առեալ։ ալմիշ։

prescrivere , ֆոէսքրիվերե։ Օրինադրել, կանոնել։ պույուրմնք, թէֆիրիզ էթմէք։

presedere , ֆոէսէդերե։ Ուսիսգաստ լինել։ նստել։ պաշ օրմնք, հնրմ էթմէք։

presumere , ֆոէսումերե։ Յանդգնիլ։ Ն՝ 'ի կարծիս մնանել։ մնդրուրլանմնք։ Ն՝ իսկիլէ վարմնք։

pretendere, ֆոէթենդերե։ Պահանջել։ խասիհա էթմէք։

prevalere , ֆոէվալերե։ Ն՝ առաւել արժել կամ զօրել։ զիյասէ կէրմէք։ իւսթ օրմնք։

prevalersi , ֆոէվալերսի։ Շահիլ, Հգել օգուտ։ Ֆայ. սու չը.քարմնք։

prevedere , ֆոէվէդերե։ Ուսիսուես լինել։ էվվէլտէն սուրմնք։

procedere , ֆոսէդերե։ Յառաջ գնալ։ Ն՝ ծագիլ։ Ն՝ դուս վարել։ իլէրի կիթմէք։ Ն՝ հասրլ օրմնք։ Ն՝ տէվա սիւրմէք։

produrre , ֆոսդուռերե։ Ն՝ բուսադրել։ Ն՝ 'ի մէջ ածել։ հասրլ, կամ վար էթմէք։ Ն՝ մէյտանէ կէթիրմէք։

promettere , ֆոմէթբրեռե։ Խոստանալ։ սէօզ վերմէք։

promuovere , ֆոմուովերե։ Բարձրացուցանել յաստ. ինեան։ օգնել։ Ն՝ սիղնաուրել։ իլէրի չէքմէք, էարարմ էթմէք։ Ն՝ պաշտանք։

proporre , ֆոսբոռերե։ Ն՝ առաջի դնել։ Ն՝ 'ի մէջ դնել։ էօնէ քօմնք։ Ն՝ նիյէթ էթմէք։

proscrivere , ֆոսքրիվերե։ Տարադրել։ սիւրկէն էթմէք։

proteggere, ֆոթէճճերե։ Պաշտպանել։ արքա սուրմնք։

Կատար։ protessi , ֆոթէսսի։ Պաշտպանեցի։ արքա օրսրմ։

Ընդա։ protetto, ֆոթէթթո։ Պաշտպանեալ։ արքա օրմիշ։

prov-

provvedere , ՝՝՝

սխալմամբ։

riflettere, ռիֆլէքթէռէ. Ընդդարձակել։ Լս՝ մտաբերել։ տեսնել։ տեսանելիմամբ, ապա էթիմամբ։ Լս՝ թէֆիէքիւր էթիմամբ։

rimanere, ersi, ռիմանէռէ, էռսի. Կալ, մնալ, դադարել։ տուրմամբ, քոլմամբ. վազ կելմամբ։

rimettere, ռիմէթթէռէ. Ընդարձակել։ Լս՝ ներմել։ Լս՝ յանձն առնել։ կինել քօմամբ։ Լս՝ սուչ պարելամամբ։ Լս՝ հավալէ էթիմամբ։

rimuovere, ersi, ռիմուօվէռէ, էռսի. Ի բաց տանել կամ դնալ։ պիր թարաֆ էթիմամբ, կամ օլմամբ։

rincresceere, ersi, ռինքռէսչէռէ, էռսի. Լեռլիլ, դըժուարել։ սըքրելմամբ, կիւչ կելմամբ։

riprendere, ռիփռէնտէռէ. Հանդիմանել։ կշտամբել։ ազատելամամբ, թազիր էթիմամբ։

riscuotere, ռիսքուօթէռէ. Պահանջել, առնուլ զպարտս։ թալամպ էթիմամբ. ալուհաղը պիթիրմամբ։

risedere, ռիսէդէռէ. Լինել ուրեք զկոյան։ մէքեան քօմամբ. միւթէմամբ քին օլմամբ։

risolvere, ռիսօլվէռէ. Լուծանել։ Լս՝ բացորոշել։ հալլ էթիմամբ։ Լս՝ չէյի քէսմամբ, քարար վերմամբ։

risorgere, կամ risur", ռիսօռճէռէ. ռիսուռ". Յառնել։ կենդանանալ։ քալքմամբ. սիրիլմամբ։

risplendere, splendere, ռիսփլէնտէռէ. սփլէնտէռէ. Փայլել, ճառագայթել։ իլլարարամամբ, չէօհլէ վերմամբ։

rispondere, ռիսփօնտէռէ. Պատասխանել։ ճէվապ վերմամբ։

Պատար. risposi, ռիսփօզի. Պատասխանեցի։ ճէվապ վերտիմ։

Ընդհան. risposto, ռիսփօզթօ. Պատասխանել։ ճէվապ վերմիշ։

ristringnere, կամ ristring", ռիսթռինիէռէ։ ռիսթռինճ". Սեղմել, ճնշել։ սըքմամբ, քըսմամբ։

rivedere, ռիվէդէռէ. Կրկին հայիլ քննել։ թէքրար կէօրմամբ, կէօղէն կէչիրմամբ։

rivolgere, ռիվոլճէռէ։ Դարձուցանել, շրջել։ տեսնելիմամբ, չէվիրմամբ։

rodere, ռօդէռէ. Կրծել։ կէմիմամբ։

Պատար. rosi, ռօզի. Կրծեցի։ կէմիտիմ։

Ընդհան. roso, ռօզօ. Կրծել։ կէվիլ։
rompere, ersi, ռօմպէռէ, էռսի։ Բեկանել. բեկանիլ։ քրտնմամբ, քրտնելմամբ։
Կատար. ruppi, ռուփփի. Բեկի։ քրտնեցմ։
Ընդհան. rotto, ռօթթօ. Բեկեալ։ քրտնեալ։
Sapere, սապէռէ. տես յերեսն. 171։
sbattere, զբաթթէռէ. Ցնցել. թօթափել։ սարսաթմամբ, սիլքմամբ։
sceglière, scerre, շէլիէռէ, շէռէ. տես յերեսն. 187։
scendere, շէնդէռէ. Իջանել։ էնամբ։
Կատար. scesi, շէսի. Իջի։ էնամիմ։
Ընդհան. sceso, շէզօ. Իջեալ։ էնամիլ։
sciogliere, sciorre, շիօլիէռէ, շիօռէ. տես յերեսն. 185։
scomettere, սքօմիթթէռէ. Ցրտել։ Եւ՝ դրաւ առնել։ ը ուամբ։ տապլթմամբ։ Եւ՝ սպէս թուլթմամբ։
scomporre, սքօմպօռէ. Ցիր և ցան առնել։ տապլմատաղին էլթմամբ։
sconoscere, սքոնօշէռէ։ Անդիտանալ։ Էլլնամբ սիլմամբ։
scorgere, սքօռճէռէ։ Տեսանել. ընտրել։ Եւ՝ առաջնորդել։ կէօրմամբ, սէչմամբ։ Եւ՝ էօլ կէօստէրմամբ։
scorrere, սքօռռէռէ. Աւրադ սահիլ. ընթանալ։ վրպատմամբ, քաշմամբ։
scrivere, սքրիվէռէ. Գրել։ եաղմամբ։
scuotere, սքուօթէռէ. Ցնցել, դողոցուցանել։ Եւ՝ ընկենուլ յանձնել։ սարսաթմամբ։ Եւ՝ խուսխուն ուէն ամթմամբ։
sedere, seggere, սէպէռէ. սէճճէռէ, տես յերեսն. 171։
sedurre, սէպուռռէ. Մոլորեցուցանել։ էօլտան չբքարմամբ, պարթմամբ։
smuovere, զմուօվէռէ. Խախտել, շարժել։ քրմբլատամբ։
soccorrere, սօքքօռռէռէ. Օժանդակել։ խմոատ էլթմամբ։
sodducere, սօդդուչէռէ. Պատրել, հրապուրել։ ապատամբմամբ, սրաչտան չբքարմամբ։
soggiacere, սօճճիաչէռէ։ Ներքոյ անկանիլ. լինել հպատակ։ ալթընտուք սլմամբ. թապի օլմամբ։
soggiugnere, սօճճիունիէռէ. Յաւել. կցել։ քամթմամբ, պիթիշտիրմամբ։

solere, «օլէոռ։ տես յերես։ 205։

solvere, «օլվէոռ։ Լուծանել։ չէօզմէք, պօզմնք։

sommergere, «օմմէռճէոռ։ Ընկղմել։ պաթըրմնք։

sopporre, sottopporre, «օփփօռռէ, «օռռօփփօռռէ։ Դնել քոյ դնել, կամ արկանել։ ալթընա քօմնք, կամ տեսչիւրմէք։

sopprimere, «օփփռէմէռէ։ Դուռանել, խափանել, բառնալ։ զապթ էթմէք։ պաթալ էթմէք։ քալտրմնք։

soprascrivere, «օփռասգռէվէռէ։ Մակագրել։ քոյրտ էթմէք։

soprassedere, «օփռասսէդէռէ։ Թողուլ, զանց առնել։ յապաղել։ վաղ կէլմէք։ կէրի քօմնք։

sorgere, «օռճէռէ։ Հրանել, բղխել։ ջրքմնք։ ճաբի օլմնք։

Պատաբ. sorsi, «օռսի։ Եղի։ ջրքորմ։

Ընդհ. sorto, «օռթօ։ Եղեալ։ ջրքմիշ։

sorprendere, «օռփռէնդէռէ։ Հանկարծ դիմել, պաշարել։ ափանորդ էթիշմէք։ կամ քափամնք։

sorridere, sottoridere, «օռռիդէռէ, «օռռիօռիդէռէ։ Ժպտիլ։ սրբրթմնք։ կիւլիւմսէմէք։

soscrivere, sottoscrivere, «օսգռէվէռէ, «օռռիօսգռէվէռէ։ Մատագրել։ խմբագրմնք։

sospendere, «օսփէնդէռէ։ Կախել թողուլ։ Եւ՝ յերկ բարձ դնել։ յապաղեցուցանել։ սարբա քօմնք։ Եւ՝ շնորհէյ քօմնք։ մեռարէք պրարմնք։

sostenere, «օռռէնէռէ։ Բարձել ունել։ կրել։ պահպանել։ քալտրրմնք։ չէքմէք։ կէօզէթմէք։

sottrarre, «օռռռառռէ։ Հանել։ ի ներքուստ։ նուազեցուցանել։ Եւ՝ զերծուցանել։ ալթատան չէքմէք։ էքսիլթմէք։ Եւ՝ քուրթարմնք։

sovvertere, «օվվէռռէռէ։ Կործանել։ աւերել։ տերքմնք։

spandere, spargere, «փանդէռէ։ «փարճէռէ։ Ցանել։ հեղուլ։ վատանել։ բարձակիլ։ սաչմնք։ սէրբմէք։ հարճ էթմէք։ պօղատմնք։

spegnere, «փէնէռէ։ տես յերես։ 189։

spendere, «փէնդէռէ։ Ունել ծախս։ վատանել։ հարճ էթմէք։ զայ էթմէք։

Պատաբ. spendei, «փէնդէի։ Ծախեցի։ հարճ էթտիմ։

Ընդհ. speso, «փէզօ։ Ծախել։ հարճ էթմիշ։

spiacere, «փիաչէռէ։ Անհաճոյ լինել։ նահոշ օլմնք։

spi-

spignere, spingere, «ՍՊԻՆՆԵՐԵ. «ՍՊԻՆՆԱԼԵ. Մղել, խմել : սիւրմամբ, խմի վերմամբ :
stendere, «ՍՏԵՆԴԵՐԵ. Տարածել, սփռել : Եայնամբ :
stogliere, storre, «ՍԹՈԼԻԵՐԵ, «ՍԹՈՐՐԵ. 'Ի քաց բառնալ : ալրի քալարիրմամբ :
strignere, stringere, «ՍԹՐԻՆՆԵՐԵ, «ՍԹՐԻՆԳԵՐԵ. Սեղմել. յօդել : Նա՝ սոխուել : Նա՝ փակել : սրբամամբ, պիրլեմամբ : Նա՝ զուրամամբ : Նա՝ քարիանամբ :
Կատար. strinsi, «ՍԹՐԻՆՍԻ. Սեղմեցի : սրբամամ :
Ընդհ. stritto, «ՍԹՐԻՏԹՈ. Սեղմել : սրբամիչ :
struggere, gersi, «ՍԹՐՈՒԳԳԵՐԵ, ՀԵՐՍԻ. Հալել, հալիլ : երիմամբ, երիմամբ :
Կատար. strussi, «ՍԹՐՈՒՍՍԻ. Հալեցի : երիմամ :
Ընդհ. strutto, «ՍԹՐՈՒՏԹՈ. Հալել : երիմամիչ :
succedere, «ՍՈՒՔԵՐԵ. Յաջորդել : Եկիրնի կեցամբ, խալիֆի օրմամբ :
svegliere, svellere, sverre, «ՍՎԵԼԻԵՐԵ, «ՍՎԵԼԵՐԵ, «ՍՎԵՐՐԵ. Խլել. կորզել : Հեքիմի քօփարամամբ, ջարքարամամբ :
supporre, «ՍՈՒՊՊՈՐՐԵ. Հանարիլ, կարծել : սայմամբ, քրյաս եմամբ :
sussistere, «ՍՈՒՍՍԻՍԹԵՐԵ. Դոլ. հաստատուն լինել : վար օրմամբ. թեմամիլլի օրմամբ :
Tacere, ԹԱՉԵՐԵ. տե՛ս յերես. 168.
temere, ԹԵՄԵՐԵ. տե՛ս յերես. 165.
tenere, ԹԵՆԵՐԵ. Ունենալ, ունել : թուրամամբ, մալիք օրմամբ : տե՛ս և յեր. 172.
tessere, ԹԵՍՍԵՐԵ. Աշկանել : ասքուրամամբ :
tignere, tingere, ԹԻՆՆԵՐԵ, ԹԻՆԳԵՐԵ. Ներկանել : պոյալամամբ :
togliere, torre, ԹՕԼԻԵՐԵ, ԹՕՐՐԵ. Առնուլ : Նա՝ բառնալ : ալմամբ : Նա՝ քալարիրմամբ : տե՛ս և յեր. 186.
torre in prestito, ԹՕՐՐԵ ԻՆ ՓՐԵՍԹԻԹՈ. 'Ի փոխ առնուլ : էօտիւնչ ալմամբ :
torcere, ԹՕՐՍԵՐԵ. Կորացուցանել, ոլորել. ծռել : չեվիրմամբ, պուռամամբ, երիմամբ :
Կատար. torsi, ԹՕՐՍԻ. Կորացուցի : չեվիրտիմ :
Ընդհ. torto, ԹՕՐԹՈ. Կորացուցել : չեվիրմիչ :
tradurre, ԹՐԱՏՈՒՐՐԵ. Թարգմանել : թերճիւմամբ եմամբ :

trafiggere, Բառաֆիգգէրէ. մխել, թափանցել։ սափլամիք։
trarre, Բառռէ. Քաշել։ ձգիմք։
Կատար. trassi, Բառռի. Քաշեցի։ ձգեցիմ։
Ընդտ. tratto, Բառռիթթօ. Քաշեալ։ ձգիմիշ։
trascorrere, Բառսքորռէրէ. Անցանել։ ընթանալ։ ընթանալ։ ընթանալ։
trascrivere, Բառսքրիվէրէ. Գաղափարել։ օրինակել։ սուրբիթին ալմաք։
trattenere, Բառռիթենէրէ. Ապրգելել։ յամեցուցանել։ քեսար վերմաք։ ելլենուլմաք։
travedere, Բառվէդէրէ. Շրատեալ։ կամ սխալել։ աչաց։ կեռզ քամանմաք։ նամ չաղրմաք։
Valere, Վալէրէ. Արժել։ Եա՝ զօրել։ Եա՝ բաւական գալ։ ունիմաք։ Եա՝ քաջիր օլմաք։ Եա՝ եկեթիշիր օլմաք։ ունս ելեր։ 168։
uccidere, Ուչչիդէրէ։ Սպանանել։ ելօլթուրմաք։
Կատար. uccisi, Ուչչիզի. Սպանի։ ելօլթուրթիմ։
Ընդտ. ucciso, Ուչչիզօ. Սպանեալ։ ելօլթմիշ։
vedere, Վէդէրէ. ունս ելերեան։ 176։
vendere, Վէնդէրէ. Վաճառել։ սատմաք։
vender caro, Վէնդէրէ քարօ. Թանկագին վաճառել։ պահալը սատմաք։
vendere a buon prezzo, Վէնդէրէ ա պուօն քրէցցօ։ Դիւրագին վաճառել։ ուճուզ սատմաք։
ugnere, ungere, Ուռնիէրէ, Ուռնճէրէ. Օծանել։ եաղլամաք։
Կատար. unsi, Ուռնի. Օծի։ եաղլատրմ։
Ընդտ. unto, Ուռնթ. Օծեալ։ եաղլամշ։
vincere, Վինչէրէ. Յաղթել։ եէնմաք։
Կատար. vinsi, Վինզի. Յաղթեցի։ եէնտիմ։
Ընդտ. vinto, Վինթօ. Յաղթեալ։ եէնմիշ։
vivere, Վիվէրէ. Կեալ, ապրիլ։ եաշամաք։ կէչինմաք։
Կատար. vissi, Վիզզի. Կեցի։ եաշատրմ։
Ընդտ. vivuto, Վիվութօ. Կեցեալ։ եաշամշ։
volere, Վօլէրէ. ունս ելերեան։ 175։
volgere, Վօլճէրէ. ունս ելերեան։ 188։

Բայք եղելութեալք 'ի ire, ի՝ որք են ընդ. չորրորդ. լծորդութիւն։

Abbellire, ապպէլլիր՝ն. Գեղեցկացուցանել, զարդարել։ շէօրիլիթ վերմաք. ուսնաթմաք։
abborrire, ապպոռիր՝ն. Զարհուրիլ. դարշիլ, զզուիլ։ խուլքմաք. կյրէնմաք. ուիթսինմաք։
abbrostolire, ապպռոսթոլիր՝ն. Խորովել։ քավուրմաք։
abolire, ապոլիր՝ն. Ջնջել։ եոզ էթմաք։
abortire, ապոռթիր՝ն. Վիժել։ օղլան ուիշիրմաք։
acconsentire, ակկոնսենթիր՝ն. Հաւանիլ։ ըազք. կամ քանիլ օլմաք։
addolcire, ադդոլչիր՝ն. Մեղմել, կակղել, քարեխառնել։ իւմշաթմաք, եավաշլաթմաք։
addormirsi, ադդորմիրսի՝ն. 'Ի քունն մնանել։ ուչքույէ վարմաք։
adempire, կամ adempiere, ադեմպիր՝ն, ադեմպիէր՝ն. Կատարել 'ի գլուխ տանել։ ուիթիրմաք. լիճրա, կամ էտուս էթմաք։
Կատար՝ adempii, ադեմպի՝ն. Կատարեցի։ ուիթիրտիմ։
Ընդա՝ adempito, ադեմպիթո՝ն. Կատարիչ։ ուիթիրմիշ։
aderire, ադերիր՝ն. Յարիլ յոք, միաբանիլ։ թարաֆ թուլթմաք, ուլմաք։
affortire, աֆֆոռթիր՝ն. Զօրացուցանել. ամրացուցանել. քուվվէթլէթմէք. քավիլէթմէք։
aggradire, ադդրադիր՝ն. Հաճոյ գալ։ հոշ օլմաք։
aggrandire, ադդրանդիր՝ն. Մեծացուցանել. ըարձակել։ ուէօյուրթմէք։
alleggerire, ալլէճճէրիր՝ն. Թեթևացուցանել, դիւրել։ հաֆիֆլէթմէք. ըռահաթլամաք։
allestire, ալլէսթիր՝ն. Պատրաստել։ հազըրլամաք։
ammattire, ամմաթթիր՝ն. Յիմարեցուցանել։ ուիվանէ էթմաք։
ammollire, ամմոլլիր՝ն. Թրջել։ Եւ՝ թուլացուցանել. կակղել։ ըսլաթմաք։ Եւ՝ իւմշաթմաք։
ammutolire, ամմութոլիր՝ն. Համրանալ, ոպաղանէլ։ ուլլի, կամ ալզը թուլթուրմաք։
anitrire, անիթրիր՝ն. Խրինչել։ քիշնէմէք։

apparire, կամ rere, աբբարեր։ երևել։ Երևիլ։ կէօրիւնմէք։

Կատար։ apparsi, աբբարսի։ Երևեցայ։ կէօրիւնեցիմ։

Ապագա։ apparso, աբբարսօ։ Երևիմ։ կէօրիւնիմ։

applaudire, կամ dere, աբբլաուդիր։ գէռ։ Ծափս հարկանել։ էլ քարանք։

aprire, աբրիր։ տես։ յերես։ 197։

ardire, արդիր։ Խրիմել։ համարձակիլ։ խրէք էթմէք։ Հիւրէթ էթմէք։

arguire, արգուիր։ Զեռնարկիլ։ Եա՝ յանդիմանել։ քրյաս էթմէք։ Եա՝ այբիլամաք։

arricchire, արրիքքիր։ Հարստացուցանել։ զէնկին էթմէք։

arrossire, արրոսսիր։ Շառագնիլ։ քրզարմաք։

arrostire, արրոսթիր։ Խորովել։ խանձաւել։ քէբապ էթմէք։ քաղուռանաք։

assalire, ասսալիր։ Յարձակիլ։ 'ի վրայ դիմել։ եէր պասմաք։ իւ զէրինէ վարմաք։

assentire, ասսենթիր։ Հաւանիլ։ բազը օլմաք։

assorbire, ասսորբիր։ Կլանել։ իւթմաք։

assordire, ասսորդիր։ Խլանալ։ սաղըր օլմաք։

assortire, ասսորթիր։ Միրոշել։ զատանել։ Եա՝ ընարել վիճակաւ։ ակչմէք։ այրրմաք։ Եա՝ քուրէ իլէ ակչմէք։

attribuire, աթթրիպուիր։ Ընծայել։ համարիլ ուամէք։ այիրիմնէ վէրմէք։ կամ այմաք։

avvenire, ավենիր։ Հանդիպիլ։ պատաշանիլ։ օղրամաք։ կարդցնաք։

avvertire, ավէրթիր։ Ազդ առնել։ զէկուցանել։ էշիւթլէմէք։ իսապէր վէրմէք։

Bandire, պանդիր։ Հրատարակել։ Եա՝ ազարկել։ ֆէրման էթմէք։ Եա՝ ամբարկիւն էթմէք։

bianchire, պիանքիր։ Սպիտակացուցանել։ պէյազլամաք։

bollire, կամ bullire, պոլլիր։ պուլլիր։ Եռանդնիլ։ իռալ։ քայնամաք։

Capire, քապիր։ Հասու լինել։ իմանալ։ ֆէհմ էթմէք։ ադլամաք։

chiarire, քիարիր։ Պայծառացուցանել։ կամ պայծառանալ։ բուչան էթմէք, կամ օլմաք։

com-

comparire, համեմատել։ Նրանիլ։ Եմ՝ յատենի կալ։ կէօրիւնմէք։ Եմ՝ տիմանա չը քամք։

compatire, համբարձել։ Յաւակցիլ, գթալ։ ատ՝ մամք, շէֆքէթ էթմէք։

concepire, հղանալ։ Եմ՝ խմանալ։ Համիլէ օլմաք։ Եմ՝ ապնամաք։

Կատար։ concepii, հղանէցի։ Խմացայ։ ապնատրմ։

Ընդու։ conceputo, հղանեալ։ Խմացեալ։ ապնամիշ։

condire, համեմել։ Համեմիլ։ Թէրսլիյլ էթմէք։

contrirsi, հոգնանալ։ Հոգնանալ։ փիշմանլիք օլմաք։

convenire, հանդիպել։ Դիւշնակցիլ։ Եմ՝ ուատշաՀիլ։ քամ լաշմաք։ Եմ՝ եուքբշմաք։

convertire, դարձուցանել։ Փոխարկիլ, դարձուցանիլ։ ուէրիշտիրմէք, ուէՀանիրմէք։

coprire, ծածկել։ Էօրթմէք։

cucire, կարել։ Կարիլ։ տիքիշ տիքմէք։

custodire, պահպանել։ Պահպանիլ, 'ի զգուշութեան կալ։ սաքլամաք, պէքլէմէք։

Differire, ուշացնել։ Ուշանալ։ Եմ՝ յատպաղէլ։ պաշկա օլմաք։ Եմ՝ ուզաթմաք։

digerire, մարսել։ Մարսիլ։ սինտիրմէք, հազմ էթմէք։

dimentire, մոռացուցանել զոք։ Եալանչը քամամաք։

diminuire, փոքրիկացուցանել, նուազեցուցանել։ Քիչվիլթմէք, էքսիլթմէք։

distribuire, բաշխել, բաժանել։ Թէվզի էթմէք, փայ էթմէք։

disubbidire, անհնազանդիլ։ Անհնազանդիլ։ մուԹը օլմամաք։

divertire, tirsi, ընդարձակել, զուարճացնել։ Ընդարձակիլ, զուարճանալ։ զէօսանիլ։ սէօնտիրմէք։ Եմ՝ սէֆալանթմաք, սէֆալանմաք։

dormire, քնանել։ 'Ի նիստ։ ույուտմաք։

Erudire, ուսուցանել, վարժել։ Էօյրէթմէք, թալիմ էթմէք։

eseguire, գործ դնել։ Ամբողջ կէթիրմէք։

esibire, ուսուցանել, խոստանալ։ փէշքէշ չէքմէք, իզնամ էթմէք, սէօզ վէրմէք։

Fallire, սխալել, կամ խաբել։ Եանիլմաք,

ալտաթիմամբ։

fastidire, քառնիթքառ. Տաղտկալ, ձանձրանալ։ Եւ՝ նեղել։ սրբքմամբ. օտանմամբ։ Եւ՝ ակզամիրմամբ։

favorire, քավորիրառ. Նպաստել, ձեռնտու լինել։ եարտրմ էթիմամբ։

ferire, քեռիրառ. Վիրաւորել։ Եարալամամբ։

finire, քինիրառ. Աւարտել։ պիթիրմամբ։

fiorire, քիորիրառ. Ծաղկիլ։ ջիչեբլենմամբ։

forbire, քոռպիրառ. Մաքրել։ թէմիզլէմամբ։

fornire, քոռնիրառ. Պատրաստել, յօրինել. զարդարել։ Հաղորդլամամբ, սիւզլէթմամբ, ատնամամբ։

frondire, քոռնիրառ. Տերևիլ։ եապրաքլանմամբ։

fuggire, քոռնիրառ. Փախչել։ քաչմամբ։

Garrire, ղառառառ. Ճռռոցել. Եւ՝ յանդուգն։ ճիվ ճիվ էթմամբ։ Եւ՝ ամբոխ լծուլթմամբ։

gradire, ղառքիրառ. Հաճել. ախորժել։ Հաղ էթմամբ։

grandire, ղառանքիրառ. տես 'ի վերս aggrandire, ակ ղառանքիրառ.

granire, կամ granare, ղառանիրառ, ղառանառառ. Հատ բուսուցանել։ տանէլէնմամբ։

guarentire, garantire, ղառառենթիրառ, ղառանթիրառ. Պաշտպանել, ջատագովել։ ալքա տուրմամբ, սահատ տրքմամբ։

guarire, ղառառիրառ. Առողջացուցանել, բժշկել։ սաղալթմամբ։

Imbellire, իմպէլլիրառ. Վայելչացուցանել։ կիւղելլէթմամբ։

impadronire, իմքառառնիրառ. Տիրանել, ժառանգուցանել։ սահատ էթմամբ, զապթ էթթիրմամբ։

impedire, իմքէքիրառ. Արգելուլ, չմոգուլ։ մէն էթմամբ, քսմամամբ։

impietrire, irsi, իմքիէթրառիրառ, սիռսի. Քարացուցանել, քարանալ։ թաշ քէսիլթմամբ։ կամ քէսիլմամբ։

impoverire, irsi, իմքովէրառիրառ, սիռսի. Աղքատացուցանել, աղքատանալ։ Ֆաքիր էթմամբ. կամ օլմամբ։

inacerbire, irsi, ինաչէրպիրառ, սիռսի. Զայրացուցանել, զայրանալ։ իրչմին ազարրմամբ։ կամ ազմամբ։

indebilire, irsi, կամ indebol'', ինքեպիլիրառ, սիռսի. Տկարացուցանել, տկարանալ։ զայրֆ էթմամբ։ կամ օլմամբ։

in-

indolcire, irsi, ինդուլչիրէ։ իրսի։ Քաղցրացուցանել, քաղցրանալ։ թաւթը էթմէք, կամ օլմաք։
ingelosire, ինճէլոսիրէ։ Նախանձախնդիր լինել։ զայրէթ էթմէք, քըսքանմաք։
ingerire, irsi, ինճէրիրէ, իրսի։ Բերել, մուծանել, խառնել՝ ի գործ։ կէթիրմէք, իչէ քատըշմաք։
inghiottire, ինկիօթթիրէ։ Կլանել։ իւթմէք։
inibire, ինիպիրէ։ Արգելուլ։ եասաք էթմէք։
insanire, ինսանիրէ։ Մոլել, յիմարիլ։ տէլիւրմէք, տիվանէ օլմաք։
inserire, ինսէրիրէ։ Գրուցանել, յօդել։ Եա՝ պատուհասել։ սպրուշտուրմաք, ջաթթըրմաք։ Եա՝ աշլամաք։
insignorire, irsi, ինսինէորիրէ, իրսի։ Տիրացուցանել, տիրանալ։ ուսս էթմէք, կամ օլմաք։
instituire, կամ isti", ինսթիթուիրէ, իսթի"։ Կարգել, օրինադրել։ քանթ, կամ նիզամ էթմէք։
instruire, կամ istru", ինսթրուիրէ, իսթրու"։ Ուսուցանել, հրահանգել։ էօյրէթմէք։
insuperbire, birsi, ինսուպէրբիրէ, պիրսի։ Հպարտանալ։ մաղրուրլանմաք։
intenerire, irsi, ինթինէրիրէ, իրսի։ Կակղել, կակղանալ։ Եա՝ գութուվալ։ իւմշաթմաք, իւմշալմաք։ Եա՝ բարմ էթմէք։
intervenire, ինթիրվէնիրէ։ Պատահել, մերձ կալ։ օղրամաք, օրտա պուլունմաք։
intiepidire, ինթիէպիդիրէ։ Իջեցնել։ ըլըճաք օլմաք։
intimidire, ինթիմիդիրէ։ Երկչոտ լինել։ քորքաք օլմաք։
intimorire, ինթիմորիրէ։ Երկիւղացուցանել, կամ երկնչել։ քորքութմաք, քորքմաք։
Lambire, լամբիրէ։ Լիզանել, լափել լեզուաւ։ եալամաք։
languire, լանկուիրէ։ Անզօրանալ։ զայրֆլանմաք։
Marcire, մարսիրէ։ Փտել, նեխել։ չիւրիւմէք։
mentire, մէնթիրէ։ Սուտ։ եալան սէօյլէմէք։
minuire, մինուիրէ։ Նուազեցուցանել, կամ նուազել։ քիչիւլթմէք, քիչիւլմէք։
morire, մորիրէ։ տես թերեան. 200։
munire, մունիրէ։ Ամրացուցանել։ քալէլէթմէք։
Nodrire, կամ nutrire, նոտրիրէ, նուտրիրէ։ Սնուցա-

ցանել։ պէսպէսմամբ։

Obbedire, կամ ubbi", օպպէտիրէ։ ուպպի"։ Հնազանդիլ։ միւթիր օլմաք։

offerire, օֆֆէրիրէ։ Ընծայել, մատուցանել։ փէշքէշ. էնքամք։ արդ էթմէք։

Partire, փարթիրէ։ Բաշխել, զատել։ փայ էթմէք, այրմամք։

partirsi, փարթիրսի։ Երթալ, մեկնիլ։ կիթմէք։

partorire, փարթորիրէ։ Ծնանել։ ատորմամք։

patire, փաթիրէ։ Կրել, վնասիլ, վշտանալ։ չէքմէք, ինձիլմէք։

pentirsi, փէնթիրսի։ Զղջանալ, փիշման օլմաք։

perire, փէրիրէ։ Կորնչիլ, մեռանիլ։ քայիպ, կամ զայիֆ օլմաք, էօլմէք։

perseguire, փէրսէկիրէ։ Հալածել, վարել։ քովալամաք։

pervenire, փէրվէնիրէ։ Հասանել։ եէթիշմէք։

pigrire, փիկրիրէ։ Ծուլանալ։ թէմբէլլէնմէք։

preferire, փրէֆէրիրէ։ Դասաւորել առնել։ զիյատ էթմէք, թէրջիհ էթմէք։

prevenire, փրէվէնիրէ։ Կանխել, առնապարել։ էօնլէրթմէք, էվվէլ կէլմէք, էօյիւն թութմաք։

profferire, փրօֆֆէրիրէ։ Ա՛ռաջարկել։ թէկլիֆ փուզ էթմէք։

proibire, փրօիպիրէ։ Ա՛րգելուլ, եասաք էթմէք։

proseguire, փրօսէկիրէ։ Ա՛ռաջի երթալ։ Ա՛ռ՝ հանապազորդել։ էօնիւնէն կիթմէք։ Ա՛ռ՝ վաղ կէլմէմէք, միւսաւէմէթ էթմէք։

pulire, փուլիրէ։ Ա՛ռքրել, յարդարել։ փաքլամաք, տիւզէթմէք։

punire, փունիրէ։ Պատժել։ հաքընտան կէլմէք։

putire, փուտիրէ։ Հոտել։ քոքմաք։

Rapire, ռափիրէ։ Յափշտակել։ քափմաք, զորլէ ալմաք։

referire, կամ rife", ռէֆֆէրիրէ, ռիֆֆէ"։ Պատմել։ Ա՛ռ՝ վերադարձնել, ընծայել։ Ներել էթմէք։ Ա՛ռ՝ սիրիսմենէ սայմաք, կամ վերմէք։

restituire, կամ risti", ռէսթիթուիրէ, ռիսթի"։ Փոխադարձել։ հատուցանել։ կէրի վէրմէք, ակսնը ալիրմէք։

re-

reverire, կամ rive", ռէվէռիռէ, ռիվէ". Յարգել, մեծարել։ խզէլի, կամ ինքրամ էլթմէք։

ricoprire, կամ ricovr", ռիւօփռիռէ. ռիւօվռ". Ծածկոյթ արկանել։ Եւ՝ արդարացուցանել։ Հօրթմէք։ Եւ՝ խիթիզար էլթմէք։

rifuggire, ռիֆուճիռէ. Ապաւինիլ, ապաստանիլ։ պիրիխնէ մեւշմէք, սրդընմէք։

risarcire, ռիսարճիռէ. Նորոգել։ մէրամէթ էլթմէք։

risentirsi, ռիսէնթիռէ. Զարթնուլ, զգաստանալ։ օյանմաք, ազբը պաշընա կելմէք։

riunire, ռիունիռէ. Դարձեալ միաւորել։ թէքրար պիրլէթմէք։

riuscire, ռիուսքիռէ. Յամբոկ դործոյնելանել. յաջողիլ։ սոնունա վարմաք, էնձամ՝ պուրմաք։

Salire, սալիռէ. տէս յելեան. 198։

sbandire, զբանդիռէ. Ցաքսրել։ սիրկիւն էլթմէք։

schiarire, rirsi, սքիարիռէ, ռիռսի. Լուսաւորել, լուսանալ։ նուրլանմաք, դուրուլ էլթմէք։

scolorire, սքօլորիռէ. Գունատել։ ռէնկի պօզուլմաք։

scolpire, սքօլպիռէ. Քանդակել, փորագրել։ քալէմիլէ եօնմաք, քաղրմաք։

scomparire, սքոմփարիռէ. Կորուսանել, դարդ, նը ռէաստանալ։ քայմէթի քայալ էլթմէք։

scoprire, scovr", սքօփռիռէ, սքօվռ". Բանալ, յայտնել։ աչմաք, աչքիարէ չը քարմաք։

seguire, սէկիռէ. Հետեւիլ։ հետեւիլ։ արտը արրա կիթմէք. ուչմաք։

sentire, սէնթիռէ. Լսել, զգալ. կարծել։ իշիթմէք. ուուչմաք, սանմաք։ տէս և յելեր. 192։

sentir la predica, սէնթիռ լա փռէտիքա. Լսել քարոզ։ վազ անլնէմէք։

seppellire, սէփէլլիռէ. Թաղել։ կէօմմէք։

Կատար. sepellii, սէփէլլիի. Թաղեցի։ կէօմմիւմ։

Ընդհ. sepolto, սէփոլթօ. Թաղեալ։ կէօմմիւշ։

servire, սէռվիռէ. Ծառայել։ Եւ՝ նպաստել։ խրզմէթի էլթմէք։ Եւ՝ փայտակ էլթմէք, եարամաք։

servirsi, սէռվիռսի. Ի գործ ածել։ քուլլանմաք։

sfiorire, սֆիօռիռէ. Թօմթարել, զծուկիկս։ ջիչէք սէգմէք։

sfornire, սֆօռնիռէ. Անզարդացուցանել։ զինէթի քալ-

քաղաքրմամբ, պօշաղթմամբ։

sfuggire, սֆուգգիրէ. Խոյս տալ, փախչել, սիվեր-մէք, քաշմամբ։

smagrire, զմաղրիրէ. Վատուիլ։ զտոպունդանմամբ։

smarrire, rirsi, զմառրիրէ, ռիռսի. Կորուսանել, զարտուղիլ։ քայլ էթմէք. եօլու շաշրմամբ։

smentire, զմէնթիրէ. Սուտ հանել։ եալան չը քարմամբ։

sofferire, կամ soffrire, սոֆֆէրիրէ, սոֆֆրիրէ. Կրել, տանել, համբերել։ չէ քմէք. սապր էթմէք։

sopravvenire, սոփրավվէնիրէ. Յանկարծ գալ։ քա-փիլ կէլմէք։

sorbire, սորբիրէ. Ըմպել։ իչմէք։

sortire, սորթիրէ. Ընտրել վիճակու. վիճակիլ։ Ա՝ 'ի դուրս էլանել, գնալ։ քուրս ելթմամբ. նասլը օլմամբ։ Ա՝ սալմամբ, կելթմէք։

sostituire, կամ susti'', սոսթիթուիրէ. սուսթի''. Փոխա-նակ կարդել, դնել 'ի տեղւոջն։ էքրլենմէ քսմամբ։

sovvenire, nirsi, սովվէնիրէ, նիռսի. Օգնել։ Ա՝ յիշել։ եարտըմ էթմէք։ Ա՝ անլմամբ։

sovvertire, սովվէրթիրէ։ Կործանել։ եըքմամբ։

sparire, սփառիրէ. Անհետանալ։ Ա՝ էքանալ։ կէօզանէն քայլ օլմամբ։ Ա՝ Եօղ օլմամբ։

spartire, սփառթիրէ. Բաժանել։ փայ էթմէք։

spedire, սփէտիրէ. Արագ վճարել, կամ յղել։ հալ-պինէ պլիթիրմէք։ խամ եօլլամամբ։

stabilire, սթաբիլիրէ. Կարդել, կացուցանել, զէ-տեղել։ թային էթմէք. եէրլէշտիրմէք։

statuire, սթաթուիրէ. Սահմանել։ քարար վէրմէք։

stridire, սթրիդիրէ. Կրճատել։ քըռնչրտամամբ։

stupire, սթուփիրէ. Հիսանալ, ապշիլ։ մաթ քալմամբ, շաշմամբ։

svanire, զվանիրէ. Ծխանիլ, էքանալ, 'ի դերև եկա-նել։ թէլէֆ օլմամբ, եօղ օլմամբ, պօշա չը քմամբ։

svenirsi, զվէնիռսի. Սուռաղիլ, թալկանալ։ պայիլմամբ։

svestire, զվէսթիրէ. Մերկացուցանել։ էսպապլէն սոյմամբ։

suggerire, սուգգէրիրէ. Թելադրել, յիշեցուցանել։ եէլթէմէք, աքլունա քսմամբ։

superbire, սուփէրբիրէ։ Հպարտանալ։ մանլանմամբ։

supplire, սուփլիրէ. Լնուլ զլթելին։ թամամլամամբ։

Tos-

Tossire, բռաքիռաէ. Հաղալ։ Հաքսիբիմք։
tradire, բռաքիռաէ. Ս՝ատանել։ Հլի վերմք։
trasgredire, բռաքիռաէքիռաէ. Յանցանել։ Հաքատան կէչմք։
travestire, բռավէռիքիռաէ. Ծպտիլ։ Թէպտիլ օրմնք։
Udire, ռաքիռաէ. տէս յերկրան. 201։
venire, վէնիքիռաէ. տէս յերկրան. 199։
vestire, վէռիքիռաէ. Զգենուլ։ Կիյմք. Կիյնմք։
vigorire, վիգորիռաէ. Զօրանալ։ քուվէթ ալմնք։
unire, unirsi, ռանիքիռաէ, ռանիքիռաէ. Ս՝իաւորել, միաՆալ։ պիր էթմք, կամ օրմնք։
vomire, վոմիռաէ. Փսխել։ քուսմնք։
uscire, ռուսիքիռաէ. տէս յերկրան. 201։

ԳԼՈՒԽ ՀԻՆԳԵՐՈՐԴ.

ՅԱՂԱԳՍ ՆԱԽԱԴՐՈՒԹԵԱՆ:

ԱԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆՆ ԱՄԻ յիսաղացուց Preposizione, քառնքօղնէ յիշնէ. և առանկ. Հարկ: Կիսին ուրանակը են նախադրութեանց. ցի Հոլովակերա, և Հոլովառու. զիւրաքանչիւրոց առանձինն գրեսցուք:

Յօդուած. III:

Հոլովակերպ նախադրութիւնք:

Հոլովակերպ նախադրութիւն ասին մասնիկքն՝ Di, a, կամ ad, Da: Սորա ըստ որում կազմին զհոլովս իսաւլսկան անուանց, կոչին՝ Նախդիր. և ըստ այսմ խօսեցուք զնոցանէ. 'ի՝ Նիրած. յիրիս. 17: Բայց յորժամ այլայլին և զիւրանակութիւն անուանին, յայնժամ տիրական ասին՝ Նախադրութիւն:

Ա ըդ՝ Di, փի. սովորաբար ցուցանէ զսեռական հոլով. որպէս և ադաք՝ 'ի կարգս անուանց, և զերանուանցբայց և զայլ հոլովս յայտ առնէ: Երբեմն զտրական:

Di tali servigj non erano usati.	Ասինգպան ծառայութեանց անսովորք էին:
փի թաՀլի սերվիՀնի նոն էրանոնոս.	Օյլէ խրզմէթլէրէ առէմի խոխլէր:
Vicino *di* Napoli.	Մէրճ 'ի Նապոլիս:
վիչինոս փի նաՀպոլի.	Նապոլիյէ էսքին:

Երբեմն կազմէ զբացառական, ուչ միայն յորժամ նշանանա-

նակի անջատումն, կամ շարժումն 'ի տեղւոջէ, այլ և յայլ բանս. ոմն։

Era uscito *di* casa.	Ելեալ էր 'ի տանէն։
էռա ռուշիթօ փի քազա.	Ելքմիշեան էվոռէն։
Passato *di* quella lancia.	Հարեալ 'ի տիգէ անտի։
փասաթօ փի գուէլլա լանչիա.	Վուռուլլուփ ալ մշրաքատան
Di nobili uomini fu abitato.	Յազնուականաց մարդոց բնակեցաւ։
փի նօպիլի ուօմինի ֆու ապիթաթօ.	Սոյզատակ առէմլէլուէն մէսբուն օլուռնուռ։

Երբեմն ունի զոր օրինակ գործիականի, կամ ներգոյականի։ զոր օրինակ.

Lavorate *di* forza.	Գործեցէք քաջութիւն։
լավորաթէ փի ֆօռցա.	Իշէյին ճեբէթիլէ։
Di che io t' ho offeso?	Յորմէ, կամ ի՞նչ զքեզ վնասացուցի՞լ եմ։
փի քէ ի՛օ թ' ՀՀ օֆֆէսօ.	Հանկը շէյսէ, կամ նէ իլէ սէնի ինճիթմիշիմ։
Passar *di* bellezza, *di* sapere.	Գերազանցել գեղեցկութիւն, իմաստութիւն։
փասսա՛ փի պէլլէցցա, փի սափէ՛ռէ.	Իւսուիւն օլմաք կիւզէլլիղիլէ, իլմիլէ։

A, ա. կամ Ad, ապ. սովորական առնեն տրական, իբրև զմեր նախդիրսն՝ առ, 'ի, 'ց, յ։ զոր օրինակ.

A ciascuno.	Ա՛ռ իւրաքանչիւր։
ա չիասքունօ.	Հէր ալիրինէ։
A Venezia. ա վէնէցիա.	'Ի վենէտիկ։ Վենէտիկ։
Ad essi. ապ էսսի.	Ա՛ռ նոսա։ Օնլարա։

Բայց յարի և ս յայլ հոլովս, և. ակապն նշանակէ։ ոմն.

Chiamò *a* render ragione.	Կոչեաց առ 'ի տալ հատոր։
քիամօ՛ ա ռէնտէռ ռաճիօնէ.	Չաղրար հէսապ վէրմէկէ
A sua colpa.	Ա՛ռ իւրոց յանցանաց։
ա սուա քօլփա.	Քէնտի սուչու իչին։
L' ebbono *a* signore.	Ընկալան զնա ոմն պարոն։
լ' էպպօնօ ա սինիօռէ.	Ա՛ղա կիպի թուլթուլար տնու։
A se amava più tosto, che *a* te.	Ա՛ռ իւր սիրէր մանաւանդ՝ քան զառ քո։
ա սէ ամա՛վա ֆիու՝ թօռթօ, քէ ա թէ.	Իչլա քէնտի իչին սէվէրիամ՝ նէ քի սէնին իչին։

For-

Forniti *a* danari. Զարդարել դրամով։
Քառնիթի ա դանարի։ Ապահովելիլ ոսկեամբջ։
Nutricato *a* latte. Սնուցեալ կովթամբ։
Նուրիչատո ա լաթթե։ Սիւտելի ոպէալէնմիշ։
Լրբեմն փոխանակ բացառական նախդրի վարի։ ոգ։
Fece pigliare *a* tre suoi servidori. Լա բաւնալ յերից ծառայից իւրոց։
Ֆէչէ բիլիարէ ա թրէ սուօյ սերվիտորի։ Բաղարլրմալ քէնտի իւջ իշլիմէթքէարլարտան։
Udendo *a* molti. Լսելով 'ի բազմից։
Ուդենդո ա մոլթի։ Իշիտուփ չօքլարտան։
Բազում ուրեք յարել յանուանս՝ նշանակէ, իբրև, ոգ։ զոր օրինակ։
Fatto *a* bosco. Արարեալ իբրև անտառ։
Ֆաթթո ա պոսկո։ Օրման կիպի եապիլմիշ։
Լս ըստամ ոչ զմ բառից ասայ զօրուն մակբայի։ զոր մէ ոէս 'ի միոյս 'ի գլխն։ զ։ և այս ոչ միայնակ եւեթ, այլ և կցեալ ընդ հոլովակերտ յօդի։ յորժամ յարի յիպական անուանս։ ուստի ասի սովորաբար։
Alla romana. ոգ թէ ասել Հռոմէական։
ալլա ռոմանա։ Ռոմա թարզը։
All' inglese. Անգլիերէն։
ալլ' ինգլէզէ։ Ինգիլիզ թարզը։
All' antica. Իւրև հինն։
ալլ' անթիքա։ Էսկի թարզը։
Da, կա։ սովորաբար առնէ բացառական։ բայց երբեմն դնի փոխ նախդրացն՝ di, a։ զոր օրինակ։
Degno cibo *da* voi il riputai. Կերակուր արժանի ձեզ համարեցայ զայն։
դէնիոս չիպօ կա վոյ իլ ռիֆուտաի։ Սիզէ ըայըք թահրմ ասայ ոտամ օնու։
Menerò *da* lei. Տարայց առնա։
մենէռո՝ կա լէյ։ Կէօթիւրէիմ օնա։
Dinanzi da voi. Առաջի ձեր։
դինանցի կա վոյ։ Սիզին հուզուրունդան։
Բազում ուրեք յարել յանուանս։ կի՞ 'ի բայս։ ցուցանէ զպատճառողութի։ զկարևորութեն։ և։ ոգ։
Eta *da* marito. Հասակ ոլատչառնէլ առն։
էթա՝ կա մարիթօ։ Իր եաշը։
Da farvi piagner. Արժանի 'ի չարժել յողբա

փա քնովի ֆիանեն։	Աղամեցրմնոգա լայլբ։
Da ciò.	Յարմար այսմ։
փա էիօ։	Պուտար ույկուն։
Diede ordine a quello,	Կիատուէլբ եան նոնա, զոր
che da far fosse.	պարտ էր առնել։
փիէտէ օրտինե ա գուելլը,	Պույրուտու օնա. նի. քի
տէ փա քառ քիսոէ։	իրանգա խոր կիմիղէ։

Ըստ այսմ ասի սովորաբար։

da cavaliere, փա խավալիէռէ։ Իբրև ազնուական։

Աբրլգատ կիսպի։

da galantuomo, փա խալանթուոմօ։ Իբրև բարեկրօն։

Ըռզիհիեանի։

da medico, փա մէտիսօ։ Բժիշկաբար։ Հէբիմեանի։

da buon amico, փա պուօն ամիսօ։ Իբրև քաջ բարեկամ։

Տօսթեանի։

Յօդուած. Ը։

Հոլովառու նախադրութիւնք։

Հոլովառու նախադրութիւնք են, որք ունին զկնի իւրեանց զանուն ինչ հոլովիլ նախադրեալ, կամ յօդիւ։ Ի սոցանէ ոմանք պարզ են. ոմն con, ֆան, per, ֆէռ. են։ Իսկ ոմանք բարդեալ, որք կազմին յայլեւայլ նախադրութեանց, կամ յանուանց. որոց ոմանք զատ գրին սովորաբար։ զոր օրինակ. a fronte, ա ֆրոնթէ. a guisa, ա խուիզա. են. և ոմանք կից գրին. ոմն. accanto, ականթօ. frattanto, ֆրատթանթօ։ Բայց զայսպիսիս մարթի է զատ ևս գրել։ զոր օրինակ. a canto, ա քանթօ. fra tanto, ֆրա թանթօ։

Արդ՝ այս ամ պարզ և բարդեալ նախադրութիւնք յայլեւայլ հոլովս առնուն զինդիրս, և երբեմն առնուն զնոյնս առանց նախդրի. կամ յօդի։ Զայս յաւելիկայդ ի կարգ արկեալ զրգմա յայսպիսի նախադրութեանց. առընթեր իւրաքանչիւրոցն դնեալք զհոլովանշանսն di, a, da, որք նշանակեն զսեռական, զտրական,

և զարգարուածական. և որք զՀայրական և ստանուն, զնեմբ Հայ գրով. (Հյ.) և 'ի Հանդիպոյ զնչանակութիւնս բարբարեցիւք նախադրութեանց Ծանուցանելով, զկնի ապա օրինակաւք զկերպարութիւն նց ցուցցուք։

Accanto, *a*, *di*.	'Ի կողմն, մերձ, առ.
առանձնիս, առ, պի.	Լանուտա, Լաբրն։
accosto, *a*, առանձնիս, առ.	
addosso, *a*.	'Ի վերայ։
աստիճանս, առ.	Խաստիանէ, խաստիանակ։
allato, *a*, *di*.	'Ի կողմն, մերձ։
առանձնիս, առ պի.	Լանուտա. Լաբրն։
anzi, (Հյ.) առաջի.	Յառաջ։ Լավելի, իլերի։
appetto, *a*.	Հանդէպ։
առաջնորդիս, առ.	Քարշրուտա, քարշրուտան։
appiè, *di*.	Սարմն, 'ի ներքոյ։
առաջիկ պի.	Աշտարանուտա, ոլթուտա։
appo, *di*, *a*, (Հյ.)	Մերձ. առ։
առաջս, պի, առ.	Լաբրն, Լանրնուտա։
appresso, *di*, *à*, (Հյ.)	Մերձ, յանդիման։
առաջնորդս, պի, առ.	Լանրնուտա, Լանիանակ։
attorno, *a*.	Շուրջ, մերձ։
շրջանս. առ.	Ընդարձանակ, Լանրնուտա։
avanti *di*, *a*, *da*, (Հյ.)	'Յառաջ։ Առ՝ առաջն։
առանձի, պի, առ, պառ.	Լավելի։ Առ՝ Հա զուրինակ։
a cagione, *di*.	Վասն. սակս։
առ ուսանելոյ, պի.	Իշին, Լոլթիւրիս։
a favore, *di*. առ քաջալերս, պի.	Վասն։ Իշին։
a fronte, *a*, *di*.	Հանդէպ։
առ քարոզիս, առ, պի.	Քարշրուտա։
allo 'ncontro, *di*, *a*.	Հանդէպ։
առլս 'ներանիս, պի, առ.	Քարշրանուտա։
a guisa,) առ կերպ.)	Իրրև. ոգ. նման։
a maniera,) di առանձնիս.)	Կիսպի, Թարզը, Հրայրն։
a modo,) առ ձևս.)	
a rimpetto, կամ a dirimpetto.	Հանդէպ։
առ ներքինիս, առ պի ներքինիս.	Քարշրանուտա։
a rispetto, *di*.	Համեմատութեամբ. առ։

ա ախէրիրիս, պի.	Լրանալնաս։
Circa, *di*, *a*. (հյ.)	Շուրջ։ Առ՝ իրեն։
էրատա, պի, ա.	Իրեարաքինաս։ Առ՝ սանկի։
con, (անանախդիր բացատ.)	Ընդ. հանդերձ։
ֆօն.	Իլի. ըլա, պիլէ։
conforme, *a*, (հյ.)	Ըստ, համեմատ։
ֆանֆօրմէ, ա.	Կէսրլ. միաձիւսանել։
contra, contro, *di*, *a*. (հյ.)	Ընդդէմ, հանդէպ։
ֆանդրա, ֆանդրօ, պի, ա.	Քարշը, քարշրաս։
Dallato, *a*.	Ի կողմն, մերձ։
պալլատօ, ա.	Թեքուածքնաս, եռքն։
dattorno, *a*.	Շուրջ, հատ։
պանիօռնօ, ա.	Տրոյենակ, եռքնենակ։
davanti, *a*, *da*, (հյ.)	Առաջի։ Առ՝ յառաջ։
պավանիի, ա, պա.	Լօնեանակ։ Առ՝ էվվէլ։
dentro, *a*, *di*, *da*, (հյ.)	Ի ներքս, ի մէջ։
պէնդրօ, ա, պի, պա.	Իշէրակ, իշէնակ։
dietro, *a*. *da*, (հյ.)	Զկնի. յետուստ։
պէթրօ, ա, պա.	Սոնրա, արտինաս։
dinanzi, *a*, *di*, *da*, (հյ.)	Յառաջոյ. առաջի։
պինանդի, ա, պի, պա.	Լօնեանակն. լօնեանակ։
dintorno, *a*, *da*.	Շուրջ, մերձ։
պինդիօռնօ, ա, պա.	Իրեարաքինաս, եռքն։
dirimpetto, *a*.	Հանդէպ։
պիրիմպէթրիս, ա.	Բարբարինաս։
discosto, *a*, *da*.	Հեռի։
պիսքօսթօ, ա, պա.	Ուզաք։
di contra, *ki*tro, *a*, (հյ.)	Յանդիման։
պի ֆանդրա, ֆրա, ա.	Քարշրաս։
di costa, *a*. պի ֆօսթա, ա.	Կէրմ։ Լրաքն։
di dietro, *a*. պի պէթրօ, ա.	Զկնի։ Աբրինան։
di fuori, *da*, պի ֆուօրի, պա.	Արտաքոյ։ Ջրշարը։
di là, *da*, *a*.	Յայնկոյս. անդր։
պի լա. պա, ա.	Օր Թարաֆնաս, էօրԹէակ։
di lungi, *da*.	Հեռի։
պի լանջի, պա.	Ուզաք։
di nascosto, *da*, *di*.	Գաղտ։
պի նասքօսթօ, պա, պի.	Կեղծ։
di presso, *a*.	Մերձ։
պի ֆրէսսօ, ա.	Իրարն։

di qua, *da*, *di*. Յայսկոյս, այսր։
քի քուա, քա, քի։ Պու Թարանիսա պէրիակ։
di sopra, *a*, *di*, *da*, (հյ.) 'Ի վր։ 'Ի վերոյ։
քի սոբրա, ա, քի, քա։ Լուսաբեռակ։ Եռքարտա։
di sotto, *a*, *di*, *da*. 'Ի ներքոյ։ ստորև։
քի սոթթո, ա, քի, քա։ Տիպենակ, ալիթենա։
di su, d' in su, (հյ.) 'Ի վերոյ։
քի սու, ք' ին սու։ Լուսաբեռակ։
dopo, (հյ.) *a*, *di*. Յետոյ։ զկնի։
քոբրո, ա, քի։ Աբարանա։ սանդրա։
Eccetto, (անանախդիր բացառ.) Բաց 'ի։
էչչէթթո։ Մասակ, զայրի։
entro, *a*, (հյ.) 'Ի ներքս, 'ի մէջ։
էնթրո, ա։ Իչէրակ, իչինակ։
Fino, *a*, *da*. Մինչև։
ֆինո, ա, քա։ Ցոյ, չաք։
fra, (հյ.) *di*. 'Ի մէջ, ըմ մէջ։
ֆրա, քի։ Իչինակ։ արասանա։ մա-
սէ չինակ։
fuora, fuori, *di*, (հյ.) *da* Աբրուսքոյ։ բաց 'ի։
ֆուորա, ֆուորի, քի, քա։ Տրբարը։ մասակ։
Giusta, giusto. (հյ.) *a*. Բաս։
ճիուսթա, ճիուսթո, ա։ Կիրակ։
In, ին։ 'Ի։ (ներքոյ։)
In contro, *a*. Հանդէպ, ընդէմ։
ինքոնթրո, ա։ Քարչը սանա, քարչը։
indi, *a*. Անտի, յետ։
ինքի, ա։ Օնասն, սանդրա։
infino, insino, *a*, *da*. Մինչև 'ի։
ինֆինո, ինսինո, ա, քա։ Ցոյ, չաք։
infra, intra, (հյ.) 'Ի ներքս։ 'ի մէջ։
ինֆրա, ինթրա։ Իչէրի, իչինակ։
in fuori, *da*. Աբրուսքոյ։ բաց 'ի։
ին ֆուորի, քա։ Ցոյաչա, մասակ։
in luogo, in vece, *di*. Փոխանակ։
ին լուոյո, ին վէչէ, քի։ Իչէրինակ։
in mezzo, *di*, (հյ.) 'Ի մէջ։
ին մէցցո, քի։ Իչինակ։
innanzi, *a*, (հյ.) 'Լսի ք։ առաւել։ առաջի։
ինանցի, ա։ Իվվեչզիյատէ։ էօնիւնակ

In su, (հայ.) ին սու.	'Ի վր։ Խաւսիւնք։
intorno, *a*, *di*, (հայ.)	Շուրջ։
ինթորնո, ա, դի.	Եղիրանքնաս։
inverso, (հայ.) *di*.	Դէպ 'ի, հանդէպ։
ինվէրսո, դի.	Ծարաւիս, քարշուտա։
Lontano, *da*, *a*, *di*.	Հեռի, մեկուսի։
լոնթանո, դա, ա, դի,	Իրաք, այրը։
lungi, *da*, *a*.	)
լունճի, դա, ա.	) Հեռի։
lungo, (հայ.) *a*.	) Երկայն։
լունգո, ա.	)
Nel, նէլ.	'Ի (նեղգոյ.)
Oltra, oltre, *di*, *a*, (հայ.)	Բաց 'ի. արտաքոյ։
օլթրա, օլթրէ, դի, ա.	Մասամբ. մասնաւորապէս։
Per, (հայ.) փէր.	Վասն։ Իշխն։
per mezzo, *di*.	'Ի ձեռն։
փէր մէցցո, դի.	Վասիմիջոցիկ։
presso, *a*. *di*, (հայ.)	Մերձ. իրբ։
փրէսսո, ա, դի.	Իրաքրն, հէմէն օրատա։
prima, *di*.	Յառաջ քան։
փրիմա, դի.	Նվիրել։ իլերի։
Quanto, (հայ.) քուանթո.	Որքան։ Դիքրատար։
Rasente, (հայ.) *a*.	'Ի մօտոյ. իրբ քերելով։
ռասէնթէ, ա.	Փակ եաքրնսիւ բիւնեբիք։
rincontro, *a*.	'Ի հանդիպոյ։
ռինքոնթրո, ա.	Քարշուտան։
Salvo, *da*, (զբրոբ.)	Բաց 'ի։
սալվո, դա.	Մասամբ։
secondo, (հայ.)	Ըստ. իբրև։
սեքոնդո.	Կէօրէ. կիսի։
senza, (հայ.) *di*.	Առանց. բաց 'ի։
սէնցա, դի.	Սրզ. սիզ. մասամբ։
sino, *a*, սինո, ա.	Մինչև 'ի։ Ծայ. չաք։
sopra, (հայ.) *a*, *di*.	'Ի վր. Եւ՝ նախ։
սոփրա, ա, դի.	Խաւսիւնք։ Եւ՝ էվվէլ։
su, (հայ.) սու.	'Ի վր։ Խաւսիւնք։
Tra, (հայ.) *di*.	'Ի մէջ. ը մէջ։
թրա, դի.	Իշխնամբ. արասրնտա։
Verso, *di*, (հայ.)	Դէպ. 'ի կողմն։
վէրսո, դի.	Տօղրու. քարշը։

vicino, *di*, *a*.	Մերձ։
վիճինո, գի, ա։	Կարգն։

Օրինակք իրառութեան վերոգրեալ նախադրութեանց։

Accanto *al* mare.	Մերձ ի ծով, ի ծովա-
ակգանդո ալ մարե։	կցին։
	Տէնիզի եարքն. անենիզ
	թարաֆընա։
accanto *del* Re.	Մերձ թագաւորին։
ակգանդո գէլ ռէ։	Փատիշահն եանընդա։
alli era accosto.	Մերձ էր նմա։
ալլի էրա ակգոսդո։	Օնա եարքն իսի։
addosso *ad* un cane.	Ի վրայ շան մերոյ։
ադգոսսո ադ ուն գանէ։	Պիրգիսփէկին եանընէ
allato *alla* camera.	Մերձ ի սենեակն։
ալլատո ալլա գամերա։	Օտանին եանընդա։
allato *del* letto.	Մերձ յանկողինն։
ալլատո գէլ լէտտո։	Տէօշէկին եանընդա, ան-
	շէկէ եարքն։
anzi *tempo*.	Յառաջ քան զժամանակ։
անձի թէմգո։	Օրէմանանա էվվել։
appetto, *qll'a* petto *a* costui.	Հանդէպ, կամ բարգաւ-
ադգէտտո, ա գէտտո ա գոս-	ուրի նմի։
թուի։	Օնուն գարշընդա, քարշ
	շարտնա։
appiè *della* Croce.	Ի ներքոյ, կամ ընդ սուրբ
ադգիէ գէլլա գրոչէ։	խաչին։
	Խաչ ակիզնուսայանդա։
appo *il* quale.	Առ որում, ընդ որում։
ադգո իլ գուալէ։	Ի նմանն եանընդա, քի
	օնուն իլգի։
appo *di* loro, *qll'* coloro.	Առ նոսա, առաջի նոցա։
ադգո գի լորո, գոլորո։	Օնդարին եանընդա։
appo *a* se.	Առաջի ինքեանց։
ադգո ա սէ։	Ինքնունկէր գարշընդա։
appo *la* gran possanza.	Առ երկրի մեծութիւնն։
ադգո լա գրան գոսսանձա։	Իֆրանճ զինկիւլկին գարշ-
	նընդա։

ար-

appresso lui, di lui, a lui.	Մերձ կամ առաջի նր։
առքեանս լուի, քի լուի, առ լուի։	Ոնուն եանքնուս, ի ենուն։
appresso *della* fonte.	Մերձ յաղբիւրն։
առքեանս քէլլա ֆօնրէ։	Ոնէմիկ եաքրն։
appresso *a* un tavolato.	Մերձ 'ի տախտակիմ ինչ։
առքեանս առան բաղլաքիս։	Ոնիր ի ծանոնս տախտակիկ եաքրն։
attorno *alla* città.	Ի քաղաքաւն։
արիբօռնօ ալլա չիրիա՝։	Շէնրին չէվրէսինեակ։
avanti *ora*.	Կախ ի ղժամն։
ավանրի օռա։	Վարիմինեէն էվիկ։
avanti *gli* occhi.	Առաջի աչաց։
ավանրի իլի օչչի։	Կէօզիէր էօնիւնեակ։
avanti *al* tempio.	Առաջի տաճարին։
ավանրի ալ ռեմֆիօ։	Բիրիմէնին էօնիւնեակ։
avanti *di* lui.	Առաջի նր։ յոնէ ի զնա։
ավանրի քի լուի։	Ոնուն էօնիւնեակ, ոնուան էվիկ։
avanti *a* se.	Առաջի իւր։ յինքեան։
ավանրի ա էյ։	Բէնուի էօնիւնեակ, քէնտինեակ։
avanti *da* te.	Առաջի քո։
ավանրի քա ռէ։	Էնրին էօնիւնեակ։
a cagion d' esempio.	Վասն օրինակի, զոր օրինակ։
ա քաճիօն գ' էսէմֆիօ։	Էօրիւնեակ իչին, մէսէլա։
a favore *dell'* amico.	Վասն բարեկամին։
ա ֆավօռէ գէլլ' ամիգօ։	Տօսէթ իչին։
a fronte *alla* camera.	Յանդիման սենեկին։
ա ֆռօնրէ ալլա քամէռա։	Օռանրն քարշրարինա։
a fronte *di* tutti.	Առաջի ամենեցուն։
ա ֆռօնրէ քի ռուրրի։	Հէվիրինին էօնիւնեակ։
allo 'ncontro *di* noi.	Յանդիման կամ ընդ մեզ։
աւլլօ 'նքօնռօ քի նօյ։	Պիզիմ էօնիւնիւ զոկ։
allo 'ncontro *alla* torre.	Հանդէպ աշտարակին։
աւլլօ 'նքօնռօ աւլլա ռէռա։	Բուրջինին քարշրարինա։
Ա՝յս գրի ևս՝ all' incontro, աւլ՝ ինքօնռօ։ alla 'ncontra, աւլլա 'նքօնռա։ all' incontra, աւլ՝ ինքօնռա։	
a guisa *di* scorpione.	Իւրև զկարիճ։
ա կուիզա քի սքօռֆիօնէ։	Ակարկիկ կիպի։

a maniera *di* servo.	Իբրև ծառայաբար։
ա մանիերա դի սերվո.	Իբրև մեծ ծառայ։
a modo *di* Storia.	Իբրև պատմութեան պատմագրի։
ա մոդո դի ստորիա.	Ի մեվարիի Թարգը։
a rimpetto *alla* casa.	Հանդէպ տանն։
ա ռիմփեթթո ալլա գասա.	Ի վին քարշբանում։
a rispetto *della* tua savi-ezza.	Ա. խնայութիւն քով։
ա ռիսփեթթո դելլա թուա սավիեցցա.	Ակնին աբրլ լրլրդն եա նընում։
Circa *noi*.	Շուրջ զմեզ։
չիրգա նոյ.	Պիզամ էթրաֆրմրզում։
circa *di* tre braccia.	Իբրև երեք կանգուն։
չիրգա դի թրե պրաչչիա.	Ի՝ չ ուրչն քսուար։
circa *a* quel tempo.	Ցայնու ժամանակաւ։
չիրգա ա գուել թեմպո.	Օլ զամանում։
con *lettere*,	Թղթով. նամակաբ։
գոն լեթթերե.	Ի՝ էքսխապլիրիկ։
con *patto*.	Հանդերձ դաշամբ։
գոն գամթո.	Շարթըլան։
conforme *'l* bisogno.	Բաս պիսոգից։
գոնֆոռմե 'լ պիսոգնո.	Իբարեզասնա կէօրէ։
conforme *alla* natura.	Համեմատ բնութեան։
գոնֆոռմե ալլա նատուռա.	Ցասամեմեթ միւնիպինէն։
contro *di* lui.	Ընդդէմ նմա։
գոնթրո դի լուի.	Օնա քարշը։
contra *a* me.	Ընդդէմ ինձ։
գոնթրա ա մէ.	Պանա քարշը։
contra *ragione*, *կամ il* costume.	Ընդդէմ բանի, կամ սովորութեան։
գոնթրա ռաչիոնե, իլ գոստումե.	Ա՝բրա, կամ սոկեթեք քարշը։
Dallato *al* monte.	'Ի կողմն, կամ մերձ լերին։
գոլլատո ալ մոնթե.	Տաղ թարաֆտա, սարաղ կողմն։
dattorno *a* costoro.	Շուրջ զնոքաբ։
գոթթորնո ա գոստորո.	Օնդարին էթրաֆընում։
davanti *al* padre.	Ա՝ռաջի հօրն։
գավանթի ալ գատրե.	Փէռաբրին էօնբանում։
davanti *la* casa.	Ա՝ռաջի տանն։

գա

գալանդի լա գալա։	Լավին էօնիւնում։
davanti *da* te.	Առաջի քո։
գալանդի գա ռի։	Վէնին էօնիւնում։
dentro *a'* petri.	'Ի մէջ կրծոց։
գէնդրա ա' գէբրի։	Կէբրաքէր իչինում։
dentro *nuovola*.	'Ի մէջ ամպոյն։
գէնդրա նաուվոլա։	Պուլուտ իչինում։
dentro *della* porta.	'Ի մէջ դրանն։
գէնդրա գէլլա գալորդա։	Քապու իչինում։
dentro *dagli* antiporti.	'Ի նախադրունս։
գէնդրա գալլիանդիգալորդի։	Քապու արալարտա։
dietro *a* lei.	Ետին նր։
գիէդրա ա լէի։	Օնուն արարինան։
dietro *mangiare*.	Յետ ուտելոյն։
գիէդրա մանջարէ։	Իչէմքէնն ուտելու։
dietro *dalla* colonna.	Յետոյ սիւնն։
գիէդրա գալլա գալոնա։	Տիրէկինարտ թարքնաս։
dinanzi *alla* casa.	Առաջի տանն։
գինանդի ալլա գասա։	Իչին էօնիւնում։
dinanzi *a* Dio.	Առաջի Աստ։
գինանդի ա Տիօ։	Աստուծոյ հուզուրունում։
dinanzi *la* chiesa.	Առաջի եկեղեցոյն։
գինանդի լա գիէզա։	Քիլիսէնին էօնիւնում։
dinanzi *da* noi.	Առաջի մեր։
գինանդի գա նոյ։	Պիզիմ էօնիւմիզում։
dinanzi *delli* tre.	Առաջի երիցն։
գինանդի գէլլի ռէ։	Իրիւն էօնիւնում։
dintorno *alle* mura.	Շուրջ զորմովք։
գինդորնո ալլէ մուրա։	Տուվարչար էվրաքնաս
dintorno *da* se.	Շուրջ զանձն։
գինդորնո գա սէ։	Քէնարի չէվրէսինում։
dirimpetto *all'* Italia.	Հանդէպ Իտալիոյ։
գիրիմգէրիռնո ալլ' իռալիա։	Թարչիյա քարշարնաս։
discosto *da* Venezia.	Հեռի 'ի Վենետկոյ։
գիսգօռնո գա վէնէցիա։	Վէնէտիկէնն իրար։
discosto *al* vero.	Հեռի 'ի Ճշմարտութէ։
գիսգօռնո ալ վէռօ։	Կէրչէրչիքէնն ուզար։
di contra *Pietro*.	Յանդ իսնն պէտրոսի։
գի գօնռնա գիէդրա։	Փէթրօնուն էօնիւնում։
di contro *alla* piazza.	Հանդէպ հրապարակին։

գի

փի սենիաս ալ փիազզա.	Մէյտաներն քարշրպինատ
di costa *al* palagio.	Մերձ 'ի պալատան։
փի սենիա ալ փալատիո.	Պարտէզ եկաքն։
di dietro *a* niuno.	Ոչնի ոչ ուրուք։
փի փիէթրա ա նիսուն.	Հիշպիրիսիին պատնեսան։
di fuori *dal* forno.	Աքուսքոյ փուռան։
փի փուորի փալ փորնո.	Փուռունեսան տրշարը։
di là *dal* rio.	Հայնկոյս գետոյն։
փի լա՛ փալ ռիո.	Ոյրն էսմեկ թարափտա։
di là *del* ponte.	Անդր ք գկամուրջն։
փի լա՛ փէլ փոնթէ.	Բէսփրիսիին ο ոկիր թարափիտա։
di lungi *dal* castello.	Հեռի 'ի բերդէն։
փի լունճի փալ կասթէլլո.	Բալէսէն ուզաք։
di nascosto *dal*, *ki*' *del* Pietro.	Դաղտ 'ի ոկեարսոն։ Փէթրոսան կիզլի։
փի նասքոսթո փալ, փէլ փիէթրո։	
di presso *al* muro.	Մերձ յորմ։
փի փրէսսո ալ մուրո.	Տուվարա եկաքն։
a un di presso.	Իրրև մի։
ա ուն փի փրէսսո.	Պիր քատար։
di qua *da* Roma.	Այր ք գնոմմ։
փի քուա փա ռոմա.	Հոմանան ոկերկէ։
di qua *dal* monte.	Յայսկոյս լերին։
փի քուա փալ մոնթէ.	Տաղն ոկերի եանկնուա։
di qua *del* mare.	Յայսկոյս ծովուն։
փի քուա փէլ մարէ.	Տէնիզին ոկերի թարափտա
di qua *all*' India.	Այր ք գինդկաստան։
փի քուա ալլ' ինդիա.	Հինտիսթանին ոկերի եաքտանա։
di sopra *alle* montagne.	'Ի վր լերանց։
փի սոփրա ալլէ մոնթանէ.	Տաղտար խուտիսնէ։
di sopra *dell*' acqua.	Յերկուս ջրոյ։
փի սոփրա փէլլ' ակքուա.	Սու խզլինուն։
di sopra *a* me.	'Ի վերոյ ք զիս։
փի սոփրա ա մէ.	Գինուէն եաքտը։
di sopra *i verdi*.	'Ի վր գալտրոց։
փի սոփրա է վէրտի.	Օթլուք խզլերինուն։
di sopra *da*' cigli.	'Ի վերոյ ք զչունս։

գի սուքուս գա՝ ԼԻՒԼԷ։	Քարտարուան հրաբերք։
di sulla Croce.	Ի վր խաչին։
գի սանուլա տուէ։	Խաչ հատանիւնակ։
d' in sul tetto.	Ի վր տանիւոց։
գ' ին սաուլ ԲԷՐԲօ։	Տամ հատանիւնակ։
dopo *la* parete.	Յետոյ պատին։
գօֆօ լա ֆաուէՐԲԷ։	Տուվար պատքնաս։
dopo alquanti dì.	Յետոյ աւուրց ինչ։
գօֆօ ալֆանանԲի գի՝։	Գիր քաչկինակին սանդրա
dopo *alla* colenna.	Յետոյս սեանն։
գօֆօ ա՛ԼԼա գօլՕՆՆա։	Տիրէք պատքնաս։
tre mesi dopo.	Յետ երից ամսոց։
ԲՐԷ Մ՚ԷԶԻ գօֆօ։	Խաչ պյուսն սանդրա։
dopo *di* noi.	Օգնի մէր։
գօֆօ գի ՆՕԻ։	Ազարկիզուան։
Eccetto alcuni Italiani.	Բաց յանանց իտալացւոց։
ԷՀՀԷԲԲօ ալգանի ԻԲԱԼԻանի։	Պաղի Լիմալիանիզարուան ազգաց։
entro *il* letto.	Ի մէջ անկողնոյն։
ԷՆԲՐօ ԻԼ ԼԷԲԲօ։	Տեսչիկ իչինակ։
entro un anno.	Ի մէջ ամի միոյ, ԸՆ ամ մի։
ԷՆԲՐօ ՍՍՆՆօ։	Գիր սէնիակ։
entro *alle* mure.	Ի մէջ պատոցն։
ԷՆԲՐօ ա՛ԼԼԷ մՕՐԷ։	Տուվարքար իչինակ։
Fino *a* di, *a* notte.	Ա՞ինչև ցտիւ, ցգիշեր։
ՖԻՆօ ա գի՝, ա ՆՕԲԲԷ։	Ցա առաւաստաւաք, կէս գիշերակաք։
fino *da* bambino.	Ա՞ինչև՝ ի տղայուն։
ՖԻՆօ գա գամԲԻՆօ։	Ցա չՕՆՈՒՔՐԱՐԱՆԱՆ։
fin d' allora.	Յայնմ ժամանակէ և այսր։
ՖԻՆ գ' ալլՕՐա։	Օլ գիմանան պէրի։
fino *nel* dì seguente.	Ա՞ինչ՝ ի հետևէլ օրն։
ՖԻՆօ ՆԷԼ գի՝ սէֆուէՆԲԷ։	Ցա էքինՕՆ կիւնէակաք։
fra *loro*, *kiff di* loro.	Ի մէջ նոցա։
ՖՐա լՕՐօ, գի լՕՐօ։	Օնարարն իչինակ, տրա սրնաս։
fra me.	Ի յիս, յանձն իմ։
ՖՐա ՄԷ։	Իչէրինակ, քէնտիմակ։
fuora *dell'* albergo.	Ա՞ռաջոյ իկանէն։
ՖՈՒՕՐա գէԼԼ՚ ալԲԷՐՕ։	Բօնարարան արքարը։

fuor di pericolo.	Ազատաբար վտանգի։
ֆուօռ դի ֆէռիքոլօ.	Խեղճաբար։
fuor di tutti lidi.	Ազատաբար ամենայն ափանց։
ֆուօռ դի թութթի լիդի.	Հեռի բնակարանաց աշխարհ։
fuorichè uno.	Բաց 'ի միոջէ։
ֆուօռիքէ ուռնօ.	Պիր քիչիսէն զայրը։
fuor *da* questa fanciulla.	Բաց 'ի յայլ կանէս։
ֆուօռ դա գուէսթա ֆանչուլլա.	Պու քըզնիլազանան մնաստ։
Giusta lor *potta*.	Ըստ կարի նոցա։
ճիուռնա լօռ ֆօսսա.	Օնլարըն քուվրէթինէ կէօրէ։
giusto *il* potere, *al* potere.	Ըստ կարողութեան։
ճիուռնօ իլ ֆօթէռէ, ալ ֆէռէ.	Հաթթինէ կէօրէ։
In convento.	'Ի մենաստանի։
ին ֆոնվէնթօ.	Մանաստիրատա։
in contro *al* sole.	Հանդէպ արեգական։
ին ֆոնթռօ ալ սօլէ.	Կիւնէշ էմնիւնտէ։
indi *a'* pochi giorni.	Յետ սակաւ աւուրց։
ինդի ա' ֆոֆի ճիօռնի.	Պիր քաչ կիւնտէն սոնրա։
infino, insino *alla* bocca.	Մինչև ցերբանն։
ինֆիֆնօ, ինսինօ ալլա պօֆֆա.	Թոռ ազրընատաք։
infin *dai* primi tempi.	Յառաջին ժամանակաց անուի։
ինֆիֆն դաի ֆրիմի թէմֆի.	Իվվէլքի զէմանլարատան սէբրի։
infra, *lat* intra mare.	'Ի ծովին, 'ի ծով անդ։
ինֆրա, ինթրա մարէ.	Տէնիզատէ։
infra 'l terzo giorno.	Յաւուրն երրորդի։
ինֆրա 'լ թէրցօ ճիօռնօ.	Իւչիւնճի կիւնտէ։
da Dio in fuori.	Բաց յԱստուծոյ։
դա Տիօ ին ֆուօռի.	Ալլահտան զայրը։
in luogo, *lat* in vece *di lui*.	Փոխանակ նոյ։
ին լուօղօ, ին վէչէ դի լուի.	Օնուն եէրինէ։
in mezzo *di* loro.	'Ի միջի նոյ։
ին մէցցօ դի լօռօ.	Օնլարըն իչինտէ։
in mezzo 'l fuoco,	'Ի միջ հրոյն։
ին մէցցօ 'լ ֆուօֆօ.	Ալթէչ իչինտէ։
innanzi *a* noi.	Առաջի մեր։

ԻՆՆԱՆԶԻ ՍԱ ՆՕՐ.	Պիտի եմ եկեալ զամ։
innanzi sera.	Յառաջ քան զերեկոյ։
ԻՆՆԱՆԶԻ ՍԷՍԱ.	Ամբողջեան էվվել։
innanzi *ad* ogni altro.	Առաջել քան զայլ ոմն։
ԻՆՆԱՆԶԻ ՍՊ ՕՆԷԻ ՍԼԲՈՍ.	Քիչը հեփսիսուն զկիսակ
in su una barchetta.	'ի վր նաւակի մեկ, 'ի
ԻՆ ՍՍՍ ՍՈՆՍ ՊՍՍՊԷՐԲՈՍ.	նաւակ մի։
	Պիր քայլաս։
intorno *a'* piedi.	Շուրջ զոտիք։
ԻՆԲՕՌՆՕ Ս' ՖԻԷՊԻ.	Այսպէս ալիքնասա։
intorno *della* città.	Շուրջ զքաղաքաս։
ԻՆԲՕՌՆՕ ՊԷԼԼ ԷԻԲԲԱ'.	Հէրին հեթրաքընասա։
intorno *la* terra.	Օնիկրաս։
ԻՆԲՕՌՆՕ ԼՍ ԲԷՍՍՍ.	Էրէր իւզունասէ։
inverso un giardino.	Դէպ 'ի պարտէզ մի։
ԻՆՎԷՍՍՕ ՍՍՆ ՃԻՍՍՊԻՆՕ.	Պիր պարհնձիկ ասպրաս։
inverso *gli* uomini.	Ամարդիկ, առաջի մի-
ԻՆՎԷՍՍՕ ԿԼԻ ՍՍՕՄԻՆԻ.	կան։
	Ամէնէր բարբարնասա։
inverso *di* coloro.	Դէպ նոյ, ասա նոր։
ԻՆՎԷՍՍՕ ԴԻ ԴՕԼՕՍՕ.	Օնդարա ասպրաս։
Lontano *da* ogni uomo.	Մեկուսի յամենայն մարդոյ։
ԼՕՆԲԱՆՕ ԴՍ ՕՆԷԻ ՍՍՕՄՕ։	Հէր ասէմանէն այրը։
lontano *al* palagio.	Հեռի 'ի պալատէն։
ԼՕՆԲԱՆՕ ՍԼ ԴԱԼԱՃԻՕ.	Սարայասան ուզաք։
lontano *di* qui.	Հեռի սասի։
ԼՕՆԲԱՆՕ ԴԻ ԳՍՍԻ'.	Պուրասան էրաք։
lungi *da* bagno, *da* forno.	Հեռի 'ի բաղանեաց, 'ի
ԼՍՍՆՃԻ ԴՍ ՊԱՆՆՕ, ԴՍ ՖՕՍՆՕ.	փուռնէ։
	Ուզաք համամասան, փուռ-
	ռանասան։
lungi *al* percuoter.	Հեռի 'ի հարկանելոյ։
ԼՍՍՆՃԻ ՍԼ ԲԷՍԴՍՍՕՐԷՍ.	Վուռմաքասան ուզաք։
lungo *la* via.	Հեռի 'ի ճանապարհէ։
ԼՍՍՆԳՕ ԼՍ ՎԻՍ.	Էօլասան ուղաք։
lungo *al* pelaghetto.	Հեռի 'ի ծովակէն։
ԼՍՍՆԳՕ ՍԼ ԲԷԼԱԳԷԹԹՕ.	Ցէնիզակէն էրաք։
Nel cuore. ՆԷԼ ԴՍՍՕՍԷ.	'Ի սրտի։ Խրբէքամէ։
Oltre *di* che, oltr' *a* ciò.	Բաց յայսմանէ։
ՕԼԹՍՍԷ ԴԻ ԴԷ, ՕԼԹՍ' Ս ՉԻՕ'.	Պունասան մասամէ։

ol-

oltre misura.	Աւելի քան զչափ։
ՀԼՐԱՆ ՄԻՏՐԱՆ.	Լիովին զկշռաւոր։
oltre *il* mio volere.	Աւելագոյն խնդրոց կամաց։
ՀԼՐԱՆ ԻԼ ՄԻՈ ՎՕԼԵՆԱՆ.	Լուսանալիմեռկն տրչարը։
oltr' *alla* speranza.	Ի վերայ քան զյոյս։
ՕԼՐԱՆ՝ ԱԼԼԱ ՍՊԵՆԱՆԻԱ.	Լուսաւորն տրչարը։
Per *la* morte.	Վասն մահուան։
ՊԵՆ ԼԱ ՄՕՐԹԵ.	Լիովին մեռեալ։
per mezzo *di* amici.	Ի միջոցս բարեկամաց։
ՊԵՆ ՄԷՋԶՕ ՔԻ ԱՄԻՑԻ.	Տօնիլար էլիկլ։
presso *a* Tarabia.	Մերձ ի տարաբիա։
ՊՐԵՍՍՈ Ա ԹԱՐԱԲԻԱ.	Զատատոկայի եռաբան։
presso *della* torcella.	Մերձ յաշտարակն։
ՊՐԵՍՍՈ ՊԷԼԼԱ ԹՈՐՉԷԼԼԱ.	Գնալիկի եռաբան։
presso *gli* autori.	Ի նա մատենագիրս։
ՊՐԵՍՍՈ ԼԻ ԱՎԹՈՐԻ.	Ի խեզ լեփիլեր եռանքնաս։
presso *ad* un miglio.	Իբրև մղոն մի։
ՊՐԵՍՍՈ ԱՎ ՈՒՆ ՄԻԼԻՈ.	Հեմեն ոլոր միլ։
presso *di* cinque anni.	Իբրև հինգ ամ։
ՊՐԵՍՍՈ ՊԻ ՀԻՆԳՈՒԵ ԱՆՆԻ։	Սանքի ոլեշ ուկեկ։
prima *della* sua partita.	Յառաջ քան զմեկնելն նա։
ՊՐԻՄԱ ՊԷԼԼԱ ՍՈՍԱ ՊԱՐԹԻԹԱ.	Ամրրանասն եվվեալ։
Quanto *me*.	Որքան զիս։
ԳՈՒԱՆԹՈ ՄԷ.	Ինքքատրքի պէնի։
Rasente *la* terra.	Հուպ երկրի։ առերկրաւ։
ՌԱԶԷՆԹԷ ԼԱ ԹԷՐՐԱ.	Էրկրե սիրբիանէրկէ։
rasente *a* quella pentola.	Մերձ ի պոյան։
ՌԱԶԷՆԹԷ Ա ԳՈՒԷԼԼԱ ՊԷՆԹՈԼԱ	Օր չէսիկէկ եռաբն։
rincontro a casa.	Հանդէպ տանն։
ՌԻՆԿՈՆԹՐՈ Ա ԿԱԶԱ.	Էվին քարշրսինաս։
Salvo *la* marca.	Բաց ի գաւառէն։
ՍԱԼՎՕ ԼԱ ՄԱՐԿԱ.	Ամրէթմէն մուտ։
secondo *il* comandamento.	Ըստ պատուիրանի։
ՍԷԿՈՆԴՈ ԻԼ ԿՈՄԱՆԴԱՄԷՆԹՈ.	Մէնտիկէնի կէօրէ։
secondo uom di villa.	Իբրև այր գեղջուկ։
ՍԷԿՈՆԴՈ ՈՒՈՄ ԴԻ ՎԻԼԼԱ.	Բէօյլիս ատամ կիպի։
senza testimonio.	Անաւոց վկայութեամբ, կամ վկայի։
ՍԷՆԶԱ ԹԷՍԹԻՄՈՆԻՈ.	Ինքատէթիչանտատրզ։

sen-

senza *di* te.	Առանց քո։
սէնցա դի թէ։	Էնսիզ։
sino *alle* stelle.	Մինչև յաստեղս։
սինօ աւլէ սթէլլէ։	Ֆինո էրլտրզվարաստք։
sopra i nemici.	Ի վր թշնամեաց։
սօֆրա ի նէմիչէ,	Տիրանալար խաստիանէ։
sopra *ad* un albero.	Ի վր ծառոյ միոյ։
սօֆրա ադ ուն ալբէրօ։	Պիր ագաշ խաստիանէ։
sopra *di* te, *di* lei.	Ի վր քո, նր։
սօֆրա դի թէ, դի լէի։	Էնդիթ, ինուն խաստիանէ։
sopra *il* Sabato.	Յաստաջ զշաբաթն։
սօֆրա իլ սապաթօ։	Ճուտաղս էրթէսիանէն էվվել։
sotto terra.	Ընդ երկրաւ։
սոթթօ թէռռա։	Եր ախչինամ։
sotto pena.	Ընդ պատժոյ։
սոթթօ փէնա։	Բազէտ ալթընտա։
sotto *di* se.	Ընդ ինքն։
սոթթօ դի սէ։	Վէնտի հիւքմինէ։
sotto *ad* un Re.	Ընդ տիրոջ միոյ թագաւորի։
սոթթօ ադ ուն ռէ։	Պիր փատիշահ հիւքմինամ
sotto Alessandro.	Ի ժամանակս ալէքսանդրի։
սոթթօ ալէսսանդրօ։	Խալէնամէր զէմանինամ։
su i fiori.	Ի վր ծաղկանց։
սու ի ֆիօռի։	Ղիչէչէր խաստիանէ։
Tra i morti.	Ի մէջ մեռելոց։
թռա ի մօռթի։	Էօլիւլէր էրտինամ։
tra speranza, e timore.	Ի մէջ յուսոյ և երկիւղի։
թռա սպէռանցա, է թիմօռէ։	Ումիտ ինչ քորքու արասընա։
tra *di* loro.	Ի մէջ նոցա։
թռա դի լօռօ։	Օնլարդան էրտինամ։
tra *dell'* una setta, e *dell'* altra.	Ընդ մէջ միոյ և միւս աղանդոյ։
թռա դէլլ' ուն սէթթա, է դէլլ' ալթռա։	Պիր, ինչ սլիր մեհեպ արասընաս։
Verso sera, *ևմ* la sera.	Ի երեկս։
վէռսօ սէռա, լա սէռա։	Աքշամ խաստա։
verso Occidente.	Յարևմուտս կոյս։
վէռսօ օչչիդէնթէ։	Պաչիրյա սօղրու։

ver-

verso *di* mare .	Ի ծովն կողմ :
ՎԵՐՍՈՒ ԴԻ ՄԱՐԵ .	Տէնիզ մարաքինա :
vicino *al* castello .	Մերձ ի բերդն :
ՎԻՑԻՆՈ ԱԼ ԿԱՍՏԵԼԼՈ .	Գալէյի եռաքն :
vicino *della* porta .	Մերձ ի դուռն :
ՎԻՑԻՆՈ ԴԵԼԼԱ ՊՈՐՏԱ .	Գափուցա եռաքն :

Յաչսոի ինչ եղելոյ յոգս կերասուէ նախադրութեց , մեայ առանձինն ծանուցանել ինչ յոգս չորիցս՝ In , Per , Con , Su , որք վերադրի զրուել ևս ունին , և թէպէտ ուրեք նախադրիւ բացասարին ի մեր լեզու : In , ԻՆ . է իրր ներգոյական . և ունելով զմնի իւր յոգ . il , la , lo . փոխի ի ne , ՆԷ . և միացեալ ընդ յոգին , լինի nel , nella , nello , վարելով յիւրաքանչիւր տեղս և ի մեր : զոր օրինակ .

nel Corpo , ՆԷԼ ԿՈՐՊՈ .	Ի մարմնի : Մարմնոյ :
nelli , nei , ne' Corpi .	Ի մարմինս :
ՆԷԼԼԻ , ՆԷԻ , ՆԷ' ԿՈՐՊԻ .	Մարմնոց :
nello studio. ՆԷԼԼՈ ՍԹՈՒԴԻՈ .	Յուսանն : Օրուսանաս :
negli studj .	Յուսանունս :
ՆԵԼԼԻ ՍԹՈՒԴԻ :	Օրուսանքարտաս :
nella strada. ՆԷԼԼԱ ՍԹՐԱԴԱ .	Ի փողոցի : Սգրաքաս :
nelle strade .	Ի փողոցս :
ՆԷԼԼԷ ՍԹՐԱԴԷ .	Սգրաքարտաս :

Per , ՊԷՐ . Այս ևս միանոյ է յոգին՝ il , գրեալով pel . ՊԷԼ . pe' , ՊԷ' . բայց է յոգիցն՝ la , և lo , ամբողջ վարի . գրեալով . per la , ՊԷՐ ԼԱ . per lo , ՊԷՐ ԼՈ : Ի բաւս այլև այլ օրինակաւ նշանակէ . վասն ուրեք նախ գրիւ , և ուրեք նախադրութիւն բացասարի ի մեզ զոր օրինակ .

Per lo mio corpo .	Վասն մարմնոյ իմոյ :
ՊԷՐ ԼՈ ՄԻՈ ԿՈՐՊՈ .	Մարմնիմ իշին :
Per gli campi , per le case .	Ի դաշտս , ի տունս :
ՊԷՐ ԼԵԼԻ ԿԱՄՊԻ . ՊԷՐ ԼԷ ԿԱՍԷ .	Օվարարաս , Եվլեբաս :
Per queste parole .	Այսոքիւք բանիւք :
ՊԷՐ ԿՈՒԷՍԹԷ ՊԱՐՈԼԷ .	Պու սեօզլէբիվլ :
Un *per* un altro .	Մին փոխանակ միւսոյն :
ՈՒՆ ՊԷՐ ՈՒՆ ԱԼԹՐՈ .	Պիրի օ ալիրին եկրինե :

Pel Re erano imposte. Յարքայէ եղեալ էին։
քէլ ռէ էռանօ իմփօսթէ։ Փառիրահատանքսնուլմուշ լարիսի։

Tornar *pei* pensieri. Դառնալ 'ի մտածուիս։
թուռնար քէյ քէնսիէրի։ Միտիրլէրէ տէօնմէք։
Per le strade. 'Ի փողոցս։
քէռ լէ սթռատէ։ Սգաքլարտա։
Un pane *per* uomo. Ա. մարդ հաց մի։
ուն քանէ քէռ ռօմօ։ Ամամ պաշքնա պիր էք մէք։

Յանկրանցեալ բայից յարել, ասել զօրուել ասպառնի ել ունելուն, ունելով յառաջոյ զբայն Essere, էսէռէ, Stare, սթատէ։ ոչ տեսանես 'ի լծորդուիս բայ ից։ զոր օրինակ։

Son *per* amare, *per* fare. Սիրելոց եմ. առնելոց եմ։
սոն քէռ ամատէ, քէռ փատէ։ Սէվէճէյիմ, էտէճէյիմ։
Sta *per* cadere, *per* morire. Անկանելոց է, Մեռանելոց է։
սթա քէռ կատէռէ, քէռ մօ ռիռէ։ Տիւշէճէք, էօլէճէք։

Con, կոն։ յորժամ յարի յանուանս նշանակիչս իրաց, ունի զզօրուել գործիականի։ Իսկ ել անուանս պատ ճառեալս անձին՝ նշանակէ, ընդ, հանդերձ։

Միանայ ել յօդիցն il, la, lo, գրիչով, col, կոլ։ colla, կօլլա։ collo, կօլլօ։ և յոքնականն, co', կօ'։ coi, կոյ։ colle, կօլլէ։ cogli, կօլլի։ կամ con gli, կոն ելի։ զոր օրինակ։

Col desiderio. Փափաքանօք։
կոլ պէզիրիօ։ Հասրէթիլէ։
Colla mente. Մտաք։
կօլլա մէնրէ։ Միտիրիլէ։
Collo sdegno. Ցասմամբ։
կօլլօ զպէնէօ։ Էօրքէիլէ։
Coll', կամ con l' uomo. Ել մարդոյ։
կօլլ', կոն լ' ռօմօ։ Ամամիլէ։
Co', կամ coi Principi. Ընդ իշխանաց։
կօ', կոյ քրինչիպի։ Փաշալարրլա պիլէ։
Cogli studj. Ուսմամբք։
կոլի սթուտի։ Օքումպլէրիլէ։
Con gli uomini. Ել մարդոց։
կոն ելի ռօմինի։ Ամամլերիլէ։

Colle, կամ con le dita. Մատամբք։
ԿՕԼԼԷ, ԿՕՆ ԼԷ ԴԻԹԱ. Պարմանքներիվէ։
Դարձեալ, վասնայ զ դերանունացն, me, մէ, te թէ, se, սէ. և կորուսանելով զտառն n, գրի.
meco, մէԿՕ. ՅՔ ԶԷ ԻՍ. յիս։ ինձ։ ինձ։
teco, թէԿՕ. ՅՔ ԶՔԵՔ. 'ի քեզ։ քեզ։ քեզ։
seco, սէԿՕ. ՅՔ ԶԻՆՔԱՆ. յինքեան, զ նմա։ քինքիվէ, քինքինամէ. ինուանրա։
Սակայն երբեմն կրկնի և con, գրելով. con meco, ԿՕՆ ՄԷԿՕ. con teco, ԿՕՆ ԹԷԿՕ. con seco, ԿՕՆ ՍԷԿՕ. որք տակաւին նոյնպէս նշանակեն։
Su, ՍՈՒ. նշանակէ 'ի վր. և ըստ անգամ պատմակաւ, կամ ներգոյական հոլովով բացատրի 'ի մէջ։
Միանայ զ երից յօդիցն և ա, ում վերոգրեալն։ ուր.
Sul ponte. 'Ի վր կամրջին, 'ի կամրջի։
ՍՈՒԼ ՊՕՆԹԷ. Գէօփրիւ իւստիւնամէ, քէօփրիւամէ։
Sui, կամ su' ponti. 'Ի վր կամրջաց, 'ի կամուրջան։
ՍՈՒԻ, ՍՈՒ' ՊՕՆԹԻ. Գէօփրիւլէր իւստիւնամէ, քէօփրիւլէրամէ։
sullo Scrivano. Ի գրագրին։
ՍՈՒԼԼՈ ՍԿՐԻՎԱՆՈ. Եազըճըսան էօթիւրիւ։
sugli Scrivani. Ի գրագրաց։
ՍՈՒԼԻ ՍԿՐԻՎԱՆԻ. Եազըճըլարսան էօթիւրիւ։
sulla carta. 'Ի վր թղթոյ։
ՍՈՒԼԼԱ ԿԱՐԹԱ. Գեաղաղեթ իւստիւնամէ։
sulle carte. 'Ի վր թղթոց։
ՍՈՒԼԼԷ ԿԱՐԹԷ. Գեաղաղեթլեր իւստիւնամէ։

ԳԻԼՈՒԽ ՎԵՑԵՐՈՐԴ.

ՅԱՂԱԳՍ ՄԱԿԲԱՅԻ.

ԱԿԲԱՅՆ ՅԻՏԱԼԱՅԻՈՑ

սաստկապէս Avverbio, ՀՎԷՐԲԻՕ. և տարակ. Զարգ, բազում որոշմունս ունի:

Ամենք են նախատեսիկ. ոգ Forte, ՓՕՐԷ. Subito, ՍՈՒԲԻՕ. ևն: Եւ այլք՝ ածականական, կարգաւորեալք յայլ մասունս կամ յանուանէ՝ մասնիկսիս mente, ՄԷՆԲԷ: զոր օրինակ. Fortemente, ՓՕՐԷՄԷՆԲԷ. subitamente, ՍՈՒԲԻԹԱՄԷՆԲԷ. ևն:

Ամենք պարզ են. ոգ. Più, ԷՒ՝. Meno, ՄԷՆՕ. ևն: Եւ այլք՝ բազադրեալ. ոգ. Rade volte, ՌԱՓԷ ՎՕԼԹԷ. ևն. Ամենք յատուկ մակբայք են ըստ ձայնին. ոգ կարգաւորեալքն մասնիկսին՝ mente. իսկ այլք ըստ նշանակութեանն ևեթ. ոգ. di buon voglia, ԴԻ ԲՈՒՕՆ ՎՕԼԻԱ. ևն: Եւ քանզի բազում ածական անուանք մակբայանան, կամ իբր մակբայ ևս վարին, յայսմանէ գտանի 'ի մակբայս գրական, բարդատական, և գերադրական: ոգ Bene, ԲԷՆԷ. բարւոք: Meglio, ՄԷԼԻՕ. բարեգոյն: Ottimamente, ՕԹԻՄԱՄԷՆԲԷ. ամենաբարւոք: կամ Forte, ՓՕՐԷ. զօրութիւն: più Forte, ԷՒ՝ ՓՕՐԷ. առաւել զօրութիւն: Fortissimamente, ՓՕՐԻՍԻՄԱՄԷՆԲԷ. կամ assai Forte, ԱՍԱՅԻ ՓՕՐԷ. յամ զօրութիւն: Դարձեալ. բազում նախադրութիւնք ևս վարին իբր մակբայ. որոց որոշումն ունուցի այնու, զի ուր ունին զինդիր, նախադրութիւնն. իսկ ուր առանց խնդրոյ 'ի վերայն անկանին, համարին իբր մակբայ: Այնպէս որոշին ածական անուանք մակբայացեալք. զի ուր միայնակ գնին 'ի վերայն, մակբայք են. իսկ ը գոյական

անուն յարել, ածականք են։

Ասդ՝ մակբայք ի իւրաքանչիւր որոշմանցդ՝ յիսուսլա-
կան լեզուի բազում են կարի յոյժ. յորոց զկիսա-
նիսն քաղեսցուք յաւելիկսդ։ բայց է զի ոմանք
'ի յաւուրկ մկիլից ևս վարին խնդրով, և կամ նախա-
դրութիք ինչ յաւնուշն ևս զինդիր, իբր մկիլ համարին
'ի քերթողաց, վասկ նախ զաղցանիլ գրեսցուք։

Յօդուած. ԻԱ։

Մակբայք հոլովառուք։

Ecco, է++ο. մկիլ ցուցական։ Ահա։ Իշուկ։ Յարի
յուղղական, կամ յանբեւոյթ, և երբեմն ունի զինի
զմասնիկն՝ che, +է։ զոր օրինակ.

Ecco uomo.	Ահա այր։
է++ο �՝մο.	Իշուկ առամ։
ecco venire.	Ահա գալուստ։
է++ο վէնէռէ.	Իշուկ կեալիչ։
ecco Pietro chiamò.	Եւ ահա պետրոս կոչեաց
է++ο ++էնէռο +իամո՝.	Օ արատա պետրոս ա-
ղաչեաց։
ecco che.	Ահա զի. ասես զի։
է++ο +է.	Իշուկ քի. պէտք քի։

Մինանց սա ի յօդս, և ի դերանուանս, և ցուցանէ
զերն, կամ զանձն։ զոր օրինակ.

Eccoti, է++ο+ի. Ահա քեզ։ Իշուկ սանա։
Eccomi, է++ο+ի. Ահա ինձ։ Իշուկ պանա։
Eccoci, է++ο+ի. Ահա մեզ։ Իշուկ պիզէ։
Eccole, է++ο+է. Ահա այն։ Իշուկ օլ։

Սակայն այսոքիկ բազում անգամ պարզաբար նշանա-
կեն՝ ահա։

Ոմանք 'ի հոլովառու մկիլայից են քանակականք։ որք
յարին 'ի սեռական հոլով, թէպէտ 'ի մերումս այլ-
ազգ բացատրին։ Ասյակիսիք են։

Assai, ասսաի. Յոյժ, կարի։ վէրք, քանիք։
Più, +էu՝. Առաւել։ զկրատէ։

Me-

Meno, մենոյ. Սակաւ. Նուազ: ազ:
Alquanto, ալքուանթօ. Մասամբ մի: սիր ազ, սիր միջոցաւ: զոր օրինակ.

Assai di lode dissero.	Բազմ զովութեան ասացին:
ասսայի տի լօտէ տիսսէրօ.	փեր մեթ լեթսիլեր:
Hanno *più di* danari.	Ունին զբազում ունին:
հաննօ պիու տի դանարի,	Չիլբազում ահնդիլերի վար:
Meno poteva *di* lui.	Նուազ էր զնա կարող էր:
մենօ բօթէվա տի լուի:	Ինուան ազ բազարիրեան:
Chi *alquanto* non prende *di* tempo.	Որ ոչ մասամբ մի ոչ առնու 'ի ժամանակէն:
տի ալքուանթօ նօն բրէնտէ տի թէմբօ.	Օրիմիր սիր ազ ալմազ զիմանակէն:

Հարմարաւոր մանկոյ հասանելին և հասանելոյն:

Meglio, մէլիօ. Լաւ եւս: առաջն էլի: բազդաւորական է, և յարի սովորաբար 'ի սեռական, երբեմն 'ի տրական: զոր օրինակ.

Tu sei *meglio di* lei.	Դուն լաւ եւս ես քեզ:
թու սէյ մէլիօ տի լէյ.	Այն առաջն էլի սին անուն:
Meglio stanno *agli* uomini	Լաւ եւս են արանց:
մէլիօ ստաննօ ալլի ուօմինի.	Տարան էլի սիրելի երիտասարդ:

Insieme, ինսիէմէ. 'Ի միասին: սիրելաբար: Յարի 'ի բազմաւորական հոլովումն՝ con: զոր օրինակ.

Insieme colla vita si perde.	'Ի միասին ի կենաց կորնչի
ինսիէմէ գօլլա վիթա սի բէրտէ.	Լսանիլի սիրելի քայլ օրաբ:
Con meco insieme.	Ընդ իս 'ի միասին:
գօն մէգօ ինսիէմէ.	Պէնիմիլի սիրելի:

Come, գօմէ. Որպէս: իբրև: ասելի: կիսպի: Յարի բազմաւորական հոլով: զոր օրինակ.

Crescevano *come un* uovo.	Աճէին իբրև ձու մի:
գրէշէվանօ գօմէ ուն ուօվօ.	Պիր իւմուրթա կիսպի սիլօյիւրլերիսի:

Mercè, մերչէ. '

la mercè di Dio.) Ազատչեն լութիլ , ինայլթիլ
ը մէ՞ԷՆ փի փի՞ ։) իլլ ։

Ազա վարի ևս իրրև գոյական անուն ։ զոր օրինակ.

la sua mercè, ը՞ ա՞՞՞ մէ՞Ի՞ ։ Իւրով բարեբարութիւն ։
քենալ քերքմիլլ ։

Յօդուած Ք։

Մակբայք առանց խնդրոյ ։

Մակբայք ը՞ նշանակուն խրբանց նկատել , 'ի բազում առասակս որոշին 'ի քերթողաց . բայց զի մի կարի մանրեսցուք , 'ի գլխաւոր սեռսակսն վերածել արժան համարիմք . Ք՞ զի և քերթողք ունն այսպէ՞ , և ունն այնպէ՞ դնեն ։ Եւ զի մակբայն յոյս առնէ զպարագայս գործողուն՝ զոր բայն նշանակէ , նմին իրի գլխաւոր սեռսակք մակբայից մասածին ը՞ պարագայից գործողութիւն , որ են ժամանակ , տեղի , քանակութի , որպիսութի , պատճառ , և ն ։ Ապա ը՞ այսոցիկ դիցուք ։

Մ՞ՔԲՅ ԺԱՄԱՆԱԿԱՅԻՆ ։

Oggi, օ՞ՃՃԻ . Ազ յսօր ։ պուկիւն ։
oggidì, օ՞ՃՃԻՔԻ՞ .) Յայսմ ժամանակիս այս
oggigiorno, օ՞ՃՃԻՃԻՕՐՆՈ .) օր . այժմիկ ։ պու զէ՞
oggimai, օ՞ՃՃԻՄԱԻ՞ .) մանաս . շիմոի ։
Dimane, ԿԻՄ՞ ni. ՓԻՄԱՆԷ , ՆԻ .) Վաղիւ ։
domane, ԿՈՄ՞ ni, ՓՈՄԱՆԷ , ՆԻ .) Էտրբն ։
domandassera, ՓՈՄԱՆՓԱՍՍԷՐԱ . Վաղիւ ը՞ երեկս ։ Էտրբն աքշամ ։
diman l' altro, ՓԻՄԱՆ Լ՞ԱԼԹՐՈ .) Յերկր աւուր ։
posdomane, ni.) Էտրբն ուկիլ օ
ՓՈՍՓՈՄԱՆԷ , ՆԻ .) ալիր կիւն ։
Jeri, ԷԷՐԻ . Յերկկ ։ տիւն ։
jer l' altro, ԷԷՐ Լ՞ԱԼԹՐՈ . Յեռանդն ։ տիւն ուկիլ օ ալիր կիւն ։
jernattina, ԷԷՐՆԱԹԹԻՆԱ . Երկկ ը՞ առաւօտն ։ տիւն սապահ ։

jer-

jersera , ԷՐՍԱՔՈՍ . Երեկ երեկոյ : տիւն աքշամ :
jernotte , ԷՐՆՈՒԹԻ . Երեկ 'ի գիշերի : տիւն կէՁ :
stamane , ՍԹԱՄԱՆԷ .) Յայսմ առաւօտու :
stamattina , ՍԹԱՄԱԹԻՆԱ .) պաւ սապահ :
stanotte , ՍԹԱՆՈՒԹԻ . 'Ի գիշերիս : պու կէՁ :
stasera , ՍԹԱՍԷՐԱ . Յերեկոյիս : պու աքշամ :
il giorno inanzi , ԻԼ ՁԻՈՒՌՆՈ ԻՆԱՆԶԻ . Աւուրբ յառաջ : պիր կիւն էվվէլ :
il giorno dopo , ԻԼ ՁԻՈՒՌՆՈ ՓՈՓՈ .) Յերկոգ կամ 'ի հետ
il giorno seguente ,) եկեալ աւուր : էր
ԻԼ ՁԻՈՒՌՆՈ ՍԷԳՈՒԵՆԹԷ .) թէսի կիւն :
il giorno passato , ԻԼ ՁԻՈՒՌՆՈ ՓԱՍՍԱԹՈ . Յանցեալ աւուր : կէչէն , կամ էսթէ կիւն :
Adesso , ԱՊԷՍՍՈ .) Ա՛յժմ :
Ora , ՕՐԱ .) շիմամ , շինամ :
ormai , ՕՐՄԱԻ) Ա՛յժմիկ . այժմէն : շիմամ
oramai , ՕՐԱՄԱԻ .) ՁԷԿ . շինամամէն :
omai , ՕՄԱԻ .)
a buon ora , Ա ՊՈՈՆ ՕՐԱ .) Վաղքաջ . կանուխ :
per tempo , ՓԷՐ ԹԷՄՓՈ :) էրթէն :
Allora , ԱԼԼՕՐԱ . Յայնժամ : ի գէման , օր վաքրթ :
allora che , ԱԼԼՕՐԱ ՓԷ .) Յայնմ ժամանակի :
allorchè , ԱԼԼՕՐԱՓԷ .) օրզամանաս :
Avanti , ԱՎԱՆԹԻ .)
Dinanzi , ԴԻՆԱՆԶԻ .) Յառաջագոյն , յաջ . կանխաւ :
Innanzi , ԻՆՆԱՆԶԻ .) էվվէլտէն , իրէրտէն :
Prima , ՓՐԻՄԱ .)
Avantichè , ԱՎԱՆԹԻՓԷ .) 'Ի սիր գթէ . մինչև : օն
Innanziche , ԻՆՆԱՆԶԻՓԷ .) ուան էվվէլ , սահա : օր
Prima che , ՓՐԻՄԱ ՓԷ .) մատան :
Dopo , ՓՈՓՈ .)
Poi , ՓՈԻ .)
di poi , ԴԻ ՓՈԻ .) Յետոյ , յետ այնր .
da poi , ԴԱ ՓՈԻ .) զկնի : սանդրա , ինանան
dappoi , ԴԱՓՓՈԻ .) սանդրա , սանդրատան :
Appresso , ԱՓՓՐԷՍՍՈ .)
Poscia , ՓՈՍԻԱ .)
Ancora , ԱՆՔՈՐԱ . Տակաւին : սահա :
Quando , ԳՈՒԱՆԴՈ . Յորժամ : Եւ՝ մերթ : օր զամանքի : Եւ՝ պաղնքերէ :

Mentre, մինչեռ.	Մինչդեռ։
mentre che, մինչեռ թէ.	Հաչան։
Sempre, միշտ.	Միշտ, հանապազ. յաճմ
mai sempre, մայ միշտ.	ՆուՀապաս։ տայրմ. հեր
Ogni volta, օրինի վրայ.	զեմանն։
Talora, բարձրա.	
talvolta, բարձրայ.	Երբեմն, մերթ, 'ի
alle volte, աւլէ վրէ.	ՆուՀապաս ինչ։ կեանս
alcuna volta, ալթանա վրայ.	կեանսոյ պէր, պա-
qualche volta, քանայթ վրայ.	զի քէրրբ։
Mai, մայ.	Երբեմն. երբեքք։ Ան՝ միշտ։
Giammai, ճիամմայ.	կեանսիցէ. ասա։ Ան՝ տայեմա։
Finchè, քինէ՝.	
infinchè, ինքինէ՝.	Յայնվայր, մինչև։ Թա՛ քի։
infino, ինքինէ.	
Già, ճիա՝.	Ա՛ր դէն, կանխաւ։ առաջնուան, էվվէլուէն։
A tempo, ա ռէմֆօ.	
a tempi, ա ռէմֆէ.	'Ի ժամու, 'ի դիպող ժամա-
opportunamente,	նակի։ վաքթինճէ. ուչկուն
օֆֆօռթունամէնռէ.	զեմանուէ։
Dianzi, թիանդի.	Սակաւ մի յառջ. դէռ ևս.
Pocanzi, ֆօքանդի.	այն ինչ, չև բաղում ժամ։
Poco fa, ֆօքօ քա.	պէր ազ էվվէլ, տահա
Di poco, թի ֆօքօ.	չինարի. տէմին. ջաք տէյ-
Testè, թէսթէ՝.	իլ քի։
Tempo fa, ռէմֆօ քա.	'Ի վաղ ժամանակաց, 'ի
Già tempo, ճիա՝ ռէմֆօ.	հերուն հեռէ։ ջաքուան,
Un pezzo, ուն ֆէզզօ.	հայլը զեմանուան։
Anticamente, անթիքամէնռէ.	'Ի հնումն։ էսկի զեմանուա։
Dacchè, թաքքէ՝.	Յորմէ հեռէ։ օլ զեմանուան պէրի։
Presto, ֆրէսթօ.	
Prestamente, ֆրէսթամէնռէ.	
Subito, սուպիթօ.	
Subitamente, սուպիթամէնռէ.	Ա՛ր բաց, իսկոյն. վաղ-
Di presente, թի ֆրէզէնթէ.	վազակիւանդէն և անդ։
Immantenente, իմմանթէնէնթէ.	Թէզ, օրսահաթ, հաբ-
Ratto, ռաթթօ.	ալինճէ. ֆիլշաք։
Tosto, թօսթօ.	
Tantosto, թանթօսթօ.	
Tostochè, թօսթօքէ՝.	

Ada-

Adagio, ադաճիօ։ } Մեղմով, հանդարտիկ։
A bell' agio, ա պէլլ՝ աճիօ։ } յուշիկ։ Լավաշ, լավաշ։
Bel bello, պէլ պէլլօ։ } Լավիկ, լավիկ։ ահիստ
Piano, փիանօ։ } թէ ահիստիթէ։
Pian piano, փիան փիանօ։ }
In breve, ին պրէվէ։ } Ի սուղ ժամանակի։
Fra poco, ֆրա փօփօ։ } ուզ ժամանակ։
Finalmente, ֆինալմէնթէ։ } Հուսկ յետոյ։ ասէ
Al fine, ալ ֆինէ։ } ուզուանա։
Alla fine, ալլա ֆինէ։ }

Մոֆիայ փէղլեան։

Quì, գուի՝։ } Ասա։ այսր։ պուանա, պու-
Quà, գուա՝։ } բայա։
Là, լա՝։ }
Lì, լի՝։ }
Ivi, իվի։ } Անդ, անդր։ Օնտա, օրայա։
Vi, վի։ }
Quivi, գուիվի։ }
Di quà, դի գուա՝։ Ասուսա։ ասուի։ պուանան։
Di là, դի լա՝։ Անտուսա։ անտի։ օրտան։
Ove, օվէ։ } Որ։ ուրանօր։ Նէրէտէ, նէ-
Dove, դօվէ։ } բէյէ։
Per dove? փէրա դօվէ։ Ի՞նչ որ։ յո՞։ Նէրբէյէ տուղրու։
Costà, գոսթա՝։ } Ասուանօր, այսր։ պուրա-
Costì, գոսթի՝։ } տա, պուրայա։
Colà, գոլա՝։ }
Colaggiù, գոլաճճիու՝։ } Անդ, անդանօր։ օրատա։
Colassù, գոլլասսու՝։ }
Quaggiù, գուաճճիու՝։ } Ասա։ այսր։ պուրատա։
Quassù, գուասսու՝։ } պու թարաֆիա։
Onde, օնդէ։ } Ասաի, յորմէ տեղ։ ոյ։
Donde, դօնդէ։ } Նէրատէն քի, օլ նէր-
Di dove, դի դօվէ։ } տէն։
Quinci, գուինչի։ Ասուի, յայսմանէ։ պուրուան։
Indi, ինդի։ } Անտի, յայնմ տեղւոյ։ օրա-
Quindi, գուինդի։ } տան։
Lungi, լունճի։ } Հեռի՝ի բացեայ։
Da lungi, դա լունճի։ } ուզաք, ուզա-
Di lontano, դի լոնթանօ։ } զա։

Da lontano, դա լոնթանո. 'ի հեռուստ։ ուղաքուան։
Presso, փրէսսո.) Մերձ, 'ի մօտոյ։
Dappresso, դաբբրէսսո.) Եաքինաս, եաքինը
Da vicino, դա վիչինո.) սան։
Alto, ալթո.)
In alto, ին ալթո.) 'Ի վեր, 'ի վերին կողմն։
Su, սու.) Եաքարուս, եաքարեցյա։
Di sopra, դի սոփրա.)
Giù, ճիու՝.) 'Ի վայր, ստորև. ներքոյ։ աշա-
Di sotto, դի սոթթո.) ղայա, աշտարաս, տխտինակ։
Dentro, դենթրո.) 'Ի ներքս, 'ի ներքս կոյս։
Di dentro, դի դենթրո.) Իչերուսկ. իչերկին։
Fuori, ֆուորի.) Արտաքս։
Di fuori, դի ֆուորի.)
All' infuori, ալլ' ինֆուորի.) տրշարքը, տրշարքյա։
Avanti, ավանթի.)
Davanti, դավանթի.) Յառաջ կուսակ, յառաջոյ։
Innanzi, իննանդի.) Եսնաչին, իչերակին։
Dinanzi, դինանդի.)
Dopo, դոփո.) Յետ կուսակ, յետուստ։
Dietro, դիէթրո.) ապա Յապաքիսան, աչ-
Indietro, ինդիէթրո.) տրնաան։
Altrove, ալթրովէ. Ուրիշ տեղը։ քայրը եկերակ։
Altronde, ալթրոնդէ. Ուրիշ տեղեաց։ քայրը եկերակին
Dovunque, դովունքուէ. Ուր և իցէ։ հանկը սեմ-
տեղ քի։
Per tutto, փէր թուտթո.) Ամ ուրեք։
Dappertutto, դաբբերթուտթո.) Հեր եկերակ։
All' ingiù, ալլ' ինճիու՝.) 'Ի վայր։
Alla 'ngiù, ալլա 'նճիու՝.) աշարա։
All' insù, ալլ' ինսու՝.) 'Ի վեր
alla 'nsù, ալլա 'նսու՝.) Եաքարը։

Մաքիայ փանախան։

Assai, ասսայ. Յոյժ։ փէք, քանը։
D' assai, դ' ասսայ.)
Assai bene, ասսայ պէնէ.) Կարի յոյժ, յոյժ առա-
Ad assai, ադ ասսայ.) ջիկ. մեծապէս։ փէք ջիգ։
Di gran lunga,) Ջիգ զնյատակ. խիրատ։
դի գրան լունգա.)
Grandemente, գրանդէմենթէ.)

Più

Più, ֆիւ՝. Աւելի։ գնչաւոր։ տահա չաք։
Di più, դի ֆիւ՝. Աւելի եւ։ տահա գնչաւոր։
Molto, մ՚օլթօ. Բազում։ չաք։
Molto più, մ՚օլթօ ֆիւ՝. Եւ բազում, եւ աւելի։ տահա չաք։
Poco, ֆ՚օֆօ. Սակաւ։ ազ։
Meno, մէնօ. Կամաց։ տահա ազ, էքսիք։
Punto, ֆ՚ունթօ. Սակաւ ինչ։ Հիլլի։
Guari, ֆու�՚ի. Յոյժ, բիչ։ չաք։
Non guari, նօն ֆուաՀ՚ի. Ոչ բազում։ չաք տէյիլ։
Troppo, թրօ՚ֆֆօ։ Աւելորդութիւն։ Իֆրաթիլէ։
Abbastanza, ապպասթան՚զա. Բաւական։ Եէթիշէք։
Soverchiamente, սօվէրֆիամէնթէ. Յանցամտ։ օրանսզլիկ։
Misuratamente, միզուրաթամէնթէ. Չափով։ Էօլչիւիլէ։
Massimamente, մասսիմամէնթէ.) Աւելիապէս, եւ
Via, վի՚ա.) աւելի։
Vie più, վիէ ֆիւ՝.) գնչաւորենէ։
Forte, ֆ՚օրթէ.) Սաստկապէս։ Հիւրաթէթ
Fortemente, ֆօրթէմէնթէ.) իլէ, քաթէլ։
Quanto, գուանթօ. Որքան։ Ենէքրատար։
Tanto, թանթօ.) Այնքան։
Cotanto, ֆօթանթօ.) օրքատար։
In parte, ին ֆ՚արթէ. Մասամբ։ իլլի։ պիր մէրքէթար։
Al tutto, ալ թուտթօ.) Բոլորովին։ ամբողջապէս
Del tutto, դէլ թուտթօ.) քար։ պիւտիւնիթիւն։
Totalmente, թօթալմէնթէ.) Եէկսիարեէնէ։
In quel intorno, ին գուէլ ինթ՚օրնօ. Իրք այնչափ։ հէրմէն օրատար։
Solo, ս՚օլօ.)
solamente, սօլամէնթէ.) Միայն։ Եէթ։ սալթ։
soltanto, սօլթանթօ.)
A pena, ա ֆէ՚նա.) Հազիւ։
Appena, ապֆէ՚նա.) անձնաք։
Ugualmente, ուգուալմէնթէ. Աւելորդ։ պատարատար։

Մաֆոյ բուհանան։

Quante volte, գուանթէ վ՚օլթէ. Քանիցս անգամ։ քաչ քէրրէ։
Una volta, ու՚նա վ՚օլթա. Մի անգամ։ պիր քէրրէ։

Due

Due volte, քուէ ելլեն։ Երկկոց։ Լաի քերրեկ։
Tre volte, բուէ ելլեն։ Երեկոց։ Խէչքերրեկ։
Dieci volte, քիէլի ելլեն։ Տասնկոց։ Օն քերրեկ։
Cento volte, էնդրօ ելլեն։ Հարիւրկոց։ Իւզքերրեկ։
Mille volte, միլլէ ելլեն։ Հազարկոց։ Պին քերրեկ։
Spesso, սպէսսօ։) Բազում անգամ, յաճ
spesse volte, սպէսսէ ելլեն։) Ճախակի։ Ջոք քերրեկ։
sovente, սովէնդէ։) սրբանգ։
Di raro, դի ռարօ։) Սակաւ անգամ։ աղ
Di rado, դի ռատօ։) քերրեկ։
Ognivoltachè, օնդիելլեռաքէ։) Բանկոց և։ հէր քերրեկ
Ognorachè, օնէորաքէ։) ըն քի։ նէքաասրքի։

Մաէբայ սրակոյն։

Altrimente, ալդրիմենդէ։) Ա՛յլապէս։ այլապարտարտար
Altramente, ալդրամենդէ։) օրինակ։ պարկա
Differentemente,) Թիւրելիւ։ քայրը
դիֆֆէրենդէմենդէ։) Թարդ։
Parimente, բարիմենդէ։) Մի իսկինակ։ նմանապէս։
Similmente, սիմիլմենդէ։) ոկիր Թարդ։ օնա քէզալիք։
Tale, թալէ։) Ա՛յպէս։ այնու օրինակաւ։
Talmente, թալմենդէ։) էջլէ։ օր Թարդ։
Sì, սի՝։)
Fa si, ֆա՝ սի՝։)
Così, գօսի՝։) Ա՛յսպէս։ այսու օրինակ
Così fatto, գօսի՝ ֆաթթօ։) կաւ։ պէջլէ։ պու Թարդ։
Così fattamente,)
գօսի՝ ֆաթթամենդէ։)
Quasi, գուասի։) Գրեթէ։ ոնգ Թէ։ սանքի։
Quasichè, գուասիքէ։) հէմէն օր Թարդ։
Come, գօմէ։ Որպէս։ նասրլ քի։
Appunto, ապփունդօ։ Ա՛մենեւին այնպէս։ Թամամէջլէ։
Bene, պէնէ։ Բարւոք։ էյի։
Ben bene, պէն պէնէ։ Յոյժ լաւ։ փէք էյի։
Male, մալէ։) Ոչ բարւոք։ չարաչար։
Malamente, մալամենդէ։) քէմ։ փէնա։ չէրրիկէ։
Da senno, դա սէնն։) Հնմարտապէս։ կա
Da vero, դա վէրօ։) մանաւ։ անկասակ։
Seriamente, սէռիամենդէ։) կէրչէքտէն։ լաթիկ
Seriosamente, սէռիոզամենդէ։) Փէսիկ։ հաքարդ։

Qual-

Qualmente, քուալմենթե։ Արդեւ օրինակաւ։ Նէ՝ թարգ նասրլ։

A posta, ա թօ՛սթա։) Դամանք։ խորհեալով։
A bella posta, ա պէ՛լլա թօ՛սթա։) դիտաւորով։ քաջ
A bello studio, ա պէ՛լլօ սթու՛դիօ։) թէ՛ն։ էնպասթ։
In prova, ին թրո՛վա։) մանրամասն։
Senza modo, սէ՛նձա մո՛դօ։) Ա՛ռանց չափու։
smisuratamente, զմիզուրատամէ՛նթե։) փէ՛ր իմիրսթ։
Maliziosamente, մալիցիօզամէ՛նթե։ Գ՛ենգաւ։ չէ՛ցմանը
լաղկէ։
Prudentemente, թրուդենթէնթէ՛նթե։ Խոհեմաբարձ։
աքրլանի։

Ըստ այսմ գրեալ թիւ ոմն ածականն անուանեալ՝ մասնիկամենթ
mente, մէնթե։ զինին մէջ՝ որպիսիկան։

Մասնիկ պատասխանի։

Sì, սի՛։)
Sì bene, սի՛ պէ՛նէ։)
Sibbene, սիպպէ՛նէ։) Ա՛յո՛։ հա՛։ քանի՛ է։
Bensì, պէնսի՛։) հէ՛։ սէ՛լլի։ էվէ՛էա։
Maisì, մայսի՛։)
Così, գօսի՛։ Ա՛յդպէս է։ էօյլէ՝ տէր։
Certo, չէ՛ռթօ։)
Di certo, դի չէ՛ռթօ։) Ա՛յդ արեւ՝ յիրաւի։ ստու
Per certo, փէռ չէ՛ռթօ։) դատոյ։ կէրչէք։ հաք տէր։
Veramente, վէրամէ՛նթե։)
Appunto, ափփո՛ռնթօ։ Ա՛մենեւին այդոյ։ թամամ էօյլէ։
Volentieri, վօլէնթիէ՛ռի։) Յամարուբ։ մնաս
Di buona voglia,) դիւր։ պարտեւասիս
դի պուօ՛նա վո՛ղլիա։) նէ՛։ օսառուն։

Մասնիկ բացասական։

No, նօ։)
Non, նո՛ն։) Ո՛չ։ եօք։ հայրը։
Non mai, նոն մա՛ի։)
Nè mai, նէ՛ մա՛ի։)
Mainò, մանո՛։)
Non già, նոն ճի՛։) Ո՛չ բնաւ։ ոչ երբէք։
Giammai non, ճիամմա՛ի նոն։) ոչիմիաւ։ անգամ։ հի՛չ։
Non punto, նոն փո՛ռնթօ։)
Non mica, նոն մի՛կա։)
Per nulla, փէռ նո՛ւլլա։)

In

In nessun modo, ին նէսսուն մոտօ։) Ոչինչ։ ոչինչ
In nessun maniera,) օրինակաւ։ Տիզ
ին նէսսուն մանիէրա։) ոչիր վէՀիլէ։

Մակբայ հարցական։

Che? քէ՛։ Ոչինչ։ Ո՞վ։
Come? քօմ։) Ոչխարդ։
Come mai? քօմ մա՛ի։) Ուստր։
Perchè? քէրքէ՛։) Ինդէր։ յոյր սակս։
Per qual cosa, քէր գուալ քօզա։) մի՞ որոց պատՃառաց։
Per qual ragione,) Նիչիւն։ Ոչ սէպէպ։
քէր գուալ ռաՃիօնէ։) ոչ՞ն էօթիւրբիւ։
Forse? Ֆօրսէ։ Մի՞թէ։ մի։ ոմն։ պիլմէմէմի։

Մակբայ երկբայական։

Forse, Ֆօրսէ։)
Forsechè. Ֆօրսէքէ՛։) Գուցէ։ թերեւս։
Per avventura,) պէՀլէքի։ մէյնէր։
քէր ավվէնթուրա։)

Մակբայ նախընտրական։

Più, քիու՛։)
Piuttosto, քիուտթոսթօ։) Մանաւանդ։ յաւէլս։
Più presto, քիու՝ քրէսթօ։) այն զի։
Anzi, անցի։) Իբրեւ։ խուսուս։ ուստ
Innanzi, ինանցի։) հա զիյաակ։
Meglio, մէլիօ։ Լաւ։ Լաւ։ ուսհա էյի։

Մակբայ դասական։

A vicenda, ա վիչենդա։)
Vicendevolmente,) Փոխանակի։
վիչենդէվոլմէնթէ։) Նէօսկէթիլէ։
Alternamente, ալթէռնամէնթէ։)
Gradatamente, գրատամէնթէ։ Կարգաւ։ աստիճանաւ։
Successivamente, սուչչէսսիվամէնթէ։ Հետ զՀետ։
պիրի պիր ասուսուրա։
Da capo, դա գա՛փօ։) Դարձեալ։ վերստին։ ի սկզ
Di nuovo, դի նուօվօ։) բանէ։ թէքրար։ էնէնիանէն։
Novamente, նովամէնթէ։) սաչուան։

Մակ

ՄՈՒԹՅԱՆ ՊՈՊՈՒԱՆ։

A parte, ա փարթ։) Ուրոյն, մեկուս
Da parte, դա փարթ։) սի, զատ։
Separatamente, սեփառատամենթե։) Պաշկա, այրը։
A parte a parte,) Ուրոյն ուրոյն։ մի զ մի-
ա փարթ ա փարթ։) ջի։
Ad uno ad uno,) պաշկա պաշկա։ պիրեր պի-
ադ ունո ադ ունո։) րեր։ Փիրատ Փիրատ։

ՄՈՒԹՅԱՆ ՄԵԿՆԱՆԱՆ։

Cioè, չիօէ՝։ Ա՝յսինքն։ Բանի, կէցյա։
Per esempio, փէռ էզէմփիօ։) Զոր օրինակ։
Verbi grazia, վէռբի գրաթիա։) Մեսելա, մեսելին։
Ոմանք գնեն և սակայն ընդհանրական, և յորդորական։
Ա՝ս զայնոսիկ սեռ 'ի միջարկութիւն։
Գիտելի է, զի 'ի վերոգրեալ սակայս են ոմանք, որ երբեմն գնին 'ի բանի առաջոց հարկի և մայն առ 'ի զարդ։ Ա՝յսպիսի են։ Bene, պէնէ։ Ora, օռա։
Mai, մաի։ Già, ջիա՝։ Altrimente, ալթրիմենթե։
Mica, միգա։ Non, նոն։ են։

ԳԻՐՔԻ ԵՐՈՒԹՆԵՐՈՐԴ։

ՅԱՂԱԳՍ ՄԻՋԱՐԿՈՒԹԵԱՆ։

ՄԻՋԱՐԿՈՒԹԻՒՆ, ՅԻՏԱ՝յսցուցոց ասացուած Interiezione, ԻՆԹԵՐԻԷՅՈՆԷ։ և տաձկ. Հարքն, Հարքը ասէր։ է բառ յայտնիչ կրից հոգւոյն։ վասն բազումն 'ի միջարկութեանց են բնական ձայնք կրից։ և զ ան-սակաց կրից՝ են ան-սակք միջարկութեանց։ Զորս և 'ի կարգիդ թուէ-ցուք։ յայտ առնելով և զանդիրան՝ զոր առնուն ոմանք յայնցանէ։ զորուն քայլն՝ որ 'ի նմա իմանի։

ՄԻՋԱՐՈՒԹԻՒՆ ՔԱՐՄԱՑԱԿԱՆ։

O, oh, օ. օհ. Ա՛վ. ո՛ : ապա. հայ հայ։
Puh, ֆուհ։)
Deh, դէհ.) Ի՛հ թէ. քէք։
Doh, դօհ.) ամլեսհ ամլեսհ։
Capperi, քաֆֆէրի. Բաքէ։ Է՛պա. այա։
Come può essere questo? քօմ ֆուօ՝ էսսէրէ գուէսթօ. Ա՛վ անհնարիցս։ եւս պու. օրանաք չէյ մի։
Ամանք 'ի ստանալ յարին 'ի կրկական հոլով։ ոնդ.
O me beato! օ մէ պէաթօ. Ա՛վ երանուութեան։ նէմութ-լու. պանա։
Oh liberalità! օհ լիպէռալիթա՝. Ա՛ առատուութեան։ պամ ՀԷՕՄԷրԹԼԻԼԻՆԷ։

ՄԻՋԱՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴԱԿԱՆ։

Deh, դէհ. Իցիւ թէ։ քէշքէ։
Oh se. օհ սէ. Ա՛վ թէ, օշ թէ։ պուլաքիմ։
Se, սէ. Յանկարծ։ օլսքի։
Piacesse a Dio,) Ա՜յ կամաք, երանի թէ։
ֆիաչէսսէ ա Տի՛օ.) Ա՜լլահ վերբէ. ինչալ-
Dio voglia, Տի՛օ վո՛ւլիա.) լահ. նէմութլու քէ։
Dio volesse, դի՛օ վուլէսսէ.)

ՄԻՋԱՐՈՒԹԻՒՆ ԱՍԱՂԱԿԱՆ։

Ah, ահ.) Ա՛հ. ահ. ըհ։
Ahi, ահի.) Ա՜հ, ախ, վահ։
Ohi, օհի.)
Aimè, ամէ՝.)
Oimè, օիմէ՝.) Ա՜ամ ինձ, եղա՛ւկ զիս։
Ohimè, օհիմէ՝.) Եաղրաք, հայրաք պանա։
Misero me, միզէռօ մէ.)
Ա՜ք բարդեալ են 'ի դիրանուամանէս me, որ 'ի հայցաք կան հոլով յարի ըստ նոր։
Guai, գուա՛ի. Վա՜յ։
Յարքն սա 'ի սրական հոլով. Guai a me, գուա՛ի ա մէ. վա՜յ ինձ։ վա՜յ պաչրանա։

ՄԻՋԱՐՈՒԹԻՒՆ ԽՈՒԳԱԿԱՆ։

Ah, ահ.) Ա՛հ ոհ. վա՜յ։
Oh, օհ.) հէյ, օխ օխ։

Viva, վի՛վա.) Վա՛յ վա՛յ։
Evviva, էվվի՛վա.) հէյ հէյ. օխայ։
O che gusto! օ քէ գուստո. Ո՛վ խնդութիւն։ խոշա խոշա. նէ՛ սէ՛ փաղը։
Bene. պէ՛նէ.) Բարիւք։
Buono, պուո՛նո.) նէ՛ հէյի։

ՄԻՏՍԱՐԻՈՒՆՔ ՀԱՅՐԱԿԱՆ, ԿԻ ՀՐԱՄԱՐԱԿԱՆ։

Oh, օհ.)
Deh, դէհ.) Մասիլ. եղէ։
Puh, փուհ.) էֆ։ խֆ։ փիւհ։
Oibò, օիբո՛. Օ՛ն ամդը։ քաւ։ հայտէ։ հանջա։
Andate andate, անդա՛ռնէ անդա՛ռնէ.) Ի՛ բաց տար։ գնա։
Via via, վի՛ա վի՛ա.) վարեցէք-վարեցէք-կէօրամէյիմ

ՄԻՏՍԱՐԻՈՒՆՔ ՅՈՐԴՈՐԱԿԱՆ։

Via, վի՛ա.
Via sù, վի՛ա սու՛.)
Sù sù, սու՛ սու՛.) Հա։ հանդա։ օն։
Orsù, օրսու՛.) հայտէ։ տէ՛ հա. տէ՛ինամ։
Animo, անի՛մօ.)
A noi, ա նո՛ի.) Ա՛ղէ էկ բեր. օն առ
Avanti, ավա՛ռնի.) եՀ. բերուք արք.
Coraggio, քորա՛ճճիօ.) զուարթացէք։
Da bravo, դա պրա՛վօ.) ալարլիմ. հա Հանդամ
Allegramente,) Հա. սէնի կէօրէիմ.
ալլէկրամէ՛նտէ.) հա իկիամամ։

ՄԻՏՍԱՐԻՈՒՆՔ ԳՈՎԱԿԱՆ։

Bravo, պրա՛վօ.) Օ՛չ օշ. քաջ է. կէ՛ցցէս։
Viva, վի՛վա.) ա՛ֆէրիմ. եուշա. մերհապա։
O che va bene,) Լաւ է զաւն։
օ քէ վա պէ՛նէ.) փէ՛հ փէ՛հ. փէ՛օհ
Ottimamente, օթթիմամէ՛նտէ.) նէ՛ կիւզէլ։

ՄԻՏՍԱՐԻՈՒՆՔ ԱՂԷՐԱԿԱՆ։

Deh, դէհ. Ա՛ղէ։ հէյ. մ.սիլիս։ յարի սա՝ ի կոչ կան։ զոր օրինակ.
Deh amico mio, դէհ ամի՛գօ մի՛օ. Ա՛ղէ բարեկամ իմ։ հէյ ալէնիմ տոսթում։

Di grazia, դի գրատիա։) Յիս տր։ գթութիւն։
Mercè, մերչէ։) ասման, քէրեմ՝ իհսան էյլէ։

ՄԻՋՈՒՈՒՔԵ ԲԱՅԱԳԱՆԱԼԱՆ։

Eja, էյա։)
Olà, օլա՝։) Ա՛վ, այ, լիշտ։
Oh oh, օհ օհ։) հէյա, հօյա, ապրէ։

ՄԻՋՈՒՈՒՔԵ ԷՐԻԷՆԱԼԱՆ։

Oh Dio, օհ դիօ։)
Oimè, օիմէ՝։) Ա՛ Ա՛։ ո՛ տր։
Stà, սթա՝։) ասման, հայ։

ՄԻՋՈՒՈՒՔԵ ԼՈՒՈՒՔԵ։

Cheto, քէթօ։)
Sta, սթա՝։)
Zi, ձի։) Մնչիկ, լռիկ, լռեա՛ լէր։
zitto, ձիթթօ։) սուս, սուսա, սուս օլ։
Piano, պիանօ։)

ԳԼՈՒԽ ՈՒԹՆԵՐՈՐԴ.

ՅԱՂԱԳՍ ՀԱՂԿԱՊԻ.

ՀԱՂԿԱՊՆ՝ ՅԻՏԱԼԱՀՅԻՈՑ ասացեալ Congiunzione, գոնձիուն-ձիոն. և տաճկ. ԱԼԻՔՍ. կամ Յ-ԻՔՍ. յիրաւի 'ի վերջոյ դասի չի զոյլ մասունս բանի. զի այլն ամ սովաւ կապին ը միմեանս։ Բաղում իւրեք նմանուն ունի ը մակբայն. զոր նոյն բառ. գնի 'ի մէջ մակբայից և շաղկապաց. բայց որոշի այնու, զի ուր նոյն բառ զպարագայ ինչ բային յայտ առնէ, մակբայ է. իսկ ուր յոգի միայն զոյլ բառս ը միմեանս, շաղկապ է։ Զոտեռակս սորա յաւելիկայդ կարգեսցուք, առ ընթերս ունեցող նշանակելով թէ զոր եղանակ բայի պահանջեն 'ի բանի։

Հաղկապ գոյականաց։

Perchè, ֆէրքէ.)
Imperciocchè, իմֆէրչիոքէ.) Քանզի, վասն զի։
Imperocchè, իմֆէրոքէ.) զիրա։ զիրագի։
Acciochè, ատչիոքէ.)
Affine, ֆֆինէ.) Որպ զի։ իբր զի։
Affinchè, ֆֆինքէ.) զի։ թագի։ ասուն նշանակի։
Perchè, ֆէրքէ.)
Սոքա սովորեր պահանջեն սաղարագասական եղանակ։
Dacchè, դաքէ.)
Poichè, ֆոյքէ.) Որովհետև. վասն զի։
Giacchè, ճիաքէ.) այնու զի։
Posciachè, ֆոշիաքէ.) յետոյ. յետոյգի։
Conciosiachè, գոնչիոսիաքէ.)
Յետին գրի ևս՝ Conciosiacoſachè, գոնչիոսիաքոսքէ։

Perocchè, քէրօչէ՝։) Վասն զի։ Եւ՝ ուստի։
Perciocchè, քէրչիօչէ՝։) զիարա։ Եւ՝ քի։
Perciò, քէրչիօ՝։)
Però, քէրօ՝։) Վասն այսորիկ, վասն։
Per la qual cosa,) պատճառն իսկն։
քէր լա գուալ գօզա։)

Շաղկապ ենթական։

Se, սէ։) Եթէ, իսկ եթէ, ապաթէ
Se mai, սէ մայ։) և եթէ։
Se poi, սէ փօյ։) էյէր, էյէր քի, ամենա էյ-
Se pure, սէ փուրէ։) էր։
Se non, սէ նօն։)
Se non che, սէ նօն գէ։) Եթէ ոչ, բայց եթէ։
Fuorchè, ֆուրգէ՝։) ապա թէ ոչ։
Altrimenti, ալթրիմէնթի։) Եղծուսա, Եղծակ։
Purchè, փուրգէ՝։) Մի՞թայն թէ։
Solochè, սօլօգէ՝։) Թէպ, Հեման թէպ։
Ancorchè, անգօրգէ՝։) Եթէ և, թէ և, թէ-
Caso che, գազզ գէ։) պէտ և։
Dato che, դաթօ գէ։) կեսրչի, էկէրչի, ֆա-
Posto che, փօսթօ գէ։) բազում։
Պահանջեն զբ զարհամանակսն Եղանակ և զատորա-
գասակսն։

Շաղկապ բացասական։

Nè, նէ՝։)
No, նօ։) Ոչ, չ։
Non, նօն։) Դէ՛, Եղբ։
Non già, նօն ճիա։)
Nemmanco, նէմմանգօ։) Ի՞նչ ոչ։
Nemmeno, նէմմէնօ։) Եղբ ոչկէ։ ուստ. աչմասը ոչ-
Neppure, նէփփուրէ։) լէ։

Շաղկապ ներհակական, իբր բացասական։

Ma, մա։)
Pure, փուրէ։)
Però, փէրօ՝։)
Nondimeno, նօնդիմէնօ։) Բայց, սակայն, այլ սա-
Tuttavia, թուտթավիա։) կայն, 'ի վերջ այսր ամենի։

Tut-

'Tuttavolta, բոլոր ամենայն։) ամենն, բայց։
Non per tanto, նոր ինչ բանիս։) վասն այսր, ասել
Con questo però, փոր ինչ-ինչ ինչ։) ինչպէս։
Con tutto ciò, փոր բոլոր ինչ։)
Ciò non ostante, ինչ նոր ոչ-բանիս։)
'Ի սոյսանէ՝ Però, ը այսմ նշանակութեամբ ոչ գտնի 'ի սկիզբն։ այլ զկնի այլոց բառից։ ուստ 'ի նախադրեալ։
Con questo però.
Dove, փոխն։) Որ։ Ը հակառակին։
Laddove, լարփոխն։) սխալ։

Շաղապ մեկնական։

Cioè, ինչ։)
Cioè a dire, ինչ՝ - փոխ։) Այսինքն, այս է։
Vale a dire, վայ ինչ - փոխ։) Լանի, Լանիցի։
Verbi grazia, ինչ-ոչ կամ։ Զոր օրինակ։ խիստ սակի քեզամ։
Ben sai, գոն - ամ։) Յայտ է։ գիտակ իսկ է։
Ben sapete, գոն - ամ ինչ։) ուսիցուսիցիզ տիր։

Շաղապ ընդհանրական։

E, ի։)
Ed, ևս։) Եւ։ և։
Anche, անի։) Հեմ, զի։
Pure, փոր։)
Ancora, անիս։)
Altresì, անիս։)
Eziandio, ինչ-անիս։) Այլ, և և։ Դեռ։
Di più, գի ինչ։) զի հեմ, զի սոսին։
Parimenti, փոր ինչ նոր։)
Sì, գի։ Ցիմ։ Հեմ, սէ։ սա։ զոր օրինակ sì a me, sì a te. գի - մէ։ գի - ըն։ Ցիմ ինձ։ Ցիմ քեզ։ Հեմ սրանս։ Հեմ սոսին։ Պատասխան։ սատանայ։
'Ի վերոգրեալ շաղկապն' Pure, ոչ գտնի 'ի սկիզբն։ այլ զկնի այլոց բառից։ զոր օրինակ։ Egli pure, ինքն փոր։ Նա և։ Օր սա։

Շաղապ յաղագսական։

Anzi, անի։ Այլ զի։ իլլա զի։

Anche, անչէ։)
Altresì, ալթրէսի՝։) Ապա՛ն, և դարձեալ։ յաւելլ։
Di più, դի թիւ՝։) առ այսու։ բաց յայսմանէ։
Inoltre, ինոլթրէ։) վեր ասելի, վեր հետ՝, ալիւսաց
Oltracciò, օլթրաչիօ՝։) հաքի։ պուհասան մասասէ։
Oltreché, օլթրէչէ՝։)

Ա՛ր իւր սկզբնաւորական շաղկապ դնին 'ի սկիզբն պարբերութեան ինչ, և յետ ի նախընթաց բանին։

Շաղկապ պրոհական։

O, օ։)
Ovvero, օվվէրօ։)
Oppure, օփփուրէ։) Կամ, և կամ, կամ թէ։
Ossia, օսսիա։) եա, եախսա, եաքի, կէրէք։
Se, սէ։)
Nè, նէ՝։)

Շաղկապ ընդդեմական։

Anzi, անցի։)
Innanzi, ինանցի։) Նա՛ զի, մանաւանդ, առաջ
Prima, փրիմա։) ուել, յաւէտ։
Piuttosto, փիուրթոսթօ։) իլլա՛ քի, խուսուսա։
Più che, փիու՝ քէ։)

Շաղկապ նուազական։

Almeno, ալմենօ։ Գոնէ թ։ գոնէ։ պարզ։
Pure, փուրէ։)
Solamente, սոլամենթէ։) Մի՛ասն, և Լոթ։ բայց միայն։
Solo, սոլօ։) սալթ, եալնիզ։ հետմէն
Tanto, թանթօ։) սալթ։
Non che, նոն քէ։)

Շաղկապ մատնանշական, կամ, հետևողական։

Dunque, դունքուէ։)
Adunque, ատունքուէ։) Ապա, ուրեմն։
Pertanto, փէրթանթօ։) իսնոր, տէյսնոր։

Երբեմն լիանալիս ոչ վարին 'ի սկիզբն բանին։

Però, փէրօ՝։)
Imperò, իմփէրօ՝։) Ա՛ն այսորիկ։ վասն։ սասոր։
Perciò, փէրչիօ՝։) ինասան էսթիւրիւ։ սլ սէ
Onde, օնդէ։) պէրսէն, ինուն իչին։
Laonde, լաօնդէ։)
Ecco, էքքօ։ Ա՛հա ուրեմն։ իշտէ խնոր։
Ora, օրա։ կամ or, օր։ Ա՛րդ ապա։ էյ խնոր։

In

In somma, ին սոմմա.) Գլուխ քանիս. ասպաքէն։
In fatti, ին ֆաթթի.) Հասարկ քէլամ, ապրպէկի։
In fatto, ին ֆաթթօ.)

Շաղափ նմանական։

Come, քոմէ.) Պէս, զոր օրինակ։
Siccome, սիքքոմէ.) Նիւնէ, նիւնէ քի։
Così, քոսի՝.) Այսպէս, ոչ այլապէս։
Non altrimenti,) պէօյլէ, պաս քէղալիք։
նոն ալթրիմենթի.)

Շաղափ անանմանական, 'ի մեզ, անկապելական։

Ancorchè, անքոռքէ՝.)
Benchè, պէնքէ՝.) Թէպէտ և, թէև,
Sebbene, սէպպէնէ.) քանիւ։
Avvegnachè, ավվէնէքքէ՝.) Կէրչի, կէրչիքի, ֆա-
Comecchè, քոմէքքէ՝.) բազում. տա, տաիր։
Quantunque, գուանթունքուէ.) ոչ. օլսատա. օլսա
Tuttochè, թութթոքէ՝.) տաիր։
Contuttochè, քոնթութթոքէ՝.)

Պահանջեն ունի զատարարական, և մերթ զսահմանական եղանակ։

Շաղափ վերանական։

Se, սէ. Ասրդեօք։ ասէլ, ասնատա։

ԽՐԱՏՔ

Յաղագս էթալական յարմարագրութեան։

Յարմարագրութիւն յիտալացւոց կոչի յունական բառիւ Ortografia, ուրիշ. ուղիղ. և տարակ. խնդ։ Սորա գործ է ուղիղ վարել զբառս ըստ ասելոյն, ըստ ձեշի, ըստ ապրեթարդի, ըստ կրնաւորման, ըստ յաւելման տառի, ըստ բաժանման բառին, ըստ կէտադրութեան, և ըստ գրելոյ մեծ և փոքր գրովք։ Զառաջնոյն խոսեցաք 'ի Կերբածութեանն, որչափ ինչ կարեւոր էր. առատանօր մնայ ասել համառօտ յոլիս կէտադրութեան, և յոլիս վարելոյ մեծ կամ փոքր գրոց։

Վեց աղգ կէտից են յիտալական լեզուի։ Առաջինն

Ի միակ կէտս՝ (.) որ ասի punto fermo, բառն ֆէրմօ. կամ՝ finale, ֆինալէ. և է իբրև զմեր վերջակէտն. վասն զի դնի յաւարտիլ խմացուածոց բոլոր պարբերութեանն։

Երկրորդն ի կրկին կէտս՝ (:) որ ասի due punti, բառն ֆուն. ի երկու կէտք։ և է իբրև զմեր միջակէտն. զի դնի յաւարտիլ միոյ անդամոյ պարբերութեանն՝ առ ի որոշել 'ի միւս անդամոյն։ Վասն կոչի նա՝ mezzo punto, մէ՛ծցօ բառն. ի միջակ կէտ։ Ապա դնի 'ի սակիզբն վերադարձութեան, կամ բառից, զոր յայլմէ բերիս ոք։

Երրորդն ի կրկին կէտս՝ (;) որ ասի punto, e virgola, բառն. է վիրգոլա. և ըստ ոմանց, punto, e coma, բառն. է քօմա։ Եթէ սա ևս է իբրև զմեր միջակէտն. բայց փոքր ի զնահատութեանն. զի սա բաժանէ զհատուածս միոյ անդամոյ պարբերութեանն. թէպէտ երբեմն փոխառնակ միմեանց դնին ըստ այլևայլ դատման գրողաց։

Չորրորդն է միակ կէտս՝ (,) որ ասի virgola, վիրգոլա. կամ՝ coma, քօմա. և է իբրև զմեր ստորակէտն. զի դնի յորոշել զոր և իցէ անկատար հատուածս բանի. զոր օրինակ 'ի մէջ երկուց ածականաց, կամ գոյականաց՝ որք հային առ նոյն բայ, 'ի մէջ հատուածս հատուածոց բանի ինչ, և ն։

Հինգերորդն է հարցական նշանս՝ (?) որ ասի punto interrogativo, բառն ինթերոգատիվօ. որ դնի 'ի վերջ հարցական բանին։ Վեցերորդն է զարմացական նշանս՝ (!) որ ասի punto ammirativo, բառն ամմիրատիվօ. և դնի յաւարտս զարմացական բանին։

Զօրինակս կիրառութեանն ի բարձրագոյն կէտսիցդ առաստաղաւ աւետարանդ հատորեցդ դնեալ. զի որք ուսանիլ ընդունին, կարօղ են նկատել 'ի գիրս խաղաղական, այլ և ստորև յերկայն բանսն՝ զորս դնեմք խաղերէն։ Իսկ թէ ուր օրէն է վարիլ գրչագրողք, և զիարդ այս են կանոնք սովորականք։

ա. 'Ի սակիզբն ի բարձրագոյն պարբերութեանն՝ առաջին գիրն պարսակ լինիլ գրչագրիր։

բ. Յատուկ անուանք մարդոյ, քաղաքի, աշխարհի, ազգի, և այլ մասնաւորք իրաց՝ յարժամ վարին գոյականանալն, գրին գրչագրով։ զոր օրինակ. Pietro,

ՀԷՍՔՈ. Պիտրոս : Costantinopoli, ՀՈՍԵՆԻՊՈՒՍԻ. Կոստանդինուպօլիս : Armenia, ԱՐՄԷՆԻԱ. Հայաստան : i Persiani, Ի ՊԷՐՍԻԱՆԻ. Պարսիկք : Autunno, ԱՍԵՆՆՈ. Ամուն : Sabato, ՍԱՊԱԹՈ. Շաբաթ : Եւ. Բայց եթէ սոնաք իրքն ածական վարեսցին, ոչ է հարկ գրել մեծ դրով : զոր օրինակ. Un Mercante *armeno*, ՈՆ ՄԷՐՍԱՆԻԱՆ ԱՐՄԷՆՈ. Վաճառական մի Հայ :

Պիր էրմէնի պազիրկեան :

Գ. Անուանք աղգատոհմի, կամ իշխանութեան, պատուոյ, եւն, ոչ միայն'ի դնելն միոյնակ, այլև հանդերձ յաւուրկ անուանմանքն, կամ մականուանմանք, դնին գլխադրելք : զոր օրինակ. Parto, Պարթև : S. Gregorio Parto. Սբ Գրիգոր Պարթև : San Gregorio Patriarca. Սբ Գրիգոր Պատրիարգ : San Gregorio Illuminatore. Սբ Գրիգոր Լուսաւորիչ : il Re Tiridate, Արքայն տրդատ : ՚ի այսմ եւն :

Դ. Անուանք միտանութեան, կամ ժողովոյ, տեսակի իրաց ինչ, եւն : զոր օրինակ. Magistrato, Ատեան Ատենակալք : Collegio, Դպրոց : Religione, Կրօն : Uomo, Մարդ, եւն :

Ե. Գլխադրելք դնին մականդրական անուանք նշանակիչք պաշտաման կամ արհեստի ուրեք. յորժամ 'ի գործածին փոխ յաւուրկ անուանն : զոր օրինակ Teologo, Աստուած : Maestro, Վարդապետ : Medico, Բժիշկ. եւն :

Հուսկ յետոյ, ամենանուանքն՝ որք ինքնին, կամ 'ի կամոյ գրողին 'ի բանի անդ նշանակեն զմնացեալս և զերեսելի ինչ, դնին գլխադրելք : Այսպէս են անուանք գեղոց, ծովուց, լերանց, հողմոց, գիշերութեանց, արհեստից, առպինութեանց, մարութեանց, կամ կրից, յորժամ իրքն անձն կամ գլխաւոր իր առաջի առնեմք զայնս :

Այսպէս ինչ հանուանեցաք յիսաւացի քերթողաց զկանոնս յարմարագրութեանց, իբր խրատս յաւելուածոյ պատուիրանս. վասն որոյ գոսկելի է որ պահեն. իսկ որ 'ի փոքունս ինչ խոտորիցի, չէ թէ պարտաւանաք. սակայն յայտնի կաց եւ է զանհականութիւն ունել կանոն. որ թէ ուրուքն ասիցէ՝ մարդկայնոց իրողութեանցս ամենի՝ ճարտարապետ նա է :

ՅԱՒԵԼՈՒԱԾ·

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ ԻՏԱԼԱԿԱՆ ԽՕՍԻՑ·

ՄԱՐԴԿԱՅԻՆ ԱՐՈՒԵՍ-
ակից սկիզբն՝ 'ի վարդապետութիւն դիտելիք. բայց կիրառութիւնն Ի որ ուղղեն և ածէ 'ի կատարումն. վասն որոյ յետ վճարելոյ զվարդապետութիւն ուրեմն մասանց բանիւ, դիցուք աստանօր զօրինակս կիրառութիւն վերոգրեալ վարդապետութեանց. կարգեալ 'Լսին' զսովորական ոգն և զոյցս ի զանազան նիւթոց : Էրկիրդ · զիրոխարեբական կամ զուռակաւոր բանս ինչ խաչական : Էրրդ · խնամուն ասացուածս ինչ բարոյական : Ձրրդ · առակս առասպելական : Հինգերրդ · հանուրս պատմութիւնս : Վեցերորդ · զվերաբերեալն առ նամակագրութիւն, հանդերձ օրինակաւք թղթոց: Ա յս եմ 'ի զանազան յօդուածս ցուցցի : Բայց զմի ինչ զայս դիտելի առնեմք ընթերցողաց, զի 'ի թարգմանութիւն յաջորդ բանիցդ ոչ պահեմք ճշդիւ զկարգ կամ զեղանակ խաչական բառիցն, այլ յաւելս զնեաստս նոց · ի զի խորհիմք միանգամայն առանդեալ ոսքոր օրինակս ինչ ուղիղ և վայելուչ թարգմանութիւն 'ի հայերէնն,

Զրուցումն ԻԳ։

Պէսպէս զրույց խրատական։

Զրույց յաղագս լեզուի։

Che linguaggio impara Vossignoria?
Զի՞նչ լեզու ուսանի տիրամ։

L' Italiano, ossia, Toscano.
Լ' Իտալիանոյ, ասի՝ Թոսքանոյ։

Quanto tempo è, che Vossignoria l' impara?
Քանի՞ ժամանակ է ուսանելոյ զայն տիրամ։

E' un anno, due mesi, non è molto.
Է՝ ան տարի, երկու ամիսք, ոչ բազում է։

Eppure parla assai bene, franco, senza errore.
Եւ սակայն խօսիս կարի քաջ, հասարակաւանսխալ։

Sì Signore, perchè dico quel, che so a mente.
Այո՝ տիր։ վասն զի ասեմ զայն՝ զոր սիրտս է։

Basta pur quello per un principiante.
Եւ այն չատ է սկսաւորոյ իւր հասկակի։

Chi

Chi era il suo Maestro?
Ի՞նչ է՝ եղեալ իւր սուրբն մատենագրն.
Nessun' altro che questo Libro solo.
Ոչ ոք այլ՝ քան զայս միայն գիրքս այս։
Cosa ha egli pagato al suo Maestro?
Զինչ վճարեաց սրբոյնդ վարդապետին քում։
Tanto, quanto mi è costato il Libro, che ho alle mani.
Զ՚այնչափ՝ որչափ արժեաց ինձ գիրքն, որ՚ի ձեռս է։
Qual delle Lingue è più piacevole a V. S?
Զո՞ր լեզուաց առաւել ախորժելի է սրբութեանդ։
Primieramente la Lingua materna; e poi quella, che mi reca più d' utile.
Տիւրելոյն հանդերձ զլեզուս հայրենի՝ եւ ապա այն՝ որ ինձ առաւել օգուտ բերէ։
Dice saviamente; perchè saper Lingue straniere, senza saper la propria, sarebbe vergogna.
Իմաստուութիւն ասես. վասն զի գիտել օտար լեզուս՝ առանց գիտելոյ զիւրն, ամօթ է։
Per cosa dunque brama V. S. imparar l' Italiano?
Զիա՞ զինչ ուրեմն ցանկայ սրբութիւդ ուսանել զիտալական։
Իսա՛ նոյնչափն հաղորդութիւն խոմէրոսին թարգմանչացը հոյլենանգղ։

Per

Per il bisogno solo, che m' occorre nel negoziare, nel viaggiare, o in qualche altro caso.

Միայն վասն պիտոյից՝ որ գիտի ինձ 'ի վաճառակատուն, 'ի ճանապարհորդելն, կամ յայլ ինչ դեպուածս։

Գալիս խիստիցս եկեալ՝ քան օգուտ ազգակցելոյ, խօսելոյ, եւ պէտ քայլը մեկնելոյ։

Va benissimo: parli dunque V. S. per esercitarsi vie meglio.

Բարի է. ապա խօսեցցի՝ որպէսզի աւելի ուսանիցիս 'ի լաւ եւ վարժելոյ։

Basta per me Signore, di ripeter quant' io ho imparato a mente.

Քանզի էլեւ ամենեքեան լաւագոյն էլլեն հաղորդելեն՝ քան սահմա էլլեն ուրշասելն։

Լինի բաւական է ինձ, քաղել որչափ ինչ սերուել եմ։

Faccia a suo modo, seguiti pure.

Պատա եւ կամաց քոց. յառաջ վարեա։

Ա՛խ թարեմնեմ, օգուտն. եկերցի։

Զրույցք սաղամանորութեան։

Servitor umilissimo. Padron mio.

Ծառայ ամենամեծապատ. Տէր իմ։

Իմ՝ եմ գուրուեռզ. է՛ իմ՝ տարամ։

Sono tutto suo, servo suo, կամ Serva sua.

Քո եմ բոլորովին, ծառայ քո. Աղախին քո։

Պիւթիւն սիրեն իմ, սիրեն գուրուեռզ, սիրեն հարայրդիրեզ։

La ringrazio, կամ vi rendo grazie.

Շնորհակալ եմ, շնորհս ունիմ։

Թանքիք քիւր եմ։

Faccia capitale di me.
Գաղեց շնորհս առաջի քո։

Veda Vossignoria, se son capace a servirla.
Լեթիպարենը զուարա օրայրմ։
Տեսանիցէ ատրուեդ, թէ կարող եմ ծառայել քեզ։

Mi comandi, disponga del suo servitore.
Էֆէնտիմէ այան օրսուն քի քաստիրմիշիմ հըզմէ թինիզէ։
Հրամայէսցէ ինձ, պատուէր տայէ ծառի իւրում։

Aspetto i suoi comandi.
Պույուրուլուզ. էմր էտինիզ գուլլուզա։

V. S. è padrona.
Ասպէրիմ է սուզէ։
Ս՝ Ս՝ է՝ գատուզնա։
Ասպարեզ է սուզ։
Ս՝ Ս՝ էֆէնտիմիզէ։

Resto con obbligo appresso a V. S. le sono molto tenuto.
Ասէրիմ օպլիկիլ ասգարէ սա ա Ս՝ Ս՝ լէ սոնս մէզլիս բէնտէրիս։
Պարտաւոր եմ ասէրութեանդ։
Էֆէնտիմիզէ միննէթլի, եմ պօրՀլու եմ։

Non farò questo mancamento:
Նոն քարաս՝ գուէսիս մանգամ մէնիս։
Պու էքսիկլիկի եսէՀԱՂ ասէյլեմ։

Lasciamo da parte queste cerimonie.
Լասլիմ՝ սա գա՝ մարէնէ գուէսիս էնտիզնէնէ։
Թող թողցուք զայսպիսի մեծարանս քանից։
Փէրահաթ էսէլիմ պութէգլիֆլէրի, եմ սէօզիս սաղլէրի։

Tocc' a me di servirla. il servirla è il mio debito.
Ըօգգ՝ ա մէ գի սէրվիրլա։ իլ սէրվիրլա է՝ իլ մէօ գէ՝ զիթօ։
Ինձ անկանի ծառայել սէրուեդ։ ծառայել սէրուեդ՝ ինձ պարտք է։
Պանա ասիշէր հըզմէթ լիմէք։ պարտում սուր հըզմէթ լիմէք հազըր թինէ։

Non saprei come soddisfare a tanti obblighi.
Նոն սաքարէյ գօմէ սօգգիֆարէ
Ոչ գիտեմ զնարդ վճարել ցեմ զայնչափ պարտս։
Գիլմէմ նասըլ լիՀրա է՝

քառէ ա բանրի օպուլիի։	ուէյիմ օլքաստար միննէթ- լէրի։

Աղաչանաց, կամ յորդորանաց։

Caro voi, caro lei, fattemi questo favore.	Սիրեցէ՛ք դու, սիրեցի՛ ապրեցի՛ ասա՛ ինձ զայս նպաստ։
քարօ վոյ, քարօ լէյ, քարիրէմ գուէսթօ քաւորէ։	Եա՛ սէվկիւլիւմ. աղիզիմ շու հարտրմի էյլէ պանա։
Vi prego, la prego, mi faccia la grazia.	Աղաչեմ զքեզկիմ զարդութիդ. արասցէս ինձ շնորհս
վի քրէկօ, լա քրէկօ, մի քաւչիա լա կրաչիա։	Եաղվարարրըմ սանա. կամ հաղրէթինէ. Լութֆ էյլէ պանա։

Հաստատութիւն, կամ հաւանութիւն։

E' pur vero, è pur troppo vero, è verissimo.	Չէմարիտ է, յոյժ չէմարիտ է, ամենաչէմարիտ է։
է՝ բուր վէրօ, է՝ բուր թրօ՛ֆֆօ վէրօ, է՝ վէրիսսիմօ	Կէրչէք սիր, չէք կէրչէք սիր. փէք սահիհտիր։
A dirvi il vero, in fatti è così, non v' è dubbio.	Օ՛Չամարիսան սանչ քէզ. արդարև այսպէս է. չէք ինկբայուշ։
ադիրվի իլ վէրօ, ին քաթթի է՝ սօսի՛, նօն վ՝ է՝ դուբբիօ.	Տօղրուսունու սէօյլէիմ. Թամամսկէօյլէ սիր. չիւպհէ եօք։
Credo di sì, Penso di sì.	Կարծեմ այնպէս է։
քրէտօ դի սի՛, փէնսօ դի սի՛.	Սանրըրամ էյլէ սիր։
Salvo il vero, per non dir bugia.	Օ՛ի մի սուեցից։
սա՛լվօ իլ վէրօ, փէր նօն դիր բուճիա.	Եարան օլմասին։
Parlo sul sodo, sul serio, da senno.	Ասեմ հաստատու

Բանաստեղծք, կամ անհաստատութիւնք։

Credo di no, dico di no, non è vero.	Կարծեմ ոչ. ասեմ ոչ. չէ ճշմարիտ։
Ն

քիւրիւմնօ։
Lasciate fare a me: s' io fossi in luogo vostro.
լասիամբէ քամաէ մէ։ սՙիօ քօսսի ին լասօյիօ վօսրաս։
Tal' è il mio consiglio. del resto faccia quel che vi piace.
բաւլՙ է իլ միօ գօնսիլիօ։ գէլ սէնրիօ քամիլլիա գասէլ գէ վի գիամլի։

ամիմ իլլա քի։
Յիս լեթոզ զդործդ։ եթէ եա էի փոխանակ քո։
Էյէր ալէն անէնին եէրբէն ամէ օլասյըսալամ։
Իմ խորհուրդ այս է։ այսու ամիւ ասա զոր հաճոյ է քեզ։
ՀասահամԹամ ալու տուր։ վէլաքէն խամԹէանլինի էյլէ։

Բարէմաղրանքէ։

Il Cielo vi guardi. Iddio vela mandi buona.
իլ չիէլօ վի կասարի, իդիօ վէլա մանդի պասնօ։
Ազ պահպանեսցէ զքեզ։ ազ պրգեսցէ քեզ բարիս Աղլահ ապքասան անէնի։ էյ սանա էյլէք պաղչլասան։

Vi prego ogni bene, le auguro ogni maggior prosperità.
վի գրէգիօ օնէի պէնէ, լէ ասուգասօ օնէի մանճէօ գասօգէանրիա։
Հայցեմ քեզ զամ բարի։ ՄաղԹեմ սրուեդ զամ քաջագիպուԹի։

Iddio vi ajuti, vi assista, la conservi.
իդիօ վի այուրի, վի ասսիսթանա, լա գօնսէրվի։
Սիզէ հէր էյիլիղլ տիլէրիմ։ էՀիէնտիմ իլին հէր տէվլէԹինէյազ էտէրիմ։
Ազ օգնեսցէ քեզ, մէրձ կայցէ։ պահպանեսցէ։

Iddio vi perdoni, կամ vi conceda perdono.
իդիօ վի գէրդօնի, վի գօնչէդա գէրդօնօ։
Ազ Ԥոզցէ քեզ։
Աղլահ ամֆ էԹսին։

Զարմացման և սրբախոսութիւն։

Dio mio, Dio buono, benedetto Dio!
դիօ միօ, դիօ պասնօ, պէնէդէրրիօ դիօ։
Può far il mondo, կամ il Cielo.
գէ

Ով ազ իմ։ բարերար ազ։ Օրհնեալ աստ։
Իլահի։ Աղլահ ալլահ։ Պարէք Աղլահ։
Հնարաւոր է լինել յաշխարհի, կամ աւ յոյ։

Քանիկ տեր օլմադա տիւ
նեւատե , կամ ալլահսուն ։

Chi vidde mai cose simili?

Ի՛ ետես քնաւ այսպի իրաւ
Քիմ կէօրմիւշ պու մի
սիլլի չէյլեր ։

Chi avrebbe pensato, creduto, detto?

Ի՛վ կարէր խորհիլ , հա
ւատալ , ասել ։

Io mi meravigliava, che meraviglia!

Զարմանայի էս . զի՞նչ
զարմանք ։

O che gusto, che allegrezza, che contento è 'l mio!

Ցաւատանելս զէրզէրխամ .
Ելէ ուռայիկ ։

O me felice, o che fortuna!

Ի՛վ ախարժանացս , ո՛վ
ցնծութեանս բաւեր բարի
կենդանութեան ։

Պու նէ սէֆիա , պու նէ
շաղլաք , պու նէ զէֆիք ։

O me felice, o che fortuna!

Ի՛վ երջանկութեան , ո՛վ բա
րեբաստութեան ։

Պու նէ սէվդէթ , պու
նէ թալէհ ։

Ա՜ւաղանաց, և անյուսութեան ։

Guai a me, se questo è! oh me infelice!

Վա՛յ զինեն թէ այդպէս է
ցէ . ո՛վ թշուառութեան ։

Վա՛յ պանա էյլեր էյլէ
օլսա . նէ թալէհսիզլիք ։

A che siam giunti, ridotti, condotti?

Յո՞ր ասհման հասաք , կամ
անկաք ։

Ելէ հալա եէթիշաքիք ,
սիւրիւրիւք ։

Questo è il male.

Ա՜յս է չարն ։

Mi dispiace, mi spiace, mi rincresce.

Ինձ դժուար
բիմ ը այդ ։

Ինձ դիրդիմ . եաղը . ։ պա
նա կիւճ կէլսի ։

Che s' ha da fare, bisogna aver pazienza.

Զինչ ունիմք առնել ,
համբերել պարտ է ։

փէ ս՝ հա պա ֆաՀ՝ էՀ, պիպ՝ նէա ավէՀ՝ ֆայիէնյա։

Bisogna conformarsi al voler di Dio.

պիպ՝նէա փՀնֆորմարսի ալ վօլէՀ՝ փի դիօ։

Ad ogni modo bisogna morire,

ադ օնէի մՀդօ պիպ՝նէա մՀ՝ ռիՀ՝։

Նէ՝ Եաիմալը, սապա էթ՝ մէլի ուր։

Պարտ է միաբանիլ ըստ կամացն ոյ։

Ամենայն էմրինէ ըիզա վէրմէլի։

Ամէն սակայն կայ մեռանիլ։

Մուրթլադ էօլմէլի ուր։

Կալամբուրէ։

Così si tratta co' galant' uomini?

փօսի՝ սի ըռատթա փօ՝ ֆալանթ՝ ռօմինի։

Non ti dovresti vergognare?

նօն ըի փօվՀէսթի վէռՀ՝ նէարէ։

A me far quest' affronto?

ա մէ ֆարէ ֆուէսթ՝ աֆֆֆռօնթօ։

O che bella creanza!

օ փէ պէլլա փռէանյա։

Non dovresti usar simili termini.

նօն փօվՀէսթի ուսարէ սիմիլի թէրմինի։

Այդպէս վարիս ըստ ազնուաց։

Պէտք է հեշտանիլս ազատ վէրթէլիլ։

Չպարտս էր քեզ ամաչել։

Ուրանամալը ասիրիլիսի սանա։

Ինձ առնել զայդ անարգանս։

Պանա՞ էթամէք սրու Ազվրի։

Վա՛յ գեղեցիկ քաղաքավարութեդ։

Ամենա իզան ուէրիմ Հա։

Ոչ արժան էր քեզ այդպէս խօսել։

Օ միսիլլի սէօզլէր սանա սիւրմէզլիսի։

Կուման։

Ascolta, odi, dimmi.

ասքօլլա, օդի, դիմմի։

Sentite, sentite una parola, la senta.

սէնթիթէ, սէնթիթէ ունա փարօլա, լա սէնթա։

Fermati, fermatevi.

Ունկնդիր, լսա՛, ասա՛ ինձ։

Տէյնէ՛, իշլիթ, պանա պադ։

Լսա՛ ուՀիմ ինչ ասել։ լսուիցէ սրուՀդ։

Տէյնէ՛, պիր սէօզիւմ վարքուլաղ էյլէ էֆիէնտիմ։

Մնա՛ դու, մնասջիք։

քէ՝մարի. քէկամ՝ՐԷՀ.	Տ�՝ր, ոկէքլէ՝. տուրուն ոկէքլէ՝յին։

Հարցման։

Che si dice di nuovo? che c' è?	Զի՞նչ նոր զրոյց լսի։ Զի՞նչ կայ։
ֆէ սի՝ ֆի՝Լէ ֆի՝ նուօ՝վ. ֆէ Լ՝ է՝.	Պիր եէնի՝ հասկէր վար մը։ Նէ՝ վար։
Dove si va? Donde si viene?	Յո՞ երթաս. ուսամի՞գաս։ Ո՞ւր եէրիլ կիտէրսին. Ո՞ւր եէրտէն կէլիրսին։
ֆօ՝Վէ սի՝Վա. ֆօ՝Նֆէ սի՝ Վի՝Էն՝Նէ.	
Che vuol dire? a che serve?	Զի՞նչ նշանակիցէ, զի՞նչ է այն։ Զի՞նչ օգուտ իցէ։
ֆէ Վուօ՝Լ՝ֆի՝ռէ. ա ֆէ սէ՝ռՎէ.	Ո՞ւր ուէմէք խասէր, նէ՝ օգտաՀաք։ Ո՞ւէյէ էարար։
Che vi pare? ditemi, è lecito di domandarvi?	Զի՞նչ թուի քեզ։ Ասա՛ ինձ, արժա՞ն իցէ հրցնել Ասնա նուսրլ կէօրիւնիւր։
ֆէ Վի՝ ֆա՝ռէ. ֆի՝ՐՐէնի՝, է՝ Լ՝էՐ՝Էնօ ֆի՝ ֆօ՝մանֆա՝ռՎի՝.	Սէ՝օյլէ՝ պանա, սօրմաք Հայի՝զմի։

Արգելման։

Lasciate stare, non toccare.	Թո՛ղ կացցէ՝. մի՝ մերձենար։
Լասուէ՝մ՝Ռէ սԼա՝ռէ, Նօ՝ Ռ՝օ՝ֆա՝ռէ.	Բ՝օյ վէր տուրտուն. տոքանմա, ամ՝յամ։
Non dir niente, non ti partir di qua.	Մի՝ խօսիր բնաւ. մի՝ հեռանար տասի։
Նօ՝ ֆի՝ռ Նի՝Էն՝Ռէ, Նօ՝ Ռի՝ ֆառ՝Ռի՝ռ ֆի՝ ֆուռ.	Հէչ սէ՝օյլէ՝մէ. պուրատան պրրբրմա։
Lo proibisco, non voglio.	Արգելում՝ զայդ, չկամիմ։ Նասաք խոէրիմ՝խոթէ՝մ։

Զրույցք ողջունի։

Buon giorno, կամ buon dì a V. S.	Օրդ բարութիւ. կամ բարի՛ լոյս տրութիւդ։
պուօ՝Ն Ճ՝ի՝օռնօ, պուօ՝Ն ֆի՝ ա՝ Վ՝. Ս՝.	Սապահի՝ շէրի՝ֆլէրին հայը օլա։

Ben

Ben venuto, ben venuta.
պէն վէնու�։ պէն վէնուրա։
Բարի է գալուստդ։
Սէիր եկեալն։

Buona sera a Vossignoria.
պուօնա սէրա ա վոսինիորիա
Բարի երեկոյ սրուքեդ։
Աղջամուրդդ հայր օրա։

Come sta Vossignoria?
գօմէ սթա վոսինիորիա։
Պէտ կայցէ սրուքեդ. ողջոյն է սրուքեդ։
Մինաղիշերիվէր. քէյ ֆինիզ էյիմի։

Grazie a Dio, sto bene, non troppo bene, non tanto male, così così.
գրաց՛իէ ա գիօ, սթօ պէնէ, նօն թրաօ՛ֆֆօ պէնէ, նօն թանթօ մա՛լէ, գօսի՛ գօսի՛։
Փառք Աստ՝ծոյ. բարեաք եմ՝ ոչ կարի բարեաք. ոչ այնչափ յոռի. այսպէս այնպէս։
Աստուած շնորհեսցէ. էյի լամ չէք էյի սէյիլ. օրբասարք քէօմիթ սէյիլ. չէսյլէ սէչյլէ, կամ սահիլամ։

Io mi consolo di vederla in buona salute.
ի՛օ մի գօնսօ՛լօ գի վէգրէ՛ալա ին պուօ՛նա սալ՛ուտէ։
Խնդամ ընդ սեսանելս զսրուեդ 'ի քաջողջութեան։
Սէվինիրիմ հաղիրէթինի սալը. բուա կէօրսէլ. յիամ։

Distinte grazie alla sua cortesia.
գիսթինթէ գրաց՛իէ ա՛լլա սուա գօրթէզի՛ա։
Շնորհ յոյժ ունիմ քուամ բարեբարոյութեդ։
Միւրիւվէթինիզէ չէք թէշ շէք քիւր էմ։

Come ha passato la notte?
գօմէ կա ֆասսա՛թօ լա նօ՛ռթէ։
Օրհնեալ էր սրուքեդ յայամ գիշերի։
Պու կէճէ նամբալ կէչիրմինիզ։

Ho riposato bene, sono stato travagliato, non ho potuto dormire.
հօ ռիֆօզա՛թօ պէ՛նէ, սօ՛նօ ռիմա՛թօ թրաավալիա՛թօ, նօն հօ ֆօթու՛թօ գօսմի՛ռէ։
Հանգեալ բարեաք. տարապեցայ. ոչ կարացի ննջել։
Էյի ըռահաթլանարամ. պիհուզուր օլարամ. ույուլամարամ։

Mi dispiace dell' incomodo di V. S.
մի գիսֆիա՛չէ գէլլ՛ ինգօ՛մէ գօ գի Վ՝ Ս։
Ցաւիմ զի տարապանա սրուքեդ։
Աղչրրամ հաղիրէթինին պիհուզուրլարնա։

Ma mi lusingo, che adesso stia bene.
մա՛ մի լուզի՛նգօ, էն ադէ՛սօ
Բայց յուսամ թէ այժմ ողջոյն է սրուքեդ։
Ամենաք ումարամ քի չիմ

ուրբ պէնէ։
Veramente mi son consolato dalla cortese sua visita.
վէրամենտէ մի սոն փօնսօլատ
ռօ պա՛ռլա փորտէզէ սուա
վիզիտա։
S' accomodi, date da sedere al Signore.
ս' ատտօմոտի, պա՛ռէ պա սէ
պէսէ ալ սինիորէ։
La ringrazio: non posso trattenermi quì molto.
լա ռինկրատցիօ, նոն փօսսօ
ռատտրէնէրմի գուի՝ մ՛օ՛լռօ։
Bisogna che vada per un affare premuroso.
պիսոնիա փէ վա՛գա փէր ուն
ատֆֆա՛ռէ փրէմուրոզօ։
Si fermi un momento a prender una Cioccolata, un Caffè.
սի ֆէրմի ուն մ՛օ՛մէնտօ ա
փրէնտէրէ ուն չիօչչօլա՛տա,
ուն փաֆֆէ՝։
Della Cioccolata non me ne servo mai.
պէ՛լլա չիօչչօլա՛տա նոն մէ նէ
սէ՛ռվօ մա՛ի։
Almeno un Caffè.
ալմէ՛նօ ուն փաֆֆէ՝։
Prima di sortire di casa già l'ho bevuto.
փրի՛մա դի սորտի՛ռէ դի փա՛
զա ջիա՛ լ՛հօ պէվու՛տօ։
La prego di non sforzarmi, si permetta di partire.
լա փրէ՛գօ դի նոն սֆօրցա՛ռ
մի, սի փէրմէ՛տտա դի փարտ

ռիրէ։
Ամբարև մխիթարեցայ 'ի բարեբարոյ այցելութենէ քումմէ։
Կերչէքաէն թէսանէլլի սուլ ուսամ հազիրէթինին միբիվէթելի զկարէթինանէն։
Հանգիր, ասկէք ամթոռ պարոնին։
Ըսատհանթլան, խակէմբի վէբին ողայա։
Շնորհակալ եմ. ոչ կարեմ յերկար յամել ասա։
Մոէշէքքիւր եմ. չէք էյ լէնէմէմ պուրատա։
Պարտ է ինձ գնալ սակս սոխլոզ ինչ գործոյ։
Կլիմէլի էմ սկզ սէ՛ֆիթ ինչ ինչուն։
Սնա վայր մի ըմպել զչոքոլաթ, զպապֆէ։
Էյլէն սկզ ազբէրք՝ սկզ չիոքոլաթ ինչէսին, սկզ քահվէ։
Չոքոլաթի չկը իմ ընաստոխսուրթի։
Չիոքոլաթ ասլա քուլլանամ։
Գանէ զպապֆէ։
Պարէ սկզ քահվէ։
Կախ ֆ զ-լանէլն 'ի տանէ արդէն սրբի զայն։
Խոմանն չբքմասան ինմի չիմ օնու։
Ինզաչեմ զարբուշդ մի բունուդասելզնա, նէրբեա ինձ գնալ։
Լարվարբրբրմ հազիրէթիլ նէ զօռ իլիմէ պանա, իպ

ռէ։

բէ՛ռնէ։
Addio Signore, la riverisco.
ադդիօ սինիորէ, լա ռիվէ-ռի՛սկօ։

Էլլէ կիսակյամ։
Բարով մնա՛ ամի։ յարգեմ զնարութիւնդ։

A rivederci, կամ a rivederla.
ա ռիվէդերի՛, ա ռիվէ-դէ՛ռլա։

Հաշնա քալքնրզ, կամ Աշ-լահա սրմառլաստրք։ Իսկ-զկիմիկ։
Մինչ ամենդամ տեսցուք։ դրանչ հանդիպեցայց տեսչ-ռութիւնդ։
Կինեկ կէօրիւ-ռիւզ։

Զրույց ղէղաճանէ։

Che tempo fa egli? che tempo abbiamo?
քէ թէ՛մբօ ֆա՛ էլլի՞։ քէ թէ՛մ-բօ ադդիա՛մօ։

Ի՞րպիսի է եղանակն։ Օդքս ինչ՞ցդ լցեն։ Հավա հանարդ սրը։ Ինչ հավանիցդ վար։

Fa buon tempo, tempo bellissimo.
ֆա՝ պուա՛ն թէ՛մբօ, թէ՛մբօ պէլլի՛սսիմօ։

Բարի է եղանակն։ օդք յառաջ կամ քաղցրանան։ Լայի հավա սրը, փոք կիս-զէլ հավա։

Abbiamo tempo cattivo, un' aria torbida.
ադդիա՛մօ թէ՛մբօ քաթթի՛վօ, ուն' ա՛ռիա թօ՛ռպիդա։

Անբարի է եղանակն, օդ խառնակ կամ պղտորեալ։ Թէօմիւ հավա սրը։ սիր քաղրչը։ կամ պուլանը։ հավա։

Fa egli freddo, o caldo?
ֆա՝ էլլի ֆրե՛ddօ, օ քա՛լդօ։

Ցո՞ւրտ լցէ, եթէ ջերմ։ Սաղո՞ւքամա, սրնաքմի։

Non è nè freddo, nè caldo.
նօն է՝ նէ՝ ֆրե՛ddօ, նէ՝ քա՛լդօ։

Ոչ ցուրտ է, և ոչ ջերմ։ Ոչ սաղուք սուրբ, ոչ սրնաքք։

Mi pare, che frappoco avremo un cangiamento.
մի ֆա՛ռէ, քէ ֆրադդօ՛քօ ռէ-մօ՛ ուն քանճիամէ՛նթօ։

Թու

թնձ, թէ յետ ուա-կաւուց փոխուիսութիւն թնչ լինիցի։

Non s' ingauna V. S. perchè veggo de' nuvoli.

Սանրրրմ չոք կէչամէզ սիր պուլանը քրը։ ալանաք։
Ոչ սխալէ տէրութիւնդ։ զի տեսանեմ ամպա։

նօն՝ ՝ ինքանա Վ. Ս. քէ՝ քէ՝ վէլլօ քէ՝ նա՝վլէ։	Եանդրըշաէյլէ էֆէնտիմ՝ զկրա պուլուԹլար կէօրիւյօրում։
Pioverà egli, o farà vento?	Անձրևէսցէ արդեօք Ԥէ՝ հողմ լինիցի։
քէօվէրա՝ էյլէ՝, օ քարա՝ վէնթօ։	Եաղմուր կէլէճէք, եօք՝ սամ՝ բիւզկեար օլաճաք։
Credo che avremo e pioggia, e vento.	Կարծեմ Ԥէ՝ և անձրև լինիցի, և հողմ։
ֆրէքօ քէ՝ ավրէմօ է քէօճ՝ ճիա, է վէնթօ։	Սանըրըմ հէմ եաղմուր օլաճաք, հէմ բիւզկեար։
Ecco comincia a pioviggginare.	Ահաւասիկ սկսանի ցողել։
Էքքօ քօմինչիա ա քէօվիճճինա՝ նա՝ռէ։	Իշտէ սէրբմէյէ պաշլայօր։
Questa pioggetta non giova nè per l'orto, nè per i pozzi.	Այս ցողէջք ոչ՝ ի պարտէզ է պրտանացու, և ոչ՝ ի ջրհորս։
քարէ՝ՌՈ՝ քէօճճէքՌՈ՝ նօն՝ ճիօվա՝ նէ՝ քէ՝ լ՝ օ՝ՌՈ, նէ՝ քէ՝ ի քօյյի։	Պու սէրբմինէթի նէ՝ պահչէյէ եարարլ, նէ՝ դույուլարա։
Principia a far vento, una burrasca.	Սկսանի հայտառնել հողմ, մրրիկ կամ փոԹորիկ։
քարինչիա՝ ա քարա՝ վէնթօ, ՝ՈՈՈ՝ պուռռասքա։	Պաշլասաը բիւզկեար իմ՝ մէղէ, պիր քայ։
Ohimè! ho paura di prender freddo.	Ա՛հ. երկնչիմ գուցէ ցրտահար լինիցիմ։
օհիմէ՝. հօ քաՌՈՈ՝ քի՝ քէ՝ քէ՝ քարէ՝ քարքարօ։	Ա՛հ. քօրքարըմ սօղուք աչըրըմ։
Mettasi V. S. degli abiti per ripararsi.	Հանդերձ առցէ տէրու Ԥեդ՝ տա՝ի պատսպարուել։
մէ՝ԹԹասի՝ Վ. Ս. քէ՝էլէ՝ ՝ պէ՝ԹԹի՝ քէ՝ ՝՝ՌՈ՝ քարասքա։	Էսպասի կիյինասին էֆէնտիմ սաքլանմաք իչուն։
S' è calmato il vento, adesso però lampeggia, e tuona.	Դադարեաց հողմն, այլ այժմ փայլատակէ և որոտայ։
ս՝ է՝ քալմաթօ իլ վէնթօ, ՝ քէ՝սսօ քէ՝օ՝ լամ՝քէ՝ճճիա՝, է թՌՈ՝նա։	Բիւզկեար քէսիլուի, լաքին շիմոի եըլարըպայրվ կիւռլէյօր։
Piove a' secchioni, col-	Անձրևէ հեղեղաբար՝

la cascata delle grandini.
ֆիօվէ մ՝ ռեսֆիօնի փօլլա
փասֆաթա փէլլէ կրանդինի։

խառն ը կարկտի։

Dal gran freddo s' agghiaccia la pioggia, fa neve.
փու կրանդ ֆրէդդօ մ՝ ագ-
գիաչչիա լա ֆիօճճիա, ֆա
նէվէ։

Ի սառամի ցրտեն սառ-
նում անձրևն, ձիւն ի-
նի։

Che mutazion della stagione! ora fa da Luglio, ora da Decembre.
քէ մութացիօն դէլլա սթա-
ճիօնէ։ օրա ֆա դա լուլիօ,
օրա դա դէչչէմբրէ։

Զինչ փոփոխումն եղանակի՝ իբր յուլիսի իբր զեկտեմբերի ասել։

A ogni modo siamo soggetti a' varj cambiamenti.
ա օնէնի մոդօ սիամօ սօճճէթթի
ռի մ՝ վարի թամբիամէնթի։

Որ և է՝ ը պէտքս փոփոխութիւն անելի է։

Prendiamo intanto la colazione per ristorare lo stomaco.
ֆրէնդիամօ ինթանթօ լա թօ-
լացիօնէ ֆէր ռիսթօռարէ
լօ ստօմաքօ։

Առնենք ասդին առաւօտեան ճաշիկ՝ ի կազդուրումն սատամքայ։

Benissimo, come comanda
պէնիսսիմօ, թօմէ թօմանդա։

Շատ լաւ է։ որ կուզք իցեն։
փէք էյի, էմբրէն օվա։

Զրույց նախաճաշիկի առնելոյ։

Olà! portateci qualche cosa da far colazione.
օլա՝։ ֆօռթաթիչչի գուա-
թօվա դա ֆարա թօլացիօնէ։

Վերէ։ ոմեր ինչ կենթրին
ոիզգուհեալթի իմանալ։

Signori! cosa comandino che portiamo?

Տէրք։ զինչ հրամայէք
բերել։

պէնէօռէ։ էօպա էօռանգէնօ
պէ քօռիմսօ։

Come vuole essere servita V. S?

Ես՝ զ՝ էլ՝ օ՝ լ՝ Ե՝ սոլիտ՝ ես՝ ռ՝ ի՝
բ՝ ա՝ Վ՝ Ս՝

Io sono solito di prender un Caffè solo con un biscotto.

Ի՝ օ՝ ս՝ օ՝ ռ՝ ի՝ բ՝ ի՝ ա՝ պ՝ ի՝ ք՝ ա՝
պ՝ ա՝ ռ՝ ա՝ ֆ՝ ֆ՝ է՝ ս՝ օ՝ լ՝ օ՝ ֆ՝ օ՝
ռ՝ ա՝ պ՝ ի՝ ս՝ ի՝ ռ՝ ի՝ բ՝ ի՝ օ՝։

Ed io non prendo altro, che pane con vino inacquato.

Է՝ ֆ՝ ի՝ օ՝ Ն՝ օ՝ ն՝ ֆ՝ ռ՝ ա՝ ն՝ դ՝ ի՝ ռ՝ օ՝ ,
պ՝ է՝ ֆ՝ ա՝ ռ՝ ն՝ ֆ՝ օ՝ ն՝ վ՝ ի՝ ն՝ օ՝ ի՝ ն՝ ա՝ ֆ՝ ֆ՝ ռ՝ ա՝
ջ՝ ի՝ օ՝։

Ma oggi, la prego, facciamo fuor del solito.

Մ՝ ա՝ Օ՝ Ջ՝ Ի՝ , լ՝ ա՝ ֆ՝ ռ՝ ի՝ օ՝ , ֆ՝ ա՝
չ՝ ի՝ մ՝ օ՝ ֆ՝ ա՝ ռ՝ ա՝ ֆ՝ ֆ՝ ա՝ ռ՝ ա՝ ջ՝
ի՝ օ՝։

Portino dunque Salsiccie, Persciutto, e Pasticetti.

ֆ՝ օ՝ ռ՝ ի՝ Ն՝ օ՝ ֆ՝ ա՝ ռ՝ ս՝ ա՝ լ՝
ս՝ ի՝ ք՝ ի՝ , ֆ՝ է՝ ռ՝ ս՝ ի՝ ռ՝ ի՝ օ՝ , ե՝ ֆ՝
ա՝ ս՝ ի՝ ք՝ ի՝ ռ՝ ի՝ ք՝։

Ma, Signor mio, sarà troppo per la mattina.

Մ՝ ա՝ , ս՝ Ի՝ Ն՝ օ՝ ռ՝ մ՝ ի՝ օ՝ , ս՝ ա՝ ռ՝ ա՝
ֆ՝ օ՝ ֆ՝ է՝ ռ՝ լ՝ ա՝ մ՝ ա՝ ռ՝ ի՝ ք՝։

Non abbia scrupolo V. S. ne mangeremo poco per sorte.

Ն՝ օ՝ ռ՝ ա՝ բ՝ բ՝ ի՝ ա՝ ս՝ ռ՝ ի՝ ֆ՝ ի՝ օ՝ ,
Վ՝ Ս՝։ Ն՝ Ե՝ մ՝ ա՝ Ն՝ Ջ՝ Ե՝ ռ՝ մ՝ օ՝ ֆ՝ օ՝ ֆ՝ է՝ ռ՝
ս՝ օ՝ ռ՝ ի՝ ք՝։

Apparecchiate la tavola

Աշխատաց, նէ՛ էմ՝ էտէր՝
սինիլ կէ՛ Թիրմէկ։

ՏէրուԹիդ ումդ հաճի, կամ՝
զ՝ ինչ հրամայէ։

Հագնէցէ՛ Թին նէ՛ խաԹէր՝
սին, ի՛ պուչուրուռուն։

Իմ սովորուԹի է՛ ըմպէլ՝
միայն զայ՛ի՛ է՛ միով պուք՝
սիմանիւ։

Պէ՛ն՛ի՛մ՝ սուէ՛Թիմ պէր՝
քահվէ՛ իչմէ՛ք՝ սիր պէր՝
կէ՛վրէ՛քիլէ։

Եւ էս ոչ հաչակէմ այլ՝
ինչ՝ բայց հաց՝ ջուխուան՝
գինեավ։

Պէ՛նուէ՛ քայրը չէ՛ լէ՛մէ՛մ՝,
ասլի՛Թ էքմէ՛ք՝ սուլու՝ չաշ՝
բայրաքան։

Բայց այսօր, ապաչէմ՝
զանէրուԹիդ, արասայուք՝
արասարոյ՝ զսովորականն։

Ինձանք պու կիւն, եալ՝
վարբրբրմ հազրէ՛Թինէ՛, ա՝
տէ՛Թանէ՛ տրչարը չը քալըմ։

Ապրա՝ բէ՛ցէ՛ն՝ էրշէ՛կս՝,
ասլուխան և խարկանդակս։

Տէ՛իմամ կէ՛Թիրմէ՛նէ՛ սու՝
Հաք, պասարբմա՝ վէ՛ պէ՛օ՝
բէ՛բէ՛լէ՛։

Սակայն պարան՝, այդ՝ չատ՝
է՛ վէ՛ սուաւոմու։

Էապէ՛ն՝ է՛ Ջէ՛կնամամ՝, չօք՝ ը՝
լուր՝ ասարահա կէ՛օրէ՛։

Մի՛ ինչ՝ հոգասցի՛ տրու՝
Թիդ՝ - յիւրապանչիւրմէ՛ն՝
ասկաս՝ ինչ՝ կէ՛բէ՛ցուք։

Էչէ՛մ՝ չէ՛քմէ՛ հագնէ՛Թին՝
հէ՛ր պէ՛բէ՛նուէ՛ն՝ ապէ՛ռը՝ քէ՛
էրէ՛կ։

Պատրաստեսջէ՛ք զսէ՛զանն՝

co՝

co' tondi, e coltelli, e forchetti.
ՍՓԻԹՈՒԹԻՒՆ ԼՍ ԲՈՒՆԸԼՍ ԿՕ' ԲՕՆԴԻ, Ի ԿՕԼԻՔԼԼԻ, Ի ՓՕՐՔԻԼԻ.

Tutto è allestito Signori.
ԲՈՒԼԻՒ Ի ՈՒԼԻՒԼԻՒ ՈՒՆԻՄ.

Seggiamo dunque, si serva Signore.
ԵՔՔԻՄՈ ՓՈՒՆՓՈՒ, ՈՒ ԱԿՈՒՎ ՈՒՆԻՄ.

V. S. mangi delle Salsiccie.
Վ. Ս. ՄԱՆՔԻ ՓԷԼԼԻ ՍԱԼՍԻԼԼԻԷ.

Ne ho gustato, e sono delicate.
ՆԻ ԿՕ ԿՈՒՍԻԼԻՒ, Ի ՈՒՆՈ ՓԻԼԻՒԼԻԷ.

Non mangia V. S. del persciutto?
ՆՈՒ ՄԱՆՔԻ Վ. Ս. ՓԷԼ ՓԻՈՒԼԻՒԼԻՒ,

Anzi ho mangiato due fette, e la terza tengo nelle mani.
ԱՆՔԻ ԿՕ ՄԱՆՔԻԼԻՒ ՓՈՒԼ ՓԻԷՐԼԻԷ, Ի ԼՍ ԲԻԷՈՒՅՈ ԲԻՔՈՒՆՕ ՆԷԼԼԻԷ ՄԱՆԻ.

Datemi quel fiasco, assaggi Vossignoria questo vino.
ՓԱՐԻԷՄ ՓՈՒԼ ՓԻԱՈՒՕ, ԱՍՍԱՆՔԻ ՎՕՍՍԻՆԻՕՈՒՄ ՓՈՒԼԻՒՕ ՎԻՆՈ.

Che gliene pare? E' buonissimo, assai eccellente.
ՓԻ ԿԻԼԻՆԻԷ ՓԱՈՒԼ. Ի' ՊՈՒՆԻՄՕ, ԱՍՍԱՆ ԻԼԼԻԼԼԻՆԻԷ.

սկաւելքք, դանակք, և պատառաքաղք։

Հազարեալ է սոֆիրայք վիսիմայլան, վի չամաչ պուչաղբան։

Ամ՚ ինչ պատրաստ է տեսուրք։

Հիր չէյ հազարք տրբ աղաչաբ։

Ասպա նստցուք, հրամանդ եամ պարոն։

Իչիլիսակ օմուրալը՛մ։ պուչու բ էֆէնտիմ։

Տրուտ մանեգ կէրիսի յէրշ կայն։

Հազիրկեմ պուչու սուն նուբտուն։

Ճաշակեցի, և յոյժ ազնիւ են։

Տասրնը ալարմ՚, վէնք մէչիլ տիր։

Ոչ ուտէ ատրումանեգ յաղիսէն։

Ճէնապին պատարբանան էէմէզմիսին։

Ապարէն կէրի էրիս կուտրակս, և զէրդն՚ ի ձեռին ունիմ։

Իչբա իրի տիլիմ՚ էէտիմ։ խաչինդիսի էլիմտէ տիր։

Տուք մեն զայն սկուտակ։ փորձեսցի ատրուիդ զնաշակ գինուդս։

Վէրին պանա օլ ֆիաշկայը։ չէշնիլի էֆէնտիմ շու շարապը։

Ա՚ն մեն մուի։ յոյժ ազնիւ է։ կարի ընտիր։

Ամարլ կէօրիշնիբ ճնաղինէ։ փէք էյի տիրուսաչ։

Do-

Dopo d' aver mangiato de' pasticcetti, ne beverò un altro bicchiere.
Յետ ուտելոյ 'ի կարկանդակէն՝ ալրեկ միւս եւս բաժակ։

Պիտի բանեմ եւ ես՝ ողջոյնս՝ ոտնոյդ՝ ոսկեր գուցեմ տա՜ հա խչերիմ։

Beverò anch' io; alla salute di V. S.
Ես՝ ալրեկ եւս։ յողջուն՝ ոտեր մեր Ս։

Ringrazio V. S. buon prò le faccia.
Պինեմ խչերիմ։ սաղ լիցի՝ նոքա։ Շնորհակալ եմ։ յառողջուն՝ ոտեր ոտեր գոնեցէք։

V. S. non vuol mangiar altro?
Թերեւոյթ ոչ կամի այլ ճաշակել։

Signor no, ho mangiato pur troppo.
Հաղորդութեան խոթեալ՝ զմի՜ սին քայլը եմ։

Non avrò appetito da pranzare.
Ոչ ունայ ինձ ախորժակ ճաշելոյ։

Non dubiti, siamo adesso per viaggiare.
Իշատահրամ՝ քաղաքաց եարելամ կիւնոսկ եմ։

Il moto ne farà anzi fame.
Ահա հանդերձելեմք 'ի ճանչ եւ անեալ՝ հաճելի օրինաւոր։ Շիմոի եօրա չը քաճաղլը։

Andiamo dunque a camminare per le campagne.
Շարժ։ մեր՝ եւ գ՝ քաղց զարթուցանէ։

Թափրենիշ ճանրաք պիլէ կեթիրիր։

Ասա երթիցուք զգնալ՝ ի արտորայսն։

Տէյիմոի կիտէլիմ թառ՝ լալերատ կեզմեզ։

Զրույց շրջագայության։

Che bella campagna è questa!
Զի՜նչ գեղեցիկ է արտորայս։

Si vede una verdura deliziosa.
Ան՝ կերևի տիրչու թառաւ։

Veramente quì domina un' aria felice.
Տեսանի գալարի ինն զբուսարձալի։

Così m' immagino, e sento anche nel respirare.
Պիր սէ՛փալը եկեղեցիք կէօրիւնիւր։

Veggo io una fabbrica piantata sulla montagna.
Ա՜րդարև օդ. տեղւոյս քաղցրաթառն է։

Mi pare, che sia un palazzo.
Կերշէքթէն պուրասը չօք հաստատար օրանաք։

Andiamo dunque a vederlo.
Ա՜յնպէս կարծեմ և զգամ եւս 'ի տուրեւառ շնչելս։

Ma credo, che sia troppo lontano.
Էօյլէ սանկարամ. վէ տուչ պօրուտնա նէ ֆէս ալընձա։

Domandiamo a uno di questi contadini.
Տեսանեմ զվնոտած ինչ կառուցեալ 'ի վր լերին։

Պիր պինա կէօրիւյօրում սաղ լուսանիւռ եսափլարչ ֆիտուի ինձ լինել պալատ ինչ։

Սանկարամ պիր սէրայ օրանաք։

Հայդա երթիցուք 'ի տեսանել զայն։

Հայտ կիտէլիմ օնու կէօրմէկի։

Բայց կարծեմ, կարի հեռի է։

Սանինա սանկարամ չօք ու զաք տրը։

Հարցցուք միում 'ի վնտակացս։

Սարալ լիմ շու քէօղիւլէ բին պիրիսթենէ։

Olà, amico! quanta strada c' è per arrivar a quel palazzo?

Ով դու բարեկամ. քանի ճանի է հասանելոյ մինչ յայն պալատս։

Due miglia, Signori, poco manco.

Երկու մղոնք են, տէարք, փոքր ինչ պակաս։

Possiamo arrivar la in un' ora?

Կարենք ժամանել անդր 'ի միում ժամու։

Anche in meno tempo, e con comodo di lor Signori.

Պիր սահլիճաս օրայա եէ՞ թիշէպիլիրիմիզիզ։

Come va la strada, v' è qualche pericolo?

Արդեսի է ճանապարհն, կայցէ՞ ինչ վտանգ։

E' una strada, Signori, piana, comoda, senza pericoli.

Է՝ ճանապարհ, տէարք իմ. հարթ՝ դիւրին, առ վտանգ։

Via dunque, prendiamo il cammino.

Պիր եօղ տուր, ճանապարհս։

Buon viaggio, Signori; mi favoriscano una presa di tabacco.

Երթայք խաղաղութեամբ տէարք. շնորհեցէք ինձ ընդադէղ մի։

Սակը ճանապարհս ճանապարհ. պիր ինքիէնիր է

ալ։ գի ընդունիս։

Volentieri, la prenda. addio buon amico.

Յօժարակամ ընդ, առընկալ։ բարով։ հնազանդս բարեկամ։

վայ՝ նրանիս՝ լա գեղեցիկ։ սակայն սուտ։

Պա՛ն խանարեմ։ այլ ուրուր։ հոգնա՛ցեալ ոտանաւոր։

O veramente bella strada! ma son straco.

Ա՛յ զարմանալի գեղեցիկ է ճանապարհս։ բայց ես խոնջ եմ։

ահա՝ մենք հասանք։ ի վախճանն։

Ecco siamo giunti al termine.

Կերպով նմ կիւզել եղ։ ուրուր։ քաջին հարկուն ոտի։

Ա՛հա՝ ասեմ հասաք։ ի վախճանն։

Che bel palazzo è questo, magnifico, degno da vedersi?

Ի՞նչ գեղեցիկ է պալատս։ հոյակապ։ արժանի տեսանելոյ։

գի՝ գեղ գեղեցիկ է՝ գոնիրը, մանրիքիս, գենիս գա վեր գենոսի։

Պու՛ նմ կիւզել սերայ որոր։ միւքելլեֆ։ կեսրամեղկ լայրք։

Ci permetta, Signor Castaldo, di entrare in palazzo.

Թոյլ տուր մեզ տէրն վանասան՝ մտանել ի պալատն։

Ի՞զ ինքն սիզ բիահնաղա՝ սերայա կիրմեղ։

Si servino, Signori, son qua per servirgli.

Հրամայեցեցէք տեսլիք։ ազատակ եմ՝ ի ծառայել։

գի՝ գենենը, գոնիրը, ասն գոս գենա գենենի։

Պու յանրուն ազալարտնը՝ մեքենիզ հազրրրմ։

Chi è il Padrone di questo palazzo?

Ո՞վ է տէր պալատանս։

գի՝ ի՝ իզ գոգոնն գի գոնենը գենենի։

Պու սերայն սահապը՝ քիմ տեր։

E' il Sig. Cavaliere Isaco Bagradunese.

Ի՝ տէր Ասպետն Յահակ բագրատունի։

ի՝ իզ գոն գավելիերն իսակ պագրատունեանի։

Պէ՛կզատ է՝ գիրենան տեր Յահակ բագրատունի։

Chi è stato l' Architetto del medesimo?

Ո՞վ է եղեալ է Ճարտարապետն նորա։

Պունուն մէյմարը քիմ է։
մէջ։

Ճարտարարուեստ ունի հայ
կոչեցեալ Դաւիթ։

Պէր էրմէնի քալֆիա, ա-
սը Տաւուիթ։

Պարտ է ասել, թէ լինալ
ելցէ այր Ճարտարամիտ։

Տօղուսունու տէմելի,
սիր հիւնէրլի ասէմ օլա-
ճաք։

Քանի՞ տարի են շինելոյ
պալատանս։

Քանիշ էրլ տըր պու սէրայ
եավրլալը։

Dieci anni incirca.

Իրրև տասն տարի։

Սանալի սն էրլ։

Quante spese si sono fatte?

Որչափ ծախք եղեալ են։

Նէ քատար հարճ օլմուշ
տուր։

Non so precisamente, ma sarà costato cinquantamile scudi circa.

Ճշգրտիւ ոչ գիտեմ. բայց
իբր յիսուն հազար սկուտիք
ծախեալ են։

Սահիհ պիլմէմ, լաքին
հէմէն էլլի պին սկուտի
կիւմիշտիր։

Capperi! gran bellezza, e grandi spese!

Բարեկ. կարի վայելչութիւն
և կարի ծախք։

Vien mai il Padrone per abitar quì?

Այո՛. ջոր կիւ-վէլլիք.
ջաքտա հարճ։

Գայ էրբէք տէրն առ 'ի
բնակիլ աստ։

Sì Signore, la maggior parte dell' anno soggiorna qui.

Սահմալը հիչ կիւլի՞մի պու-
բատա օրէուրմուզա։

Այո՛ տէարք, զմեծ մասն
տարւոյ աստ բնակի։

Փէրի՛ ադալար, էրլրն
ջաշուտու պուրատա կիւ-
մուշ։

Ի՞նչ է՝ սրանից լ՝ տաՀՅՅ-
ին

քաղաքի գալլ՝ անոնց սովորութիւն գոյի՝։

E come fa a passare il tempo?

Եւ ինչպէս անցուցանէ զժամանակն։

է գոմ ֆա ա քասսարե իլ թեմբօ։

Այս զամանակը նամբել կէ՝ քիրիս։

La mattina fa da Religioso: a mezzo dì da Limosiniere: la Sera da buon' amico, e la notte da un Cristiano moribondo.

Ընդ առաւօտն գործէ իբր կրօնաւոր՝ ի միջօրէի իբր ողորմարարաչի։ Ի երեկո՝ իբր մտերիմ բարեկամ։ և՝ ի գիշերի՝ իբր հոգեվար քրիստոնեայ։

լա մաթթինա ֆա գա ռելիճիոզօ։ ա մէզզօ գի՝ գա լիմոզինիէռէ, լա սէռա գա գուոնա՝ ամիգօ, է լա նոթթէ գա ուն գրիստիանօ մորիբոնդօ։

Սապատնայը ուռնդան կիպի կէգլնիր։ Եարլամ կիւնտէ՝ պէր միւսաատորք կիպի։ աքշամը՝ սալեհ տօսիթ կիսիլ։ վէ կիգնէաէ պէր էօլէնէք քրիսթիանն կիսիլ։

E' dunque un vero Cavaliere non solo presso gli uomini, ma anche presso Dio.

Լուսնի և արդարև սա պէտ ոչ առ մարդիկ միայն՝ այլև առ ած։

է՝ գունգուէ ուն վէրօ գա վալիէռէ նոն սոլօ գրէսսօ էլի ուոմինի, մա անգէ գրէսսօ գիօ։

Էշղլեխսէ կէբէլք պէկգա՝ տէ խիշ սալթ ատամ էօլեանէ տէյնէ, եա՝ ալլահ ընուա։

Così è infatti.

Արդարև այդպէս է։

գօսի՝ է՝ ինֆաթթիի։

Ղէչի թամամ էյլէ՝ տիր։ ֆամ է մէղ էրթալայ, կիմ դատնալայ։

Tempo è per noi d' andar via.

Օրամանքմէզ տրբ կիթմէղէ, եամ ատէմէղէ։

ԹԷՄՊՕ է՝ ֆէռ նոյ գ՝ անդարվիա։

Ինա խոջայու՝ պրն վանատան։ ընկաչ զայս դահեկան։

Addio Signor Castaldo, prendete questa piastra.

Հօշնամ քալ՝ քիսիհէտ ազամ, ալ շու՝ բուռուշու։

ադիո սինիորէ գասթալդօ, ֆրէնդէթէ գուէսթա գիաստրա։

Շնորհ ունիմ՝ ամբուն ձեռամ։ ողջամիր դարձիկը։

Ringrazio le loro Signorie, felice ritorno.

Գնդիկ՝ քեզ եմ ձեռնտուն

ռինգրատցիօ լէ լօռօ սինիէռ-

ՈՒՆ. ՔԵԼԻՆ ՈՒՐՈՒՆԴ.
Abbiam goduto veramente una bella vista.
ԱԿԱՊԻՄ ԽՈՍՈՒՐՈ ՎԵՌԱՍՔԵՆ ՈՒՆԱ ԱՊԵԼԱ ՎԻՍՈՒՆԱ.
Quale fu piacevole a V. S. delle cose, che abbiam veduto?
ԳՈՒՄԼԵ ՔՈՒ ԽԻԱԼԻՀՈԼԵ Ա Վ. Ս. ԱՊԵԼԵՆ ԽՕՍԵ, ԹԵ ՈՍ ԱԿԱՊԻՄ ՎԵՔՈՒՐՈ.
La magnificenza del palazzo accompagnata da sobria modestia.
ԼԱ ՄԱՆԵՖԻՉԵՆԶԱ ԱԼԼ ԽԱԼԼԱՏՈ ԱՍԽՈՎԽԱՆԵՄՈՒԱ ԱՍ ՍՕԱԳՐԱ ՄՈՔԵՍՈՒՆԱ.
La religiosità poi del Padrone m' ha recata le meraviglie.
ԼԱ ՈՒԵԼԻՖԻՕՂԻՈՒ ԽՕՒ ԱԼԼ ԽԱԳՈՆԵ Մ' ՀԱ ՈՒԽԱՍՈՒԱ ԼԵ ՄԵՐԱՎԻԼԻԵ.
Andiamo presto, perch' è tardi.
ԱՆԴԻԱՄՈ ԽՈՒԵՍՈ, ԽԵՐԱ' Է' ԲԱՐԴԻ.
No Signore, ci resta ancora tempo di due ore pel pranzo.
ՆՈ ՍԻՆՈՐԵ. ԼԻ ՈՒԵՍՈՒԱ ԱՆԽՕՐԱ ԲԵՄԻՊՈ ԴԻ ԴՈՒԵ ՕՐԵ ԺԵԼ ԽԱՆԻՈ.
Bene! possiamo dunque finire alcuni altri affari.
ՊԵՆԵ. ԽՈՍԻԱՄՈ ԴՈՒՆԳՈՒԵ ՖԻՆԻՐԵ ԱԼԽՈՒՆԻԱԼԻՈՒԻ ԱՖՖԱՐԻ.
Anzi io aveva da comprare qualche cosa, an-

Նիզէ. խայրրը տէօնիւշ։
Ընդարև զրօսաք զուշալ Ռալի տեսուբ։
Տօղրուսու ոկիր սէ՝ իաղը շէյ կէօրտիք։
Ի՞ ի՞ սեսեՀ իրացդ հաՀՌելի էղև տրուԵդ։
Կէօրտիւ զիւմիւզ շէյլէրուն հաՀՌկըսը հօշ կէլտի ՀԷՆԱՊԻՆԷ։
Մ՚ԷՆԱգործութեՀ պալատուն՝ հանդէրձ չափաւոր վարքէսուբն։
Կերայն ուլուլրը՝ սկր էտէպլի օրանիկլ։
Խակ բարեկրօնութի տէն ՚ի զարմացու�զկս ըմբռնէաց։
Ընենս սահատրն ոՀիրը զր սպանա թաատՀիւպ վէրտի։
Գնասցուք փութով. զի անադան է։
ՅԴէզՀ կիսէլիմ. զկրա կէՀ տիր։
Ի՚չ տր. կայ գէռ երկուժամ ժ՚ Ճաշոյ։
Հայրը էՀինոմիմ. տահալիի տահաՀԹ վար էօյլէ մանՀասընա։
Բարի է. ուրեմն կարէմք վՀարէլ զայլ գործս ինչ։
Փէր էյի։ էօյլէխակ պիր քայրը իշէր կէօրէսիլիլ ըկզ։
Այս խակ ունէի գնել ինչ։ երթիկցուք ՚ի միասին։

dia-

diamo insieme.
անդի՛ Ք՝ ուէ՛էլ գա գ՝ օ՛ֆ՝ա՛ռ՝
ռ՝ գ՝ուա՛լ՝ գ՝օ՛ղա , անգի՛մ՝
ֆ՝ ի՛նուէ՛մ՝.

Վի՛նուռ՝ պէր չէ՛ ապանա՛
ղրապա՛, պէրապէ՛ր կի՛ուռ՝
լեմ։

Զրույց գնելոյ։

Padron, Signor Mercante.
գ՝ադրո՛ն, ս՝ինիօ՛ռ մ՝էրգ՝ա՛ն՝ռ՝էն՝.

Servitor di Vossignoria.
ս՝էրվի՛ռ՝օ՛ռ գ՝ի՛ վ՝օ՛ս՝ի՛նիօ՛ռ՝ի՛ա՛.

Ella ben vede, che vegno sempre da Lei.
է՛լ՝ լա՛ն՝ վ՝է՛գ՝ի՛, գ՝ի՛ վ՝է՛նիօ՛
ս՝է՛մ՝գ՝ռ՝ գ՝ա՛ լ՝ի՛.

Le sono ben obbligato; spero di non mancar nemmeno io per contentarla.
լ՝ ս՝օ՛նօ՛ օ՛ռ՝պ՝լ՝ի՛մ՝գ՝ռ՝օ՛, ս՝գ՝է՛ռ՝օ՛
գ՝ի՛ նօ՛ն մ՝ա՛նգ՝ռ՝ա՛ նէ՛մ՝մ՝ի՛նօ՛ ք՝
գ՝է՛ռ՝ գ՝օ՛ռ՝ի՛ն՝ռ՝ա՛ռ՝լ՝ա՛.

Non mi dolgo della roba, ma solo del prezzo.
նօ՛ն մ՝ գ՝օ՛լ՝ի՛օ գ՝է՛լ՝լ՝ա՛ ռ՝օ՛գ՝ա՛,
մ՝ա՛ ս՝օ՛լ՝օ գ՝է՛լ գ՝ռ՝է՛ի՛օ՛.

Non credo ch' Ella abbia occasione di lamentarsi di me.
նօ՛ն գ՝ռ՝է՛գ՝օ գ՝՝ է՛լ՝լ՝ա՛ ա՛գ՝գ՝ի՛ օ՛ռ՝
գ՝ռ՝ի՛օ՛ն՝ գ՝ի՛ լ՝ա՛մ՝ի՛ն՝ռ՝ա՛ռ՝գ՝ի՛մ՝

Vediamo in che debbo servirla; cosa comanda?
վ՝է՛գ՝ի՛ա՛մ՝օ՛ ի՛ն՝ գ՝ի՛ գ՝է՛գ՝գ՝օ՛ ս՝է՛ռ՝
վ՝ի՛ռ՝լ՝ա՛. գ՝օ՛ռ՝ գ՝օ՛մ՝ա՛ն՝գ՝ա՛.

Vorrei un vestito di panno per l' inverno.

Օրդ բարուվեշ ա՛յ վա՛
ռառական։

Զամանդն հա՛յր օրա՛ ապ՝
զերկեան ադա։

Դառայ եմ ա՛յրուն՝ քում։

Ի՛նքնամին գուլու։

Գ՝ալ՝ ուեսանի՛ ապնուուեղ՝
զի միշտ առ՝քեզ գամ։

Հ՝ադրկեթին կեսրեցյար՝ քի
տայնա սանա կեզկերեմ։

Շնորհ ունիմ ուրուեղ։
ակնուռնիմ թէ՝ ոչ պակա
սիմ և ես՝ ի հանել զքեզ։

Լ՝ամբեուռնիս՝ չ՝ի օրա՝ ու՝
մարբամ՝ քի պինուռ՝ հագզ
ուկեթինի հոշնուեթ կուերիմ։

Ոչ գանգատուռամ՝ մ՝ի՛ նիս՝
թայն, այլ միայն մ՝ի՛ գնոյն։

Մ՝ամանդուան՝ հ՝օրթ՝ բրա՝
շիքայկեթիմ՝ հ՝ոք՝, ես սաղթ
պահա իշեան։

Ոչ կարծեմ ունել՝ քեզ
պատճառս գանգատելոյ
զինէն։

Պիլտիզիմուռ՝ շիքայկեթ՝ կեթ՝
մեզ՝ ուրուգինիկ՝ հ՝ոք։

Տեսցուք՝ ի՛ն՝ ունիմ՝ ծա՝
ռայել՝ քեզ՝ զի՛նչ հրամա՛ն։

Պարքարամ՝ նէ՝ հրամեթիմ
վարտ՝ նէ՝ պուս՝ յուրուրուն։

Կամեմ հանդերձ մի՛ ի՛ ջու՝
իայլ՝ մ՝ի՛ ձմերայնոյ։

Si accomodi, e vedrà i più bei panni di Venezia, d' Inghilterra.

Մի ստացիր, և վեցրա՝ ի քեզ՝ պէտք քանի՝ մի վենետիկ՝ Ինգլիտերա.

Mi mostri alcuni di quelli.

Ահա մի գեղեցիկ՝ մի գոյնէ.

Eccone un bellissimo, cui fa oggi grand' uso la Moda.

Էստեղ՝ ոչ պետք՝ մտածեմ, քանի՝ քա՝ օգտի՝ լինի՝ ոչ՝ գնա.

Della Moda non ci penso mai, purchè sia buona la materia, e buono il prezzo.

Սա՝ լա՝ գնա՝ նոր՝ չի՝ քեզ՝ մի՝, քանի՝ սա՝ պատ՝ լա՝ մարդ՝, և պատ՝ գնի՝ ի՝ քանի՝.

Questo è panno buono, ma il color non è di mio genio.

Գոյնը՝ ի՝ քանի՝ պատ՝, մա՝ ի՝ տոլմա՝ նոր՝ ի՝ պի՝ մի՝ ձեռնի՝.

Eccole un altra pezza di diverso colore.

Էստեղ՝ ոչ՝ ուրիշ՝ քանի՝ պի՝ պիվեռս տոլմա՝.

Il color di questo va bene, ma il panno è troppo sottile.

ի՝ տոլմա՝ պի՝ գոյնը՝ վա՝ պէ՝

Խանգիրխոիմ՝ ցուցանան՝ ինչ՝ էսպես՝ քրշ՝ ինչն։

Բազմաց՝ ուրիշ՝ ուրուշ՝, և ուսցի՝ զարդիւ՝ ցաբանա՝ վենետիկ՝, անգլիոյ։

Պույտուր՝ ինձ՝ ուրուվ՝ կէսարք՝ ան՝ էն՝ էյի՝ ցուցարարը՝ վենետիքին՝, ինկիլիտերանին՝ Ցուցցնա՝ ինձ՝ զարդանա՝ ի՝ նոցանէ։

Կէսարէր՝ պանա՝ ինչարին՝ ոչ՝ քաջին՝։

Ահա՝ քեզ՝ յոյժ՝ ազնիւն՝ որ՝ այժմ՝ ի՝ կիր՝ առնու՝ նոր՝ սովորութիւն։

Իշտ՝ պիր՝ փէք՝ կիրզել՝, քի՝ չիմանի՝ եէնի՝ ասէթ՝ պուտնու՝ բուլանիր։

Նոր՝ սովորութիւն՝ ինձ՝ չէ՝ փոյթ՝, միայն՝ թէ՝ բարի՝ լցէ՝ նիւթն՝ և՝ գինն։

Եէնի՝ ասէթ՝ պարտամ՝ ոչ՝ ին՝. սարթ՝ քիրէսիթէսի՝ վէ՝ պահասը՝ էյի՝ օլսուն։

Սա՝ յս՝ ցուցիայ՝ բարուք՝ է՝, բայց՝ գոյնն՝ ոչ՝ է՝ ըստ՝ հաճոյից՝ իմոց։

Գոյ՝ ցուցան՝ էյի՝ ուրիշ՝, լաքին՝ բուէնկի՝ իսթէտիսիմ՝ ուէյիլ։

Ահա՝ քեզ՝ այլ՝ պուրակ՝ այլագոյն։

Իշտ՝ սանա՝ քայրը՝ փասատ՝ ի՝ պարկիս՝ բուէնկ։

Գոյն՝ սորա՝ բարի՝ է՝. բայց՝ ցուցայն՝ կարի՝ բարակ՝ է։

Պուտնուն՝ բուէնկի՝ էլ՝ վէրիր՝. լաքին՝ ցուցան՝ վէք՝

նէ

նէ, մա իլ քանտո է՝ բուօնէ քօ սօրբիլէ։

Veda quest' altra pezza, che sarà spero di suo genio.

Տես զայս միւս պուրակ։ կարծեմ՝ հաճոյեցդ լցկ։

Զայս է, ամենայն՝ ամբոյ քէզիս, ու նոյնպէս գի սոյնս՝ սիրոյ գի սոյնս ճէնիօ։

Questo sì; tutto sta, che anche il prezzo sia di mio gusto.

Այս բարի է։ Ամայ տեսանել՝ թէ և գինն լցկ ի՞ հաճոյից իմոց։

Գրէնիօ սի՝։ բիրբիօ սիա, գէ անդէ իլ քէզիս սի՝ գի ֆիօ գուսթօ։

Del prezzo non pensi V. S. la contenteremo.

Պատ էր՝ ոչ մտանիս դու։ գոհ պիտի լինիցուք։

Գինեն մի փոյթ լցցի տէրտուն գ։ հաճեացուք զքեզ։

Գինեն՝ մի՝ գրիր՝ դու՝ Տ։ Ս։ գոհ պիտի լինիցուք։

Գինեն

Siamo lungi Signore, posso giurare che tanto mi è costata la roba.

Հեռի չըլլիմք տէր. կարեմ երդնուլ թէ ինձ այնքանոյ եղեալ է վաճառն:

Non voglio giuramenti: questo è un modo di dire sempre sospetto.

Երդումն ոչ կամիմ. այդ տարազ բանից միշտ է կասկածած:

Ora mi dica l' ultimo prezzo.

Եկեմն խնդրեմք. որ մինչև հիմա տուայնոյ շինուածքն տիր:

Dirò in una parola; manco di cinque piastre non posso servirla.

Ընդ սակս ինձ ասեսցի գինն:

Տէր սոնդ պահասքնը սէոյլ պանա:

Մասցիս 'ի մի բան. պակաս քան զհինգ գահեկան ոչ կարեմ ծառայել քեզ:

Me ne tagli dunque dodici braccia.

Վերս սէոդելէ տէյիմ. սեշ քուռուշան էքսիք խրդմէթ էտեմեմ ձէնասլինէ:

Մուրեմն կտրեա ինձ երկոտասան կանգուն:

La servirò subito; ma bisogna prima saldare il conto vecchio.

Էյլլէ խսէ, քէնա պանա գելէքի տրչին:

Կատարեցից վաղ վաղակի. բայց նախ պարտ է տանել զհին հաշիւն:

Lo faremo già a suo tempo.

Պէյնէասրեմնէ, շիմտի է տէյիմ. լարին էվվէլ էսկի հիսապըմըզը կէօրէլիմ:

Զայդ ապագէն արուցուք. յիրուտ ժամանակի:

La supplico di non offendersene, perchè adesso ho compagno.

Օնու քէնտի զամանընտա էթմէզլիկիզու:

Աղաչեմ զքեզ մի ինչ վշտանալ, զի այժմ զոլոզ ունիմ:

Լ՝ սոխքիլիս պի նոն օֆ-
ֆենպենենէ , քէսոքէ՝ ա-
պէսս հ՝ ասմքանէս։

Non sono più in libertà
di dar in credenza.

Նոն սանս քի՝ ին լիպէրթա՝
պի պասս ին տրէպենյա։

Le do ragione; perchè a'
nostri giorni travaglia più
il creditore, che il debi-
tore.

Լէ պս սանքանէ։ քէսոքէ՝ ա՝
նանրոի ճիանի թրասվալիա
քի՝ իլ տրէպիթանրէ, տէ իլ
պէպիթանրէ։

Ma adesso voglio com-
prar a denari contanti.

Մա սպէսս վանլիս տանքանա
ա պենանի տանթանթի։

Ecco il denaro; e le so-
no obbligato. a rivederci.

Էքիս իլ պենանս, է լէ սանս
ասպանիանիս, ա սրիլէպենա-
լի։

Andiamo, Signore, so-
vrasta il tempo di pran-
zare, sento fame.

անդիանս սինէանէ։ սանանա-
ռա իլ թէմպս պի քրանդյանէ,
սէնթս ֆամէ։

Mai Signore, c' è ancora un' ora.

Մա՝ սինէանէ, լ՝ է՝ անքանա
ան՝ ուրա։

Dove siam per desinare
oggi?

Պանվէ սիամ քէս պէպինանէ
ճանի։

Facciam di grazia fuor
dell' ordine, desiniamo

Լարվարարարում հանթարանգ
գանանանն։ զերա չիանի
օրթանում վար։

Ես ես կարող եմ յասա-
ռիկ վանանել։

Գենիմ էլիանեմ ամիլ ակ
վերեսիլ վերմեք։

Ունեք իրաւունք։ զի յա-
ռաջս մեր առաւել առ-
ասպել պարտատերն քան
զպարտապանն։

Հաք քրնեզ վարարը։ զե-
ռա պիզիմ կուենիս ասել
ալանանդը օրան պարանա-
ուան զկյանք էլեմ չեքեր։

Բայց այժմ կամիմ կան-
խառիկ գնել։

Լարին չիանի վեչին խա-
թերիմ արմանա։

Ահա դրամքն։ շնորհա-
նիմ քեզ վերադարձ ասել։

Իշտ ահչէ։ թեղեքքիւր
էմ։ կինե կէօրիւչիւրիւզ։

Երթիցուք տր։ ժամ ճա-
շայ՝ի վր կայ, քաղցել եմ։

Կիսոչլիմ էֆենտիմ։ եա-
ռրամ կուն մանանարը զա-
մանը արը։ քառնրամ աճ
արը։

Ոչ տր։ դեռ ժամ մի կայ։

Հայրը էֆենտիմ։ սահա
պեր սահաթ վար։

Որանօր ճոշելուց եմք
այսօր։

Ղեբրեսեմ էօյլէ մանանարը-
նը եչիլճեյիզ պու կուն։

Կամ ոչ սովորում գոր-
ծեանցք արաչեմ։ ճոշեա-

oggi in osteria.
քանի՞ մի կամ քանի քառորդ ժամ, ինչ ես գնում եմ պանդոկի այսօր։

Benissimo, faremo a suo modo, andiamo.
պանիսիմո, քառիմո ա սուո մոդո, անդիամո։

Բարեւ է։ արասցուք իւր կամաց ըստ, երթիցուք։

Mi si permetta, e andrò per scrivere una lettera.
մի սի քերմեթթա, է անդրո պերսկրիվերե ունա լեթթերա։

Թոյլ տուր ինձ, և երթիցեմ գրելոյց թուղթ մի։

Ed io frattanto vado all' osteria, ed ivi l' aspetto.
է իո ֆրատթանտո վադո ալլ' օսթերիա, է իվի լ' ասպեթթո։

Եւ ես առաջուն գնամ 'ի պանդոկն, և անդ մնամ քեզ։

Addio Signore, torno a momenti.
ադդիո սինիորե, թորնո ա մոմենթի։

Պիտուն պու մնասցուն մեհանեցի կիսուի օրատուս պերքլեբրիմ հազիրեթինեն։ Խաղաղութի պրնիդ, դառնամ վաղվաղակի։

Սադրբնաղբա էֆիենտիմ թեզնեղիք ակնեբիմ։

Օրույցք գրելոյ։

Chi è là? Cosa comanda Signore?
քի՞ է լա։ քոզա քոմանդա սինիորե։

Ո՞վ կայ այդր։ Ինչ հրամայեա տր։

Portatemi presto un foglio di carta, ed il calamaio.
քորթաթեմի քուեստո ուն ֆոլիո դի քարթա, է իլ քալամայո։

Բերեմ վար շուրատա։ Ելի՞ պուլբուր էֆիենտիմ։ Բերեր ինձ վաղվաղակի թերթ մի թուղթ և կապամար։

Sarà servita, eccone tutto.
սարա սերվիթա, էքքոնե

Կատարեցից, ահա ամենն 'ի պատրաստի։

Օլաուն էֆիենտիմ։ իշտե

բանարեր։
Questa penna non mi comoda; dov' è il temperino?
գրանիրա քանանա նան մի հոմ հոպա, փոյ է՝ իլ ընդմքանինո։
Favorista, la tempererò io: la provi Signore.
քանդանոպա, լա ընդմքանանոյ՝ իո։ լա փոյլի սինեոռե։
Basta, basta, ho fretta di sbrigarmene presto.
պանրա, պանրա, ոյ քանդրրա պի պրոնիանանե քանդրոռ։
Non mi fate susurro.
նան մի քանե սասասաս

brajo.
Սիետե ուն մատտո ; է քանդո մաի տրենտա սի կոնտանո ին Ֆեբրաջո։

Siete un matto; e quando mai trenta si contano in Febbrajo?
Ho fallato Signore, voleva dire, di Marzo.
Հո ֆալլատո սինիորե , վոլլեվա դիրե , դի մարցո։

Adesso gli scriverò de' rimproveri gagliardi.
Ադեսսո լի սկրիվերո՝ դե՝ ռիմպրովերի կալիարդի։

Ai quanti siamo del mese?
Ai sei, agli otto, ai dieci, agli undici, &c.
Աի սեի , ալլի օտտո , աի դիչի , ալլի ունդիչի։

Datemi il polverino. La comandi.
Դատեմի իլ պոլվերինո . լա կոմանդի։

Fateci la soprascritta, եմ՝ il soprascritto.
Ֆատեչի լա սոպրասկրիտտա, իլ սոպրասկրիտտո։

Vossignoria l' ha sottoscritta?
Վոսսինիորիա լ՝ հա սոտտոսկրիտտա։

Credo di sì, ma guarderò di nuovo.
Կրեդո դի սի՝ , մա գուարդերո՝ դի նուովո։

սրվարի։
Սանդրդամ շուտսոնթ այլն օթիս զանուս։
Ընանիս ես դու. ի՞նչ բնաւ էրիսուն օր լինի՝ ի փետրվարի։
Տէրի միսին , հէչ շուտսոնթ այլն օթուզու օրուրմու։
Սխալեցայ տէր , կամիր ասել , մարտի։
Իսանդրդամ էֆիէնտիմ. ասէմիք խսնթէրլիսիմ մարտայլն։
Ա՞յժմ գրեցից առ՝նա յանդիմանութիւն խիստս։
Շիմտի զօրու սիլիթմիէր եազայրամ օնա։
Քանի օր է ամսոյս։
Ա՞յլն քանի՞ սրբ։
Վէցներդ է , ութներդ , ասանիներդ , մեռասան , և՝ն։
Ա՞ լիթրոր սրբ , սէքիզի , օնու , օնսիրի։
Տուր ցիս զաւազնոցն։
Ընկալ այր։
Վէր պատնա թօզ քասրինը։
պույուր էֆիէնտիմ։
Գրնա զհասցէն։
Մէքտուպ խասուսնու եազ։
Տրութնդ ստորագրեաց զնծուզնն։
Ճէնանդինիզ իմզայը քօսունուզմու։
Կարծեմ այո՝ . բայց հայեցայց միւսանդամ։
Սանդրդամ քոսուսմ , լսքին կինէ ստպայրամ։

Va bene; or piegatela, e sigillatela colla mia cifera.

Բարեւոր է. արդ ծալեա զայն, և կնքեա իմով նշանաւ։

Դայն տուր. տէ տուր ծռուելոյ ստնելոյ նիշանքովքս մոմիւրով։

Dov' è il Servitore? Portate questa lettera alla posta.

Ուր է ծառայն. տուր զիմս զայս 'ի թղթատանն։

Non vi scordate di pagar il porto.

Մի մոռանար վճարել զվարձան։

Ci resta ancora, Signore, di pagare per un' altra lettera.

Մնաց մեզ վճարել տէր և վասն այլ թղթոյ։

Տահա տէր քայրը քեզ հասս ինն վերէնդիմիզ վար է ֆինտիմ։

Eccovi una piastra, pagate per tutte e due.

Ահա քեզ դահեկան մի. վճարեա զոր երկուցն համար։

Լուսէ սանա տէր քուռուշ։ խրխինիսէ էօտէ։

Camminate presto per tornar quanto prima a casa.

Գնա՛ արագ առ 'ի դառնալ 'ի տունն վաղվաղակի։

Զատիլը իւրիս քի թէղ սէօնէսին էվէ։

Ed io vado adesso al mio Compagno per desinar con lui.

Եւ ես գնամ արդ առ ընկերս իմ ճաշել ընդ նմա։

Պէնուէ կիտէրիմ այսքատաշրման սիլէսինէ էմ մէզ։

Se occorrerà qualche caso, mi troverete in tal osteria.

Եթէ պատահեսցի ինչ։ գտանիցէք զիս յայն ինչ պանդոկի։

Էյէր տէր չէյ զուհուր

զբ, դ բառվեսքիւն ին բանչ ասրեսքա։

օրուրսա, սկէնի Ֆալանմ մէհանէսէ սուլուրսրզ։

Օրոյցք Ճաշկիերուն։

Ecconi, Sig. mio Compagno, ho osservato la mia parola.

Էչչօմ, սին. միօ չօմիանէօ. հօ օսսէրվատօ լա մի՝ ֆարօլա.

Հաստատեկ եմ, ովրն իմ ընկերակից, կայի՝ ի բանի խնամ։

Neppur io ho mancato dalla promessa di non pranzare senza V. S.

Նէֆֆուրա իօ հանչատօ չա ֆարօլիասա փի նօն ֆարանյարէ սէնզա Վ. Ս.

Իշտէ սկէնիմ ազա քաֆիատարրամ սէօղեմանէ տուրատում։

Diamo ordine all' Oste per apparecchiare il pranzo.

փիամօ օրտինէ ալլ՝ օսթէ ապարեքիարէ լ՝ ֆարանձօ.

Իրա եմ ոչ պակասեցայ՝ ի խոստմանեկս՝ չճաչել առանց ովրումէզ։

Սրմանէ սեցուք պանդոկապետն պատրաստել զճաչն։

Vediamo cosa ci avete Sig. Oste?

Վէտիամօ ինչպէ չօզա չի ավէթէ սին. օսթէ.

Վէնոսկ սէօղեմանէն էր սիրմէսիամ սիզսիզ էէմմէզիզ։

Սրանմանէ տեսցուք զինչ ունիս մեզ ովրն պանդոկապետ։

Servirò lor Signori in tutto quello, che vorranno comandarmi.

սէրվիրօ՝ լօռ սինիօռի ին ռուռիռօ ֆուէլլօ, փէ վօռռաննօ չօմանդարմի.

Տէ՝ պարարամ սիզի նէնէ վարարզբ մէհանէնդր ազա։

Ծառայեցցից ձեզ յամենայն զոր հրամայեցեք ինձ։

Adunque portateci una minestra fatta col latte di gallina.

ադունքուէ ֆորթաթիչչի ունա մինէսթրա ֆաթթա կօլ լաթթէ դի ֆալլինա.

Ապա ուրեմն բեր մեզ թան արարեալ կաթամբ հաւու։

Իրոյլէիսէ. կէթթիր սիզի սիր չորապա թավուք սիւ սիւիլի եաթալմազ։

Mi

Mi dispiace, Signori, perchè i pulcini l' han mangiato tutto.
Մի գոյութիւն ունիմ, քանզի նոքա ամենայն ուտեցին։

Ցաւելի՛ ունիմը, զի ձագքն կերեալ են զայն ողջոյն։

Lasciamo di burlare, la fame ci spinge.
Լաւանանք գի պարելոյն, լա քաղցն մեզ։

Եկայք ապաստարիմ, զի բա փիլիսիկէր նէմիշէր սիւթիւն սեւ։

Portateci dunque una zuppa, un cappone allesso, due piccioni, un arrosto di vitello coll' insalata.
Բերեցէք զկաստակս քաղցն ասիպէ զմեզ։

Տարայք գոյացիս, ամբոյ սիպկն տիւրթիւյր։

Saranno servite, a momenti sarà preparato tutto.
Սարքեալ ի՛ ի՛ ի՛

է սովոր ինչպես քամ լա տուչ, է ինչպես պինդ։

Così porta adesso la moda predominante.

բայց՝ քամ ոչ լա մոդա քանդանելիս։

Noi però facciamo il nostro dovere, senza aver mira alla Moda.

Ինչ քեզո՝ քաղցրամոտ է ինչ որոշ բոլոր ինչպես ավելի մեր ամ ամ մեր։

O che gusto, che sento da questa zuppa!

ո քեզ քամ, ինչ ինչպես գա գուլաբ քամ։

Non so se la fame, oppur il cibo mi cagiona tal gusto.

Ինչ ոչ է լա քամ, ինչպես է լիպ դ տանիս ինչ ինչ։

Proviamo del cappone, veramente è assai ben cotto.

քամ ինչպես գնալ տանիս, վերամ է՝ ասամ պեն գրուած։

I piccioni sono men cotti.

ի քիչ ինչ ոչնչ մեն գրուած։

L' arrosto mi satollerà abbastanza.

լ՝ ասամ դ ամ ինչ՝ ապրանքանիս։

Non beve Vossignoria?

Ինչ պիտի վրանիս։

Ho bevuto quanto basta; il vino non è cattivo.

Ինչ ինչ ինչ։

Այսպիսի հաց չի քարմնալուն վեր արհնելիանց։

Այսպէս վարի այժմ սիրելի նորուելին։

Պէտքլի կէսթիւրիւք չիմ ամ նէնի ասելի խանելուր։

Այլ մեք ապրացուք ըստ պարտուս մեր առանց հայելոյ 'ի նորուելի։

Ինչ պրիանամքը էանչիանէնի ասելիկ պաքմալուն։

Օ խարդ ախորժանաչակ է հաղթանս։

Ոչ՝ չէ զէթելի տիր շու սուփ։

Ի՛ գիտեմ քանզն՝ թէ կերակուրն առնէ յիս զայն ախորժակ։

Փորձեմ անկրբ մի եղանամ թահրմ օլ էզէթի պանա վէրիյոր։

Ճաշակեսցուք յորձանէն արդարև բարեաք եփեալ է։

Էրէյելիմ բալը քանան, ամ մա էյի փիշմիշ։

Զաղք ապանուց կիսաեփեալ էն։

Կէօվերճէնն փալաղարը աղ փիշմիշ։

Խորովածն ըստ բաւականէն յագէցուսցէ զիս։

Քէպաղ պէնի կէրէյի կիսի տոյուրուր։

Ի՛ ըմպէ ատու թէդ։

Ճէնանալն իշմէզմիսին։

Գինին ոչ է յոսի։

Եւ գնէնուրս գոսանուրս պանա, իւ վինս նան է՝ գուրիվ։
Ինքթիւիր լեռիմ. շարաւ փիկնա ուէյիլ։

Ringraziamo Iddio, siamo satolli.

գոհուութիւն ոնն, զի յագեցաք։

Ուինուուիմս իպոիս, ուիամս սարեցլի։

Տիւքր սրլսանա, քանիրը մրզ ասյուու։

Vediamo adesso quante spese ci presenterà l' Oste.

Տեսցուք սրդ՝ որչափ ծախս ցուցանէ մեզ պանդոկապետն։

Ջիգիմս սպէնս գոսանուրնէ ուէնզիր էր գուրէնրէնա՝ լ' օսրէ։

Պարարլիմ չիմոի նէրբուսար հարձ կէօսարէրէձեր սիզ մէհանէձի։

Chiamate l' Oste, che venga a parlarci.

գիամարէ լ' օսրէ, գէ վէնիա ա գուրլամուշ։

Կոչեցէք զպանդոկապետն զի գայցէ խօսել ըն մեզ։

Servitore di V. S. sono rimasti lor Signori servi a dovere?

ուրուլիրօրէ գի Վ. Ս. ուշ նս ամմանրի լոռ սինիօրի ուրուլիրի ա գուլէրէ։

Ազարբրն մեհանէձիլի, քի կեբսին սէօյլէշսին։
Ծառայ եմ. տէրուռի ձեր հաձեալ է ըն սպաս մեզ։
Իշտէ քուրուրզ. ՆՀնա սինիրզ էյի հրզմէթ օրուն սուռմու։

Siamo ben contenti del pranzo, vogliam saper le spese.

գոհ եմք զՇարչյն կամիմք զխուրլ զծախսն։

Ուարհրմուն էյի հօշնութ ըզ. հարձրնը սիրմէք խ-թէրիզ։

Սպամս պէն գուրէնրէնրի գէնլ գոսանդս, վլ՝ լիամ սարէնա լէ սպէնդ։

Spero che saranno contenti anche delle spese.

Յուսամ թէ գոհ լինիք և զծախուցն։

Սպէսս գէ սարանս գուրէնրէնրի անգէ գէլլէ սպէնդ։

Ուամարքմ. քի հարձնան ուա հօշնութ օրսրնրզ։

La spesa è poca, tre piastre sole.

Ծախքն սակաւ են. երիք գահեկան և եթ։

լա սպէնդա է՝ գօգա, բանէ գիամարանա սօլէ։

Հարձ ազարը, սաղթ խէ քուռուշ։

Non è troppo, è una spesa onesta, la soddisfaremo.

Չէ կարի. է ծախք չափաւորվձարեացուք զայն։

Նան է՝ բանօգէգօ, է՝ սանա

Զգ տէրէլ. ինսաֆը սկիր հարձնորը. և գոսանրիզ օ-

սէնդ

սէքզա ինէնա , լա սոգգիէ գուանէնտ։

Նաև։

Sappiano, che c' è un Signore fuori, che dimanda lor Signori.

Գիտասջիք՝ զի կայ արտաքոյ պրն ոմն, որ խնդրէ զնոսա։

սանէէնտո, էէ ՝ն՝ սան սի նէնտանէ գուանտի, էէ գիմանդա լոր սինէնտի։

Մաշուտինիզ օրա քի որ շարտա պիր ապա հարցիրէ թիւնիզն սուրայոր։

Si servi subito, venghi drento.

Հրատանցեսցէ վաղվաղակի՝ եկեսցէ՝ ի ներքս։

սի սէնոնի սանոդրիո, ՝նէնի գանիրիս։

Պատրոնաւն թէզ իէէրի կէլսին։

Padroni, Padroni i miei Signori!

Բարով ձեզ տէարք իմ։

ֆարանոնի ֆարանոնի ի միէի սինիորի։

Վարթինիզ հայրս օրա ամ զալարիմ։

Ben venuto Signor Andrea carissimo.

Բարով եկիր պրն Անդրէաս սիրելի։

պէն ՝նէնուրիս սինիոր անդրէա գարիսիմո։

Հօշ կէլտին անդրէաս ազա սէվգիլիմիզ։

Ben trovati Signori; io mi consolo di trovargli in allegria.

Բարով գտի զտեարագ։ ուրախ եմ ընդ գտանելս զնոսա՝ ի զուարճանէ։

պէն ՝ռոդ՝ռիի սինիորի, ՝ռիո մի գանոնդա գի ՝ռոդ՝ռանի ՝ն ալլէգրիա։

Հօշ պուլտուք սաղալարսեվինիրիմ սիզի շազլըքտա պուլտուղումա։

Anzi la sua presenza ci ha fatta un' allegria maggiore.

Մանաւանդ թէ գալուստքո առաւել ևս զուարճացոյց զմեզ։

անդի լա սուա գարէնդա ՝նի հա ֆաթթա սան' ալլէգրիա մաջջիորէ։

Իլլա սիզին կէլիշինիզ զկայատէ շազլըք վէրտի սիզէ։

S' accomodi Signore, sentiamo cosa c' è di nuovo.

Ասնց բազմանայ պրն, լսենք՝ զի՞նչ նոր ինչ կայցէ։

՝ասգգոմոդի սինիորէ, սէնտիամո գոզա ՝ն՝ գի նոսովէ։

Պատրաստ օթուր էնինէ սիմ. պարքալըմ նէ էէնի շէյ վար։

Se ne sentono molte, tutte funeste, poche vere.

Բազում ինչ լսի. ամենայն արտունական, սակաւք ճշմարիտ։

Զաք չէ։ Իշիոիշյօր, Միամ
լէսի միամիամէթլի, ալը
սահիհ։

Cosa ha egli letto nella gazzetta?

Զինչ ընթերցեալ է քո 'ի
թուղթս լրոց։

Ho avuto l' occasione di leggerla, ma non l' ho letta.

'Ես օքուտունուզ խասիէր
քիսահաթլարընում։

Էզև ինձ պատահաւել ընթերցանել զայն, բայց ոչ ընթերցայ։

Forse perchè gli mancava tempo di leggerla.

Վարբաբ թիրուսանտրմ ունու օքումապա, լաբին ա քուտանտրմ։

Թերևս ոչ ունէր ժամանակ ընթերանալոյ զայն։

Sì per la mancanza di tempo, sì per poca fede che ho alle cose contatevi.

Պէչքիմ զամանընըզ էսղուտու ինու օքուտապա։

Թէ առ 'ի չգոյէ ժամանակի, և թէ ասկս թերահաւատութեան 'ի պատմեալսն 'ի նմ։

Quello che so di certo, si è, che si sono delle malattie e frequenti, e pericolose.

Հէմ զամանրմ օլմատրղը իշին, հէմ քի օլ քատատրթիմանտրմ եաք տուր օնտա նապէլ օլան չէյլերէ։

Questo è l' effetto funesto della stagione.

Զաք գիտէմ հաւատի՝ այս է՝ զի գոն իսթուէլք՝ և բազումք, և վատանգաւորք։

La nostra casa per anco è libera da questa disgrazia.

Սահիհ ոիկլոիդիմ պուտուր, քի հասատալը վարտըր հէմ չաք, հէմ քոլքուլու։

Այս է գուժալի գործ եղանակաց։

Պու միամիամէթ՝ հավանընն հասիէթի տիր։

Տունս մեր դեռ ապատ է 'ի պատատարէս։

Պիրիմ էվիմիզ չիմոիլիք

լա նօ՛ռնա փա՛ռա ֆէռ ա՛նէօ է՝ լէ՛ռէռա փա գռա՛ռնա պէ՛լ՝ռա՛յէռ։

Signori, ecco il loro servitore vuol parlare con loro.

էանէ՛ռ։ էՙէէօ էլլօ՛ռօ ռէռ՝ վէ՛ռնօռ վռա՛լ ֆռա՛լռա՛ռ էօռ լօ՛ռօ։

Veni avanti, cosa ci avete d' avviso?

վէ՛ռի ավա՛ռնի։ էօ՛ռա լի՛ ռ՝ վէ՛ռնռ գ՝ ռվէ՛գ։

La sappia Padrone, che il Sig. suo Fratello sta assalito da una febbre acuta.

լա ռա՛ֆֆէռ ֆռաֆռօ՛նէ։ էէ ֆի՛ սէ՛ն։ ռա՛ռօ գռա՛ռնէ՛լլօ ռնռ ռասռալէ՛ռօ գռ՝ ռ՝ռնռ գ՝էկէգռէ ռէ՛ռնռ։

O Dio! che nuova funesta ci date!

օ գէ՛օ։ էէ նռ՝օ՛վ գռռնէ՛ռ լի՛ գռ՛ռնէ։

Così è Signore; e si dee aver cura quanto prima.

գօռի՛ է՝ սէ՛նէօ՛ռ։ է՝ ռի գէ՛է ռվէ՛ռ գռ՝ռռա գռռա՛նռօ ֆռի՛ֆռ։

Ecco alla nostra rosa d' ailegria attaccate le sue spine!

է՛էէօ ռ՝լլռ նռ՝ռնռ ռռ՝գռ գ՝ ռլլէ՛նռ՝ռ ռռնռէէռ՝ռ՝ լի՛ ռ՝ռ՝ռ ռէ՛գ՝նէ։

Andiamo dunque Signori, e nel tempo stesso condurremo il Medico.

Էանք։ տրը պու խէ՛թ՝ ատան։

Տէ՛ռրք։ ահաւասիկ ծառայ ձեր կամի խօսել ընդ ձեզ։

Ա՛ղալար։ իրգմէ՛թքեաբրընրզ կէ՛լմիշ խմթէր սէ՛օյ լէ՛մէղէ։

Մ՝ատիր յառաջ։ զինչ ունիս ծանուցանել մեզ։

Իլէրի կէ՛ջ։ նէ՝ հապէրին վար պիղէ։

Ծանիցի՛ տր իմ։ զի պարոն եղբայր քո ըմբռնեալ կայ յախտ սաստիկ ջերմանէ։

Մ՝ալիմին օյա է՛ֆէնատիմ։ քի ազա պիրատէրինիզ հիւմմատան թուլթուլուփ էամթրյօր։

Ո՛հ տր։ զինչ լուր գուժալի տաս մեզ։

Ա՛լլահ ա՛ղլահ։ նէ՝ միւսիւպէթի հասէր վէրէյ օրտուն պիզէ։

Այսպէ՝ է՝ տր։ և պարտ է արագ դարմանել։

Գէօյլէ տիր էֆէնատիմ։ վէ թէզնէ՝ շարէսինի կէօրմէլի։

Ահա՝ ի վարդ զուարճութեան մերոյ կցեալ փուշք քեզ։

Իչտէ պիզիմ շաղ լըք կիւլիւմիւզէ թիքէնլէր թաքըլտը։

Ա՝պա գնասցուք տեարք։ միանգամայն տարցուք և զբժիշկն։

անպիտանմ գոնգաւոր սինիորի ի նեղ ինչ մեր մեր սիրոյ ծառայութեան իւ մեր։

Տէր իմոնի կիտէլիմ աղաչեալ, վէ հէքիմիտի կէօթիւրէլիմ։

Օրոյցք բժշկի և հիւանդի։

Si prenda l' incomodo, Sig. Dottore, di visitare il mio Fratello.

սի գոնգաս լ' ինգօմոդօ, սինորօ դոթթօրէ, գի վիզիթարէ իւ միօ ֆրատէլլօ։

Son pronto a servirgli, andiamo pure.

սօն գոնթօ ա սէրվիրլի, անդիամօ գուրէ։

Che male sente questo Signore?

գէ մալէ սէնթէ գուէսթօ սինորէ։

Ha avuto all' improviso una febbre gagliarda, per cui perdette il senso.

հա ավուտօ ալլ' ինգոմիզօ ունա ֆէպպրէ ղալիարդա, ֆէր գուի գէրդէթթէ իլ սենսօ։

Ne' giorni passati se ne sentiva niente?

նէ' ճիորնի գասսատի սէ նէ սէնթիվա նիէնթէ։

Si Signore, sentiva un dolor di testa, poca voglia di mangiare, e una debolezza.

սի' սինորէ, սէնթիվա ուն դոլօր գի թէսթա, գօգա վօլյա գի մանճիարէ, է ունա դէբոլէզզա։

Յանձն առ զաշխատուել տր բժիշկ՝ այցառնել եղբօր իմում։

Օահմէթ օրուր հազիրմ թինէ հէքիմ էֆէնտի զիյարէթ իթմէղէ քարարաշրմա։

Հօժար եմ 'ի ծառայել նոցա, ազէ երթիցուք։

Հազարբրմ հրգմէթինիզէ, հայրուէ կիտէլիմ։

Ջինչ ցաւ զգայ այս պարոնս։

Դէ՞ աղբը չէքէր ոչու ա դա։

Ամրոնեցաւ յանկարծակի 'ի ջերմ սաստիկ, մինչև անզգայ լինել։

Պիր ըսրթմա թուրթուրքաֆիլ՝ քիքէնտինի գայպ էթտի։

Յանցնէ աւուրս զգայր ինչ արդեօք։

Կէչէն կիւնլէրտէ պիր չէյ ուուշյարմըյորը։

Այո՛ տր. զգայր ցաւ գլխոյ, անախորժութիւն կերակրոյ և անզօրութիւն։

Պէյլի էֆէնտիմ, ուուշյարը պիր պաշ ադրըսը, իշտահսըզլը, վէ պիր տէրմանսըզլը։

Quanti giorni sono, che pativa questi incomodi?
գուանրի ճիօռնի սօնօ, էէ թարիվա գուէսրի ինդիսօպի։

Քանի՞ աւուրք են՝ յորմէ հիւսէ կրէր՝ զայսոսիկ նեղութիւնս։

Saranno cinque giorni in circa.
սառանոս չինգուէ ճիօռնի ին չիրքա։

Քանչ կիւն տիւր քի պու ուանհանիսդ ըզզը չէքերիսկո։

H preso qualche medicamento?
ամ թուէզ գուանչէ մէպիքա մէնրօ։

Լէն իրրև աւուրք հինգ։

Սանքի սէշ կիւն տիւր։

Sì Signore, una dramma di Rabarbaro con mezz' oncia di Cassia.
ամ՝ սինիօռէ, ամնա գուանմ մա պի ռաբարարուս գօն մէցց՝ օնչիա պի գասսիա։

Լ՚յո՞ր, որամ մի խաշնդեզ, և կէս ունկի կասսիա։

Պէչի էֆիէնտիմ, պիր տիրէմ բաւէնա՝ ալօրիմ ալրէմ իսյարշէմպէկիլէ։

Bene! ha operato abbastanza?
պէնէ. հա օիէռաթօ ապպաշնանիա։

Բարւոք. ներգործեաց ըզ բաւականին։

Così così, anzi poco, perchè era stitico.
գօսի՝ գօսի՝, անչի գօգօ, գէռգէ՝ էռա ռիչիթիգօ։

Էյի՛ տիր. քիֆայէթքաստ ամէլ էլթուիմի։

Սյոյզ և այնպէս, մուռանդ տակաւ. զի պինդ էր որովայնն։

Osserviamo adesso come va il polso.
սսէռվիամօ ապէսսօ գօմէ վա իլ գօլսօ։

Սհիլսակ. իլլա ազ. զիրա քասդ իսի։

Զնեանգուք այժմ զիարդ է զարկ բազկին։

Tristo! cammina da Corriere; ha una febbre gagliarda, ch' è per crescer ancora.
թրիսթօ. գամմինա գա գօռրիէռէ. հա ամնա փէպպրէ գալիարդա. գ՚է՝ գէռա գռէսչէռ անգօռա։

Պաքաւլըմ՝ շիմոի նամարլ ուրր նավզը։

Զարուզ է. իբր ստուրհանդակ ընթանայ, ունի ջերմ սաստիկ, որ զայրասցի և ևս։

Co-

Cosa sente adesso Signore?
Ի՞նչ զգայ պարոն Տիրոջ նէ՞ հոգեյարաւուն ատեն։

Sento un fuoco, che m' abbruccia per tutta la vita.
Զգամ հոգ մը, որ կէզուս զմարմինս բովանդակ կեանքիս ատենէն։

Come ha ella passata la notte?
Զիարդ անցուցեր գիշերս։

Male assai, senza dormir mai, con una sete barbara.
Պուկ կէտէ նամարդ կիւրէրեն։ Զարհուրար յոյժ, անքուն ամենևին, և գիշնդակ ծարաւով։

Ha egli sudato mai? Mai, niente.
Քրտնեցա՞ր բնաւ։ ոչ բնաւ, ոչինչ։

Per ora Signori, la prima cosa sarà una cavata di sangue.
Հիշ թէ ի՞նչ մի։ ամա՛ս, հէ՛չ։

Ամ. այժմ տեսակք նախ առաջին՝ արիւն հանել պարտ է։

Prima dal braccio, e poi, osservando il bisogno, anche dal piede.
Նախ՝ 'ի բազկէն, և ապա՝ հայելով 'ի պէտսն, յոտից ևս։

Per bevanda si prenderà Limonea lunga, poca, e spessa.
Խմոխիտս քօլտան։ սոնդրա խիտիզտանտա կէօրէ՝ պայքուտանտա։

Ամենի ատցի նիմ լեմոնաջուր անօր, սակաւ և յաճախ։

Dd 3 Il

Il cibo sarà brodo schetto, e niente più.
իլ չիպօ սարա՝ պրօտօ սգէ՝ ռօ, է նէ՝ նիէ՝ ֆիւ՝.

Կերակուրն լիցի արգաւնակ ուսկ, և ոչ այլ ինչ։

Oltre di questi metteremo anche de' vessicanti.
օլ՝ռէ՝ գի՝ ֆրէ՝ սէ՝ռի սէ՝ռէ՝ սէ՝ մօ՝ անօ՝ գէ՝ վէ՝սիգանռի։

Մանաւանդ օրսուն ուսուցանենք էլեգուս-գրոյրը շէյ ակիլ Գաց յայցանեն դիցուք և խարան։

Tutto ciò non ostante, sappiano lor Signori, che siamo imbrogliati.
ռա՝-ռռօ չիօ՝ նօն օսռանռէ՝, սա՝ ֆիգիանօ լօ՝ սինէ՝օ՝ռի, գէ՝ սի՝մ՝օ իմպրօլիանռի։

Պունդարուան մասուն փեհ-լիսան և աքրարուս քօրուզ։ Ամ՝ լ՝ վր՝ ալար՝ ամի գիլ-ուսաչիք ուեարք, զի՝ ի՝ պարարման կամք։

Il mal' è acuto, è troppo avanzato.
իլ մալ՝ է՝ ակ՝ուռօ, է՝ ռօ՝ ֆօ՝ ավ՝նիանռօ։

Լարիւն հեր պու՝ շէյլերի էլեգուիրուեն սանդրա, մա-լեւ-մինիզ օլաքի գուուսրզ։

Io non mancherò di fare tutto il possibile per il corpo.
ի՝օ նօն մանգէ՝օ՝ գի՝ ֆա՝՝ռ ռ՝օ՝ռռօ իլ ֆ՝սսի՝գիլէ՝ ֆէ՝ իլ գ՝օ՝ֆ՝օ։

Սաստիկ է ախուն, և աւելել զայրացել։
Հասմալրը սերմ ուիր, ջաք աղմրչ։
Էս ոչ հեղգացայց առնել զնամ հնարս սակս մարմնոյն։

Lor Signori faranno bene di avvertir l'ammalato del pericolo.
լ՝օ՝ սինէ՝օ՝ռի ֆ՝ռ՝ռանօ գէ՝ նէ՝ գի՝ ավ՝ զիրռ՝ի՝ լ՝ ամ՝մալ՝ռօ գէ՝ ֆէ՝ ֆէ՝ռ՝ի՝գ՝օ։

Պիէն էքսիլմէմ հեր չարէ՝սինի քայրբմաղա թէնն թարաֆիրուան։
Տրուէ՝ ձեր բարուք առնէ ազդ առնել հիմանդին զվուանդն։

Addio Signori, Dio mi darà un avviso lieto.
ադ՝գ՝օ սինէ՝օ՝ռի, գ՝օ՝ մ գ՝ռ՝ռ՝ ռ՝ ավ՝ի՝գ՝օ լ՝էէ՝ռօ։

Ճէնասինիզ էյի կուերս սինիզ հասմայա ուուս-ուրթմաղա թէ՝հլիքէյի։
Կաղջիք խաղաղ-թեամբ ուեարք. ամ ընկալայց լուր խնդուութիւ։

La ringraziamo, Signor Dottore, gli raccomandiamo ogni sollecitudine.
լ՝ռ՝ինգ՝ռ՝այ՝գ՝ամ՝օ, սինն գ՝օ՝ռ՝

Հոշնամ քաղրնիզ ապալարս, ալլահ գիր էյի հապէր վէրէ։
Շնորհակալեմք զքէն տէր բժիշկ, յանձն առնեմք քեզ զնամ խնամակալութիւն։
Թէ՝ղէ՝քիւ՝ իզ հաքիրէ՝

բնութիւն։ Եվ ահա հոգատարութիւնս
ամենայն ուղղեցաւ։
Per l' aiuto di Dio avrò tutta la premura, Addio.
Աստուծոյ օգնականութեամբ զամենայն փոյթ յանձին կալայց։ Բարով մնասցիք։
Cosa ha detto il Medico per la mia malattia.
Ասաց բժիշկն հիւանդութեանս համար։
Dice così così, spera.
Ասաց այնպէս այնպէս։ Հուսայ։
Ditemi chiaramente se sono in pericolo, o no?
Ասացէք ինձ յայտնապէս, թէ վտանգի մէջ եմ։ Թէ ոչ։
Già tutti siamo in pericolo, nessuno può aver sicurezza.
Արդէն ամենեքեան ի վտանգի կայք։ ոչ ոք է յապահովի։
Vi prego, dite più chiaro.
Հարցանեմ զձեզ։ յայտնապէս ևս առաւելագոյն։
Dice il Medico, che noi penseremo pel corpo, esso penserà per l' anima.
Ասաց բժիշկն։ թէ մեք զմարմնոյն հոգայցուք։ և ինքն զհոգին։
Ho inteso; la mia morte dunque è imminente.
Լուայ։ մահ իմ ուրեմն առաջի կայ։
Ohimè i miei peccati!
Տուայտում։ Հոյակապ է մեղաւորութիւնս։
Վայ ինձ ի մեղաց իմոց։

ՕՀԻՆ՝ Ի ՄԵՆԻ ԶԵՏՈՒՆԻ։

Non abbia paura, Sig. Fratello, siamo in man di Dio.

Ներ ազգիս զատուս սին. քաղաքեցիս, ոչ մեռնիս ի ձեռն ոչ։

Non temo dalla morte: perchè sempre son vissuto come mortale.

Ներ ՐԵՄՍ զանցանս մեռանիս։ զեռան՝ սեմեռանիս սեռ ՀԵՌԱՆԻՆ ԲՈ ԹՈՄԵ ՄԵՌԱՆԻՆ։

Ma mi fa timore il tremendo Tribunal del divin Giudice.

Մա մի քա բիմՈՒՆ Ի ԲՈՒՆ ՄԵՆԱՊՈ ԲՈՒՆԱՆԻ ՊԵՆ ՊԻ ՀԵՆ ՃԻՄՈՒՊԻՆ։

Ecco finito per me il mondo!

ԷՀՊՈ ՔԻՆԻԲՈ ԶԵՌ ՄԵ Ի ԼՍՈՆ ՊՈ։

La sanità si conosce allor, quando si perde.

Լա սանիբա՝ սի գՈՒՆՈՒՆ ալ ԼՈՌ։ գՈՒՆԱՆՊՈ սի ԶԵՌՊԵ։

Quanto sia pregevole la nostra vita, si scorge nel suo fine.

ԳՈՒՆԻՆԲՈ սի՝ ՀՈՒԶՄԻՎԼԻ Լա ՆՈՌՈՒՆ ՎԻԲՈ, սի ՍԹՈՒՆՄԻ ՆԻԼ ՍՈՒՆՈ ՔԻՆԻ։

Misero me! con quante negligenze ho menato la mia vita.

ՄԻԼՈՒՆ ՄԵ։ ԹՈՒՆ ԳՈՒՆԻՆԻ ՆԻԼԻԶՄԻՆԻՆ ԱՈ ՄԵՆՈՒԲՈ Լա ՄԻՈ ՎԻԲՈ։

Վայ կիւնահլարում։
Մի երկնչիր պրն եղբայր,
'ի ձեռին այ եմք։
Քանզի պիրտաւէր աղամ,
ալլահրն էլինուէ իզ։

Ոչ 'ի մահուանէ երկնչիմ.
զի միշտ իբրև մահկանացու կեցի։
Բայց զիս մահէն քաղքնամ. զի
բա ապրում էօլէՀՀ կիրգի
կեցինամիմ։
Այլ զիս երկեցուցանէ
ահաւոր ատեան ճշմարիտ
դատաւորին։
Իսա պէնի քաղքուտուր
Ալլահրն հէյպէթլի տի
վանը։
Ահա վճարեցաւ վէ իմ
աշխարհ։
Իշան պէնիմ թարուքիմ
տան կեցի տիւնեա։
Առաջուն յայնժամ ճանաչի, յորժամ կորնչի։
Սաղլըք օլզաման տուրուր, հայան քայրպ օլուր։
Լեռ քանի պատուական
իցէ կեանքս մեր, 'ի վախճանին իւրում ճանաչի։
'Նէ քաւտար քրյմէթլի օլ
տուղու էօմրիմիզին՝
քէնտի ատնղունտա տուրուր։
Այլ եղկելոյս. քանի՞
անհոգութեամբ վարեցի
զկեանս իմ։
Վայ հալբիս. նէ՞ քաւտար
հանգիստիկ կեցիւրտիմ էօմ
բիւմիւ։

O per-

O perdita irrimediabile!
O momento terribile!
 օ ֆէնոֆիբ ի-ոոնիբիֆոգի-
ղէ. օ մօմէնբօ բէոոոբիգիէ.

Preghino lor Signori per me la divina misericordia.
ֆոէիէնօ լ'ոո ոինէ'ոոի ֆէոոէ լ'ոո գիվ'էնոո միէոոիբ'ոոգիոո.

Acciochè il restante della mia vita consumi nel riconciliarmi col mio Redentore.
աւէնիօֆէ' իլ ոէսբոոնբէ գէ-էոոմ մ'ոո վ'էնբոո ֆօնոոոմի նէլ ոոիֆօնէիլիոոմի ֆօլ մ'օ ոէ-գէնբօ'ոէ.

Pensino pur essi a questo momento, che sovrasta a' tutti.
ֆէ'նոնինօ ֆոոոո էոսի ոո գոոէ-բօ մօմէնբօ, գէ սօվոոոմբոոոո ա' բ'ոոբբի.

Ի՞ հորուստ անդարմանելի. ով վայրկեան ահագին։
Եր՞ի տարէսիզ խիզխուքէ, էյ քարբուլու թապրքէ։
Հայցեցէք ով սեարք՝ վ'ինի զաղաղմու թէն ոյ։
Տիէյին պէնիմ իչին ա-զալաբլմ, ալլահդն քէրեմինի։

Որպէս զի զմնացուածն կենաց իմոց ծախեցցի 'ի հաշտել ընդ փրկչին Իմում։
Բ'ի քալան էսքիլիմիւ կէչիրէյիմ պէնի քուրթարըմ'ըլ'ըրլան պարրչմալա։

Խորհեցարուք և դուք զայս վայրկեան՝ որ ամենեցուն 'ի վր կայ։
Ճէնապինիպսէ ֆիքր էտին պու սէվի, քի ՀԻՄԼԷՍԻՆԷ կէլէՀէք։

Ողբոյգ Բարոյական։

Cosa pensa Vossignoria?
գ'օզ ֆէնոո վ'օսինիօոբ'օ.

Penso il più necessario da pensarsi, il più utile da parlarsi.
ֆէնոօ իլ ֆէոո՝ նէլէոսոոոբ'օ գոո ֆէնոոոոբի, իլ ֆէոո՝ ոոբ'ի-ի գոոլոոոբի.

Penso dove finiscano le allegrezze, gli onori, e tutta la vita nostra.

Ինչ խորհի տրուեցիք։
Ես տիւշիւնիւյօր հազրէթին։
Խորհիմ զեւ կարեւորն 'ի խորհել, զօգտակարագոյնն 'ի խօսել։
Տիւշիւնիւրիւմ էն իխտիզալրը տիւշիւնմէյէ-էն Ֆայիտէլիի սէօյլէմէկէ։
Խորհիմ թէ յինչ աւարտին զուարճութիք, պատիւ և բոլանդակ կեանք մեր։

քէնոյ պոյէ քինէսանօ լէ սալէնիսէյէ։ իլ օնօռէ։ է բանբա լա վէրա նօռաա։

De' varj viaggi del corso umano il comun termine è la morte.

պէ' վարի վիաճճի պէլ թօռաօ սամանօ իլ թօմանն ինքոռնէ է՝ լա մօռթէ։

Il pensiero dunque più interessante è quello della morte.

իլ քէնսիէռօ պանքաէ քի՝ ինրէռէսսանթէ է՝ քուէլլօ պէլլա մօռթէ։

Ma Signore, il ricordarla, e discorrer di essa fa orrore.

մա սինէօռէ։ իլ ռիքօռդարլա։ է քիսքօռէռա պի էսսա քա շաուռէ։

A' certi politici, sì è vero, ma no a' veri Cristiani.

ա' չէրթի քօլիթիչի։ սի՝ է՝ վէռօ։ մա նօ ա' վէրի քրիսթիանի։

Anzi la memoria frequente della morte ci diminuisce l' orrore.

անզի լա մէմօռիա քռէքուէնթէ դէլլա մօռթէ չի դիմինուիշէ լ' շաուռէ։

Come dunque dobbiam regolare la nostra vita per finirla felicemente?

թօմէ պանքաէ պօպիամ ռէգօլարէ լա նօռթրա վէրա ֆելիչարէ լա նօռթրա վէրա

Տիշիհնիւրիւմբի զէ ֆիքլերին՝ փոյէլերին վէ Հիւմլէ էօմրիւմիզին սխրրը նէ՝ օրաՀնաք։

Ա՚յլև այլ Հանապարհմդկայնն ընթացից կէտ հասարակաց՝ մահն է։

Ինսանի քօշինրն Թիւրլիւ Թիւրլիւ էօլարն հատուր միշթէրէքի էօլիւմուիւր։

Ա՚սպա ուրեմն խոկումն առաւել պիտանի՝ մահ ամանն է։

Օնուռնիշին էօլիւմիւն ուխլիանմէսի փէք ֆայիտէլի սիր։

Բայց ամ՚ր։ յիշել զմահ և խօսել զնմանէ՝ երկիւղ գործէ։

Ա՚նհաք է՚ֆէնտիմ։ էօլիւմիւ անդմաք վէ սէօյլէմէք՝ քօրքու կէթիրիր։

Յամանա աշխարհավարս։ այո՝ այդպէս է։ բայց ոչ՚ի Հիմարիստ քրիստոնէայս։

Պաշլ սիւնէավիլէրէ՝ պէլ էյլէ սիր։ լաքին սօղրու քրիսթէնլարա սէյլէ։

Ա՚նգի յաՀախ յիշատակ մահու նուազէ՚ի մէղ զերը կիւղն։

Իլլա սաք էօլիւմիւ անդմաք քօրքույու պէզմէն էքսիլմէր։

Ա՚սպա զիմարդ պարտ է անօրինէլ զկեանս մեր առ՚ի կատարել երջանկութեամբ։

Էյլէմէք էմրիւմիզնամարլ նէզամլամաքը քի

Ecco vi la regola breve: Viva come vero Ragionevole.

Եկաւ ելանի ելանի պարէ. Վիվա տօմէ վերաս ռաձիոնէվլէ.

Mi spieghi di grazia.

Ի սպիկի տի կրայիա.

Voglio dire, che si dee menar una vita conveniente ad un Ragionevole

Վօլիօ տիռէ, տէ սի պէնէ մենար ունա վիթա տօնվենիենթէ ադ ուն ռաձիոնէվլէ.

Perchè le regole principali della Morale cristiana ci vengon insinuate dalla retta Ragione.

Գէռէ՝ լէ ռէկիօլէ գռինչիպալի պէլլա մորալէ գռիսթիանա լի վէնիօն ինսինուատէ պալլա ռէթթա ռաձիոնէ.

E quì accennerò alquante.

Է գուի՝ ալլէննէռօ՝ ալգուանթէ.

La Ragione ci attesta d' essere Iddio Creatore degno d' ogni ossequio.

Լա ռաձիոնէ լի ատթէսթա դ՝ էսսէռէ իդդիօ տռէատօռէ դէնէօ դ՝ օնէի օսսէգուիօ.

La Ragione mostraci dovere a' nostri Genitori onore, ed ubbidienza.

Լա ռաձիոնէ մօսթռաչի դօ-

սոնդու մաւթրուլու օրսուն

Ահա քեզ կանոն համառօտ. կեաց իբրև. Ճշմարիտ բանական։

Ցանկ սանա քրսաս քանուն. Կեչենամբլ ինսանա կիպի։

Մեկենա՝ ինձ ապաւէմ։

Ճանիմ վէր պանա մանասրնը։

Ասել կամիմ. թէ պարտէ վարել կեանս արժանի բանականի։

Տէմէք իսթէրիմ քի պիր ինսանա լայըք էսմը կէչիրմելիյիզ։

Վասի գլխաւոր կանոնք քրիստոնէական բարոյականին ազդին մեզ յուզիզ բանէն։

Օիրա քրիսթիան իլմի էսկիպին պաչ քանունալրընը ասոդու ապրլաս պիզէ իշարէթ էտէր։

Ես աստանօր նշանակէցից զանոնս։

Էկ ասդանոր նշանակէցից զանոնս։

Վէ ասդուրաս պիր քաչընը կէսսէրէյիմ։

Բանն վկայէ մեզ՝ թէ արարիչն Ած արժանի է ամ պաշտաման։

Ասիրլ պիզէ շահատէթլիք իսէր քի էսպատան

Ասլան հէր իրզմէթէ լայըք սրը։

Բանն ցուցանէ մեզ՝ թէ պարտիմք ծնողաց մերոց պատուի և զհնազանդուն։

Ասիրլ կէսսէրիր պիզէ

զնչաւ ա՛ նոսրաւ ՏՆՏԻՐՈՄԻ
ծնօրաւ էա ասպիսինեան.

La Ragione c' insegna di prestare a' Superiori rispettivi ubbidienza.

լա ռասիօնն լ' ինանեան պի
ֆանիրաւաւ ա՛ ասֆէտիօմի
ռիսֆէՐՐԻՎի ասպիսինեան.

La Ragione ci inibisce ogni ingiuria al nostro Prossimo.

լա ռասիօնն լի ինիպիսէ օ՛
նեի ինձիսաւա ալ նօսրաս
ֆոսսիմօ.

La Ragione ci afferma, le cose transitorie non meritar l' amore d' un' anima immortale.

լա ռասիօնն լի սֆֆէՐՄա,
լէ ֆօպի ՐաանԻՐՈՄԻՆ նՕՆ
մերիրաա լ' ասօաս պ' ան'
անիմա ԻՄՄՕՐԻՍԼԻ.

La Ragione coll' esperienza ci prova non esservi nel Mondo cosa permanente.

լա ռասիօնն ֆօլլ' նոֆէռիէն
յա լի ֆոսվա նՕՆ էսնանվի
նել մՕՆԴՈ ֆՕՍԱ ՖԷՌՄԱՆԷՆԻՆ.

La Ragione asserisce, ogni atto umano essere degno o di premio, o di pena.

լա ռասիօնն ասէռանուլ,
օՆԵի ՍՐԻՈ ռոմանՕ էսուեան
պէնՕ օ պի ֆուէմՕ, օ պի
ֆէնՕ.

La Ragione in somma ci testifica, non acche-

քի անայա պոպյա բայլԹ
վէ ԻՄԹայէԼԹ ԻՄՄԷԼԷՅԻՂ :
Բանն ուսուցանէ մեզ
ընծայել իւրաքանչիւր
գլխաւորի զՇնորհանգաւ :
Ա.ՔԸԼ Էպրէսիր պիզէ՝
հէր պիր զասվիԼԷԼԷ մի-
ԹԸ սլինա.
Բանն արգելու մեզ զամ
անիրաւութիւն առընելը
մեր :
Ա.ՔԸԼ Էասաք խաէր պի-
զէ ապա պիր ԹԻԲԸԼԻԱ
զուլ ԷԼԹՄԷՄԷԶ Էարի-
մեզէ :
Բանն հաստատէ մեզ Թէ
իրք անցաւորք չէն արժանի սիրոյ անմահ հոգւոյ :
Ա.ՔԸԼ պիզէ ԹԱՀԻԲԷԼԷՐ,
քի ՓԱՆԻ ՀԷՅԼԷՐ պիր Էօլ-
մէզ Ճանրն մուհապպէ-
ԹԻՆԷ լայիք ոէյիլ տիրլէր
Բանն փորձիւ հնդէ ցու-
ցանէ մեզ՝ ոչ լինել յաշ-
խարհի կայուն ինչ :
Ա.ՔԸԼ ԹԷՀրիոպէիզէ իս-
պաԹ Էաէր պիզէ՝ քի Էօք-
տուր ուիւնեաաէ պաքը
պիր չէյ :
Բանն հաստատեցուցանէ՝
ամ մարդկային նէրգոր-
ծուԹէ լինել արժանի
վարձուց կամ պատժոց :
Ա.ՔԸԼ ԹարԻՓ էաէր քի
հէրպիր ինսանի ամէլ լայ-
ք սրբ էա էօտիւլէ,
էա քաղէպէ :
Հաստատէ, բանն վը-
կայէ մեզ Թէ մարդն ոչ

tar-

tarsi l' uomo se non nell' ultimo suo fine.

լա մատիւնէ ին սմմա լի ընը
ընիքիւս, նոն ատէնամսի լ'
սոմ սէ նոն նէլլ' սալընմ
սամս քինէ։

Or, queste appunto sono le Massime principali della Religion cristiana.

օր։ գանիրէ սիքիսանրս սմ
նս լէ մասիմ գանլիքիսալի
պէլլիսանէլինմիսն գոսիրիանա

Se dunque un vero Fedele vive conforme alla Ragione, vive cristianamente.

սէ գանգանէ սան վիսս քէ
պէլէ վիվէ գանքիսմէ սլլա
մատիւնէ, վիվէ գոսիրիս
նամինրէ։

E chi vive cristianamente, incontrerà una morte felice.

է գի վիվէ գոսիրիանամինրէ, ինգանիանէսա՝ սանա մսս
բէ քէլիլէ։

E chi sarà felice nel morire, passerà al viver eterno.

է գի սաս՝ քէլիլէ նէլ
մսրիսէ, գասսէսա՝ ալ վիս
վէս էրինսանս։

Cosa a Lei pare, Signor mio Compagno?

գսվա ս վէրի գասէ, սինէսս
մս գսմգանէս։

Sono tutte verissime, e

հանդէպ՝ բայց 'ի վերջին
վախճան իւր։

Պիր սէսզիվէ, ապրել պէ-
զի չէհասիմիվիք վերիր,
քի ինսան ասլի քէնտի
սանդ ինանմինսէ բահիմ
ալա պիվիր։

Արդ՝ սոյն այս են գլխա-
ւոր սկզբունք քրիստոնէ-
ական կրօնի։

Տէիմոի, իշտէ պունդար-
որր քրիսթիան մէսէլին
ուրչ պիմիվերի։

Ասա ուրեմն եթէ ճշմա-
րիտ հաւատացեալ որ կեայ
ըստ բանի, կեայ քրիստո-
նէական։

Էյլէ խէ պիր սոզրու-
մինսար հայան ապրա կեա-
ր կէչինիր, քրիսթիան
կիպի կէչինիր։

Եւ որ կեայ քրիստոնէա-
բար, հանդիպիսցի երջ-
անիկ մահուան։

Վէ քիմի քրիսթիան կի-
պի կէչինիր, պիր մութ-
լուլու էօլիմ օնա նասիպ
օլուր։

Եւ որ երջանիկ լիցի 'ի
մահուն, փոխադրիսցի 'ի
կեանս յաւիտենից։

Վէ քիմ քի էօլիմինէ
մութլուլու օլուր, պիր
էպէսի հայաթայ կէչէ-
կէրէք։

Ինչ թուի քեզ՝ պրն
ընկերակից իմ։

Ճամբլ կէօրիւնիւր ճշ-
նասինէ պէնիմ էսրիմ։

Ամենայն ճշմարիտ է և

giu-

giuste.

ուրեմն ես չեմ ասելիք, է չի�։

Ed io non bramererei altro che l' osservanza di queste Massime.

Եվ ինձ պատվիրանքի մեջ չեմ փնտրիր քան եթե պահեսցես զայս պատգամս։

Questa sarà il fine del nostro Dialogo.

Գրեթե սա՝ իմ քիչ մի զրույցիս վերջն է։

Addio Signore, le auguro una felicità eterna.

Ողջույն տիրոջ, ես մաղթում եմ քեզ հավիտենական երջանկություն։

A rivederci Sig. mio: un discorso sì ragionevole sarà sempre scolpito nel mio cuore.

Ողջույն տիրոջ։ Ես մաղթում եմ՝ տեսնվենք ինչպես՝ զրույցս միշտ գրված կլինի իմ սրտում։

արդարացի։

Հեքիաթի սահիկ վերջ հաստատեր։

Եվ ես ոչ այլ խմիր փափաքեի՝ բայց պահպանություն այսոցիկ սկզբանց։

Պետք է քայլը չէ խոնարհ մեզանում հեռանալ այնքան ուշ այնքանքի թուլանալա։

Սա է լինի վախճան մերոյ զրուցատրությանս։

Ողջույն օրսուն պիզիմ սէօհ ոգեթին էնձամը։

Ողջ լեր տերն։ հայցեմքեզ բարօրության յաւիտենական։

Հաշնամ բալ ազա, տիլէրիմ սիզլէ պիր էպէսի տէվամ։

Դրամ սեսցուք։ այդպիսի զրույց իրաւացի արձանագրեալ կայցէ միշտ յիմում սրտի։

Կինե կէօրիշէլիմ։ պէօյլէ հաստատ սէօհպէթ տայցամ սէրունիմուզ ֆազիլը օլա։

Յոդուածն . Բ ։

Առաքաւոր բանք , կամաւոր մեկնութեամբ ։

CAN, che abbaja, poco morde.
գան , թէ ապպաչա , քչաթ մօռքէ .
Շուն հաչող սակաւ խածանէ ։
Հաւլոյան քչափէք ազ ըսրուրը ։

Chi troppo abbaja, empie il corpo di vento.
Թի ռաչաքքաթ ապպաչա , էմքիէ իլ թչաքաթ թի վէնրաչ .
Որ որ բազմահաչն է , հողմով լնու զորովայնն ։
Զոր հաւլոյան՝ քառնը-նը եէրլիէն ասլուսրուր ։

Chi troppo abbraccia, nulla stringe.
թի ռաչաքքաթ ապպրաչլիա , նաչլա սրնգինճէ .
Որ կարի ընդգրկէ , բնաւ ոչ սեղմէ ։
Թիմի քի փէք սառրլը , հիչ սրքնաղ ։

Pescare in acqua torbida.
քէչաչաէ էն ասքաչա ռաչ ապքա .
Որսալ՝ ի ջուր պղտորէլ ։
Պուլանը-ք սուտա պալը-ք ավլամաք ։

Batter l'acqua nel mortajo
պաթրէնէ լ՝ ասքաչա նէլ մառ-ռայա .
Ծնծել զՋուր յանկանի ։
Համան իչինաէ սու տէչմէք ։

Far un buco nell' acqua.
քաչ ան պաչաքնէլ՝ ասքաչա
Ծակ առնել՝ ի ջուրն ։
Սուտա տէչլիք աչմաք ։

Al primo colpo non cade l' albero.
ալ թրիմմա թաչլաթ նան թաքէ լ՝ ալբէրա .
Մէռով հարմանէ ոչ անկանի ծառ ։
Պիր վուռմաղըլան աղաչ ոչուշմէզ ։

Զ Լուք գԺուռարին ոչ արադ և դիւրաւ կասարին ։

Sco-

Scoprir un altare per coprirne un altro.	Ի բրկացուցանել զմի սեղան առ ի ծածկել զմիւսն։
ՍԿՕՐԻՐ ՈՒՆ ԱԼԹԱՐԵ ՊԵՐ ԿՈՊՐԻՐՆԵ ՈՒՆ ԱԼԹԱՐՈ.	Պկիր միհրապը չարաքլանք օ պիրինի էօրթմաք իշին։
Զի առ 'ի վնասել զմի պարսաւ՝ առնել զայլ պարսաւ։	
Chi troppo tira l' arco, lo spezza.	Որ կարի ձգեսէ զաղեղն, խորտակէ զնա։
ԿԻ ԹՐՈՊՊՕ ԹԻՐԱ Լ' ԱՐԿՈ, ԼՕ ՍՊԵԶԶԱ.	Քիմ քի հապը չօք չէքէր, քրուար օնու։
Զ յոմ իրս՝ անչափն ինաս գործէ։	
Molto fumo, e poco arrosto.	Դուխ բազում, և խորոված սակաւ։
ՄՕԼԹՕ ՖՈՒՄՕ, Ե ՊՕՔՕ ՍԱՈՒՐՕ.	Մուլթիւնիւ չօք, քէպապը աղ։
Զ բազումն ցուցանել, և սակաւ սրժէ կմ կարէ։	
Lavar la testa all' asino.	Լուանալ զգլուխ իշոյ։
ԼԱՎԱՐ ԼԱ ԹԷՍԹԱ ԱԼԼ' ԱՇԻՆՕ.	Էշէկին պաշընը էապմաք։
Զ անհանաչոցն երախտիս առնել։	
Far come l' asino, che porta il vino, e bee l' acqua.	Առնել ոգ էշ. որ գինի բարձեալ տանի, և ըմպէ ջուր։
ՖԱՐ ԿՕՄԷ Լ' ԱՇԻՆՕ, ԿԷ ՊՕՐԹԱ ԻԼ ՎԻՆՕ, Ե ԲԷԷ Լ' ԱՎԱՆՕ.	Էշէկ կիպի էթմէք, քի շարապ կէօթիւրիւփ քէնտի ուս իչէր։
Զ որ այլոց շահ գործէ, և ինքեան անօգուտ է։	
Disputar dell' ombra dell' asino.	Կապել սակս հովանւոյ իշոյն։
ԴԻՍՊՈՒԹԱՐ ԴԷԼԼ' ՕՄԲՐԱ ԴԷԼԼ' ԱՇԻՆՕ.	Էշէկին քէօրկէսի իչին չէքիշմէք։
Զ վնասել յաղագս անոսի իրաց։	
Tenere altrui il bacino alla barba.	Ունել այլում զկոնքն առ մօրուաքն։
ԹԵՆԵՐԵ ԱԼԹՐՈՒԻ ԻԼ ԲԱՍԻՆՈ ԱԼԼԱ ԲԱՐԲԱ.	Էկէնի պիրիսինին սաքալանա թուրմաք։
Զ աներկիւղ հակառակիլ ումեք։	
I paperi menano a bere le oche.	Զապք սագուց տանին զմարս իւրեանց յըմպել։
Ի ՊԱՊԵՐԻ ՄԵՆԱՆՕ Ա ԲԷՐԵ ԼԷ ՕՇԷ.	Գազ հավրուչրը անուրընի իչմէք։ կէոմիւրլուչրը
Զ յորժամ ոգէոք իշիեն ուսուցանել գիտանոց։	

In bocca chiusa non entrò mai mosca.
ին պոչտա տիուսա նոն էնտրո՝ մաի մոսկա.

'Ի բերան խցեալ ոչ երբեք եմուտ ճանճ։

Բերանը աղրգա ասլա սենէք կիրմէմիշ։

ցի որ ոչ ինդրէ, ոչ առնու ինչ։

La bocca ne porta le gambe.
լա պոչտա նէ փոռտա լէ ֆամպէ.

Բերանն բարձեալ տանի զոտս։

Աղրգ՝ այաքլարը տաշըրըր։

ցի կերակրով զօրանան ոտք։

La botte non dà, se non di quel vino che ha.
լա պոթթէ նոն դա՝, սէ նոն դի գուել վինո տէ կա.

Տակառն զայն դինի տայ՝ զոր ունի։

Փիչը նէ շարտով դի իչինտէ վարլրա՝ օնու վէրիր։

ցի իւրաքանչիւրոք գործէ որ ինչ է։

Metter il carro innanzi a' buoi.
մէթթէռ իլ կարռո իննանցի ա' պուոյ.

Լծել զսայլն առաջի քան զեզինս։

Ասատայը ինէքլէրին էլէրլիսինէ Թաքմաք։

ցի անկարգ է առնել նախ զայն՝ որ յետոյ է առնելի։

Le bugìe sono zoppe, կմ hanno le gambe corte.
լէ պուճիէ սոնո ցոֆֆէ, հաննո լէ կամպէ կորռէ.

Սուռթիւնքն կաղ են. կմ կարճոտն։

Եսպան սէօզլէր Թօրիալ սրր, այաքլարը քըսասա։

ցի անմիաբան են, և ինքեանք խայտառակին։

Chi va a caccia senza cani, torna a casa senza lepri.
փի վա ա կաչչիա սէնցա կանի, թորնա ա կաչա սէնցա լէֆրի.

Որ գնայ յորս առանց շանց, դառնայ 'ի տուն առանց նապաստակաց։

Քէօփէքսիզ ավա կիտէն՝ Թավշանսըզ էվէ տէօնէր։

ցի որ անպատրաստ ձեռնարկէ 'ի գործ, անշահ ելանէ։

Morte non guarda Calendario.
մոռթէ նոն կուարտա կալէնտարիո.

Ս՝ատն ոչ հայի 'ի տօնացոյց։

Էօլիւմ ըիւզնամէյէ պաքմազ։

ցի ոչ խորէ զանձն, կմ զոր։

A can, che lecchi cenere, non gli fidar farina.
ա կան, կէ լէքքի չէնէռէ, նոն լի ֆիտար ֆարինա.

'Ի շուն՝ որ զմոխիր լիզանէ, մի հաւատար զալիւր։

Քիւլլիւ եալայան քէօփէ

նօն կլի գիլգամ գառնոն։ կկ՝ ուն ինանմա։

ՅՕ ՄԼՅ՝ որ 'ի փոքուն անհաւատարիմ է, մի տար զմեծն։

Fare ogni di capo d' anno. Յամ աւուր տարեգլուխ առնել։

գառնէ օնեի գի՝ գամ գ' ամնոց։ Հեր կիներբլ պաչը կեցմէք։

ՅՕ 'Ի ՀԱՇԻՄ ՏՈՒԼԱՒԻ ԶԳՈՒՇԱՒՈՐ ԼԻՆԵԼ։

Chi ha capri, ha corni. Որոյ են այծք, են և եղջիւրք։

գի հա գամոի, հա գօնոնի։ Գիշերվերի օրնեն՝ պօյնուզ լարլուսա վար։

ՅՕ ՀԱՒ ՇՈՒՆԿԱՆՈՒՆ ԱՌԱՆՑ ՎՇՈՒՍՑ։

Far un segno con un carbon bianco. Նշան դնել սպիտակ ածխով։

գառ ուն սէնէօ գօն ուն գառ պօն պլանգօ։ Պիր նշան կեցմէք սպէյ ազ գէօմիւրիլէ։

ՅՕ ՀԱՆԴԻՄԻԼ ՈՒՆԱՍՎՈՐ ԻՐԻ։

Tra carne, e ugna nessun vi pugna. Ընդ միս և ը եղունգն ոչ ոք մարտնի։

ԲՈՒՆ գամոնէ, է ուանիա նէսուանա վէի գամոնիա։ Ինի վէ ինրնաք արասը նա քեմեկ կիրիշմէզ։

ՅՕ ԸՆ ՄԷՋ ԱՂՁԱԿԱՆԱՑ ԿԱՄ ԲԱՐԵԿԱՄԱՑ ԿԱՁԵԼՈՑ ՄԻ ԽԱՌՆԻԼ։

Pigliar la lepre col carro. Կառաք ընգռնել զնապառուակ։

գիլիամ լա լէգամէ գօլ գառռօ։ Գիամիանը արապայրլան Թուրթմաք։

ՅՕ ԵՐԿԱՅՆԱՌՈՒԹԻՆ ՉԷՆ ԼԻՆԵԼ ԳՈՐԾՈՅ ԻՆՉ։

In quella casa è poca pace, dove gallina canta, e gallo tace. Սակաւ խաղաղուն է 'ի ուան՝ ուր մարին խօսի, և աքաղաղն լռէ։

ԻՆ գառէլլա գաղա է՝ գօգա գաւլէ, գօվէ կաւլիինա գաղ բա, է կաւլօ բաղէ։ Ազ ըռահաթլըք վար օր էվանէրի թամամ էօմիր, վէ հորոզ սուս տուրուր։

ՅՕ ՈՒՐ ԿԻՆՆ ԽՇԻԼ, ԵՒ ՄՅՈՆ ԽՇԻԼ։

A caval donato non si guarda in bocca. Ձիի պարգևեալ ոչ է պարտ զննել 'ի բերանն։

ա գամալ գանոբօ նօն սի գուարդա ին գօգգա։ Հէսպիկ զրան ամբն աղզը նը պաքմամալը։

ՅՕ, ԶԱՍԱՐԳԱՆ ԸՆԿԱԼԵԼ ՈՉ Է ԱՐԺԱՆ ԶՆԵԼ։

Cavolo riscaldato non fu mai Կաղամբ կրկնեփեսաց ոչ

mai buono. — բնաւ եղև ախորժելի։
գանջոյ ախորժանքս նոն քա- Լարհանոյ թեքբարտան
նի պարնս. հարչանքը ամբա էլի օրմոզ
ցի բարեկամութիւն չիքիշ ոչ բնաւ ստանոյ զառաքին
եռանդն։

Chi non ha cervello, abbia gambe. — Որ չունի խելք, ունիցի ոտս։
գի նոն հա ղերանքնոյ, ամ- Պիչնի օրմոյանքն՝ այաք-
պիա կամպե. լարը օրսուն։
ցի որ անմտութիւն վնասի, աշխատութիւն լցցէ զվնասն։

Più doppio, che una cipolla. — Առաւել բազմաթիւրթ քան
գիա՝ գոգգիս, գե սոնա ղի- զսոխ։
գոնղա. Սոխանան տասհա գաթ-
մեր։
ցի յոյժ նենգամիտ, երկիւղոս, ևն։

Il soperchio rompe il coperchio. — Յորդութիւն խորտակէ
ի՛ սոգգոգիս սոնգի ի գո- զխուփն։
գիգոգիս. Մաշկանքը գափաղը քը-
ռար։
ցի տեղին ՝ի զատին վնաս բերէ։

Aspettar il corbo. — Սպասել ագռաւու։
ասգիբիռոռ ի գոռոգ. Գառկայա սպիրքիմէք։
ցի սպասել ը վայր, մեալ ոչ եկիցին։

Corbi con corbi non magnano gli occhi. — Ագռաւք զագռաւուց
գոռոգի գոն գոռոգի նոն մա- աչս ոչ ուտեն։
նիանս ղի օգգի. Գառկա գառկանքն կէս-
զիւնիս եկմէզ։
ցի միաբանիշքն 'ի չար ինչ՝ ոչ լինին միչնորդ ազա-
տելոյ յոյնմանէ։

La lingua batte, dove il dente duole. — Լեզուն անդ դիպանի՝ ուր
ղա գոգգի գոռ ղ. ատամն ցաւի։
ղա ղինիռա գարիք, գոգղ Տիղ օրայա տօքանքը, նէ-
ի գենիք գոռ՝ ղ. ղրեան քի սիչ ատղրը։
ցի յոյն ձգի զի՝ ուր ունի ցէտս, կամ ցաւ. ևն։

La lingua non ha osso, e fa rompere il dosso. — Ընոսկը ի լեզու, և զթի-
ղա ղինիռա նոն հա օսսո, ի կունա լեսու։
գա սոգգիրեռ ի գոգսո. Բէմիքսիզ տիր լիսան,
օ տուր ատքայը քըռան։
ցի բանիւք մեծամեծ կործանուցի առնի։

Far d' ogni erba fascio. — Յեռմ ծաղկէ փունջս կազ-

ՔՈՐ՝ Ի՛ ՕՆԷՒ ԷՈՐՔ ՔՈՐ ԼԷՕ.

մել։
Հէր չիւէքսէն ուէմԷԹ Իտալիանք։
յՈ ոչ ընտրել զաւն յանդիսանէն։

Cadere in piè come la gatta.
Յոտից վր՝ անկանիլ ոՂ կատու։

ԳԱՏԷՈՒ ԻՆ ԳԻԷ՝ ԳՕՄԷ ԼՈ ԿԱՄԲԱ.
Ա՛յսպէս խատիանք տիւշ մեք քէտի կիսլի։
յՈ 'ի Ձախորդուէ՛ շահ ինչ հանել։

Dove non ci son gatte, i topi ballano.
Ուր չկա՛ կատու, մկունք կոքաւէն։

ՈՒՐ ՉԿԱ՝ ԿԱՏՈՒ, ՄԿՈՒՆՔ ԿՈՔԱՒԷՆ.
Բէտի օրմայան էէրաւէ՝ սրչանալար հօուսԹէփէրլէր։
յՈ ուր չկա՛ պահպանուԹիւն, վնասակարք յաՃախեն։

Cavar la castagna colla zampa della gatta.
Հանել զչագանակն Թաթիւ կատուէն։

ԳԱՎԱՐ ԼՈ ԳԱՍԿԱՆՅԱ ԳՕԼԼՈ ՅԱՄԳԱ ԳԷԼԼՈ ԿԱՄԲԱ.
Բէտի այսպէս քնաԹանէյի չը քարմամք։
յՈ գործել զանձին օգուտ վատանդաւ այլոյ։ 'Ի սոյն միտս ասի։

Cavar il granchio della buca colla man d'altri.
Հանել զխեչափառն 'ի ծակէ ձեռամբ այլոյ։

ԳԱՎԱՐ ԻԼ ԳՐԱՆՔԻՕ ԳԷԼԼՈ ԳՈՒԱ ԳԷԼԼՈՄԱՆ Գ'ԱԼԼՈՒ.
ԵնկէՃն ուէլիքուէն չքարմամք քայրըլսրըն էլիլէ։

Nido fatto, gazza morta.
Բոյն աւարտել, ռանծեղ մեռեալ։

ՆԻԳՈ ՓԱՅԼԼՈ, ԳԱԾԾԱ ՄՕՌԼԱ.
Լուվա եաթըլսը, սաղսըզան էօլսիւ։
Ամի զսալմոսեաց՝ ոլք ոչ վայելեն 'ի բարիսն՝ յոր աշխատին։

Ogni Salmo in gloria torna.
Ամի սալմոս աւարտի 'ի փառք հօր։

ՕՆԷՒ ՍԱԼՄՕ ԻՆ ԳԼՕՌԻԱ ԹՕՌՆԱ.
Հէր սալմասուն սօնը փառք հօր տուր։
յՈ սուէպ խօսի որ զայնմանէ, որ կարևորն է, կամ սիրելի. ևն։

Aver il granchio nella scarsella.
Ունել զխեչդեսին 'ի գրպանին։

ԱՎԷՐ ԻԼ ԳՐԱՆՔԻՕ ՆԷԼԼՈ ՍԿԱՐՍԷԼԼՈ.
Ճէպինսէ խմԹաքօղ օվմամք։

Զ լինել կարկամ 'ի հանել զդրամն։

Guardarla nel lucignolo, e non nell' oglio.

Հայել 'ի պատրոյգն, և ոչ 'ի ձէթն։

Լուսոյ պրաքքի ֆիլթիլ կէօղէթմէք։

Զ հոգալ զմանուանն, Թողել զկարևորն։

Mostrar la luna nel pozzo.

Ցուցանել զլուսինն 'ի ջրհորի։

Մօրամա լալանա նէլ ֆօյ յօ։

Այլ՝ քույու իչինէ կէօստէրմէք։

Զ այլ ճ այլոյ ցուցանել։

Loda il mare, e tienti alla terra.

Գովեա զծովն կալ զքեզ 'ի ցամաքի։

Լօպա իլ մարէ, է թիէնթի ալլա թէռրա։

Տէնիզի էօյ, լաքին սէ- նի քարատա թուրթ։

Զ ընտրեա զփոքր բարին անվանդ, և զմեծն՝ բայց վատանդաւոր։

I fatti son maschi, e le parole femmine.

Գործք՝ արու են, իսկ խօսքն՝ էգ։

Ի ֆաթթի սան մարդի, է լէ ֆարօլէ ֆէմմինէ։

Ամել՝ էրքէք տիր, սէօզ՝ տիշի։

Զ գործք պիտոյ են, բանք անբաւական։

Le mosche si posano addosso a' cavalli magri.

Ճանճք նստին 'ի թիկունս վատ երիվարաց։

Լէ մօսքէ սի ֆօզանօ սդդօսս ա՝ գավալլի մաղրի։

Սինէքլէր զասուն ամ- լարին սըրթընա գօնարլար։

Զ ապատիճք 'ի վր ոկիսրաց ածին։

Alla nave rotta ogni vento l'è contrario.

Նաւու խորտակելոյ ամ հոգմ հակառակ է։

Ալլա նավէ ռօթթա օնէի վէնթօ լ՝է՝ գօնթրարիօ։

Քլուրք կէմիէ հէր ըիւզ- կեար քարշը տըր։

Զ դժբաղդ անձին՝ ամ ինչ անյաջող։

Una noce sola non suona in un sacco.

Մ՝ի միայն ընկոյզ ոչ առ- նէ ձայն 'ի պարկի։

Ունա նօլէ սօլա նօն սուօնա ին ուն սակքօ։

Թօքուա իչինէ տալթ պիր ձէվիզ սեսչ քարմնազ։

Զ մի ոք չէ բաւական 'ի գործ բաղմոյ։

La padella dice al pajuolo, fatti in là, che tu mi tingi.

Տապակն ասէ ցաման, 'ի բաց գնա՝ զի սևացուցա- նես զիս։

լա քաղաքի՝ քի՛նէ աչ քայոց՝ լ՝, քաՀրի ին լա՝, քէ ՀՈ՝ դ ՌՈՆՏ.

Թամամ գաղանա տէր, սիր Հանա տուր, սիմնի քառաւարտան։

ՅՈ որ յանդիմանէ զաք յայն

Ինչ՝ յոր ինքն ախտանայ։

Col tempo, e colla paglia si maturan le nespole.

Ժամանակաւ և յարդիւ Հասունանայ զեհար։

քօչ ՌԷՄՔՕ, Է քՕՀԼԱ քաՀԼԻ քի Մարնանա Ն ԼԷ ՆԷՔՕՀԼԷ.

Օտանիլիչ վէ սամանիլէ Եէթիշիր մուշմուլա։

ՅՈ ամ ինչ ժամանակաւ կատարեալանայ։

Il più duro passo è quello della seglia.

Ամենայ դժուարին քայլ՝ է սեմոցն։

Էլ քի՝ քամամ քամամ է՝ գամէլլօ քէլլա սՕլիա.

Փէք չէթին սարմ՝ էշի կիսն սորմը սրր։

ՅՈ, դժուարուշ իրաց է՝ ի սկզբանն։

Per rimenar la pasta, il pan s' affina.

Թարէլով զանգուածն՝ Հացն սգնուանայ։

քէնա սիլինա լա քամա, էլ քան՝ ա՝ աՀՀինա.

Համուրու Հօղուբունդը՝ բան՝ էքմէք Էօղէնիր։

ՅՈ կրթութիւն սատանի կատարելութիւն։

Il lupo cangia il pelo, ma non il vizio.

Գայլ փոխէ զմազ, այլ ոչ զմոլուն։

Էլ լՕՀՕ քանՏիա էլ քէՀլՕ, ճա նՕն էլ ՎԷՅՀՕ.

Գուրբա՝ Թիւյինի տէյիշմիրիր, ամնա իուլինի տէյիշմիրմէզ։

ՅՈ Շարոյս չարն անփոխելի է։

Chi fa la casa in piazza, o e' la fa alta, o e' la fa bassa.

Որ շինէ տուն 'ի հրապարակի, կամ բարձր առնէ զնա, կամ ցած։

քի՝ Քա լա քաքա ին քիՀՀա, Օ Է՝ լա Քա ՀՀա, Օ Է՝ լա Քա քաՀՀա.

Այ՝ էյտանտէ էվ եափան՝ եա իւքսէք էտէր, եա ալչար։

ՅՈ որ հրապարակաւ գործէ ինչ, ոչ կարէ ամենեցուն հաճանեցուցանել։

Metter una pulce nell' orecchio a uno.

Լու արկանել յականջս ուրուք։

ՄԷՐԼԷՆ ՀՈՆա քՕՀՀԷ ՆԷԼԼ՝ ՕՀԷՀՀՕ ա ՀՈՆՕ.

Պիրիսինին գուլաղնա փիրէ քօմաք։

ՅՈ բան ինչ կասկածանաց, կամ երկիւղի ասել ումիք։

Voler cavar della rapa sangue.

Կամել հանել արիւն 'ի շաղգամէ։

Զելենա տավնոս պենլա սատ սանիսոլ։
Շարկանոսն քան չարքարմալա չարբանք։

Յ պահանջիլ յուսեքէ զանիարեալին։

La più cattiva ruota del carro sempre cigola.
Ամենամանապոյն անիւ սայլին միշտ ճռնչէ։

Լա ֆիու՝ ֆատիվիվա սուոլա
պէլ ֆարոս սէմֆրէ լիվիոլա։
Ամատանին քէսմիւ թէ
քէռլէկի սայլիմ՝ ճռնչարար։

Յ սովորաբար անկարգացելն է՝ որ զայրս քամ
բաներն, որոնցնէն, են։

Non ischerzar con l' orso, se non vuoi esser morso.
Մի ի արջու կատակել,
թէ ոչ կամիս խածանիլ։

Նոն իսքէռցատա կոն լ՝ օռսո։
սէ նոն վուոյ էսսէռ մոռսո։
Աչրիլան ատ չամ՝ էյէր
բարբրիմք խաթէմ-զիսէն։

Յ զգուշ լեր 'ի գարծոյ՝ յորմէ ապաչաւել ունիս։

Gittar il manico dietro la scure.
Ջիթար մանիկոն ընկեռուլ և զվեղեին։

ճիթթարատա իլ մանիքօ քիէթրօ
լա սուրէ։
Պաչթարան սանոլան ապքիրտան պրաքմաք։

Յ 'ի կորուսանել զմեծն՝ արհամարհել և զփոքրն։

Serrar la stalla perduti i buoi.
Փակել զգոմն յետ կորնչելոյ եզանց։

սէռռատա լա սթաչլա քէռ-
դուտի ի պուոյի։
Ամբլը քարիանաք՝ սըղրըլար քայրա օլարուքարան սանրրան։

Յ յետ լինելոյ մնասուն անագան զգուշանալ։

Spegnere il fuoco colla stoppa.
Խծծով հուր շիջուցանել։

սպէ՝ նէնէռէ իլ ֆուոչօ քօլլա
սթօ՝ ֆֆա։
Իսթիւփիլէն աթէշի սէնանիւրմէք։

Յ խարանել զարն՝ ջարագունիս։

C' è più trappole, che topi.
Բազմանք են ականասք քզմկունս։

չ՝ է՝ ֆիու՝ թռաֆֆօլէ, քէ
թօ՝ ֆֆի։
Կարանէռա սըչանլարտան չոք տուր։

Յ գաւանք առատել են քզգաւելս։

A buon vin non bisogna frasca.
Ազնիւ գինւոյ ոչ պիտոյ է սրսէակ։

ա պուոն վին նոն պիսոնիա
ֆռասքա։
Էյի չարարա ֆիսաչ-քա
լազըմ սէյիլ։

Յ բարին ինքնին ճանաչի առանց փորձոյ։

E' meglio un uovo oggi che una gallina domani.
է՝ մէլիօ ուն ուօվօ օջջի, էէ ուանա խալլինա պօմանի։

Լաւ է սերկեան ձու այ զվաղուն հաւն։
Տահա էյի ուիր ուուկիւն պիր խումուրթա, նէ քի եարըն պիր թավուք։

այ, յերկրաւոր իրա՝ լաւ է առաջուն բարին քան զապագայն անյայտ։

Duro con duro non fa buon muro.
պուուռօ կօն պուուռօ նօն ֆա պուօն մուուռօ։

Ագուռ ը ագուռ՝ ոչ առնէ որմ ամուր։
Սէրթ սերթիլէ պէրապէր՝ մամուր տուվար էթմէզէր։

այ 'ի կամակորս չէք միաբանութիւն։

Chi per man d' altri s' imbocca, tardi si satolla.
քի փէր ման պ' ալթրի ս' ինպօքքա, թարդի սի սատոլլա։

Որ այլոց ձեռամբ կերակրի, անագան յագի։
Գայրըլար էլինէն եէյէն կէշ տոյար։

այ որ օգնութիւն օտարաց կարօտի, դժուարաւ հասանէ միաբանացն։

Chi dorme co' cani, si leva colle pulci.
քի դօրմէ կօ' կանի, սի լէվա կոլլէ պուլչի։

Որ ընդ շանց ննջէ, լույնէն ժողովի։
Գէօփէ քէրիլէ ույուսան՝ փիրէիլէ ասլու քալքար։

այ 'ի շար ընկերաց ապականի մարդ։

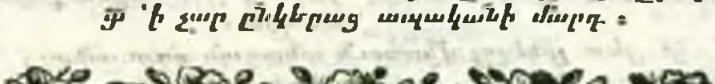

Յօրուած. Գ.

Լռութիւն, կամ ինամսի բարոյականի։

CHI tace, acconsente.
քի թաչէ, ակկոնսէնթէ։

Որ լռէ, հաւանի։

L' amore s' accosta alla follia.
լ' ամօռէ ս' ակկօսթա ալլա ֆօլլիա։

Սուս օրան՝ քայրլ օլուր։
Սէրն ոչ ընդ հասու է 'ի մոլեգնութիւն։

Amor, nè tossa non si

Սէր և հազ ոչ կարէն

può celare.	թաքչել։
սմ՛ռա , նէ՝ ի՛ռ՝սա նօն սի՛ ֆռռ՝ լէլռ՛ռ։	Մուհասպսէթ վէ՝ էգբսիւ՝ բիւ՝ կինզլի տուրամազ։
Chi vuol amici assai, ne provi pochi.	Որ բազում բարեկամս ինդրէ, սակաւս գտցէ։
տի՛ վռ՝օ՛լ ամ՛էլի՛ ասսա՛ի՛ , նէ՝ ֆռ՝օ՛վի՛ ֆ՛օ՛տի՛։	Դիմ՝բի՝ չօք ատոմ՝ արար՝ ազլարը պուզուր։
Chi non s' arrischia, non acquista.	Որ ոչ դիմագրաւի՝, ոչ առանայ։
տի՛ նօն ս՛ առռ՝ի՛ռ՝ֆ՛ռ՝ , նօն ռ՝ֆ՛գռ՝ռ՝ֆ՛ռ՝ռ։	Իշէ սալմայան՝ չէյ գազանմազ։
	Ցր անարին ոչ շահի։
Chi ha arte, ha parte.	Որ ունի արհեստ , ունի պահեստ։
տի՛ հա՛ ա՛ռ՝ռ՝ , հա՛ ֆ՛ա՛ռ՝ռ՝։	Զհնահաթը օլանդն՝ փայը օլուր։
	Ցր , արհեստագէտն ամ՝ ուրեք գտանի՝ ինչ։
Al bisogno si conoscono gli amici.	Բարեկամք՝ ի՝ կարաստուէ հանդայնն։
ալ պիզ՝նէ՝օ՛ի՛ գ՝օ՛նռ՝գ՝օ՛ռ՝օ՛ հլի՛ ամ՛էլի՛։	Տօսթլար էհտաճը՝գ՝ստա թանդլը՝գ։
Una bugía scopre l' altra.	Մի ստուտ՝ յայտանէ զմիւսն։
ուռ՝նռ՝ պ՝ռ՝ռ՝ֆ՛ռ՝ գ՝օ՛ֆ՛ռ՝ լ՛ ա՛լ՝ռ՝ռ։	Պիր էալան օպիր էալանը աչար։
La ricaduta è peggior della caduta.	Երկրորդ անկումն չար է՝ քան զառաջինն։
լ՝ռ՝ ռ՝ի՛գ՝ռ՝ֆ՛ռ՝ռ՝ է՝ գ՝էզ՝զ՝ի՛ռ՝ գ՝էզ՝զ՝ի՛ռ՝։	Իրինճի՝ ուիւշիւ՝ իվտուտաքինտէն ինէնա ասր։
Conti chiari, amici cari.	Հաշիւք յայտանի՝, բարեկամք հանելի։
գ՝օ՛ն՝ի՛ գ՝ի՛ռ՝ռ՝ , ամ՛էլի՛ գ՝ռ՝ռ՝։	Փաք հիսապ , տօսթլար ազիզ։
	Ղամանն է՝ ասասցածին տանկաց։ տօսթլը՝գ՝ քանիմարլան , ալը՝շվէրիշ մը՝սկալը՝գ՝ան։
Patto chiaro, amicizia lunga.	Դաշն բացերև , բարեկամուն բազմատև։
գ՝ա՛ն՝ռ՝օ՛ գ՝ի՛ռ՝ռ՝օ՛ , ամ՛էլ՝էյ՝ի՛ռ՝ լ՝ռ՝ն՝գ՝ռ՝։	Գ՝ամվ աչը՝գ՝ , տօսթլը՝գ՝ պաքը։
La buona cura guarda la mala ventura.	Բազմահոգուն՝ չար պատահարն է գուշակ։

լա պատօնա դէ՛սա ֆատ՛ատտա
լա մա՛լա վէ՛ՆՆՆատտա.

Gran traditore è il desio.
ֆատ՛ն բ՛ատտիրօ՛ն է՝ իլ դէ՛
զէ՛օ.

Օ՚խյաստ՝ բոյղը սիր սկ՚
լայ ՆԻ՚սանը ատը։

Ա՚հծ մատնիչ է սէզանն։
Կ՚ենցիւք հասկէ՚ցմի տիր
ատ՚ֆիրա։

ՅԲ. զի՝ ի խրախճանուն գաղանիք՝ ի դուրս բերին։

Dal detto al fatto v'è
gran tratto.
դալ դէ՛ՆՆՆօ ալ ֆա՛ՏՏՏօ վ՚ է՝
ֆատ՛ն բ՛ատ՛ՆՆՆօ.

Ընդ բան և ՇԸ գործ՝ բա
զում է խարոց։
Բ՚ալ վէ՛ հալ ատէ՚սինատ
մատէ՚ՆՆի չգք։

Dio mi guardi da chi non
ha, se non una faccenda.
դ՚ՆՆօ մի ֆատ՚ատտի դա դի Ն՚օ՚Ն
հա, սէ՚ Ն՚օ՚Ն ա՚Ն՚ա ֆաալէ՚Ն՚Ն
դա.

Ա՚ստ՚ ապրատանն օր ազ
ատ՚ատ՚ատ՚ն՝ քի սալթ սիր
իլի վարտրը։

ՅԳ. զի մինա զայնմանէ խօսելով. ճանճրացուցանէ։

Chi uno castiga, cento
ne minaccia.
դի՚ ա՚Ն՚ՆՆօ դատ՚ատ՚ատ՚ա, չէ՚ՆՆՆօ
Ն՚Ն մինա՚չ՚ատ՚ատ՚ա։

Ամ՚ որ պատատ հասէ,
հարիւրոց սպառնայ։
Պիրինէ՚ ՃՇ՚զա է՚սէ՚ն՚ ինչ
ինչ ինչ ինչ ինչ։

Ogni bel giuoco vuol durar poco.
օ՚ՆՆի դէ՚լ ճ՚ատ՚օ՚գ՚օ վ՚ատ՚օ՚լ դատ՚
ատ՚ատ՚ դ՚օ՚գ՚օ.

Ամ՚ խաղ վայելուչ՝ ՀՆ՚
մատ՚օ՚ատ՚ սիրէ։
Հ՚ենր սէ՚ֆ՚ալը ցյուն քըս
ատրրը հաղ իտէ՚ր։

ՅԴ. կատակը ջատիպ՚ ՆՆ ատ՚ՆՆ՚ի։

Ogni lode nella propria
bocca diventa sozza.
օ՚ՆՆի լ՚օ՚դէ՚ ՆՆէ՚լ՚լա դ՚ատ՚ատ՚ա
դ՚օ՚գ՚գ՚ա դ՚ի՚լ՚Ն՚Ն՚ա ատ՚օ՚ՆՆ՚ա.

Ամ՚ գովեստ՚ի բերան ան
ձին գասրատնայ։
Հ՚ենր մ՚էթ քէ՚Ն՚ան ատրզրն
ատ մատ՚ատ՚ատ՚

filare, e non tessere.
ֆառէնտ, է նոն էսսէռէ, է՝ ֆիլարէ, է նոն թէսսէռէ.

նել, և ոչ հիւսել։
Պիր չէյ կէօրիւնմէք՝ յաքին օլմանաք, ապաքի էյմէք ալի վէ ոգքումանաք։

Quel ch' è di patto, non è d' inganno.
գուէլ գ' է՝ գի ֆառիտօ, նոն է՝ գ' ինգանոնօ.

Ասին որ դաշամբ է, ոչ է նենգաւ։
Գրաւելիկ օլան՝ ֆիկնամէյքլիր։

Peccato vecchio, penitenza nuova.
ֆէչչարիօ վէչչիօ, ֆէնիթէնցա նուօվա.

Մեղք հնացեալ, ապաշխարութիւն նոր։
Կիւնահ էսկի, նէտամէթ էնէնի։

Ցի զմեռացեալ մեղացն զապատիժ կրել։

Seren di verno, nugolo di state, e vecchia prosperitate.
սէրէն գ' ինվէռնօ, նուգոլօ գի սթաթէ, է վէչչիա ֆրոսֆէրիթաթէ.

Պարզութիւն ձմերայնոյ, ամպ ամարայնոյ, առողջութիւն ծերութեանց։
Ասիրիլիք քիշին, պուլութ եազին, սաղլըք էսկի տիսարին։

Ցի ոչ երեք են՝ յորս չէ վատահելի։

Chi va piano, va ratto.
գի վա ֆիանօ, վա սատթօ.

Որ մեղմ գնայ՝ արագ գնայ։
Եսպիշ կիսին՝ չապըք կիտէր։

E' meglio un magro accordo, che una grassa sentenza.
է՝ մէլիօ ուն մակրօ ատչօրտօ, ֆէ ուն գրասսա սէնթէնցա.

Լաւ է իրաւախոհութիւն նիհար քան զվճիռ պարարտ։
Տահա էյի տիր պիր զաղուն հաբլաշմաք՝ պիր սէմիզ իլամանան։

Chi ben serra, ben trova.
գի բէն սէռռա, բէն թրովա.

Որ բարիոք փակէ, բարիոք գտանէ։
Էյի բաֆիյան՝ էյի պուլուր։

Nè di tempo, nè di Signoria, non ti dar malinconia.
նէ՝ գի թէմֆօ, նէ՝ գի սինիօռիա, նոն թի դար մալինկոնիա.

Մի տրամեացիս՝ աւ փոփոխման, եւ ամակի՝ կամ պէտութեան։
Իյամ՝ վէ մանսըպ սէյիշիլմէսէ՝ սանա քասավէթ օլմասին։

Egli è mal sordo quel, che non vuol udire.

Չար է այն խուլ, որ ոչ լսել կամի։

Է՛նի է՝ մալ սպասս գասէ, ես նոն վասպ սպասէ.
Chi ha tempo, non aspetti tempo.
Ես մա բէ՛սէս, նոն սասէ՛բ՛ բէ՛սէս.
Ogni troppo è poco.
Օ՛նէ բասէս է՝ ֆ՛սասս.
La verità è madre dell' odio.
Լա վերիթա՛ է՝ մա՛դրե գելլ' օ՛դիո.
Lo 'ndugio piglia vizio.
Լ՚ենդու՛ջիս ֆիլիա վիցիս.
L' uso si converte in natura.
Լ՚ուզս սի գոնվերտե ին նաթուրա.
Tal si burla, che si confessa.
Թալ սի պուրլա, ես սի գոնֆեսսա.
E' meglio andar solo, che mal accompagnato.
Է՛ մելիս անդա՛ր սոլս, ես մա՛լ ասսոմֆանյա՛թս.
Nè Amor, nè Signoria, non vuoglion compagnia.
Նէ՝ ամո՛ր, նէ՝ սինյորի՛ա, նոն վուո՛լիոն սոմֆանիա.
Dimmi con chi vai, e saprò quel che fai.
Դի՛մի գոն գի վա՛ի, է սաֆրո՚ գել գե ֆա՛ի.

Ինչնա տրբ օլ սաղբբ։ քի խանէ՛մէզ իշիմէղ։
Պրում առէռն է ժամ՛նկ, մի սպասէսցէ ժամանակի։
Վսպիթի օլան վսպիթէ սէ՛բ՛լ՛մէսին։
Սամնայն առաւելապանց՝ նուազ է։
Հէբ օրանարզ չէ՝ ազ տրբ ճշմարտուն մայր է ա տելուն։
Տօղրուլուք՝ տիւշմանլբ անասբ տրբ։
զատելուն ծնանի։
Դանդաղութիւն ծնանի զմոլութեն։
Էսմանց լբ պէթ խուց փէ՛ս տասՀ իսէ՛բ։
Սովորութեն փոխի՛ի բնութիւն։
Սէ՛սէթ՝ թասիկէթ օլուբ։
Սայնպէ՝ բ խաղ ասի, զի ճշմարիտն՚ի դէմն ածի։
Օյլէ լաթիֆիկ իլէ սէ՚ս լէնիլիբ, քի տօղրուսուս ոպնանբլբբ։
Լաւ է միայնակ գնալ, քան չարի ընկերանալ։
Տահա էյի տիր հարբնբզ կիթմէք, նէ քի քէօթիւ ապաքտարբլան։
Սէր և իշխանութիւն ոչ սիրաժէն ընակցութիւն։
Ասա ինձ՝ ում գնաս, և գիտացից յինչ գործ կաս։
Տէ՛ պանա քիմլէ կիթ գոՀէ

Գուրէ լէ քաւ։

Chi ti fa carezze più che non suole, o t' ha ingannato, o ingannar ti vuole.

Որ քեզ քաղցրանքներ կանէ՝ աւելի ներսն սովորածէն, օ ըն՝ նա խնամ նաքեզ, օ խնամանիս ըն ուզէ։

Doglia di donna morta, dura fin' alla porta.

Սգալիս կին մեռեալոյ կարկաս, մինչ մինչև 'ի դրանդիքս։

E' meglio strucciolar co' piedi, che colla lingua.

Էաւելն է հրելն առոտքաս թաղաքուցաւաք սիրէր։

Լաւ է սայթաքիլ ոտիւք՝ քան լեզուաւ։

Chi compra terra, compra guerra.

Որ առանայ երկիր, առանայ գրգիռ։

Vuoi far vendetta del tuo nemico, governati bene.

Կամիս վրէժ առնուլ 'ի թշնամւոյդ, բարեկարգ քաղաքավարեսջիր։

Guastando s' impara.

Խանգարելով ուսանի։

Պոզմաղլան էյրէնիլիր։

Գրքոյկ Դ։

Առասպել Բարոյական։

Որ 'ի խրատ և 'ի զգաստութիւն ընթերցողաց՝ պէտք է ոմանի թուիցուս դնել առասպելս ինչ բարոյական։ զորս իտալական գրողք միայն նշանակեմք, առանց դարձուցանելոյ 'ի հայ գիր, խորհելով յաւելորդ երկարութիւն։ զի ցայս վայր գրեցելովս բաղումք կրթին յուղիղ ընթերցումն իտալականին։ և զի այս առասպելք, (որ՝ և զորս զհետս այսոցիկ հանդերձեալ եմք դնելոյ,) ոչ են զարդեալք ուսանելիք ամենեցուն առ 'ի պէտս իսկոյն։ վասն զի թերեմանք ոչ կարասցեն ուղիղ ընթեռնուլ, չէ այս նոցա 'ի զգուշութիւն։

Առասպել Ա։

UNA volpe vedendo una maschera, oh che bella testa! disse, ma non ha cervello.

Ci ammonisce questa favola, che ridicolo sarà quello, il quale mostra di essere quel che non è.

Տեսեալ աղուէսս զդիմակ ինչ, ասաց։ զի՞արդ գեղեցիկ է գլուխս, բայց խելս ոչ ունի։ * Ուսուցանէ առակս, թէ ծիծաղելի է նա, որ ցուցանէ զանձն լինել որ ինչ ոչ է։

Ոմիլքինին պիրիսի կէօրիւփ պիր սուրէթ, ամէտի։ նէ կիւզել պաշտարը, լաքին պէյնի էօք։ * Պու մէսէլ էօյրէտիր, քի մասկարայա սլուր օլ քիմսէ քի քէնտինի պիր շէյ կէօստէրիր, լաքին սէյիլ պիր։

Առասպել Բ։

IL Lupo accusava la Volpe di furto, ella negava. Scelsero la Scimia per giudice. Questa dopo udire le

le ragioni di tutti e due: Tu, o Lupo, disse, non credo, che abbi perduto quel, che pretendi: e tu, o Volpe, credo benissimo, che abbi rubato quello, che neghi. La Scimia non volle credere nè all' uno, nè all' altra, perchè amendue eran soliti a mentire.

Guardiamoci dal dir bugie, perchè chi è trovato in bugia una volta, non è più creduto nemmen quando dice la verità.

Դայլն ամբաստանէր զայոմէսսէ՝ յոչ գողութիւն. և նա ժիտէր։ Ասուրեցին դատաւորս զկապիկն. և սա յետ լսելոյ զփաստս երկոցունցն՝ ասէ. Դու ով գայլ, ոչ հաւատամ թէ կորուսեալ իցես զայն՝ զոր ոպահանջեսն։ Իսկ դու ագռաւէս, կարի իսկ հաւատամ թէ գողացեալ իցես՝ զոր ժիտեսն։ Եւ կամեցաւ կապիկն հաւատալ՝ և ոչ միւսին. զի երկոքին իսկ 'ի սուտ սովորեալ էին։ * Զգուշացուք 'ի սուտ ասելոյ. զի որ 'ի սուտ միանգամ ընկնի, ոչ լինի հաւատարիմ յետոյ և զճշմարիտն ասիցէ։

Դուրս զանազգաստ թիլքէսի խրատս լուաք։ Լեալն, օլ ինքեար էսէրիսի։ Ճէրսէթէն քստուլար մայմունու. պու սաս իքիսինին հաքքընը տիյնէ տէն սանդրա, տէտի. Սէն եա գուրտ, ինանմամ քի գայպ էթմիշ օլսան նէ քի թալապ էսէրսին։ Սէնսէ էյ թիլքի, փէք ինանարամ քի շալամըշ օլսան ինքեար էթտիդինի։ Խաթէմէտի մայմունն հիչ պիրինէ ինանմայա. զիրա իրիսիսէ եալան սէյլէմէզէ պրշմրշարիսի։ * Սարբն օլսաղամ էալանճրլըքտան. զիրա ասամ պիր քէրրէ եալանճը պուլունսուրտան սանդրա, տօղրուսա սէյ. լէսէ՝ ինանըլմազ։

Ասոպէան։

UN corvo trovate delle penne cadute da Pavone, se le mise d' attorno. Quindi sprezzando i compagni suoi, andò coi Pavoni a mescolarsi. Questi riconosciutolo, gli strapparono le penne, e malconcio lo discacciarono. Tornò allora tutto mesto a' suoi

suoi compagni: ma il peggio si fu, ch' essi pure non lo voller ricevere.

La disgrazia del Corvo c' insegna: 1. a non voler mai comparire più di quello, che siamo: 2. a non mai disprezzare i nostri simili.

Ի գրաւ մի գոռել փեռուրս թափիլը 'ի սիրամարգէ, ուրկան զանձամբ. և ապա արհամարհել զընկերակցաքն. զորս խառնիլ ի սիրամարգս։ Որոց ծանուցեալ զնա, 'ի բաց խլեցին 'ի նմանէ զփեռուրսն, և հալածեցին վատթարեալ։ Յայնժամ դարձաւ առ ընկերս իւր թափիծագին. քայց չար ևս եղև. զի և նք ոչ կամեցան ընդունել զնա։ * Ասա պատահար ազգաւորն ուսուցանէ մեզ, նախ՝ զի մի յօժարիցուք երևեալ առաւել քան զոր ենք։ երկրորդ. մի՛ բնաւ արհամարհել զմեր նմանակիցս։

Պիր գառկա պուլլուռ թավուս գուշուն տէօքիւմիւշ թիւլլէրի. վէ քէնտի իւզէրինէ ասիզոի. սոնրա պէյ էնմէյիի քէնտի այաքուսաշարընա. վարոր թավուս գուշլարրլայ գառըշմադա։ Օնլար պունու թանրլրի. քօփարտըլար թիւլլէրի. վէ պէրպատ էտիփ քօվլարտրլար։ օլ վարիմ փուսանաս տէօնտիւ այաքուսաշլարրն էանրնա. լաքին տահա քէօթիւ օլտու քի. ընարտա իսթէմէտիկէր մնու. քապուլ իսթէմէք։ * Գառկանրն խէթաար սիզէ էօյրէտիր. պիր քի իսթէմէլիմ պիզիմ հալիմիզէն զիյատէ կէօրիւնմէք։ Լքինմի քի. պիզ հիլայընէրէ ինանէթ իսթէմէյէլիմ։

Ասոպէ Դ։

UN Cane passava un fiume a nuoto con un pezzo di carne in bocca. Vedendo nell' acqua la sua immagine, credette, che vi fosse un altro cane con un altro pezzo di carne. Per l' ingordigia di rapirglielo aprì la bocca, e si lasciò in tanto cadere quel, che aveva.

Impariamo ad accontentarci di quel che abbiamo, e a non esser troppo avidi: perchè anche il proverbio dice, che chi troppo vuole, niente ha.

Շուն մի 'ի լեզ անցանէր ը գեան՝ ունելով 'ի բերան՝ կոտորակ մսոյ. և տեսեալ 'ի ջուր անդր զզաստակեր իւր, կարծեաց՝ թէ այլ շուն իցէ, և այլ կոտորակ մսոյ. և առ ցանկութեն յափշտակելոյ զնոյն՝ եբաց զբերանն, և այնպէս եթող անկանել և այնմ՝ զոր ունէր։ * Ուստի՝ զաստանալ այնու՝ զոր ունիմք, և մի առաւել ցանկանալ. զի և առածն ասէ. որ յանչափն ՀԿոի, ունի և ոչինչ։

Բէօփէքին պիրիսի իւզիւ կէչէյօրսու չայսան՝ աղզընա պիր փարչա էթիկէ. կէօրսու սու իչինակ քէնտի սուրէթինի, զանն էթսի քի քայրը բէօփէք տիր, վէ քայրը էթ փառչասը. վէ օնուսա բարմաղա թամահ էտիփ, ուչսը աղզընը, վէ օղմաքիմ աղզընուս օլանըսա քօյ վէրսի տուշնուրսու։ * Էնդիրինմէլի տիր, քի բանահանթ օլաղըմ նէ քի էլիմիզակ վարիսէ. վէ չօղա հավվէս իթմէյէլիմ. զիրա պիր սէօզ վար քի սէր, իֆրատթ խոթեյէն՝ հէփիսինուէն մահրումքալը։

Ա՝ասոդէ Ը։

UNA Rana veduto un Bue, tocca da invidia, volle agguagliarlo in grossezza. Cominciò quindi a gonfiarsi, ma tanto fece, che alla fine crepò.

Questa è la fine, che fanno gl' invidiosi, e i superbi.

Որոան սեսեալ զեզն մի, և հարեալ 'ի նախանձումէ, ցանկացաւ հաւասարել նմա մեծութիւն. վասն սկսաւ ուռանուլ. և այնչափ ջանացաւ՝ մինչև հերձաւ։ * Այս կատարած է նախանձոտաց և հպարտից։

Պիր գուրպաղը կէօրսիւ պիր սրրը. վէ քրսքանճ լըղընուսան խատէտի օնուն պէցիւքլիղինէ եէթիշմէղէ. օլ սէպէպտէն պաշլուսը գոսպաւմաղա. վէ օլքաւար էթմէ, քի սոնղ սոնղունուսա փաթլաւը։ * Իշտէ քրսքանճլարըն վէ մաղրուրլարըն ագիպէթի պուս սուր։

ԱՂՈՍԿԷՄ Զ :

UNA Volpe veduto in cima ad una pianta un Corvo, che aveva un pezzo di formaggio in bocca, cominciò a lodarlo. Che belle penne, diceva, che bella vita! Se tu sapessi cantare, non vi sarebbe nessun uccello migliore. Lo sciocco per far sentire la sua voce, si lasciò cadere di bocca il formaggio, e si rimase a denti asciutti.

Non ci lasciamo ingannare da chi ci loda per interesse.

Աղուէսն տեսեալ 'ի գագաթան ծառոյ զագռաւ մի, որ ունէր 'ի բերանի կտուրակ մի պանրոյ, սկսաւ գովել զնա. զիարդ գեղեցիկ են՝ ասէ, փետուրքդ, և հասակդ՝ վայելչաչ. թէ երգել գիտէիր, ոչ կայր յոմ թռչունս լաւագոյն՝ ք զքեզ: Իսկ անմիտն կամեցեալ լսելի առնել զձայն իւր, հիմոյ անկանել զպանիրն 'ի բերանոյ իւրմէ. և մնաց անկերակուր: * Մի՝ ի խաբեցիսք 'ի մարդոյ՝ որ գովէն զմեզ ասկս անձին շահու. Պիր Թիլբի կէօրտիւ աղամ Թէֆէնատ ալար գառ-կա, քի ազըզնուա պիր փէյնիր փատչասը վարրսը. պաչլատը օնու էօյմէդէ. Նէ կիւզել Թիւյէրի՝ վար՝ տէտի, նէ ալչպէր վէնիւտիւն: Էյնէր էօթմէք պիր-սէյլատին, գուշարտա սէնատէն էլասը օրմազնատի: Օր շաշկընուա սէսինի իշիթտիրմէք իչին, քոյ վէրան տիւշիւրտիւ աղրգընատան փէյնիրի, վէ աղրդը պաշ-քալրը: * Ալանանմայալըմ օրբիմէանէտէն, քի պիր-զի մէլթ իտէր քէնան ֆայատէսի իչին:

ԱՂՈՍԿԷՄ Է :

UN Fanciullo andando a scuola, rubò ad uno de' suoi compagni un libretto, e lo portò alla Madre. Non essendo da lei gastigato, seguitò a rubare dell' altre cose, finchè cresciuto in età divenne un ladro famoso. Fu preso alla fine, e condannato a morte. Or mentre era condotto al supplicio, vedendo la Madre, chiese licenza di parlarle all' orec-

recchio. La Madre si accostò, ed ei presole co denti l' orecchio glielo strappò. Maravigliandosi tutti di questo fatto: Costei, diss' egli, è la cagione della mia morte, perchè se m' avesse corretto a principio, io non sarei ora a questo partito.

Dovete aver piacere, o Fanciulli, d' esser corretti, e puniti de' vostri vizj di buon' ora, perchè essi s' accrescano, e si faccian più grandi.

Պանուկ ոմն երիտասարդ 'ի գպրոց, գողացաւ զգրիչ միոյ ընկերակցացն. և տարաւ առ մայր իւր. և ոչ խրատել 'ի նմանէ, յաւել գողանալ զայլ իրս. մինչև յաձել հասակին՝ եղև գող անուանի։ Այսպէս ըմբռնեալ, դատապարտեցաւ 'ի մահ։ Երդ՝ երբեմն ասէին 'ի տանջանս, սեսել զմայրն՝ խնդրեաց 'ի նոյնմանէ խօսել յականջս նոյ. մօտ եղև մայրն, և նա կտրեալ առաջանիրք զունկն նոյ. 'ի բաց կորզեաց։ Նա 'ի զարմանալ ամենեցուն զ այս գործ, ասաց. դա է պատճառս մահուս իմոյ. զի թէ զիս խրատել էր նոր զառաջինն, ոչ արդեաք դասանէի ես յայս ասիճան։ * Պարտ է ձեզ ով մանկունք, սխորժել զյանդգնանալն և զպատիժ ձերոց սխալից վաղագոյն. վասն զի աճեն նոքա, և առաւել ևս մեծանան։

Պիր օղան մէրթէկով էիսիի. քէնարի խաճասուշաբրն սիրիսիներն բիլմասնիրնը չաբաբ, վէ կէօթիւրթիւ անասընա։ Վէ օնաան պիր թազիր էշիմէյիի. պուշասար քայրը շէյլէր չաբմադա, օրքասար քի պէգլ իլյիւնդէ օրտա պիր նամուսար հրբարդ։ Սանդուն տա էրէ սիւշիւմ. բանթիլնէ հիւքմ օրտա։ Խապէնդէյէ կէօթիւրսիւրէրի վաքիթ, անասընը կէօրիւփ իլդն խամէսի սնուն քուրաղընա պիր չէյ սէօյլէմէզէ։ Անասը եաքլաշընցա, թուրթուա սիշրէրիւէ սնուն քուրաղընը քէսիրտը։ Հէրիսի թուանդա սքալարբար ստա իշանն կօթիւրիւ. լաբին օր ասէ. սանա կօրիւմ սէոյէսի ստա տուր. զիրա էյէր էմէլէրսէ ստանա թազիր էմիշ օրայնը, սէն շիմտի ստա հարա սիւշմէզլիսիմ։ * Իրսէ ևս ուշաքարս, սիզին սէթ խուլէրինիզ՝ թէզէ խարահ վէ թազիր ստրմադա քայրէթ էմմէրիսինիզ. զիրա ինարա կիտէ կիտէ պէցիւրէր։

Յօդուած. Է։

Համառօտ պապմութիւն։

Պապմութիւն Ա։

UN orbo aveva incontrato un gobbo. Era di buonissim' ora. E però il primo disse all' altro per burlarsi di lui: Credo che abbiate oggi molto da fare, perchè avete caricato a buon' ora: Egli voleva rimproverargli la gobba, che faceva parere che portasse su le spalle qualche peso. Il gobbo gli rispose subito: Avete ragione dirmi ch' è per anco a buon' ora, perchè non avete aperto se non una finestra; e si burlava ancora di lui, perchè non avea ch' un occhio solo.

Այր ոմն շաւաղ եղև ումեմն սապաւորն մարդոյ՝ վաղ քաջ ի առաւօտն. և ասէ կոյրն ցմիւսն՝ ծաղր առնելով զնա. կարծեմ բազում ինչ ունիս գործել այսօր. զի վաղ քաջ բեռնաւորեալ ես. կամէր յանդիմանել հարկանել զկորուն նոր. որ թուէր ցուցանէր բեռն ինչ տանել 'ի թիկունս։ Ասէն սապաւորն ետ նմա պատասխանի. յիրաւի ասես ցիս՝ թէ դեռ կանուխ է. զի չև է բացել քո՝ բայց զմի պատուհան։ Ասէ՝ սու կատակէր զնա. քանզի միականի էր։

Պիր էմնա ըռասաս կէլուի պիր քամպուռա չին սապահ վաքթինտէ. վէ ոէսի օ պիրիսինէ՝ մասկարայ էտիսի օնու. սանրրրմ չօք իշին վար պու կիւն. զիրա էրքէն իւքլէնմիշան։ Իսթէսի իւզինէ վուռմաղա օնուն քամպուռրրոնը. քի սրռթինտա պիր իւք կիսի կէօրիւնիւրիւի։ Քամպուռռա հազրրնա Ոէվապ էմտի օնու։ հաքքին վար ոէմէկէ պանա քի տահա էրքէն ոէր. զիրա պիր փէնոէրէ աշմշսրն։ Պէօյլէ մասկարայ էթտի օնու. զիրա սաղթ պիր կէօզիւ վարմտի։

Պապ-

Պատմութիւն Բ։

UN Contadino portando una soma di legna per vendere, benchè gridasse spesso, guarda, guarda, un bestiale non volendosi scostare, fu urtato dal contadino, e gli fu stracciato il mantello; e volendo che 'l contadino glielo pagasse, lo condusse dinanzi al Potestà; il quale, udita la querela, domandò al contadino, se fosse vero; il quale non rispose mai. Onde il Giudice voltatosi a quel del mantello: Che vuoi tu, gli disse, ch' io faccia a un muto? Egli rispose, Che muto? non è muto; perchè poco fa gridava a tutta voce, guarda, guarda. Soggiunse 'l Giudice, s' egli gridava, dovevi guardarti, e così non t' avrebbe stracciato il mantello.

Գիւղական ումն բարձեալ բեռն մի փայտից 'ի վաճառել. թէպտ և սուկս աղաղակէր. հայեաց. զգոյշ լեր. սակայն անմիտ ումն ոչ կամեցեալ խոյս տալ. ընդհարաւ 'ի գիւղականէն. և պատառեցաւ վերարկուն նոր. և պահանջելով 'ի գիւղականէն տուժել զայն. ձգեաց զնա յատեան իշխանին։ Որոյ լուեալ զամբաստանութիւնն. Եհարց զգիւղականն՝ թէ ճշմարիտ իցէ. նա բնաւ ինչ ոչ պատասխանեաց։ Ապա դառնաւորն դարձեալ առ ամբարկուին. ասէ. զինչ կամիս դու զի արարից համար միւսանգամ։ Այս ասէ. զինչ համր. չէ նա համր. զի սակաւ մի յառաջ աղաղակէր բարձրաձայն. հայեաց. զգոյշ լեր։ Ապա դառնաւորն. եթէ նա աղաղակէր. պարտ էր քեզ զգուշանալ. և այնպէս ոչ պատառէր վերարկուդ։

Պիր քէօյլիւ ատուն իւքիւ կէօթիւրիւփ սատմատա. իբիտէ պիրտէ չաղըրըրիսի. սավուլ. սավուլ։ Ընդ ճաք պիր հայվան ֆէրիֆ իսթէմէյիսի եօլատան շաշմազա. իթիլտի քէօյլիւտէն. վէ քէրաքէսի եըրթիլտիսը։ Վէ իսթէյիսի քէօյլիւտէն քի զարարընը էօտէսին. հաքիմին հուզուրունէ ջըքարտը սնու։ Հաքիմ ոէ իշնուիւփ շէքվասընը. սորտու քէօյլիւյէ քի կէրէքէք միսիր. օլ հէչ ճէվապ վէրմէտի։ Օլվաքիթ հաքիմ

տեսնու տէտն քէրաքէնին սահպրնա. նէՀ՞ խմթէրնին քի էտէյիմ պէր տէլսիզ սատէմ։ Օլսա տէտն նէ. տէլսիզ մի. տէլսիզ տէյիլտիր օլ. զիրա պէր ազ էվվէլ՝ սովուլ սավուլ պաղրրրրիտի։ Տէօնիւփ տէտի հաբիմ. չունքի օլ պաղրրրրիտի. սանա ապքնմաք տիւշերիտի քի քէրաքէն էրութրլմայայիտի։

Պապմռ-ՐԲ Գ։

UN Muratore cadde per disgrazia dall' alto d' un tetto, dove egli lavorava, e per fortuna sua cascò addosso ad un uomo, che sedeva di sotto: così senza farsi molto male, ammazzò quel pover' uomo. Il figliuolo di questi fece citare avanti al Giudice Criminale il Muratore, accusandolo d' omicidio. Ma il Muratore si difese in questo modo, dicendo: Amico, se io ho peccato, ne voglio far la penitenza: monta tu stesso in quel luogo, d' onde io caddi, ed io sederò dove sedeva tuo padre; così precipitandoti abbasso, ammazzami, se tu puoi, che ne sono contento.

Ամմադիր ոմն դիպուածով անկաւ 'ի բարձրութիւն տանեսոյն՝ ուր գործէր. և ըստ յաջողել բաղդին անկաւ 'ի վէր առն մեոյ՝ որ նստէր 'ի խոնարհ. որով առանց մեծ ինչ փնասու անձինն՝ սպան զողորմելի այրն։ Արդի մեռելոյն կոչեաց զամմադիրն յանդիման դատաւորի արեան. և ամբաստանէր զնմանէ՝ մարդասպան դոլ։ բայց որմադիրն ապրեցոյց զանձն ասելով։ բարեկամ, եթէ յանցուցեալ ինչ իցեմ, յանձն առնում զապաշխարութիւն. եկ դու ինքն 'ի տեղին՝ ուստի եան անկայ. և ես նստայց՝ ուր նստէր հայրդ. և դու ընկենուլով զքեզ 'ի վայր՝ սպան զիս եթէ կարես. և ես հաւանեալ եմ ընդ այս։

Պէր տուվարտէր քաղայրլան տիւշան. պիր խրանէբ սամանան քի օրասա իլէյորսա. վէ փահարնուան տիւշնա պիր սաէմ խասանէքիսթուրմուշնուխ աշաղասա. վէ պէնիլ քէնտինէ աղ գիլան օլուփ. էօլտիւր ամա օլ զավալլը սատամ։ Պունուն էվլատը չաղրրտը տուվարտէրլը էօլիւմ հաքիմին հուզուրունէ, վէ սատամ էօլ-

Հօրանեւոյն տէրի շէբվա էթան։ վէ լարին տուվարը
ՀՐ քէնտինի քուրթարար ուէմքիլէն. Տ՚ամանում,
էյէր սուչու իսէմ, ՀԷզաարն չէքմէյէ հարգրրմ.
Ղրք սէն քէնտին օլ եէրէ՝ նէրտէն քի ուիչարիւմ.
պէնամ օմուրայրմ պապանին օմուրուուղու եէրտէ.
պէօյլէ քէնտինի աշաղա ալրարքրի էօրանիւ պէնի,
էյէր քաանիր իսէն. պէն պուանա քայլէ իմ։

Պարտեզ Գ։

UN principal Signore assalito una mattina da straordinaria fame, chiamò il suo Cuoco, e gli disse, che apparecchiasse subito il pranzo. A cui il Cuoco rispose: Signore, non sono ancora sonate le dieci. Che m' importa, rispose all' ora il Padrone, che non siano ancora sonate le dieci, se nel mio stomaco è già passato mezzo dì?

Ա՚յր ոմն երևելի 'ի միում առաւօտու հարեալ յան-
ուվոր քաղցէ, կոչեաց զիւրհակերբ իւր, և ասաց նմա
պատրաստել վաղվաղակի զՀաչն։ Ասէ ցնա իւրհա-
կերն. տէր, չեն եւս տասն ժամք են։ Հայնժամ պա-
ատասխանի նա տէրն, թէ զի փոյթ է՝ թէ չեն են
տասն ժամք, մինչ յիմում խախացոցի արդէն անցեալ
է միջօրէն։

Պիր պէյլի պաշլը սատէ՝ սապահ վաքթինտէ պիր
զարիպ ասլը. չէքիփ. չապրրար աշխարը վէ պույ-
ուրտու հարպինէ հազիր իթմէզէ էյլէ մանձասրը։
Ասշի սէսնիւփ տէսի, Էֆէնտիմ. սահաթ տա-
հա օնու վուռմատը։ Օլ վարիթ ադասը ՀՐվապ վէր-
տի. նէ՞ հաՀաթրմ պէնիմ քի սահաթ տահա օնը
վուռմամրշ. զիրա պէնիմ մէմէքմանէ եարը կիւնիւտէ
կէչմիշ։

Պարտեզ Է։

UN Principe, che imparava a sonare gli strumenti, avendo tocco una corda per un' altra, e offendendosi, che il Maestro lo riprendeva; se ciò è come Re, rispose il Maestro, avete la facoltà di farlo, ma come suonatore, avete fatto male.

Իշխան

Իշխան մի ուստանէր զնուազագոյնութիւն . և 'ի հարկանելն զմի լար փոխանակ միւսոյն՝ յանդիմանէր 'ի վարդապետէն , դժուարութեան : Պատասխանի եւ վրդովեալ . թէ զայդ առնես իբրև թագաւոր , ունիս իշխանութիւն առնելոյ . բայց իբրև նուազագոյն , չարաչար տարիր :

Փաշանին պիրիսի սազ էյրէնիրիսի . վէ քիրիշէրին պիրինի ο պիրիսինին եէրինէ թուԹատուղու վաքիթ, Թաղիր իշխանի ուստասընուսան , կիւՀնէ կէլսի : Ուստասբուս ուէօնիւփ ուէսի . պուՆու էյէր փատիշահ ուէյի էտէրսէն , հաՄԹին վարարը իՄԹէղէ . լաքին սազէնուէ կիսի ուէրսէն , եանղլըշ էԹսին :

Պատմութիւն Ը :

UN ricchissimo Banchiere , ma molto goffo , essendosi fatto effigiar in marmo , mostrò quella figura ad un amico suo , e gli domandò se lo Scultore avesse ben incontrata la rassomiglianza : a cui l' altro rispose : Perfettamente , perchè vi rassomiglia in anima , ed in corpo .

Բարձրաթափոխատու ոմն մեծատուն՝ բայց թանձրաբարոյ եւս արձանագրել զիւր պատկեր 'ի մարմարիոնի . և ցուցել զայն միում 'ի բարեկամաց իւրոց , Եհարց ցնա՝ թէ արդեօք քոջ նմանեցուցել նոցա ան դրիսաբարձն : Որում եւս պատասխանի . լի բոլան գակ . ք զի նման է քեզ 'ի հոգի և 'ի մարմնի:

Պիր զէնկին ուստաֆ՝ ունիս փէր տէ քապա . օյուուրու վէրսի քէնտի սուրէթինի մէրմէրուէն . վէ կէօստէրիսի քէնտի պիր ուսսթուանա , սօրսուս քի օյնանը էյի պէնզէթմիշի ուէյի : Օլսա Ղէվապ վէրսի . չէմ չիք , զկրա հէմ Ղան թարաֆընուսան՝ հէմ թէն թարաֆընուսան պէնզէր :

Պատմութիւն Է :

FU domandato ad un Filosofo, per qual ragione si dava più tosto la limosina a' ciechi , ed a' zoppi , che

che ai Filosofi ? Al che il savio rispose : Perchè più si teme di diventar cieco , e zoppo , che Filosofo.

Խմաստասէր ումն հարցաւ , թէ ընդ կուրաց և կաղաց ողորմելի լինի առաւել . զ խմաստասիրաց : Եւ պատասխանի այրն խմաստուն՝ զի առաւել երկիւղ գոյ լինելոյ կոյր և կաղ . զ խմաստասէր :

Պիր ֆէյլէսուֆա սիւալ օլունտու քի նէյլուն էմմա լարա վէ թօփալլարա տահա զէյատէ ստուգա վէրիլիր նէ քի ֆէյլէսուֆլարա : Օլ իլիմսարտա ՃԷվապ վէրտի . զէրա զէյատէ քօրքու վար արր էմմա վէ թօփալ օլմազա , նէքի ֆէյլէսուֆ :

ՊՈՓՈՒԹԻՒ Ը։

ESsendo un ladro stato condannato alla morte , mentre si leggeva la sentenza , nella quale erano mentovate tutte le sue scelleraggini , diceva continuamente : Ho fatto ancor peggio . Domandatogli che cosa potesse aver fatto di peggio , rispose : Il lasciarmi pigliare .

Պոզ ումն գտանապարտեալ առ 'ի մահ , իբրև ընթերնուին զդատակնիքն՝ յորում նշանակեալ կային ոմիրք նր , ասէր անդադար . չար ևս գործեալ է իմ : Հարցին ցնա թէ զինչ ինչ չարագոյն գործեալ լցէ . Եւ պատասխանի . այն՝ զի թողի անկանիլ 'ի ձեռս :

Պիր հըրսըզըն քասթլինէ հիւքմ օլուվ . հասան օրտունուբիտի օնուն քազասը , քի օնուս ՃԷՒՄԷՔ քազասը հաթլէրի անդըրբիտի . օլ սայմա տէրիտի . տահա պէթէրինի էթմէշէմ : Սօրտուքլարը վարիթ քի նէ՞ օլաճաք տահա պէթէր էթտիղի , ՃԷվապ էթտի . պու քի քոյ վէրտիմ պէնի էլէ տիւշմէղի :

ՊՈՓՈՒԹԻՒ Ի։

VOlendo Ludovico Duodecimo mover guerra al Duca di Milano , domandò a Giacomo Trivulzio sperimentato Capitano , qual provisione fosse maggiormente necessaria : a cui Trivulzio rispose : Tre co-

cose vi sono molto necessarie; denari, denari, ed ancora denari.

Լուգովիկոս երկոտասանեարդ կամեցեալ պատերազմ յարուցանել ընդ դքսին Մեդիոլանոյ, եհարց յակոբայ Թրիվուլցիոսի փորձ ջորագլխի, թէ զինչ պատրաստութիւն առաւելապէս կարեւոր իցէ. որում պատասխանի եւս Թրիվուլցիոս, երեք ինչ կարի կարեւորք են, դրամք, դրամք, և դրամք։

Էջ օվիքսս ծնիքինանի իսիթելի ձենք տնմաղա միլան պէյինեա քարչը, սորոռս եաքուռ Թրիվուլցիոսս եէթիկ սէրասկէրէ՝ քի նէ Թէտարրք զնյատե իսոտիզարրտրը ձէվապ վէրսի Թրիվուլցիոս. իւչ շեյ չօք իսոտիզալը տրը. ասիլ, ասիլ, վէ կինէ ասիլ։

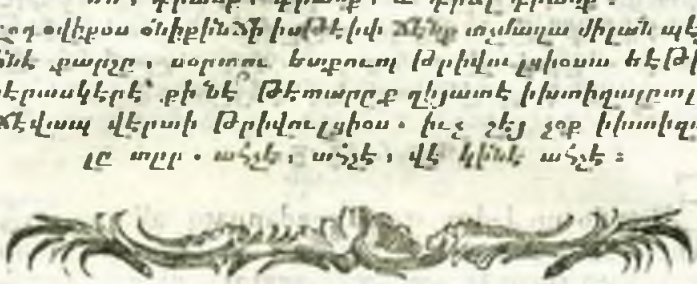

Յօդուած. Ղ։

Ղանոնուն յղէս նամակագրուն։

Լուս իտալացիս սովորուն է միօրինակ ոճով վարել 'ի գրուելն նամակաց։ ոյ յընծայելն զմակագիրս ի իւրաքանչիւր վիճակի և աստիճանի. յաւարտելն զԹուղթն, 'ի գնել զտորագրուն։ 'ի գրել զնշանն։ և Թէպէտ յայսոսիկ ի ժամանակս ժամանակս մասնէ փոփոխուի ինչ, սակայն գլխաւոր հանգամանքն միշտ անփոփոխ պահին։ վասն աստանօր զայժմու սովորական եղանակս գրուելն դիցուք ի կարդի իւրաքանչիւր վիճակաց և կէտերեցականի և աշխարհականի, այլև ի իւրաքանչիւր աստիճանաց և պատուոյ նոց։ Եւ զի զայս առնեմք մանաւանդ 'ի գիւրուելն այնոցիկ՝ որոց պատահէ երբեմն գրել Թուղթ իտալերէն, նմին երբորդ էր վասն նոյ յաւելուլ զնոցիկան Թարգմանութեանն. զի այնպիսիքն արդէն հասկանան զիտալերէնն. սակայն վասն այլոց ոմանց ոչ անպիտան լիցի զնել յառաջինսն, և ուրեք ուրեք 'ի յետինսն։

Գլխաւոր մասունք նամակի կամ թղթոյ են վերոգրեալն այսպիսի։

Հասցէ։ Խոսալ։ Soprascritta.

Վերնագիր։ Inscrizione.

Մէջն, կամ մարմին։ Corpo.

Ամարտ։ Chiusa di lettera.

Թուական։ Data.

Սորագրութիւն։ Soscrizione.

Ապա՝ զայս ամ նշանակեցուք կարգաւ, ակնարկելով կեղեցականին։

Ամ Բառնայապետն Հռովմայ։

Հասցէ։ Alla Santità di nostro Signore Papa Pio Sesto.

Առ սրբութիւն Տեր մերոյ Պապին Պիոսի վեցերրորդի։

Վերնագիր։ Beatissimo Padre. Ամենեւրանեան Հայր։

Մէջն։ V. Santità, կամ Beatitudine. Զերոյին Սրբութիւն, կամ երանութիւն։

Ամարտ։ E con ogni umiltà le bacio i santissimi piedi.

Եւ ամ խոնարհութիւն համբուրեմ զսրբազան ոտս ձեր։

Թուական։ Venezia 2. Settembre. 1792.

Ի Վենետիկ։ Ի 2. սեպտեմբերի։ 1792.

Սորագր։ Di V. Santità,

Umilissimo, divotissimo, ed ossequiosissimo Servidore N.

Զերումդ Սրբութիւն,

Ամենանուազոյն, ջերմեռանդն և կամակատարագոյն ծառայ (այս անուն։)

Ամ Իշխանազան Երիցին։

Հասցէ։ Al Serenissimo, ed Eminentissimo Principe Il Signor Cardinale N.

Առ պայծառապայծան և վսեմական իշխանն Տեր Կարդինալ (այս անուն։)

Վերնագ։ Serenissimo ed Eminentissimo Principe.

Պայծառապայծան և վսեմական իշխան։

Մէջն։ V. Altezza Serenissima.

Պայծառապայծան բարձրութիւն ձեր։

Ամարտ։

Ասարս. E per fine le bacio con ogni riverenza la Sacra Porpora, կամ il lembo della S. Porpora.
Եւ 'ի վախճանի համբուրեմ ամ յարգուն զարբազան ծիրանիդ. կամ, զբոլանցս սրբազան ծիրանեացդ։

Թուական. Parigi. 3. Gennajo 1791.
'Ի փարէզ. 'ի 3. յունվարի. 1791։

Սորագր. Di V. Serenità,
Umilissimo, divotissimo ed obbligatissimo Servitore N.
Պայծառութեան ձերում.
Ամենանուազագոյն, Ջերմեռանդն և ամենապարտ ծառայ (այս անուն։)

Ա՛ սոկ Խրդինալ։

Հասցէ. All' Eminentissimo, e Reverendissimo Signore Signore, Padrone Colendissimo
Il Signor Cardinale N.
Ա՛. վսեմական և դերյարգոյ Տ՛ Տ՛. Խնամ. ամենապատիւ.
Ա՛. Տ՛ Կարդինալն (այս անուն։)

Կամ հասցուցան ևս. A sua Eminenza
Il Signor Cardinale N.
Ա՛. վսեմութեան
Տ՛ Կարդինալն (այս անուն։)

Վերնագ. Eminentissimo Signore, e Padron Colendissimo.
Վսեմական Տ՛. և Խնամ. ամենապատիւ։

Մէջն. V. Eminenza. վսեմութեան ձեր։

Ասարս. E per fine a V. Eminenza bacio la Sacra Porpora, e da Dio le prego ogni maggior grandezza, e felicità.
Եւ 'ի վախճանի համբոյր մատուցանեմ սրբազան ծիրանեաց վսեմութեան ձերոյ. և հայցեմ աստ. յոյժ մեծ ձեր կամ առաւելութեան մեծութիւն և բարօրութեան։

Թուական. Ferrara. 6. Maggio. 1784.
'Ի փերարա. 'ի 6. մայիսի. 1784։

Սորագ. Di V. Eminenza,
Umilissimo, devotissimo, ed obbliga-

gatissimo Servitore N.

Վսեմեալ Թէ ՀԷրում,

Ամենանուէաստ, Ջերմեռանդն, և ամենապարտ ծառայ (այս անուն։)

Ամ արքեպիսկոպոս, Նոմիրոյ առաջելական, ևն։

Հասցէ. All' Illustrissimo, e Reverendissimo Sig. Sig. Padrone Colendissimo
Monsignor N. Arcivescovo di Corfù.

Ամ. գերապայծառ և մեծայարգ Տ՛ Տ՛ և իշխեցող ամենապատիւ

Ամ. տ՛ (այս անուն) Ամբեղիսկոպոս քէօր-ֆէզու։

Վերնագ. Illustrissimo, e Reverendissimo Signore.
Գերապայծառ և մեծայարգ Տ՛։

Մէջն. V. S. Illustrissima, e Reverendissima.
Գերապայծառ և մեծապատիւ Տ՛ուրէդ։

Ամարտ. E con ogni maggior rispetto, e riverenza bacio le sacre mani, կամ le sacre Vesti.
Եւ ամ մեծագոյն ակնածութ՛ և յարգանաք համբոյր մատուցանեմ սրբազան ձեռացդ, կամ սրբազան հանդերձից։

Թուական. Costantinopoli, 4. Febbrajo. 1783.
Ի Կոստանդնուպօլիս. Ի 4. փետրվարի. 1783։

Սուրբագ. Di V. S. Illustrissima e Reverendissima, Umilissimo, divotissimo, e obbligatissimo Servitore N.
Գերապայծառ և մեծայարգ Տ՛ուրէդ,
Ամենանուէաստ, Ջերմեռանդն, և ամենապարտ ծառայ (այս անուն։)

Ամ. աբբայ ընդհանրական։

Հասցէ. Al Reverendissimo Padre Padrone Colendissimo
Il Padre Generale de' Monachi N.
Ամ. մեծայարգ Հայր և ամենապատիւ Տ՛ ամ. Ընդհանրական Հայր միանձանց (այս անուն։)

Վերնագ. Reverendissimo Padre, e Padrone Colendissimo.

Մէջ.

Մեծայարգ Հայր և Տէր ամենապատիւ։

Մէջն. V. Paternità Reverendissima.

Մեծայարգ Հայրութեան ձեր։

Համբոյր. Le bacio divotamente le mani, կամ le fo umilissima riverenza.

Ցանկանի համբուրեմ զձեռսդ։ կամ ընծայեմ զիսոնարհական յարգութիւն։

Հռոմայ. Roma. 7. Marzo. 1785.

Ի Հռոմայ. ի 7. մարտի. 1785։

Սորագր. Di V. P. Reverendissima,

Umilissimo, ed obbligatissimo Servitore N.

Մեծայարգ Հայրութեան ձերում.

Ամենաոնարհաւոր և ամենապարտ ծառայ (այս անուն)։

Առ սուրբ աբբայ։ կամ վանական։

Հասցէ. Al Reverendissimo Padre Padrone Colendissimo

Il Padre N. Abate, կամ Superiore de' Monaci di N.

Առ վերապատուելի Հայր և ամենապատիւ Տէր

Առ Հայր (այս անուն) աբբայ կամ վանական միանձանց (այս անուն։)

Վերնագ. Reverendissimo Padre, e Padron Colendissimo.

Վերապատուելի Հայր. և Տէր ամենապատիւ։

Մէջն. V. P. Reverendissima.

Վերապատուելի Հայրութեան ձեր։

Համբ. Riverentemente baciando le mani a V.P. Reverendissima, la prego per singolar grazia a volersi ricordar di me ne' suoi colloquj con Dio.

Յարգանաք համբուրեալ զձեռս վերապատուելի Հայրութեանդ. հայցեմ իբր առանձին շնորհ համարիլ յիշատակել զիս յաղօթս ձեր առնած։

Հռոմայ. Napoli. 8. Aprile. 1786.

Ի Նապոլիս. ի 8. ապրիլի. 1786.

Սորագր. Di V. P. Reverend:

Umi-

Umilissimo, եւ ոգի 'ի վերոյ։

Ա՛ հանրիկոս, ասպգերեց, կամ երէց։

Հասցէ. Al molto Illustre, e molto Reverendo Signore, e Padron osservantissimo
Il Signor D. N. Canonico, կամ Arciprete, կամ Prete.

Ա՛ շքեղ եւ մեծապատիւ Տ՛ եւ խնամեցող արժանապատիւ։

Ա՛ տէր (այս անս.) Կանոնիկոս, կամ Ա՛ ապերիկց, կամ Երէց։

Վերնագ. Molto Reverendo Signore. մեծապատիւ Տ՛։

Մէջն. Vossignoria. Տ՛ուրեդ։

Ա՛ապտ. Le bacio divotamente le mani.
Ընդմանէ հաւատոյ մատուցանեմ ձեռացդ։

Թուականն, ոգի 'ի վերոգրեալդ։

Սորագ. Di V. S. Տ՛ուրեդ.
Umil. ed obb. եւ Ա՛մենանուն ամենայն։

Ա՛ գանգ, կամ աբբեայ, տանուտէր։

Հասցէ. Al molto Reverendo Padre Padrone Osservandissimo
Il Padre N. dell' ordine di S. N.

Ա՛ մեծապատիւ Հայր եւ Տ՛ արժանապատիւ
Ա՛ Հայր (այս անս.) 'ի կարգէ սրբոյն (այս անս։)

Վերնագ. Molto Reverendo Padre. Մեծապատիւ Հայր։

Մէջն. V. Paternità. Հայրութիւն ձեր։

Ա՛ապտ. E per fine le bacio affettuosamente le mani, e mi raccomando alle sue orazioni.
Եւ 'ի վախճանի հաւատարիմ սիրով զձեռսդ։ եւ զիս յանձն առնեմ աղօթից ձերոց։

Սորագ. Di V. P. molto Reverenda, Մեծապատիւ Հայրութիւդ։
Umili. ed obb. Ամենանուն. եւ։

Ա՛ աբբեայ եւ տանուտէր։

Հասցէ. Al molto Reverendo Fratello in Cristo Frà N. dell' Ordine di S. N.
Ա՛ պատուական եղբայր 'ի Քրիստոս

Ա՛

Ան. եղբայր (այս ան.) 'ի կարգէ սիրելի (այս ան։)

Վերնագ. Molto Reverendo Fratello in Cristo.
Պատուական եղբայր 'ի Քրիստոս։

Մէջն. Ella. Եղբայրութիւնդ։

Ապար. E per fine mi raccomando alle sue orazioni.
'Ի վախճանի յանձն առնեմ զիս յաղօթս քո։

Սորագ. Affezionatissimo, ed obbli. Servitore.
Մտերիմ և պարտաւոր ծառայ։

Ան. այնոսիկ՝ որք յաշխարհական կարգէ։

Ան. Իսոյ հասանիցն։

Հասցէ. Alla Sacra Cesarea, ed Imperial Maestà dell' Imperatore N.
Ան. քրիստոսակ կայսերական և ինքնակալ մեծափառութեան Կայսրը (այս ան։)

Վերնագ. Sacra Cesarea Maestà, կամ Sacra Reale, e Cesarea Maestà.
Քրիստոսակ կայսերական Մեծափառութիւն։ կամ Քրիստոսակ արքայական և կայսերական մեծափառութիւն։

Մէջն. V. Maestà Cesarea. Կայսերական մեծափառութիւն 'ի ձեր։

Ապար. E per fine a V. M. bacio umilissimamente le mani, pregando Dio che la colmi di tutte le maggiori, e più desiderabili felicità.
Ան. յուսարար բանիս՝ խոնարհաբար համբուրեմ զձեռս մեծափառութեան ձերոյ։ հայցելով 'ի տէր առատերուլ 'ի ձեզ զիսատակ զերանելի և զերկրափարքեան բարութիւնս։

Սորագ. Di V. Cesarea Maestà.
Umil. divot. ed obbli. servi.

Ան. այլ թագաւոր։

Հասցէ. Alla Sacra Real Maestà del Re di Portogallo, d' Inghilterra, di Polonia, di Svezia, di Danimarca, &c.

Աստ. քնապատակ ապրումնի Մեծափառութեան (թագաւորին փոքրիկուկայ, անդրկոյ, պողոնիոյ չվերատաց, տանիմանոքայի։ են։

Վերնագ. Sacra Real Maestà.

Մեջն. V. Maestà.

Աւարտ. E per fine prego Iddio, che a V. Maestà conceda ogni grandezza, e felicità.

Եւ 'ի վերնանի հայցեմ առ յոյ շնորհել ձերում մեծափառութեան զամ զմեծութիւն և զբարեբարութիւն։

Սարագ. Di V. M.

Umil. divot. ed obbl. serv.

Այսպէս գրի հանապարհաբար առ թագաւորս, բաց 'ի մակագրաց ինչ՝ որք ոմանց ոմանց սեպհականեալ են։

Առ արիստոքրատ իշխան։

Հասցէ. All' Altezza Serenissima del Sig. Duca di N. կամ Al Serenissimo Principe, Sig. e Padrone colendissimo

Il Sig. Principe di N.

Առ պերճափառ բարձրութիւն Տն Դքսին (այս ան։) կամ Առ պերճափառ իշխանն, Տր և իշխեցող ամենապատիւ,

Առ Տր իշխանն (այս ան. տեղոյ։)

Վերնագ. Serenissimo Principe.

Մեջն. V. Altezza.

Աւարտ. E per fine le bacio umilmente le mani, pregando Dio, che conceda a V. Altezza Reale ogni maggior, e più desiderata felicità.

Եւ 'ի վերնանի խոնարհութիւն համբուրեմ զձեռսդ։ հայցելով յոյ շնորհել ձերում արքայական բարձրութեան զամ զմեծամեծ և զսանձկալի բարեբարութիւն։

Սարագ. Di V. Alt. Serenissima,

Umil. devot. obbl. Serv.

Առ դուքս Վենետիոյ։

Հասցէ. Al Serenissimo Principe N. Doge di Venezia.

Ա՛ռ պերճախառ իշխանին (այս ան.) Տուկ վենետիկոյ։

Վերնագ. Serenissimo Principe.

Ի՛ՆՔՆ. V. Serenità. Պերճախառուն ձեր։

Ասար. E con profondo inchino le bacio riverentemente le mani.

Եւ երկրպագութիւն համբոյր յարդանաց մատուցանեմ ձեռացդ։

Սորագ. Di V. Serenità.

Umil. divot. obbl. Serv.

Ա՛ռ Հայրապետ Էլեկտորին։

Հասցե. All' Altezza Serenissima Elettorale del Sig. Arcivescovo di N. Principe Elettore del Sacro Impero.

Ա՛ռ պերճախառ բարձրուն կայսրընտիր Տ՚ Ա՛ռ լիպիսկոպոսի (այս ան. տեղ.) կայսրընտիր իշխանի քաջասակ կայսերութեան։

Վերնագ. Serenissimo Principe Elettorale.

Ի՛ՆՔՆ. V. Altezza.

Ասար. E per fine pregandole da Dio ogni più desiderata prosperità, le bacio umilissimamente le mani.

Եւ 'ի վախճանի հայցելով յՍէր զամ զանձկալի յաջողութիւնս, եւ խոնարհութեամբ համբուրեմ զձեռսդ։

Սորագ. Di V. Altezza Seren. Elettorale

Umil. divot. obbli. servi.

Ա՛ռ տէրտէր, կամ տոքտորք, կամ դէսպան։

Հասցե. All' Illustrissimo, ed Eccellentissimo Signore Padron Colendissimo

Il Sig. N. Cavaliere, Governatore, Ambasciatore, &c.

Ա՛ռ բազմապատիւ և գերազանց տէր և իշխեցող արժանապատիւ

Ա՛ռ տէր (այս ան.) Ասպետ, Քաղաքապետ. Դեսպան. և՚ն։

Ա՛յս հասնելոյ եւս դնի. A sua Eccellenza. Ա՛ռ գերազանցութեանդ

Il Signor N. Տ՝ (այս ան.)

Վերնագ. Illust. ed Eccell. Signore.

Սէջն. V. Eccellenza.

Սաարտ. E con tutto l' ossequio mi do l' onore d' assicurarla del mio profondo rispetto, e di costituirmi,

Եւ ամ հպատակութիւն արգոյ ինձ համարիմ ՀՀգրուել քումդ գերազանցութեան զիմ զիսորին ակնածութիւն, և կացուցանել զիս։

Ստորագ. Di V. Eccellenza

Umil. ed obbli. Servi.

Աշ խորհրդական։ կամ այլ ազնուական։

Հասցէ. All' Illustrissimo Sig. Sig. Colendissimo

Il Sig. N. Consigliere, Conte, Marchese և ն։

Բայց այժմ սովորութիւն է. Al Nobile Signore

Il Sig. Conte, Marchese. և ն։

Վերնագ. Illustrissimo Signore.

Սէջն. V. S. Illustrissima.

Սաարտ. ոչ վերոգրեալն, կամ այլ ինչ նման։

Ստորագ. Di V. S. Illustrissima

Umiliss. և ն։

Աշ Հրդեպ օրինաց։ բժշկաց։ և ն։

Հասցէ. Al Molto Illustre, ed Eccellentissimo Sig. Padron Colendissimo

Il Sig. N. Dottor di Legge, o di medicina, և ն։

Վերնագ. Eccellentissimo Signor Dottore.

Սէջն. V. S. molto Illustre.

Սաարտ. E resto con ogni venerazione, e stima. կամ

E per fine desidero, che Iddio vi dia ogni felicità.

Եւ ես մնամ ամ յարգուք և բարի մտաք։ կամ

Եւ ի վախճանի ցանկամ՝ պարգևել քեզ ամն զամ բարօրութիւն։

Ստորագ. Di V. S. Eccellentissima

Umiliss. և ն։

Աշ ապենագրիր։ կամ երեսելի արհեստաւոր։ և ն։

Հասցէ. Al Molto Illustre

Il Sig. N. Notaro, Pittore, եւն։

Սոյնպէս դնել վերնագիրն, մէջն, և սառորագրութիւնն նմանութեամբ վերոգրեալ օրինակաց։

Ա՝ սուն փաստաբանն, կամ արհեստաւորն։

Հասցէ՝ Al Sig. N. Mercante, Sartore. եւն։

Ա՝ սրն (այս ան՝) վաճառական, դերձակ, եւն

Վերնագ՝ Signore.

Մ՝ էջն՝ V. S. կամ Ella.

Ա՝ սարտ՝ Non mancherò però a pregar il Signore, che vi assista, e vi prosperi in tutti i vostri affari.

Ես ոչ դադարեցայց սաղաչել զՏէր, լինել քեզ ձեռնտու, և յաջողել քեզ յամենայն գործս քոյ։

Սառրագ՝ Di V. S.

Umilis. affezionatis. Servi.

Ա՝ ծառայ, և սա՝ սիրելի գործաւորս։

Հասցէ՝ A Messer N. Giardiniero, Ferrajo, Muratore. եւն։

Ա՝ (այս ան՝) պարտիզպան, դարբին, որ մեսագիր, եւն։

Վերնագ՝ Carissimo Giardiniero. Սիրելի պարտիզպան

Մ՝ էջն՝ Voi. Դու։

Ա՝ սարտ՝ Iddio vi guardi. կամ E sono vostro amorevole.

Աստուած պահեսցէ զքեզ՝ կամ Ես եմ սիրող քոյ։

Սառրագ՝ Al vostro piacere, կամ vostro affezionatissimo.

Կամակատար քոյ, սիրելիմ քոյ։

Ա՝ ոյդայիսիս հասցէն գրի՝ եա՝ Alle mani di Messer N.

Յետս դնելոյ զվերոգրեալ օրինակաց, գիտելի է՝ զի մանկագրքն, որք յատուկ կ՝ են իւրաքանչիւր վիճակի և սահմանաց, սեպհականս պարհին թէ՝ ի գրելն, և թէ՝ ի խօսելն ընդ իւրաքանչիւր անձանց։ Լաւ այլ ան՝ ոչ՝ անք յարդանաց կարին փոփոխել, կամ զանց լինել

ԵՒԼ ՍԱԿԱ ՀԱՄԱՌՕՏՈՒԹԵՆ ։

Սոյնպէս աւարտք նամակաց այլ և բազում օրինակաւ կարեն լինել ըստ հմտութեանն գրողին, հայելով միւսոցն ի պատշաճողութեան այնմ՝ առ որ գրի ։ Գիտելի է գրածն, զի մեկագիրք և անուանք յարգանաց սովորաբար կրճատ գրին ի նամակի, գնելով ի վերջն ։ Այսպէս և կամեցել օրինակս ինչ առանձինս լինիցին, գնեսցի յառաջիկայդ զկրճատելոնս և ի հանդիպոյ՝ զամբողջս նոցա ։ զոր օրինակ –

Aff.mo փեկգրեալոյ	Affezionatissimo.
Affettuo.mo	Affettuosissimo.
Aff.to	Affezionato.
A.za	Altezza.
Amat.mo	Amatissimo.
V. A. Ser.ma	Vostra Altezza Serenissima.
V. A. R.	Vostra Altezza Reale.
Beat.ne	Beatitudine.
V. B.	Vostra Beatitudine.
Beat.mo	Beatissimo.
Beat.mo P.ro	Beatissimo Padre.
Car.mo	Carissimo.
Col.mo	Colendissimo.
Crist.mo	Cristianissimo.
Divot.mo	Divotissimo.
Ecc.te	Eccellente.
Ecc.mo	Eccellentissimo.
Ecc.za	Eccellenza.
Em.mo	Eminentissimo.
Em.za	Eminenza.
Ill.re	Illustre.
Ill.mo	Illustrissimo.
M. M.tà	Maestà.
S. M.	Sua Maestà.
M. Crist.ma	Maestà Cristianissima.
M.to	Molto.
Obblig.mo	Obbligatissimo.
Oss.mo	Osservandissimo.
P.tà	Paternità.
V. P.	Vostra Paternità.

V. P. Rev.ma	Vostra Paternità Reverendissima.
P.re	Padre.
Pro.ne	Padrone.
Rev.do	Reverendo.
R.mo	Reverendissimo.
S.tà	Santità.
V. S.tà	Vostra Santità.
Sant.mo	Santissimo.
Ser.mo	Serenissimo.
Ser.tà	Serenità.
Serv.re	Servitore.
S. Sig.re	Signore.
SS.ri	Signori.
Umil.mo	Umilissimo.
V. S.	Vossignoria.
V. S. Ill.ma	Vossignoria Illustrissima.
Ven.do	Venerando.

Խրատ պիտանի 'ի Համառօտութեան։

ա. Ի գրելն զնիւթոյ ինչ՝ նախ պարտ է լիով քննել զնոյն, և ապա բովանդակաւոր գրել զայն. զի մի հարկ լիցի յետ զայլ ինչ ասելոյ՝ միւսանգամ առնուլ և աւարտել զնախապրեալն։

բ. Յորժամ բազում ինչ ունիմք գրել, 'ի գլխաւորացն սկսանել արժան է։

գ. Բազումք սովորութեամբ ունին 'ի գլխոյ՝ կամ 'ի նոր տողէ սկսանել, յորժամ մոռանեն 'ի նոր նիւթ։ Սովորութեան վայելուչ, և ընդունելութեան արժանի։

դ. Ցգուշանալ արժան է 'ի կրկին գրելոյ զնոյն նիւթ առ նոյն անձն. բայց եթէ յորժամ առաջին գրեալն կորուսեալ լիցի. կամ այլ ինչ պատճառ ստիպեսցէ կրկին անգամ գրել։ Սակայն այսոսիկ պիտանի է պահել միշտ առ իւր զօրինակ առաջին գրոյն։

ե. Զի 'ի գէպ աղաչել զոք վերնագոյն՝ քան զմեզ՝ զի 'ի մեր դիմաց ողջունեսցէ զայլ ոք. զի է ծառայութեան ինչ դնել նոքա։ Իսկ առայլ հաւասարս կամ վայրագոյնս թէ լիցի գրել. 'ի վերջոյ թղթոյն դնելի է սովորաբար։

ԺԲ. Կոչին՝ որք բաղում թուղթս ունին գրել 'ի նմին ժամանակի. առ 'ի չջոմեալս զնոցանս՝ 'ի սուրբս իւրաքանչիւր թղթոյ նշանակին զանուն այնր, առ որ առաքելի է։ Բայց զգուշալի է դնել յառաջին երեսն և լաւ ևս է զանց առնել 'ի գրելն առ երևելի անձինս. զի սայ կարծիս՝ թէ մարթի է չջոմեալ զնա ըստ մարթել զնոսա։

Է. Ոչ է պարտ 'ի թղթի կրճատել գրել կամ պատուով՝ բաց 'ի սովորական բառից. և ոչ թուականաւ վարել՝ բաց 'ի թուականէն. զոր սրինակ. ոչ դնել. էր 12. ամաց. այլ. էր երկոտասան ամաց։

Ը. Յառաջ ժամանակաւ լուսանցք թողել լինէին երկու կամ երիք մատամբ չափ. իսկ այժմ խուսացիք առանց լուսանցից գրեն. սակայն առմեղ տակաւին սովորուել է մատամբ չափ թողուլ առ հասարակ անձինս. իսկ առ մեծամեծս՝ աւելի ևս։

Թ. Երկրորդ երեսն անտի սկսանելի է՝ ուստի սկսանի առաջինն, և ոչ ուր գրի վերնագիրն. բայց առ հարկ անձինս մարթի է անտի ևս սկսանել, յորժամ բաղում ինչ կայ 'ի գրել։

Ժ. Անմարդուն է առաքել զթուղթ ինչ լցեալ կամ ոճածովք մեղանի, կամ եղծեալ տողիւք, կամ յաւելուածովք գրոց և բառից. այլ ըստ ջինչ և բարեկարգ. զի մի ընթերցօղն վատասկեսցի։

ԺԱ. Առ երևելի անձինս պարտ է յատուկ ձեռամբ գրել՝ ոչ միայն զատորագրութեան, այլև զբովանդակ թուղթն. զի օտարի ձեռամբ գրելն՝ մեծութիւն ցուցանել երևի. բայց եթէ՝ ինքն անտեղեակ կամ անկարող իցէ 'ի գրել. կամ զբաղումն ոչ ներեսցէ. ոմն պատահէ 'ի վանականս։ Եւ անպատշաճ ևս է առաքել զթուղթ գրեալ մատամբ ինչ 'ի մէնչ. և մատամբ ինչ յայլոց. բայց եթէ կարի իմն ընտանութեանն կամ գործառնութեանք անբաւական արասցեն։

ԺԲ. Յորժամ բանք թղթոյն կարի 'ի խոնարհ իջանեն, պարտ է գոնէ երկու տողս անցուցանել 'ի միւս երեսն, և ոչ բնաւ զմի։

ԺԳ. 'Ի գրելն առ մեծամեծս՝ զամբողջ թերթ պարտ է 'ի կիր առնուլ և այն ոսկեզօծել յերեսսն. եթէ կայցէ առաձեռն։ 'Ի քաղաքս ինչ 'ի կիր առնուն

զթութիւն սեանեաց յեզերսն՝ 'ի ժամանակի սգոյ։ 'Ի
ծալելն զթութիւն առ մեծամեծս, պահեսցի երևելի
մեծութիւն. ի իրս չարդ մասն թերութիւն. և կէս թերութ
'ի պահարան նորին, յորոյ վերայ գրեսցի Հայցէն։
ԺԳ. Ցոռական թղթոյն երբեմն գնի 'ի սկզբանն ասորև
ք զվերնագիրն, յորժամ գրի առ վայրապետն որ.
բայց առ հաւասարս՝ լաւագոյն է գնել յետ ամ բա
նից. իսկ առ վերնագոյնս՝ պարտք են միշտ 'ի խո
նարհ գնել։
ԺԴ. Յառաջքան գիսակել թղթոյն՝ պարտ է ջնջել
գիսոլին կամ զաւազն՝ որ ցանեալ ի՝ առ 'ի ցամաքե
ցուցանել զթանաքն. զի մի որ առնուցու զթուղթն,
հարկեսցի նախաւել ածել այնմ, և ապա ընթեռնուլ։
ԺԵ. Ոչ է արգոյ ինչ ինքեալ զթուղթն հայցագործ
կնքով, զոր խաղացեալ կոչեն՝ պուլլին. այլ մա
մով, կամ զմոմով. այն է՝ ճեռ. որ ասի մոմ սպա
նիոյ. զոր սովորաբար կարմրագոյն վարեն. իսկ 'ի
ժամանակի սգոյ՝ սեւագոյն։
ԺԶ. Հայցէն թղթոյն սովորաբար գրելի է 'ի կէս
սոյ պահարանին. բայց եթէ երկար ինչ կայցէ գրե
լի, սկսանի 'ի վերուստ։
ԺԷ. Բաղում և այլ ինչ գիտելոյ արժանի մարթի էր
յաւելուլ յդէս արհեստի նամակագրութեան. սակայն
զնոքաք զանց արարեալ, իբր այլում գրոց անկ գոլ,
ասացուք միայն յդէս պատասխանելոյ. զի Հարատարուն
նամակագրին առաւել 'ի պատասխանատուութեան
երևի։ Ա. Ըդ՝ 'ի պատասխանիս թղթոց զգուշութիւն
իմանալ և յիշատակել պարտ է զրանս թղթոյն՝ որում
պատասխանել կամիմք. և նախ 'ի սկզբանն զնոցա
նէ գրել. և եթէ ունիցիմք այլ ինչ ևս ծանուցանել,
յետոյ գրել զայն։ Ա. թուղթս մխիթարութեան՝
շնորհակալութիւն պատասխանել պարտ է։ Ա. ողբ
ալանաց թուղթս, մտադիր լինել՝ 'ի կատարումն
ինդրուածոց գրոցին, իբր այն թէ շնորհս ընդունիմք
քան առնեմք. իսկ եթէ դժուարին իցէ ինդրելին,
կամ անպատեհ, խոհականութիւն յայտ առնել զհրա
ժարումն։ Ա. թուղթս խրատու կամ յանդիմանութ
ան առնելու թէ ցուցանել պարտ է՝ եթէ իրաւացի իցէ
խրատն կամ յանդիմանութիւն. իսկ եթէ անպատշաճ
իցէ, արդարացուցանել զանձն հեղութիւն, առանց
էր.

Երգիծանելոյ զգիրսդն։ Ա. Թուղթս նախատանաց, կամ լռել պարտ է, կամ յանդիմանել զաւուրսն նախատանացն առանց փոխարէն նախատելոյ զնախատիչն։ Ա. Թուղթս գովութեան, շնորհ ունել պարտ է սիրոյ գովողին, և ոչ գովուածն, որում մանաւանդ անարժան խոստովանել զանձն։ Եթէ 'ի թղթի ուրուք կայցէ կասկած նենգութիւն ինչ, կամ բանս որսալոյ 'ի մէջ, 'ի պատասխանին այնպէս մեղմով խօսել պարտ է 'ի կասկածանաց անտի, զի մի զգուշանին յայտնեսցի ընթերցողին։ Սովորաբար որ զթուղթն էառ, 'ի նորին դիմաց գքեզի է պատասխանին. ապա եթէ նիւթն անպատեհ իցէ նորին մեծութեան, կամ այլ ոք տեղեկագոյն ևս իցէ այնմ, մարթ է այլում յանձնել զպատասխանին։ Ա. յաչափ ինչ շատ լիցի։ Ա. սանոր պիտանի համարիցք դնել յայլոց մատենագրաց խուսլական թուղթս ինչ յայլևայլ նիւթս հանգերձ վերնագրովք և ստորագրութիւնք. զի օրինակք ցուցցի որչափ ինչ վերագոյնդ ասացաք։

LETTERE DI BUONE FESTE.

Un Principe a un Re.

SIRE.

NON ho cosa che mi consoli all' aprirsi dell' anno quanto il vedere, che V. M. si goda una perfetta salute: La Maestà Vostra merita tanto le benedizioni del Signore, che non si può dubitare, ch' Egli sopra di Lei non le mandi. I suoi Vassalli non potrebbero far voti per V. M. ne' quali non vi fosse anche l' utilità loro, e desiderandole lunga vita, desiderano continua felicità a se medesimi. Essendo io persuaso, che tutti pensino, com' io penso, ardisco d' accertarla, che la prosperità della M. V. è l' unico oggetto delle brame loro. Quanto a me aggiungo ai voti loro quello di poter meritare la sua buona grazia, stimata da me il colmo d' ogni fortuna. Io non lascierò cosa veruna per indurre la M. V. ad accordar tanto onore al zelo singolare, e a quel profondissimo rispetto, col quale mi glorio d' essere

Di V. M. Cattolica

Salamanca. 7. Decembre. 1785.

Umil.mo divot.mo ed obbl.mo
Servitore. N.

Ad un Nobile.

Illust. Sig.

NEll' aprirsi dell' anno presente desidero a V.S. Illustrissima tutto quello, che può giovarle per santificarla, e renderla quieta. Passa la vita nostra a poco a poco, e non ci rimane del tempo passato al-

ԹՈՒՂԹՔ ՇՆՈՐՀԱԼԻՈՐԵԼՈՅ ԶՆՈՐ ՏԱՐԻ։

Իշխան ոմն առ Բաղդասար։

ՏԷՐ ԱՌՔՍՅ։

Զկնք իմ այնպէս ուրախութիւն 'ի սկսանել տարւոյս՝ ոչ սեւանալ զմեծախառնութիւն ձեր վայելել 'ի կատարեալ առողջութիւն։ Մեծախառնութիւն ձեր այնչափ արժանաւոր է օրհնութեանց Տն։ մինչև չկնք երկմտել։ թէ նա ինքն առաքեսցէ զնոյնս 'ի վր ձեր։ Իշխեցեալքդ ձեր ոչ կարեն սունել ինչ հայցողաձս սակս մեծախառնութիւն ձերոյ։ յորս ոչ կայցէ և նոցայն օգուտ։ և ըղձանալով ձեզ կեանս երկայնս։ ըղձան անձանգ բարօրութիւն անդադարս։ Աւրդ՝ հաւանեալ իմ։ թէ ամենեցուն սոյն խորհուրդ է։ իշխեմ ասել զբարերջանկութիւն մեծախառնութիւն ձերոյ՝ լինել նոցա ըղձանացն միակ պատճառք։ Իսկ ունձին առանձին՝ յաւելում 'ի նոցայն փափաքումն և զիմ ցանկութիւն արժանի լինելոյ ձերում բարեշնորհութիւն։ զոր ամ բարեբախտութեց հանարիմ ծայր։ Օնամ փոյթ յանձին կալայց հաձել զմեծախառնութիւն ձեր՝ 'ի չափել զմեծ զայդ պատիւ։ և առանձին նախանձաւորութիւն։ և ըստ ամենակատար ակնածութեան՝ որով պարծիմս լինել

Ձերում ուղղադաւան Մեծախառնութիւն։

'Ի սալամանդա։ 'ի 7։ դեկտ։ 1785։

Ամենախտ։ ջերմեռանդն։ և ամենապարտ ծառայ (այս ան։)

Ա՝ ոմն։

Բաղմնոպայծառ Տէր։

'Ի սկսանել առաջիկայ ամիս՝ ցանկամ բաղմնոպայծառ Տրութեդ զնմ։ որ միանգամ պիտանացուն է քեզ 'ի սրբութի և յանդորրութի։ Ընդանէ կեանքս մեր մեզմով։ և մեզ ոչ այլ ինչ մնայ յանցելոյ ժամանակէն՝

բայց

altro, che que' momenti, che ci verranno messi in conto nell' Eternità. Noi non dobbiamo desiderar di vivere, se non per condurre a compimento quanto Iddio ricerca da noi, e la pace della vita dee esser tenuta per una grazia, e benedizione mandataci da Lui. Veramente questa è la felicità, che dobbiamo procurarci, chiedendogliela in questo giorno, in cui si rinnova l' anno; e appunto in questo giorno, raddoppiando Egli i suoi voti verso di Lui, dee fargli un nuovo sacrificio del suo cuore. Scongiuro V. S. Ill. a considerare, che non può con altra mancia meritarsi, e acquistare beni, e benedizioni sopra la sua famiglia. Non sieno in lei que' sentimenti umani, i quali fanno credere, che altri non si debba dare a Dio, se non è disgustato dal mondo; adoperi migliori lumi a lei ispirati del Cristianesimo, e non tralasci di pregare il Signore, e d' esser certo, ch' io sono ingenuamente

Di V. S. Illustris.

Roma, 20. Decembre 1791.

Umil. ed obbl. serv. N.

Risposta.

Signore.

DOpo d' avere a V. S. restituiti voti per voti, e desiderj per desiderj nel cominciamento dell' anno presente, mi conceda, ch' io le dimostri quanto sono contento de' consigli datimi da lei, i quali, son certo non poter essere altro che utili all' anima mia. Chiega a Dio, la prego, che mi faccia la grazia di darmi que' lumi suoi, che mi sono per ciò necessarj, assicurandola, che non potrebbe V. S. favorirmi di cosa migliore, e che io gliene avrò in tutta la mia vita un' estrema obbligazione. Mi creda sempre di vero cuore,

Di V. S.

Ancona, 26 Decem. 1791.

Umil. ed obblig. serv. N.

Un

քայց միայն վայրկեանքն, որպ 'ի համար անկանիցին 'ի յաւիտենականութիւն։ Եւ և մեզ պարտ ցանկալ կենաց՝ քայց զի 'ի գլուխ տարցուք արչաւի ինչ պատճառանքէ 'ի ՄԵՆՔ ԱՆ. և զկենացս անխոտոր ի պարտութիւն վարկանել շնորհ և օրհնութիւն առաջնորդ մեզ 'ի նեռանէ։ Արդարև այս և երջանկութիւն՝ յոր փութալ պարտիմք, խնդրելով զայն 'ի նեռանէ յայսմ աւուր, յորում ամն նորոգի. և 'ի ամին իսկ աւուր՝ յանձնելով զինդրուածս քո առնա, արժան է առնել նոր ընծայատարութիւն արտի քո։ Արդեամ զրաշխատութեան՝ ուրութիւնդ՝ 'ի միտ առնուլ, թէ ոչ ոչինչ ընծայիւք լաւ ևս մարթի է քեզ արժանաւորիլ և չաղթել զբարիս և զօրհնութիւն 'ի վր տան քո։ Ամ 'ի անկցին 'ի քեզ այն խորհուրդք մարդկայինք, ոչք հրաշուրեն՝ թէ ոչ զոյլ ինչ պարտ է տալ ոչ, քայց զատեցիչն յաշխարհ. 'ի կիր արկ զլուսաւոր խորհուրդս ազգելս 'ի քրիստոնէութիւն. և մի զազարեր աղաչել զՔեզ. լինելով սիրելի, թէ մուտքեր կամ

Բաղնատայծառ. ուրուն քում,

'Ի հռովմ 'ի 20. դեկտ. 1791.

Ամենախտ. և ամենայնիւ ծոյ (այս ան։)

Պատասխանի։

Տէր.

Յիս փոխարինելոյ քում ուրուքեդ խնդրուածս ընդ խնդրուածոց, և ցանկութիւնս ընդ ցանկութեանց 'ի ակամն առաջիկայ տարւոյս, անտա և ցաւցիչ քեզ, թէ քանի հաճելի եմ ընդ խրատս առնելս տ. 'ի քէն. զոր հաւատամս համարիմ լինել օգտակարս անձին իմում։ Հայցեա 'ի ինէ ապահովի, շնորհել ինձ զլուսաւոր միտսն՝ որք 'ի սոյն կարելոյդ են ինձ. դիտելով հաւատիս, թէ ուրուքեդ ոչ կարէ յայլ ինչ լաւագոյն լինել ինձ նոգատատանողս. և ես ամենի արարատաւոր դատոյց վեր 'ի բովանդակ մեանս իմ։ Հաւատամ ինձ՝ լինել միշտ յանկեղծ արտաք.

Տրուեալ քում

Յանիոնա. 'ի 26. դեկտ. 1791.

Ամենախտ, և ամենայնիւ ծոյ (այս ան։)

Պ-

Un Giovane al suo Zio.

Carissimo Sig. Zio.

CRederei mancare al più preciso mio debito, se in questa occasione del principio dell' anno non le rinnovellassi gli attestati del mio rispetto, augurandole tutte le felicità, e benedizioni dal Signore, che potrei desiderar per me stesso. Voglia il Cielo, che i suoi anni sieno lungamente ricolmi d' ogni prosperità: e benchè sappia che V. S. otterrà più dal sommo Dio per le sue virtù, che per i miei voti, pure la prego a gradirli come prodotti direttamente dal cuore, e non dalle labbra; assicurandola, che sarò fino alle ceneri con rispettosa tenerezza, quale mi dico,

Carissimo Sig. Zio,

Venezia, 31. Decemb. 1788.

Umil. divot. serv. N.

Risposta.

Cariss. Nipote.

LA vostra ultima Lettera m' ha fatto un sensibil piacere, e vi assicuro che la vostra riconoscenza mi fa dimenticare le attenzioni, e spese, che sono obbligato a fare per il vostro mantenimento; e che penetrato de' belli sentimenti, che avete per me, non risparmierò nulla per contribuire alla vostra fortuna, onde abbiate occasione di esser contento della mia attenzione a prevenire i vostri piaceri. Attendete a profittare delle lezioni de' vostri Superiori, ed a prendere le cognizioni necessarie per il vostro commercio, a fine d' essere in istato d' insegnar ben presto, in luogo di apprendere; e sono con tutta la tenerezza possibile,

Carissimo Nipote,

Padova. 2. Gennajo. 1785.

Divot. affez. serv. N.

Let-

Պապանի սհ առ Հոչեղբայր իւր։

Սիրեցեալդ Տ՚ Հոչեղբայր։

Յառաւել 'ի սեպհական իմոց պարտուանց յեռանդաւ զանձնս վարկանելի, եթէ 'ի պատուհասելն սկզբան ասելոյս ոչ նորոգելի զհաւատոյս իմոց ակնածուելս, մաղթելով վասն քո զնամ զբարօրութիւնս և զօրհնութիւնս 'ի քոնէ, զորս անձին իմում փափաքիմ։ Հաճեացին երկինք՝ երկայնել քեզ ամս առաւել քանս ամ յաջողութեամբ։ և թեպետ և գիտակ եմ, զի սրութիւնդ զանազանիկ յամենամեծն ոչ առաւել սակս քոյոց առաքինութեանց։ ՝ի իմոց ինդրութեանց, սակայն աղաչեմ հաճեաց զ՚ ինդրութիւնս իմ իբր զ՚ ծնունդս սրտի և ոչ շրջանց։ գիտելով հաւատի, զի մինչ 'ի գերեզմանն եղեց պատուհասիրութիւն այնպիսի՝ որ պիտի խոստովանիմ զիս։

Սիրեցեալ Հոչեղբօրդ։

'ի վենետիկ 'ի 31։ դեկտ։ 1788։

Ամենահան։ Ջերմ ծոյ (այս ան։)

Պապանի։

Սիրեցեալդ եղբօրորդի։

Յետին գիր քո ուրախ արար զիս մեծապէս։ և գիտեա՛ սուտ գիր, զի երախտագիտութիւն քո 'ի մոռացուն արկանէ զհոգարկութեան և զծախիս՝ զորս առնել ունիմ առ 'ի քոյդ դարմնատորութիւն։ և հաստատելոյ բարեաց մոռացքոց՝ որ զինէն, ոչինչ բնաւ խնայեցեալ 'ի նպաստել քոյոյ բախտիդ։ որով ունիցիս պատճառս հաճելոյ զ՚ ինձ իմ առ 'ի յառաջել քան զքո արժանս։ Փոյթ արասջիր չահել 'ի խրատուց վերակացուաց քոց։ և ստանալ զկարևոր ծանօթութիւնս քոյոյ քաղաքավարութեան։ զի կարող լինիցիս վաղվաղակի ուսուցանել փոխանակ ուսանելոյ։ և ես ամ հնարաւոր խանդաղատանօք կամ,

Սիրեցեալ եղբօրորդւոյդ

'ի փատովա։ 'ի 2։ յունվ։ 1785։

Ջերմեռ։ կոթոգին ծոյ (այս ան։)

Թ.ԽԴԲ

Lettera di Congratulazione.

Signore.

L'Allegrezza, che sento per le sue prosperità, m' obbliga a scriverle oggi, per darle un testimonio, ch' io sento molto addentro la sua nuova fortuna. Spero, che queste poche parole non le saranno discare, venendole da persona, che vorrebbe mostrarle con gli effetti, ch' ella è tutta cosa sua, e che si pregia d' essere col più costante impegno

Di V. S.

Umil. ed obblig. serv. N.

Risposta.

Signore.

LE sono obbligato infinitamente, che la mia fortuna produca in lei così affettuoso sentimento. Questo è un segno ben chiaro della sua buona amicizia solita a farsi vedere in tutte le occasioni a me prospere. Sento rossore di non averle mai prestato servigio, pel quale io ne sia meritevole. Sarò forse più fortunato nell' avvenire, ed allora le mostrerò in effetto quanto io sono

Di V. S.

Umil. ed obblig. serv. N.

Lettera di consolazione.

Illustris. Signore.

SIam restati tutti fieramente colpiti nell' animo dalla funesta nuova della Morte del Signor suo Padre. L' età sua ancora fresca, il buon temperamen-

Թատրի Խնդալիտրեր։

Տէր.

Խոստովանեցայ՝ զոր յանձին զգամ՝ է քոյդ յաջողուածս. պարտաւորէ զիս գրել քեզ այսր՝ առ 'ի վկայութիւն երկրագոյ յիս ուրախութեան շնորհ բարեբախտութիւն քո։ Ակնուրիմ թէ այս գուշակութիւն բանք ոչ անհաճոյ լինիցին աղնուութեդ, զորով այնպիսւոյ աւն՝ որ կամի գործովք ցուցանել քեզ, թէ ոմիր քո է, և թէ մեծ հանարի զլինելն անշարժ փութով

Տրուեցեալ քում

Ամենանուէր և ամենայրաւ ծառայ (այս անուն)

Պոպոխանի։

Տէր.

Արի իսկ պարտական եմ տրուեցեդ, զի բարեբախտուելս իմ ծնանի 'ի քեզ զայդպիսի սիրոյական շարժուն։ Այդ է ակնարկ նման քոյոյ ընտիր բարեկամութեան, որ սովորեալն է երևել յնամ քաջագիտութիւնս իմ։ Ամաչեմ յանձն, զի չեք իմ բնաւ գործեալ քեզ ծառայութիւն ինչ, որոյ վն արժանաւոր գտայց այգմ։ Այլ գուցէ առյաստոյն բարեբախտագոյն և աղեկ. եկայնժ ի՛ցուցցեն քեզ արդեամբք՝ թէ զիարդ կամ

Տրուեցեալ քում

Ամենանուէր և ամենայրաւ ծառայ (այս անուն)

Թատրի Դիրիզորեր։

Բազմապայծառ Տր.

Ի սգալի համբաւոյ մահուան մեծարու Հօր քո՝ ամենեքին յոգի հարաք սաստկապէս։ Հաստակի ներ աւոյգութիւն, մարմնոյն բարեխառնութիւն, և զուարթ-

to, e quell' umor sempre allegro, non ci avrebbero mai lasciato sospettare d'un caso tanto fatale. Sentiamo non solamente il dolore della perdita di Lui, ma quello ancora, che sarà in tutta l' afflittissima sua Famiglia. Egli era non solamente Padre amoroso, ma ottimo Uomo, ed Amico dei suoi Figliuoli; oltre ad una infinita prudenza nel reggere le cose domestiche. E' vero, che quest' ultima qualità non s' è perduta, e vive ancora in V. S. Illustriss. che quanto gli rassomiglia nel viso, tanto ancora nella provvidenza; e nel saper ben guidare una Casa, è a lui somigliantissima. Attendono dunque da lei i suoi Figliuoli, ed i Fratelli quella premura, che avea per tutti il Sig. suo Padre, al quale Ella non può mostrarsi meglio grata, che col camminare per la strada da lui battuta per molti anni con sua distinta riputazione. Non ardisco dirle neppure una parola di conforto. Egli è Persona degna delle sue lagrime, e di quelle di tutt' i buoni, che lo conoscevano. Il Signore Iddio l' abbia fra suoi eletti, e conceda a V. S. Illustriss. consolazione nelle sue afflizioni; e benedica tutta la Famiglia sua, ch' io di vero cuore, e con purissima intenzione ne lo prego; protestando d' essere con piena inalterabile stima, e cordialità

Di V. S. Illustris.

Umil. ed obblig. serv. N.

Lettere d' Interesse, e di Raccomandazione.

Signore.

QUando il merito suo, e quella riputazione, che V. S. s' è acquistata al mondo non m' avessero fatto bramar l' onore di conoscerla, quegl' interessi, ch' io devo fra poco avere seco lei, mi farebbero desiderar questo ardentemente. Sento un grandissimo piacere, ch' essi mi sieno un colore, per poter avere corrispondenza di lettere seco, e

per

Թամանուն միշտ՝ ոչ տային մեզ խիթալ յանակնկալ պատահարեդ։ Յանէին զդամբ ոչ միայն զլաւ բարձ-ման ներ, այլ և զայն եւ՝ որ լինիցի 'ի բովանդակ վշտադին տան ներ։ 'Կա ոչ միայն հայր էր գորովա-կան, այլև ԱՀՅՐ քաջ, և բարեկամ իւրոյ որդե-կացն. Թողում զնոր զանհամեմատ խոհականութիւն 'ի յարմարել զառանին իրս։ Ճշմարիտ է՝ զի յեռին այս հանգամանք չէ բարձել, այլ կայ դեռ 'ի բազմա-պայծառ որութեդ. որ թ որում դիմաք՝ նոյնչափ և իմամոզութ նմին նմանող գտանիս։ և յաւաչնորդուն տան ամենեին հանգուցակից նմին։ Զ որոյ որդիք նոր և եղբայրք 'ի քէն ակնուն գտանել զհոգարկու-թիւն՝ զոր ամենեցուն տանէր պատուական հայրն քո-որում ոչ այլ իւիք այնոր հաճոյական ցուցանիս, քան թէ գնալով ը Հանապարհ՝ զոր նա կալաւ զամ բազումս պանծալի գովութիւն։ Զիչխեմ ինչ բան սփոփանոց ասել քեզ. վերզն նա է այր արժանի քոց տրտաառուց, և ամենեցուն բարեսիրաց, որք զնայն Հանաչէին։ Տր ոչ մեր դասեցէ զնա ը բնարել իւր, և տացէ բազմապայծառ որութեդ միխիթարու-թիւն 'ի վիշտս քո. և օրհնեսցէ զամ գասուն ներ։ զոր և ես հայցեմ 'ի նմանէ անիկոծ սրտիւ և յաստակա-մտութիւն. իսատուանելով լինել անթէրի և անայլայ-լակ մտաբ և գթութիւ։

Բազմապայծառ Տրութեդ։

Ամենանուռ. և ամենայիր ծոյ (այս ան։)

Թուղթ գրչառանութեն, և յանձնարարութեն։

Տէր.

Ինթէ արժանաւորուն քո և բարեհամբաւուն զոր որութեդ ստացեալ ունի առ մարդիկ, ոչ շարժէին զիս 'ի ցանկալ պատուոյ ծանօթանալոյ քեզ, այն գործառնութիւք՝ զորս յեռս փոքր ժամանակի հանդեր-ձել եմ ունել ը որութեդ, տային ինձ այդմ փա-փաքել մեծապէս։ Խնդութեն մեծ զգամ յանձն, զի նոքին լինին իբր պատրուակ առ 'ի կարող լինելոյ

per aprirmi l' occasione di testificarle quanto io sia

Di V. S.

Umil. e divot. serv. N.

Risposta.

Signore.

MI spiace d' essere stato prevenuto da lei nel disegno, ch' io avea di chiedere l' amicizia sua. Ella n' è stato troppo prodigo offerendola il primo. Non la stimo però meno; anzi all' incontro la supplico a tenere per certo, ch' io non lascierò indietro cos' alcuna per conservarmela. La corrispondenza nostra di lettere non sarà nè fondamento, nè colore di quella; ma lo farà bene il merito suo, e quel vero affetto, col quale mi dico

Di V. S.

Umil. ed affez. serv. N.

Illustrissimo Sig.

IL gentiluomo, che consegnerà a V. S. Illustris. questa lettera, non ha in se altro difetto, che la povertà. Ella ne avrà maraviglia subito, e dirà che la povertà non è difetto. Credo benissimo, che sia il sentimento di lei, ed essendo tale anche il mio, avrei dovuto dire, ch' egli non ha difetto. Egli è uomo di coraggio, e d' ingegno, onestissimo, e di presenza (come V. S. Ill. vedrà) graziosissima, e di soavissima conversazione. In tutti gli esercizj riesce perfetto; è un bel cavalcatore, sa adoperare le armi, e posso aggiungervi, che non s' è dimenticato il Latino. Sarebbe ottimo Governatore de' figliuoli d' un Principe. Se da lei le verrà procurato questo impiego, o altro somigliante, avrà il piacere d' aversi stretto con obbligo l' uomo più amabile, e più compiuto, che sia in Francia, e di rendersi ancora obbligatissimo un altro,

il

հաղորդութեան թղթոց ունել ընդ քեզ։ և առ 'ի տալ պատշաւոս վկայելոյ քեզ։ լինել

Տրուեալ քում,

Ամենանուէ։ և ջերմեռ։ ծոյ (այս անս։)

Պատասխանի։

Տէր։

Պատուիրիմ ես այս։ զի յետնեալ գտայ ի զորութեանդ 'ի դիտաւորութենն՝ զոր ունէի խնդրելոյ զբարեկամութիւնքս։ Ապնուութիւնդ կարի առատաձեռն եղև՝ նոսիկին ընծայելով զոյն։ Սակայն և զայս ոչ փոքր վարկանիմ։ մանաւանդ ընդ հակառակն ալաչեմ գիտել հաւատով, թէ ոչ թէպէտ հեղգացայց առ 'ի պահպանել զնոսն։ Հաղորդութեան թղթոց՝ ոչ սկիզբն լինիցի բարեկամութեան, և ոչ պատրուակ։ այլ զայն գործեսցէ արժանաւորութեանքս, և ճշմարիտ իրէն՝ որով զանձն խոստովանիմ։

Տրուեալ քում,

Ամենանուէ։ և կաթողին ծոյ (այս անս։)

Բազմապայծառ Տէր։

Ապնուական այրն՝ որ առաջի մատուսցէ բազմապայծառ արութեանդ զնուղթս զայս։ չունի յանձին զայլ պակասուն բաց յաղքատութենէ։ Զարմացիս վայելչակի թէ այս ասելով։ աղքատութենն չէ պակասուն։ Այն հաւանեալ եմ։ թէ այդ էքս խորհուրդ։ այգպէսն գոլով և իմն։ ասել անկ էր ինձ։ թէ չունի ինչ նա պակասութեն։ 'Այս է այր քաջասիրտ։ հանդարեղ։ պարկեշտ։ դիմաք քաջավայելուչ։ և քաղցրավար։ ոչ և բազմապայծառ արուեալդ սեռանէ։ Հիմա մարգս անթերի գտանի։ հարատար 'ի հեծելութեան։ 'ի զենս աջողակ։ և յաւելում։ թէ լատինականին և ոչ անաւելակ։ Կարող էր լինել քաջ դաստիարակ որդւոց իշխանի ուրուք։ Եթէ որուեդ հոդաւոցի նմա զայս գործակալուն։ կամ զայլ ինչ սոյնպիսի։ ուրախ լինիցիս՝ պարտական կացուցանելով զայր յաւէտ սիրելի։ և առաւել կատարել 'ի գաղղիս։ միանգամայն ամենապատիւ քեզ կալցիս զայլ միւս ևս։ որ թէպէտ

il quale non ha tutte queste belle qualità, ma ch' è però interamente

Di V. S. Illustrissima,

Umil. ed obblig. serv. N.

Signore.

NON è passato ancora un mese, ch' io avea molti cari amici. Dico cari, perchè io gli credea buoni, non avendone io mai fatto sperienza, che dalle parole, le quali furono sempre buone. S' è cambiata la fortuna, e mi trovo più compassionato da chi mi conosce appena, che da loro. Iddio mi dia grazia di sostenere questo travaglio, che mi penetra più addentro di quante disgrazie mi sono accadute. E' stata pure una cosa orribile per me, il vedere in pochi dì cambiarmisi il mondo davanti agli occhi. Vi fu chi fece le viste di non vedermi, chi si condolse con parole generali, e mi lasciò; e fino vi è stato, chi visitato da me a casa sua, mi fece dire, ch' egli era fuori; tuttavia due giorni prima ciascheduno di loro m' avea abbracciato, stretto, e baciato, come la più cara persona, che avesse. Se il male mi fosse nato per colpa mia, darei ragione a questa instabilità, e piuttosto tradimento, ma è palese a tutti, ch' è una di quelle calamità, che l' uomo non può sfuggire, nè prevedere. Caro, e solo mio amico, ricordatevi di me, abbiate in orrore una turba d' uomini, che hanno la buona amicizia nella lingua, e consolatemi qualche volta con le vostre lettere. Per quanto può vedere l' umana capacità, non durerà molto la mia sorte contraria; veggo qualche lume, ch' essa debba terminare; e mi sarà di grandissima consolazione non tanto l' essere in migliore stato, quanto il poter mostrare un esempio in voi d' una vera, e costante amicizia, la quale non può essere alterata da accidente veruno. Vi farei torto, se vi pregassi più lungamente. Mi vi raccomando di vero cuore, e sono

Di V. S.

Umil. ed obblig. serv. N.

Rit-

և անմոռն 'ի վերոգրեալ բարեբաւութեանցն իսկ, սա-
կայն է ամենեքին

Քոռմ բիշմապայծառ Տրուեդ.

Ամենասուրբ. և ամենոգորմ Ծնող (այս ան-
Տէր

Եվ անցեալ ամսոյ մինչ՝ ունէի բազում բարեկամս
սիրելիս։ Կոչեմ սիրելիս. զի բարիս կարծէի զնս,
ջանալով իմ այլ ինչ փորձ՝ բայց միայն 'ի բանից,
որք միշտ բարիք էին։ Աղաչեմ բախտս իմ յեղաշրջել.
առաւել վշտակցու դասանեմ յայնմանէ՝ որ հազիւ
ճանաչէ զիս, քան 'ի նոցանէ։ Տայցէ ինձ որ չնորհս
տակաւին ոչամ տառապանաց, որ առաւել հարկանէ
զանձն իմ ի զգամ պատուհասս՝ որք 'ի վր իմ հասին։
Աղաչեմ զարհուրանաց ինձ իրս զիսաս, սեսա-
նել 'ի տակաւ աւուրս զաչխարհ կերպարանափոխ եղ-
եալ առաջի իմ։ Որոն 'ի նոցանէ ձեռանայր ոչ սեսա-
նել զիս. այլ ոմն վեր 'ի վերոյ բանիւք վշտակցել.
եթող զիս. եղև և միւս ոմն, որում 'ի սիս երթել 'ի
տուն իւր, եւ ասել դիս, թէ արտաքոյ սուն է. և
սակայն երկու աւուրք յառաջ մի մի 'ի նոցէ ընդարձակեր
զիս, փարեր, և համբուրեր՝ երբ յաւէտ սիրելի որ՝
զոր ունէրն։ Երթէ չարին պատուհասդ ես ինքն էիր
պատճառ, իրաւացի դատէի զայս անհաստատութիւն.
մանաւանդ թէ զմտանուն. բայց ամենայնն զիսաս-
լի է. զի է մի 'ի թշուառութեանց՝ յորոց չէ կար մարդ-
դոյ խորշել, կամ յառաջատես գոլ։ Ո վ իմ սիրելի
և միակ բարեկամք, յիշեա զիս. ասեա զնուիրեան
մարդկանն, որք զբարեաց բարեկամութիւնն 'ի լեզուէ
կրեն. և մխիթարեա զիս երբեմն քոյին թղթովք։
Որչափ ինչ մարդկապէս կարծեմ, ձախորդութիւս ոչ
յերկար տեւեսցէ. ունիմ ինչ յոյս՝ զի դադարել
ունի։ Աղէ ինձ 'ի միսիթարուն մեծ լինիցի ոչ այն-
չափ բարեվիճակեալս, քթէ ցուցանիցն 'ի քեզ զո-
բինակ Ղնմարիս և հաստատուն բարեկամուն, զոր
և ոչ մի պատուհաս յեղաշրջել կարասցէ։ Գնեզ նա-
խատինս առնէի, եթէ յերկարադոյն ապաչէի. այլ
զիս յանձն արարել քեզ, կամ

Տրութեն քում,

Ամենասուրբ. և ամենոգորմ Ծնող (այս ան։)

Risposta.

Signore.

SOno vostro amico vero. La vostra disgrazia l' ho sentita quanto voi. Non occorre, che mi estenda di più. Di me, delle cose mie, e di quanto vi pare ch' io possa, disponete a piacer vostro. Iddio perdoni a chi tradisce l' amicizia. Ma non vi dolete. Chi v' ha abbandonato, non era vostro amico. Dicovi di nuovo, disponete di me, ch' io ve ne prego; perchè voglio, e intendo di farmi conoscere effettivamente

Di V. S.

Umil. ed affez. serv. N.

Illustriss. Sig.

NON so per qual cagione V. S. Illustris. mi raccomandi con tale istanza, e premura il Sig. N. e non so pure perch' egli abbia cercato chi a me lo raccomandi. A me farsi raccomandare? Egli è un raccomandar me medesimo. Basta, glielo perdono; perchè se V. S. Illustrissima fosse a Parigi, com' io ci sono, anch' io l' avrei raccomandato a lei; perchè la premura per gli Amici crede sempre, che quando si tratta di loro, sia necessaria ogni cosa. Ella però pensi a far istanza, e preghiere ad altri, che a me. Sa benissimo, che mi basta un suo cenno, e che può comandarmi liberamente, come ad un uomo, che col più vivo rispetto si dichiara

Di V. S. Illustrissima

Umil. ed obbl. serv. N.

Պատասխանի։

Տէր.

Բարեկամքո եմ Ճշմարիտ. ը ճանաչողուն քո վչտա-
ցայ որչափ և դու. չեք հարկ առաւել երկայնել
զբանս։ Զինէն, և զիրայ իմոյ, և յոր ինչ կարող
լինել զիս կարծես, հրաման տուր ոգ և քեզ կամ
իցէ։ Դերեսցէ՝ ած այնմ՝ որ մատնէ զբարեկամուն-
այլ դու մի ինչ ցաւիր. զի որ երկիւղ զքեզ, չէր քո
բարեկամ։ Դարձեալ ասեմ. հրամայեա տուր զինէն՝
ապաչեմ զքեզ. վա՜ զի կամիմ և ունիմ 'ի մտի ար-
դեամիւք երևեցուցանել զիս։

Տրուեցեալ քում,

Ամենանուէ. և կաթողին ծիլ (այս անու)

Բազմապայծառ Տէր.

Ոչ գիտեմ առ ինչ բազմապայծառ տրուեցեալ յիս յանձն
առնէ այնչափ թախանձանաւք և սոխրաւ. զոր (այս անու)
և ոչ գիտեմ դրձել, առ իմէ խնդրել նմ զոր՝ որ ինձ
յանձն արասցէ։ Ինձ յանձն առնել։ Ա՞յդ է զի՞նքս
ինձ յանձնել։ Այդ և է, չնորհեմ նմա զայդ. քան զի
եթէ բազմապայծառ տրուեցեալ լինէր 'ի փարեզ՝ ոգ և
էաս եմ, նոյնոր ինակ և ես 'ի քոյ տրուեցեալ յանձնէի
զնա. զի որ վա՜ բարեկամացն է փոյթ՝ միչտ զամ ինչ
կարևոր համարի, յորժամ պէտք ինչ իցեն նոցա։ Բայց
քո տրուեցեալ խորհեսցի այլուամ առնել թախանձանս
և խնդրեսածս, և ոչ ինձ. քաջ գիտես, զի ինձ չատ է
ակնարկուելի քո. և կարող ես հրամայել ինձ համար-
ձակ իբրև մարդոյ՝ որ ամենայորդոր ակնածութիւն
խոստովանի զանձն։

Բազմապայծառ Տրուեցեալ,

Ամենանուէ. և ամենապատ ծիլ (այս անու)

Lettere di Scusa.

Carissimo Sig.

QUando anche io non avessi ricevuto vostre lettere, carissimo Signor mio, non sarei per ciò persuaso meno della vostra amicizia. Si può benissimo tacere senza dimenticarsi. Prima che si fosse trovato lo scrivere, si sapea amare; e dappoichè si sa scrivere, è stata detta più volte la bugìa, che la verità. Dopo una cosa tale, chi vorrà più credere a segni così incerti? Io voglio assicurarmi, che nel tempo, che non mi parlavate, pensavate a me, e in tal modo interpreto il vostro silenzio, e faccio giustizia all' amicizia vostra. Trattate la mia nell' istessa forma, e credetemi, che al mondo non v' è persona tutta vostra più di me

Di V. S.

Umil. e div. Serv. N.

Illustris. ed Eccellentis. Sig.

MEglio è tardi, che mai. Mi trovai oppresso tanto dalle faccende, che mi convenne partire senza fare il dover mio con V. E. Ella però m' ha sì spesso scusato in tali incontri, che non posso anche in questo disperare del suo perdono. V. E. conosce il mio cuore incapace di mancare nel fondo. Quanto poi a certe irregolarità, queste possono far sospettare dove la servitù è nuova; ma nel mio caso nò, perchè io sono suo vero, antichissimo e divoto servidore.

Թուղթ անձղաղրոնէ։

Սիրեցեալդ Տր։

Ամենեկա և ոչ առնէր իմ զմուղթս քու սիրեցեալ որ իմ, ոչ յայն սակս կարծիս թերեալ ունէի զրաբեկամուէ քումմէ։ զի մարթ է լուել առանց մուառնալոյ։ Մինչև էր գրչութիւնն հնարեալ, գիտէին սիրել։ իսկ յետ գրականութեանն բիւր անգամ սատանի է սատակելն, է ծնմարտութիւն։ Ա՞յսոքիկ ոյսպէս է զէրոյ, ո՞ այլ ես յաժարեցի հաւատալ այսպիսեաց անյայտ նշանաց։ Ես հաւանեալ եմ, թէ 'ի ժամանակին՝ յորում ոչն խոսէիր առիս, զինէն խորհէիր։ 'ի սոյն միտս առեալ զլուսիդ, արդարացուցանեմ զրաբեկամուելդ։ Ա՞յսպէս հարարեա և զինս։ և հաւատաս ինձ, զի չէք ոչ յաշխարհի առաւել է զիս՝ քեզ նոյ իրական

Տրուեալ քում։

Ամենանոյ։ և Հերմի։ ծոյ (այս անս)

Բիզմապայծառ։ և Գերազանց Տր։

Լաւ է անագան, քան ոչ երբէք։ Ա՞յնչափ պաշարեալ էի 'ի գործառնութենց, մինչև գնալ էրև ինձ առանց հատուցանելոյ զպարտս իմ քում գերազանցութեան։ բայց զի բաղում անգամ յայլ պատուհմունս անպարտ գտեալ է իմ 'ի վերուէդ, չէք ինձ և յայսմ անյուսանալ 'ի նեղոցուէ քումմէ։ Ճանաչէ գերազանցութիւն ձեր զսիրա իմ անպակասելի գոլ առ 'ի նեղբս։ իսկ սակս իրիք իրիք վրիպանաց՝ մարթ է 'ի կասկածանս անկանել՝ յորժամ ծառայութիւնն նոր ելցէ։ բայց 'ի մեր անցս ոչ այդպէս։ զի ես եմ ձեր ճշմարիտ՝ բազմաժամանակեայ և մտերիմ ծառայ։

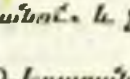

Lettere di Rimprovero.

Signore.

NO no, ella s' inganna: io non sono quella persona ch' ella crede, e che va dicendo. Misuri le sue parole; anzi s' informi prima di parlare. Spero che conoscendomi, cambierà parere del fatto mio, e discorrerà in altra forma. Di lei, non conoscendola, non io dico nè male, nè bene. Faccia ella lo stesso di me, e la riverisco.

Signore.

SO benissimo, ch' un' anima vile, com' è la vostra, non potrebbe tralasciare di dir male, ed io non intendo di comandarvi una tale astinenza. La sola cortesia che io vi domando, è, che mi laceriate con tanta gentilezza, ch' io possa far le viste di non accorgermene. Da ciò potete avvedervi, che mi vengono scritte le novità. Ringraziate il Signore, che m' abbia dato un animo tanto ragionevole, che non credo tutto a tutti, perchè tutti possono dire quel che vien loro in capo; che altrimenti avrei applicato alla vostra bile un rimedio più solido, e più sicuro delle parole. Io non ho aspettato mai azioni, che avessero molto dell' umano da una persona, ch' esce dell' umanità: ma non avrei potuto credere, ch' essendo voi stato senza cervello in Rettorica, aveste avuto cuore d' entrare in Filosofia senza testa. Nel vero, sarebbe paruto cosa strana, che in un corpo grande, e grosso come il vostro, non si fosse lo spirito perduto dentro, e per ciò consolatevi, che durerete un pezzo in vita; perchè i Cervi, e i Corbi, che hanno un ingegno come il vostro, vivono quattrocent' anni; e se il poco ingegno, che hanno, è cagione di loro durata, voi sarete l' uomo, che farà l' Epitaffio al genere umano. Voi segui-

Թուղթ յանդիմանութեան։

Տէր.

Ոչ այդպէս, սխալիս. ես չեմ այն՝ զոր կարծես, և զոր խօսիս։ Կռեան զբանս քո. մանաւանդ տեղեկացիր նախ քան զիսօսելն։ Հիւսամ թէ 'ի Ճանաչելդ զիս՝ փոխեսցես զկարծիս 'ի վէր դարձոց իմոց, և այլազգ խօսեսցիս։ Օ քէն, քան զի ոչ Ճանաչեմ զքեզ, չասեմ ինչ՝ ոչ չար, և ոչ բարի։ Այդպէս արա և դու առ իս. և ես յարգեմ զքեզ։

Տէր.

Դաջ գիտակ եմ, զի անձն անարգ՝ որպիսի է քոյդ, ոչ կարէ լսել 'ի չարախօսելոյ. և ես ոչ կամիմ հրամայել քեզ զայսպիսի լռութիւն. այլ զայս մարդասիրութիւն ևեթ խնդրեմ, այնպիսի Ճարտարութիւն խոսանել զիս, զի կարող լինիցիս ձևանալ իբր յանդիմանս. յայտնանէ իմանալ ունիս, թէ ազգին ինձ լուրք նորանորք։ Տն Հնարն կալջիր, որ ես ինձ միտս բանաւոր՝ չհաւատալ զանն եմի. վասն զի ամենեքեան կարող են խոսել լաւ քանց. ապաթէ ոչ քում գառնամաղձուն մատուցանէի դեզ առաւել ազգոյ և զորաւոր զբանս։ Եթէ ոչ բնաւ ակնկալայ մարդկօրէն ինչ գործոց յառնէ այնպիսւոյ, որ ելեալն է 'ի մարդկութենէ. բայց ոչ կարծէի՝ թէ առանց ուղղոյ գոլով քո 'ի Ճարտարանութեան, իշխիցիր անդրութիւն մատանել յինմատուցիչս։ Այդարև օտարոտի ինն երևէր, թէ 'ի վիթխարն և 'ի թանձր մարմնի՝ որպիսի է քոյդ, ոչ 'ի ներքս ընկղմեալ ոգին։ վայ ուրախ լեր։ զի երբ կայնեսցին կեանք քո. վասն զի եղջերուք և ագռաւք՝ որք ունին խեղճ նման քոյումդ, կեան զամս չորեքհարիւր. և եթէ ծանծաղամտուն՝ զոր ունին, իցէ նոցա երկայնակեցութեան պատճառ։ դու լինիցիս այրն՝ որ յօրինեսցես տապանագիր ազգի մարդկան։ Այսր ի անբանական ազգ մանր ցոց բարեացդ. ընարելով ոսկի և ականս պատուական՝ առ 'ի սիրեալ 'ի վէր թողեալ քո. բայց յանձն առ, (թեպետ և նշիսնել ջանաս

guite il bestiale istinto della natura vostra, scegliendo l' oro, e le pietre preziose per ispargervi sopra il vostro veleno; soffrite però (benchè cerchiate di sottrarvi da quell' impero, che hanno gli uomini sopra gli altri animali) che io vi comandi di vomitare sopra qualche cosa di più sozzo, che il nome mio; e di ricordarvi (poich' io credo, che gli animali vostri pari abbiano qualche reminiscenza) che a quelli della vostra specie fu data solamente la lingua per inghiottire, e non per parlare. Ricordatevene adunque, ch' io non potrei darvi il miglior consiglio; perchè quantunque la debolezza vostra mi faccia compassione, quella de' pidocchi, e delle pulci, che ci sturba, non ci obbliga tuttavia a dar loro il perdono. Finalmente, o simulacro dell' invidia, cessate da mordere. Perchè quantunque io non senta gran fatto le ingiurie, sono però rigoroso nel punirle. Addio.

Lettere di Consiglio, e di Persuasione.

Cariss. Figlio.

ARdisco di dire, che l' uomo dotto è tanto superiore all' ignorante, quanto l' uomo è superiore alla bestia. Perciò voi far non potreste cosa migliore, che attendere con tutto l' animo a diventar uomo di capacità. Non v' ha cosa, che tanto possa giovarvi in questo, quanto lo stabilirvi uno studio regolato. Mi pare, che la mattina sia più atta alla lettura di tutto il restante del giorno. L' ingegno è più sciolto, più libero, e più purgato per dormire, da que' fumi, che per l' ordinario sogliamo sentire dopo d' aver mangiato. Non vorrei però vantarmi di leggere molti Volumi, e con troppa avidità. Vorrei piuttosto meno leggere, e con maggior applicazione; e piuttosto vorrei badare alla scelta de' libri, che al numero. Fate a modo mio, e vi troverete contento. Io v' abbraccio di cuore, e sono,

Carissimo Figlio.

Divot. ed affez. serv. N.

Sig-

յիշատակութեան անուն զոր ունին մարդիկ 'ի վերայ այլոց կենդանեաց։) զի հրամայեցից քեզ՝ ժայթքել 'ի վերայ երկնից, որ ապառազարդոյն լիցի քո զանուն իմ։ և յիշեա (վասն զի կարծեմ՝ անբաւ նմանութիւն քեզ ունին ինչ յիշողութեան։) զի հոմանութիւնն քոց ուստաւ լեզու սուտ 'ի կլանել միայն, և ոչ սուտ 'ի խօսել։ Արդ՝ 'ի միտ առ, զի քեզ լաւ եւս խրատս տալ ոչ կարօղ եմ։ զի Թէպէտ և քոյդ ակարութի գործէ յիս ցաւակցութիւն, սակայն ակարութի ոչիցս և լուսոյ՝ որով սառապիմն, ոչ պարտաւորէ զմեզ ներել նոյ։ Գլուխ բանիս։ ամ դու պատկեր նախանձու, դադարեա 'ի խածանելոյ։ զի Թէպէտ և ես ոչ մեծ ինչ դրեմ զանիրաւութիւնս, սակայն խիստ եմ 'ի պատուհասել զնոյնս։ Աղչ լեր։

Գիրք Խ։ Գլուխ Ա։

Սիրեցեալդ Արդեակ։

Ես զանգիտեմ ասել, Թէ այր դիտնաւոր այնչափ վերադոյն է քո զանդէտն, որչափ առաւել է մարդ քո զանասուն։ վասն ոչ կարես լաւագոյն ինչ գործել, քո պարտակիս համ փութով 'ի լինել այր մեկնացու։ Զինչ ինչ որ օգնեսցէ քեզ 'ի դոյն, քան սահմանել քեզ կարգաւորինչ ուսումն։ Գիտի ինձ, Թէ առաւօտն առաւել դիպաւոր է յընթերցումն քան զայլ ժամս աւուրն։ զի խելք առաւել արձակ են, առաւել ազատ, և ենթամարն առաւել պարզեալ 'ի գոլորշեաց ահաւ, զորս զդամբ սովորաբար յիւր ուտելոյն։ Ան յել ոչ կամիցի պարծիլ յընթերցումն բազում մնասնեցն և անչափ ցանկութիւն։ կամիցի յաւէտ ընթեռնուլ սակաւ, և մեծ մտաւորութիւն։ և առաւել կամիցի հայել յընտրութի գրոց՝ քո 'ի Թիւն։ Ան բա ը իմում մտի, և գոտանիցես զանձնդ գոհ։ Եւ ես ընդարձակ զքեզ արտիւ, կամ քեզ

Սիրեցեալ Արդեակ,

Ջերմ։ և կամեցեալն ծոյ (այս ան։)

Signore.

NON si può dubitare, che la Scienza non sia uno de' maggiori ornamenti dell' anima; nè v' ha guarnimento, che tanto adorni il corpo, quanto la Scienza abbellisce lo spirito. Ma conviene distinguere le scienze utili dalle non utili. Pittaco, uno de' sette Sapienti della Grecia, compose, per quanto si dice, un libro intorno alle macine del Mulino. Luciano scrisse un eloquentissimo elogio della Mosca. Questo è un perder tempo in cosette leggiere, e servirsi male della sofferenza, e dell' ozio de' Lettori. Metto in quest' ordine una troppo curiosa cognizione delle Genealogie. Vi sono alcuni, che ad altro non pensano fuorchè a notare quanto v' ha di più ignominioso nelle famiglie. Meglio è non sapere gli altrui difetti, che cercar di sapergli per dar altrui mala fama. Coloro, i quali di somiglianti cose si caricano la memoria, sono riguardati come nemici della Repubblica, e peste della Società. Un Cortigiano dee sopra tutto attendere ad imparar bene la sua lingua, per esprimersi con gentilezza, e buona grazia. Per quanto un uomo sia dotto, non farà mai formare un idea alta di se, nè di suo sapere, se parla in modo non pulito, e goffo. La cognizione dell' Istoria è un facile, e piacevole cammino, per rendersi uomo capace in poco tempo. Trovansi in essa esempj di virtù di persone dabbene, e vizj di tristi, rivoluzioni diverse della vita umana, o impensati rovesciamenti d' Imperj. Le altrui disgrazie c' insegnano a procedere con cautela, per non cadere in somiglianti calamità. So per isperienza il gusto, che avete per l' Istoria, e quanto ne sapete. Crederei di perdere il tempo a parlarvene più a lungo, onde fo fine, riprotestandomi di cuore

Di V. S.

Umil. e divot. Serv. N.

Si-

Տէր.

Անչինչ երկբայելի է, թէ գիտութիւն՝ մի է յերևելի զարդուց հոգւոյ. և չիք պահանջանք՝ որ այնպէս զարդարեսցէ զմարմին, որպէս գիտութիւն վայելչացուցանէ զհոգին։ բայց արժան է ընտրութիւն առնել ոչ ոտանի գիտուէցն յանպիտանեաց անտի։ Պիտակոս մի յեօթն իմաստնոց յունաստանի՝ յարինեաց (ոչ աս ոչ.) գիրս ինչ յղգս երկանի աղօրեաց։ Ոչ կիանոս դրեաց ներբող գեղեցկարան յղգս ձանձի։ Այս է ժամանաձառ լինել յիրս գուշակեայս, և ապահաս առնել զհամբերութիւն և զպարապորդուն ընթերցողաց։ Յայս գասեմ և զընդվայրաբանին ծանօթութիւն ազգաբանութիւնց. ևն ոմանք՝ որք ոչ յայլ ինչ մատդրեն՝ բայց 'ի նշանակել որչափ ինչ առաւել դարձվելի կայցէ 'ի մէջ աղգատոհմից։ Լաւ է անդիտանալ զայլոց թերութիւնս, քան իսուզել զնոյնս առ 'ի տալոյ այլոց անուն չար. որք միանգամ այսպիսեաք լինուն զիշողական, թշնամիք իւեն համարել են Հաստատակամութեան, և ժանտախտ Մեկերութիւն։ Ասեն քաղաքական պարապիլ արժան է առաւելապէս 'ի ներքվարժութեան լեզուի խրոյ, ոտ 'ի կարող լինելոյ խօսել ազնուականաբար և վայելչութիւն։ Որչափ և գիտնաւոր իցէ մարդ, ոչ մեծ ինչ կարծիս ծնանի զանձնէ և զիւրմէ գիտութիւն, յորժամ խօսի անհարթ դիմաք և անվայելուչ։ Տեղեկութիւն պատմութեանց՝ գիրքին և սիրարժական ընթացքն են առ 'ի լինելոյ այր խելամուտ 'ի առաջ ժամանակի. զի գոն 'ի նմա օրինակք առաքինութեանց սրանց բարեաց, և անկարգացելոցն մոլութիւնք, յուզմունք բազմազանք մարդկային կենաց, կամ անակնկալ քանգմունք խչխանութեանց։ Այլոց թշուառութիւնք վարդապետեն մեզ գնալ զգուշութիւն, առ 'ի չանկանելոյ 'ի նոյնօրինակ տատապանս։ Չարմ առել գիտեմ զբոյդ սիրարժակ առ պատմութիւնս, և թէ որչափ ինչ սեղեսակ ես. և համարեմ վատնումն ժամանակի՝ խօսել առ քեզ այլ ևս յերկար. մի որպէս կնքեմ զբանս, միաբանգամ խոստովանելով զիս 'ի սրտէ,

Տրութիւն քում,

Ամենանուէ. և ջերմեռ. ծոյ (այս ան։)

Signore.

E' Invero una gran cosa, che a questo mondo le persone dicono molto dietro alle spalle d' un' altra, che se glielo dicessero in faccia, o ella si difenderebbe dalla calunnia, o tacitamente prenderebbe una regola da far tacere chi sparla. I buoni amici, temendo anch' essi, non so di che, non si arrischiano di avvisare; onde parte per la maldicenza, e parte per la freddezza dell' amicizia, perisce talora la buona fama d' un uomo dabbene, il quale vive sicuro nel suo contegno. Io professo d' essere vero amico della S. V. e però mi metto in cuore di non voler tacerle quello, che io sento a dire di lei in più luoghi. Dicesi, che la V. S. siasi dimenticata affatto di quel Figliuolino del suo defonto fratello. Io non so persuadermi, che sia vero; ma sarebbe assai bene, ch' ella togliesse via anche ogni apparenza di questo sospetto. Quanto a me, le chiedo scusa se mi sono impacciato in tale affare; e la prego riflettere, che l' offizio d' un vero amico è parlare liberamente all' amico, e tacere a tutti gli altri. Così faccio per essere conosciuto pieno d' amore

Di V. S.

Umil., ed obblig. Serv. N.

Signore.

SI disponga, la prego, in maniera che ad onta di tutta la sua filosofia, possa io vederla nel cielo; poichè sarebbe per me il massimo dei dispiaceri il perderla di vista per tutta l' eternità. Ella è uno di quegli uomini rari, tanto pel suo talento, quanto pel suo cuore, che si brama di amare anche di là dalla tomba, avendo il vantaggio di conoscerla; e niun meglio di lei aver può ragioni più forti di esser convinto della spiritualità dell' anima, e della sua immortalità. Gli anni passano sì

per

ՏԷՐ.

ՎՀԱԾ ինչ է արդարև, զի յաչխարհի ըստ մեր ասէն մարդիկ զկնի ուրուք, զոր ելեալ յանդիման ներ ասացեալ էր, կամ արդարանայր նա 'ի զլպարուութեանսն, և կամ լռեցեալն իսրատ ինչ առնոյր առ 'ի լռեցուցանել զչարախօսն։ Իսկ բարեկամքն՝ երկուցեալք չգիտեմ յորոց իրաց, ոչ իշխեն ազդ առնել նմա. և այնպէս կէաս մի 'ի չարախօսութենն, և կէաս՝ 'ի մեկուէ բարեկամութենն՝ եղծանի երբեմն բարեհամբաւութեան ընտրելոյ, որ անխիղճ կեայ 'ի կենցաղս իւր։ Ապա էս զի խուսովանիմ լինել Հշմարիտ բարեկամ ուրուք։ Նմին իրի յօժարիմ չթաքուցանել զոր լսեմն առայսէ զքէն 'ի բազում տեղիս։ Այսի՝ թէ բնաւ մուացել իցէ ուրուք զորդեանկն երբեք քոյ հանգուցելոյ։ Ինձ ոչ բնաւ հաւանելի թուի՝ թէ այդ Հշմարիտ իցէ. բայց լաւ էս լեցի բանեալ քեզ 'ի միջոյ էս և զատուէր այդորիսի կարծեաց։ Յի՛ նէն կաղմանէ, նէրել հայցեմ ելեալ խառնելոյ յայս գործ. և ապաշեմ ածել զմուաւ, թէ Հշմարիտ բարեկամի գործ է՝ խօսել հանարձակ առ բարեկամն, իսկ առ այլս ամենեսին լռել։ Այսպէս առնեմ առ 'ի Հանապէզ կատարել սիրով,

ՏՐՈՒԹԵՔ քում,

ԱՄԵՆԱՆՈՒ. և ամենայրտ ծոյ (այս ան)

ՏԷՐ.

Այնպէս անօրինեսցես, ապաշեմ զարուեդ. զի անարդել 'ի քումմէ փիլիսոփայութենէ, կարօտ լինիցիմ տեսանել զքեզ յերկինս. զի լիներ ինձ տրտմութենէ անհնարին՝ անտես մնալ քում ազնուութեանդ։ Եմ յաւիտեան։ Տրութեանդ՝ մի է 'ի հոյակապ աբանց՝ թէ սակս ուշիմութեան քո, և թէ սակս սրտիդ, որով ցանկալի էս առ 'ի սիրել նա և յետ մահու՝ այնմ, որում վիճակեցաւ Հանապէզ զքեզ. և ոչ զբաւ էս զ զքեզ կարող է ունել փառաս զօրաւորս առ 'ի հաւանիլ անմարմնութեան հոգւոյ և անմահութեան

per li filosofi, che per gl' ignoranti; ma l'uomo, che pensa, dovrebbe riflettere quale debba esserne il fine. Confessi, che io so adattare le prediche in maniera da non irritare un bell' ingegno: e che se si predicasse così brevemente, e così amichevolmente, ella forse andrebbe qualche volta alla predica; ma non basta l' ascoltare, bisogna, che il cuore siane penetrato, che il buon seme vi germogli, e che l' amabilissimo Sig. N. diventi tanto buon Cristiano, quanto egli è un buon Filosofo; allora io sarò doppiamente

Di V. S.

Buon serv. ed amico N.

Signore.

NON si può sentire nell' animo più vivamente quanto v'è accaduto, di quello, ch' io lo senta. Pure convien portarsi la sua croce, come un tesoro. Per essa ci rendiamo degni di Dio, e conformi al Figliuolo di Lui. Le croci formano una parte del pane cotidiano. Iddio le governa a misura de' bisogni nostri noti a Lui, occulti a noi. Lasciamo dunque fare a Lui: la nostra industria e provvidenza è fallace, quella di Dio sicura. La manna si corrompeva, quando si volea farne provvedimento per più d' un giorno. Affidatevi perciò al Signore, il quale darà ogni soccorso proporzionato al vostro bisogno. Addio.

նր։ Աղեցանեն ամբիտ փիլիսոփայից, և մի տգիտաց։ բայց մեզ բանաւորի արժան է զմտաւ ածել, թէ սրպիսի լինիցի վարձան իւր։ Խոստովան լիր, թէ դիտեմ ես յարմարել զքարոզութիւն ոչ գիտուարա հաճս ըստ աշխարհի խնամանոյ։ և եթէ քարոզել լինիր այսպէս համառօտ և սիրոյաբար, դուցէ գնայիր երբեմն 'ի լուր քարոզութեան։ բայց չէ բաւական ունկնդրուին։ պիտոյ է անցանել 'ի սիրտ, զի սերմն բարի բողբոջեսցի։ և զի ամենասիրելի Տէր (այս ան։) լինիցի ընտիր քրիստոնեայ, ոչ է Հարտար փիլիսոփայ։ և յայնժամ կրկին ես եղէց

Տրութեամբ,

Մոերիմ Ծոյ և բարեկամ (այս ան։)

Տէր։

Ոչ է մարթ վճռանալ սասակաղոյն քան զոր ես ան վճռացայ՝ ըստ այն, որ պատահեսցն քեզ։ Ապէ սակայն բաւական արժան է զիտել քո՝ իբր դանձ։ Նովաւ լինիմք արժանի ոչ, և կերպարանակից որդւոյ Նր։ խաչքն են մասն ինչ հանապազորդեան հացին։ և ոչ տնտեսէ զնոյնս ըստ չափու մերոց պիտոյից՝ ոչք Նմին յայտնի, և մեզ անգոյտ։ Վայ 'ի նա թողցուք զաւանեալն։ իսկ մեր և հոգարիութիւն՝ վրիպական է։ իսկ նոյն՝ անվրէպ։ Ապականէր մանանայն՝ յորժամ առաւել քան զաւօրեայ պէտան կամէին ամբարել։ Ապա վասահ լիր յոյժ։ որ տայ զնամ գարմանս ըստ քոց պիտոյից։ Ոչ լիր։

ՅԱՆԿ

ԳԵՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ Ս.

Յառաջաբանութիւն : Է
Բանականութիւն գերականութեան : ԺԸ
Հանգամանք գրչեայս : Ի
Վեց գոհելական բառերն : ԺԱ
Վանական գրչեայս : ԺԲ
Ներածութիւն քերականին : 1
Դանօրեանի դէպ ի բնութեան լեզուին : 1
Ա. յիշատակին Խաղաղաց : 2
Յաղագս վանի : 8
Յաղագս բառի : 10
Յաղագս ազգաբերի : 13
Յաղագս ելեալի : 14
Յաղագս հասանց բանի : 15
Յաղագս յօրինի : 16
Յայտարարութեանց բնիկ 19
գլ. ԺԱ. Յաղագս անուան : 19
յօդ. ԺԱ. Ասեալ անուանց : 19
յօդ. Ի. Գնեալ անուանց : 21
յօդ. ԻԱ. Հոլովք անուանց : 26
յօդ. ԻԲ. Հոլովմանք անուանց 28
յօդ. Ի. Հոլովքն առաջին 29
յօդ. ԻԳ. Հոլովքն երիրորդ : օրինակ. Ա. 30
Օրինակ երիրորդ : 41
յօդ. Ի. Հոլովքն երրորդ : օրինակ. Ա : 45
Օրինակ երիրորդ : 49 Օրինակ երրորդ. 52. Օրինակ երրորդ. 53
Օրինակ հինգերրորդ. 54 :
յօդ. ԻԴ. Հոլովքն չորրորդ : օրինակ. Ա : 56
Օրինակ Բ : 81. Օրինակ Գ : 84
յօդ. ԻԵ. Յաղագս ածական անուանց : 91
յօդ. Ի. Յաղագս ածականացեալ ածական և ածական անուանց : 97
յօդ. ԻԷ. Յաղագս բաղադրական և գերադրական ածականաց : 100
յօդ. ԻԸ. Յաղագս բառական անուանց : 103
յօդ. ԻԹ. Ի յիրաստոյ յօրինց 106
Խնդրաստոյ անուանց : 108
գլ. Բ. Յաղագս Դերանուան : 111
յօդ. Ա. Յաղագս էական դերանուանց : 112
Էական դերանուան առաջին դէմ : 112
Էական դերանուան երկրորդ դէմ : 112
Էական դերանուան երրորդ դէմ : 119
յօդ. Բ. Յաղագս ստացական դերանուանց : 115
յօդ. Գ. Յաղագս դասական դերանուանց : 119
յօդ. Դ. Յաղագս յարաբերական դերանուանց : 124
յօդ. Ե. Յաղագս հրչական դերանուանց : 128
Հրամայական դերանուանց. 128
Զարական դերանուանց. 130
Դերանուանց հանրական : 131 Բացասական դերանուանց 133 : Դերանուանց փանական : 136
գլ. Գ. Յաղագս Բայի : Պարբայ բայից : 142
յօդ. Ա. Իստակարարաց բային Avere. 146
յօդ. Բ. Լիարարաց առաջին Ի Ա բային Amare. 153

Զարգանալի բայք ՝։ լծորդ։ Dare. 158. Stare. 160. Fare. անդ։ Andare. 161.
յօդ. ՃԺ. Լծորդութիւն երկրորդ 'ի վր բային Temere. 163. Զարգանալի երկրորդ լծորդ։ Cadere. 169: Parere. անդ։ Sapere. 171: Sedere. անդ։ Tenere. 172: Dovere. 173: Potere. 175: Volere. անդ։ Vedere. 176:
յօդ. ՃԺ. Լծորդութիւն երրորդ 'ի վր բային Leggere. 178:
Զարգանալի լծորդ։ Dire. 183 Porre. 184: Sciogliere. 185: Togliere. 186: Scegliere. 187. Volgere. 188: Addurre. անդ։ Spegnere. 189: Conoscere. 190: Bere. 191:
յօդ. ՃԺ. Լծորդութիւն չորրորդ 'ի վր բային Sentire. 192:
Զարգանալի լծորդ։ Aprire. 197 Salire. 198: Venire. 199: Morire. 200: Udire. 201: Uscire. անդ։
Հայեցեալ բայիս երեքեւոց 'ի isco։ 202
յօդ. ՃԺ. Յաղագս պակասաւոր բայիս։ 204։ բայն Gire. անդ։ Ire. 205: Arrogere. անդ։ Olire. անդ։ Calere. անդ։ Solere. անդ։
յօդ. ՃԺ. Յաղագս իրաւորեալն բայի։ 206
Խոնարհումն էական բային Essere. 207
Խոնարհումն իրաւորական բայի։ 212
յօդ. ՃԺ. Յեցեալ դերանունաց բայից։ 215
յօդ. ՃԺ. Յաղագս իրաւորեալ երդ ընդանիանաց։ 217
յօդ. ՃԺ. Կանոնք ինչ յանխորդս բայից։ 219
յօդ. ՃԺ. Յանոնիցեալս յանանցեալս ընդանալի բայից։ 228
յօդ. ՃԺ. Յեցեալ դերբայի։ 229
գլ. Ճ. Յեցեալ Ընդանալեաց։ 231
Բայք երեքեալք 'ի are. որք խոնարհին ընդ առաջին լծորդութիւնն։ 236
Բայք երեքեալք 'ի ere, որք խոնարհին ընդ երկրորդ և երրորդ լծորդութիւնս։ 291
Բայք երեքեալք 'ի ire, որք խոնարհին ընդ չորրորդ լծորդութիւնս։ 309
գլ. Ճ. Յեցեալ Լսելեաց։ 318
յօդ. ՃԺ. Հոլովելիք նա խադրութիւնք։ 318
յօդ. ՃԺ. Հոլովեալս նա խադրութիւնք։ 321
գլ. Ճ. Յեցեալ Մակբայի։ 339
յօդ. ՃԺ. Մակբայք հոլովեալք։ 340
յօդ. ՃԺ. Մակբայք առանց խնդրոյ։ 342
գլ. Ճ. Յեցեալ Մակբանցութիւնք։ 351
գլ. ՃԺ. Յեցեալ Շաղկանաց։ 355
Իրաւք յանցեալ իտալեան յարմարութիւնք։ 359
ՅԱՎԵԼՈՒԱԾ։ Հրահանգք իտալեան խօսից։ 362
յօդ. ՃԺ. Պէտք զրոյց իտալեան։ 363։ Զրոյց տգիտաւորութիւն։ 365։ Ընդանաց, կամ յորդորանաց։ 367։ Հասարակութիւնք կամ հասանելիք։ անդ։ Խորհրդաւորութիւնք։ 368։ Բարեմաղթութիւնք։ 369։ Զարմանս և ուրախութիւնք։ 369։ Ընդ-

զանաց և անիծիցն։ 370։
Կլաստրոնքն։ 371։ Կլոյման։
371։ Հարցման։ 372։
Զրույց ուղղանի։ 372
Զրույց վերջանալի։ 375
Զրույց նախանձալի առ
նելոյ։ 377
Զրույց ընդգայոնքն։ 381
Զրույց գնելոյ։ 387
Զրույց գրելոյ։ 392
Զրույց ճանաչիցուն։ 396
Զրույց բծելի և հիմանդ
դի։ 403
Զրույց բարոյական։ 409
Յոդ. Ա. Աստուածաբան.
համառաւ մինոնք։ 415
Յոդ. Բ. Աստուած։ կամ ի
ճառք բարոյական։ 424
Յոդ. Գ. Աստուածային բարո
ական։ 430
Յոդ. Դ. Համառաւ պատ
մութիւն։ 436
Յոդ. Ե. Ծանօթութիւն յղէ
նամատեանս։ 442
Օրինակ գրելոյ առաջ
նի ինքնագրական։ 443
Օրինակ գրելոյ առ աշ
խարհական։ 448
Խորհուրդ պիտանի ի նա
մակագրութիւն։ 454
Մուղի ընդհանուրելոյ
ընդ տարի։ 459
Մուղի խնդալոցութիւն։ 465
Մուղի մեղեդիութիւն։ 465
Մուղի գրգռանութիւն
և յանդիմանութիւն։ 467
Մուղի անմեղաբրութիւն։ 475
Մուղի յանդիմանութիւն։ 477
Մուղի խրատու և յոր
դորանաց։ 479